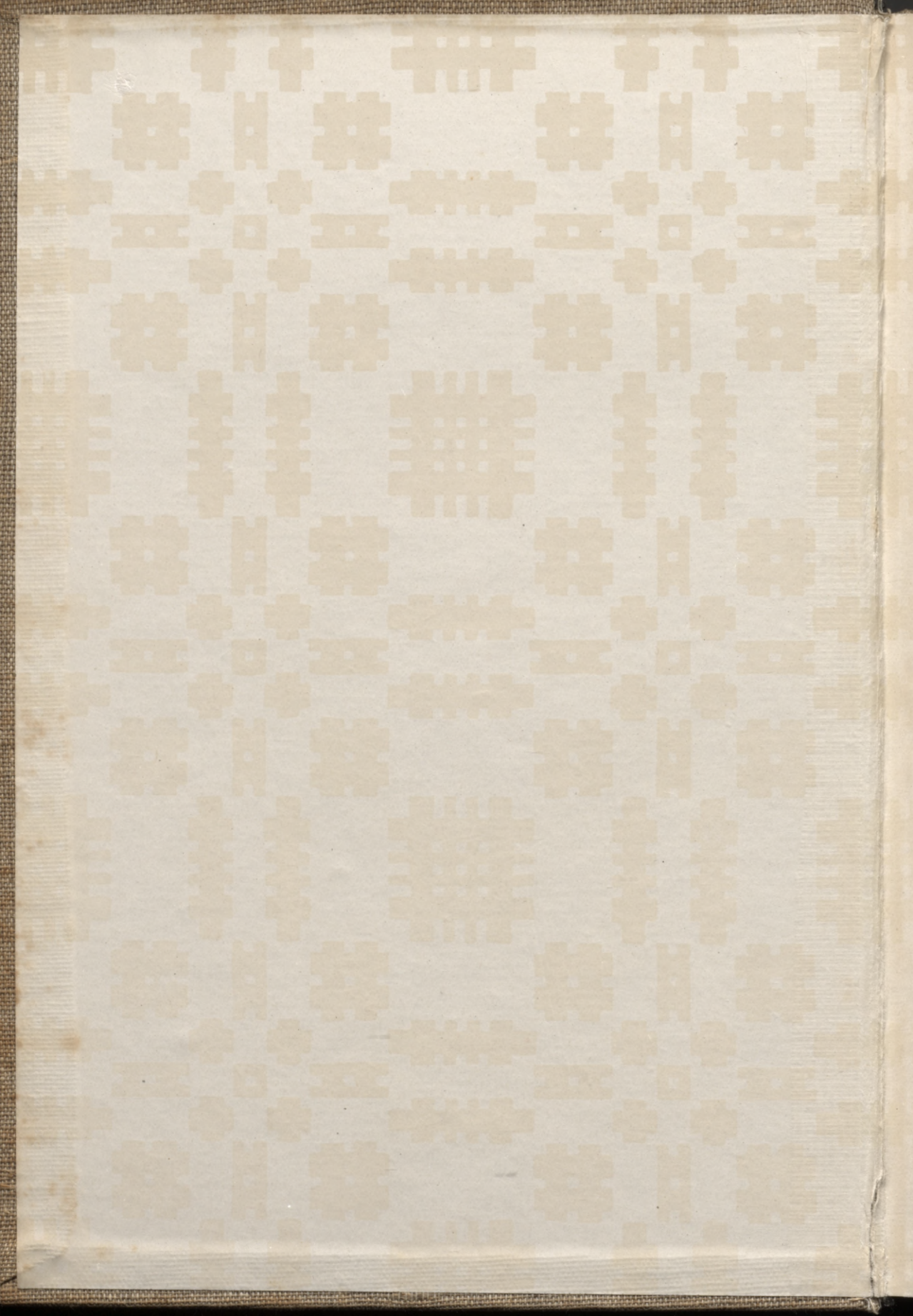
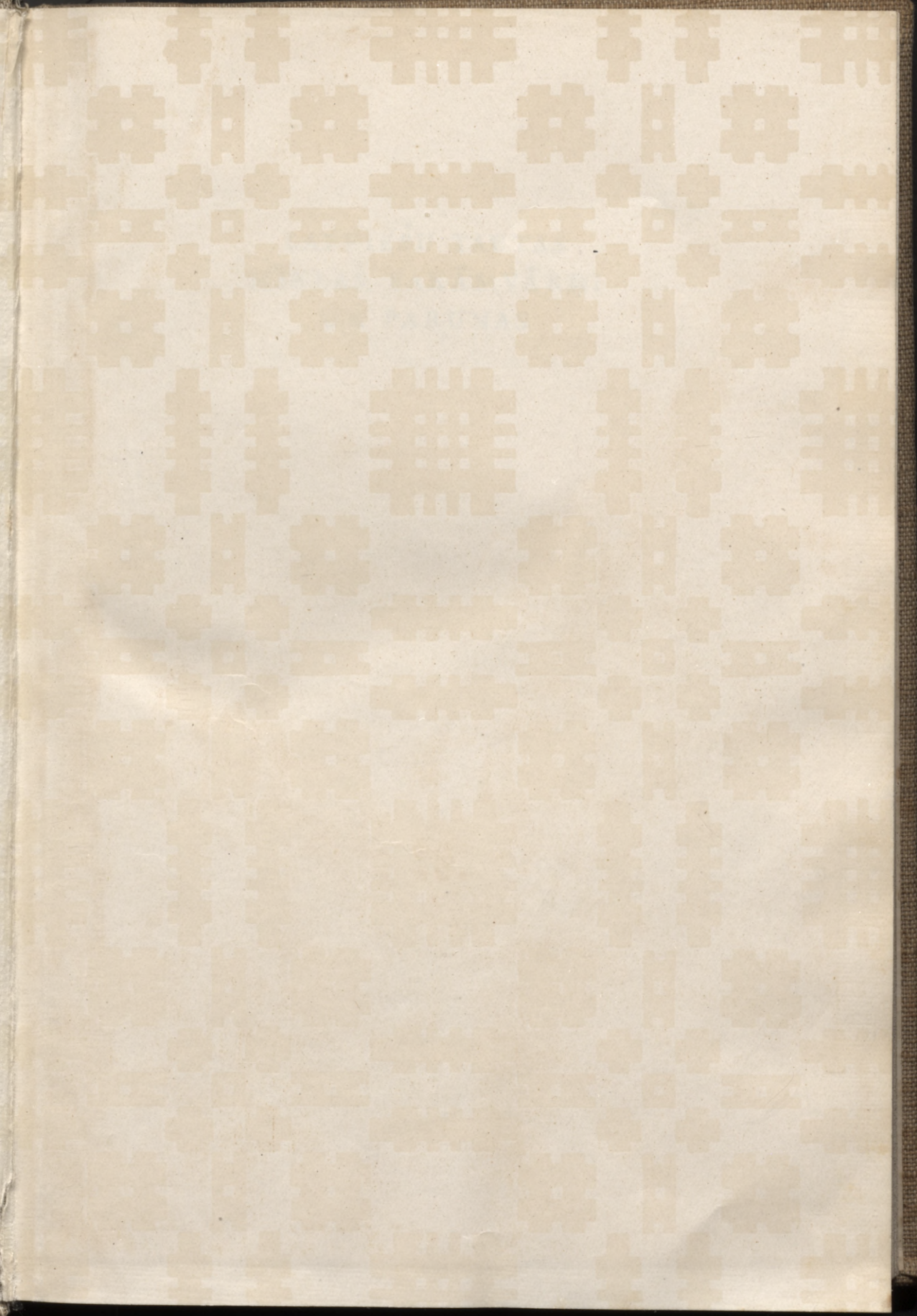
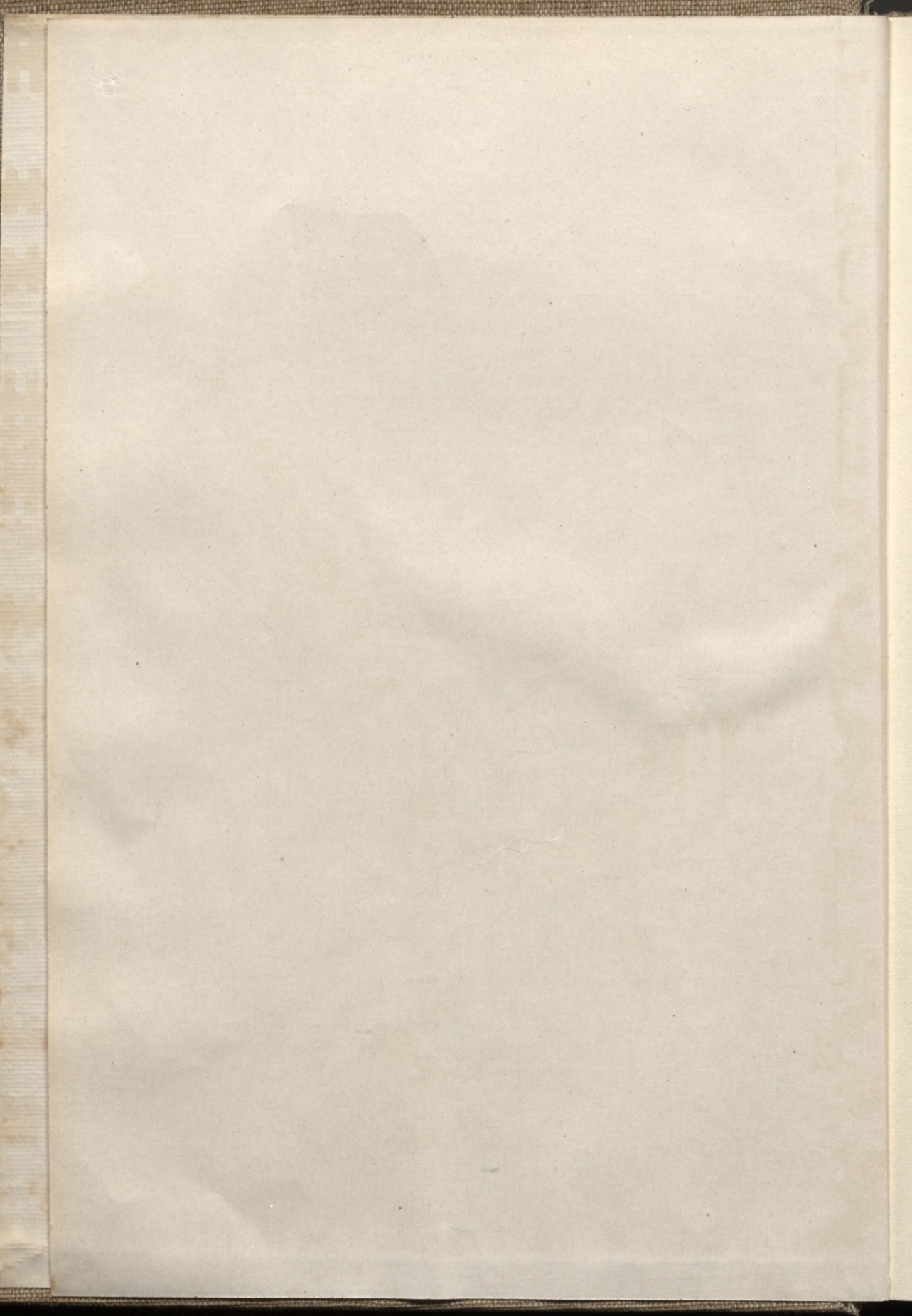

90-5
L 176

LATVIEŠU TAUTAS
MĪKLAS, SAKĀMVĀRDI
UN PARUNAS

B, L

ÉNIGMES, PROVERBES
ET APHORISMES
POPULAIRES LETTONS

Rédigés par
prof. Dr. K. Straubergs

COPENHAGUE

1956

L $\frac{90-5}{176}$ /

dubl. L
81^F

LATVIEŠU TAUTAS MĪKLAS, SAKĀMVĀRDI UN PARUNAS

Rediģējis
prof. Dr. K. Straubergs

KOPENHĀGENĀ

MCMLVI

80

Šo sējumu iekārtojis, ietērpis
un ilustrācijas ar zoss spalvu zīmējis
Ojārs Jēgens

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

97-18.365

0308036248

Copyright by I. Reitmanis
Oldmarken 12, Copenhagen
Denmark

LATVIEŠU SAKĀMVĀRDI, PARUNAS UN MĪKLAS

Sakāmvārdi, parunas un mīklas ir trīs t.s. brachilógismu paveidi, kas aptver īsā, lakoniskā formā, bieži vienā vienīgā nepaplašinātā teikumā ietvertas tautas prātniecības formulas. Ritma pārvaldītas, tak ne tautas dziesmu pantmēram padotas, tās izteiksmei lieto to pašu līdzekļu bagātību un dažādību, kāda ir tautas dziesmās. Brachilógismu valodai, tāpat kā citām tautas mutes veidotām tradīcijām, ir bez formālām, tradīcionālām gramatiskām prasībām arī citas. Tautas valodai nav atņemams tās bagātīgais figūrālais rotājums kopā ar vārdu lietošanu to netiešā, pārnestā nozīmē. Tāpēc folkloristiskā valodniecība nevar apmierināties ar valodnieciskām metodēm, kas, sekojot gramatikas likumiem, dod ļoti maz iespēju stilistiskajām niansēm, bez kurām nav iedomājama tautas valodas gleznainība. Bez formālajām tautas valodas pētīšanā ir arī vēl citas problēmas: tās koncentrē uzmanību uz priekšmetiem, objektiem, kas tautas valodā izcilināti ne tikai ar dažādu izlokšņu vai novadu lokālām iespējamībām, bet arī atspoguļojot daudz un dažādus tautas dzīves un stājas izpauzumus laikmetu dažādībā, tautas priekšstatu, domu, jūtu, gribas izteiksmes visas dzīves pausmē. Lielā dažādībā tie ir politiski, reliģiski, saimnieciski, kultūrāli, arī bioloģiski faktori, kas veido tautas dzīvi laika gaitā, bet tautas nerakstītās tradīcijas par to pārnes liecības no paaudzes uz paaudzi, neizslēdzot arī jaunāku laiku ietekmējumu. Tā tautas valoda izpaužas kā tautas dziesmās, tā ticējumos un tiesiskās normās un tāpat arī īsajās formulās un gleznainos teicienos gan kā īpatnēja valodas forma, gan kā plaša pūra glabātāja tur ieguldītajā saturā, ko svaigu uztur un dara tās enumeratīvā izteiksme, fantazijas un jūtu gleznainība, zināms drastiskums un liela dināmika dažkārt īsajās formulās. Tā bez formas problēmām ar brachilógismiem saistās arī citas problēmas, jo tie arī ļauj ieskatīties tautas psihē un tās stājā.

Ja brachilógismu kopējā pazīme ir īsums, kur lakoniskā izteiksme ar vārdu izlasi grib dot iespēju apcerējamo objektu vietā skatīt to tēlainos dubultniekus, tad nereti vien tajos ir jāpieņem zināma dīcho-

tomija, divdaļu konstrukcija, pie kam līdzās objekta reālītai izteikts vai atminams ir tā līdzinieks. Ja var pieņemt līdzību, ka „mēle mutē“ ar zināmām asociācijām ir „it kā“ vai arī, salīdzinājumam, kā „kaltiņš kulītē“ (mēles asums), mēs tālāk varam sacīt, ka mēle ir kaltiņš kulītē, un, vēl vairāk, varam likt minēt, kas ir domāts ar „kaltiņš kulītē“. Pēdējā ir jau mīklas forma, kur paliek tikai viena no divām daļām — objekta līdzinieks, lai īsto objektu no šī apraksta atminētu. Ja tas ir kopīgs visiem brachilōģismiem, tad par pilnīgākajiem izteiksmes ziņā ir uzskatāmi sakāmvārdi kā formas ziņā pilnvērtīgākās tautas gudrības un prātniecības formulas, parasti ar dzīves vērojumiem un pamācības tieksmēm. Tie ir pa daļai līdzīgi aforismiem, ko arī mūsu laikos darina gudri vīri, bet atšķirība ir un paliek liela. Lai kāds privāts aforisms taptu par visas tautas vai arī tās daļēju mantu, ir daudz kas vajadzīgs. Vispirms, aforismam vai sentencei jābūt ietvertai vieglā, vienkāršā, tautai saprotamā, viegli uzņemamā un viegli paturamā, pēc iespējas vismaz rītmā, ja ne pantmērā saistītā, valodas formā, un tai arī jābūt tuvai, pieņemamai tautas stājai un dzīves uztverei. Tikai tad tā tiks akceptēta, ierindosies tajās formās, kas iet paaudžu mantojumā līdzīgi citiem tautas tradīciju veidiem. Arī pati tauta var uztvert grāmatu gudrības, tomēr tās pārveidojot sev pēc orālās tradīcijas prasībām, atmiņai vieglāku formu radīšanai.

Sakāmvārdi ir vispilnīgāk uzglabājuši divu paralēlo līdzību principu bez citām brachilōģismu grupām raksturīgajiem saīsinājumiem. Dažkārt arī šeit sastopam iekļaušanos tautas dziesmu pantmērā: „Kas kaziņu lopu teica, Kas meitiņu cilvēciņu?“ Bieži formā nepilnīgas tautas dziesmas vietā nāk daktilos vai trochajos ieturētas ritmiskas formulas, ir sastopamas arī atskaņas. Sal.: Labāk zīle rokā nekā mednis kokā. Kas māc, tam nāk. Dieva likums, paša tikums. Mutē medus, sirdī ledus u.c. Daiļskanību veicina asonances un alliterācijas. Sakāmvārdi var būt koncentrēti visai īsā — tikai dažu vārdu izteicienā, tajā sniedzot dažkārt vērtīgus vērtējumus un uzskatus, piemēram: Meli nesāp. Nelaime nenāk saukdama. Rads rada velns. Zivis sliņķi negaida u.c. Parastākie sakāmvārdi aptver divas simmetriskas puses ar paralēlismu abu daļu uztverē un formā, ko pasvītrā analogiskie vai abās pusēs atkārtotie vārdi: Daudz galvu, daudz prātu. Tāds piedzimis, tāds nomiris. To vietā var būt arī korrelatīvie vārdi: Kāda māte, tāda meita. Kas augstu kāpj, tas zemu krīt. Ko jauns paradīs, to vecs dara. Kas lēti pērk, tas dārgi maksā u.c. Katrā ziņā brachilōģismiem tāpat kā citiem tautas tradīciju veidiem ir raksturīgs brīvais vārdu sastats, kas vienīgais ļauj tajos ievest visus retorikā pazīstamos figūrālos izteicienus. Ja jaunāko laiku literāro valodu grib iespiest gramatikas formālās vārdu kārtības Prokrusta gultā, tad, protams, no bagātīgajām iespējām izdaiļot valodu ar tautas poētikas līdzekļiem jāatsakās. Atkārtojumi, pretstatījumi pieder šai

katēgorijai. Sal.: Rej, rej, sunīt, kad tik nekod. Pērc, pērc no suņa desu! Gaidi, gaidi no zoss auzas! Pretstatījums, antiteze ir, piemēram: Kā vējš skrien, kā miets atdužas. Ar vārdiem Rīgā, ar darbiem aizkrāsnē. Līdzās šiem līdzekļiem sevišķi ir vārdu un jēdzienu lietošana pārnestā nozīmē, lietojot gleznainos tropus, sevišķi metaforas, līdzību pamatā. „Saulīte smaida“ un „zelta rokas“ ir vienkāršākie piemēri. Substantīvu līdzības izsakās metonimijā, piemēram, teiciens: „Glāzē noslikst vairāk cilvēku nekā jūrā“ gan jāsaprot tādi, ka ietvaļa vietā liekams saturs (degvīns, alus — un ūdens). Hiperbola pārspilē, bet arī ar savu uzskatāmību vairo gleznainību: Mute kā laidars, tāpat: kā šķūņa durvis. Zobi kā redeles. Vīrs kā ozols. Liela nozīme ir personifikācijai, nedzīvo objektu apveltījot ar dzīvā īpašībām: Miers baņo, nemiers posta. Blēdība sev asas rīkstes griež. Saulīte ar zobiem. Dažkārt izteiktais ir ietērpts paradoksālā, pirmā acumirkli nesaprotamā, neiespējamā un nelogiskā apgalvojumā, kas tomēr izrādās par pareizu vērojumu vai atzinumu: Kas lēti pērk, tas dārgi maksā. Jo bagāts, jo nabags. Cienāt cienā, bet ēst nedod. Ironija un humors ir visai iecienīti.

Salīdzinājums ir un paliek visu brachilōģismu pamatā. Noliekot līdzās divus objektus tiešai un netiešai salīdzināšanai, it sevišķi parunās un mīklās iespējams pastiprināt allegorisko aizrādījumu uz pārrunājamā objekta īpašībām.

Latviešu brachilōģismu zinātnisko pētīšanu ievada 1915. g. J. Lautenbachs (*Očerki iz istoriji litovsko-latišskavo narodnavo tvorčestva II*), noskaidrojot to radniecību ar mūsu tuvākajiem kaimiņiem un tāpat arī dažkārt visai senus staigājošos motīvus. Tā no Dāvida dziesmām un Zālamana sakāmiem vārdiem nāk: Kas otram bedri rok, tas pats iekrīt. No latīņu viduslaiku gudrības vārdiem ņemts: Dzelzs jākaļ, kamēr karsta (*Dum calidum fuerit, debetur cudere ferrum*) u.t.l. Jau 17. g.s. uzrakstīti pirmie sakāmvārdi latviešu valodā, tā, piemēram, Mancela *Phraseologia lettica* (1638). Parunu un izteicienu tāpat ir daudz arī viņa vārdnīcā, sprediķos, tāpat desmit sarunās. Sal.: Kāds darbs, tāda alga. Cepts cālis mutē neieskries. Dzēris, izdzēris, lai šķipele maksā. Jo aŗ, jo nabags, jo dzeŗ, jo bagāts. Ļauna asaka allaŗ dūms kvēpina. Mazai pelei arīdzan ausis. Saki knēveļam jeb skuķam vienu vārdu, viņš tev desmit atbildēs. Nabagam būs allaŗ mālus mīt, bagātais dodas pa mīkstu zāl' iet', gir sakāms vārds. Šī roka, otru mazgādama, arī šķīsta top (*Postill*). Sal. arī: Kas pirmāk py sudmalliem atnācis, tas lai uzbeŗ savu labību. Sprediķos Mancelis izteicienos vispār pieturas pie konkrētām dzīves gleznām un salīdzinājumiem. Aizto tie taisni skries kā uguns lēsmi pa ruggājiem (I, 427). Daŗz liekas tik guddris essots, ka viņš no lielas guddrības dzirdētu, kad vēzis šķauda (93). Neuzpūties kā kruppis (176). Tad dzīvo vīrs ar sievu kā sunns un kaŗkis (145). Tad tam tā mēle tik tikuŗe apkārt iet kā ūdens jeb vēja

dzirrnas (306). Trīsse un drebbe kā apsas lappa (224 u.c.). Kas pīrrk sivanu maissā? (II, 38). Neturri aizkurrtušas aussis kā rubbens rudenī (II, 68). Nei manna cūka, nei manna druva (II, 217). Kāds darbs, tāda allga; kāds ūdens, tādas zivis; kāda puttra, tāds mieturs (III, 117). Kā vējš pelavas gaisu gaisā izdzenā (IV, 12). Tiem sirds lec kā jēra astīte pie mātes zīžot (IV, 117) u.c. Fīrekera vārdnīcā sastopam: Jo lahzi lahd, jo lahzis tūk. J. Langija 1685. g. latviski-vāciskā vārdnīcā pa daļai atkārtots Manceļa materiāls, gan arī paša Langija papildināts. Tā, piemēram; Uz muļķi saka: Lūliņ, kur desin? Antiņ, kur stabuliņ! (173). Dižs augums, mazs tikums (19). Jo badam ir, jo bads grib (23). Labāks zilīts rokā, nekā mednis kokā (252). Vairāk parunu un sakāmo vārdu ir jau Langes vārdnīcā (18. g.s.). Sal.: Akmins, daudz ritināts, lēti neapsūnos. Ar zaķu pastalām projām stiepties (395, 326). Baro nu suņņu, kad vilks jau kūti (586). Blēdība blēdību dzen (455). Daudz iet kaķā, maz nāk atpakaļ (356). Drīz steidz! Aklais dzen (301). Ērms paliek ērms, kaut gan ir zelta drēbes nes (15). Ir zvērs nes ēdamaju bērniem (246). Ir veci ļaudis brīnojas (54). Jau nāve zobu galā (14). Jēram jērs (par jaunām mātēm, 364). Jo bagāts jo nabags, jo plīks jo traks (336). Jo ilgāk, jo labāk (332). Jo lāci lād, jo lācis tūkst (82). Kāda nauda, tāda prece (399). Kāda putra, tāds mieturs (293). Kaps visiem nīkoņa vieta (414). Kas dīdzēji, tie dīgst, kas nīcēji, tie nīkst (341). Kas dod nabagu bērnam klengeres? (347). Kas godu aizkaķ, ņems ir to citu (35). Kas kaunu neprot, tas badu nemirst (455). Kas vilkam mežā ceļu rāda? (387). Ko mute grēko, mugura iznes (13). Kur spēks, tur vara (381). Kur vadzi dzen, tur vadzim jāiet (340). Lāci auzās bīties (*Eifersüchtig sein*, 194). Lai rāvējs rauj (332). Ļauna asaka (nikna sieva, 390). Mazs cinis lielu vezumu gāž (574). Mazu laivu stūmējs, plānu galdū urbējs (sliņķis, 229). Mute kā putru katls (293). Ne ikdien māte karašas cep (25). Pats gans, pats vilks (320). Skundētājam rūp, ka citam labi klājas (21). Suns suni nobluso (18). Tam zaķa ādas pastalas (332). To Dievs gan plandīs (80). Uguns salmos lēti metas (227). Vēju ar dūri sist (229). Vilkam izbēgt, lācim rokā krist (113). Visas stērbeles viņam bažu pilnas (231). Zaļš un smags (*in der Blute der Jahre*, 150).

Stendera gramatikas 2. izdevumā ir jau 226 īstu sakāmvārdu un stereotipu latviešu izteicienu. Stendera uzrakstītajos materiālos ir viegli saskatīt metrisko formu. Kā daktiļus var lasīt: Atradu gardu, apēdu pats. Jo kaķi glaud, jo asti ceļ. Jo lāci lād, jo lācis tūk. Jo sūdu min, jo sūds smird. Dod suņam desu. Kādu vīzi apvilcis, tādu jāvalkā. Kas kaunu neprot, tas badu nemirst. Kas ļaunu cieš, tas labu redz. Kā vējš skrien, kā miets duļķas. Kur vadzi dzen, tur vadzim jālien. Mazu laivu stūmējs, plānu galdū urbējs. Mucā audzis, pa spundi barots. Kur putns skrien, tur spalvas pil. Nogriezts rīciens vairs nepielīp. Ne mana

cūka, ne mana druva. No vilka bēg, uz lāci krīt. Sēžam kopā amata bērni. Tavs tēvs burvis, mana māte ragana. Suns suni blusina. Te, kundziņ, naudziņa, te lakatiņš. Te vilku piemin, te vilks klāt. Par trochajiem var lasīt: Abi labi, bāz maisā. Jauns ar jaunu, vecs ar vecu. Nedz pie mutes, nedz pie rokas. Ubadziņi nabadziņi. Vista kasa, atron graudu. Ar atskaņām: Kam nava naziņ, lai ēd ar naziņ. Kas dīdžēji, lai dīgst, kas nīcēji, lai nīkst. Kas māk, tam nāk (arī Višmaņa *Nevācu Opicā*). Labāk zīle rokā nekā mednis kokā. Vienreiz pārlieku, otrreiz nenieku. Var vēl pieminēt: Jo pliks, jo traks, jo salst, jo tek. Nabagi laudis nelēti zel. Nogriezts rieciens vairs nepielīp. Daudz amatu, daudz nelaimes. Kas vilkam mežā ceļu rād'? Ko mute pelna, to mugura maksā. Lēna cūka dziļas saknes rok. Mātes rokas allaž mīkstākas. Pie kauliņa garda gaļa, pie meitiņas silti gulēt. Rej, rej, sunīt, kad tu tikai nekodi! Putniņš, kas agri ceļas, agri degunu slauka (sal. LD 3077: Kuņš putniņš agri skrēja, Agri slauka deguntiņu.) u.c. Parunas un sakāmvārdi ir sastopami arī turpmākajos krājumos. 1804. g. K. Elverfelda *Līgmības grāmatā* to ir 183, Bergmaņa krājumā (Mag. VI 1838) — 306, J. Altmaņa *Beiträge* — 306, Brīvzemnieka krājumā 1558, Rīgas LB Zin. Kom Rr. Kr. 6 (1890) — 1018, Jelgavas Rakstu Kr. (1893) — 678, Smeltera *Wocelite* (1899) — 183 u.c. P. Birkerts ir izdevis 3230 sakāmvārdus un parunas 1927. g. Latviešu Folkloras Krātuves krājumos bija 244.432 parunas un sakāmie vārdi.

Par *parunām* sakāms, ka tās visumā ir sakāmvārdiem tuvas, tak atšķiras ar to, ka pēdējie ir raksturīgi kādas sentences ietveršanai, bet parunas vairāk tautas valodā, pa daļai stereotipi un jau sastinguši noteiktā negrozamā formā bieži lietoti izteicieni. Sakāmvārdi šeit saīsināti un padarīti par izteicieniem ar brachilógismiem dažkārt raksturīgo prasību, piedomāt otru, neizsacīto daļu. Izteiciens „roc nu otram bedri“, viegli atvasināms no sakāmvārda: Kas otram bedri rok, pats iekrīt, bet prātnieciskais aforisms nav izteikts pilnībā, jo „pats iekrīt“ liecina it kā pašiem zināmu slēdzienu. Otra parunu grupa ir patstāvīgāka, saistīta ar salīdzinājumiem ar citiem objektiem. Uz cilvēku attiecinātas, piemēram, parunas „kustas kā ūdenszāle“, „trīc kā apšu lapa“, ar metaforiskām objektu salīdzināšanām. Cilvēku raksturo arī tādas konstrukcijas, kā „ar kāsi velkams, ar kruķi stumjams“, „kā ar vāli pa pieri“. Parunās ir arī prātulas: „viena pagale nedeg“, „parāds nav brālis“, „kar nu zobus vadzi“, „ķer nu čigānu krūmos“. Tajās ir arī atspulgs gan no dažādiem vēstures notikumiem un dzīves apstākļiem, gan arī kultūrvēsturiskas reminiscences („īsts kā Piltenes bezmērs“, „cīnās kā bads ar mēri“). Ir mītoloģiskas reminiscences („Dievs mielo viņa dvēseli“, „nu ir velns murdā“). Kultūrvēsturei pieder tādas parunas, kā „viņi man aizcirta ceļu“, „nu esmu atkal uz ciņa“ u.c.

Dažkārt objektu apzīmēšana ar vārdiem pārnestā nozīmē tuvojas

mīklu principiēm. Tā kāzās Gatartā sākumā ir joku maltīte: uz galda jēla gaļa, pliki kauli, maizes vietā akmeņi u.c. Bet pēc tam deva īsto maltīti, kur īstais brālis ar jokiem kļiedza alus, brandvīna un gaļas, prasīja mīklās visādus ēdienus: aukstasiņu gaļas (siļķes), vienkāju gaļas (sēnes), 100 govju piena (medus), knikša gaļas (kaņepes), rudzala (brandvīns) u.t.l. (*Latv. Tautas Dz.* VIII 397). Šīs mīklas gan nav ietērtas formā: Atmini manu mīklu u.t.t., prasot atbildi, bet laika kavēklim dažādos kāzu brīžos ir arī daudz īsto mīklu dziesmu kāzinieku atjautības un domu spēju pārbaudīšanai, pie kam jautājumi nav ikdienišķi vien, bet nereti ietver pārdomas pat par pasaules kosmoloģiskām problēmām, kā tas redzams šajās dziesmās (26026—66, 48344—53). Cik maza ir atstarpe brachilōģismiem, redzam arī no tā, ka daļa parunu ir identiska mīklām. Sal. parunu: neredz kā savas ausis, ar mīklu: ko cilvēks pie sevis neredz? (ausis). Paruna: mazs cinīts gāž lielu vezumu — mīkla: mazs vīriņš lielu vezumu apgāž (celms). Paruna: roka roku mazgā, abas baltas — mīkla: divas māsiņas viena otru mazgā, abas baltas (rokas). Plāta muti kā zivs uz sausas zemes — sal. mīklu: muti plāta, bet nedzied (zivs).

Mīklas bieži vien aptver vienu pašu nepaplašinātu teikumu ar jautājuma ievadījumu no mīklas uzdevēja puses. Jau Firekera vārdnīcā ir aicinājums: „Atmini manu mihnu“, bet 1685. g. Langija vārdnīcā sastopam jau pazīstamo mīklu ievadu: „Atmin manu Mihkl!“; šāds ievads — „Atminiet, sveši ļaudis“ — ir arī ritmiskajās tautas dziesmu mīklās (piemēram 26050). Sal. ritmiskos aicinājumus: „Mini manu minamo“, arī paplašinātā veidā (ar „Lielu gaļu tinamo“) u.c. Vienkāršāki ir aicinājumi, mīklu ievadot ar jautājumu: „Kas tas ir?“

Mīklas atsevišķos gadījumos ir atrodamas vecākos latviešu rakstniecības darbos. No tām vecākā mīkla ir jau Firekera vārdnīcā: liels mazu nepaness = dzirkstele. Retāki ir mīklu krājumi. Otrā izdevumā (1783) Stenderam jau ir 226 sakāmvārdu, bet tikai 25 mīklas. Par latviešu mīklām Stenders savas latviešu gramatikas pirmajā izdevumā ir izsacījis, ka tām parasti esot visas labas īpašības un tās daudzkārt apkaunojot *Hoffmannswaldau*'a mīklas. Tā kā šīs mīklas šobrīd reti piesniedzamas, sniedzam tās šeit visas: 1) Auns vērsa vēderā. 2) Desmit aitiņas ēd pie sienakaudzes. 3) Divi duŗ, divi grasās. 4) Dzelzu ķēve, linu aste. 5) Ielāps uz ielāpa, adata dūrumu nepazīst. 6) Jumprava dej, jumprava lec, vēres briest briedumā. 7) Kā dzenis raibs, kā gulbis balts, kā kraukls melns, kā zirgs zviedz, kā jumprava dancā. 8) Kas rūgst bez mieliem? 9) Lācis tup, zarnas kust. 10) Maza kūtiņa pilna baltām vistinām. 11) Maza mucīņa, divējāds alutiņš. 12) Maza sieviņa, simtu autu galviņā. 13) Mazs mazs piliņš, pills sprungulīšiem. 14) Mazs mazs vīriņš, kaulu kažociņš. 15) Mazs zirdziņš, dien' un nakti jājams. 16) Mells kā vells, rūc kā lācis. 17) Muca brēc, dzērāji klusi. 18) Puisīt,

dēliņ, kāp man virsū, loci mani, krati mani, tev būs saldums, man būs vieglums. 19) Putns skrien, spārni pil. 20) Putns skrien, spalvas put. 21) Raiba gosniņa, iet pa visu pasauli. 22) Simtācis kaudzi met. 23) Suns guļ snieggubenā. 24) Tēvs vēl nav piedzimis, dēls jau jumtā. 25) Vērsis kūti, ragi ārā. Atminējumi: 1) zeķe zābakā, 2) pirksti pie kodaļas, 3) rokas un krūtis, maizi mīcot, 4) adata ar diegu, 5) putna spalvas, 6) vārpsta, 7) žagata, 8) dūnas, 9) māja ar iedzīvotājiem, 10) mute ar zobiem, 11) ola, 12) kāpostu galviņa, 13) skudru pūznis, 14) rieksts, 15) sliexnis, 16) spelts jeb krāsns caurums, 17) cūka ar sivēniem, 18) ābele ar āboliem, 19) lietus mākonis, sniega mākonis, 21) vēstule, 22) siets sijājot, 23) dzirnu akmens miltos, 24) uguns un dūmi, 25) zobins makstī.

Bet Vecais Stenders, mēģinot aizstāt tautas dziesmas kā „blēņu dziesmas“ ar savām ziņgēm un liekot savām pasakām par gāganu kaņiem un un muļķa saimnieci iespiesties tautas pasaku krājumos, ir mēģinājis ietekmēt arī mīklas. Jau 1766. g. viņš iespiež savu pirmo laicīgo grāmatu *Pasakas un stāsti tiem latviešiem par izlustēšanu un gudru mācību sarakstīti*. Otrs, paplašinātais izdevums (1789) bieži aizkaņ arī citus jautājumus. 70. stāsts ir par mīklām. Stenders raksta, ka „Ziemas laikā swehdeenu un swehtku wakkaros pehc baznicas, sanahce kaimiņi pamihzchu, tad pee weena, tad pee ohtra gohdiga saimneeka, izlustetees. Ar gohdu meeloti un ar sahtu un gausu ehduſchi un dzehruſchi, sahce papreeksch puischi un meitas ar tahm jaunahm Ziņgu-lustehm islustetees, un tad weenu tad otru dzeesmiņu pehc tahm jaunahm meldeijahm dzeedaht. Pehc riņķi apsehdahts, un weens grahmatneeks gabbalu no Augstas gudribas grahmatas, ohtrs gabbalu no tahm jaukahm Pasakahm, un treschajs gabbalu no teem Stahsteem preekschlassa, un wissī apkahrt ar abbahm ausim preecīgi klausahs, un tahs labbas mahcibas sirdī speezchahs. Pehdīgi sahce tee Mihklas preekschā ņemt. Papreeksch dewe tee jauni ļautiņi sawā starpā tahs weccas Mihklas: Auns wehrscha wehdera. Dzelzu ķehwe linnu aste. Lahcis tupp, zarnes kust. Mucca brehc, dzehreji klussi. Un daudz cittas tahdas. Tad pee katra mihklas, kā eeradduschi: weens caur ohtru waicaja: Woi eekschā, woi ahrā? woi pee cilweka, woi pee lopa? woi pee debbes, woi pee zemmes? Gan iswaicajuschi sahc weens ohtru aplam minneht: woi ne buhs lahcis woi bezdeliga? woi ne buhs warde woi tabbaka pihpe? woi ne buhs suhdu bambals woi wecca bahba? woi ne buhs peests woi Rihges pilsats? Ikweens sacciija, kas wiņņam ahtrumā prātā schahwahs.“ Tad Stenders turpina: „To dzirdeja weens weccajs un prahtigs wihrs, tas sahce smeeetes un sacciht: Ko juhs, behrni, te melseet un bes apdohma minneet? Kas mihklu gribb minneht, tam ne waijag schurp un turp ar sawu prahtu grahbstiht, bet papreeksch to mihklu pee sewis labbi pahrdohmaht, un kad jau dohma to mihklu isgudrojis, tad waijag wiņņam

arridzan to mihklu isstahstiht un parahdiht, ka tas mihklas prahts irr. Un kad wiņsch to ne warr usminneht tad wajjag to mihklas deweju luhgt, ka tas to isstahstihu un skaidri parahditu... Tad dewe tas weccajs scho mihklu: Ammata wihrs dzehre uhdeni. Cits, to redzedams, wiņņu waica: kam tu uhdeni dzerrī. Schis atbild: kad man uhdens buhtu, tad allu dzertu, bet man uhdens truhkst, tapehc man uhdeni ja dzerr... (melderis)... Tad dewe tas veccajs cittu mihklu: Kas bij riht, un buhs wakkar?... (schodeeniga deena)... Sche jums citta augsta mihkla: Kas tas irr, ko zemneeks ikdeenas, Ķehniņsch retti, un Deews muhzhcham ne redz?... (No sawas kahrtas)... Tad irr schi mihkla: Kad man wissas laimes pilniba buhtu, gohds, manta, wesseliba un wissi preeki, scheit laicigi un tur muhzhchigi, sakkeet man, kas buhtu pahr to wissu daudz labbaki?... (ja arridzan jums wisseem schi laima buhtu)... Nu jau sahce tee citti arridzan jaunās mihklas doht. Tas gudrineeks dewe scho mihklu minneht: Nasta peekuhst, nastas nessejs ne peekuhst (benķis). Cits atkal scho mihklu dewe: Atminn, kas tas par weetu irr, kur wissi sehdeht warr, tehws, mahte, brahls, mahse, dehls, meita un wissi ļaudis pasaulē, bet tu ween tur ne warri sehdeht?... (klehpis)..." Beidzot Stenders pievieno 20 miklas, kas līdzīgi racionālistiski iedomātas. Tās ir: 1) Kas tohp diwreiz peedzimis? 2) Kas irr mirris, un naw dzimmis? 3) Kas irr dzimmis, un naw mirris? 4) Kas ir tihrs neeks, un tomehr skaidri redzams? 5) Kam irr tahs wissgarrakas rohkās? 6) Kas isteic wiss bes mehles? 7) Ko war pee nakts redzeht, pee deenas ne? 8) Ko ne warr ne kad pee nakts redzeht? 9) Kas tas irr, kas tow paschā rohkā nahk, un tomehr ne warri saguht? 10) Kur redzam un dzirdam, kas naw nekas? 11) Kas irr ta augstaka waldineece pasaulē? 12) Kas skreen drihzhak ne kā zibbens? 13) Kas skreen drihzhak ne kā saules starri? 14) Kas irr wissu leetu rahditaja, un tohmehr patti ne ko ne zinn? 15) Kuřsch dzeedatajās ar daudz seewahm mauko, un tomehr ne grehkodams cepts tohp? 16) Kuřsch irr tas wissulabbakajās putniņsch, un tas wissu sliktakajās ceppets. 17) Kuřsch mahlderis warr accumirkļi pussu pasauli it skaidri nomahleht? 18) Zemneeki zemmē mett, kungi lakkatā glabba un kabbatā bahzhch. 19) Dzihws tappe nests, nedzihws mees un dwehsel ness. 20) Te minn ar kahjahm, te mattus pluhc, te atkal pabutscho. Mihklu isstahstischana: 1) Putns, kas papreeksch kā pauts tohp peedzimis un pehc no mahtes tohp isperrehts un tik pat labb kā ohtru reizi dzimmis. 2) Ahdams. 3) Wissi cilweki, kas wehl dzihwo. 4) Ehna. 5) Ķehniņeem un Leelkungeem. 6) Grahmata. 7) Zwaigznes. 8) Sauli. 9) Saules starri. 10) Sappi. 11) Ta nauda. 12) Saules starri. 13) Cilwehka dohmas, kas pahr wissahm debbes debbesim skreen. 14) Ta gaisma. 15) Gailis. 16) Bittite, kas meddu taisa. 17) Speēgelis. 18) Tas irr tas schnargals. 19) Tas irr pastalas un zahbakas. Jo kamehr lohps dzihwo, wiņņa dzihwa ahda no

viņņa pascha nesta tohp. Bet kad no ahdas pastalas jeb zahbakas tohp taisitas, tad schi nedzihwa ahda cilweka meesu un dwehseli ness, prohti, kad cilweks ar to staiga. 20) To warr redzeht, kad meita pee rattiņa wehrpj.“

Stendera mīklu jaundarinājumi turpinājas. Piemēram, *Latviskā Gada-Grāmatā*, Jelgavā, pie Jāņa Wridriķa Steffenhagena, 1797. g. ¼, 158. lpp. ir 3 mīklas: 1) Netop cepts ne vārīts, netop kosts ne norīts, un tomēr dažiem gan labi smekē. 2) Kas viņu taisa, tas negrib, kas to pērk, tam nevajag, kas to nes, tam nepieder, un kas viņu patur, tas nezīn. 3) Es neesmu ne debesī, ne ellē, ne pasaulē, ne laukos, ne pilsātos, ne ugunī, ne ūdenī, nedz gaisā, bet pašā zemes vidū? Atminējumi (2, 160): 1) Tabaks, kas smēķēts jeb šņaukts top. 2) Zārks. 3) Tas bokstabs m. Turpat trīs jaunas mīklas: 1) Kad gaišs ir, tad viņu neredz, bet kad tumšs ir, tad viņu redz. 2) Jo atņem, jo paliek lielāks; jo pieliek, jo viņš paliek mazāks? 3) Rītos iet uz četrām, dienas vidū uz divi un vakaros uz trīs kājām. Atminējumi (3, 162): 1) Tā tumsība. 2) Caurums. 3) Cilvēks, kas, bērns būdams, rāpu, pieaudzis uz divi kājām un, vecs tapis, ar spieķi iet.

Nākošās mīklas ir: Es divi esmu viens, no jauniem ļaudīm apsmiets, no veciem godā turēts, labi tam, kam mani nevajag; bet vai tam, kas mani nemaz nevar brūķēt. 2) Bērns ar mani spēlē, dusmīgais ar mani riebjas, bailīgais ar mani sargājas un vājais ar mani spēcinajas. 3) Kas tek gar zemu bez kājām? Kas skrien caur gaisu bez spārniem?

Turpinājums ir 1798. gadā (1,166): 1) Brīžam kamols adatu pilns, un tomēr lops ar 4 kājām. 2) Jauks iraid mans darbs, saldi mana darba augļi, bet sāpīga mana dusmība. 3) Pavasarī es tev domu atspirgšanu, vasarā dzestrumu, rudenī gardumu un ziemā siltumu. Atminējumi (2, 158): 1) Ezis. 2) Bite. 3) Koks. Turpmākās mīklas: 1) Divi bērni riekstus ēde; tad sacīja viens: dodī man divi no taviem riekstiem, tad būs man otrutiek daudz kā tevīm; cik katram bija riekstu? 2) Zemnieks sēj, zeme nes, visi valkā, tad top sagriezts, sagrūsts, samalts un preciniekiem pārdots, pēc nezīn kur paliek. 3) Kam ir četras kājas un tomēr nevar no vietas iet, un kad no vietas tapt grib, tad vēl divi kājas vajag. Atminējumi (3, 144): 1) Tam vienam bij 14 un 10 riekstu. 2) Papīrs. 3) Beņķis. Trešā ceturksnī ir mīklas: 1) Kam nevaids, tas grib, kam iraid, tas izdod. 2) Kas iet bez kājām, kas sit bez rokām? 3) Četri brāļi kopā tek, tomēr cits cita neaiztiekas, nepanākas. Atminējumi (4, 146): 1) Nauda, 2) Pulkstens, 3) Ratu ritiņi.

Kā Stenders, tā viņa sekotāji grib atvietot īsās tautas mīklas ar rafinēto salona mīklu paveidu. Tādā kārtā ieviešas arī skaitļu mīklas ar uzdevumu risināšanu, tāpat šarādes un burtu mīklas, kur vārdu nozīme izlobāma no sīka apraksta, arī ar pārmaiņām, atņemot kādu burtu vai balsienu, vai arī raksturojot atsevišķus balsienus. Vairumā tie ir

individuālās izgudrošanas produkti un tautas mīklu vispār atzītājā vairumā neiederas.

Pati mīklu minēšana ir Stendera ideālizēta, paredzēta, kā tai vajadzētu būt. „Pasaku” izdošanas laikā viņš ir pārliecības pilns, ka mīklas minēt sanāks ziemas laikā svētdienu un svētku vakaros, pēc baznīcas — īstenībā sanāksmes ir ar vakarēšanu darba dienas vakaros veļu laikā vai arī piektvakara svētīšanu. Kaimiņi būtu gājuši pamīšu viens pie otra izlustēties, tiktu mieloti ar sātu un gausu. Tad jaunie, puīši un meitas nāktu ar Stendera jaunām *Ziņgu lustēm* un tad vienu otru dziesmiņu pēc jaunām meldijām dziedātu. Sekotu lasīšana no *Augstas gudrības grāmatas*, tad no jaunajām pasakām, no jaunajiem stāstiem ar labām pamācībām. Beidzot jaunās mīklas: tāda ir Stendera nospraustā un cītīgi ievestā programma veco tautas dziesmu u.c. tautas tradīciju atvietošanai ar jaunām, visās nozarēs viņa paša sacerētām. Tiešām, daudz kas no tā ir iespiedies tautā, un ziņģes, piemēram, ir ilgi likušas sevi sajust, kamēr aizgāja paaudzes, ko tās bija ietekmējušas. Raksturīgi, ka Stenders pats vēlākajos laikos, piemēram, gramatikas otrā izdevumā tomēr ir centies ievadīt šo īsto, varbūt pēc viņa domām izmirstošo tautas tradīciju krāšanu un publicēšanu, kas pieņemas 19. g.s. sākumā. Arī mīklas šeit ir sastopamas, īstās tautas mīklas to pareizajā formā, pēc J. Zaubes domām, viegli restaurējamas pat tādā formā, kas atbilst tautas dziesmu metriskajai iekārtai.

Mīklu minēšanu tautas atmiņas saista ar ļoti noteiktiem laikiem. Kā Jāņu dziesmas nav dziedamas visu gadu, tā arī mīklas pieder mīkalēm, rudens veļu laikam. Ancē mīklas minēja vakarējot, kad sanāca kopā sievas un meitas ar ratiņiem un vērpijamo pa gaļajiem vakariem, veļu laikā, kad ārā tumšs, lietus līst. Turpretim, kad nāca uz gavēni, tad, vakarā apkopuši lopus, teica, ka uguni dedzināt nevar, ka jāsvētī *saulkāpji* (mijkrēšļi), apm. līdz Lieldienām, sevišķi piektvakaros. Tad mīklas vairs neminēja, bet dziedāja svētas dziesmas. Mīklas izbeidzās ar veļu laiku (Ancē, B. Grīnberga). Pēc citiem nostāstiem mīklas nav minētas tad, kad dienas bija tapušas gaļākas, citādi mēle stiepjoties gaļumā. Vakariņās sanākuši arī vīrieši, sevišķi puīši. Kopā sanākot, kaimiņu ļaudis vērpa, adīja, pa starpām minot mīklas. Tās uzdeva pēc kārtas, arī grūtākas, stāstīja arī pasakas un spoku stāstus. Apraksti par to ir no visiem Latvijas novadiem, minot arī sanāksmes sakarā ar citiem darbiem, piemēram, vēl arī ar mašīnām labību kuļot. Tāpat, kad mala linus, pieaugušie savā starpā ņēmās ar mīklām un ļaudis atskrēja arī no otra kula (Zemgalē). Kā visi darbi agrāk saistījās ar ticējumiem, tāpat arī mīklas bija jāmin, vai nu lai cūkas labi baļotos, vai lai lini gaļi aug (sal. P. Šmits, *Latv. tautas ticējumi* III 19501), lai čūskas u.c. rāpuļi nenāktu mājā, lai nebūtu aizmāršīgs (E. Malkava, *Mīklas*, LKV 14, 27120 sek., P. Šmits, *Tic.* I 4861 u.c.). Plašāks apraksts par mīklu

minēšanu ir Fr. Brīvzemnieka krājuma ievadā. Mīklu minēšana ir tautas parastākais un patīkamākais laika kavēklis gaŗos ziemas vakaros, kad mājinieki kopā ar kaimiņiem strādā vieglākus darbus. Kā viena tautas dziesma atgādina otru, tāpat viena mīkla modina otru. Simtiem tautas dziesmu nodzied vasaras vakarā vienā pašā kalniņā, simtiem mīklu uzmin ziemas vakarā vienā pašā istabā. Ļoti stingri mīklu minamo laiku ierobeŗo J. Velme *Austrumā* (1886. g., *Druskas iz vecām ieraŗām*). Viņš raksta: „No laikmetiem vēl ievērojama vecļauŗu diena (1. nov.) un nedēļa priekŗ tās. Œinī nedēļā mēdza mīklas mīt. Mīklas uzdodami un minēdami, nodarbojās pa vakariem lieli un mazi, it seviŗķi bērni priedāŗās, kad varēja atminēt deviņas uzdotās mīklas, jo, kas deviņas mīklas nevarēja uzminēt, to „tīterēja“, piemēram tā: „Tītere tītere pa purviem, pa meŗiem, ar skudru pūli. Nosprāŗuŗa zirga kurvis tev par vāŗiem, kuņŗis par deŗi, zarnas par groŗiem u.t.t.“ Kas jo labāki mācēja tīterēt, tas bija varonis. Tik Œinī nedēļā varēja ar mīklām nodarboties. Ja kāds pēc Vecļauŗu dienas gribēja „mīklas mīt“, tad tam uzsauca: „Nejāŗ kailo zirgu!“ Sal. LFK 785,201: Lielākā mīklu teiŗķšana un minēšana senāŗ bija rudenī pa veļu laiku. Lielākie mīklu teiŗķji bija sirmie tētiņi un māmiņas, bet lielākie, minētāji — bērni. Mīklas ir sen atpakaļ teiktas un nekad citā laikā, bet bērni, kuŗiem mīklas patika. labprāt tās teica un minēja, kad tik tiem iepatikās. Tādā gadījumā lielie tos apsauca un neatļāva minēt, uzdodami „vella mīklu“, kuŗu neviens nevarējis atminēt. Paplaŗināts vīterēšanas apraksts ir no Vidzemes (LFK 76, 1864). Mīklu minamā laikā ja kāds nav varējis uzminēt 6 mīklas pēc kārtas, tad tam tikuŗas aizsietas acis. Tas noguldināts augŗpēdus uz krēsla, un tad to vazāŗuŗi gar galdiem un parēŗjiem minētāŗjiem, skaitīdami: Mēs tevi vadāŗjam, mēs tevi vadāŗjam vecās zirga ribeniŗās gar kalniem, gar lejām, gar upēm, gar ezeriem, gar bazniŗas durvīm. Lai tu topi gudrāŗks, lai tev velns nemāna, lai tu mīklas uzmini. Lai viss ļaunums atstāŗjas. Zirga kuņŗis tava cepure, zirga ausis tavi cimdi, zirga acis tavas brilles, zirga zarnas tavi groŗi! To sacīdami, likuŗi tam virsū daŗdaŗādas lupatas, drānas, virves, visu, kas pie rokas gadīŗies. Kad kaudze bijusi diezgan liela, atstāŗuŗi to un aizgāŗuŗi. Œis ar lielām mokām ticis vaŗā, un gāŗis atkal mīklas minēt. Mīklu minēšanu veļu laikā piemin bieŗi. Veļu laikā vajagot minēt mīklas, lai neesot aizmāŗŗigs (Œmits, *Tic. IV 32588*). Tām ir rituāls raksturs. Min arī Mārtiņŗu, Katrīnas dienu, divas nedēļas priekŗ Mārtiņŗiem, kas saistāms ar veļu laiku. Minētie sodi, piem., tīterēšana, turpretīm nav sajaucama ar jaunāŗko laiku ķīlu ņemšanu rotaļās, par ko ir pārveidojuŗies mīklu minēšana. Tā Ancē arī darba sanāŗksmēs, piemēram, rudeŗos kulŗanā, kad vakaros min mīklas, uzdevējs skaita lidz trīs, un ja lidz tam laikam mīkla nav uzminēta, tad jādod ķīla, ko vēlāŗ izpēŗk ar izdarībām. Œāda rotaļa — mīklu minēšana ir pazīstama

jaunākos laikos arī godos, svētkos, arī vakara sanāksmēs, un ķīlu izpirkšana ir līdzīga. B. Senkeviča raksta, ka, veļu ēšanā mielodamies, pieminējuši aizgājušos senčus, pārrunājuši viņu dzīvi un darbus. Tika arī dziedāts, minētas mīklas un diēts. Mīklas minot, visi nosēdās mierā un mīklas teica pa kārtai: Atmini manu mīklu. Veļu gods bija īpašas māju godības, kur sveši ļaudis no citām mājām netika aicināti.

Mīklu saturs ir nopietns un nozīmīgs risinājums dažādiem jautājumiem. Vispār mīklas var salīdzināt ar pārbaudījumu, kur jautājumi un atbildes rāda apķērību, atjautību un kā vietējo apstākļu, tā arī tautas dzīves zināšanu. Ja jautātājs bija kāds valdnieks vai arī kāda pārdabīga būtne, tad neveiksmes gadījumā, kā to rāda vēstures vai nostāstu tradīcija, neattapīgais varēja zaudēt pat iecerēto troni, līgavu vai dzīvību. Arī viduslaikos visādi mēģinājuši noskaidrot precinieku personiskās īpašības, gan liekot viņu iekšējam saturam un intelīģencei brīvi izpausties dzērumā, vai šacha u.l. spēlēs, vai mīklās un sarunās par augstākiem tematiem. Latviešu kāzu mīklas atspoguļo partu pratināšanu, mēģināšanu paspīdēt otrējo priekšā, kad vedēju un panākšņu kāzinieki, līgavaiņa un līgavas radi, taujā viens otram līdzīgu mīklu formā ietvertus jautājumus (26026—26067, 48344—48353, LTDz VIII, 347—351. lpp.). Šeit ir raksturīga ievadforma „Atminiet, jūs ļautiņi“, bet jautājumi ir dažādi, sākot ar izpušķotiem apkārtnes uztvērumiem. Prasa atminēt, kā viesi ir tikuši „šai zemē“ (26027, ar atbildi: vējam kļava lapu nesot). Prasa, kā nevaids šajā zemē: nav cūkai ragu, vistai pupu, akmeņam roku, kāju ... (26028). Prasa, kāda kaula pirstānieki (26030), kāda koka kamanīņas (26031), kāda koka klēts cirsta (26032), kāda spalva vanagam (26033), kādas zemes ļaudis atbraukuši (26034)? Atbildes nav bez pārspilējuma. Tāpat par gultas cisām, par kokiem aiz upītes (26035—6), kādi zirgi, kādi rati (26038—40), kādu koku upe nes (26041—2), kas guļ jūras dibinā (26047—8), kas jaunai meitai vai sievai sauja (26052—3), kāds koks zied gavēnī (26054), kas spīd kannas dibenā (26057) u.c? Bet līdzās tam ir jautājumi ar kosmiskiem vai kosmoloģiskiem motīviem. Par pirmo viesi uzskata saulīti (26026). Jāatmin, ka vējš loka gaisa virsu, bet žagatiņa mežu loka (26050). Plašākas ir mīklas: Atminiet, sveši ļaudis, Kur Dieviņš nakti guļ? Liela ceļa maliņā, Ceļmališa krūmiņā. Tāpat: Cik augšā, cik zemē? Tik augšā sīku zvaigžņu, Tik zemē sīk' akmeņu. Plašāk: Atminiet, sveši ļaudis, Cik durtiņu jūriņā? Simtu duru jūriņā, Divi simti stenderišu, Ik pie kuņas stenderītes Pa buntei atslēdziņu (26060—2). Atminiet, jūs ļautiņi, Kur saulīte nakti guļ? Vidū jūras, salīnā, Zaļas niedres galiņā (48345). Ir tautas dziesmu formā ietērtas arī citādā formā pazīstamās mīklas: Varavīksne debesīs, Tās nevar salocīt (26029). Kas sēž kalna galiņā? Akmins sēd kalniņā Pelēkiem svārciņiem (26055). Kas sēdēja bez krēsliņa, Kas tecēja negrožots? Migla sēd bez krēsliņa,

Saule tek negrožota, sal.: Ūdens tek bez kājām, Migla kust bez gāliņas (26065,66). Vējiņš brauca bez zirdziņa, Migla sēd bez krēslīņa (48535). Saule, mēness, zvaigznes, dabas parādības ir ietvertas īpatā valodā, kur daudz kas šķiet simboliski uztverts, bet pa lielum lielai daļai pamatojas sensenā pasaules uztverē ar saules ceļu, zenzemi, melno čūsku (sal. 26051), saules koku vai brīnuma koku (26037) u.c.

Miklu pareiza atminēšana saistās ar maģiskiem uzskatiem par vārda spējām. „Ja kas vārdu uzminētu, Celtos pils...“ dzied par mūsu tautas nogrimušo brīvības pili, jo, vārdu zinot, var iedarbināt ietekmi uz pašu objektu pēc savām vajadzībām. Tāpat arī miklu atminēšana var dot veiksmes vai panākumus, laimi, vismaz praktiskai darba dzīvei. Veļu laikā, savukārt, iedarbojoties kontaktam ar mielastam šurp palaistajiem veļiem, kā ar vispārīgi atzītiem palīgiem dzīvajiem, kas var arī konkrēti sargāt un līdzēt lopiem un druvai, var šajā savrupvalodā ietekmēt viņus turpmākam atbalstam. Protams, šo uzskatu vietā ir palikusi miklu simbolika, atminējumu maskēšanai ar miklu bagāto tautas valodu, kas neļaujas viltoties jaunlaiku darinājumiem.

Miklu kultūrvēsturiskā nozīme nav mazāka kā pārējām tautas tradīcijām. Arī tās savā īpatnējā formā ir nākušas no paaudzes uz paaudzi, kaut arī būdamas vairāk saskarē ar svešu zemju motīviem un vieglāk to ietekmējamās. Tāpēc arī latviešu mīklās sastopam, piemēram, it visur pazīstamo sfingas miklu par cilvēku, kas ir no rīta uz 4, tad uz 2, bet vakarā uz 3 kājām. Tāpat mīklas par olu, kā māju bez durvīm un logiem, ko sastopam uzrakstītas gan Āzijas, gan Afrikas tautās. Kā jau pieminēts, miklu minēšana ir bijusi ne tikai laika kavēklis, bet arī nopietniem pārbaudījumiem. Miklu minētājus augsti vērtējuši, un sacīkstēs miklu uzdevējam vai minētājam nelaimes gadījumā minēšana var kļūt liktenīga. Latviešu pasakas zina vēstīt par t.s. gudrām atbildēm (Šmits, *Pasakas* X, 346, XII, 168), piemēram: Kas ir vissaldākais? (miegs). Kas ir visčaklākais? (skauģa prāts) u.c. Ir arī liktenīgas mīklas. Sieva lūdz par vīru, ko kungs sola žēlot, ja viņš tās uzdoto miklu nevarēs atminēt. Sieva, nezinot ko darīt, apsēdusies mežā, zīdī bērnu; kokā virs viņas vāvere grauž riekstus, zem koka rokas kurmis. Sieva uzdod miklu par visu to: Es ēdu, mani ēd, virs manis ēd, un apakš manis ēd. Kungs, kas apstākļus nezina, miklu atminēt nevar un vīru atlaiž. Tiesas kungs atlaiž karātavu sodu, nevarēdams uzminēt miklu: Viens miris dara 9 dzīvus, deviņi desmito atpestī, kas nozīmē, ka zirga maitas acī izperēti deviņi putniņi. Pārgalvībā kāds, gar kapiem iedams, aicina miroņus uz krogu mīklas minēt. Viņš tur miroņu mīklas atminēt nevar, nezina arī, ko likt pretim. Tad viņš ierauga aizgaldā cūku ar maziem sivēniem, un uzdod miklu: Dzīvs dzīvu apēdas, koka zirgā sēdēdami, ko miroņi savukārt nevar atminēt (LFK). Ar mīklām Sābas ķēniņiene pārbauda Zālamana gudrību, liktenīgās mīklas ir 1001

nakts pasakās un Ēģiptē; mīklas ir minētas arī dzīrās un viesībās Grieķijā. Plūtarchs raksta, ka pat vienkārši, neizglītoti cilvēki pēc maltītes pievēršas arī citām izpriecām, kas nav miesai, proti, mīklām, vārdu un skaitļu spēlēm. Minētāji saņem balvas (labākais kumoss) vai sodu (vīns ar sāls kausējumu). Daudziem jaunekļiem sfingas mīklu neuzminēšana maksājusi dzīvību, līdz viņa pati uzminētājam samaksājusi savu zaudējumu ar dzīvību. Par Homēru stāsta, ka tas vecuma dienās miris aiz kauna, ka nav uzminējis kāda zvejnieka mīklu: Ko mēs noķēruši, to svežam prom, ko nenokēruši, to nesam mājās. Homērs minējis zivis, bet domātas bijušas utis. Mīkla: Tēvs nav piedzimis, dēls jau jumtā (par dūmiem), kas ir pazīstama arī latviešiem, nāk no Grieķijas. Romiešiem V g.s. pēc Kr. ir jau 100 mīklu krājums. Mīklu sacīkstes ir islandiešu un senās vācu sāgās un episkās dziesmās. Dievs Odins uzdod ķēniņam Heidhekrām mīklu: 4 iet, 4 karājas, 2 rāda ceļu, 2 sargā, viens velkas pakal katru dienu, ir arvien netīrs, kas nozīmē govī, tāpat kā līdzīgā latviešu mīklā. Mīklas parasti ietver jautājumus, kas prasa gan vietējo apstākļu, gan arī īpato reliģisko, kosmogonisko un mītoloģisko uzskatu pazīšanu. Pēdējos parasti iemieso personifikācijās. Liels tēvs, plata māte, aklā meita, trakais dēls — ir debess, zeme, nakts, vējš. Speciālās, plaši pazīstamās mīklās gads ar tā mēnešiem, nedēļām un dienām mēdz būt pielīdzināts kokam vai celtnēm, Grieķijā arī tēvam ar 12 dēliem u.t.t. Tāpat ir izplatīta mīkla par balto tūrumu ar melno sēklu u.c.

Citādi mīklu tematika veidojas piemēroti videi. Peukerts aizrāda, ka mīklās dominē zemnieks ar to kultūru, kāda tā ir bijusi pirms tehnikas jaunumiem. Tāpēc tur nav arī jaunākās zemkopības un mājsaimniecības pazīmes, nav mākslīgo māslu, jauno augu u.t.l. Zemnieku pasaule mīklās ir noslēgusies pirms tam un mīklās redzam sadrumstalotas atskaņas no šīs kultūras beigu cēliena pirms racionālisma iesakņošanās. Arī latviešu mīklās gan tieši, gan tēlaini redzams gan arī biškopju un zvejnieku darbs, bet galvenā vietā tomēr zemkopība ar mājsaimniecību, ar individuālās saimniecības laikmeta kultūru, dzīves un darba apstākļiem, ēkām un iedzīvi. No pirmajām 50.000 Latviešu Folkloras krātuvē savā laikā apstrādātajām mīklām vairums liecina par lauksaimniecību, tad par mājas darbiem. Situāciju mīklu tajās ir maz, vēl mazāk jautājumu mīklu, vēl mazāk dažādu uzdevumu un modernu darinājumu. Tālāk, ap 75% no minētām mīklām ir tikai ar vienu atminējumu, mazāk par objektu grupām ar 2—4 vai vairākiem objektiem, piem., zirgs kopā ar arklu u.c. Liela loma ir cilvēkam, 1818 mīklās; arī visas viņa ķermeņa daļas ir, gan nevienādi, minētas. Pats cilvēks ir minēts 422 mīklās, tad seko mēle (378), acis (328), zobi (196), mute (152), ausis (64), deguns (42), mati (40), krūtis (39), bārda (31), galva (30), naba (25), sirds (21), pirksti (13), kājas (10), vēders (10), pakausis (4),

īkstis (2), lūpas, plaksti, smadzenes (pa vienai mīklai). Protams, LF Krātuves 450.313 mīklās (1945. g.) un vēlākos papildinājumos līdz apm. 600.000 mīklām var būt citādi procentuālie gala rezultāti. No mājlopiem pirmā vietā ir zirgs (570), tad govys (394), cūka (307), aita (160), bet par kazu tikai viena mīkla. Par arklū un aršanu ir 528 mīklas, par adatu 316. Mazāk pārstāvēti abstraktie jautājumi. Tālāk novērojams, ka pamatvariantu skaits ir samērā mazs un vienveidīgs maznozīmīgajiem objektiem, piemēram, pietiekami daudzās mīklās par žagatu u.c. Turpretim, daudz dažādu pamatvariantu ir, piemēram, nozīmīgākajās mīklās par zirgu u.c., pie kam pat pamatvarianti reti uzrāda vārdu pa vārdam līdzīgus tekstus.

Mīklu pamatformas skaidrošana ir visai sarežģīta. Ir jāpieņem, ka pirmatnējā mīkla ir apdarināta ar visādiem pieaugumiem, ar tieksmi kaut ko jaunu piespraust, izpušķot, arī mīklu paplašināt ar papildu tekstu, vai to kontaminējot ar citiem motīviem. Pirmatnējās, vienkāršākajās mīklās parasti var saskatīt jau citā sakarībā minēto dichotomiju. Ieteicot vienu un to pašu objektu, vienā mīklas daļā, uzdevumā, to ietērpj līdzīgi citiem brachilógismiem dažādos aprakstu izgreznojamos, uzskaitot objekta īpašības, raksturojot darbību u.c., nedzīvo objektu it kā iedzīvinot, lai tādi iezīmētu iespējas tā uzminēšanai otrā daļā, kur minētāja darbs ir izlobīt no aizrādījumiem iezīmētā objekta vārdu vai nosaukumu. Norādījumi var būt tiešāki vai netiešāki. Mīklā par saulrietu, piem., vecāmāte aizkrīt aiz ceplja. Mīklas devējs ir zinātāju grupā, bet atminēšana — līdzeklis pārbaudīt minētāja attapību, asprātību, atjautību un kombinēšanas spējas. Pirmajā daļā tad arī lieto salīdzinājumus, paralēles, pielīdzinājumus, kā dabas parādībām, tā dzīviem radījumiem, kokiem, augiem u.c., bieži arī personifikācijas. Personifikācijā krāsni raksturo vecītis vai vecāmāte, kas sēž kaktā, dažkārt ar muti namā. Apskatot Bīlenšteina 1000 mīklu krājumu, redzam personifikāciju arī vairākiem objektiem. Taisns tēvs, lika māte, apaļi dēli, plakanas māsiņas (42) ir apīnis ar maiksti, stīgām, lapām apīņiem. Pielīdzina dzīviem un nedzīviem objektiem. Krāsns ir lācis, kas sēž kaktā, stīpa pār katlu ir dzērves kakls pār jūru (610), zemene — sarkana govys zaļā valgā piesieta (394), zobi mutē — divas laktiņas baltu visticu (689), ola — maza mājiņa, ne logu, ne durvju (417), vai apaļa mucīņa ar divējādu alutiņu (416). Objektus var izvirzīt saskarē, piemēram, adata ar diegu ir tērauda zirdziņš, pakulu pavada (14). Adīkli apzīmē četri zirgi stallī, piektais danco (24). Atminamais objekts ir rādīts un raksturots tēlaini, un tikai reti nav raksturots pārnēstā nozīmē, bet atstāts reālā uztverē, piemēram, ēna, kam nevar ne apkārt apiet, ne pāri pārkāpt. Protams, var apmierināties ar aprakstiem. Mīkla: melnāks par ogli, baltāks par sniegu, augstāks par mežu, zemāks par ragavām, nozīmē žagatu (B. 712), un ceļš ir gaŗāks par visiem kokiem,

zemāks par zāli (804). Arī „muca uz mucas, kaķaste galā“ (niedra) ir tikai apraksts. Mīklas objekta apraksts dažkārt var būt negatīvā formā, iztrūkstošās īpašības pieminot. Tā ola ir māja bez durvīm un logiem. Negatīvās pazīmes var dot, arī parasto īpašību vai pazīmju uzskaitījumu papildinot ar negāciju, piemēram, ka visu var redzēt, tikai vienu lietu ne. Latviešu mīklās tās ir ausis. Dažkārt antitezē ievēd vairāku objektu pretstatus. Burkāns ir sarkans vērsis zaļiem ragiem. „Zirgs iet, groži stāv“ ir upe krastos, „nasta piekūst, nesējs nepiekūst“ ir sēdētājs ar krēslu. Dažkārt neņem visu objektu, bet uzskaita tā daļas: spilvenu apzīmē — „zosij 4 deguni“ (B. 596), bet jātnieku ar zirgu „sešas kājas, divas rokas, četras acis, četras ausis“ (249). Vēzim ir miesa iekšā, kauli ārā (784). Impozants virknējums ir cilvēka aprakstā ar diviem stabiem, uz tiem daudzums citu miesas daļu aprakstu, ieskaitot „putniņus“ mežā, protams, galvas matos. Var aizrādīt arī uz darbību, kā nepārtrauktu, tā pārtrauktu. Cūka ar sivēniem ir mīklā: saime ēd, galds runā; kad govi slauc, tad 4 staipās, desmit lokās. Arī durvis un stenderes apzīmē mīklā: divi stāv, divi gul, trešā lapsa danco (B. 834, 488, 150).

Pieaugumi un paplašinājumi var iederēties pamatmīklā, ja tie ir mazāki un nenozīmīgāki, bet var ietekmēt mīklas nozīmi, ar kontaminācijām kombinējot kādu mīklu pilnīgi vai pa daļai ar citu mīklu. Mīklas daļēju pārveidošanos var ietekmēt arī lokālizācija, aklimatizēšanās un piemērošanās vietējām prasībām. Mīkla par grāmatu uzrāda, domājams, vecāku variantu: Vācijā koku cērt, Kurzemē skaidas lec (B. 225), bet jaunākos laikos, kad nav vairs nozīmes grāmatu spiešanu saistīt ar Vāciju, lokāli pareizākas mīklas ir: Rīgā (Jelgavā) cērt, šai zemē skaidas lec, vai arī: Rīgā cērt, Jelgavā (Madonā u.c.) skaidas lec. Mīklas pārveidošana, jo sevišķi, ja tā ir apzinīga, var ar atmiņējuma pārveidošanu sekmēt arī jaunas mīklas rašanos. Tomēr arī šādā gadījumā „jaunās mīklas, kas tiek darinātas mākslīgi, kaut arī ne pilnīgi, iekļaujas tautas daiļrades jēdziena robežās“. Redakcijas kollēģija (R. Pelše, A. Ozols, P. Birkerts, V. Greble) latviešu tautas mīklu izlasei ar 3810 mīklām, ko sastādījusi A. Ancelāne (Rīgā 1954), ir akceptējusi uzskatu, ka, vīdamās cauri ilgiem gadsimtiem, mīklas attīstījušās no pārdzīvotajām attīstības stadijām, saglabājot atsevišķas iezīmes... „bet no jauna, ar padomju dzīvei raksturīgu tematiku objektu mīklas rodas maz“. Mīklu īpatnība gan ļaujot vecās mīklas attiecināt arī uz jauniem, citai sabiedrības ražošanas attīstības pakāpei piederīgiem objektiem, bet piemēri rāda, ka petrolejas mīkla atvasināta no mīklas par akmeni, par gludekli no gurķa, bet starpība starp veco mīklu par atslēgu un jauno par kolchoza klēts atslēgu ir tāda, ka pirmajā tērauda sunīts māju sargā, bet pēdējā skan: tērauda sunīts *milzu vērtības* sargā. Tātad milzu vērtības kolchoza klētī. Ir jau labi, ja tā vērtē vienas klēts bagātības...

Vairums mīklu izteikts īsos (2—6) vārdos ar īstai tautas valodai piemērotu vienkāršību un skaidrību, protams, mīklai piemērotā formā. Līdzīgi tautas dziesmām un jau minētiem brachilōģismu veidiem, mīklās valoda ir gleznaina, personifikācijām, allēgorijām, alliterācijām u.c. stila līdzekļiem bagāta. Īsuma dēļ gan šajās mīklās ir jāatsakās no daudz kā, pat atteicoties no zināmām vārdu grupām, bieži arī no darbības vārda, ar ko teikums paliek bez izteicēja. Tāpat piecieš saikļus, apstākļu vārdus u.c. No vairākiem objektiem paliek dažkārt tikai substantīvu kails uzskaitījums. Tā par spriguli, auklu un vāli: Eglaitē, linaite, ozolaite. Citādi ir paplašinātās mīklās, kur izlaisto atjauno ar uzviju. Ja arī šo īso izteiksmi pārvalda ritms, tad strofisko principu uzskata par vēlāku ievadumu vēlākā attīstības pakāpē. Piekļaušanās tautas dziesmām dod arī lielākas iespējas izveidot stila īpatnības, ar metaforisko un pat hiperbolisko elementu izkopšanu, ar sinonimikas smalkām izskaņām, ar pievārdiem. Gleznainie izteicieni un salīdzinājumi vai pielīdzinājumi, tāpat kā tautas dziesmās, dod iespēju spriest, ka tie visumā izauguši no zemes, dabas un apstākļiem ar spēcīgu vietējo kolorītu, kas īpatni tos atšķir no dažādu citu tautu tradīcijām. Bet mīklām ir arī savas valodas īpatnības, ir mīklu jaunvārdi, darināti gan ārējam izskatam, gan funkcijām piemērojoties. Šādi ir onomapoētiskie, skaņu atdarinājuma vārdi, kas der tikai zināmam objektam vai nelielai radnieciskai grupai. Ir mīklas, kas to vien dod, piemēram, „čep, čep, čep! čokar! beņķē! desūng, desūng! blic!“ — nozīmē linu apstrādāšanu: stiebru salaušanu mīstīklā, sauļas izvilksanu, tai čīkstot un kaucot, tad tukšās mīstīklas noklabēšanu, linu braucīšanu un nopurināšanu, lai spaļi izbirst. Līdzīgi ar aušanu: Sli slē! Cibēl čuš! dri drauks! kad laiž caur šautuvi, nomin paminas, piesit mustavu (Ancē, B. Grīnberga). Gaļākām mīklām pievienots skaņu atdarinājums. Piemēram, alu darinot: čūgs būks! kas attēlo akmens čūkstēšanu, to karsēšanai iemetot baljā misas, kurpretim rūgstot alus „čīkstēja pīkstēja ozola krūmā.“ Bagāts variantiem ir apinis, uz augšu stiepjoties, spirojot. To izteic gan ar „tinu tinu, viju viju, vai: „Saviju viju, Sadaru taru, Sametu viju Taratas galā“. Tāpat, „Te tere tere, Te vija vija, Te sita mutuli Vijatas galā“ u.c. Govi slaucot, „Čīrkstēdams čarkstēdams Sidrabs gāja atvarā“, un velējoties „plikata plakata liniņu sit!“ Jāievēro tomēr, ka onomapoētiskie darinājumi vienīgi savā valodā ir īstā vietā, bet aizņemtie, mehāniski no svešas valodas pārņemtie, zaudē savu tiešo nozīmi, top tikai par vizuļiem un skaņu rotaļu bez organiska sakara ar pašu mīklu.

Latviešu mīklu publicējumu 18. un 19. gadsimtos nav daudz. Periodikā 1774—1906 saskaitāmas tikai 917 mīklas, un ne pārāk daudz arī atsevišķos krājumos. J. Sproģa krājumā (1868) ir 52 mīklas, A. Bīlenšteins tūkstoš mīklu izdevis vācu tulkojumā Jelgavā 1881. gadā (1000

lettische Räthsel, Mitau 1881), bet turpat 1883. gadā arī *Latviešu mīklas*. 1881. gadā 1892 mīklas ir arī Fr. Brīvēznieka krājumā (*Materiali po etnografiji latiškago pļemeņi, Trudi etnografičeskago otdela VI*). P. Birkerta *Latvju tautas mīklās* (Rīgā 1927) ir 1907 mīklas. No mazākiem krājumiem jāmin K. Valdemāra *300 stāsti un mīklas* (Liepājā 1853). E. Dūnsberga *Še rieksti—kož!* (Jelgavā 1869). J. Bankina *Šis un tas, svešs un pats* (1875), Lapas Mārta (L. Rujeniets) *Rotaļnieks* (1886), tāpat K. Mūlenbacha mīklu kārtojums Jelgavas LB rakstu krājumā (1893), J. Rītera kārtojums Rīgas LB Zin. Kom. krājumā (1892), P. Smeltera *Wocleite* (1899), tāpat A. Tullija (1902), Alfr. Briēža (1923) kopojumi.

LATVIEŠU TAUTAS
MĪKLAS

Sakārtojis
Jānis Rudzītis

LATVIJESU TĀVUŠI

MĪKLĀS

1918

Latvian Book Society

PIEZĪMES PAR MĪKLU SAKĀRTOJUMU

Ja, piemēram, latviešu tautas dziesmu vākšanā un kārtošanā galvenais darbs veikts jau pirms Latvijas neatkarības pasludināšanas, tad mīklas ir tautas tradīciju nozare, kam nopietnāk pievērsās tikai valsts laikā. Tādā sakarā Latviešu Folkloras krātuvē no tautas mutes tika savākti 450.313 mīklu varianti. Cik zināms, komunistu okupācijas gados pēc Otrā pasaules kara šai Krātuvē, kas pārdēvēta par Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Etnografijas un folkloras institūtu, mīklu fondi papildināti līdz kādiem 600.000 variantiem. Ir iemesls spriest, ka daļa no tā, ko ieguvušas okupācijas varas inspirētās folkloras vākšanas ekspedīcijas, gan būs mākslīgi radīta, lai rastos materiāli, kas atbilst komunistu ideoloģiskām prasībām.

Valsts laikā Latviešu Folkloras krātuve nepaguva publicēt nekā no tā, kas tika savākts mīklu fondos. Tikai 1954. gadā Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas Folkloras un etnografijas institūts Rīgā izdevis *Latviešu tautas mīklas*, — izlasi ar 3810 mīklām un to variantiem, kā arī dažiem pielikumiem (jautājumu mīklas, šarādes, uzdevumu mīklas, anagrammas, mīklu pasakas). Izlasi sakārtojusi no Latvijas valsts laikiem zināmā Folkloras krātuves darbiniece Alma Ancelāne. Darbs veikts ar atzīstamu pamatīgumu, bet ievada apcere, pielikumi un vairākas vietas zemsvītras komentāros labi liecina par prasībām, kādas sakārtotājam diktējusi komunistu okupācijas vara ar vispār zināmiem centieniem boļševizācijai pakļaut arī folkloru.

Brīvajā pasaulē agrākie mīklu izdevumi ir sevišķs retums, ko grūti sameklēt pat tajās bibliotēkās, kur glabājas lielāks skaits latviešu grāmatu. Šī izlase ir pirmā, kas iznākusi trimdā. Lielāko tiesu tajā izmantoti materiāli no valsts laikā savāktu mīklu fondiem, bez tam šis tas izrakstīts no *Latviešu tautas dziesmu* sējumiem un no tādiem izdevumiem, kur illūstrācijas labad citētas mīklas. Vecākās mīklas, kas sastopamas 17. un 18. gs. tekstos, minētas grāmatas ievada apcerē.

Ja mūsu izdevumam būtu tikai tīri pētnieciski nolūki, tad varētu domāt par sakārtojumu, kas veidots pēc kādas īpašas sistēmas, kuŗa

līdzīga, piemēram, Kr. Barona tautas dziesmu sakārtojumam. Savā laikā tādā veidā mīklu sistematizēšanas darbs tika risināts Latviešu Folkloras krātuvē. Ancelānes izlasē mīklas un to varianti virknētas pēc objektiem resp. atminējumiem alfabētiskā sekā, citiem vārdiem — atminējums grāmatas lietātājiem uzzināms reizē ar attiecīgo mīklu. Mūsu izdevums — tas te jāpasvītā — domāts arī un jo sevišķi pedagogiskiem nolūkiem, — latviskai audzināšanai trimdinieku ģimenēs un papildskolās, ar mīklu minēšanu pievēršot bērnu uzmanību nacionālās dzīves sfairas priekšmetiem un norisēm. Ja tā, tad pats pirmais, kas jāievēro — tā ir atminējumu „paslēpšana“, šķiršana no pašām mīklām. Tā esam rīkojušies šai sakārtojumā. Ja rodas vajadzība ērtāk sameklēt visas mīklas, kādas ir, piemēram, par arklū, bitēm, izkapti u.t.t., tad tādām nolūkam kalpos atminējumu galveno objektu alfabētiskais rādītājs. Sakārtojot pašas mīklas, esam izraudzījušies vecu veco alfabētisko principu, kas gan nav ievērots pilnīgi mechaniski, līdz vissīkākajām konsekvencēm. Dažā labā gadījumā atkāpšanās notikusi par labu stilistiskiem elementiem. Ļoti mazā skaita dēļ (tikai viena divas!) nav atsevišķi atdalītas mīklas, kas sākas ar Ļ un Ņ. Tās atrodamas tur, kur tām vieta, ja sāktos ar nemīkstinātu skaņu.

Šai sakārtojumā esam vairījušies no mīklām, kas, droši vien mākslīgi radītas, attiecas uz pārāk moderniem jaunlaiku civilizācijas objektiem (radio, telegrafs u.tml.). Lai tomēr arī šādiem gadījumiem būtu kāds piemērs, uzņemtas te dažas mīklas par divriteni, kuļammašīnu, pļaujammašīnu, vilcienu.

Izraugoties šim izdevumam materiālus, bija vēlēšanās, cik vien var, izvairīties arī no tādām mīklām, kuŗu izteiksme un panta formas elementi skaidri liecina par jaunlaiku darinājumu, kas no grāmatām vai periodiskiem izdevumiem nokļuvis tautā. No otras puses, oriģinālmīklu folklorizēšanās konstatējama jau kopš Vecā Stendera laikiem. Šī procesa rezultātus pilnīgi ignorēt likās neiespējams un daudzos gadījumos arī nelietderīgi. Tāpēc mūsu izdevumā dažu labu reizi būs jāastopas ar mīklām, kas nebūt nav radušās „tautā“, bet ko tauta tikai pārņēmusi savā lietāšanā no grāmatām, laikrakstiem un žurnāliem, kur tās iespīestas kā sacerējumi mazāku vai lielāku lasītāju laika kavēklī. Vairākos gadījumos spēcīgo folklorizēšanās procesu apliecina fakts, ka šādas mīklas uzrakstītas pat visos Latvijas apgabalos. Normālos apstākļos daudzreiz būtu iespējams noskaidrot un uzrādīt šo mīklu pirmavotus un autorus. Trimdā no tāda uzdevuma jāatsakās.

Mūsu izlases 3875 numuri izvēlēti no pāri par 6000 dažādiem mīklu variantiem. Tomēr arī šai gadījumā būtu nepareizi domāt par 3875 atšķirīgām mīklām. Ir jārunā tāpat par variantiem, kas izzarojušies no pamatmīklām, bieži vien tādā veidā saistoties ar dažādiem objektiem. Bet nodarbošanās ar pamatsacerējumu un variantu uzrādīšanu

vispār liekas problēmatiska, tā ka pūju panākumi allaž sastapsies ar kritiskiem iebildumiem, kā to liecina pat Kr. Barona latv. tautas dziesmu sakārtošanas rezultāti. Almas Ancelānes izlasē nav reti gadījumi, kad viena un tā pati mīkla vai arī gandrīz tā pati mīkla atrodama divi, trīs, četrās, piecās vietās. Mūsu sakārtojumā rīkošanās ar eventuālām pamatmīklām un variantiem vēl grūtāka izrādītos alfabētiskā principa dēļ. Tāpēc esam no šādām pūlēm atsacījušies. Tikai pavisam retos gadījumos zem viena numura liktas vairākas mīklas kā saturā un izteiksmē ļoti tuvi varianti. Parasti katrai mīklai resp. katram variantam dots atsevišķs numurs. Sīkākas variācijas atrodamas tekstu fragmentos, kas likti iekavās zem attiecīgās mīklas. Piemēram, 2327. mīklai apakšā iekavās liktais teksts domāts tā, ka var būt arī šādi varianti: 1) *Melns palags zaļām malām*; 2) *Liels melns deķis zaļām malām*. 2431. mīklai ir arī variants: *Pilna kūtiņa Sarkanu vistiņu, Ienāk gaņais — Izvajā*. 2541. mīklai arī šādi varianti: 1) *Ragaina māte, Gludeni bērni*; 2) *Ragaina māte, Apaļi bērni*; 3) *Ragaina māte, Plakani bērni*. — Liekas, ar šiem piemēriem pietiks, lai mūsu izdevuma lietātāji saprastu, kā domāti iekavās liktie teksta fragmenti.

Kāzu un citas senās latviešu sētas tradīcijas mūsu tautas dziesmu sējumiem devušas ne gluži mazo skaitu dziesmu, kas ir arī mīklas. Reizēm šādās mīklu dziesmās pirmā puse ir pati mīkla, bet otra puse — atminējums. Jādōmā, ka vismaz krietna daļa no tām dziedāta. Savā tiešākajā nozīmē mīklas tomēr ir tāda tradīciju nozare, kas ar dziedāšanu nav saistīta, tātad tās nav bijušas pakļautas meldījas varai. Tomēr vai nu mīklu dziesmu ietekmē vai citādi nav retums tādas mīklas, kas sacerētas gluži tādās pašās ritmiskās formās (trochajos vai daktilos, kā arī tautas dziesmu strofās), kas tik raksturīgas mūsu tautas dziesmu klasiskai iekārtai. Bet jo vairāk ir tādu mīklu, kas vairs neturas pie tautas dziesmu klasiskās formas iekārtas noteikumiem un tomēr uzskatāmas par ritmiskiem veidojumiem. Vispirms jau mīklās sastopam arī kāpjošos ritmus, īpaši domājot par jambiem. Ir mīklās veidojumi, kas radušies, kombinējot tautas dziesmu formas elementus jaunā sistēmā. Interesanti norādīt, piemēram, uz 3173. mīklu: *Tintu gāja, tantu gāja, riņķī gāja, Augšā gāja olu dēt*. — Tātad pirmajā posmā apvienojušās 3 trochaju dipodijas, kam seko otrs posms ar tautas dziesmās parastajām 2 dipodijām. Rezultātā radusies metriska iekārta, ko pazīstam kā Medeņa pirmo metru. Līdzīgs gadījums 3453. mīklā, ja vērojam tās pirmās divi rindas. Vienā otrā gadījumā mīklās var atrast metriskus veidojumus, kas varbūt bijuši paraugi Raiņa tautiskos pantos sacerētiem dzejoļiem. Visvairāk atkāpšanās no tautas dziesmu klasiskās iekārtas mīklās gājusi tajā virzienā, ko mēdz saukt par tīri tonisko vai brīvo pantmēru resp. ritmu, tātad kā obligātus ritma elementus paturot tikai uzsvarus, bet starp uzsvariem zilbju

skaitu un kvantitāti pametot nerēgulētu. Šādā sakarā varam vēl piebilst, ka mīklās nav sevišķs retums piemēri t.s. „vientuļajām arsēm“, kur uzsvariem neseko neuzsvērtas zilbes. Piemēram, 3158. mīklā: Tievs tievs, gaŗš gaŗš, Viss dzeņu sakapāts, — veseli 5 uzsvari seko viens otram, tikai pēc tam rēgulāra alternācija.

Iepriekšējā rindkopa par ritmiskām parādībām mīklās šķita vajadzīga, lai pateiktu, ka nav tik vienkārši, kad jādomā par mīklu teksta grafisko iekārtu. Jautājums nav pilnīgi atrisināts nevienā no agrākiem mīklu izdevumiem. Nav tas atrisināts arī šai izdevumā, vismaz ne konsekventi. Uzdevumu jau apgrūtināja arī tas, ka mūsu rīcībā bija tikai iespiesti teksti, bet ne noklausīšanās iespējas, lai pārlicinātos, kā tauta teic savas mīklas. Kā tas visiem būs redzams, visumā simpatijas veltītas tādai grafiskai iekārtai, kas atbalsta mīklas kā ritmiskus veidojumus. Gribētos domāt, ka labpatiku rotaļāties ar ritmisku valodu latvieši tiešām arī mīklās parādījuši biežāk, nekā tas līdz šim pasvītrāts, runājot par šo tradīciju nozari. Protams, daudzas jo daudzas mīklas ir ar ritmu nesaisīti teikums vai teikumu kopa. Tās tad arī iespiestas vienā laidā, necenšoties iesprostot panta grafikā.

Cipari zem mīklām pa labi apzīmē apgabalus, kādos tās noklausītas un uzrakstītas, pie tam tā: Vidzeme — 1, Kurzeme — 2, Zemgale — 3, Latgale — 4. Mīklām, kas noklausītas un uzrakstītas visos četros apgabalos, apakšā pa labi 1—4. Ja nav nekāda cipara, tad tas nozīmē, ka noklausīšanās apgabals nezināms vai pašreizējos apstākļos nenoskaidrojams. Atminējumi attiecas uz visiem noklausīšanās apgabaliem, ja neseko iekavas ar īpašu norādi. Kur atminējums attiecas tikai uz kādu vai kādiem atsevišķiem apgabaliem, tur tas norādīts iekavās. Piemēram, 2636. mīklai Vidzemē, Kurzemē, Zemgalē un Latgalē (1—4) zināms atminējums — sirpis, bet bez tam Vidzemē, Zemgalē un Latgalē — arājs un Zemgalē arī — plāvējs.

Mīklu salīdzināšana un etnografiskā iztīrīšana ir plašs uzdevums, kuŗa rezultātā jārodas bagātīgiem komentāriem. Šai izdevumā esam aprobežojušies tikai ar nedaudzām zemsvītras piezīmēm, kas likās visvairāk nepieciešamas.

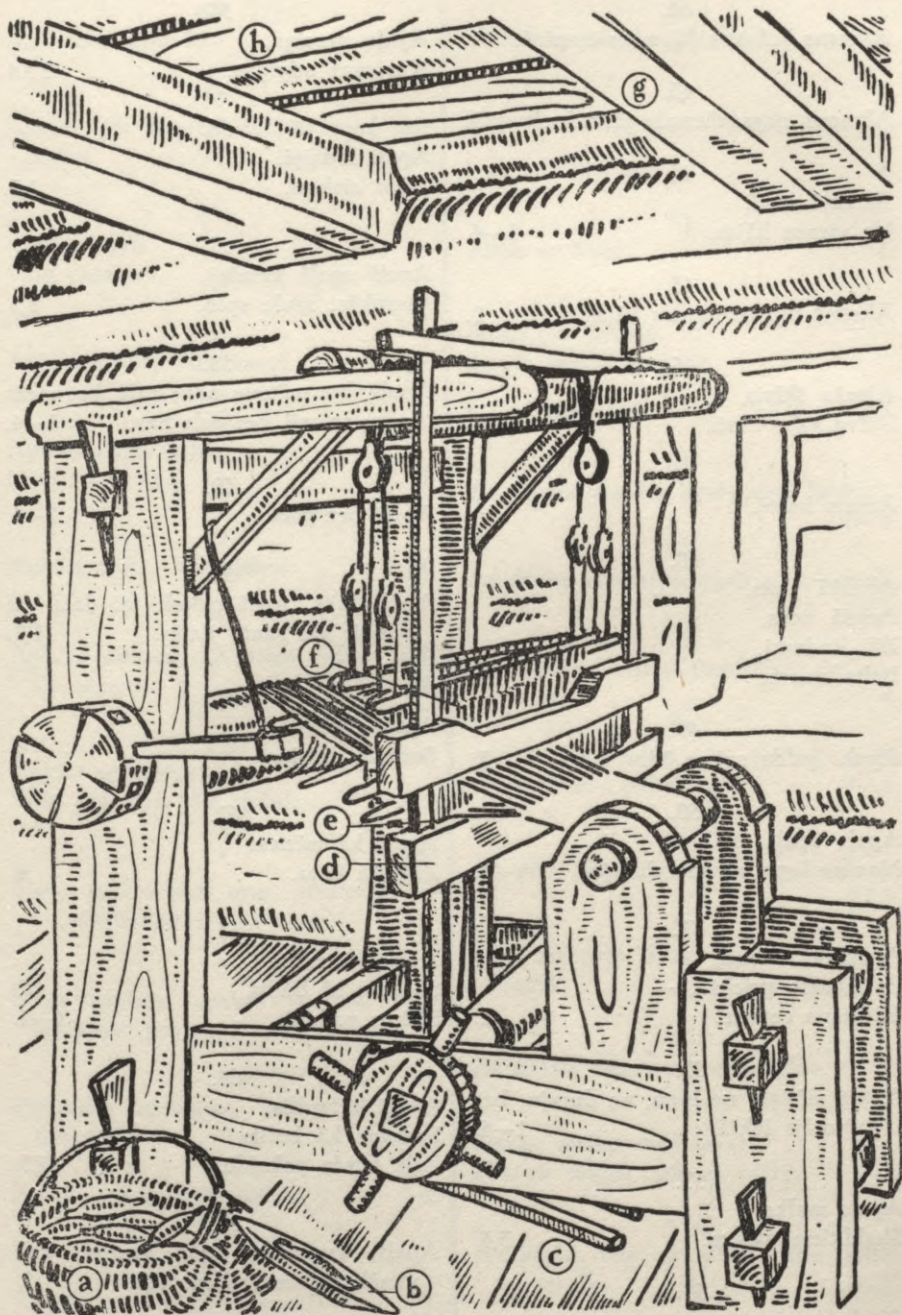
★

Papildpiezīme: Zināms skaits mīklu radās klāt pēc tam, kad sakārtojums līdz ar atminējumu rādītājiem bija jau salikts. Tā ka teksta salikumu un jo īpaši numerāciju nevarēja vairs plašākos apmēros pārkārtot, tad iespraudumi izdarīti vai nu ar atkārtotu numuru, pievienojot tam -a (piem., 68a.), vai arī pavisam bez numura, liekot iestarpinājumiem sekot aiz mīklas ar līdzīgu atminējumu. Pēdējā gadījumā dažkārt ignorēts alfabēts.

A

<p>1. Abi gali balti, Viducis zaļš. 2.4.</p>	<p>10. Adata pie adatas, tomēr pats dzīvs. 1—4.</p>
<p>2. Abi gali dzīvi, Vidus nedzīvs. (... Vēders nedzīvs.) 1—4.</p>	<p>11. Aita kūtī, aste ārā. 1,3.</p>
<p>3. Abi gali resni, Viducis tievs. (... Vidū tievs.) 1—4.</p>	<p>12. Aita ledū ielūzusi. 4.</p>
<p>4. Abos galos dzīvībiņa, Vidū ciets un nelokāms. 1,2,3.</p>	<p>13. Aita skriedama, iedama pieēda. 1,3.</p>
<p>5. Abos galos ragi, Vidū vēders. 1,2,3.</p>	<p>14. Aita vērša vēderā. (Auns teļa; vilka vēderā.) 1—4.</p>
<p>6. Acs bez plakstiem, galva bez matu, piens bez pupu; ir aste, bet nav kāju. 1,3.</p>	<p>15. Aitai četras līpas. 2.</p>
<p>7. Ādas abra, gaļas maisāmais. 1,2.</p>	<p>16. Aitiņa bez kauliņu, Vilciņš bez zobīņu. 1—4.</p>
<p>8. Ādas kalns, dzelzs trepes. 1,2.</p>	<p>17. Aitiņas bez līpiņām, Durtiņas bez eņģītēm. 2,4.</p>
<p>9. Ādu pārdod, galvu ēd, gaļu neēd ne suns, ne vilks. 1,2,3.</p>	<p>18. Aiz ausīm pakārts, aiz mēles rausta; sāk runāt — par verstīm dzirdams. 1,3.</p>
	<p>19. Aiz cepļa ādains. 4.</p>
	<p>20. Aiz kalna ādas griež. 4.</p>

21.	Aiz kalniņa ādas min.	2.	33.	Aizskrien gaigala, Atskrien gaigala, Aizsalst ezers Dimdēdams.	1—4.
22.	Aizdūdu meikli, aizsvīžu aiz sātmaļa, lai stuov da citam godam.	4.	34.	Aizskrien gaigala, Atskrien gaigala, Sasit spārnus — Plaukš un plaukš!	1—4.
23.	Aizgāju uz mežu bez cirvja, bez naža, pārnesu mājās divas šķilas, divas siles, grāpja dibenu, ilenu galā.	1—4.	*	Atskrej gailis, Noskrej gailis, Sasit spārnus — Kliukš klaukš!	
24.	Aiziet, atiet, Apgriezties nevar. (... Neapsagriez.)	1,3,4.	35.	Aizskrien līdaka, Atskrien līdaka, Sasala jūra Līdz dibenam.	1—4.
25.	Aiziet, atiet, grozās, klanās, Dažreiz kratās, apkārt sviežas Un pēdas nekādas neatstāj.	1.	36.	Aizskrien līdaka, Atskrien līdaka, Saplunčina ūdeni — Bliukš blauks!	1,3.
26.	Aiziet uz ciemu ar vienu vārdu, pārnāk ar diviem vārdiem.	3.	37.	Aka bez dibena. (Zelta aka bez dibena.)	1—4.
27.	Aizjūras jumpraviņa ar divām zīda bizītēm.	4.	38.	Akā melns ūdens.	3,4
28.	Aizjūras mārģa šajā zemē puķes lasa.	4.	39.	Akmens kājas, koka galva, linu acis pa vidu.	2,3.
29.	Aizjūras mārģa Ar vīnu aci.	4.	40.	Akmens kājas, koka rumpis, Galvā salmu cepurīte.	1—4.
30.	Aizjūru lini uz augšu ar saknēm aug.	4.	41.	Akmens kājas, koka rumpis, tāšu cepure.	1,2,3.
31.	Aizjūru vērsis, Deviņas ādas.	2,3,4.			
32.	Aizskrien — bauks, Atskrien — bauks, Apsagriezt nevar.	4.			

Aužamie stāvi (stelles)

a — grozs ar saivām; b — atspole; c — pamīnas; d — mustavas; e — škiets;
f — nītis; g — sija; h — griesti

42.	Akmens kalns, vidū mazs ezeriņš.	1.	55.	Apaļa mucīņa, Nevienas stīpiņas.	2,3,4.
43.	Akmens zirgs, tērauda jātnieks.	3.	56.	Apaļi lodziņi, Ādas aizkari.	1,3.
44.	Ākstiņš mežā Uz vienas kājas.	1—4.	57.	Apaļš apaļš kalniņš, Visapkārt saule spīd.	1,3.
45.	Ākstiņš tup uz vienas kājas.	1.	58.	Apaļš, bet mēness nav; zaļš, bet mežs nav; ar asti, bet pele nav.	1—4.
46.	Alenšu šķīvis, Dzīva gaļa virsū.	1—4.	59.	Apaļš bez gala.	1—4.
47.	Āmurs kastē.	3.	60.	Apaļš bijis, apaļš paliek, lai daļa vai desmit vai simtu daļās.	1,2.
48.	Apakšā plats, Augšā tievs, Zili lindraki, Balta miesa.	1,3.	61.	Apaļš diķītis, Sudraba laipiņa.	2.
49.	Apakš galda saime ēd.	1,3.	62.	Apaļš kā mēness, Zaļš kā slotā.	4.
50.	Apaļa apaļa istabiņa, Nav ne logu, nav ne durvju.	1—4.	63.	Apaļš kā rullis, Sarkans kā bullis, Šķēres padusē.	1—4.
51.	Apaļa kā ritene, Pusmēness priekšā, — Tā mana cepure.	2.	64.	Apaļš kā rullis, Sarkans kā bullis, Zaļa bārda pakaklē.	1,3.
52.	Apaļa mājiņa, ne logu, ne durvju, bet dzīvotājs iekšā.	1—4.	65.	Apaļš, kuprains, riņķī grozās; kad uznāk nelaime, ūdens tek.	2.
53.	Apaļa malca Skaldītiem galiem.	3,4.	66.	Apaļš vīriņš, galva zemē, kājas gaisā.	2.
54.	Apaļa mucīņa, Divējāds alutiņš. (Balta mucīņa ...)	1—4.			

67.	Ap kalnu saule lec.	1,3.	77.	Apleik spolvas, vydā stykls.	4.
68.	Apkārt ap degunu skrien, rokā nedodas.	1—4.	78.	Apsedlots zirgs gaisā skatās. (... gaisā veļas.)	4.
68a.	Apkārt apaļš, Vidū caurums.		79.	Āpsis ar ūsām.	1.
69.	Apkārt kauls, vidū caurs.	3.	80.	Arājs ara tīrumā, Samta svārki mugurā. (... Melni svārki...)	1,2,3.
70.	Apkārt ledus kalns, Vidū saule spīd.	3.	81.	Ar divām pupām apsēj visu lauku.	1—4.
71.	Apkārt miris, vidū dzīvs.	1—4.	82.	Ar divām sētuvītēm apsēj visu pasauli.	1,2,3.
72.	Apkārt sarkans kā asins, iekšā ciets kā akmens.	1,4.	83.	Ar diviem kartupeļiem visu tīrumu apstāda.	4.
73.	Apkārt spalvains, Vidū skaidrais dimantiņš.	1,3.	84.	Ar diviem zirņiem visu pasauli apsēj, un vēl divi paliek pāri.	1—4.
*	Viena spalva pret otru, atnāk vakars — sakrīt kopā.		85.	Ar divi sieciņi apsēj visu pasauli.	1,2,3.
*	Virsū spalvas, apakšā spalvas, vidū lai Dievs pasargā!		86.	Ar ģīmi pret sienu, bet ar muguru istabā.	1.
*	Visapkārt spalvains, vidū lai Dievs pasargā!		87.	Ar kājām min, aiz matiem plūc.	1.
74.	Apleik azars, vydā pažars.	4.	*	Sievas, meitas mīlē mani: Plūc ar rokām, min ar kājām.	
75.	Apleik lūks, vydā — tprū!	4.	87a.	Ar kājām min, ar vēderu trin, iebāž un izvelk.	
76.	Apleik mežs, vydā plešs.	4.	88.	Ar pieciem baļķiem klēti taisa, Visi pieci paliek pāri.	1.

89.	Ar pieciem baļķiem riju uzbūvē.	1.	102.	Atiet melns vērsis, aplauž visas niedres.	4.
90.	Ar pieciem baļķiem klēti uzcērt.	1.	103.	Atiet vērsis maurodams Pār simtu ezeru, Pār tūkstoš kalnu.	4.
91.	Ar spārniem sitas, aizskriet nevar.	1—4.	104.	Atlauzs galvu, mežā skrien.	3,4.
92.	Ar vienu roku sienu pļauj, Ar otru tūliņ kaudzē met.	1—4.	105.	Atminiet, labi ļaudis, Kas manā tūrumā: Četri stabi, divi ragi, Stabulīte pakaļā.	1,2,4.
93.	Ar vienu slotu divi cepļus slauka.	4.	106.	Atminiet, sveši ļaudis, Kas guļ kaula kažokā?	1—4.
94.	Ar zosi aŗ, ar zosi ecē, tīru maizi ēd.	4.	107.	Atminiet, sveši ļaudis, Kas guļ upes dibenā?	1.
95.	Asiņu tēvs Likām kājām. (Asins tētiņš...)	1—4.	108.	Atminiet, sveši ļaudis, Kas sēd kalna galiņā?	1—4.
96.	Astē piesieta Sarkana telīte.	1.	109.	Atmini manu mīklu: Cūkai divi galvas.	1.
97.	Astoņas māsiņas, Visas vienā gultā; Visas vidū, Nevienas malā.	1—4.	110.	Atmini manu mīklu: Kas augstāks par skursteni?	1.
98.	Atbrauc vīrs ar ilksīm, labāk ņem vecu nekā jaunu.	1,3,4.	111.	Atmin' manu mīklu: Āžacs sienā, — Tas ir zars!	3.
99.	Atgāja zosis, Nogadzināja, Par mazu brīdīti Viss nokrita.	4.	112.	Atmin' manu minamo: Kas guļ dobes dibenā? (... jūŗas; cepļa; trauka; pūra dibenā)	1—4.
100.	Atgāzene godu gaida.	1,2,3.			
101.	Atiet melna gov̄s, Apēd baltu gov̄i.	4.			

113. Atmini mīklu: Pār sētmali pārsvied, vienugad izlaid, otru sajem. 4.	125. Atskrien sila bite — bīks! Aizskrien sila bite — bīks! 3.
114. Atnāca namdaži bez cirvjiem, sacirta māju bez kaktiem. 1.	126. Atskrien stirna — čarkst! Aizskrien stirna — čarkst! Piesit kāju — paku pakš! 1,2.
115. Atnāk gans bez zobiem, prasa gaļas bez kauliem. 3,4.	127. Atskrīn jauna meitiņa, Divi šolka būrdeites, Un pa vuocyskam runoj. 4.
116. Atnāk kā kungs, aiziet kā nabags. 1.	128. Atslēga garāka par klēti. 1,4.
117. Atplēts muti, kaļa gaida. 4.	129. Atslēga kviešos. 4.
118. Atgāzies labu gaida. (Afsagāzis...) 1—4.	130. Aug mežs uz zemi ar virsotnēm. 4.
119. Atskrēja gaisa lidinātājs, aiznesa gaismas saucēju. 1,3,4.	131. Augstā augstā kalnā Simts govju ganās, Kad vienas pietrūkst, Visas stāv. 1,2.
120. Atskrēja nu aizjyuras mārģa saba- deitim suonim. 4.	132. Augstais no zemā lūdžas dāvanas. 2,3.
121. Atskrēja putns, atsēdās uz koka, Izlaida spārnus, — viss sāka zaļot. 1,4.	133. Augstāks kā meži, zemāks kā ragavas. 4.
122. Atskrien gaisa lidinītis, Nones dienas ausekļņu, Izliek uz zemes ķempētāja, Noplēš ādu, sakapā miesu. 1,3,4.	134. Augstāks kā pils, Zemāks kā ragavas; Vidū kā kamols, Galā slotas kāts. 1—4.
123. Atskrien garaste, izvico istabu un atgulstas pasolē. 4.	135. Augstāks kā zirgs, Zemāks kā zāle. 1—4.
124. Atskrien putniņš buntavnieks, Nodēģ oliņu zeltavnicu. 3.	135a. Augstāks par kūngu, Zemāks par Dievu.

136.	Augstāks par koku aug.	1.	148.	Augšā brauc, apakšā rūc.	2.
137.	Augstāks par mežu, Zemāks par ragavām, Baltāks par sniegu, Melnāks par ogli.	1—4.	149.	Augšā dvēsele, apakšā dvēsele, vidū āda.	1,2,3.
138.	Augstāks par visaugstāko kalnu, zemāks par vismazāko zālīti.	1,2,3.	150.	Augšā kaži grabina, Apakšā paipalas plikšķina.	1—4.
139.	Augstāks par zirgu, Zemāks par cūku.	1—4.	151.	Augšā kņāgis kņāgināja, Zemē plīšķis plīšķināja. (<i>Gaisā krikšķis krikšķināja...</i>)	1—4.
140.	Augsti ceļas, ātri krīt.	1.	152.	Augšā kuņas, apakšā vārās.	1,2,3.
141.	Augsti lec, tālu dzird.	1.	153.	Augšā rību ribināja, Zem palodas plikšķināja.	1—4.
142.	Augsts kā siena kaudze — nav siena kaudze; zaļš kā zāle — nav zāle; dzeltens kā vaski — nav vaski.	2.	154.	Augšā tilts, apakšā tilts, Vidvidū zosis klaigā.	1,3,4.
143.	Augstu lec, zemu krīt, galdiņi kājās, acis kā spundes un nelabi raugās.	1,3.	155.	Augšupēdu kokā karājas.	1,2,3.
144.	Augstu lec, zemu krīt, Muti plāta, runāt grib.	1,3.	156.	Augšupēdu pilns, uz mutēs tukšs.	3.
145.	Augsts nams, plaši vārti, Simtu simtiem lodziņu, Kas tur iet iekšā, Tas ārā vairs netiek.	1—4.	157.	Auna acs sienmalī.	1,3.
146.	Augsts tēvs, plata māte, Skaista meita, traks znots.	1—4.	158.	Auns apēdis linu kodeļu.	1.
147.	Augsts tēvs, plata māte, Traks dēls, akla meita.	1—4.	159.	Auns kūtī, ragi aiz durvīm.	1,3.
			160.	Auns kūtī, ragi ārā. (<i>Vērsis; Āzis kūtī...</i>)	1,3,4.
			161.	Auns vērsī.	1.

LATVIEŠU TAUTAS MIKLAS

162.		170.	
Auns vērša vēderā, Tā kā zeķe zābakā.	1.	Āzīts aiziet, — ne sliežu, ne pēdu.	1—4.
163.		171.	
Ausi raun, mēle kust.	1.	Āzis ar divi ragi.	4.
164.		172.	
Ausis ir, galvas nav.	2.	Āzis brēc kubulā.	1,3,4.
165.		173.	
Auzu kulīte četrām kājām.	1—4.	Āzis stāv, galva griežas.	4.
166.		174.	
Avens bucons Deviņām ādām; Kas to dīrās, Tas gauži raudās.	1,3,4.	Āzīšam viena actiņa.	4.
167.		175.	
Avotam laipa pa vidu.	1.	Āzītis miksītis Deviņām ādiņām, Kas to dīrās, Tas pats raudās.	1.
168.		176.	
Avots kūšā Kalniņa galā.	2.	Āža acs sienā.	1—4.
169.		177.	
Azaidis zem galda.	1—4.	Āžstilbs siļķēs.	1.

B

178.		Pa liepu tīltiņu, Saskrēja dzelža Pilītē.	4.
Bagātais to nevar nopirkt, nabagam tas ir, un nezina, kā no tā tikt vaļā.	1.		
179.		182.	
Bagātniece pagalma malā.	4.	Balss sīka sīciņa, Deguns gaŗš; Kas mani nosit, Lej savas asinis.	1—4.
180.		183.	
Bagāts vīrs sēd upes malā; kad ūdens ir, tad viņš dzer alu, kad ūdens nav, tad dzer ūdeni.	1.	Balta aitīņa, Melna pierīte. (Balta gosniņa; cūciņa...)	1—4.
181.			
Baloži dancoja			

184.	Balta aitiņa, Piecas astītes.	1—4.	197.	Balta kaula sētiņa, aiz viņas sarkana gotiņa.	1.
185.	Balta aitiņa, Sarkana galviņa.	1.	198.	Balta kaza lanku laiza.	1—4.
186.	Balta baznīca, melnas spāres, sarkani stabī.	3.	199.	Balta kaza ledu grauž.	1—4.
187.	Balta baznīca uz dui sarkanu stabu; Tornis liks, zvans pļerkš.	2.	200.	Balta kaza linājā.	3.
188.	Balta cūciņa caur sētu ložņā.	4.	201.	Balta kaziņa skrien pa zilu lauku.	3.
189.	Balta cūciņa Triju galdu starpā.	1,3,4.	202.	Balta ķēve ceļmalā, Tur skrien odi, tur masalas.	3,4.
190.	Balta cūciņa, Pakulu astīte.	4.	203.	Balta ķēve kalniņā, Vardes kurkst vēderā.	1—4.
191.	Balta cūka, linu aste.	3.	204.	Balta lanka, melnas govīs.	1—4.
192.	Balta galviņa, Sarkana cepurīte.	2,3,4.	205.	Balta mana meitiņa, Augtīn aug mazumā.	1—4.
193.	Balta govš ar vienu ragu.	1,2,3.	206.	Balta māsiņa, Sarkana sirsniņa.	2.
194.	Balta govš, četri deguni.	1—4.	207.	Balta māte, sarkani bērni.	1.
195.	Balta govš, sarkana mugura.	3.	208.	Balta meitiņa, Sarkans deguntiņš.	1—4.
196.	Balta govš, Sarkana mugura, Viens pats rags — Mauj kā traks.	1—4.	209.	Balta mucīņa, Sarkana spundīte.	3,4.
			210.	Balta muiža, Sarkans skurstenis.	1,2,4.

211.	Balta muižiņa Ar melnu jumtiņu; Pulka pulka kundziņu Ar melnām galviņām.	1.	225.	Balta zoss pa gaisu skrien, Melns pēdas pamezdama.	1.
212.	Balta muižiņa, Sarkani atspaidi.	1,4.	226.	Balta zoss, zaļi spārni.	12.
213.	Balta nora, melni lopi, Vajag gudru ganītāju.	1—4.	227.	Balta zvaigzne linājā. (Balta radze...)	1—4.
214.	Balta pile ar četriem deguniem.	1—4.	228.	Bolta mārga, zaļa bize.	4.
215.	Balta pils, sarkani atspaidi.	3,4.	229.	Bolta vuškeņa stuov iz vīnas kuojas.	4.
216.	Balta pļava, melni lopi.	1—4.	230.	Balts ādas maisiņš, Melna saitīte.	1,2,3.
217.	Balta pļava, melni lopi, Vajag gudra ganītāja. (... melnas govīs; aitas...)	1—4.	231.	Balts aiziet, melns atnāk.	1,2,3.
218.	Balta sieviņa, Sarkana micīte.	1.	232.	Balts ar melnu mūžam cīnās.	2.
219.	Balta šalle, zaļas malas.	1.	233.	Balts atnāk, melns aiziet.	1,3.
220.	Balta viešņa aiziet, melna atnāk.	1,3.	234.	Balts āzis, melna bārzda.	4.
221.	Balta vista lien caur žogu.	2.	235.	Balts buks salmos.	1,2,3.
222.	Balta vistiņa, sarkans knābis.	1.	236.	Balts cietums, melni cietumnieki.	4.
223.	Balta vistiņa uzlec, melna nolēc.	4.	237.	Balts dzimis, apaļš audzis; kad nāk vecs, āda pūst, miesa kūp.	1,2,3.
224.	Balta zeme, melna sēkla. (Balta pļava; fīrums...)	1—4.	238.	Balts ieciet, sarkans nāk ārā.	2.
			239.	Balts jaunsķungs guļ zaļā gultā, ar brūnu segu apsedzies.	1.

240.	Balts kā drēbe, bet nav drēbe.	3.	254.	Balts šķūnis, sarkana labība.	3
241.	Balts kā piens, nav piens.	4.	255.	Balts tilts, sarkans jājējs, Līdz ko pārjāj, tilts sabrūk.	1,3.
242.	Balts kā sniegs, Cieņā pie visiem.	4.	256.	Balts tūrums, melna sēkla.	2.
243.	Balts kā sniegs — nav sniegs, Gards kā medus — nav medus.	4.	257.	Balts vepris galdos guļ.	4.
244.	Balts kā sniegs — nav sniegs, Šķidrš kā ūdens — nav ūdens.	1,2,3.	258.	Balts vepris melnos galdos guļ.	1,3,4.
245.	Balts, kad piedzimst, melns, kad no- mirst.	1,2,3.	259.	Balts vērsis, sarkana mugura, ik nedē- ļas vienu reizi mauro.	1,2,3.
246.	Balts kaķis caur sētu lien. (... <i>logā lec.</i>)	1,3.	260.	Balts vīriņš, melna jostiņa.	1.
247.	Balts kalns, zelta aka vidū.	1,2,3.	261.	Balts vīriņš, sarkana cepurīte.	1,3.
248.	Balts kurts ap pili tek. (... <i>ap Rīgu skrej.</i>)	1,3.	262.	Balts vīriņš, zīda bārda. (... <i>sudraba bārda.</i>)	4.
249.	Balts pirtī ieiet, melns iznāk.	1,2,3.	263.	Balts zobs, sarkans vaigs.	4.
250.	Balts putns, zili spārni.	4.	264.	Bolts pa sylu pleikšinoj.	4.
251.	Balts spieķis lauka galā.	1,3.	265.	Bolts pologs par ustobu leiguojas. (... <i>pa pasauli pluvojoj.</i>)	1,3,4.
252.	Balts spilvens, viens stūris.	3.	266.	Baltais vērsis visus saceļ, Melnā govs visus pārvar.	1.
253.	Balts suns uz kalna guļ, un aste zobos.	1,4.	267.	Baltais vīriņš salmos sēd.	1.

LATVIEŠU TAUTAS MĪKLAS

268.		280.	
Baltas manas miesiņas, Zilas manas drāniņas.	1,3.	Baltsvārcim treji darbi: Gaisma jādod, brēķi jāklusina, kuls jāmēž.	1—4.
269.		281.	
Baltas vistiņas salec, melnas nolec; melnas salec, baltas nolec.	4.	Balkis guļ uz ceļa, nevar ne pāri pāriet, ne apkārt apiet; nevar ne pacelt, ne aiznest; vienmēr visur staigā līdz.	3.
270.		282.	
Balti āriņi, Melni jēriņi, Gudram ganiņam Izganīt.	1—4.	Barība runā, Ēdēji klusu cieš.	3.
271.		283.	
Balti lauki, melnas ežas.	1,3,4.	Baznīca runā, Baznīcēni atbild.	3.
272.		284.	
Baltu baltu jēriņu Ievedu kūti, Pēc kāda laika Izvedu brūnu.	3.	Baznīckungs baznīcā, ne logu, ne durvju.	1,4.
273.		285.	
Baltu ēd, melnu izmet. (... apēd, ... atdod.)	1,2,4.	Bērnaukle ar asti.	1.
274.		286.	
Baltu ieliek, melnu izņem.	1,4.	Bērni ēd, galds runā.	1,3.
275.		287.	
Baltu pajem, melnu kaudzē sakraun.	4.	Bērns var, vīrs var, visi var, tikai pats nevar.	1—4.
276.		288.	
Baltu slauka, melns paliek.	1.	Bērziņš ligo, Kriksķītis krakšķē; Visiem dzirdot, Viens to saprot.	1—4.
277.		289.	
Baltacis kaņepēs. (Plikais pauris...)	1,2.	Bērzs ar divi starām, vienai zari uz zemi, otrai uz augšu.	1.
278.		290.	
Baltaitiņa jūņu brida Dzelteni radziņiem; Pretī nāca Rīgas kungi, Siekim naudu mēridami.	1,2,3.	Bez baļķiem, bez dēļiem uztaisa tiltu.	1—4.
279.		291.	
Baltradze linājā. (Baltais vērsītis...)	1—4.	Bez cirvja, bez kapļa, bez rokām, bez kājām tiltu taisa.	1—4.
		292.	
		Bez cirvja, bez naža uztaisīta istabiņa.	1—4.

293.	Bez cirvja, bez zāga uztaisa mājiņu. (... izbūvē mājiņu.)	1,3,4.	307.	Bez mēles, bet runā.	4.
294.	Bez cirvja, bez zāga uztaisa tiltu.	1—4.	308.	Bez mēra, bez svara, visiem ļaudīm ir.	4.
295.	Bez dzīvības, bez kājām, bez rokām — vienmēr iet.	1.	309.	Bezprāta vīrs bez kājām zirgu jā.	1,2,3.
296.	Bez kājām tek, bet mūžam savā gultā.	1,2,3.	310.	Bezprātis brauc ar četriem grožiem.	1,3.
297.	Bez kājītis ceļu tek.	1,2,3.	311.	Bez rokām, bez cirvja uztaisa māju.	1—4.
298.	Bez kāju, bez roku Pa istabu danco.	1,2,3.	312.	Bez roku, bez cirvja uzceļ māju.	1—4.
299.	Bez kāju, bez roku Un skrej kā traks.	1—4.	313.	Bez kājām, bez rokām, bet skraida.	4.
300.	Bez kāju, bez roku Uz galvas lec.	4.	314.	Bez rokām, bez kājām Gar pakšiem daudzās Un iekšā lūdzas.	1,3,4.
301.	Bez kāju iet, bez mēles runā.	4.	315.	Bez rokām, bez kājām nopelna sev kreklu.	3.
302.	Bez kalta, bez cirvja sataisa tiltu.	1—4.	316.	Bez rokām, bez kājām, tomēr tiek uz priekšu.	2.
303.	Bez kā neviens nevar dzīvot, un ko naktī neviens nevar redzēt?	1.	317.	Bez rokām, bez kājām Uz kalnu rāpjas.	(... <i>Bet uz augšu kāpj.</i>) 1—4.
304.	Bez krekla, bez bikšu — zābaki kājās.		318.	Bez rokām, bez kājām Uz vēdera iet.	1,4.
305.	Bez logu, bez duru, Pops baznīcā klie dz.	4.	319.	Bez rokām, bez kājām visiem ceļu rāda.	1—4.
306.	Bez manis maz ko ēd, bet mani vienu nekad neēd.	1,3,4.	320.	Bez roku, bez kāju, Bet durvis attaisa.	1—4.

321.	Bez roku, bez kāju, Bet kreklu prasa.	1,3,4.	335.	Blusas lielums, vērša grūtums. (... vērša smagums.)	1,2.
322.	Bez roku, bez kāju kalnā kāpj.	4.	336.	Blusas pirti apgāza.	3,4.
323.	Bez roku, bez kāju kokā kāpj. (... iekāpj sausā kokā.)	3,4.	337.	Blusa sudrabu kaļ.	4.
324.	Bez ruku, bez kuoju, a zam sliksņa lein.	4.	338.	Blusa zosi izperēja. (... pīli izperēja.)	1—4.
325.	Bez roku kladzina, Bez gunis deg.	4.	339.	Bļodā sēž, sulā mērcē. (... upē mērcē.)	1—4.
326.	Bez spārnu, bez kāju Pa gaisu skrien.	3,4.	340.	Bļoda zupā, un bļodā dzīva gaļa.	1—4.
327.	Bez zobu, bet kož. (Bezzobis...)	1,3,4.	341.	Brālis stāv laukā, Apkārts pogām. (... Asām pogām.)	1,3,4.
328.	Bezsirdis tiesu spriež.	1,3.	342.	Brālis uz brāļa, Spilvens vidū.	4.
329.	Bezzarnis caur sētu lien.	1—4.	343.	Brāls brālam caur māsas sirdi roku dod.	4.
330.	Biezmatis pintiķis Ļaudis sukā.	2.	344.	Brāls brālam caur sirdi roku dod.	4.
331.	Birkavs uz galvas.	4.	345.	Bruolis doncoj, muosa lyzgoj.	4.
332.	Bluķi apaļi, gali skaldīti.	3.	346.	Brāliši kaujas, Māsiņas glāstās.	4.
333.	Bluķis guļ sētmaļa malā.	3.	347.	Branga resna mādama, divrindu pogas pa vēderu.	1,2,3.
334.	Blusa ieiet, gulbis iznāk. (... vista iznāk.)	1—4.			

348.
Brauc, bet ne pa ceļu; dzen, bet ne ar pātagu; ķeļ, bet ne putnus; ēd, bet ne gaļu, un kaulus izmētā. 1,3,4.
349.
Brauc, bet pēdas neredz.
(... *bet sliedes gaist.*) 1,2,4.
350.
Brauc kā zirgā, skalda kā malku, Pārbrauc, — pēdu nav. 4.
351.
Braucu, braucu — sliedes nav, Griežu, griežu — asiņu nav.
(... *Cērtu, cērtu — skaidu nav.*) 1,3,4.
352.
Braucu dienu, braucu nakti, Ne no pēdām nenobraucu. 1—4.
353.
Brēcējs brēc bez mēles. 2,3,4.
354.
Brēkulis sēd tūruma galā.
355.
Brēķis bez mutes, mēdītājs bez jaunas sirds. 1,3.
356.
Briedis brien, ezers salst.
(*Briedis maun...*) 4.
357.
Briedis nedzīvs, plauša kust. 4.
358.
Briedis sēd kalniņā, Zelta kurpes kājiņā.
(... *Zelta pieši; bikses...*) 1—4.
359.
Brieža acs sienā.
(*Bulla acs...*) 1,3,4.
360.
Brīžam kā maizes kukulis, brīžam kā puskukulis un brīžam nemaz ne. 2.
361.
Brīžam lops uz četrām kājām, Brīžam kamols, adatu pilns. 1—4.
362.
Brīžam skrien ātri, brīžam skrien lēnām, bet nekur neaizskrien. 1,3.
363.
Brīžam vecs, brīžam jauns. 2.
364.
Brīžiem lec, brīžiem tup. 2,3.
365.
Brūna govs baltu muguru, reizi pa nedēļu id. 1,2,3.
366.
Brūna govs uz kalna stāv, Ragi zelta, acs stikla. 4.
367.
Brūna kodeļa egles galā.
(... *egles galiņā.*) 1—4.
368.
Brūns koks, melna serde. 1,2.
- 368a.
Brūns šunelis baltus krenģelus laiž.
369.
Brūns vīrs, zaļa cepure. 1,3.
370.
Brūte aiziet, krēsls paliek. 1,3,4.
371.
Brūte klētī, kronis laukā. 1—4.
372.
Brūte klētī, mati ārā.
(*Meita klētī, bize ārā.*) 1,2,3.

373.		380.	
Brūtgāns pa priekšu,		Bullis guļ augšupēdu,	
Brūte pakaļ,		Visas četras gaisā.	2,3.
Ubags no visas			
Pakaļas.	1,3,4.	381.	
374.		Bullis kūti, rāgi laukā.	1,2,3.
Brūte sēd lejā,			
Krustamice galvā.		382.	
(... sēd mežmalā; purvmalā;		Bullis māva Vāczemē,	
kalniņā...)	1—4.	Sai zemē atskanēja.	2.
375.		383.	
Brūte sēž kaktā,		Bullis peld pa upi,	
Rāceņi klēpī.	1,2,3.	Rāgi vien laukā.	2.
376.		384.	
Brūte sēž kaktā		Bullītis kūti, rāgi laukā.	1,2,4.
Deviņām sagšām,			
Kas viņu bildina,		385.	
Tas gauži raud.	1—4.	Bumbieris danco sausā eglē.	1,2,3.
377.		386.	
Brūti aizved, kroni pamet.		Bumburs aurē	
(... kronis vien paliek.)	1—4.	Sausa koka galā,	
378.		Visi čiekuri	
Brūtgāns iet pa priekšu, brūte no pa-		Kopā skrien.	3.
kaļas, bet vispēdīgi melns velns.			
	1,3,4.	387.	
379.		Bundulis sētas vidū.	1,2,3.
Buca dzīd,		388.	
Dzāruoņi nādzid.	4.	Būtu nakts, dabūtu gulēt.	2.

C

389.		393.	
Cāļa galva zediņos.	4.	Caur griestiem kumeļus zog.	4.
390.		394.	
Caune istabu izmedī,		Caur logu ieiet,	
Atsagulst pasiektē.	1,3,4.	Caur logu iziet,	
391.		Sajauc pasauli,	
Caune lec, pēdas salst.	1,2,3.	Izposta ļaudis.	2
392.		395.	
Caune sētu izskraida,		Caur piedurkni pienu kāš.	2.
Cepļa priekšā atgulstas.	1,3,4.		

396.	Caur vērsi, caur vucynu cyuka lynus volkoj. 4.	411.	Ciemiņš iekšā, Pauniņa ārā. 1,2,4.
397.	Caur vucynu, caur vērsi cyuka sarus volkoj. 4.	412.	Cikām dzīvs — mēms, bet, kā nomirst, tā dzied. 4.
398.	Caurums uz cauruma, caurums iekš cauruma, caurums caurumu aiztaisa. 1,2,3.	413.	Cikām stāvēja mežā, nesa lapas, tagad nes miesu un dvēseli. 1,4.
399.	Caurumu daudz, izlīst nevar. 4.	414.	Cik debesīs zvaigžņu, Tik zemē caurumu.
400.	Cauru mūžu melns rausis rokā. 3.	(Cik gaisā; augšā...)	1—4.
401.	Ceļa malā vīrs katru gadu svārkus maina. 4.	415.	Cik kungu, tik spilvenu. (Cik gulētāju...)
402.	Ceļas, gulstas — plācens rokā. 1,3,4.	416.	Cik Reigā krāmu, tik munam vucynam rānu. 4.
403.	Ceļmolā stuov dalinīks; kas īt, tam dali dūd. 4.	417.	Cilvēkam par labu, zivij par nāvi. 1,2,3.
404.	Cepure virsū, Četras kājas apakšā. 1,2,3.	418.	Cilvēks brauc akmeņa vezumu, gaļas pātaga. 2.
405.	Cērt dienu, cērt nakti, nevienas skaidas nenocērt. 1,3.	419.	Cilvēks nav, ķēms nav, noķert nevar. (... sagūstīt nevar.) 1,2,3.
406.	Cērt ledu — uzcērt sudrabu, Cērt sudrabu — uzcērt zeltu. 1—4.	420.	Cimds uz krāsns. 4.
407.	Cibi ribi, paukš pie zemes! 1—4.	421.	Citam ādu plēš, pats raud. 1—4.
408.	Ciemā ir, mājā ir; kad uz ceļa satiek, nepazīst, vai ciema vai mājas. 1—4.	422.	Citam kalpo, Pats sevi tērē. 1—4.
409.	Ciema kuce zvaigznes skaita. 4.	423.	Citam kož, pats raud. 4.
410.	Ciemiņš iekšā, Kukulis ārā. (... Mārsniņš laukā.) 1—4.	424.	Citam labu dara, Pats sevi posta. 1,3.

425.	Citam rāda, pats neredz.	1,2,3.	436.	Cūka guļ pelnos, kad iet klāt, tad urkst.	1,2,3.
426.	Citi lieli, citi mazi, Tomēr visi pēdu gaļi. (<i>Citas lielas</i> u.t.t. siev. dzimtē).	1—4.	437.	Cūkai četras smecerēs.	3.
427.	Citi visi var sēdēt, pats vien nevar.	1—4.	438.	Cūkai sviķis mugurā.	1.
428.	Cits citu spiež.	1.	439.	Cūka kviec, šķēps mutē.	1.
429.	Cits krīt, cits kaļas.	4.	440.	Cūka nosprāgst, sivēni dzīvi.	4.
430.	Citu kaun, pats raud.	4.	441.	Cūka rokas istabas galā. (... <i>istabas augšā</i> .)	3.
431.	Citu nosit, savu asni izlej.	4.	442.	Cūka rok rudzu rogu, Četras kājas gaisā.	3.
432.	Cūciņa kūti, Astīte laukā.	1,3.	443.	Cūka rudzos, aste laukā.	1—4.
433.	Cucuriņ cucuriņ, Kam tu zeltu rušini? — Pag pag, spuraini, Būs ir tev!	3.	444.	Cūka sapūst, āda paliek.	3.
434.	Ceļš bez smilkšu, zirgs bez kāju, apakšā nāve.	1,2,3.	445.	Cūka šņāc caur sariem.	1—4.
435.	Cūka ar četriem rāgiem.	4.	446.	Cūkas speķis, medū vārīts.	1,2,3.
			447.	Cūku celiņš ap istabu.	1,3,4.

^v
C

448.	Čačaraks ezerā, Plika paure debesīs, Sīva zāle silienā.	1,2,3.	450.	Čalotājai četras nulles, dūdai divas nulles, bet mazai pidrillai pa div- desmit.	1—4.
449.	Čakstēt čakst, grabēt grab Vecās mātes pagultē.	1.	451.	Čams šņāc, rieksti karājas.	1.

452.	Čaumalu ēd, kodolu met zemē.	466.	Četras māsiņas uz viena nama dzied.
(Mizu ēd...)	1—4.		4.
453.	Četrām mātēm pa pieci bērni, visi vienā vārdā.	467.	Četras māsiņas vienā kurpē danco.
	4.		1—4.
454.	Četras govīs mierā stāv, Viena iet riņķī.	468.	Četras māsiņas vienā traukā mazgājas.
	1.		1,3,4.
455.	Četras gūvis klāvā, Piktis uz grīstu.	469.	Četras siksnas kustina, Visa pils līgojas.
	4.		1.
456.	Četras jumpravas dzied vienā grāmatā.	470.	Četras stakles, salmi, lini, gaļa, vilna.
	2.		1.
457.	Četras kājas, bet nav zvērs, Spalvas met, bet nav putns.	471.	Četri brāļi aku rok, Piektais iet palīgā.
	1,3,4.		3.
458.	Četras kājas, bet nespēj iet.	472.	Četri brāļi ar vienu jostu sasieti.
	4.		1,3,4.
459.	Četras kājas, bet uz priekšu netiek.	473.	Četri brāļi ceļu tek Dzelzoti, nagloti.
	2,3.		1.
460.	Četras kājas iet, divas karājas.	474.	Četri brāļi cietumā, Piektais iet ārā vadīt.
	2,3.		1,3.
461.	Četras kājas kumeļam, Augšupēdus danco.	475.	Četri brāļi cietumā, Piektais iet laist ārā, Pats paliek iekšā.
	1—4.		(Četri zagļi...)
462.	Četras māsas sēd cietumā, Piktā visas izpērk.		1,2,3.
	4.	476.	Četri brāļi ēku taisa, Piektais staigā apkārt.
463.	Četras māsiņas dzied vienā liepu krūmā.		1,2,3.
	1.	477.	Četri brāļi iet pa ceļu, Cits citu nepanāk.
464.	Četras māsiņas iet pa kalniem lejām, tā tās nevar dadzīt.		1,3.
	4.	478.	Četri brāļi kaļā, Piektais vada.
465.	Četras māsiņas tek koka baznīcā.		(... brāļi iet kaļā... jā jāj mājās)
(Baltas māsiņas...)	1—4.		1—4.

479.	Četri brāļi skrien pa ceļu.	1—4.	489.	Četri brālīši, visiem bārdiņas atpakaļ.	1—4.
480.	Četri brāļi skrien pa gaisu, Cits cita nepanāk.	1—4.	490.	Četri brālīši, visiem dzelža micītes galvā, visiem bārdiņas atpakaļ.	4.
481.	Četri brāļi skrieties iet, Divi lielie, divi mazie, Bet tie lielie mazos nepanāk.	1,2,3.	491.	Četri dēli nes vienu tēvu.	2,3.
482.	Četri brāļi stalli taisa, Piektais staigā apkārt mērīdams.	2.	492.	Četri dullīši, Divi liģīši, Paunu kule pa vidu, Steika galā.	1,2,3.
483.	Četri brāļi taisa vietu, Divi rāda uguni, Viens pats apgulstas.	1—4.	493.	Četri istabā, astoņi ārā.	4.
484.	Četri brāļi tek pa ceļu, Viens otra nepanāk. (Četri brāļi iet pa kalnu ...)	1—4.	494.	Četri kungi zem vienas platmales.	3,4.
*	Četri bāliņi skrien pa ceļu raudādami, cits citu dzenājas.		495.	Četras liepiņas zem klēts aug.	1,2,3.
485.	Četri brāļi tek pa ceļu, Visiem bārdas atpakaļ. (Četri vīri; veči ...)	1—4.	496.	Četri mācītāji zem viena mēteļa.	1,2.
486.	Četri brāļi uzņem māju, bez piektā nevar dzīvot.	3.	497.	Četri mazi avotiņi Zem viena kalniņa.	1—4.
487.	Četri brāļi zem vienas cepures. (Četri vīri; jaunekļi; malkas cirtēji; kungi; mācītāji; baznīckungi apakš ...)	1—4.	498.	Četri pliki, pikts ar mīci.	4.
488.	Četri brāļi zem vienas cepures skrien, cits citu nevar panākt.	1—4.	499.	Četri putni skrien pa gaisu, Viens otru nepanāk.	1,2.
			500.	Četri ragi, un katram ragam divi ragi.	1.
			501.	Četri skrien, četri pakaļ dzenas.	4.
			502.	Četri spēlē, simts danco.	3,4.
			503.	Četri stabi jūrā.	1.

504.	Četri stabi jūrā, Grīniča vidū. (... Zilniece; kapteinis; brīnums vidū.) 1,2,3.	516.	Četri zirgi stallī, Piektais danco apkārt. (... Piektais jā; lec; skrien.) 1—4.
505.	Četri stabi jūrā, Klikača vidū. Ieskrien putniņš, Izskrien putniņš, Sasit spārniņus — Pliukš pliukš!	517.	Četrkājtevš, Ragaina māte, Apaļi bērniņi, Garens auklis. 2.
506.	Četri stabi, Jūras stabi; Aizskrien lidaka, Atskrien lidaka, Ezers sasalst Dimdēdams. 1,3.	518.	Čikstēja, pikstēja Ozola krūmā. 2,3.
507.	Četri stabi, uz stabiem plaukts, virsū uz plaukta dzīva gaļa. 1,2.	519.	Čirkstēdams čarkstēdams Sidrabs gāja atvarā. 3.
508.	Četri stabi jūrā, uz tiem stabiem šādi koki, tādi koki, zāmaritera koki. 1,3.	520.	Čorts uz kruosnes. 4.
509.	Četri staipās, desmit lokās. 1—4.	521.	Čūgs būgs Ozola cerā! (... Ozolā.) 1,3.
510.	Četri sudraba šķīviši, Dzīva gaļa iekšā. 1—4.	522.	Čūgs būks Ozola krūmā! 4.
511.	Četri vadži paklētē. 1—4.	523.	Čunča tup uz vienas kājas, Simtu miču galvā. 1—4.
512.	Četri viena tēva bērni, Cits no cita ātri bēg. 1.	524.	Čunčiņš tup uz vienas kājas. 1—4.
513.	Četri viena tēva bērni zem vienas cepures. 1—4.	525.	Čūska guļ uz kalna saritinājusies. 1,2,3.
514.	Četri vīti, piekts pīts, sestš dzīvs. 4.	526.	Čūsku staipa, čūsku loka, Čūska pirkstos nekož. 1.
515.	Četri vylki stuov, Pīktuo lopsa apleik doncoj. 4.	527.	Čušā pušā Ozolu stampī. 3.
		528.	Čuža važe Ozolkrūmā. 1—4.

D

529.		4.	543.		
Dādam nosta mugurā.			Debesu siefīnam		
			Septiņas zvaigznes.		1.
530.		4.	544.		
Dāds cepļa dybynā rāc.			Debesu māsiņa		
			Septiņās krāsās.		1.
531.		4.	545.		
Dadujs uz rynka.			Dejo pa istabu		
			Ar savu darbu;		
532.		4	Jo vairāk griežas,		
Danco, danco — pakaņas.			Jo biežāk top.		4.
(<i>Dancoja, dancoja, Pakārās.</i>	1—4.)		546.		
			Dēlīts purvā, ne pūst, ne pel.		
533.			(<i>Laipiņa; lubiņa purvā...</i>)		1—4.
Danco, danco, uzlec luktī.		1,3,4.	547.		
(... <i>beidzot uzlec laktā.</i>)			Desmit aitiņas kaudzi grauž.		
534.		3,4.	(... <i>kaudzi ēd; plūc.</i>)		1—4.
Dārzā miets, uz mieta pods, uz poda			548.		
jumtiņš.			Desmit aitiņu ēd pie vienas saitītes.		1.
535.		4.	549.		
Daudz daudz brāliņu,			Desmit brāji, visiem vienādi vārdi.		2.
Visiem melnas galviņas.			550.		
536.		3,4.	Desmit gadus vēl pazinu		
Daudz daudz brāliņu,			Ālavīcas gulējumu.		
Visiem zilās galviņas.			(<i>Pieci gadi pazinām...</i>)		1—4.
537.		4.	551.		
Daudz esmu raudinājis, bet nevienu			Desmit kazu skaudzi grauž,		
apbēdinājis.		1,2,3.	Sagrauž kaudzi — taisa tiltu.		4.
538.		4.	552.		
Daudz sieviņu, katrai savs kamarītis.			Desmit māsiņas		
539.		1.	Pie vienas bārzdiņas.		1.
Daudz zobis nekož.			553.		
540.		3.	Desmit mazas aitiņas		
Dažreiz cūka, dažreiz kamols.			Ēd pie vienas smildziņas.		1.
541.		3.			
Debesīs stāv, zemi silda.					
542.		4.			
Debesīs uzkāpis,					
Ellē skatās.					

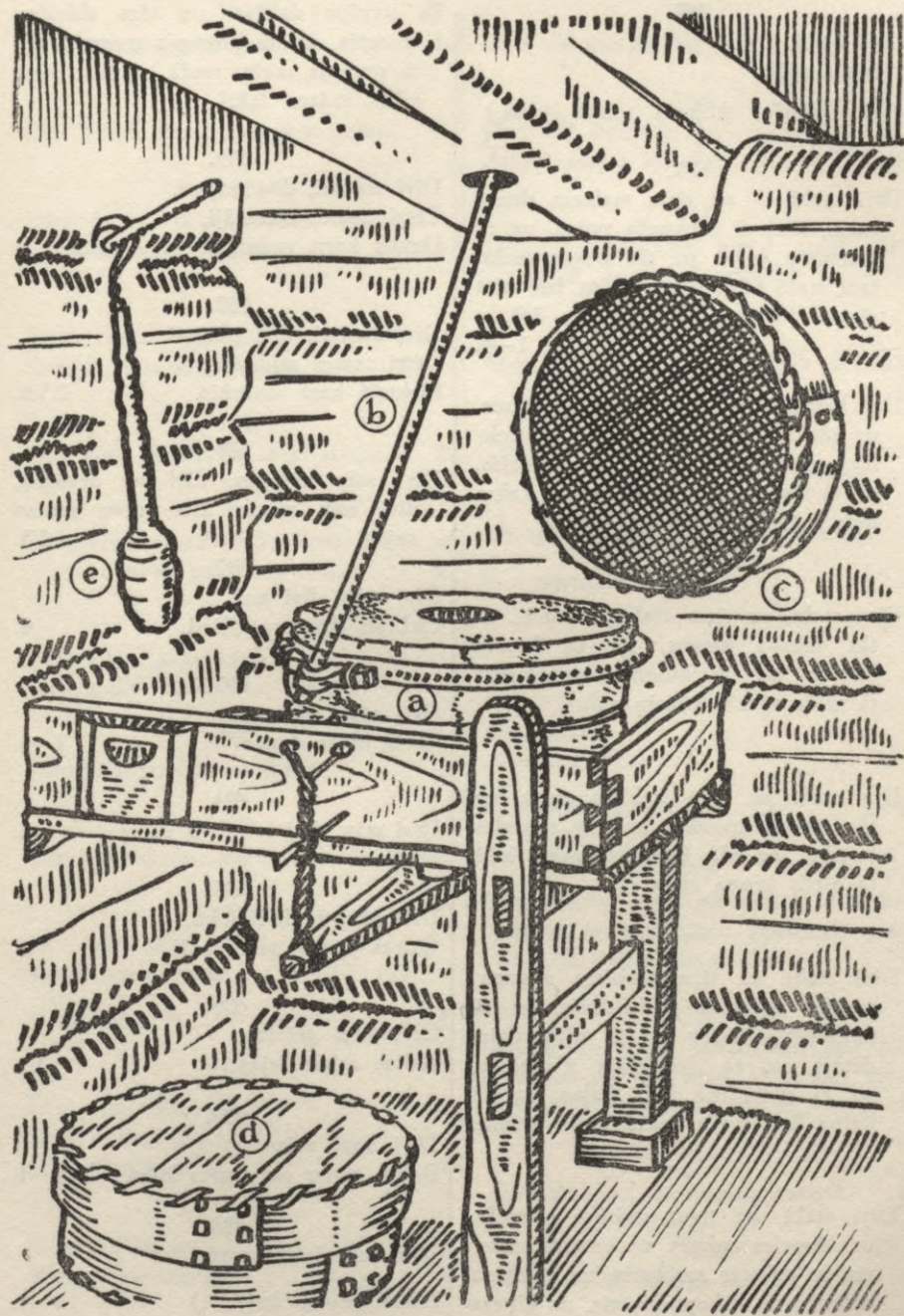
554.	Desmit stirniņas pie vienas siena kau- dzes ēd.	1.	570.	Dienu guļ, nakti skrien.	4.
555.	Desmit vīri maisu kalnā velk.	1—4.	571.	Dienu kā stīpa, nakti kā tārps.	3,4.
556.	Desmit vīru mucu grūda, Muca kļiedza elsodama.	3.	572.	Dienu kūti, nakti ārā.	2.
557.	Desmit žandarmi kaula ķiverēm.	3.	573.	Dienu līst, nakti līst, Saules pods nepielīst.	2,3.
558.	Desu ritenis paslieksnē.	1.	574.	Dienu nabags, nakti bagāts. (...nakti bajārs.)	1—4.
559.	Desu ritenis uz ķisena.	1.	575.	Dienu nakti iet, Nekur neaiziet. (Visu gadu; mūžu iet...)	1—4.
560.	Deviņi brālīši zem vienas cepures.	1.	576.	Dienu nakti vaid, nekas nesāp. (...nekad nemirst.)	2,4.
561.	Dien kungiem, dien ļaudīm; dāiet laiks — suns kaulu negrauz.	4.	577.	Dienu redz, bet nakti neredz.	1—4.
562.	Dien kungiem un zemniekiem, kad mirst, tad aizsviež aiz sētas.	1,3,4.	578.	Dienu šļaru šļaru, Nakti karu karu.	1.
563.	Dien' neredz, nakt' redz.	4.	579.	Dienu tukšs, nakti pilns.	1,3.
564.	Dien' un nakti dzeņi kapā.	1,3.	580.	Dienu viens, nakti daudz.	1.
565.	Dienā par stīpu, naktī par čūsku.	1,2,3.	581.	Dieveris ar vienu aci.	4.
566.	Dienā pilns, naktī tukšs.	1,2.	582.	Dīķi izsmel, laipas paliek. (Daugavu izsmel...)	1—4.
567.	Dienā virs galvas, naktī pazemē.		*		
568.	Dienu guļ, nakti pelna maizi.	3.		Dīķi izsmel, vārnas salec.	
569.	Dienu guļ, nakti klanās.	1,2,4.			

583.
Dindiņu dandiņu
Visa zeme riņķī griežas;
Viens pats kociņš,
Tas pats danco. 1.
584.
Divām mātēm katrai pa pieci dēli. 1.
585.
Divām mātēm pieci bērni,
Visiem bērniem vienādi vārdi. 1—4.
586.
Divas asis bērza malkas,
Trešā alkšņa pagalīte.
(... Trešā egles šķembelīte.) 1—4.
587.
Divas cūciņas, četras astītes. 1—4.
588.
Divas galvas, divas rokas,
Četras acis, sešas kājas. 1—4.
589.
Divas galvas, sešas kājas. 1—4.
590.
Divas gaŗas māsiņas
Lēkā vienā kurpītē. 1—4.
591.
Divas ielas bērza malkas,
Tikai viena šķila elkšņa, —
Tā pati mirka ūdenī. 1.
592.
Divas kājas, divas rokas, bet, kad
neiesprauž, tad nestāv. 1.
593.
Divas laktiņas baltu vistiņu. 1—4.
594.
Divas malas melnas,
Divas malas sarkanās. 2.
595.
Divas māsas skrien pa ceļu,
Baltu sviestu laizīdamas. 1—4.
596.
Divas māsas tinas vienā villainē; viena
ceļas, otra zūd. 1—4.
597.
Divas māsas — viena balta ar zelta
vainagu, otra melna ar sudraba sak-
tu un pērlēm pie krūtīm. 2,3.
598.
Divas māsas — viena balta, otra mel-
na; kad vienu redz, tad otru neredz.
1—4.
599.
Divas māsas — viena balta, otra zaļa;
kad viena nāk, tad otra bēg. 1,3,4.
600.
Divas māsas — viena redzīga, otra ne-
redzīga; redzīgā strādā, neredzīgā
gultu taisa. 3.
601.
Divas māsiņas abpus kalnam. 1—4.
602.
Divas māsiņas blakām sviestu ķērnē,
bet viena otrai nedod pasmeķēt. 3.
603.
Divas māsiņas blakām tek,
Nekad kopā nesatek. 1,2,3.
604.
Divas māsiņas ienaidā; kā viena nāk,
tā otra bēg. 1,2,3.
605.
Divas māsiņas — kā viena nāk, tā otra
bēg. 1,2.
606.
Divmāsiņas katrpus kalna,
Viena otru nesaredz. 1,3,4.
607.
Div' māsiņas peldējās,
Trešā kalnā dzīvojās. 4.

608.	Divas māsiņas pienā mazgājas. (... <i>pienā peld.</i>)	1—4.	622.	Divas pupiņas Tīrumu apsēj.	1—4.
609.	Divas māsiņas sviestu kuļ, Viena otrai nedodas.	1,3.	623.	Divas reikstes da dabasu.	4.
610.	Divas māsiņas vienā jostā sasietas.	1.	624.	Divas rokas, viens elkonis.	3.
611.	Divas māsiņas vienā kurpē.	1.	625.	Divas siles, Divas šķīlas, Kā katla dibens, Kā putna deguns, Vēl ilens galā.	1—4.
612.	Divas māsiņas vienā villainē.	1—4.	626.	Divas siles, divas šķīlas, Katla dibens, ilens galā.	1—4.
613.	Divas māsiņas apakš vienas villainītes.	1,2.	627.	Div' bērزلapes pie celma.	4.
614.	Divas māsiņas viena otru mazgā, abas baltas.	1.	628.	Div' dūdiņas, div' plēšiņas, Četri zemes baktītāji, Viens kaļa virsnieks.	1—4.
615.	Divas māsiņas vienā zābakā danco. (... <i>kurpītē danco.</i>)	1,3,4.	629.	Div' āboli tālu sveizami.	1.
616.	Divas māsiņas tek blakām raudādamas. (... <i>māsiņas iet</i> ...)	1,2,3.	630.	Div' brālīši iet pa zemes apakšu dziedādami.	1.
617.	Divas mazas māsiņas pret kalnu at- spiedušās.	2.	631.	Divi brālīši katrā pusē kalnam.	3.
618.	Divas mazas preilenītes Tālu tālu spļauj.	1—4.	632.	Divi brālīši sētmalī sēd, Viens otra neredz.	4.
619.	Divas nūjas, divas kūjas, Stabulīte pakaļā.	1,2,4.	633.	Divi brāļi katru dienu iet peldēties, ziemū un vasarū.	3,4.
620.	Divas pagales četrās krāsnīs.	1,2,3.	634.	Divi brāļi sēd kalna galā, ne tie ēd, ne tie dzer, bet pīpē vien.	1,2,3.
621.	Divas pēdas, seši lieli.	1,2,3.			

635. Divi brāļi stāvu stāv. Trešā māsa guļu guļ.	1.	648. Divi gali — gals. (... un gals.)	1—4.
636. Divi brāļi tek pa priekšu, Otri divi nopakaļ.	1,3,4.	649. Divi gali, divi gredzeni, vidū poga.	1—4.
637. Divi brāļi vienā jostā.	1,2,3.	650. Divi galvas, divi rokas, Četras ausis, sešas kājas.	4.
638. Divi brāļi viens otram gažām skrien.	2.	651. Divi govīs, viens mugurkauls. (Divi teļi...)	1,3.
639. Divi brūni teļi aiz ausīm pakārti.	3.	652. Divi guļ, divi stāv, Piektais iet, sestā ved.	1,3,4.
640. Divi dīķi atmatā.		653. Divi guļ un divi stāv, Viens pa vidu tekalē.	1—4.
641. Divi dilst, seši tup, Citi visi panesīgi. (... seši tur...)	1,2,3.	654. Divi jātnieciņi piejāj pie divām durvīm un sauc: „Krupi, nāc ārā!“	1.
642. Divi duņ, desmit lokās.	1—4.	655. Divi jyras uz lūka karinej.	4.
643. Divi duņ, divi mērķē, Vēl divi skatās.	2.	656. Divi kaimiņi viens otra neredz.	3.
644. Divi dūres, viena elkone.	1,3.	657. Divi koki zagi jagi, Četri jūras maliņā, Zvejnieks vidū.	4.
645. Divi dūriķi, Divi lūriķi, Četri zemes stampātāji, Viens karoga nēsātājs. (Divi dūrēji, divi glāznieki...)	1—4.	658. Divi kraukļi skrien, tauki pil.	4.
646. Divi gaiļi lēkā katrpus žoga, nevar kopā tikt.	1.	659. Divi kraukļi uz ceļa kaujas.	1.
647. Divi gailiši gar sijiņu kaujas.	3.	660. Divi kukiņas, divi ņauņiņas, tapuliņa pakaļā.	3.

661.	Divi kungi vienādi gērbušies; ziema vai vasara — zaļi svārki mugurā.	1.	674.	Divi metumi, desmit rāvumi.	1.
662.	Divi laivas pilnas, trešā tukša.	1,3.	675.	Divi mieti, ķēniņgulta virsū.	1,4.
663.	Divi lieli lielījās Abi ziemu pārcietuši: Viens gulējis kupenā, Otrs koka sirsniņā.	1—4.	676.	Divi pelēki aveni badās, Baltas asinis tek.	1,3,4.
664.	Divi lieli strīdējās: Kā viens nāk, Tā otrs bēg.	1.	677.	Divi pelēki kaķi kaujas, Baltas asinis skrien. (... <i>pelēki gaiļi</i> ...)	1,3.
665.	Divi likti, divi stīpti, vydā pupa.	4.	678.	Divi pirksti, divi gredzeni, bet vidū nagla.	1—4.
666.	Divi mazi aveniņi Viens pret otru lec un brēc.	1,2,3.	679.	Divi ragi, četri nagi, Septiņš — līpa pakaļā.	4.
667.	Divi mazi ezeriņi, Visapkārt zvejniecīpi.	1.	680.	Divi ragi, četri stabi, Stabulīte pakaļā.	1,2,3.
668.	Divi mazi jēriņi, Katram piecas kājiņas.	1—4.	681.	Divi ragi pierē, Atpakaļ cierē.	1—4.
669.	Divi mazi lodziņi, caur tiem visu pasauli redz.	1—4.	682.	Divi ritentiņi meža malā.	3.
670.	Divi mazi lodziņi Pasauli valda.	3.	683.	Divi rokas, viena elkone, Trīsreiz vien pa gadu ēd.	1,2,3.
671.	Divi melni kumeliņi Dien' un nakti malku ved.	1,4.	684.	Divi skatās, divi klausās, Četri klapē, simts svilpo.	1.
672.	Divi melni zirdziņi Dien' un nakti jājami.	1.	685.	Divi skrien, divi ķeņ, Cits citu nenoķeņ.	1,3,4.
673.	Divi melni vaguliņi Visu zemi izlodā.	4.	686.	Divi skrien, divi ķeņ, Viens ceļu rāda.	3.

Rokas dzirnavas

a — dzirnakmeņi; b — milna; c — siets; d — kriju vācele; e — bezmēns

687.
 Divi stabi jūfā,
 Kupača galā.
 (... Grīniča; klikača virsū; vidū.)
 2,3.
688.
 Divi stabi — uz tiem stabiem druv-
 nesis, iekš tā druvneša putra, uz tā
 druvneša poga, uz tās pogas mežs,
 tanī mežā stīrnas bez astēm, bet ieiet
 viens vilks un izdzen visas ārā.
 1—4.
- *
- Divi bērza stabi, uz tiem stabiem muca,
 uz tās mucas trekteris, uz tā trek-
 teļa smeķeris, uz tā smeķeļa visreģis,
 uz tā visreģa liels kalns, uz tā kalna
 liels mežs, iekš tā meža irbes.
- *
- Divi stabi, uz tiem stabiem muca, uz
 tās mucas krusts, uz tā krusta
 bumba, uz tās bumbas mežs, iekš
 tā meža mazas stīrniņas.
- *
- Divi stabi, uz tiem stabiem muca, uz
 tās mucas spunde, uz tās spundes
 bumba, uz tās bumbas mežs, iekš
 tā meža kroņa zosis.
- *
- Divi stabi, uz tiem stabiem mucīņa,
 uz tās mucīņas parkšķētājs, uz tā
 parkšķētāja ēdējs, uz tā ēdēja dzir-
 dētājs, uz tā dzirdētāja glāznieks,
 uz tā glāznieka liels kalns, uz tā
 kalna liels mežs, mežā pulks stīrmu.
- *
- Divi stabi, uz tiem stabiem vērpele,
 uz vērpeles enkurs, uz enkura tekte-
 ris, uz tekteļa smeķeris, uz smeķeļa
 ošķeris, uz ošķeļa ķīķeris, uz ķīķeļa
 liels kalns, uz kalna liels mežs, pa
 mežu iet ceļš un mežā pulka mazu
 mazu putniņu.
- Es uzgāju dakšas, uz tām dakšām
 stumpis, uz tā stumpja pumpis, uz
 tā pumpja mežs, mežā stīrnas; ieiet
 vilks, izdzen ārā.
689.
 Divi stagari, divi pagari,
 Četri zemes mērotāji,
 Devīts kara vadonis. 2.
690.
 Divi stagari, divi pagari,
 Četri zemes mīdītāji,
 Piektais kara vadonis. 2,3,4.
691.
 Divi stāv arvienu, divi iet arvienu,
 divi nāk mums klāt, divu mums
 vajag. 1,2,3.
692.
 Divi stāv, divi guļ,
 Piektais dziesmu dzied. 4.
693.
 Divi stāv, divi guļ,
 Trešā lapsa danco. 1—4.
694.
 Divi stāv, divi iet, divu vajag. 2.
695.
 Divi stiepti, divi liekti,
 Četras jostas, seši vadži. 4.
696.
 Divi suņi griežas,
 Baltas asinis lejas. 3,4.
697.
 Divi suņi rejas,
 Baltas putas no mutes lejas. 1—4.
698.
 Divi teļi, četras astes.
 (Divi govīs; kaķi...) 1—4.
699.
 Divi teļi, viena aste. 1,3,4.

LATVIEŠU TAUTAS MIKLAS

700.	1.	713.	2.
Divi teļi, viens mugurkauls.		Divi vīri sniegu kuļ.	
701.	4.	714.	1—4.
Div' vecīši vienā jostīnā sazasieti.		Divi zili balodiši	
702.	4.	Apakš zemes līdinās.	
Divi veņas, divi klausās, četri cērt, septiņi simti svilpo.		715.	2.
703.	1.	Diviem dvālekšiem zirņu apsēj visu pasauli, un vēl abi atliek.	
Dyvi verās, dyvi myn, Desmit vīnu stogu grauž.		716.	1.
704.	2.	Divus sasien un desmit ieliek cietumā.	
Divi vērši badās, bet žogs starpā.		717.	1—4.
705.	2.	Divreiz dzimis, atpakaļ ecē.	
Divi vērši vienā jūgā; viens brien pa upi, otrs iet pa sausu silu.		718.	1,2,3.
706.	3.	Divreiz dzimis, vienreiz uzaudzis. (... vienreiz miris.)	
Divi vien žokļa kauli, Liels pulks zobu.		719.	1—4.
707.	3.	Divpadsmit brāļi Vienā gultā, Visi malā, Neviena vidū. (Desmit; astoņi brāļi ...)	
708.	1,3.	720.	1—4.
Divi vilki skrien, abi uz debesīm skatās.		Divpadsmit ērgļi, piecdesmit divi ko- vārpi un trīs simti sešdesmit pieci strazdi izdēja vienu olu.	
709.	1—4.	721.	1—4.
Divi vilki stāv, Trešā lapsa danco. (Divi lāči ...)		Divpadsmit ērgļi, piecdesmit divi ko- vārpi un trīs simti sešdesmit pieci zvirbuļi perē vienu olu.	
710.	1.	722.	2.
Divi vilki vilka, Divi kumeļi slika, Divi vārnas gaida.		Dīrātājs raud, dīrājamais neraud.	
711.	1—4.	723.	4.
Divi vīri iet pa ceļu, Viens otra nepanāk.		Dobes raud, miroņa neraud.	
712.	1—4.	724.	3.
Divi vīri iet pa kalnu, Viens otru nepanāk.		Domā, lec un pagaida, Muti plāta un nerunā.	

725. Drāšu tilts, vaļa vārti, Sabrauc kungi dārdēdami. 1.	738. Dzeltens gailītis, Adataina astīte. 1.
726. Drupana stāv kaktā; ne ar vezumu izvest, ne ar nastu iznest. 4.	739. Dzeltena gotiņa, rūgts pieniņš. 1.
727. Dūdai divi, čalotājai četri, mazajai pidelei divdesmit. 1—4.	740. Dzeltens zirdziņš jūņas maun. (Zelta zirdziņš jūņu maun.) 4.
728. Dūmi kūp palejā. 1,3,4.	741. Dzeltens zirdziņš lieknu brien. 3.
729. Dumpis pūš ozolā, Visapkārt saule spīd. 3.	742. Dzeltens zirgs purvu brien. 1—4.
730. Dupa dupa, rība rība, Pa liepu tiltiņu Vaļa istabiņā. 1—4.	743. Dzeltena vistiņa lidumu kaš. 3,4.
731. Dupu dupu, rību rību Pa liepas tiltu Vaļa pilī. 4.	744. Dzeltena vistiņa tekalē pa ledu. 4.
732. Duļ kopā, plēš laukā. 2.	745. Dzelza ķēve, lina aste. (Tērauda ķēve...) 1—4.
733. Dvēsele uz četrū važiņu. 4.	746. Dzelzs galva, koka kāja. 1,3.
734. Dvīniši guļ vienā spilvenā.	747. Dzelzs kārts pār ezeru. (Dzelzs laipa...) 1.
735. Dyuz dyuzom, reib reibom Bojāra meita Pa līpas tyltu Iguoja pilī. 4.	748. Dzelzs rija, kviešu klājiens. 4.
736. Dziedam dziesmas, minam miklas Ap to vienu neveselu, Kas guļ bodes dibenā. 1.	749. Dzelzs šķivis, raga karote. 1,2,3.
737. Dzied par cita dzīvi. 4.	750. Dzelzs šķivis, spalvainā gaļa iekšā. 1,2,3.
	751. Dzelzs vēders, linu mugura, koka iekšas. 1—4.

752.	Dzelzs vīriņš, pakulu bārzdīņa.	3.	767.	Dzird cērtam, nedzird krītam.	1—4.
753.	Dzelzs zobi, koka vēders, valga mugura.	1—4.	768.	Dzirdēt var, bet redzēt nevar, Sajust var, bet noķert nevar.	1,2.
754.	Dzelzu cūciņa, Pakulu astīte.		769.	Dzīsmā cītumā.	4.
(Tērauda; svina; sudraba; dimanta cūciņa...)		1—4.	770.	Dzīslu sauja, olu klēpis.	
755.	Dzelzu cūciņa, Linu astīte.		(Žagaru sauja...)		3,4.
(Tērauda; sudraba cūciņa...)		1—4.	771.	Dzīva gaļa uz dzelzs šķīvjiem.	
756.	Dzelzu jumprava tālu splauda.	1—4.	(... uz četriem dzelzs...)		1—4.
757.	Dzelža cūciņa vienos caurumos.	1.	772.	Dzīvai mājiņai Sidraba jumtiņš.	2,3.
758.	Dzelža kuls, kvīšu kluojīns, cyukas pods.	4.	773.	Dzīvam novelk ādu, dzīvs aizskrien uz mežu.	1,3,4.
759.	Dzelža kuls, miežu paklājiens.	4.	774.	Dzīvo bez ķermeņa, runā bez mēles, neviens viņu neredz, bet tomēr dzird.	1,2,3.
760.	Dzelža piedarbs, auzu klājiens.	4.	775.	Dzīvs, bet dzelzīs iekalts.	3.
761.	Dzelža tīrums, koka ežas.	1—4.	776.	Dzīvs būdams, sauli neredz, nomiris redz.	
762.	Dzērves kakls lidina, Zemes gailis dudina.		777.	Dzīvs — čāpuls rāpuls; nomirst — skaists kā odziņa.	4.
763.	Dzērve skrien, ola aug.	2,4.	778.	Dzīvs dzīvu ēd.	4.
764.	Dzērve skrien, tauki pil.	3,4.	779.	Dzīvs dzīvu ēdas, Acīs lūkojas.	
765.	Dzīdrs avotiņš, krūmiem apaudzis.	3.	(... Dzīvam acīs...)		1—4.
766.	Dzīmtene man bērza galā, Miteklis man aizdurvē.	1,2,3.			

780. Dzīvs ēd zaļu zāli, nomiris maizi pelna. 1—4.	785. Dzīvs mūk, nedzīvs dzenas. 2.
781. Dzīvs kamols, pilns ar adatām. 1—4.	786. Dzīvs nav, bet vienā dienā var apēst vairāk nekā es pa visu gadu. 1.
782. Dzīvs būdams, zaļu kroni nes, Nomiris — dzīvas dvēselītes. 1—4.	787. Dzīvs — sarkans, miris — melns. 1,3.
783. Dzīvs ēd zālīti, Nomiris maizīti.	788. Dzīvs virsu, dzīvs apakšā, koks vidū. 1,2,3.
784. Dzīvs i kustēt kust un atbild, bet paliek uz vietas. 2.	789. Dzīndziņš ādas bundziņā. (... ādas maisiņā.) 1,2,3.

E

790. Ēd, ēd, nekad neatēdas. 4.	798. Eglājs, linājs, bērzājs galā. 1,2,3.
791. Ed kā lops, bet nav lops, skrej kā zibens, bet nav zibens, rīb kā ratī, bet nav ratī. 2.	799. Eglājs malā, auklājs vidū, ozols galā. 1,2.
792. Ēd man virsū, Ēd man apakšā, Ēdu es pati, Ēd mani pašu. 1—4.	800. Eglājs, linājs, rugājs. 1,2,3.
793. Ed vienmēr, nekad neapēd. 1.	801. Egle aug ačgārniski. 1.
794. Ēdis, ēdis gailītis Uzlec laktā. 3.	802. Egles tēvs, linu māte, bērza bērns. 1.
795. Ēdot mēle izkārtā, kad paēd — ieraun. 4.	803. Egļu bieziens, vidū ezers, pa to ezeru balta pile peld. 1,2,3.
796. Eduards krāsns priekšā acis vārsta. 3.	*
797. Eglaite, linaite, ozolaite. 1,2,3.	804. Eglīte līgo, Ūksītis gaviļē; Visiem dzirdēt, Vienam saprast. 1—4.

805. Ej kur iedams, vienmēr līdzī staigā. 1,3.	815. Es eju pa mežu — neapmaldos; eju pa ūdeni — nenoslīkstu. 3.
806. Ej, māsiņ, tu pa vienu ceļu, es iešu pa otru, uz penderkalniņa satiksī- mies. 1—4.	816. Es esmu kungs no tip un tap, Man svārki ir no tūkstoš lap' Un viena āža bārda. 1—4.
807. Ej, māsiņ, tu pa vienu pusi, es iešu pa otru pusi, tad penderkalnā sa- tiksimies. 1.	817. Es gaidu nakti, es gribu gulēt; Es gaidu gaismu, es gribu ēst; Tik manim diena, tik manim nakts. 2,3.
808. Es iešu te, tu ej tur, uz putras kalna satiksimies. 1,3,4.	818. Es piedzimu, tev' atradu, Es aiziešu, tev' atstāšu. 2.
809. Ēkuzis uz ēkuža, Zelta stops galā. 2.	819. Es ēdu, es tupu, Bet vakarā dziedu. 1.
810. Elkšņa celms, ozola atlasas, bērza lapas. 4.	820. Ēst es neprasu, Nedz ar apgērbu, Tomēr nedusu, Darbu strādāju. 1,3,4.
811. Emrags ezerā. (Ačgārnis; čakārnis ezerā.) 1,2,3.	821. Ezers bīstas, slīcējs nebīstas. 4.
812. Ērms, ērms — Tavu lielu vērsi! Pa sāniem tauki tek, Pa virsu barojams. 3.	822. Ezers dūmots, malas krūmotas. 4.
813. Es biju jauna meita, man bija balta kleita. Balto noplēsu, sarkano ap- vilku; sirds man kā akmens, asins kā vīns. 1,2,3.	823. Ezers iztek, vārdes salec. 1—4.
814. Es eju arvienu Kā nakti, tā dienu, Un, kad tā labi apskatos, Tai pašā vietā atrodos. 1,3.	824. Ezers uz galda, Zvejnieki apkārt. 1,2,3.
	825. Ezeru izsmeļ, Sakārņus samet. 1—4.

G

826.		3.	839.		
Gadu derīgs, vairāk ne.			Gāju, gāju, atradu galvu, iekš tās galvas — divpadsmit galvu.		1.
827.			840.		
Gaigaliņas purvu tek, Viss purvs līgojas.		1,2.	Galdiņš purvā, ne pūst, ne pel. (<i>Mazs mazs galdiņš purvā...</i>)		1—4.
828.			841.		
Gaigals klīdz pīdulā.		4.	Galdiņš zem ciņa, ne pel, ne pūst.		1,2.
829.			842.		
Gailis augšā, zarnas zemē.		1,3,4.	Galva deg, kājas salst, duravas redz, iziet ārā nevar.		4.
830.			843.		
Gailis kāpj luktā Līkām kājām.		1.	Galva dzelzs, kājas koka.		1,3.
831.			844.		
Gailis laktā, zarnas zemē. (... zarnas <i>kaktā</i> .)		1—4.	Galva dzīva, kājas dzīvas, bet vidus nedzīvs.		4.
832.			845.		
Gailis laktā, zarnas zemē, Aiz zarnas pavilksī, Gailis sāk dziedāt.		4.	Galva ir, kāju nav.		4.
833.			846.		
Gailis zemē, sekste laukā.		1—4.	Galva ir, matu nav, Piens ir, pupu nav.		1,2,3.
834.			847.		
Gailis sēd kalniņā, Zelta pieši kājiņā.		4.	Galvā nauda, ādā nauda, Kaulu ir suns neēd. (... <i>Suns kaulu neēd</i> .)		1—4.
835.			848.		
Gailis tup, zarnas kust.		1—4.	Galvu ēd, miesu sviēž projām, ādu valkā.		1,2,3.
836.			849.		
Gaisā baņas, zemē atskan.		3.	Gaļa bļodā, bļoda zupā.		1—4.
837.			850.		
Gaisā kāpj, zemē nekrīt.		1,2,3.	Gaļa cep podā, Sula verd iesmā.		1,2.
838.			851.		
Gaisā kāpj, kustas un līgojas, bet zemē nekrīt.		1,2,3.	Gaļa iekšā, kauli ārā.		1,2,3.

852.		863.	
Gaļas grāpī dzelzs vārās.	2,3,4.	Gaļa gaļa mārga, Vysa kaukalota.	4.
853.		864.	
Gaļas kalns, dzelzu trepes.	1,2.	Gaļa gaļa preilenīte, Simtu utu galviņā.	1—4.
854.		865.	
Gaļas klēts, pakulu atslēga.	4.	Gaļa gaļa sieva Stāv ceļa malā, Strīpaini lindraki Mugurā.	1,2,4.
855.		866.	
Gaļas mucīņa, Zelta sūpiņa.		Gaļa gaļa tēva josta, Katrā galā zelta sakta.	1,2.
(Tērauda; dzelža; vaļa sūpiņa...)	1—4.	867.	
856.		Gaļa gaļa tēva josta, Nevar pūrā salocīt.	1—4.
Gaļas zārds, Dzelza atspaidi.		868.	
(Gaļas blāķis; ķirpa; muca...)	1—4.	Gaļa kārts, pušķis galā.	3.
857.		869.	
Gaļa gaļa aste, Zelta lapa galā.		Gaļāka klētspriekša nekā pati klēts.	4.
(Liela gaļa... Zelta zvaigzne...)	1—4.	870.	
858.		Gaļām kājām mērnieks, Sarkanu cigāru.	3.
Gaļa gaļa jumprava Ar vienu aci.	4.	871.	
859.		Gaļais Pēteris šķērsām kreklu valkā. (Gaļajam Mārtiņam šķērseniski kreklis.)	1—4.
Gaļa gaļa jumpraviņa Ar baltu kleitiņu.	1,2,3.	872.	
860.		Gaļais pintiķis lāvu jā.	4.
Gaļa gaļa jumpraviņa, Lāksteņa zem deguna.	2,3,4.	873.	
861.		Gaļi gaļi groži, Ap galvu neapiet.	4.
Gaļa gaļa jumpraveņa, Leidz pat zemei kaukalenas.		874.	
(Opaleņa jumpraveņa, Leidz pat zemei kaukulota.)	4.	Gaļi gaļi groži Apsniedz visu pasauli, Tik savu galvu Nevar apsniegt.	3.
862.			
Gaļa gaļa jumpraviņa, Neredz saules, ne dienas.	1,4.		

875.	Garš gaŗš tēvs, Jo gaŗa māte, Apaļi bāļiņi, Plakanas māsiņas.	1—4.	887.	Gosts īt pa pūkšu kai saiminiks.	4.
876.	Garš gaŗš ubags Pagalma vidū, Cik zemu liecas, Tik dabū.	1.	888.	Gosts īt ustobā, Lyuku kyuļs mugurā.	1—4.
877.	Garš gaŗš vīrs Ar vienu aci.	3.	889.	Gosts uz gosta, Vysim vītas sataiseitas.	4.
878.	Garena mājiņa, Apaļi cilvēki; Ne tie redz saules, Ne mēness.	1.	890.	Gotiņa ar piecām kājām.	4.
879.	Gaspaža apsagraznējuse, apsazīdusēs; īt kas, tys klonuos.	4.	891.	Gotiņa gulstas, Vērsītis ceļas.	1—4.
880.	Gaspaža purvā, Krusts uz galvas.	4.	892.	Gotiņa mauro, Uz augšu astīte.	4.
881.	Gaspaža sēd kolnā, Kas iet garum, Tam dūd kuričku.	1—4.	893.	Govs kūti, bet aste ārā.	1,3.
882.	Gaspaža sēž uz baltiem kalniem, Gaida dzīvas dvēselītes.	3.	894.	Govs skrien, tesmenis tūkst.	1.
883.	Gaspaža ziemā plika, vasarā ar kažoku.	4.	895.	Goza gozās, lapsa laizās, Koka rencis pēdas dzen.	3.
884.	Gaspažu aizved, Krēsls paliek.	1—4.	896.	Griesti virsū, griesti apakšā, un virs griestiem dzied.	1,2.
885.	Glāžu lodziņš sētmalā.	1,2,3.	897.	Griež ar nazi, Nevar sagriezt, Cērt ar cirvi, Nevar sacirst.	2.
886.	Glāžu skapis, koka durvis. (Stikla skapis...)	1—4.	898.	Griežas, griežas, Iegriežas kaktā.	4.
			899.	Griķu blāķis mežā, Pilns ar zvēriem.	1,2,3.

900.	Grumbains, ķeburains un melns, Ragu trūkst, — tad būtu velns.	3.	904.	Guļ balķis uz ceļa, ne tam pāri pār- kāpt, ne apkārt apiet.	1—4.
901.	Guda atpakaļ ecē.	1,3.	905.	Gunī gāju mazgāties, Ūdentīnā kaltēties.	1—4.
902.	Guli tu, brālīt, sapūdams, es iešu saules apsavērt.	4.	906.	Gūris gūro, lapsa laiza, Ķenkarītis pēdas sūksta.	3.
903.	Gultas vairāk žēl kā gulētāja.	4.			

I

907.	Idam, Ādam, nāc ārā, Tevi pieci brāļi gaida.	1,2,3.	912.	Iekšā gaišs, ārā gaišs, Vidū divi krusta stabi. (... Vidū koka Pēterītis.)	1—4.
*	Pieci aiz durvīm: nāc, znot, ārā!		913.	Iekšā gaišs, ārā gaišs, Vidū divi krusta stabi; Ieskrien gailis, izskrien gailis, Sasit spārnus pliukt un plaukt!	1.
908.	Iedzinu mietiņu, Ieliku podziņu, Varēju zvērēt, Ka izaugs simts.	3,4.	914.	Iekšā pūkains, ārā pūkains, Septiņas olektis maisā pūkains.	4.
908a.	Iegāju mežā, Aizgāju neceļu, Saķēru neputnu, Nokavu negāju.		915.	Iekšā sīru vīrulains, Ārpusē zeltkrāsains.	3.
909.	Ieiet mežā — klanās, klanās, Atnāk mājās — izstiepjās.	1,2.	916.	Ielāps uz ielāpa, Adatas ne dūriena. (... Nekur nav šuvuma.)	1—4.
910.	Iekrīt mironis dobē; dobes raud, miro- ņa neraud.	4.	917.	Ielec kā blusa, Izceļas kā kamols.	4.
911.	Iekšā ārā — Karaša rokā.	1.			

918.		929.	
Iemauts zirgs gaisā veras.		Iet pa ūdeni — neslikst,	
(Iemauts zirgs zvaigznes skaita.)	4.	Iet pa salmiem — nečab,	
		Iet pa uguni — nedeg.	1—4.
919.		930.	
Ienāk nabags sētā:		Iet pulks — apgāž kalnu.	4.
Ielāps uz ielāpa,		931.	
Nevienas vīles.	2,3.	Iet uz mežu bez cirvja, bez naža, iz-	
		taisa divi šķīlas un divi siles.	1—4.
920.		932.	
Ieskrej pīlīte,		Iet uz mežu — skatās uz māju,	
Izskrej pīlīte,		Iet uz māju, — skatās uz mežu.	1—4.
Sasit spārniņus —		933.	
Klings klings!	2,4.	Iet uz pirti — visi balti; iet no pirts	
		cits balts, cits melns, cits pelēks.	4.
921.		934.	
Ieskrien putniņš bundauniekā,		Iet uz pirti melns,	
Uztais' pārklīti lazdauniekā,		Atnāk no pirts sarkans.	1—4.
Izdēj oliņas zelta un sudraba.	1,4.	935.	
		Iet viesis istabā — neiet pie galda, bet	
922.		lien zem sola.	3,4.
Ieskrien viesis —		936.	
Saimnieks nobijās.	3,4.	Ik dienas izeju no mājām	
		Un tomēr allaž mājās palieku.	1,3.
923.		937.	
Iešauj krāsni aprikas,		Ikkatrā istabā vecā māte.	1.
Izvelk ārā drupačas.	3,4.	938.	
		Ik rītus, ik vakarus	
924.		Pie dobuma tirgus.	3.
Iet gaisā — paukš,		939.	
Nāk zemē — čaps,		Ik rītus viešņa	
Bāz kulē — labs!	1,3.	Pa istabu skraida.	2,3.
		940.	
925.		Ik uz ēku melna kārts.	2.
Iet, iet — uz priekšu netiek,		941.	
Cērt, cērt — skaidas nelec.	1,3.	Īpaš, īpaš	
		Pašam pieder,	
926.		Cits vien valkā,	
Iet kaķis vecumā,		Pats nemaz.	1,3.
Iet naģi asumā.	1,3,4.		
927.			
Iet lācis gremzdams,			
Zaļu mežu lauzdams.	4.		
928.			
Iet melna gaspaža — izbirst zīles;			
Iet balta jumprava — tā salasa.	4.		

LATVIEŠU TAUTAS MIKLAS

942.	Ir augs ar divējādiem augļiem: Vieni aug uz zariņiem starp lapām, otri slēpjas zemē starp saknēm.	1—4.	954.	Izkārs mēli, koku laiza.	1.
943.	Ir galva — nav matu, Ir rumpis — nav kāju.	1,3.	955.	Izlauž mūru, Atrod sidrabu, Izņem sidrabu, Dabū zeltu.	1—4.
944.	Ir īss, ir gaŗš, bet tomēr pēdu vien tik gaŗš.	1.	956.	Izplēts muti, laba gaida.	4.
945.	Ir kā kamols — nav kamols, Ir kā dadzis — nav dadzis.	1,2,3.	957.	Izplētis muti, zvaigznes skaita.	1,3,4.
946.	Irbīte pa ceļu tek, Viss siliņš ligojas.	1—4.	958.	Izplēts rūkas, blusas gyun.	4.
947.	Irbīte tek, sūniņas kust.	1,3,4.	959.	Izsēds uz cepļa, pa poliski runā.	4.
948.	Īsi groži tālu sniedz.	4.	960.	Izskrien jumpraviņa, aizmauroja vērsis; ne jumpraviņas dadzīt, ne pēdu pazīt.	3.
949.	Īss rumpis, gaŗa aste.	1,2,3.	961.	Izsusēja ezeriņš, Salaidās raudaviņas.	
950.	Istaba ar visiem viesiem kāpj pa logu laukā.	1.	(... Satecēja raudaviņas.)	1—4.	
951.	Istaba uz vienas kājas griežas.	4.	962.	Iztek upīte, Samet airītes.	
952.	Iz diviem ezeriem tek ūdens bez smiltīm.	2.	963.	Izvelk cilvēku, Paliek aita; Izvelk aitu, Paliek vērsis.	1—4.
953.	Izcilāts, sasukāts, vārda gaida.	4.	964.	Izžūst diķītis, Sakrīt laipiņas.	1,2,3.

J

965.
Ja būtu kājas — sniegtu debesis,
Ja būtu rokas — sasietu zagli,
Ja būtu mēle — visu izstāstītu. 1—4.
966.
Ja cilvēks iet uz mežu, nāve skatās uz māju, ja cilvēks iet uz māju, nāve skatās uz mežu. 1—4.
967.
Jāj dienu, jāj nakti — ēst nedod. 3.
968.
Jānīts brālītis
Sēst uz zirga,
Ieskrien ugunī. 4.
969.
Jauns atiet, vecs noiet. 4.
970.
Jauns biezs priedulājs,
Visiem kokiem virsūnes šķeltas. 4.
971.
Jau sen gatava, bet katru vakaru taisāma.
(...katru rītu...) 1—4.
972.
Jēriņš ar piecām austiņām. 1—4.
973.
Jēriņš vērsa vēderā. 1,2,3.
974.
Jodi kaujas,
Dzirksteles met.
(*Velni kaujas...*) 1,4.
975.
Jo cūciņa tek,
Jo barojas.
(...*Jo treknāka top.*) 1—4.
976.
Jo dzen, jo lien; jo sit, jo plēš. 3.
977.
Jo gaigala skraida,
Jo Daugava salst.
(*Jo paipala skraida...*) 1,3.
978.
Jo ilgāk aug, jo mazāks tiek. 1.
979.
Jo jem, jo lielāks. 4.
980.
Jo kuniņa rej,
Jo zobīņi birst. 1—4.
981.
Jo laiviņa brauc,
Jo Daugava salst. 3.
982.
Jo lielāks sniegs, jo labāk braukt. 1—4.
983.
Jo mani krata un purina,
Jo apakšā rodas čupiņa. 1,2,3.
984.
Jo rauj, jo blāuj. 1.
985.
Jo sēd, jo plok. 3.
986.
Jo vairāk atņem,
Jo lielāks top. 1—4.
987.
Jo vairāk ēd, jo vairāk atliek. 1—4.
988.
Jo vairāk griežas,
Jo vairāk tinas. 1.

989.	Jo veca vista, Jo asi nagi.	1—4.	998.	Jumprava iet pa ceļu, izmet zelta atslēgas; mēness redz, saule sapem.	1.
990.	Juda vedja bolkas Skaltim golim.	4.	999.	Jumprava kaktā, Piķis pierē.	1,2,3.
991.	Jūdžu neskaita, pa lielceļu neiet, bet tālu aiz jūras bijis.	1—4.	1000.	Jumprava klētī, Bize ārā.	
992.	Jūgts tek, bet nejūgts ne no vietas nekust.	4.	(Princese; madama klētī...)		1,2,3.
993.	Junkurs iet pa lauku, Lūku ritenis mugurā.		1001.	Jumprava pusgadu uz vienas kājas nostāv.	1,3.
(Jaunskungs iet...)		1—4.	1002.	Jumprava sēž, — Kas iet gaļām, Tam dod kliņģeri.	1—4.
994.	Jumprava aizdurvē Sažņaugtu rikli.	1—4.	1003.	Jumpraviņa tumšajā kambarītī cepurītes šūn.	4.
995.	Jumprava danco pa istabu, vārpsta pakaļā.	1—4.	1004.	Jumprava uz vienas kājas danco.	4.
996.	Jumprava dārzā bizes pin.	4.	1005.	Jupis zin, kas tās par kamašām, ko ugunī vien taisa un no kājām ne- noraisa.	1—4.
997.	Jumprava dej, Jumprava lec, Vēders briest Briedumā.	1—4.	1006.	Jyuras mārģa, zeida bize.	4.

K

1007.	Kā cilvēks pie sevis neredz?	4.	1011.	Kā nevar sauģā samieģt?	4.
1008.	Kā ir visvairāk pasaulē, bet kā pašai pasaulei nav?	1.	1012.	Kā sauc visplatāko tiltu?	2.
1009.	Kā nevar panest ar pliku roku?	1.	1013.	Kā saulē nevar sasildģt?	1.
1010.	Kā nevar pār istabu pārsviest?	4.	1014.	Kad zemē vairāk caurumu kā debesģs zvaģģžģnu?	1,2,4.

1015. Kam acis pakaļā? 1.	1031. Kas aug pinekla galā? 1.
1016. Kam acis visapkārt? 1,2,3.	1032. Kas aug uz vienas kājas? 1.
1017. Kam ir dzelzs mēle? 1,3,4.	1033. Kas auž bez stellēm? 1.
1018. Kam ir sešas kājas, bet iet uz četrām? 2,3.	1034. Kas auž tiklus bez rokām? 1.
1019. Kam ir tādi zobi, kas spēj dzelzi saēst? 1,3.	1035. Kas bagātākais pasaulē? 2.
1020. Kam kāju nav, bet aste ir? 4.	1036. Kas bez eņģēm virinās? (... bez eņģēm vārstās?) 1,3.
1021. Kam kaula āda un gaļas kauli? 3.	1037. Kas bez gultas atsgulst? 4.
1022. Kam mugura tiek slapja bez darba? 1.	1038. Kas bez lāpstas dobi rok? 4.
1023. Kam nav ne iesākuma, ne gala? 1—4.	1039. Kas bez nagu kokā kāpj? 4.
1024. Kam zobi ir un mutes nav? 2,3.	1040. Kas brēc priekš lietus? 3.
1025. Kas aiz deguna pakārti? 3.	1041. Kas ceļas neceļams(-a)? 1,2,4.
1026. Kas arvien patur beidzamo vārdu? 1.	1042. Kas cietāks par tēraudu? 2,4.
1027. Kas asāks par zobenu? (... asāks par asu?) 1,3.	1043. Kas cilvēkam vislielākais draugs un ienaidnieks pasaulē? 1.
1028. Kas atnāk bez kājām un tiek apēsts bez mutes? 1,2.	1044. Kas dārgāks par zeltu? 4.
1029. Kas aug bez saknes? 1,2,3.	1045. Kas dejo uz vienas kājas? 1,2,3.
1030. Kas aug no augšas uz zemi? 1.	1046. Kas divreiz piedzimst? 1.

1047. Kas divreiz piedzimst — pirmo reizi gludens, apaļš, balts kā sniegs, otr- reiz vājš kājinieks, vēlāk top par dziedātāju? 1—4.	1062. Kas ir asāks par nazi?
1048. Kas dzied bez grāmatas? (... bez nofīm?) 1—4.	1063. Kas ir lielīgākais vīrs? 1.
1049. Kas dzied visu mūžu no galvas? 3.	1064. Kas ir spožāks par spožumu? 1.
1050. Kas ēd ar aci? 4.	1065. Kas ir visur? 4.
1051. Kas ēd bez zobiem? 1,4.	1066. Kas ir visčaklākais pasaulē? 2.
1052. Kas ēd sienu trijiem zobiem? 1—4.	1067. Kas kalnus un lejas pārtek? 1—4.
1053. Kas elpo caur muguru? 1.	1068. Kas kāpj bez trepēm? 1.
1054. Kas guļ ar kājām uz augšu? 2,3.	1069. Kas kaņas nekaņams? 1—4.
1055. Kas guļ vaļējām acīm? 3.	1070. Kas kaņas nekaņams, Kas darās nedarāms? 1,3,4.
1056. Kas guļ zīda mētelī, Kaula kažoks mugurā? 1.	1071. Kas katru pavasari svārkus met?
1057. Kas iet caur žogu bez trokšņa?	1072. Kas klusām pie loga daiet? 3.
1058. Kas iet caur visām zemēm, bet runāt neprot? 1—4.	1073. Kas kož bez zobiem? 1.
1059. Kas iet cilvēkam pa priekšu? 1,3,4.	1074. Kas lauž kokus bez rokām? 3.
1060. Kas iet pa logu un to nesadauza? 3.	1075. Kas lec un iet bez kājām? 1,2.
1061. Kas iet uz galvas istabā? 1—4.	1076. Kas mazāks par knisli un tomēr sma- gāks par vērsi? 1,2.

1077. Kas mīkstāks par pūpēdi un cietāks par akmeni? 2,3.	1090. Kas padara gudru bez prāta un stipru bez spēka? 3,4.
1078. Kas mīkstāks par spilvenu? (...par dūnu spilvenu; vilnu; pēli?) 1—4.	1091. Kas paēdis prasa vēl? 4.
1079. Kas nav it nekas, bet tomēr redzams? 1,2,3.	1092. Kas par visiem dziļāks? 4.
1080. Kas nav ne cepams, ne vārāms, ne ar nazi griežams, bet ēdams? 1—4.	1093. Kas par visu augstāks? 4.
1081. Kas neēda, kas nedzēra, Kas miedzīņa negulēja? 1—4.	1094. Kas pēc smertis doncoj? 4.
1082. Kas neiet ne pa gaisu, ne pa zemi, bet tomēr nes vairāk mantas nekā kunga klēti? 1,2,3.	1095. Kas pirmais ēd brokastu? 3.
1083. Kas neskrien pret kalnu? (<i>Kas netek...</i>) 1—4.	1096. Kas prot visas valodas? (<i>Kas runā...</i>) 1—4.
1084. Kas nes nastas pār upēm un ezeriem, bet tai pašā vietā paliek? 2,3.	1097. Kas purvus un ezerus izbrien? (... <i>purvus un avotus...</i>) 2,3.
1085. Kas nes savu māju uz muguras? 1—4.	1098. Kas pusgadu lien zemē? 2.
1086. Kas nevar skriet, kaut gan tam divi stilbi? 2.	1099. Kas rāda visas lietas, pati tā nezinā- dama? 1—4.
1087. Kas no iekšas stīpots? 1,3,4.	1100. Kas raud bez acīm? (<i>Kas raud bez asarām?</i>) 1—4.
1088. Kas no rīta agrāk pieceļas? 3.	1101. Kas rūgst bez rauga? 1—4.
1089. Kas nosarkst pēc nāves? 1—4.	1102. Kas rūgst bez misas? 1.
	1103. Kas runā ar dzelzs mēli? 1,3.

1104.	Kas runā bez mēles?	1—4.	1118.	Kas stāv pie griestiem ar galvu uz leju?	1—4.
1105.	Kas saldāks par medu un stiprāks par lauvu?	1.	1119.	Kas stāv pie griestiem ar kājām uz augšu?	1,2,3.
	(Kas saldāks par medu? 1—4.)		1120.	Kas šķeļas nešķeļams?	1.
1106.	Kas sauc pati savu vārdu?	2,3.	1121.	Kas šķērsām kreklu valkā?	3,4.
1107.	Kas sēdēja bez krēslīņa, Kas tecēja negrožots?	1,3.	1122.	Kas taisa gultu, riņķi griezdamies?	1,3.
1108.	Kas sēd bez krēsla?	1.	1123.	Kas taisa tiltu bez viena balņa? (... bez cirvja, bez zāģa?)	3.
1109.	Kas sēd kalna galiņā Pelēkos svārciņos?	1,3.	1124.	Kas taisnāks par tiesas kungu un gudrāks par kungu?	1.
1110.	Kas sēd tūrumā Deviņiem kažokiem?	1.	1125.	Kas tā par grāmatu, ko neviens bez asarām nav izlasījis?	1.
1111.	Kas sēd uz vietas un taču iet uz priekšu?	2,3.	1126.	Kas tā par māju — piecas durvis, neviena loga?	1,3,4.
1112.	Kas sēd vienā sēdēšanā?	1.	1127.	Kas tā par pātagu — vienā galā tārps, otrā diedelnieks?	1.
1113.	Kas sēž visu mūžu kurvī?	3.	1128.	Kas tā par pļavu, ko pļauj trīs reizes gadā?	2.
1114.	Kas skrien bez kājām?	1—4.	1129.	Kas tā par pļavu, Pārdienām pļaujama?	4.
1115.	Kas skrien pa gaisu ar nesieniem?	1.	1130.	Kas tā par vecu māti, kas pati tup istabā, bet mute namā?	1,2,3.
1116.	Kas staigā pa mūsu pļavu — sarkanas zeķes kājā un klapē vārdes klap un nap?	1,2,3.	1131.	Kas tas ir, kas tevi aizved uz visām pasaules malām, lai gan pats no vietas nekusti?	1,2,3.
1117.	Kas stāv mežā uz vienas kājas?	3,4.			

1132. Kas tas par jauku tiltu gaisā, — Tò neredzama roka taisa. Tur nevar iet, nedz braukt, nedz jāt, Nedz ar kāds cilvēks tikt var klāt. 1,2,3.	1146. Kas uzaug pa pusgadu visgarāks? 1,3,4.
1133. Kas tas par koku, kam ziem' un vasar' ogās? 2.	1147. Kas uz galvas staigā? 1—4.
1134. Kas tas par vīru — gaļas bārda, simtādu kažoks? 1.	1148. Kas uz tevi greizi veļas? 4.
1135. Kas tās par vīzēm, kas ugunī nedeg un ko no kājām nenoraisa? 1—4.	1149. Kas vakar bija, šodien nav? 2.
1136. Kas tas tāds, kas saka: Znūt znūt, kūm kūm! 4.	1150. Kas var gubeni izstaigāt, ka neviens salmiņš niecēbas? 1.
1137. Kas tek bez kājām? 1.	1151. Kas var laisties bez spārniem? 2.
1138. Kas tek negrožots? 3.	1152. Kas var skriet bez kājām? 2.
1139. Kas tie tādi ļautiņi, kas uz to pusi muguru griež, uz kuŗu tie grib aiziet? 2.	1153. Kas var tēva jostu salocīt, Mātes pūru iztukšot? (... salocīt un... izcilāt?) 1—4.
1140. Kas tiltu uz upes taisa bez cirvja, bez naža, bez ķīliem un bez apakšķīli- šiem? 3,4.	1154. Kas vecāks par maizi? 1.
1141. Kas top vecs, bet atkal nāk no jauna? 1.	1155. Kas velk allaž kuplu dūmu? 2.
1142. Kas trijās dienās noveco? 4.	1156. Kas vienā naktī pār visām upēm un ezeriem pārtaisa labu tiltu? 1—4.
1143. Kas tur spīd, kas tur viz Viņā meža maliņā? 3.	1157. Kas vienmēr iet, bet nepieķūst? 1,3,4.
1144. Kas tup uz jumta? 3.	1158. Kas vienreiz savā mūžā kož? 3.
1145. Kas ugunī nedeg un ūdenī neslikst? 3.	1159. Kas vijas nevijams? 1,4.
	1160. Kas vīrus gāž bez rokām? 1.

1161. Kas visātrāk pielīp?	1.	1176. Kuņā mežā nav lapu?	2.
1162. Kas visu izteic bez mēles?	2,3.	1177. Kuņai galvai matu vietā lapas?	1—4.
1163. Kas visu mūžu uz galvas staigā?	1.	1178. Kuņai galvai nav ausu?	3.
1164. Kas visutaisnīgāks?	4.	1179. Kuņi pulksteņi tikai skaidrā dienā rāda stundas?	1,3.
1165. Kas ziemu nesasalst un vasaru nekūst?	1—4.	1180. Kuņš arī vasarā valkā kažoku?	3.
1166. Ko jāj dienu un nakti?	2.	1181. Kuņš mātes pūrs nav saskaitāms un tēva josta nav salokāma?	1.
1167. Ko nabags redz ik dienas, zemnieks reti, ķēniņš nekad?	3.	1182. Kuņš ir auksts, ass un dzīvs?	1.
1168. Ko nevar aiz gala kalnā uzvilkt?	1—4.	1183. Kuņš visizturīgākais spogulis, kas pats no sevis top vesels, kad to sasit?	3.
1169. Ko nevar no kalna lejā nosviest?	1,3,4.	1184. Kuņš visstiprākais pasaulē?	
1170. Ko nevar pacelt, ne panest?	3.	(Kas visstiprākais nesējs pasaulē?)	2,3,4.
1171. Ko nevar salocīt?	1,3.	1185. Kuņu stādu tu pazīsti, tik ar roku aptaustot?	4.
1172. Ko neviens nevar noķert?	4.	1186. Kuņus zābakus šuj uz laktas?	2,3.
1173. Ko ķeņ pie auss, visiem redzot?	1,3,4.	1187. Kā aug lielāks, Tā galvu kaņ zemāk.	4.
1174. Ko var otram iedot negribēdams?	3.	1188. Kā brauc uz mežu — veņas uz sētu, Kā brauc uz sētu — veņas uz mežu.	4.
1175. Kur noslikst vairāk nekā jūrā?	1.	1189. Kā dadzis dzeļ, kad pieduņas — šņac.	3.
1175a. Kuņa zvēra gaļa visdārgākā, kuņu ieraugot pirkstus aplaiza?			

1190.	Kā ķēve zviedz, Kā jumprava danco.	1—4.	1203.	Kad biju jauns, pār pļavām laukiem skrēju; kad tapu vecs, meitas dancot vedu.	1,2,3.
1191.	Kā no agra rīta ceļas, Tā pie plānas karašas ķeņas.	1—4.	1204.	Kad biju mazs, pūtu četras taures; izaugu liels — gāzu kalnus; tapu vecs — kungiem uz galda, meitām kājās.	4.
1192.	Kā no rīta ceļas, Tūliņ jūmtā ķeņas.	1,2,3.	1205.	Kad cērt, tad dzird, Kad zvilst, tad nedzird.	1—4.
1193.	Kā no zemes — cepure galvā.	4.	1206.	Kad cūka rokas, tai ir gaļa aste, kad gulstas — astes nav.	4.
1194.	Kā pie loga, tā tūruma galā.	4.	1207.	Kad es viesus baroju, tad topu bagāts, kad nebaroju — tad nabags.	1.
1195.	Kā sirdi milē, kā zagli sasien un karātavās gulēt liek.	1.	1208.	Kad dzīvs — melns, Kad nomirst — sarkans.	4.
1196.	Kā vējš skrien, kā miets atduņas.	1.	1209.	Kad dzīvs — zaļu vainagu nēsā, Kad nomirst — dzīvas dvēseles valkā.	4.
1197.	Kā viesi istabā, tā zem sola.	3,4.	1210.	Kad gaišs ir, tad viņu neredz, Kad tumšs ir, tad viņu redz.	1.
1198.	Kā zagli sien, kā brāli raisa.	1—4.	1211.	Kad guļ — mazāks par suni; kad ceļas — augstāks par zirgu.	1—4.
1199.	Kā zagli sien, kā brāli ved.	1—4.	1212.	Kad guļ — mazāks par kaķi; kad ceļas — lielāks par zirgu.	4.
1200.	Kad atņem, tad top lielāks, kad pieliek — top mazāks.	2,3,4.	1213.	Kad ieiet pa durvīm, var redzēt, izejot nevar.	4.
1201.	Kad bij dzīvs, tad dienēja kungam un ķeizaram, kad miris — ir suns kaulus neēd.	1,3,4.	1214.	Kad iet, tad šņāc, Kad stāv, tad zviedz.	1—4.
1202.	Kad man bija lielai augt, Kad pūriņu padarīt? Piekdien dzimu, sestdien augu, Svētdien jāja precinieki.	1—4.			

1215. Kad jauns biju, tad zeltā sēdēju; kad vecs tapu, tad ne suns neēd, ne kaķis. 3,4.	1227. Kad tu viņu ķer, tad viņš bēg; kad tu bēdz, tad viņš tevi ķer. 1.
1216. Kad jauns — pārlauzt nevar, vecs pats lūst. 4.	1228. Kad tur, tad iet, Kad palaiž, tad stāv. 1.
1217. Kad jauns — visiem mīļš; kad paliek vecs — arī suns kaulu negrauž. 3,4.	1229. Kad viņi nāks, tad viņi neuznāks; kad viņi nenāks, tad viņi uznāks. 1,2,3.
1218. Kad krīt — kluss, kad guļ — kluss, kad nomirst, tad aizdziedas. 4.	1230. Kādreiz liels, kādreiz mazs, Bet katru reizi pēdu gaŗš. 1—4.
1219. Kad man ir ūdens, Tad es dzeļu viņu, Kad man nav ūdens, Tad es dzeļu ūdeni. 1,3,4.	1231. Kājām minams, rokām taisāms Un ar muti bučojams. 1.
1220. Kad mani redz, tad neredz nekā, bet kad mani neredz, tad tomēr redz ko. 2.	*
1221. Kad ņem klēpī, Tad sāk raudāt, Kad liek zemē, Tad paliek klusu. 2,3,4.	1232. Kājām min, rokām tausta, simtiem skaita, — Viens trūkst — visi gaida. 1,2,3.
1222. Kad ņem, tad ceļas, kad liek, tad krītas. 1,3.	1233. Kājas basas, galvā simtu lakatiņu. 4.
1223. Kad pieliek, tad mazāk, Kad atņem, tad vairāk. 3,4.	1234. Kājas gaisā, galva lejā. 1,2,3.
1224. Kad putns skrien, tad gaiss dalās. 3.	1235. Kājas ir, galvas nav. 4.
1225. Kad skrien — augstāks par pili, kad atsatupst — mazāks par ragavām. 1—4.	1236. Kājas ir — nevar iet, Spalvas ir — nevar skriet. 1—4.
1226. Kad skrien — nekrīt, Kad nostāj, tad krīt. 4.	1237. Kājas stāv, galva iet. 1—4.
	1238. Kāju daudz, bet no tīruma uz muguras brauc. 4.

1239.	Kāju nav, spārnu nav, ne gaisā, ne zemē dzīvo, bet skrien kā vējš.	(... skrien kā jods.)	1,2,3.	1252.	Kalējs kala debesīs, Plēnes bira Daugavā.	3.	
1240.	Kāju nav, rumpja nav, roku nav, — tikai galva un aste.		1.	1253.	Kalējs kaļ paklėti.	3.	
1241.	Kakls ir, galvas nav.		2,4.	1254.	Kalnā kāpj, uz zemi velkas.	(... zemē velkas.)	1,2.
1242.	Kaķaste pār jūru.	(... pār Daugavu.)	1,3,4.	1255.	Kalnā skrien ar skriešanu, bet lejā nevar nogrūst ar grūšanu.	1—4.	
1243.	Kaķa nastiņa zobos.			1256.	Kalni pliki, logi tumši, Kaimiņš kaimiņa nepazīst.	1,3.	
1244.	Kaķam daudz pirkstu, bet nagu nav.		4.	1257.	Kalns augstāks par mežu.	4.	
1245.	Kaķis guļ, aste kust.		1—4.	1258.	Kalns vidū, katrā pusē brāļi, viens otra neredz.	3.	
1246.	Kaķis uz krāsns, aste karājas zemē.		4.	1259.	Kalpones māmiņai trīs pakši.	4.	
1247.	Kaķīts pelnos urkš.		4.	1260.	Kalps rikām griež, Kalpone drupina.	4.	
1248.	Kačēits sēd kakteņā, Rukšinoj un bažejas.		4.	1261.	Kalps uz saimnieka.	1,4.	
1249.	Kalacis kviešu apcirknī.		1—4.	1262.	Kaltiņš kulītē.	1,3.	
1250.	Kalējs kala debesīs, Ogles bira Daugavā.	(... Sviedri bira ...)	1—4.	1263.	Kalts uz dobes.	4.	
1251.	Kalējs kala debesīs, Ogles bira Daugavā. Es paklāju villainīti, Man iebira sudrabiņš.		1.	1264.	Kalvīts kaļ baltu dzelzi, Kad izkaļ, paliek melna.	4.	
				1265.	Kaļ klinti — uzkaļ sudrabu, Kaļ sudrabu — uzkaļ zeltu.	1—4.	

1266.		1280.	
Kaļ un maļ dienu nakti,		Kas pa dienu uz muguras,	
Nevar piekalt, nevar piemalt.	4.	Tas pa nakti uz mutes.	1.
1267.		1281.	
Kamanas bez ilksīm,		Kaste ziemu cieši, vasaru vajā.	3,4.
Ceļš bez smiltīm.	3.	1282.	
1268.		Katliņš vārās mežmalā.	1,2,3.
Kam nav, tas grib,		1283.	
Kam ir, tas dod projām.	1,2.	Katliņš vārās purva malā.	2,4.
1269.		1284.	
Kambars uz kambara,		Katls vārās staba galā.	1,2.
Vilkaste galā.	1—4.	1285.	
1270.		Katrā galā desmit, vidū piecdesmit.	2.
Kamols, maiss, maiksts.	1—4.	1286.	
1271.		Katrā mājā bezkauna (bezgodis).	1,2,4.
Kangaru kalni kārtu kārtām.	3,4.	*	
1272.		Ik māju bezkaunis.	
Kankarains nabags aiz sētas stāv.	1,2,3.	1287.	
1273.		Katram ciemiņam savs maiss.	1,4.
Kaņepāju klētīņa,		1288.	
Lūku atslēga.	1—4.	Katru dienu vušķas cērp,	
1274.		Pa pudam vilnas jem.	1,4.
Kapeika uz kapeikas,		1289.	
Naudas ne graša.	1.	Kaudzi samet,	
1275.		Metēja neredz.	1—4.
Karaša plauktā,		1290.	
Abi gali nolauzti.	1,2,3.	Kaula deguns, gaļas bārda.	1—4.
1276.		1291.	
Kārts galā saule spīd.	1—4.	Kaula deguns, gaļas bārda,	
1277.		Simtu gabalu svārki šūti.	1,2,3.
Kas iekšā nāk,		1292.	
Tam labdienu dod.	1—4.	Kaula katls, dzelzs viriens.	1.
1278.		1293.	
Kas mani kož, tam zobi sāj.	1—4.	Kaula mēle, gaļas bārda,	
1279.		Tīra raga lūpas.	4.
Kas pa dienu vazājas,			
Tas pa nakti karājas.			
(...pa nakti pakārās.)	1—4.		

1294.	Kauls, bet tomēr zied.	1,2,3.	1309.	Kniebj tev ausīs, kniebj tev degunā, bet tu viņu ne redzi, ne dzirdi.	1.
1295.	Kaula zeme, tērauda arkls, trīs reizes pa gadu arī.	2.	1310.	Ko ar vienu zirgu iaved, ar simtu nevar izvest.	1.
1296.	Kaulus salauza, kreklu pajem.	4.	1311.	Kodējs klie dz, kožamais klusu cieš.	1.
1297.	Kauts nekautu nes.	1—4.	1312.	Koka bāba, dzelža rokas.	4.
1298.	Kaza kūtī, ļīpa ārā.	1—4.	1313.	Koka gali, pakulu viducis.	4.
1299.	Kaza pagrabā, ragi ārā.	2.	1314.	Koka gaļumu, Diega resnumu, Neredz saules, Ne debeša.	1,3,4.
1300.	Kaziņa skrien, Upīte salst.	1,3,4.	1315.	Koka kāja, dzelzs galva.	1.
1301.	Kažoka piedurkne medu sūc.	1,4.	1316.	Koka kājas, dzelzu kurpes. (Koka kājas, tērauda nagi.)	2.
1302.	Kažoks brūns, cepure zaļa.	3.	1317.	Kokā kārts vīrs.	1,2,3.
1303.	Kažoks uz četrām stāv, ar diviem dur.	1,3.	1318.	Koka kaza, dzelžu ragi.	4.
1304.	Kirila ved malku; viens gals šķelts, otrs nešķelts.	4.	1319.	Koka knābis knabināja, Zemes bubis bubināja. (Koka dzērve klabināja...)	1—4.
1305.	Klanīt klanās — izstiepjas, Pārņāk mājās — pakājas.	1—4.	1320.	Koka ķēve, pakulu aste.	1,4.
1306.	Klāveņš bez pakšim, Vuškeņas bez astēm.	2,4.	1320a.	Koka liekts, saru vilkts, Sievas taisa šurpu turpu.	
1307.	Klīdz, rāc, Sokorne golvā.	4.			
1308.	Klinku klanku klanku kuks Augšā lēca olas dēt, Kankarišus izperēt.				

1321.			1335.		
Koka māja, dzelža staigātājs.	4.		Koka vīriņš, liks deguns.		2.
1322.			1336.		
Koka māte, dzelža tēvs.	4.		Koka zaros pārēklis, Pa koka zariem lēkā.		1,2,3.
1323.			1337.		
Koka miesa, dzelžu galva.	4.		Koka zeme, kaula arks, Treju ziedu arājiņš.		
1324.			(Koka druva...)		1—4.
Koka miesa, svina dvēsele.	1.		1338.		
1325.			Koka zirgs, akmens rati, gaļas pātaga. (... akmeņa vezums...)		2,3.
Koka muca, Vācemes vīns.	1.		1339.		
1326.			Koka zirgs bez grožiem, ceļš bez putekļiem.		1—4.
Koka puika, dzelzu galva, Ak tu krupis — stāv un smēķē!	4.		1340.		
1327.			Koka zirgs, pliks jātnieks, zaļa pātaga rokā; pats sev sit, zirgam nemaz.		1—4.
Koka putns, linu spārni, kaņepu dzīslas.	1—4.		1341.		
1328.			Kokam trīs saknītes.		4.
Koka ragi, dzelžu nagī.	4.		1342.		
1329.			Koks pie koka, zars pie zara, pie katra zara ligzda, katrā ligzdā olas, katrai olai melnums galā.		1,2,3.
Koka roka, dzelzs nagī.	2.		1343.		
1330.			Koks pie koka, zars pie zara, ikkuņā zarā šūpulītis, ikkuņā šūpulītī bērni.		1—4.
Koka rumpis, akmeņa kājas, salmu cepure.	1,3.		1344.		
1331.			Koks, uz tā koka lini, uz tiem liniem māli, uz tiem māliem mieži un vidū cūciņa.		1,2,3.
Koka štikis, Kaula riks, Kustīni gūžas, Tad būs gards.	4.		1345.		
1332.			Koks ved, kauli kapā, lāpsta met malā.		3,4.
Koka tēvs, ādas māte, dzelža bērni.	4.		1346.		
1333.			Koku tēvs, Dzelzu māte, Siki mazi bērniņi Asins zīdēji.		1—4.
Koka tēvs, dzelzs māte, svina bērni.	1,3,4.				
1334.					
Koka tēvs, Greiza māte, Plakana meita, Dēliņš kā kundziņš.	1—4.				

1347.	Kolīdz dzīvo, visiem nepatikama, pēc nāves visiem mīļa.	4.	1360.	Krustis kauli, šķērsus kauli, Pati miesa cauri spīd.	1—4.
1348.	Ko runā noiedams, To pašu atiedams.	4.	*		
1349.	Ko viens dara, to otram gribas.	1,2.	1361.	Krustām šķērsām ribas liktas, Pati miesa cauri spīd.	1—4.
1350.	Krancains suns kublā rej.	1—4.	*		
1350a.	Krauklis pār sētiņu savus bērnus baro.		1362.	Krustām šķērsām kunga kauli, Pašas miesas cauri spīd.	3.
1351.	Krauklis sēd laukmalē, Dzelzu kurpes kājiņā.	2.	1363.	Krust-krustēm, šķērs-šķērsēm vanaga gaiss.	1,3.
1352.	Krauklis sēd uz robeža, jem briedušu, jem nebriedušu.	4.	1364.	Kuļ mani nūjām, spaida akmeņiem, cep cepli, griež ar nazi. Tādēļ moca, ka mīl.	1—4.
1353.	Krauklis skrien pa jūru, Tauki lāsēm tek no spārniem.	1—4.	1365.	Kubuliņš uz kubuliņa, Melna zīle galiņā.	1—4.
1354.	Krauklis skrien, spārni pil.	1—4.	1366.	Kucīte rej, Zobiņi birst.	1—4.
1355.	Kreklos dzimis, bez krekliem staigā.	3.	1367.	Kukažiņa likažiņa Kokā kāpa olas dēt, Kubulā izperēja, Pa istabu izvadāja.	4.
1356.	Krekls iekšpusē, miesa ārpusē.	1,2,3.	1368.	Kukažiņa likažiņa, Neprašiņa galiņā.	1.
1357.	Krēsls piekūst, sēdētājs ne.	1,2,3.	1369.	Kukņā vērsi kauj, bet tauki skrej gaisā.	1,3.
1358.	Krēslā sēd, nāvē veļas.	4.	1370.	Kumeļam četras kājas, Uz kumeļa kaudzi met.	1.
1359.	Kruosne sabērst, rūzes pazīd.	4.	1370.	Kundziņš guļ spilvenos.	1,2,3.

1371.		1384.	
Kunga dūre ceļmalā, Ikšķa gals debesis.	1.	Kungs nāk no muižas Kliegdams brēkdams, Kaula deguns, gaļas bārda, Raibi svārki mugurā.	
1372.		(Viens nāk no Priekules... Simtu gabalu svārki šūti.)	1—4.
Kunga gulta pa ceļu staigā.	4.	1385.	
1373.		Kungs nes savu kalpu.	1.
Kunga kalpam deguns aptūcis.	4.	1386.	
1374.		Kungs sapuvis, svārki dzīvi.	1,4.
Kunga oluts bez dybna.	4.	1387.	
1375.		Kungs sēd krēslā, Zelta mice galvā.	4.
Kunga piedurkne ar medu.		1388.	
1376.		Kungs sēd kaktā, Zelta mice galvā.	4.
Kungam ragi pierē, Atpakaļ staigā.	1—4.	1389.	
1377.		Kungs sēd kalna malā — kas iet, tam kož.	4.
Kungam šķērsu kreklis mugurā.	1—4.	1390.	
1378.		Kungs sēd pilī bez logiem, bez durvīm.	1,3,4.
Kungs aizsūtīja kalpu pēc ciemiņa; ciemiņš būs vai nebūs, bet kalps gan vairs nebūs.	1,3,4.	1391.	
1378a.		Kunga sveita bez veiles.	1,4.
Kungs bāž kulē (ķešā, kabatā), zem- nieks met zemē.		1392.	
1379.		Kungs staigā pa istabu, šķinķis uz deguna.	1,2,3.
Kungs brauc, mužiki klanās.	1—4.	1393.	
1380.		Kungs staigā pa sētu, šķinķis uz de- guna.	1,3.
Kungs brauc, zeme trīc.	4.	1394.	
1381.		Kungs stāv ceļmalā simtu knipelēm.	1.
Kungs guļ uz akmeņiem, Kalpi uz spilveniem.	1,4.	1395.	
1382.		Kungs uz gaspažas kāpdams, Sauso slapjā bāzdams, Sauc Dievu palīgā Izvilkēt dzīvas dvēselītes.	
Kungs iet pa ceļu, lūku ritenis uz muguras.	1—4.	1396.	
1383.		Kungs uz kunga, Spilvens vidū.	1,2,3.
Kungs kliedz pilī — ne logu, ne duravu.			
(Ubags kliedz baznīcā...)	4.		

1397.		1409.	
Kungs uz vienas slieces brauc.	4.	Kur tu teci, liku loci?	
		— Kas tev daļas, plikais pauri!	3.
1398.		1410.	
Kur āzis nevar ragu iebāzt, tur ķēniņš		Kur tu teci, liku loču?	
izved kaļa pulku.	1,2,3.	— Kas tev daļas, cirpenpoli!	1.
*		1411.	
Kur cilvēks nevar iebāzt pirkstu, tur		Kur velns tupējis, tur zāle neaug.	1.
valdnieks iziet ar kaļa pulku.	1,2,3.	1412.	
1399.		Kur veprs gulstas,	
Kur dzimis, tur mirst.	1.	Tur viduči paliek.	1,2,3.
1400.		1413.	
Kur iedams neiedams,		Kur vien es dzīvoju pasaulē, mani sargā	
Vectēvam roku dod.	1—4.	kā zagli un mīļo kā brūti.	1,4.
1401.		1414.	
Kur izgājšgad vērsi kāva, tur šogad		Kur ziemā lācis tup, tur vasarā kaļa	
ādu plēš.	1.	lēģeris.	2.
1402.		1415.	
Kur lācis iet, tur spalvas birst.	2.	Kustīgs spogulis zemē, bet rāda debesis.	1,3.
1403.		1416.	
Kur lācis iet, tur strīpa paliek.	3.	Kurzemē koku cērt,	
1404.		Citzemē skaidas lec.	3,4.
Kur lācis tup, tur bedre paliek.	3.	1417.	
1405.		Kurzemē zirgu pērk,	
Kur lācis tup, tur melnums paliek.		Latgalē grožus vij.	4.
(Kur vilks; zaķis; suns; lauva tup...)		1418.	
	1—4.	Kvēpu kulīte,	
1406.		Kaula kaseklis.	
Kur stirna skraida, tur mežs gāžas.	3.	(... Kaula kaseklīte.)	3,4.
1407.		1419.	
Kur tu skriesi, melnacīt?		Kviešu kulīte pasolē.	1.
— Kas tev bēdas, pacirpiņ!	4.	1420.	
1408.		Kviešu (miežu) salmi ir dārgāki nekā	
Kur tu skriesi, svilpin kungs?		paši kvieši (mieži).	1—4.
— Kas tev bēdas, likais krancis!	1—4.		

K

1421.	1426.
Ķauķāniete krāsni krāva	Ķēvei sāni salāpīti.
No baltiem akmeņiem.	2,3.
1,4.	1427.
1422.	Ķēves aste gavilē.
Ķauķu vecis krāsni krauj.	1—4.
1.	1428.
1423.	Ķīku liels, ķīku mazs
Ķēniņš uz vienas sliedes brauc.	Augšā skrēja olas dēt.
1,4.	1—4.
1424.	1429.
Ķēve klieudz, zobi birst.	Ķīpiši noskrien,
4.	Kausiņi paliek.
1425.	4.
Ķēve skrien pa mežu, uguns zobos.	1430.
(Ķēve skrien pa lauku, uguns pagale	Ķīselis redelēs.
zobos.)	1—4.
3.	1431.
	Ķīvuri vivuri pa baznīcu skraida, pieci
	vaktņieki pie durvīm stāv.
	1.

L

1432.	1437.
Labāks zem galda nekā uz galda.	Lāčam sumka sānos.
4.	1,4.
1432a.	1438.
Labāk manu sirdi rāva,	Lāčam viena pati nāss.
Nekā manu jostu raisa.	(Lācs ar vienu ausi; degunu.)
	1,3,4.
1433.	1439.
Lāča āda sasālīta.	Lācim četri purni.
1,4.	3.
1434.	1440.
Lāča kāja nosalusī.	Lācis ačgārni baznīcā brauc.
4.	(Lācis atsprēkliņ baznīcā iet.)
1435.	1,3,4.
Lāča nagī sakrampēti.	1441.
(Lāčam nagī samiegfi.)	Lācis aiziet, pēdas neredz.
3,4.	1,2,4.
1436.	1442.
Lāčam āda skabargota.	Lācis desā pakāries.
3.	1,2,3.
	1443.
	Lācis gremj, putas krīt.
	2,3,4.

1444.	Lācis guļ, cisas kust.	4.	1457.	Lācis tup purvā, Siena grīste kaklā.	1.
1445.	Lācis iet pa ceļu, Pinkas krīt zemē.	2.	1458.	Lācis tup sūnekļi, Siena grīste ap kaklu.	3.
1446.	Lācis iet pa lauku, Aprikas mezdams. Suns iet pa tīrumu, Nukus mezdams.	1,3.	1459.	Lācis tup, zarnas kust.	1—4.
*			1460.	Lācis tup zelta krēslā.	1,3.
1447.	Lācis kaktā.	1,4.	1461.	Lācis uz priekšu brien, Pakaļ ledus aizsalst.	1.
1448.	Lācis kamola bīstas.	4.	1462.	Lācītis depšiņa Divi taures taurē.	3,4.
1449.	Lācis mežā, āda pārdota.	4.	1463.	Lācīts tup kalniņā Pelēkām kājiņām.	1,2,3.
1450.	Lācis rūca Vāczemē, Kurzemē atskanēja.	3.	1464.	Laime laime tai mātei, Tai meitīnas ātri auga: Piekdien dzima, sestdien auga, Svētdien jāja precinieki.	1—4.
1451.	Lācis sēd kaktā, Zelta nauda kuldā (vēderā). (... <i>Zelta poga mutē.</i>)	4.	1465.	Laižas bez spārniem, Kauc bez rīkles.	1,2,3.
1452.	Lācis sēd uz olām.	4.	1466.	Lapas ir, koka nav.	1,3.
1453.	Lācis stāv, ausis kust. (... <i>ausis kratās; danco.</i>)	4.	1467.	Lapiņas kas lapiņas, kas pie kokiem neaug un ko cilvēki labprāt ēd.	1.
1454.	Lācis tup ārdos, zarnas kust.	1—4.	1468.	Lapsa danco, vēders briest.	4.
1455.	Lācis tup kalnā, ķepas danco.	3.	1469.	Lapsa silu izskraidīja, Pasilā atsgula.	1—4.
1456.	Lācis tup kalniņā, Dzelzu kurpes kājiņā. (<i>Lācīts tup ... Zelta kurpes ...</i>)	1—4.	*	Lopsa sylu izdancoja, Syla molā atsgula. (... <i>Pasūlā; paceplī atsgula.</i>)	1—4.

1470.		1484.	
Lapsa skrien, pļava trīc.	4.	Lepns kungs sēd uz jumta, Kuplu dūmu laiž.	2,4.
1471.		1485.	
Lāpsta aiz sliekšņa.	4.	Līdaka aizskrēja, Līdaka atskrēja, Sasala Daugava Trinkšķēdama.	1—4.
1472.		1486.	
Lapu lapu, lipu lipu Kokā kāpa olu dēt.	1—4.	Līdaka nosprāgusi, zobi dzīvi.	4.
1473.		1487.	
Lasīti zirgi, Purisks siens.	1—4.	Līdaka pa ledu šļūc.	4.
1474.		1488.	
Lauka galā zirgs zviedz.	3,4.	Līdaka skrien, mežs gāžas.	1—4.
1475.		1489.	
Lauks nemērojams, aitas neskaitamas, pats gans ragains.	1,3,4.	Līdaka skrien — mežs krīt. Tajā vietā pilsēta izaug.	4.
1476.		1490.	
Lauvas nagi saķēdēti.	1.	Līdaka šņāc, mežs krīt, kalni aug.	4.
1477.		1491.	
Lauž plienu — uzlauž sudrabu, Lauž sudrabu — uzlauž zeltu.	1—4.	Līdaka uz līdakas, lkri pa vidu.	
1478.		(...Roņa tauki vidučī.)	1—4.
Lecektī dzimis, dārzā audzis, liela galva, viena kāja.	1,3.	1492.	
1479.		Lido, gaudo, sēd, rok.	1,3,4.
Lec kā zaķis, nav zaķis; peld kā zivs, nav zivs.	1—4.	1493.	
1480.		Lido kā putns — nav putns; Dzeļ kā čūska — nav čūska.	4.
Lec ūdenī, krīt ūdenī, bet vienmēr dzīvs.	1—4.	1494.	
1481.		Līdz ar kociem, līdz ar mežiem, Paša redzēt vien nevar.	
Lec un tup, Pakakle kust, Nelābi skatās Misiņa acīm.	1,3.	(...Neredz saules, neredz mēneša.)	1—4.
1482.		1495.	
Lec vai tup — pakakle kust.	1—4.	Līdz no rīta ceļas, Tūdaļ tēvam krūtīs.	1,3,4.
1483.		*	
Lejā noskrien, bet kalnā nevar tikt.	2,4.	Līdz trūcies, tēvam krūtīs.	1,3,4.

1496.			1508.	
Līdz spež, tā deg.	3.		Liela gaļa malkas grēda, Nevar reizi cepļa izkurināt.	4.
1497.			1509.	
Līgavu aizved, krēsls paliek.	1—4.		Liela gaļa māmiņa, Simtu adatu mugurā.	1.
1498.			1510.	
Liela dziļa istaba, Pumpuroti griesti.			Liela gaļa māte, apaļi bērni; tie paši tiek audzēti — neredz ne saules, ne mēness.	3.
(...Pumpuraini griesti.)	1—4.		*	
1499.			Līks tēvs, greiza māte, visiem bērniem melnums pie pakaļas.	
Liela galva stāv uz vienas kājas.	1.		1511.	
1500.			Liela gaļa māte, Simtu simtu bērnu.	1,3.
Liela gaļa apse, Zelta lapa galā.	1,2,3.		1512.	
1501.			Liela gaļa melna egle, nevar ne pāri pārkāpt, ne apkārt apiet.	1.
Liela gaļa egle, egles galā linu sauja, linu sauļas galā sērmaukšs.	1,2.		1513.	
1502.			Liela gaļa tēva josta, Nevar gala saredzēt.	2,3.
Liela gaļa egle, Uz tās egles lins, Uz tā lina ozols.	1,2.		1514.	
1503.			Liela gaļa tēva josta, Nevar pūrā salocīt.	
Liela gaļa jumprava Sasietiem žokļiem.	2.		(...mātes josta...)	1—4.
1504.			1514a.	
Liela gaļa jumprava Tukšu vēderu.	1,2.		Liela un gaļa vecene skatās dien' un nakti melnā caurumā.	
*			1515.	
Gaļa slaika jumprava Uzšķeltu vēderu.			Liela gaļa vēja slota, Simtiem spradžu birdināja.	1.
1505.			1516.	
Liela gaļa jumprava, Zaļš priekšauts priekšā.	1,2.		Liels gaļš galds, Telēķis uz telēķa.	1.
1506.			1517.	
Liela gaļa lāde — Ziemu vāks, Vasaru vaļā.	1,4.		Liels gaļš koks, Viena pati lapa.	
1507.			(...Viena lapa galā.)	1.
Liela gaļa mājiņa, Viens pats lodziņš, Pa dienu izsit, Nakti atkal vesels.	3.			

1518.		1529.	
Liels gaŗš koks, Zaŗš ziemu, zaŗš vasaru, Ne lapu, ne zaru.	1.	Liela gaŗa pilsēta, Daudz kaŗa zaldātu.	2,3.
1519.		1530.	
Liels gaŗš nams, Plati jo plati vārti; Kas tur ieiet, Tam jāmirst.	1,3.	Liela liela apse, Zelta lapa galā.	1,2,3.
1520.		1531.	
Liels gaŗš pakrēslis, nevar ne riņķī apiet, ne pāri pārkāpt.	1,2,4.	Liela liela baznīca, Pumpaini griesti.	2.
1521.		1532.	
Liels gaŗš tēviņš Melnām lūpām.	2.	Liela liela malkas grēda, Ne ar roku nest, Ne ar zirgu vest.	4.
1522.		1533.	
Liels gaŗš tēviņš Nāk no Kandavas Kliegdams brēkdams, Svārkus plēsdams.		Liela liela malkas grēda, Nevar reizi cepļa izkurināt.	4.
(<i>Liels liels tēviņš ... Matus plēsdams.</i>)	1—4.	1534.	
1523.		Liela liela muiŗa, Visapkārt logi; Kas iet iekŗā, Netiek ārā.	1.
Liels gaŗš tēvs, Aŗaļa māte, Bērni kā sprunguŗi — Katru spēj gar zemi sviest.	1,2,3.	1535.	
1524.		Liela liela pļava, divi gani — viens zelta, otrs sudraba.	3.
Liels gaŗš tilts, Abos galos zelta puŗes.	3.	1536.	
1525.		Liela liela pļava, Pilna skaistu lopu; Skaists skaists gans, Vēl skaistāks zaglis.	1,3.
Liels gaŗš vaŗa tilts, Abos galos rozes zied.	3.	1537.	
1526.		Liela liela sēne Četriem kātiem.	1,2,3.
Liels gaŗš vīrs, Bārdiņa trīs.	1.	1538.	
1527.		Liela liela sviesta ciba Vecās mātes lakatā.	3.
Liels gaŗš vīrs, ŗķērsām kreklis mugurā.	1—4.	1539.	
1528.		Liels liels ciems, — nedzird ne suņa rejam, ne gaiŗa dziedam, bet visi iet ciemoties.	1—4.
Liela jumprava zaŗiem matiem.	1.		

1540.		1550.	
Liels liels dārzs, Tanī dārzā koki, Uz tiem kokiem šūplī, Tajos šūpljos bērni.	1—4.	Liels liels siets, Pilns zelta ābolu.	1.
1541.		1551.	
Liels liels galds par gadu reizi naudu skaita.	3.	Liela muiža, maz ļaužu.	3.
1542.		1552.	
Liels liels kalns, — nevar pāri pārkāpt, ne apkārt apiet.	3.	Liela liela muiža, Visapkārt logi; Kas iekšā ieiet, Vairs ārā netiek.	1—4.
1543.		1553.	
Liels liels kalns, Zem tā kalna divi sprigas, Divi šķavas, trešā ņamma.		Liela pelēka aita, ik rudenus cērpama.	1.
1544.		1554.	
Liels liels melns zirgs ar cauru muguru.	1.	Liela pelēka aita, pa muti ēd, pa nāsīm dzer.	1.
1545.		1555.	
Liels liels ozols, Divpadsmīt zaru, Ikkuņā zarā Četri pērklī, Ikkuņā pērklī Septiņas olas, Ikkuņai olai Savs vārds.	1—4.	Liela resna sieva, Pa dienu nabadze, Pa nakti bagāta.	1—4.
1546.		1556.	
Liels liels putns Tīruma galā, Spārnus vien plivina, Aizlaisties nevar.	1—4.	Liela sega, zelta pērles.	1.
1547.		1557.	
Liels liels mātes pūrs, Neviens nevar izcilāt.	1,3.	Liela zaļa cūka, Simts pelēku sivēniņu.	4.
1548.		1558.	
Liels liels palags, Viss vienām dzirkstīm. (... <i>Pilns sarkanu guntiņu.</i>)	1—4.	Liela zila pļava, Pilna zelta aitiņu, Un ganiņš vidū.	1.
1549.		1559.	
Liels liels pūrs, ik gadus jauns vāks.	1—4.	Liela zila villaine, Pilna baltu zirnīšu.	1,2,3.
		1560.	
		Lielais iet pa priekšu, Mazais no pakaļas; Lielajam tukšs vēders, Mazajam pilns.	1—4.
		1561.	
		Lielais nabags bērņus šūpo.	1.

1562.
Lielais iet rūkdams pa priekšu, mazais
nurdēdams tam no pakaļas; mazais
dabū tik, cik grib, lielajam nekas
netiek. 1—4.
1563.
Lielais velns aiz trijām atslēgām. 1.
1564.
Lielajam vīram zaļi svārki mugurā. 3.
1565.
Lielāks kā circenis, mazāks kā pele,
vairāk kā ķēniņa pili logu. 1,2,3.
1566.
Lielāks zvejnieks nekā ezers. 3.
1567.
Lieli kungi, mazi kungi,
Visiem zilās cepurītes. 1,3,4.
1568.
Lieli kungi, mazi kungi,
Visiem baltas cepurītes. 4.
1569.
Liels augsts zirga loks, nevar pāri
pārkāpt, ne apkārt apiet. 1.
1570.
Liels maza nepanes.
(*Liels maza nespēj panest.*) 1—4.
1571.
Liels melns ozols,
Visapkārt saule lec. 1—4.
1572.
Liels melns putns skrien pa gaisu,
tauki pil zemē. 1,2.
1573.
Liels nams divpadsmit logiem, katrā
logā četri lukturiši, katrā lukturi
septiņas sveces, katra svece pusē
balta un pusē melna. 4.
1574.
Liels liels ozols pār ceļu pārkritis,
nevar pāri pārkāpt, ne apkārt apiet.
1,2,4.
1575.
Liels palags, viss ar rakstiem. 4.
1576.
Liels pelēks runcis cauru muguru tup
pagasta vidū; ko visi izkuļ, to viņš
viens pats apēd. 1.
1577.
Liels plats tēvs,
Ragaina māte,
Gaļaste aukle,
Gludi bērni. 1,2,3.
1578.
Liels putns guļ purvā, iesms caur
vēderu; pats gan nav ēdams, bet ce-
pešam gards kumoss. 1,3.
1579.
Liels resns ozols,
Zaļa josta riņķī. 1.
1580.
Liels šķūnis, siena vidū. 1,2,3.
1581.
Liels vecs vīrs, savu mūžu nodzīvojis,
sauli nav redzējis. 1,2,3.
1582.
Linu vilks, koka auss, akmeņa kājas;
pa logu ielīž, pa logu izlīž un kaŗu
izkaŗo. 1.
1583.
Lielkunga krekls bez vīles. 1,4.
1584.
Lielskungs guļ uz akmeņa, mazie uz
spilveniem. 1,4.
1585.
Lielmāte caur piedurkni pīpē. 1,2,3.
1586.
Lien kā čūska — nav čūska, loka mēli
kā lakstīgala — nav lakstīgala, staigā
zaglīgi kā kaķis — nav kaķis; savai
sugai kož, svešam kājas laiza. 1.

1587.		1596a.	
Liepiņa līgo, Ustiņš gavilē, Visiem dzirdēt — Vienam saprast.	1—4.	Līkais plīkais karājās, Spalvainais skatījās.	
1588.		1597.	
Liepu kuls, cisu klājiens, Nedzīvu ieliek, dzīvu izjem.	4.	Līkais taisno nes.	4.
1589.		1598.	
Liesu cepu, tauki tek, Visi meži brakšēt brakš.	4.	Līki liekts, augsti celts, Kas par lieliem brīnumiem!	1,2,3.
1590.		1599.	
Līkā bāba visiem pa pleciem jāzda.	1,3,4.	Līks bērzs pār Daugavu pārkritis.	2.
1591.		1600.	
Līka greiza grizelīte, Simtiem bērnu mugurā.	1.	Līks kā kāsis, visu tīrumu apstaigā.	4.
1592.		1601.	
Līka ķēve pa gaisu skrien, uguns zobos.	3.	Līks kā loks, nav loks.	4.
1593.		1602.	
Līka ķēve tālu speļ.	1—4.	Līks kā loks, nav loks; Zied kā puķe, nav puķe.	1,2,3.
1594.		1603.	
Līka upīte, taisna laipiņa.	1.	Līku likumiem, žuburu žuburiem — kad varētu pacelties, tad sasniegtu debesis.	1,3,4.
1595.		1604.	
Līkais greizais, ko tu te stāvi? — Kuplais zaļais, tevi sargāju.	1,4.	Līku loču, kur tu teci? — Pliks nošķērēts, ko tu gribi?	1,3.
*		1605.	
Līkais gaļais, ko tu te stāvi? — Zaļais kuplais, es tevi sargāju.	1.	Līku loču, kur tu teci? — Plikais pauri, ko tu gribi?	3.
*		1606.	
Līkais greizais, ko tu pie manis stāvi? — Smuidrais gaļais, es tevi sargāju.	4.	Līku loču tēva josta, Nevar pūrā salocīt.	2,3.
*		1607.	
Sausais līkais, ko tu stāvi? — Zaļais bagātais, es tevi sargāju.	4.	Līkdegunis tiesu spriež. (... tiesu sveļ.)	1—4.
1596.		1608.	
Līkais loks, kur tu skriesi? — Cirpenpoli, ko tu proti?	1—4.	Līkiski sāniski, Samariski maliski, Četri stabi jūpā, Zilniece vidū.	1,2.

LATVIEŠU TAUTAS MIKLAS

1609. Likums pie likuma Vectēva jostā.	3.	1615. Ļip, ļip, tirkš!	1,2.
1610. Lyni vuškā.	4.	1616. Līzei gardi gremzdi.	1,2.
1611. Linu miesa, tauku kreklis.	1—4.	1617. Lokās kā čūska — nav čūska; Rūc kā lauva — nav lauva; Skrien kā vējš — nav vējš.	2.
1612. Linu klētiņa, Kaņepāju atslēdziņa. (... Pakulu atslēdziņa.)	1—4.	1618. Lokās kā zutis — nav zutis; Šņāc kā vējš — nav vējš.	1.
1613. Linu vilks, koka galva, Linu acis pa vidu.	2,3.	1619. Lūdz, lai nāk; kad nāk, tad bēg.	1—4.
1614. Lingu langu pa Daugavu, Mežā zarnas atstājusi.	1—4.	1620. Lūku ritenis mēslienā.	1—4.

M

1621. Mācītāja piedurkne taukos mirkst.	3.	1628. Maļ dienu, maļ nakti, Ne miltu, ne pelavu.	2,3,4.
1622. Madama staigā pa grīdas apakšu, runģa rokā.	1.	1629. Māmiņa ataugā, Mūža sagša mugurā.	1,2.
1623. Maizes drupatiņa kaktā.	1,3,4.	1630. Māmiņa iekšā, Mārsnīte ārā.	1,2,3.
1624. Māja ceģas, cēlējs neredzams.	2.	1631. Māmiņa iet raudādama, Izkrīt zelta asariņas, Mēness redz, saule paņem.	1—4.
1625. Māja mežā, pilna mazu darbinieku.	1,3.	1632. Māmiņa sēd dārziņā, Simtu sagšas mugurā.	1,2,3.
1626. Mājās viens āzītis, i tas cilājams.	4.	1633. Mamzele stāv kaktā, mati vaļā.	3.

1634.	Man mutes nav, Bet runāt es varu; Man krama nav, Bet uguni šķīļu.	3.	1644.	Mārgu izved, krēsls paliek. (<i>Meitu novel...</i>)	1—4.
1635.	Manam kalpam resna galva.	1,3,4.	1645.	Mārga uorā, bizes ustobā.	4.
1636.	Manam tēvam bij viens dārzs, Te bij dārzs, tur bij dārzs; Iekš tā dārza bij viens koks, Te bij koks, tur bij koks; Iekš tā koka bij viens šūpulis, Te bij šūpulis, tur bij šūpulis; Iekš tā šūpuļa bij bērns, Te bij bērns, tur bij bērns.	1,2,3.	1646.	Mārku kaklu kubulā.	3.
1637.	Manam tēvam daudz brāļu, visi baltām bārdām.	1.	1647.	Māsa iet sērst pie brāļa, bet brālis, šo ieraudzījis, bēg.	3,4.
1638.	Manam tēvam viens dārzs, Tajā dārzā egle, Tajā eglē lins, Tajā linā viens ozols.	1.	1648.	Māsa mā sai caur sirdi roku bāž.	4.
1639.	Mani lauki vieglāk pļaujami, jo vairāk sniega uz tiem guļ.	1,2,3.	1649.	Māsiņa pie māsiņas Zīda diegā šūpojas.	1.
1640.	Mans kalps rikām griež.	4.	1650.	Maskals uz sola, Bārda zem sola.	4.
1641.	Mans tēvs — kalpiņš, Likdegunis tiesas spriedējs.	1,2,3.	1651.	Māte debesīs, bērni zemē.	4.
1642.	Mans tēvs, tavs tēvs Siļķu mucu sāli. (... <i>Siļķes kraun sālīdami.</i>)	4.	1652.	Māte gaŗa, dēli apaļi, meitas plakanas.	4.
1643.	Mārga istabā, bize ārā.	4.	1653.	Māte kā blusa, Meita kā guba.	1,2,3.
			1654.	Māte kā ecēšas, Bērni kā sīpoli.	1—4.
			1655.	Māte kā puķe, Bērni kā rutuļi.	4.
			1656.	Māte kā režģene, Bērni kā kamoli.	1—4.

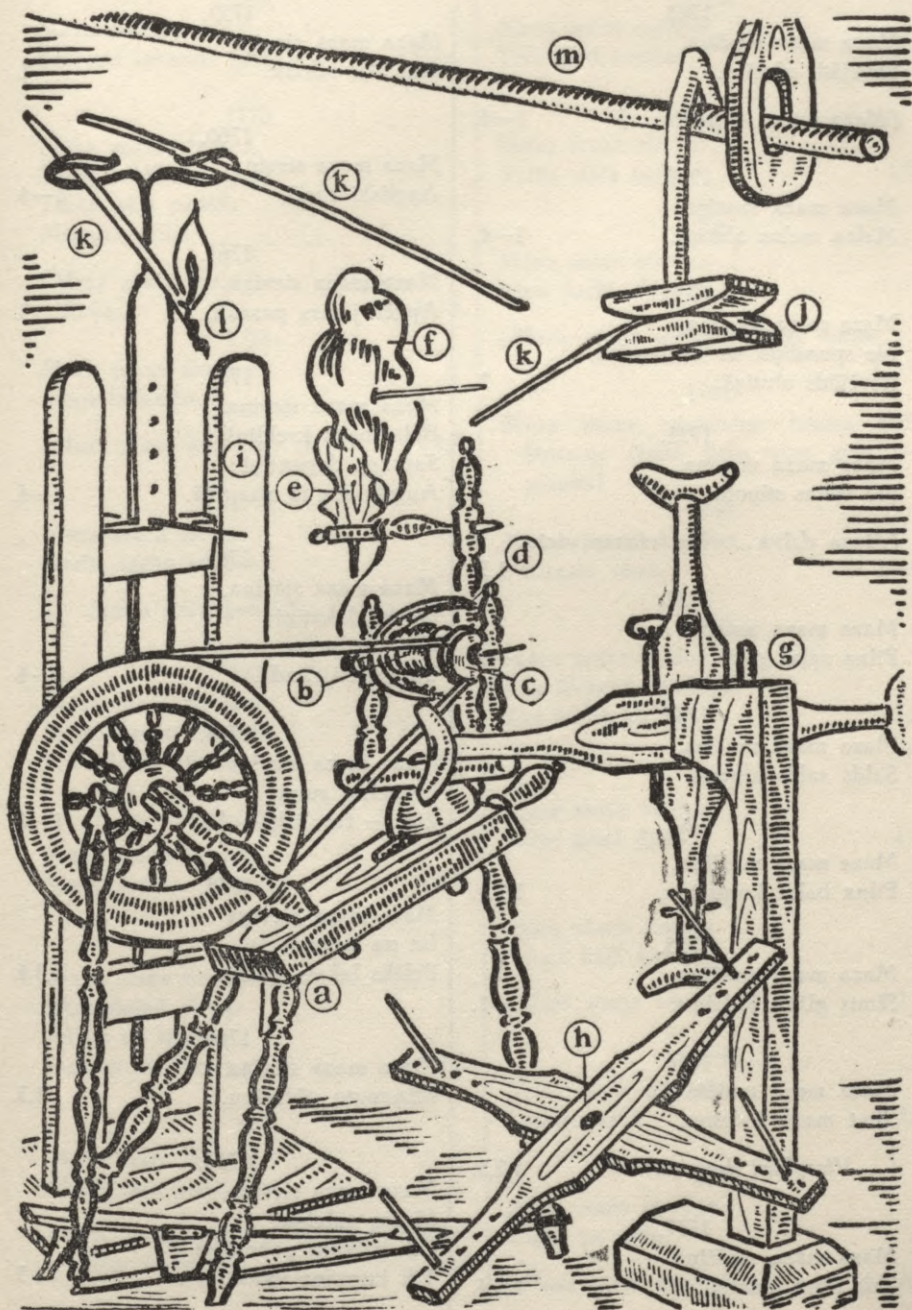
1657.	Māte mani dzemdēja, Es dzemdēju māti.	1,2,3.
1658.	Māte mani zaļu dara, Tēvs man deva dzeltenumu.	3.
1659.	Māte nav dzimusi, Bērni jau staigā.	1,4.
1660.	Māte nav dzimusi, Bet dēls jau kaŗā iet.	4.
1661.	Māte nav izaugusi, meita jau istabu slauka.	4.
1662.	Māte nomirst, bērni rodas.	4.
1663.	Māte resna, dēls balts, — apgriezās un ārā.	4.
1664.	Māte savus bērnus zīž.	4.
1665.	Māte sēdēja, tēvs sēdēja, visa pasaule sēdēja.	1—4.
1666.	Māte silta, tēvs salts.	4.
1667.	Māte vidū, bērni apkārt.	1,3.
1668.	Mātes pūra nevar izcilāt.	4.
1669.	Mātes pūra nesadalīt.	4.
1670.	Mātes sagša pa visu istabu.	1,4.
1671.	Maza balta jumpraviņa Sarkanu deguntiņu.	1—4.

1672.	Maza balta mājiņa Stāv uz diviem stabiem.	1—4.
1673.	Maza cūciņa — jo skrien, jo lielāka.	4.
1674.	Maza glāžu mājiņa, iekšā dzīvo sarka- na meitiņa.	2,4.
1675.	Maza gluma meitiņa lielu muti.	3.
1676.	Maza istabiņa, uz čukura duravas.	4.
1677.	Mazā katlīnā izvārīja divējādu putru.	1.
1678.	Maza krāsniņa Gaŗu gaŗu skursteni.	1.
1679.	Maza kupla jumpraviņa, Simtu cepuŗu galviņā.	1,2,3.
1680.	Maza ķēvīte tālu speŗ.	3.
1681.	Maza māja meŗa vidū, Pilna čaklu darbinieku. (... <i>Pilna stipru strādnieku.</i>)	1,2,3.
1682.	Maza mājiņa ar sudraba sienām.	4.
1683.	Maza mājiņa, četri skursteņi.	2,4.
1684.	Maza mājiņa, simts kaŗavīru.	1,3.
1685.	Mazāks kā knislis, smagāks kā vērsis, kam jānes — raud.	2.

1686.	Mazāks kā pilēns, Deguns kā ilēns, — Sīvi duļ.	2.	1697.	Maza maza istabiņa, Divi sveces iekšā.	
1687.	Mazāks par riekstu, bet apaļš kā lūku ritenis.	1.	1698.	Maza maza istabiņa, ne logu, ne du- ravu; izskrēja putniņš, aizkiedzās — čī!	4.
1688.	Mazāks par vismazāko zāli, Sikāks par vissikāko oliņu, Gaļāks par visgaļāko koku, Augstāks par visaugstāko kalnu.	1—4.	1699.	Maza maza istabiņa, Sausu malku kurināta.	4.
1689.	Mazāks par zirni, Stīprāks par velnu.	2,4.	1700.	Maza maza jumprava — kuņš iet gaļām, tam iekož.	1,2,3.
1690.	Maza maza actiņa, Laipiņa pāri.	1,2,3.	1701.	Maza maza jumpraviņa Deviņiem apģērbiem.	1.
1691.	Maza maza aitiņa, Melna pierīte.	1—4.	1702.	Maza maza jumpraviņa, Dienu nakti bucojama. <i>(Maza maza jaunkundzīte; māsiņa...)</i>	1—4.
1692.	Maza maza aitiņa, Viena pati kājiņa.	2.	1703.	Maza maza jumpraviņa, Dienu nakti sveicināma.	2,3.
1693.	Maza maza bābiņa, Pelēks lakats, Melni lindraki.	4.	1704.	Maza maza jumpraviņa Iet pa sētu trallādama.	2.
1694.	Maza maza bābiņa Tatāriski runā.	1—4.	1705.	Maza maza jumpraviņa Pati spēlē, pati danco.	3.
1694a.	Maza maza gaspažiņa, Smaga smaga pakajiņa.		1706.	Maza maza jumpraviņa Pa tumsu raksta.	4.
1695.	Maza maza gotiņa, Balts balts pieniņš.	1—4.	1707.	Maza maza klētiņa, Simt arodiņu. <i>(Maza maza istabiņa, Trejdeviņu arodiņu.)</i>	3,4.
1696.	Maza maza gotiņa, Reiz pa gadu slaucama.	1,3.			

1708.	Maza maza klētiņa Trim pakšiem, Kaņepāju atslēgu.	3.	1718.	Maza maza mājiņa, Bleķa jumtiņš, Glāžu skurstenītis.	3.
1709.	Maza maza klētiņa, Vērdiņa jumtiņš. (... <i>Kapeikas jumtiņš.</i>)	1—4.	1719.	Maza maza mājiņa, Brūni kundziņi iekšā.	1—4.
1710.	Maza maza kūtiņa, Pilna baltu aitiņu. (... <i>baltu cūciņu.</i>)	1—4.	1720.	Maza maza mājiņa, Dāldeņains jumtiņš.	1—4.
1711.	Maza maza kūtiņa, Pilna baltu aitiņu Melnām pierītēm.	1,3.	1721.	Maza maza mājiņa, Daudz čaklu vīriņu.	1,3.
1712.	Maza maza kūtiņa, Pilna baltu vistiņu, Viens sarkans gailītis.	1—4.	1722.	Maza maza mājiņa, Ne logu, ne durvju, Bet pilna ļaužu. (... <i>Bet dzīvotāji iekšā.</i>)	1,3,4.
1713.	Maza maza kūtiņa, Pilna zaļu gotiņu. (... <i>Pilna baltu cūciņu.</i>)	1,2,3.	1723.	Maza maza mājiņa, Ne logu, ne duravu, Vidū dzīva dvēsele.	1—4.
1714.	Maza maza kūtiņa, simts gotiņu.	1,3.	1724.	Maza maza mājiņa, Neviena lodziņa.	1—4.
1715.	Maza maza laiviņa, Pilna baltu kundziņu. (<i>Zaļa zaļa laiviņa...</i>)	1—4.	1725.	Maza maza mājiņa, Neviena lodziņa; Picci mazi kambarīši, Katrā divi melni vīri.	1—4.
1716.	Maza maza mājiņa, Balts kundziņš apdzīvo.	1.	1726.	Maza maza mājiņa, Pilna baltu aitiņu.	1,3.
1717.	Maza maza mājiņa bez durvīm un bez logiem, bet pilna ar ļaudīm.	1—4.	1727.	Maza maza mājiņa, Pilna baltu vadžu.	1,2,3.
			1728.	Maza maza mājiņa, pilna riteniem.	3.

1729.	Maza maza mājiņa, simtu lodziņu.	1,2,3.	1738.	Maza maza meitenīte Ik rītiņus pa istabu skraida.	1—4.
1730.	Maza maza mājiņa, Simtiem lodziņu, Kas tur ieiet, Tas vairs ārā netiek.	1—4.	1739.	Maza maza meitenīte, Zelta poga galviņā.	4.
1731.	Maza maza mājiņa, Simtiem lodziņu, Kas iet iekšā, Ārā netiek.	1.	1740.	Maza maza meitiņa, Balts balts krekliņš; Balts balts krekliņš, Sarkans deguns.	3.
1732.	Maza maza mājiņa, Simts lodziņu, Avens guļ iekšā.	3.	1741.	Maza maza meitiņa, Liela cepurīte.	1,3.
1733.	Maza maza mājiņa, Stāv uz vienas kājiņas Ar simtu kambaņu; Ikkatrā kambarī Simtu mamzelišu.	1,3.	1742.	Maza maza meitiņa, Sarkana kleitiņa.	1,3.
1734.	Maza maza mājiņa, Trim pakšiem būvēta, Baltu miltu pilna.	1.	1743.	Maza maza meitiņa Sarkanu galviņu.	1,3.
	Dieva klētiņa * Trim stūriem.		1744.	Maza maza meitiņa, Simtu kleitiņu, Kas iet klāt, Tam jāraud.	1—4.
1735.	Maza maza māsiņa, Simt dāldeņu mugurā.	1—4.	1745.	Maza maza meitiņa Tīreļa malā, Kas iet gaļām, Tam dod kukuli.	1.
	Maza maza māsiņa, Simts dukātu mugurā.	1.	1746.	Maza maza mucīņa, Abi gali cauri. (... <i>Abi gali vaļā.</i>)	2.
1736.	Maza maza māsiņa, uguns sirdī. (Maza sieviņa...)	1,2,3.	1747.	Maza maza mucīņa Bez nevienas stīpiņas.	2,3,4.
1737.	Maza maza meitenīte, Akmens sirds krūtīs.	1,3.			

Vērpjamais ratiņš, fitavas un lāktuži
 a — ratiņš; b — ratiņa spole; c — ratiņa skriemelis; d — ratiņa spārns;
 e — sprēsliņa; f — kodeļa (ērkulis); g — fitavas; h — kluģi; i — lākturis;
 j — lākturis kāsi; k — skali; l — ogle; m — kārtiņa (parasti krāsns tuvumā)

1748.	Maza maza mucīņa, Divējāds alutiņš.		1759.	Maza maza sieviņa Alu alas izlodā.	1.
	(Maza maza vērpelīte...)	1—4.	1760.	Maza maza sieviņa Angliski runā.	1—4.
1749.	Maza maza mucīņa, Melnš melns alutiņš.	1—4.	1761.	Maza maza sieviņa Apģērbj visu pasauli.	3.
1750.	Maza maza mucīņa, Ne spundiņš, ne caurumiņš, Divējāds alutiņš.	2.	1762.	Maza maza sieviņa, Balts balts kreklīņš, Sarkans deguntiņš; Augtīn aug tā mazumā.	1—4.
1751.	Maza maza mucīņa, No vietas stīpota.		1763.	Maza maza sieviņa, Deviņi lakatiņi; Kas tos laupa, Tas gauži rauda.	1—4.
	(Maza dzīva... No vienas vietas...)	1,3.	1764.	Maza maza sieviņa Franciski runā: Žak — fut, žak — fut!	1—4.
1752.	Maza maza mucīņa, Pilna zaļas gaļas.	1—4.	1765.	Maza maza sieviņa Iet pa lauku, Pelēks lakats apkārt.	1,3,4.
1753.	Maza maza mucīņa, Salds salds alutiņš.	1.	1766.	Maza maza sieviņa Iežņaugtu vēderiņu.	1,3.
1754.	Maza maza muižiņa, Pilna baltu kundziņu.	1,2,3.	1767.	Maza maza sieviņa, Melnā galviņa; Cik galviņu paberzēja, Tik izsprāga uguntiņas.	1,3.
1755.	Maza maza muižiņa, Simts glāžu lodziņu.	1.	1768.	Maza maza sieviņa Palīdz pūru darināt.	1.
1756.	Maza maza muižiņa, Simt mazu lodziņu.				
	(... Visapkārt lodziņi.)	1,2,3.			
1757.	Maza maza muižiņa, Trīs simti lodziņu.	2,3,4.			
1758.	Maza maza pīlīte Kalnā klēgā.	2.			

1769.	Maza maza sieviņa, Sarkans lakatiņš galvā.	1—4.	1778.	Maza maza sieviņa, Trīs simti micīšu.	1—4.
1770.	Maza maza sieviņa, Simts kreklu mugurā; Tikko vējš papūš, Mugura plika.		1779.	Maza maza sieviņa, Viena mice galviņā.	1,3.
	(Maza maza vecenīte ... Mugura kaila.)	1—4.	1780.	Maza maza sieviņa Visu darbu darītāja.	
1771.	Maza maza sieviņa, Simts lakatiņu.		(Maza maza meitiņa Lielu darbu...)		1—4.
	(Maza maza gaškiņa ...)	1,2,3.	1781.	Maza maza spurdziņa iztaisa lielu lērumu: Iegāž lielu vīru grāvi — plaukš!	
1772.	Maza maza sieviņa, Simtu sagšu mugurā.		1782.	Mazas mazas stellītes, Vadmala virsū.	1—4.
	(... Simtu miču galvā.)	1,2.	1783.	Maza maza vistiņa, Kur ierauga šķirbiņu, Tur iebāž knābīti.	1,2.
1773.	Maza maza sieviņa, Simtu sagšu mugurā, Ne adatas dūriena.	1—4.	1784.	Maza maza vistiņa Skrej gaisā dēt.	1,2.
1774.	Maza maza sieviņa, Simtu svārku mugurā.	1,2,3.	1785.	Mazs mazs Ansītis Vienā kājā karājas.	
1775.	Maza maza sieviņa Skrandainā tērpā: Ielāps uz ielāpa, Adatas ne dūriena.	1,3.	(Mazs mazs vīriņš...)		1,2,3.
1776.	Maza maza sieviņa Skriedama pieēd.		1786.	Mazs mazs aplociņš, Laipiņa vidū.	1,2,3.
	(Maza maza māsiņa skriedama pieēda pilnu vēderu.)	1,3.	1787.	Mazs mazs avotiņš, Laipa pa vidu.	
1777.	Maza maza sieviņa tek dienu, tek naktī, nepelna ne vīziņas kājā.	2,3.	(Mazs mazs ezeriņš...)		1,2,3.
			1788.	Mazs mazs avotiņš, zils ūdens.	3,4.

1789.	Mazs mazs bullītis zīda valdziņā.	1,2,3.	1800.	Mazs mazs ezeriņš, Visapkārt zvejnieciņi; Jo airītes cilā, Jo ezers žūst.	t
1790.	Mazs mazs cirītis Cērt dienu, cērt nakti.	1,2,3.	1801.	Mazs mazs galdiņš Dūksnāja vidū. (... <i>Purva vidū.</i>)	1.
1791.	Mazs mazs diķelis pilns vārnām; kad diķelis izžūst, vārnas sakāpj uz ma- lām.	1,2,3.	1802.	Mazs mazs kaķītis pie siena kaudzes laizās.	1,3,4.
1792.	Mazs mazs diķītis, Krustis pāri laipiņas.	1,2,3.	1803.	Mazs mazs kamoliņš, Visapkārt adatas.	1—4.
1793.	Mazs mazs diķītis, Krustis pāri laipiņas; Izžūst diķītis, Sakrīt laipiņas.	1—4.	1804.	Mazs mazs kuceniņš Visiem kāju ostītājs.	1,4.
1794.	Mazs mazs diķītis, Pilns koku piemētāts.	1,2,3.	1805.	Mazs mazs kundziņš, Sarkana cepure galvā.	1,2,4.
1795.	Mazs mazs diķītis Pilns melnu vārnu. (... <i>ezeriņš, pielaižas pilns vārnu.</i>)	2,3.	1806.	Mazs mazs kundziņš, Zīda svārciņi mugurā.	2.
1796.	Mazs mazs diķītis Pilns pelēku vārnu, Visas knābā cita labā.	2,3.	1807.	Mazs mazs lauciņš ežu ežām.	1,3.
1797.	Mazs mazs diķītis Vasaru sasalst.	2,3.	1808.	Mazs mazs podiņš, Garda barībiņa. (... <i>Garda garda putriņa; barībiņa.</i>)	1—4.
1798.	Mazs mazs ezeriņš, Visapkārt saule spīd. (<i>Melns mazs ezeriņš, Visapkārt saule tek.</i>)	1—4.	1809.	Mazs mazs puisītis, Noplīsuši bikšu gali.	3.
1799.	Mazs mazs ezeriņš, Visapkārt zvejnieciņi.	1—4.	1810.	Mazs mazs putniņš pili valda.	1—4.
			1811.	Mazs mazs sunītis Asām spalvām.	3.

1812.		1823.	
Mazs mazs sunītis		Mazs mazs vērsītis,	
Cieti cieti kož.	1.	Deviņas ādiņas;	
1813.		Kas viņu dīrās,	
Mazs mazs sunītis		Tas gauži raudās.	
Dienu nakti mīdāms.	1,2,3.	(Mazs mazs āzītis Deviņām	
		ādiņām...)	1-4.
1814.		1824.	
Mazs mazs sunītis		Mazs mazs vīriņš,	
Dienu nakti rējējs.	2.	Adatu kažociņš.	
		(... Simt adatu kažociņš.)	1-4.
1815.		1825.	
Mazs mazs sunīts guļ pelnos sariti-		Mazs mazs vīriņš	
nājies un urkst.	1-4.	Aiziet mežā — nokliedzas.	2.
1816.		1826.	
Mazs mazs sunītis		Mazs mazs vīriņš	
Kluss kā akmens.		Aizkrāsne dzied.	1,2.
Bet tomēr lielu lielais mājas sargs.	1-4.		
1817.		1827.	
Mazs mazs sunīts ne rej, ne kož, bet		Mazs mazs vīriņš	
cauru dienu nakti māju sargā.	1-4.	Ar asu cirvīti.	2,3,4.
*		1828.	
Mazs mazs sunīts tup pie durvīm, ne		Mazs mazs vīriņš	
rej, ne kož, bet iekšā nelaiž.	1-4.	Ar asu cirvīti,	
		Kur iet, tur cērt.	3.
1818.		1829.	
Mazs mazs sunītis parej, parej — dus.	1,2.	Mazs mazs vīriņš	
		Ar nāsīm velk.	2.
1819.		1830.	
Mazs mazs sunītis,		Mazs mazs vīriņš,	
Simts ādiņu mugurā.	2,3,4.	Asi gaļa bārda.	2.
1820.		1831.	
Mazs mazs sunītis vasarā guļ sniega		Mazs mazs vīriņš,	
kupenā.	1-4.	Olekti gaļa bārda.	1,2,3.
1821.		1832.	
Mazs mazs šūpulītis,		Mazs mazs vīriņš,	
Pilns mazu bērniņu.	1,3.	Ass ass cirvītis.	
1822.		(... Ass ass šķēpiņš.)	1-4.
Mazs mazs vecītis			
Visu lauku apraknā.	3.		

1833.	Mazs mazs vīriņš, Ass ass cirvīts, Kur cērt, tur pampst. (...tur ceļas.)	1—4.	1844.	Mazs mazs vīriņš, Kaula deguntiņš.	1—4.
1834.	Mazs mazs vīriņš, Bārdiņa gaisā. (Sarkans vīriņš...)	1,2,3.	1845.	Mazs mazs vīriņš, Kaula kažociņš. (Mazs mazs kundziņš...)	1—4.
1835.	Mazs mazs vīriņš, bet liels kaņotājs; rētas dara, bet asinis netek.	1,2,3.	1846.	Mazs mazs vīriņš kaula kažokā sēd zelta krēsliņā.	1,2,3.
1836.	Mazs mazs vīriņš Danco uz koka kājas.	2.	1847.	Mazs mazs vīriņš Kokā pakāries.	1.
1837.	Mazs mazs vīriņš, Deviņas ādiņas; Kas to dirās, Tas gauži raudās.	1.	1848.	Mazs mazs vīriņš, — Kur splauj, tur melnums paliek.	1,2,3.
1838.	Mazs mazs vīriņš Dideliski danco.	4.	1849.	Mazs mazs vīriņš Lauka galā nukas griež. (Krievu ķēve...)	1,3,4.
1839.	Mazs mazs vīriņš, Galvā caurums.	2.	1850.	Mazs mazs vīriņš Lielu siekstu iekustina.	1.
1840.	Mazs mazs vīriņš, Gaļas bārdiņa.	1,2,3.	1851.	Mazs mazs vīriņš Lielu vezumu apgāž.	3,4.
1841.	Mazs mazs vīriņš Gāž lielu vezumu.	1.	1852.	Mazs mazs vīriņš Likām kājām, Zaļi svārki mugurā.	1—4.
1842.	Mazs mazs vīriņš, Iekož, ka jāraud.	4.	1853.	Mazs mazs vīriņš Līku degunu, Iet pa visu pasauli, Taisnību dodams.	2.
1843.	Mazs mazs vīriņš, kaula deguns, gaļas bārda, skrien kliegdams brēkdams. (Stalts vīrs...)	1—4.	1854.	Mazs mazs vīriņš. Melna cepurīte.	1.

1855.		1866.	
Mazs mazs vīriņš, Misiņa cepure galvā.	4.	Mazs mazs vīriņš, Uguns sirdī.	
1856.		(... <i>Uguns sirsniņa; galviņa.</i>)	1,2,4.
Mazs mazs vīriņš. piecas kājas.	1.	1867.	
1857.		Mazs mazs vīriņš uztaisa tiltu bez cirvja, bez āmura.	1—4.
Mazs mazs vīriņš, Plāns plāns kažociņš, Bet ziemu izcieš Sniega kupenā.	1.	1868.	
1858.		Mazs mazs vīriņš vienu kāju, Brūna cepure galvā.	3.
Mazs mazs vīriņš pūrgalvītis, kāpj kokā skatīties, kur vīri uz lauka strādā.	2.	1869.	
1859.		Mazs mazs vīriņš Viss ar matiem.	1,3.
Mazs mazs vīriņš, Riku raku nieciņš.	1.	1870.	
1860.		Mazs mazs vīriņš, Zaļa bārdiņa.	1.
Mazs mazs vīriņš, Samta kažociņš.	3.	1871.	
1861.		Mazs mazs vīriņš Zajām kājām.	2,3.
Mazs mazs vīriņš, Sarukušas biksītes.	3.	1872.	
1862.		Mazs mazs vīriņš, Zaļi svārki, Melna jostiņa.	1,2,3.
Mazs mazs vīriņš Sēž uz jumta pipēdam. (<i>Sarkans vīriņš Tup uz...</i>)	1—4.	1873.	
1863.		Mazs mazs vīriņš, Zaļi svārki mugurā, Vijolīte padusē.	1.
Mazs mazs vīriņš Sēž vienmēr aizkrāsnē, Visu savu mūžiņu Spēlē uz vijoles.	1,2.	1874.	
1864.		Mazs mazs vīriņš, Zīda svārciņi mugurā.	2.
Mazs mazs vīriņš, Simtu kažociņu.	1—4.	1875.	
1865.		Mazi mazi vīriņi Pulciņos sastājušies; Kas tiem piedužas, Tūliņ iegriez.	1,2,3.
Mazs mazs vīriņš Trejdeviņiem kažociņiem; Kas to izģērbs, Tas gauži raudās. (... <i>Daudz kažociņu...</i>)	1—4.	1876.	
		Mazi mazi vīriņi Rindiņā sastājušies, Platcepures galvā.	3.

	1877.			1890.	
Mazi mazi vīriņi				Maziņa antliņa	
Rindā stāv,				Caur zemi izgāja,	
Platas cepures galvā.	1,2,3.			Dabuļa sarkanu	
				Cepurīti.	1,2,4.
	1878.			1891.	
Mazi mazi vīriņi				Mozīņka malninka	
Zilām galviņām.	3,4.			Uz augšu loksta.	1—4.
	1879.			1892.	
Mazs mazs zaķītis,				Maziņš veicīgs	
Simtu ādiņu;				Caur zemi izlīdis,	
Kas tās ādas noplēsis,				Sarkanu cepuri	
Tas ar raudas palaidīs.	3.			Atradis.	1,3,4.
	1880.			1893.	
Mazs mazs zirdziņš ar divām grožām				Mazs apaļš, visai pasaulei mīļš.	4.
apgrožots.	2.			1894.	
	1881.			Mazs kā blusa,	
Mazs mazs zirdziņš tālu aiz jūras bijis,				Stiprs kā lācis.	1,2.
ne pār jūru peldējis, ne pa zemi				1895.	
gājis.	4.			Mazs kā blusa, uzaug liels kā galva.	1.
	1882.			1896.	
Maza pelīte, sānos astūte.	4.			Mazs kā knīpstīņš,	
	1883.			Skrien kā putniņš,	
Maza sarkana gosniņa,				Nokrīt zemē,	
Zīžu lentīte kaklā.	1,2,3.			Ielien alā.	1.
	1884.			1897.	
Maza sieviņa, liela galviņa.	1—4.			Mazs kodējs, stiprs kodums.	1,3,4.
	1885.			1898.	
Maza sieviņa, sarkana galviņa.	3.			Mazs kukainītis, bet dzīvo karaļa pilī.	2.
	1886.			1899.	
Maza sieviņa,				Mazs liks vīriņš	
Simtu krekli mugurā.	1.			Visus laukus apstaigā.	3,4.
	1887.			1900.	
Mazais Stepiņš tālu splauj.	3.			Mazs melns zirdziņš	
	1888.			Dien' nakt' jājams.	1—4.
Mazi balti putniņi				1901.	
Pielaižas pilni žogi.				Mazs namiņš, bet liels dārgums iekšā.	1.
Atnāk spožais —				1902.	
Apēd visus.	2,3.			Mazs namiņš, visapkārt lodziņi, bet	
	1889.			pa tiem nevar redzēt.	1,2,3.
Mazi balti zaldātiņi					
Krēslainā nometnē.	1.				

LATVIEŠU TAUTAS MIKLAS

1903.		1918.	
Mazs nejēga zirgu jāj ar četrām pavadām.	1,2,3.	Melna aitiņa, Sānos ļipiņa.	1—4.
1904.		1919.	
Mazs pelēks vuceniņš, Katru reizi pāri kāpj.	1,3.	Melna cūka, sarkana smecere.	4.
*		1920.	
Mazs pelēks aveniņš Visiem pakaļā skatās.		Melna cūka zemi rauš.	1,3.
1905.		1921.	
Mazs gulstas, liels ceļas.	4.	Melna čūska bez sariem šņāc un krāc.	2.
1906.		1922.	
Mazs kamolītis lāci dzen no vietas.	4.	Melna egle pār pasauli.	4.
1907.		1923.	
Mazs putniņš skrien un kliedz: „Vai Dieviņ, mans darbiņš deg!“	1,3,4.	Melna gotiņa, balti raibumiņi.	1,2,3.
1908.		1924.	
Mazs vīriņš, trim stūriem cepurīte.	1,3.	Melna gotiņa, gards pieniņš.	1,2,3.
1909.		1925.	
Mazs un apaļš, aiz astes nepaceļams.	3,4.	Melna gotiņa zīda diedziņā piesieta.	1,3.
1910.		1926.	
Mazs vīriņš ar vienu kājiņu.	2,4.	Melna govš, balti ragi.	1.
1911.		1927.	
Mazs vīriņš, caurumains kažociņš.	2.	Melna gulta, zaļš gulētājs, balta sega.	2.
1912.		1928.	
Mazs vīriņš, zīda drēbes, no viņa balss velns bīstas.	1,4.	Melna kvēpu kulīte, Balts kaula kaseklītis.	4.
1913.		1929.	
Mazs vīrs, raibi svārki mugurā.	1.	Melnā Lizīte tālu splauj.	1—4.
1914.		1930.	
Mēdītājs bez jaunas sirds.	1,2,3.	Melna māte, zaļi mati, Visiem prieks, kad mati bālē.	1.
1915.		1931.	
Meita aiziet pie vīra, pūrs paliek pie tēva.	2.	Melna pļava, balti lopi, Vajag gudra ganītāja.	2.
1916.		1932.	
Mella dzīsla līdz pūšļam.	4.	Melna sieva, glāžu acis.	3.
1917.			
Melnacis miglu met.	1.		

1933.		1948.	
Malna ūļa caur ežom līn.	4.	Melnu gotiņu zīda valgā vadā.	1—4.
1934.		1949.	
Melna vista uz sarkanām olām tup.	3.	Melns kaķis aiz astes pakārts.	4.
1935.		1950.	
Melna vistiņa zeltu kaš.	4.	Melns kā ogle, zaļš kā zāle, balts kā sniegs.	1,4.
1936.		1951.	
Melnam zirgam gune mutē.	1—4.	Melns kā velns, aiz ausīm pakārts.	4.
1937.		1952.	
Melns govis, baltas govis		Melns kā velns iesaucās,	
Saskrien vaļa Daugavā.	3,4.	Visi ciņi noliecās.	
1938.		(...nokliedzās, Visi cērpi...)	1,4.
Melns lūpas, balti zobi.	4.	*	
1939.		Melna vārna lidinās,	
Melns ribas, balta gaļa.	1.	Visi krūmi locījās.	
1940.		1953.	
Melns akmens zelta kalnā.	1.	Melns kā velns	
1941.		Krancētu kaklu	
Melns āzis baltu spļauj.	4.	Reiz pa nedēļu	
1942.		Laktā lec.	1—4.
Melns āzis, ragi uz muguras.	4.	1954.	
1943.		Melns kā velns; kur tup, tur melns	
Melns, bet krauklis nav; ragains, bet		paliek.	1,3.
vērsis nav; kājas sešas, visas bez		1955.	
pakaviem.	1,2.	Melns kā velns — nav velns;	
1944.		Balts kā sniegs — nav sniegs;	
Melns bullis, zelta rags.	3.	Dej kā jumprava — nav jumprava;	
1945.		Zviedz kā zirgs — nav zirgs.	1,2,3.
Melns celms, zaļa kārts,		1956.	
Pelēks pušķis galā.	1.	Melns kā velns — nav velns;	
1946.		Lec laktā kā gailis — nav gailis.	3.
Melns gailis kalnā kļaiģā.	2,3.	1957.	
*		Melns kā velns — nav velns,	
Melns gailis pa nedēļu reiz laktā uzlec.		Rūc kā bite — nav bite.	2.
1947.		1958.	
Melns gailis tukšā mucā kladzina.	2,3.	Melns kā velns — nav velns;	
		Rūc kā pērkons — nav pērkons;	
		Skrien kā putns — nav putns;	
		Rok kā cūka — nav cūka.	1—4.

1959.	1971.
Melns kā velns — nav velns;	Melns pirtī ienāk, sarkans iziet. 1—4.
Sarkans kā uguns — nav uguns;	
Balts kā sniegs — nav sniegs. 1,2.	1972.
1960.	Melns sietiņš no padebeša sijā. 4.
Melns kā velns — nav velns;	1973.
Skrien kā zirgs — nav zirgs;	Melns speltē ielien, balts izlien. 1,2.
Ar asām šķērēm kā skroderis —	1974.
Nav skroderis. 4.	Melns suns aiz ausīm pakārts. 1—4.
1961.	*
Melns kā velns zelta krēslā sēd.	Melns kā velns, aiz ausīm pakārts. 1—4.
(...uz sarkana krēsla sēd.) 1—4.	1975.
1962.	Melns suns ar baltām krūtīm,
Melns kažoks zaļām siksnām (jostām). 1,2,3.	Reiz pa nedēļu ļaudis rej. 1.
*	1976.
Melni svārki ar zaļām bantēm. 1,2,3.	Melns suns ar baltu kaklu, uzkāpis uz celma, rej kā traks. 1,2,3.
1963.	1977.
Melns kungs baltu cepuri. 4.	Melns suns ar pogu kaklu. 2,3.
1964.	1978.
Melns kungs zem zemes brauc. 1,3.	Melns suns, balta pakakle. 1,3.
1965.	1979.
Melnu ķēvīti neviens nevar paglaudīt. 3.	Melns suns krančainu kaklu
1966.	Katru svētdienu mucā rej. 1—4.
Melns lakats, zaļas malas. (Pelēks lakats...) 1—4.	1980.
1967.	Melns un ragains skrien un rūc. 1—4.
Melns lec, melns dej,	1981.
Melnam pēdas nepazīst. (...pēdas nepaliek.) 1—4.	Melns un mazs, ķēniņa nebīstas. 4.
1968.	1982.
Melns liels lācis tup tūruma galā. 1.	Melns vecis, zaļa josta. 1,3.
1969.	1983.
Melns melns kundziņš, ass cirvītis. 1.	Melns vērsis cauru muguru. 2,3.
1970.	1984.
Melns melns valdnieks	Melns vērsis iet pa ceļu maurodams. 4.
Iet pa zemju zemēm,	
Ko ceļā satiek, to noēd. 1,3.	

1985.		1999.	
Melns vīriņš ik rītus pātarus skaita.	4.	Mēms visiem ceļu rāda.	2,3,4.
1986.		2000.	
Melns vīrs sēž zelta krēslā.	1—4.	Mēness apakš klēts.	1.
1987.		2001.	
Melns vīrs zaļiem matiem.	1.	Mēness durvju paslieksnē.	1.
1988.		2002.	
Melns zārks, stikla vāks, Dzīvi miroņi iekšā.	1.	Mēness kārts galā.	1—4.
1989.		2003.	
Melns zirgs cauru kosu. (...cauru muguru.)	1.	Mēness linaiti (linos).	1,3,4.
1990.		2004.	
Melns zirgs lec ugunī.	1,4.	Mēness vecainē.	1,2,4.
1991.		2005.	
Melns zirgs, sarkans jājējs.	1,3.	Mēža gados kritusi sieksta. Dzenis kaļ ap to dienu un nakti, bet nevar sakalt.	1,3,4.
1992.		2006.	
Melns zirgs, sarkans jājējs, zaļa kan- čuka, sukā, sukā, bet neiet no vietas.	1—4.	Met likumus lokumus, Jo tālāk tiek, Jo lielāks top.	1—4.
1993.		2007.	
Melns zirgs, sarkans jājējs, zaļa pātaga rokā. (...vaļa pātaga; zaļš kančuks rokā.)	1—4.	Metu melnu, baltu aužu, sarkanu grie- žu.	4.
1994.		2008.	
Melns zirgs, sarkans jātnieks, zaļa pātaga rokā. Pats sev sit, zirgam nesit.	1—4.	Mežā audzis, mājā taisīts, Atnāk vakars — sāk ar meitām dancot.	1.
1995.		2009.	
Melns zirgs zaļā grožā piesiets.	1,3.	Meža āzis, tūruma bārzda.	1.
1996.		2010.	
Melns zirgs, zaļas grožas.	1.	Meža āzis, tūruma bārzda, Pats savu bārzdu sagremo.	1.
1997.		2011.	
Melnu katlā ieliek, Sarkanu izņem.	2,3.	Mežā cirsts, Rīgā pirkts, Atnāk mājā, gauži raud. (...bodē pirkts, Liek pie krūfīm, gauži raud.)	1—4.
1998.		2012.	
Mēms brēc bez mēles.	1,2,3.	Meža cirsts, Rīgā pirkts, Auklē klēpī — gauži raud.	1,2,3.

2013.	2024.
Mežā cirsts, bodē pirkts, Ieņem klēpī — gauži raud. 1,3.	Mežā dzimis, mežā audzis, Mājās taisa spodrumu.
2014.	[...1) Nāk uz mājām — danco pa istabu. 2) Pārņāk mājā, citus grūž laukā. 3) Atnāk mājās kašities. 4) Nāk uz mājām par istabas meitu.] 1—4.
Mežā dzimis, mežā audzis, atiet uz mājām — ar dzelža nagiem zemi plēš. 4.	2025.
2015.	Mežā dzimis, mežā audzis, Mājā vests, ārdos kaltēts; Kas to taisa, tam to nevajag; Kam to vajag, tas to nezin. 1.
Mežā dzimis, mežā audzis, Atnāk mājā, paliek par sargu. 1—4.	2026.
2016.	Mežā dzimis, mežā audzis, Mežā mūžu nodzīvojis. 1,3.
Mežā dzimis, mežā audzis, Atnāk mājā par saimnieku. 1—4.	2027.
2017.	Mežā dzimis, mežā audzis, Mūžam sauli neredzējis.
Mežā dzimis, mežā audzis, Atnāk mājā saimnieks. 3,4.	[...1) Saules gaismu neredzējis. 2) Kamēr dzīvs, nav sauli redzējis.] 1—4.
2018.	2028.
Mežā dzimis, mežā audzis, Atnāk mājās saimniekot. 1—4.	Mežā dzimis, mežā audzis, Nāk mājā dārdēdams. (...Nāk uz māju čīkstēdams.) 1,2,4.
2019.	2029.
Mežā dzimis, mežā audzis, Atnāk uz mājām par sargu. 2.	Mežā dzimis, mežā audzis, Nāk uz lauka grozīties. 1,3.
2020.	2030.
Mežā dzimis, mežā audzis, Atnāk uz mājām, pātarus skaita. 4.	Mežā dzimis, mežā audzis, Nāk uz lauka plosīties. 1—4.
2021.	2031.
Mežā dzimis, mežā audzis, Iet pa lauku plēsdamies. (...Nāk uz tīrumu plosīties; Pārņāk mājā grabēdams; Nāk uz lauku gro- zīties; Mājās nācis kārpīties; Nāk uz lauku dancot.) 1—4.	Mežā dzimis, mežā audzis, Nāk uz lauka vārītīes. (...uz lauka valstīties; grozīties; klai- gāt; Mājās nācis vāloties.) 1—4.
2022.	2032.
Mežā dzimis, mežā audzis, Iet pa lopu mugurām. (Bīrzē dzimis, bīrzē audzis...) 1—4.	Mežā dzimis, mežā audzis, Nāk uz māju dancot saukt. (...Nāk mājās, gauži raud.) 1—4.
2023.	
Mežā dzimis, mežā audzis, Koši dreijāts, pilī pirkts, Mājās nests, tas čīkst un raud. 1—4.	

2033.	Mežā dzimis, mežā audzis, Nāk uz māju lamāties.	1.	2044.	Mežā dzimis, mežā audzis, Pārnāk mājā putru smelt.	
2034.	Mežā dzimis, mežā audzis, Nāk uz māju mīdīties.	3.	(...Pārnāk mājā, paliek par saim- nieci.)		1—4.
2035.	Mežā dzimis, mežā audzis, Nāk uz mājām pušķoties.	3.	2045.	Mežā dzimis, mežā audzis, Pārnāk mājās, rej kā suns.	1,2,3.
2036.	Mežā dzimis, mežā audzis, Nāk uz mājām putru strēbt.	1—4.	(...Pārnāk mājās riet.)		
2037.	Mežā dzimis, mežā audzis, Pārnāk sētā, auklē bērņus.	4.	2046.	Mežā dzimis, mežā audzis, Pārnāk mājā, sievas meklē.	2,3,4.
2038.	Mežā dzimis, mežā audzis, Pārnāk mājā, bērņus brēcina.	1,2,3.	2047.	Mežā dzimis, mežā audzis, Pārnāk mājās, staigā liks.	1.
2039.	Mežā dzimis, mežā audzis, Pārnāk mājā, cilā asti.	3.	2048.	Mežā dzimis, mežā audzis, Pa tīrumu vazājas.	1—4.
2040.	Mežā dzimis, mežā audzis, Pārnāk mājā, citus sviež laukā.	3.	2049.	Mežā dzimis, mežā audzis, Uzkāpj kalnā plātīties.	2.
2041.	Mežā dzimis, mežā audzis, Pārnāk mājās, dūktin dūc.	3.	2050.	Mežā dzīvo, visu ziemu kā mironis guļ.	3.
2042.	Mežā dzimis, mežā audzis, Pārnāk mājā, gauži raud.	1—4.	2051.	Meža kažociņam divpadsmit ausu.	4.
2043.	Mežā dzimis, mežā audzis, Pārnāk mājā, ierauga sauli.	1.	2052.	Meža neveiklis ar vienu kāju.	1—4.
			2053.	Meža vīrs, tīruma svārki.	1—4.
			2054.	Mežs pilns strupgalvju.	1,2,3.
			2055.	Mēžu, mēžu, slauku, slauku, Nenomēžu, nenoslauku, Laiks atnāks, pats aizies.	1,3.
			2056.	Miesas iekšā, kauli ārā.	1,3.

2057. Miesas nav, kaulu nav, bet redzēt var. 1—4.	2069. Minu, minu, plūcu, plūcu, Pēc atkal pabučoju. 1—4.
2058. Miesnieks skatās caur drēbnieka lodzi- niem. 1,2,3.	2070. Mirdamu mani plosa, nomiris citus ķeŗu. 1,2.
2059. Miesu aizved, kauli paliek. (Miesu noņem; noēd...) 1.	2071. Mirdz kā zelts — nav zelts; Tek kā ūdens — nav ūdens. 4.
2060. Miesu noēd, sirdi aizsvieŗ. 1.	2072. Miza sarkana, gaŗa balta, dvēsele melna. 4.
2061. Mieŗu kalns, zelta avots vidū. (Griŗu kalns...) 1,2,3.	2073. Mūsu lāŗam balta bārda. 4.
2062. Miklu tēvs likām kāŗam. (Miklu tēviņŗ...) 1—4.	2074. Myusu Duovids ir mītā pakuorts, vysi jam dūd, vysi klonuos. 4.
2063. Milzis laiŗas, sviedri birst. 2.	2075. Mūsu mājās kūp dūmi, ciemmājās vāra putru. 2.
2064. Mini, mini manu miklu: Brūte balta, lūpas melnas. 3.	2076. Mūsu māŗiŗai ik vasaras svārki trīc. 1,2.
2065. Mini, mini minamo, Kas guŗ jūŗas dibenā? 4.	2077. Muca dzied, muca dzied, Dzērējiņi nedziedāŗa. 1.
2066. Min, min mīkliņ: Manā tīnē divi ragi, četri stabi, Stabulīte pakaŗā. 1,2,4.	2078. Muca mucas galā, Vāte vātes galā. 1.
2067. Mini, mini, miniķīŗ, Tupi, tupi, tupiķīŗ, Tikpat būs tupiķīm Miniķīŗŗa jāsaldz. 3.	2079. Muca nogrimst, Stūpa paliek. (Katls noslikst...) 1,3,4.
2068. Min, min, miniņ, Tin, tin, tiniņ, Grib tā miniņā Tiniņu panākt. 1,2,3.	2080. Muca uz četriem steķiem. 2.
	2081. Muca uz mucas, Siļķe uz siļķes, Roŗa tauki vidū. 1.

2082.	Muca uz mucas, Vāte uz vātes, Kaķaste galā.	1—4.	2088.	Mūs citkārt lopiņš nesāja, Nu cilvēks mums ir jānesā.	1,2,3.
				*	
2083.	Muciņa uz mucīņas, Tornis pašā galiņā.	1.	2089.	Ko pirmāk lops nesa, tam nu cilvēks jānesā.	4.
2084.	Muciņa simtacī.	1,3.	2090.	Mūsu tiesnesim liks deguns.	1—4.
2085.	Muižkungs iet pa tīrumu, Bomis pār muguru. <i>(Lielskungs iet pa tīrumu, Bomis pār plecu.)</i>	1—4.	2091.	Mute bez zobiem, bet ēd.	1,2,4.
2086.	Mūrētājs mūrē, Sakumi pakalā.	1,4.	2092.	Mute ir, zobu nav.	1—4.
2087.	Mūru mūrē, Pa mūru staigā, Vāciski runā. <i>(...Poliski runā.)</i>	4.	2093.	Mutes nav, bet rīt māc.	1—4.
			2094.	Muti plāta, bet nedzied.	3.
			2095.	Muti plāta, runāt grib, bet nevar.	1,3.
			2096.	Mūža pūrs, pūsmūža vāks. <i>(Mūža lāde; fine; šķirsts; zārks...)</i>	1—4.
			2097.	Mūžam tecīņus vien tek, pasaules man- tu krādams, pašam nav vīzes kājā.	2,3.

N

2098.	Nabagam tas ir, cik tik grib, bet bagāts pirkdams nevar nopirkt.	3.	2100.	Nabagi iet pa sētas vidu, Ielāps uz ielāpa, Adatas ne dūriena.	1,3.
2099.	Nabagi kliez, Baznīca gāzta. <i>(...dzied, ...gāžas.)</i>	1—4.	2101.	Nabags iet pa tīrumu, Nukas birdina.	1,2,3.

2101a.		2114.	
Nabags izbāzis spieķšus no ļovenēm, pats stāv iekšpusē.		Nav ne kāju, ne roku, ne mutes, ne ausu, nav pat nieka valodiņas.	3.
2102.		2115.	
Nabags nāk pa vārtiem: Ielāps uz ielāpa, Ne adatas dūriena.	1—4.	Nava roku, nava kāju, bet var iet.	2.
2103.		2116.	
Nabags pirtī, bārda laukā.	1,2,3.	Nav rokas, nav stelles, Bet vadmalu auž.	1—4.
2104.		2117.	
Nāk no vadža — danco, danco, Izdancojies iet pie vadža.	1—4.	Nav tauriņš, bet lido; līdzīgs zvaigznei, ne zvaigzne.	4.
2105.		2118.	
Nakti dzimst, dienu mirst.	1,3.	Nav zirgs aizjūgts, Jau aste gaisā.	1—4.
2106.		2119.	
Nasta dzīva, bet nesējs nedzīvs.	4.	Ne acu, ne ausu, bet aklus vada.	4.
2107.		2120.	
Nasta iet, nesējs neiet.	4.	Ne apkārt apejams, Ne pāri pārkāpjams.	1—4.
2108.		2121.	
Nasta piekūst, nastas nesējs nepiekūst.	1—4.	Ne arājs, ne galdnieks, ne kalējs, bet pirmais strādnieks ciemā.	1—4.
*		2122.	
Nesējs nepiekūst, nesamais piekūst.		Ne cepts, ne vārīts, iesms caur vidu, gards cepetis cepešam.	1,3.
2109.		2123.	
Nasta pūš, nesējs nepūš.	1—4.	Ne cepts, ne vārīts, Ne uz galda liekams, Ne ar nazi griežams, — Ēd kungs, ēd zemnieks.	1—4.
2110.		2124.	
Nauda peld pa ūdeni.	1.	Ne cirsts, ne ēvelēts, bet gluds kā stikls.	1,3.
2111.		2125.	
Nav dzimis, bet runā.		Ne čaukst, ne grab, Zem loga paiet.	1,2,4.
2112.		2126.	
Nav dzīvs, bet kustas.	1.	Ne čiku, ne grabu, Labrīt pie loga!	1—4.
2113.			
Nav koks, bet ar lapām, Nav drēbe, bet sašūta, Nav cilvēks, bet pastāsta.	1.		

2127.	Ne dzirdu, ne redzu, bet skaitļus un rēķinus vedu.	1,3,4.	2142.	Nekas nesāp, bet vienmēr sten. (... <i>bet vaid.</i>)	1,3,4.
2128.	Nedzīvs, bet elpo.	1,2.	2143.	Nekauņa guļ sētmalē. (... <i>stāv ezera malā; ... tup ceļmalā.</i>)	1—4.
2129.	Nedzīvs, bet pasauli rāda.	4.	2144.	Nekur neaug, bet ziemu pie loga zied.	1,2,3.
2130.	Nedzīvs dzīvajam ceļu rāda.	1.	2145.	Ne ķeņams, tveņams, ne sasienams.	1,3.
2131.	Nedzīvs dzīvajam taisnību rāda.	2.	2146.	Nelaimīgs, kas nāca, Laimīgs, kas nenāca.	1,3.
2132.	Nedzīvs dzīvu nes.	2,4.	2147.	Neliela aitiņa, bet ik rītā pa podam vilnas cērp.	1,4.
2133.	Nedzīvs dzīvu silda.	4.	2148.	Ne logu, ne durvju, bērni dzīvo iekšā. (... <i>iekšā dzīvo cilvēki.</i>)	3,4.
2134.	Nedzīvs dzīvu velk. (... <i>velk pie nāves.</i>)	1—4.	2149.	Ne logu, ne durvju, bet cilvēku pilns.	1,2,3.
2135.	Nedzīvs nēsā dzīvas dvēseles.	2.	2150.	Nemāk runāt, nemāk staigāt, Izgājis uz tūruma — gavilē.	4.
2136.	Nedzīvu ieliek, dzīvu izņem. (<i>Kaulu ieliek...</i>)	4.	2151.	Ne man kaulu, ne man zobu, Bet, kam es aiz dusmām kožu, Tam tūliņ asinis izlec.	1—4.
2137.	Ne ēd, ne dzeļ, bet tomēr aug.	1.	2152.	Nem mani rokā, Liec man dancot; Tev būs sviedri, Manim ne.	1—4.
2138.	Ne ēd, ne dzeļ, bet tomēr runā.	1.	2153.	Ne mutes, ne zobu, Bet sāpīgi kož.	1—4.
2139.	Ne ēds, ne dzērs, iet un sit.	4.			
2140.	Ne kāju, ne roku, bet tomēr caur visu pasauli iet.	1,2,4.			
2141.	Ne kāju, ne galvas, Tik rumpis un rokas.	1.			

2154.	Ne no dārga putna cepeti izcepsi, ne no dārga zieda vainagu novīsi.	4.	2168.	Ne sist, ne kults, raud, asariņas slaucīdams.	2,3,4.
2155.	Ne no ķēniņa, bet ar kroni staigāja; Ne kaņā jājis, bet jau siksnas pie kājas;		2169.	Ne sit, ne grūž, Gar zemi gāž.	1.
	Ne par vaktnieku stāv, bet visus agri ceļ.	1,4.	2170.	Ne top cepts, ne vārīts, Ne top kosts, ne norīts, Un tomēr dažam labi garšo.	1,3.
2156.	Nem nost, top lielāks, Liek klāt, top mazāks.	1—4.	2171.	Nevainīgs, bet pakārts.	4.
2157.	Ne roku, ne acu, tomēr māju sargā.	1.	2172.	Nevar ne skriedams noskriet, ne mīdams samīt.	1,3.
2158.	Ne roku, ne kāju, Ap logiem daudz, Istabā prasās.	4.	2173.	Ne vērsis, bet ar ragiem.	4.
2159.	Ne roku, ne kāju, bet ik sestdienas kreklu velk.	1,3,4.	2174.	Neviens nevar tēva jostu izritināt, neviens nevar mātes pūra izcilāt.	1,3,4.
2160.	Ne roku, ne kāju, bet uz priekšu iet.	3.	2175.	Neviens nevar pateikt, kas es esmu, kā vien es pati.	1,2,3.
2161.	Ne roku, ne kāju, citam ādu dīrā.	4.	2176.	Neviens nevienu nav sitis, bet divpadsmit beigti.	3.
2162.	Ne roku, ne kāju, ielien zem sola atsagult.	4.	2177.	Ne ūdenī slīkst, ne zemē pūst.	4.
2163.	Ne roku, ne mutēs, bet visiem ceļu rāda.	1—4.	2178.	Ne viņu var nosist, ne projām aizdzīt, ne no viņa var aizbēgt; kur tik kāds iet, tur viņš pakāj.	1,3,4.
2164.	Nerunā, nestaigā, bet visiem ceļu rāda.	4.	2179.	Ne zaru, ne lapu, viss mežs sakumots.	3,4.
2165.	Ne sēta, ne plūkta, Bet istabā zied.	1—4.	2180.	Ne ziemu salst, ne vasaru svīst.	1—4.
2166.	Ne sēts, ne stādīts, bet aug.	1,2,3.	2181.	Nieks kas nieks, bet galvas lauza.	1.
2167.	Ne sievas, ne bērnu, Viens pats uz pasaules.	4.			

2182.	No lūgu, ni durovu — ubogi zumboj.	2195.	No Jurgiēm līdz Miķeļiem pie cauruma tīrgus.
	1,2,4.		2,3.
2183.	No abām pusēm deķi auž.	2196.	No jūriņas izpeldēja Divi sirmi kumeliņi; Vienam bija zvaigžņu sega, Otram zelta iemauktiņi.
	1.		1—4.
2184.	No apakšas plēš lūkus, no galvas slauc pienu.	2197.	No kalna ar mazo pirkstiņu, uz kalna ar desmit vēršiem neuzvilks.
	1,2.		4.
2185.	Nobarots āzītis ielec kūtī.	2198.	No kalna skrien lejā diedama, Bet kalnā nevar uziet iedama.
	1,2,3.		1.
2186.	Nobrauc, atbrauc — sliedes nava.	2199.	Nokauts, apēsts un tomēr vēl staigā.
	4.		2.
2187.	Nocērt manu galviņu, Trūda manu miesiņu, Lauž manus kauliņus, Tomēr esmu vajadzīgs Kā kungam, tā ar zemniekam.	2200.	Nomiris dzīvu velk caur birzi.
	1—4.		1—4.
2188.	Nodīrā vērsi (zirgu), Otrud aunu; Nodīrā aunu, Atrod cilvēku.	2201.	Nomiris sāli maizi ēd.
	1—4.		4.
2189.	No divām pagalēm piebāž četras krāsnis.	2202.	Nomiris smukāks nekā dzīvs.
	1,2,3.		1—4.
2190.	No galvas nauda, no ādas apģērbs, kaulus suns neēd.	2203.	No misiņa zābaki, pats balts, sarkana cepure galvā.
	1—4.		2.
2191.	Nogriež galvu, izņem sirdi, kā pūš — runā.	2204.	Noplēš liepiņ', atrod liniņ', Noplēš liniņ', atrod bērniņ'.
	4.		1—4.
2192.	Nogriež galvu, noplēš ādu, kaulus ne suns neēd.	2205.	Noplēšu lūku — atrodu pakulas, noplēšu pakulas — atrodu bērnu ar piecām galvām.
	4.		4.
2193.	Noiet, atiet, neapsagriež.	2206.	Noplēš mūru, Atrod sudrabu; Iekš tā sudraba Atrod kaparu.
	4.		1—4.
2194.	Noiet, atiet, paliek uz vietas.	2207.	No rīta iet uz četrām, pusdienā — uz divām, bet vakarā — uz trim kājām.
	4.		1—4.

LATVIEŠU TAUTAS MIKLAS

2208.		2212.	
No rīta puses sagšu auž.		No viena sāna ķēvi plēš.	4.
(No vienas puses ...)	4.		
2209.		2213.	
No rīta satīts kā rullis, vakarā apklāts ar šķidrautu.	1.	No vienas mutes visi ēd.	4.
2210.		2214.	
No smilgām galdus plēš.	1,4.	No zemes izaugu, apgērbju bagātu, apgērbju nabagu.	1,2,3.
2211.		2215.	
Nošviež gar zemi, sasien kājas, Noplēš pliku un palaiž, lai iet.	3.	Nuka noras galā.	1,3.

O

2216.		2224.	
Ola — viena puse melna, viena balta.	2.	Otram rāda, pats neredz.	1—4.
2217.		2225.	
Olnīcas galā nekauņa.	1—4.	Otru dīrā, pats raud.	
2218.		(Otram griež ...)	1—4.
Opapā gultiņā, Visi četri čupiņā: Galviņa pie kājiņām, Astīte pie deguntiņa.	3.	2226.	
2219.		Ozola dēlis mārķā mirkst, Nekas nevar izvilkst.	4.
Ošīts zviedz, Liepa ligojas; Visiem dzirdēt, Vienam saprast.	1—4.	2227.	
2220.		Ozola dēlītis ezerā, Ne tas pūst, ne tas pel.	1,2,3.
Otram iedod nedodams.	1,3.	2228.	
2221.		Ozola galdiņš purviņā.	1,4.
Otram kož, pats kliez.	1,3.	2229.	
2222.		Ozola gosniņa, Alkšņu astīte.	
Otram kož, pats mirst.	1,2,4.	(... Alkšņa nadziņš.)	1.
2223.		2230.	
Otram kož, pats raud.	3,4.	Ozola serde guļ pār ceļu, ne tai var apkārt apiet, ne pāri pāriet.	1—4.
		2231.	
		Ozola stumbenā stīvējas.	4.

2232.	Ozolam dupuram Visapkārt saule spīd.	1—4.	2235.	Ozols izdeg — ne ogļu, ne pelnu.	1.
2233.	Ozols ar divdesmit četriem zariem.	1.	2236.	Ozols pieciem zariem, Uz tiem zariem Pa vienam pārķļam.	4.
2234.	Ozols izaug ar tievgali uz zemi, ar resgali uz augšu.	4.	2237.	Ozoliņš vecpuišītis Pusnaktī dancot sāk.	3.

P

2238.	Pa dienu bagāts, Pa nakti nabags.	3.	2247.	Pa koku skrien un zīdu tin. (<i>Pa dēli...</i>)	1—4.
2239.	Pa dienu bāž kabatā, pa nakti ņem līdz gultā.	2.	2248.	Pa kalniem, pa lejām Staigā kažoks un apkakle. (... <i>Staigā kažoks un mētelis.</i>)	3.
2240.	Pa dienu guļ, pa nakti pelna maizi.	3.	2249.	Pakārts, bet bažas.	1.
2241.	Pa dienu nabags, pa nakti bagāts.	2,3.	2250.	Pakārts zaglis kokā, Paliec manā rokā!	3.
2242.	Paēdis aveniņš ielec kūtī. (... <i>auniņš ielec aizgaldē.</i>)	1,2,3.	2251.	Paklāju vilnāni, Pabēru zirņu, Izliku kalaci, — Neviens nevar paņemt.	4.
2243.	Pa galu ēd, pa sāniem birst.	1,2,3.	2252.	Paklāts balts palags, piebērts zirņu, to zirņu vidū iztaisīts pīrāgs ar ragiem.	4.
2244.	Paipala tek, sūniņas kust.	1,2.	2253.	Pakulu klētiņa, Kaņepāju atslēga. (... <i>Linu atslēga.</i>)	1—4.
2245.	Paipala skrīn, Vysa pļova leigojas.	1,2.			
2246.	Paipaliņa ceļu tek, Visi kārkli ligojas. (<i>Kukatīņa...</i> , <i>Viss mežs...</i>)	1—4.			

2254.		2265.	
Pakulu vilks, koka auss, akmens kājas.		Papriekšu bārzda, pēc tam vīrs.	1.
	1.		
2255.		2266.	
Pakulu zaķis, akmens kājas.	2.	Papriekš dzimst meita, tad māte.	
		(<i>Papriekš bērni dzimst, tad tikai māte.</i>)	
2256.			1—4.
Palags paklāts, uz tā palaga piebērts		*	
aizbars, pie tā aizbara nolikts citreiz		Bērni dzemdē māti.	
kukulis, citreiz puskukulis, citreiz			
gabaliņš maizes.	1,3.	2267.	
		Papriekšu iet balts, tad sarkans, tad	
2257.		melns.	1,3.
Palags sadeg, vīle paliek.		2268.	
(<i>Palags izdeg...</i>)	3.	Papriekšu izaug bārda, tad pats.	1,3.
2258.		2269.	
Pa nakti stāv, muti izplētis, pa dienu		Papriekšu izperina cāļus, tad pašu	
kaulu nes.	3.	vistu.	1.
		2270.	
2259.		Papriekšu kauli un tad miesa.	1.
Pa nakti trokoj, trokoj; daīt dīna —			
pasakar.	4.	2271.	
		Papriekšu mani lopiņš nesa, bet vēlāk	
2260.		cilvēks.	
Panest var, izskaitīt nevar.	1—4.	(<i>... nēsā, un pēc cilvēks nes; ... nesā</i>	
		<i>un pēc tam cilvēks.</i>)	1,3.
2261.			
Paplēšu liniņu,		2272.	
Atrodu vilniņu;		Papriekšu rīklē un tad zobos.	4.
Paplēšu vilniņu,			
Atrodu bērniņu.	4.	2273.	
		Papus pīpo, mamma rūc.	3.
2262.			
Paplūc, paplūc, pabučo.	1.	2274.	
		Pār ezeru pakulu tilts.	3.
2263.			
Papriekš balts kā sniegs, tad zaļš kā		2275.	
siens, tad sarkans kā asinis — visiem		Pāti pāriet var, apiet nevar.	1,2.
labi smeķē.	1,2,3.		
		2276.	
*		Pa septiņi pagasti viens pats ubags.	2.
Papriekšu balts kā sniegs, tad zaļš kā			
zāle, pēdīgi sarkans kā asinis —		2277.	
garžo visiem labi.	2,3.	Pār kalnu veļas zelta mucīņa.	1,2,3.
2264.		2278.	
Papriekšu balts, tad zaļš, pēdīgi		Pārnāk no meža, izdancojas pa istabu	
sarkans.	1—4.	un ielien stūrī gulēt.	2.

2279.	Puorskrēja raudive, Aizsola jyuras.	4.	2292.	Pats jāšus, kājas aiz ausīm.	1.
2280.	Pārskrēja stirniņa, Atskrēja stirniņa, Upīte aizsala Timšķēdama.		2293.	Pats kapā, bārзда laukā.	1,2.
2281.	Par zirgu lielāki, Par suni mazāki.	1—4.	2294.	Pats kokā, koks rokā, nāvē skatās.	3.
2282.	Pāržmaugta jumprava kokā kāpj.	3,4.	2295.	Pats kož, pats blauj.	2,3.
2283.	Pāržnaugta jumpraviņa sprūdžiņu muižā.	1,3.	2296.	Pats mazs, galva liela.	1—4.
2284.	Pastotu statekli, Pabeļu berekli, Saskrīn raudives — Izkolst azars.	1,3,4.	2297.	Pats mēms, pats muļķis, Visas pasaules lāpītājs (...pasaules izlāpītājs.)	1,3.
2285.	Pasaule radās, Stumbeni gāzās, Dzenis knābj dienu nakti, Bet nevar saknābt.	1,3,4.	2298.	Pats pliks, bet linu kreklis azotē.	1—4.
2286.	Pašai cimdu nav, citiem dod.	1,3.	2299.	Pats pliks, citus ģērbj.	1.
2287.	Pašam pieder, otrs valkā.	1,3.	2300.	Pats pliks, citus ģērbj, divi vīles pa muguru.	4.
2288.	Pats akls, citam ceļu rāda.	1,2,3.	2301.	Pats sarkans, bet acis baltas.	4.
2289.	Pats iekšā, galva ārā.	1,3.	2302.	Pats tievs, galva pudu smaga. (Pats vājš, bet galva ...)	1,3,4.
2290.	Pats iet laukā, Olas pamet traukā.	4.	2303.	Pots īt ustobā, bet zyrgu pamat uorā.	4.
2291.	Pats iet, zābaki stāv uz vietas.	1,3.	2304.	Pots kūds, golvā puds.	1,3,4.
			2305.	Pavasari priecina, vasarā apēno, rudenī baro, ziemā silda.	1,2,3.
			2306.	Pavasari skatās uz augšu, rudenī uz zemi.	1—4.

2307.		2320.	
Pavelk, pavelk — nobučo.	1.	Pelēka cūka skrien caur zedeņu vār- tiem kviekdama.	1.
2308.		2321.	
Pa vienu galu iekšā, pa diviem ārā, un, kad pa diviem ārā, tad tikai īsteni iekšā.	1.	Pelēka gotiņa, Astīte sānos.	2.
2309.		2322.	
Pa vienu caurumu iekšā, pa trim laukā, bet, kad domā, ka esi laukā, tad tik vēl esi iekšā.	1,2,3.	Pelēka kucīte kupenā.	1—4.
2310.		2323.	
Pa vienu sliedīti iet ziemu i vasaru.	1.	Pelēka lapsa vienmēr nosabīdusi: stāv viena — bīstas, stāv pulkā — bīstas.	4.
2311.		2324.	
Pazemes lielskungs samta svārkiem, bet lāpsta rokā.	3.	Pelēka mājiņa, Divi lodziņi; Dienu nespīd, Nakti spīd.	1.
2312.		2325.	
Pēdu gaŗš vīriņš, Piecu pēdu bārdiņa.	3.	Pelēka pele, linu aste.	4.
2313.		2326.	
Peija lec, peija dej, Peijas pēdu nepazīna.	1—4.	Pelēka sieviņa iet pa tīrumu.	1,3,4.
2314.		2327.	
Pelavas dārgākas nekā maize.	3,4.	Pelēka villaine zaļām malām. (<i>Melns palags; Liels melns deķis...</i>)	1—4.
2315.		2328.	
Pelēka āda, balta gaļa, kaula neviena.	1.	Pelēka vistīņa Ar vienu aci.	1—4.
2316.		2329.	
Pelēka aitiņa, Astīte sānos. (<i>Raiba; brūna aitiņa...</i>)	1—4.	Pelēks lācis tīrumā guļ.	1.
2317.		2330.	
Pelēka aitiņa, Caurums sānos.	2.	Pelēks lācis tīrumā, Ne kust, ne rūc.	1.
2318.		2331.	
Pelēka aitiņa baltā sniega kupenā.	1—4.	Pelēks runcis miltos tup.	1—4.
2319.		2332.	
Pelēka aitiņa kupenu brien. (<i>Pelēks avens...</i>)	1—4.	Pelēks sunīts pelnos guļ. (<i>Ruda kuņa...</i>)	1—4.
		2333.	
		Pelēks vecītis sēž kalna galā.	1,4.

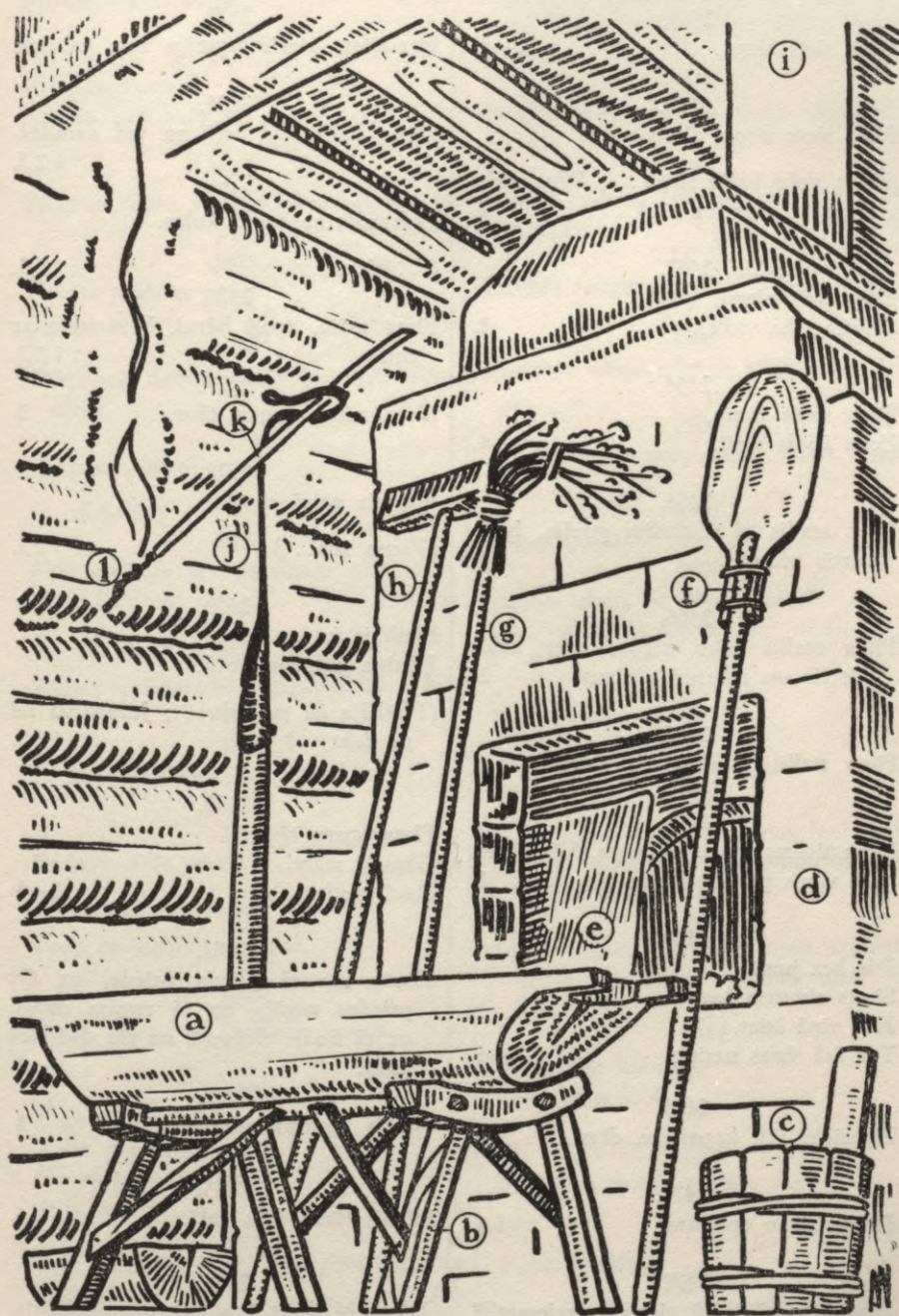
2334.	Pelēks vepris pelnos guļ.	1—4.	2349.	Pērnīe kauli, šī gada miesa.	1—4.
2335.	Pelēks vērsis debesis laiza.	1,3.	2350.	Pērngad es pazaudēju Savu ziļu vainadziņu; Šogad to ieraudzīju, Pa istabu rāpojot.	1.
2336.	Pelēks vilks pelnos rūc.	1—4.	2351.	Petaks šķirbā.	4.
2337.	Pelēks zirgs apēd vesela gada krājumu.	1.	2352.	Pie celma divi lampatiņas.	1,3,4.
2338.	Pērc, nežēlo, būs jaukāk braukt.	4.	2353.	Pie celma divi rudmīses.	4.
2339.	Pērkūt naudas nažāloj, Braucūt ausis škurinoj.	4.	2354.	Pie celmiņa div' piepītes.	4.
2340.	Pērn dziedāja, bet šogad mute vaļā.	4.	2355.	Pie cintiņas lupatiņas.	1,3,4.
2341.	Pērn gājis vilks, Šogad pēdas redzamas.	3.	2356.	Pie ikkujām durvīm pa skaidiņai.	1.
2342.	Pērn govs gulēja, Šogad vieta redzama.	4.	2357.	Pie ikkuņas mājas vairāk kapu nekā cilvēku.	1.
2343.	Pērn kauts, šogad dīrāts.	1,2,3.	2358.	Pie kā katru dienu tirgus?	4.
2344.	Pērn kungs braukāja, šogad slīdes var redzēt.	3.	2359.	Pie katra kaimiņa pa vēziņai.	4.
2345.	Pērn māte mira, Šogad bērni dzimst.	1,4.	2360.	Pie katras mājas pa atspaidam.	4.
2346.	Pērn nāve nāca, Šogad slīdes redzamas.	4.	2361.	Pie koka cietulis, pie koka mīkstulis, pie koka spurstiķis.	1,2,4.
2347.	Pērnais pūrs, šī gada vāks.	1.	2362.	Pie koka cietulis, pie koka mīkstulis, nokrīt zemē — paliek spurstiķis.	1.
2348.	Pērnēju ēdumu, mute vaļā.	4.	2363.	Pie lodziņa kāzas dzer.	
				(Pie loga...)	4.

2364.	Pie vakara nomirst, pret rītu atdzīvojas.	1,4.	2378.	Piecas mazas māsiņas Cita citu dzenā.	1—4.
2365.	Pie viena celmiņa divas lupatiņas.	1,3,4.	2379.	Piecas muižas, vieni vārti. (<i>Piecas pilis...</i>)	4.
2366.	Pie vienas dobītes visi ar vēzdām.	4.	2380.	Piecas muižas, visās piecās vieni vārti ved, katrā muižā pa kungam sēd.	4.
2367.	Pie visām ēkām pa pažagai.	1,4.	2381.	Piecas pilis; pieci kungi pa vienām durvīm ieiet, pa vienām iziet.	4.
2368.	Pie tiesas ne zadzis, ne melojis, bet pērienu dabū.	3.	2382.	Piecas tērauda māsiņas cita citu dzenā, bet nevar panākt.	1,4.
2369.	Piecām balkām kūtiņa būvēta.	1,3.	2383.	Pieci balķi ēku cērt. (... ēku ceļ; taisa; būvē; dara.)	1—4.
2370.	Piecas aitiņas kaudzi grauž.	1—4.	2384.	Pieci balķi namu cērt. (... namu dara.)	1—4.
2371.	Piecas alas vienā caurumā.	1—4.	2385.	Pieci balķi māju ceļ, Visi pieci atliekas. (... māju; ēku taisa, būvē...)	1—4.
2372.	Piecas kazas, visas iet apkārt ap sienu kaudzi.	3.	2386.	Pieciem balķiem Istabu būvē; Kad beidz būvēt, Visi pieci atliek.	1—4.
2373.	Piecas kūtis, vienas durvis. (<i>Piecas klētis; pagrabi...</i>)	1—4.	2387.	Pieci balķi tiltu taisa, Visi pieci atliekas.	3.
2374.	Piecas mājiņas, Vienas pašas durvitiņas.	1,3,4.	2388.	Pieci brālīši vienu istabu taisa.	4.
2375.	Piecas māsiņas Skrien ap kalniņu, Viena otras Nevar panākt.	4.			
2376.	Piecas māsas tek pa ceļu, Cita citu nepanāk.	1,3.			
2377.	Piecas māsiņas vienu ceļu tek.	1,2.			

2389.	Pieci brāļi kaŗā iet, Visi paliek dzīvi.	1—4.	2402.	Pieci seši sivēniņi zem vienas ādiņas un vienā saitītē piesieti.	1,3.
2390.	Pieci brāļi kaudzi met.	2.	2403.	Pieci šķūņi, vieni vārti.	4.
2391.	Pieci brāļi pa vienām durvīm ieiet, bet katrs savā istabā paliek.	1,4.	2404.	Pieci staļļi, vienas durvis, Pa tām ieiet, pa tām iziet.	3.
2392.	Pieci brāļi vienu māju ceļ. (<i>Piecas māsas...</i>)	1—4.	2405.	Pieci vērši kūtī, Pēteris pie durvīm.	1—4.
2393.	Pieci brāļi vienu steliņģi mēž.	3.	2406.	Pieci vērši kūtī, Sestais stāv priekšā.	
2394.	Pieci brāļi žogu pin.	2.	2407.	Pieci vilki skaudzi grauž, Sestā lapsa danco.	4.
2394a.	Pieci pintiķi Urdīt meklē.		2408.	Pieci vīri ar vienu arklu aŗ.	4.
2395.	Pieci kazaki ar dzelzu galvām.	1.	2409.	Pieci vīri ēku cērt.	1.
2396.	Pieci ķērāji, Viens pats sviedējs.	1.	2410.	Pieci zili balodiši pa zemi loņņā.	3.
2397.	Pieci mazi kambarīši, Katrā divi melni vīri. (...mazi apcirkniši...)	1—4.	2411.	Piedzimis, apēsts, apkārt vazājas. (...vēl apkārt vazājas.)	2.
2398.	Pieci melni kungi, Katrs savā kambarī.	4.	2412.	Piedzimis, uzauzdis, Sauli nav redzējis.	1,3.
2399.	Pieci mūrnieki mūrē vienu māju.	1.	2413.	Piedzimis, uzauzdis Spuraiņu mājā; Kad nāk vecāks, Tad bēg laukā.	3.
2400.	Pieci pirksti, bet ne roka.	4.	2414.	Pieēdu, paēdu, Atlīka vēl; Ka būtu bijis, Vēl būtu ēdis.	1—4.
2401.	Pieci rubļi caurumā.	4.			

2415.	Piekalnes malā ādas brauka. (<i>Zem kalna ādas brauka.</i>)	4.	2428.	Pilna krāsne baltu ogļu.	3,4.
2416.	Piena kule paklētī.	1—4.	2429.	Pilna krāsns bērza malkas, Viena pati elkšņa šķila. (... <i>Viens pats egļu sprunguliņš.</i>)	1,3,4.
2417.	Piens ir, pupu nav; galva ir, matu nav; aste ir, kāju nav. (... <i>galva ir, ausu nav...</i>)	1—4.	2430.	Pilna kūtiņa Baltu vistiņu, Iemet vienu kumosu, Visaš uz reizi ēd.	1—4.
2418.	Piesapūts kaktā stāv.	3.	2431.	Pilna kūtiņa Sarkanu aitiņu, Ienāk gašais — Izvaņķī. (... <i>Sarkanu vistiņu... Izvajā.</i>)	1—4.
2419.	Piesapūts kaktā stāv; kad palaiž vaļā, tad skrien kā traks.	3,4.	2432.	Pilna kūtiņa Sarkanu cūciņu. (... <i>Sarkanu sivēniņu; aitiņu; gotiņu.</i>)	1,3,4.
2420.	Piespied — mazāk, atļaid — vairāk.	4.	2433.	Pilna kūtiņa Sarkanu cūciņu, Ienāk likais — Izdenā.	1—4.
2421.	Pieši ir — nav jātnieks; laiku rāda — nav pulkstenis. Kas tas tāds?	1,2,3.	2434.	Pilna kūts Sarkanu govju, Ienāk melns bullis — Izbada visas.	1—4.
2422.	Pile ezerā, aste uz kalniņa. (... <i>aste malā.</i>)	1,2,4.	*		
2423.	Pilna bļoda zila piena.	1.	2435.	Maza maza kūtiņa Pilna sarkanu gotiņu; Ieiet mellais vērsis, Izden visas ārā.	
2424.	Pilna elle melnu kluču.	1.			
2425.	Pilna istaba, bet redzēt nevar. (<i>Pilna pirts...</i>)	1—4.			
2426.	Pilna istaba brāļu māsu, cits cita ne- pazīst. (<i>Pilna istaba ciemiņu...</i>)	1,3,4.			
2427.	Pilna klēts baltu vadžu.	1—4.			

2436.		2449.	
Pilna kūts ar aitiņām, Ieiet gaŗais, izvelk ārā.	3.	Pilna pļava baltu aitiņu, skaists gans, vēl skaistāks zaglis — kā nāk, tā visas nozog.	1,3.
2437.		2450.	
Pilna kūts baltu aitu, Melns auns dibenā.	1,3.	Pilna pļava baltu kazu, Viens pats āzis dukurē.	1,2,3.
2438.		2451.	
Pilna kūts cūciņu, Visas bez astēm.	1—4.	Pilni krūmi sīku kazu, Viens pats āzis kakarainis.	1,3,4.
2439.		2452.	
Pilna laktiņa baltu cālīšu.	1—4.	Pilni lauki, pilni meži Sīku mazu bunduliņu.	
2440.		(<i>Pilni lauki, pilnas pļavas...</i>)	1,3.
Pilna laktiņa baltu vistiņu. (<i>Pilna kārtiņa...</i>)	1—4.	2453.	
2441.		Pilns aploks baltu kazu, Viens pats āzis vidiņā.	1,2.
Pilna lakta baltu vistiņu, Vienas nolec, jaunas uzlec.	4.	2454.	
2442.		Pilns ceplis no vienas pagales.	4.
Pilna māja jaužu, Kas tajā ieiet, Tas ārā netiek.	1,4.	2455.	
2443.		Pylms klāvs vēršu, iskrīn garaste, iz- vojoj.	4.
Pilna mājiņa puisēniņu, Visiem melnas cepurītes.	2,3,4.	2456.	
2444.		Pilns lauks bunduļu. (<i>... ar bunduļu pusēm.</i>)	1,2,3.
Pilna pasaule Bunduļu vāku.	1,2,3.	2457.	
2445.		Pilns sieks ar sudraba naudu, zelta rubulis vidū.	2.
Pilna pasaule rungu, visas sēž zelta vainagā.	3.	2458.	
2446.		Pilns sieks drupanu, Divi lieli gabali.	1,3.
Pilna pasaule strupaušu.	1,2,3.	2459.	
2447.		Pilns siets baltu zirņu, Vidū dzeltens ābols.	1—4.
Pilna peļķe vārnu.	2.	2459a.	
2448.		Pilns mežs zvēru, ieiet simtkājis, iz- dzen ārā.	
Pilla pilla kūtiņa Mazu baltu vistiņu, Viens pats gailītis Ķiķerīgī.	1,3.	2460.	
		Pilns siets sarkanu ogu, ābols vidū.	1.

Maizes krāsns un abra

a — abra; b — krāģis abras uzlikšanai; c — ķipsis; d — krāsns; e — krāsns plāte;
 f — lize; g — krāsns slota; h — krāsns kruķis; i — skurstenis; j — lākturis;
 k — skals; l — ogle

2461.	Pilns siets zirņu.	1—4.	2473.	Pirmajiem viesiem pīrāgs zem galvām.	4.
2462.	Pilns siets zirņu, ābols vidū.		2474.	Pirms balts, tad zaļš un tad sarkans.	1,2,3.
	(<i>Pilns sieks baltu zirņu...; Pilns sieks riekstu; putraimu...</i>)	1—4.	2475.	Plakanais ar apaļo kuļas.	
2463.	Pilns siets zirņu,		(... <i>trinas.</i>)		1,2,3.
	Sviesta ciba vidū.	1.	2476.	Plata māte, apaļi bērni, bērnaukle ar asti.	1,2,3.
2464.	Pilns sieks zirņu,		2477.	Plata māte, augsts tēvs.	2.
	Zelta ābols vidū.	1—4.	2478.	Platacis gaisā skatās.	
2465.	Pilns stallis ar skaistām govīm, balts vērsis viducī.	4.	(<i>Viena acs...</i>)		1,3.
2466.	Pilns stallis bērū zirgu, ieiet koka Pēteris un izdancina visus.	2.	2479.	Platkāje iet pa ielu, Ķēniņa gulta mugurā.	
2467.	Pilns stallītis sarkanu zirdziņu.	1,4.	(<i>Platkāja iet pa ceļu...; Jumprava iet pa ielu...</i>)		1,2,3.
2468.	Pilns tīrums mazu gosniņu. Vērši divi — viens pa nakti, otrs pa dienu.	1.	2480.	Platmuguru tēvs, Gaŗaste māte, Pieci gludeni bērni.	1—4.
2469.	Pils bez jumta, Simts simtiem logu; Kas viņā ieiet, Tas ārā vairs netiek.	1—4.	2481.	Pliens, uz tā pliena priede, uz tās priedes rugājs, uz tā rugāja linājs, uz tā lināja dvēsele, uz tās dvēseles auns.	1—4.
2470.	Pipariem sēj, kapeikām dīgst.	4.	2482.	Plikais Antons vadzī pakārts.	4.
2471.	Pīrāgs zirņu apcirknī.	1,4.	2483.	Plikais lūras dēja galā.	4.
2472.	Pirmais runā: „Kā ziemu pārziemot?” Otrs runā: „Kā vasaru nodzīvot?” Bet trešais saka: „Vai ziema vai vasara, man pārmaiņu nav.”	1.	2484.	lykais Meikuls aiz suonkauļa pakauorts.	4
			2485.	Plikais pintiķis naktī skraida.	2.

2486.		2501.	
Plikam kreklis azotē.	1—4.	Priede, uz priedes egle, uz egles lini, uz līniem māli. mālos zirņi, zirņos cūka.	1,2,3.
2487.		2502.	
Pliks iet baznīcā, Kreklu nes padusē.	1,3,4.	Priekšā bunga, pakaļā runga, vidū peju pūrs.	1—4.
2488.		2503.	
Pliks un traks vienā kājā pakāries.	3.	Priekšā cirvis, pakaļā lāpsta, vidū kamols.	1.
2489.		2504.	
Plikata plakata Liniņu sit.	1.	Priekšā mugura, pakaļā vēders.	1,2,3.
2490.		2505.	
Plikpauris debesīs, velnāķis upē, nāve mežā.	1,2,3.	Princese kaktā, rāceņi klēpī.	1,3.
2491.		2506.	
Plikpauris gaisā. (... <i>debesīs.</i>)	1,2,3.	Prūsis ar trim mugurām.	1,2,3.
2492.		2507.	
Plūc matiņus, cērt galviņas, Mērc kauliņus ūdenī.	1—4.	Prūsis lādītē.	3.
2493.		2508.	
Podiņš mežmalā bez uguns vārās.	1,2,3.	Pubuls ubuls pa Rīgu braukā, Divi vaktnieki pie durvīm stāv.	1.
2494.		2509.	
Podiņš vārās ežmalē.	1,2,3.	Puisis iet pa tīrumu, Ritenis uz muguras.	1—4.
2495.		2510.	
Podiņš vārās sīmalā.	1—4.	Puisīt dēlij, kāp man virsū, loci mani. krati mani; tev būs saldums, man būs vieglums.	
2496.		*	
Pods ar septiņi caurumi.	4.	Puisīt mīlais, kāp man virsū, studzini, purini; tev būs saldums, man būs vieglums.	
2497.		2511.	
Popa pirksts ar taukiem apsalis.	4.	Pūķis tup kalniņā, Zelta pieši kājiņā.	2.
2498.		2512.	
Pops sēd koktā, Zalta nauda kuldā, Ko skrīn malns gailis — Izdzanoj.	3,4.	Pumpuru muižā tirgus.	1.
2499.		2513.	
Pret kalnu iet pats, no kalna neiet ne dzenams.	1,3.	Pupa pakulās.	1.
2500.		2514.	
Pret kalnu upe tek.	4.	Pupa vīlnā sasalusī.	4.

2515.			2523.	
Purā dzimis, asni dzej.	4.		Pusgadu vāks, pusgadu bez vāka. (<i>Pusgadu ar vāku...</i>)	1,3.
2516.			2524.	
Pūriņš uz pūriņa, Cauņaste galā.	1.		Puskūts vēršu, puskūts govju, Aunīts vidū murkšķināja.	1.
2517.			2525.	
Pūrs uz pūra, Kaķaste galā.	1—4.		Pusmēness pažobelē.	2.
2518.			2526.	
Pūriņš uz pūriņa, Podziņa galā.	1—4.		Putniņš liku deguntiņu Pa pasauli tiesu nes.	4.
2519.			2527.	
Purvs staigā, sūnas ligojas.	1,3.		Putniņ tauriņ, Mācies peldēt, Tavs tēvs namu dara Ūdens vidū.	1—4.
2520.			2528.	
Pus cūciņ', pus eglīt'.	1.		Putns dzīvs un spārni nedzīvi.	3,4.
2521.			2529.	
Pusdiēna zem galda.	4.		Putns lec gaisā dēt.	1,2.
2522.			2530.	
Puse no dzelzs, puse no koka, bet koku ēd.	3.		Putns skrien, spārni pil. (... <i>tauki pil.</i>)	1—4.

R

2531.			2536.	
Radu pilna istaba, Neviēns otra nepazīst.	1,3,4.		Raiba govs patiltē.	1,3,4.
2532.			2537.	
Raiba gosniņa iet pa visu pasauli.	1—4.		Raibs kaķis zem klēts.	3.
2533.			2538.	
Raiba gotiņa, zelta radziņi.	3.		Raibs vīrs pāsmus skaita.	3,4.
2534.			2539.	
Raibā govs stundu mēma.	3.		Raibuo visteņa, Puorškārsta kuojeņa; Pasauli baruoj, Pati naāduse.	4.
2535.				
Raiba govs cini bada. (... <i>govs ežu laiza.</i>)	1—4.			

2540.	Ragaina māte, Garastis tēvs, Gludeni bērni. (<i>Lielvēdermāte ... Pundurbērni.</i>) 1—4.	2552.	Rej kā suns, mauj kā vērsis, pogā kā lakstīgala. 1—4.
2541.	Ragaina māte, Glaudīti bērni. (<i>... Gludeni; Apaļi; Plakani bērni.</i>) 1,2,3.	2553.	Rej kā suns — nav suns. 3.
2542.	Ragains tēvs, Plata māte, Apaļi bērni, Astaina aukle. 1,2,3.	2554.	Rej kā suns, rūc kā lauva, dzied kā lakstīgala, tomēr brēķis ir bez mutes, mēditājs bez ļaunas sirds. 1—4.
2543.	Ragana purā, Kristamice galvā. 3,4.	2555.	Re kur spoks ērmulēns, Sešām kājām divgalvēns: Ar tām četrām ātri skrien, Ar tām divām lēni iet. 1—4.
2544.	Rogonas kauleņi Truktenī saslīti. 4.	2556.	Resna jumprava tievu kaklu; pati ne ēd, ne dzeļ, Mišu vien mielo.
2545.	Rāna iz rānas, Ašņa ni lāses. 4.	2557.	Resns kā ozols, galva kā spainis, vai- rāk nedzīvo kā trīs dienas. 2,4.
2546.	Rānuoti rānuoti Vacuo tāva gūrni. 4.	2558.	Resns vīrs miltus maļ. 4.
2547.	Rasas pilīte sēž rasas krēslīņā.	2559.	Resns tēvs, tāšu cepure, neskaitāmi bērni. 1.
2548.	Rasna rasna mārģa cauru pakausi. 4.	2560.	Rieciens uz rieciena, Roņa tauki vidū. 3.
2549.	Rauda aizskrien, rauda atskrien, Sasalst upe dimdēdama. 1.	2561.	Riektstgrauzis bez spārniem laižas. 2,3.
2550.	Raudives azarā maudojās. 4.	2562.	Rīgā cērt, pie mums skaidas lec. 1,4.
2551.	Redzīgs tēvs, neredzīga māte. 1,2,3.	2563.	Rīgā cērt, Šaizemē skaidas lec. (<i>Jelgavā cērt...</i>) 1,4.

2564.	Rīgā dzimis, Rīgā audzis, Nāk uz laukiem spogoties.	3.	2578.	Rītā cēlies, stāvu lec ellē.	1,2.
2565.	Rīgā dzimis, Rīgā audzis, Še atnācis karāties.	2.	2579.	Rītā ellē iekāpj, vakarā izkāpj.	1.
2566.	Rīgā dzimis, Rīgā audzis, Še atnācis karsēties.	1,3,4.	2580.	Rītā gaŗš, pusdienā iss, vakarā atkal gaŗš.	2,4.
2567.	Reigā zvoni zvona, a pi myusim dzērd.	4.	2581.	Rītā sarkana, dienā balta un vakarā atkal sarkana.	3,4.
2568.	Rīgas āzītis uz trim kājām.	1,3,4.	2582.	Rītā vakarā plācens rokā.	1,3,4.
2569.	Rīgas jumpraviņa uz trim kājām danco.	1,3,4.	2583.	Reitā agri molods skraida, Kalaču meklej.	4.
2570.	Rīgas ķēniņam deguns liks.	4.	2584.	Reitā pa cepli šlyukoj, a vokorā uz cepļa kuop.	4.
2571.	Rīgas meita, zīda bize.	4.	2585.	Ritu ritu pukš!	1—4.
2572.	Rīgas Pēteram rakstīts vēders.	4.	2586.	Robu robiem vērša āda.	1,4.
2573.	Rikums uz rikuma, Cauruma nemaz.	3.	2587.	Rogots rogots paladziņš.	1,3.
2574.	Rindā radušies, rindā auguši, pie micī- tes piesieti; kad atveŗ durvis, puse paliek pie vienas stenderes, puse pie otras.	1,2,3.	2588.	Rokā turu, redzu un pazīstu; palaižu vaļā — redzēt neredzu, bet pazīstu.	3.
2575.	Rindā radušies, rindā auguši. Atveŗ durvis — puse paliek pie vienas stenderes, puse pie otras stenderes.	2.	2589.	Rokas nav, bet rāda.	2.
2576.	Ripķī griežas un rūc.	1,3.	2590.	Rokām plēš, kājām min Un ar muti pabučo.	1—4.
2577.	Ripu ripu būks!	1—4.	2591.	Ronis tup kaktā, Pilns stūris ar olām.	2.

2592.	Rūns uz rūņa, tauki vydā.	4.	2599.	Rudenī dzimis, Ziemu pārcietis, Vasarā audzis.	1-4.
2593.	Rubuļi noskrien, kausi paliek.	4.	2600.	Rudenī piedzimst, Pavasārī nomirst.	1,2,3.
2594.	Rūc kā lauva — nava lauva; pogā kā lakstīgala — nava lakstīgala.	3.	2601.	Ruds suns guļ sniega kupenā.	1-4.
2595.	Rūc kā lauva — nav lauva; Speņ kā zirgs — nav zirgs.	2.	2602.	Rudzu tīrums linājā.	1.
2596.	Rūc kā patmales — nav patmales.	4.	2603.	Runāt es nevaru, bet visiem taisnību atnesu.	1,3,4.
2697.	Rudenī bagāts, pavasarī nabags.	2.	2604.	Rutks zemē, laksti gaisā.	3.
2598.	Rudenī dzimis, Vasarā audzis.	1-4.			

S

2605.	Sabira bira, Saripa ripa Pa liepas tiltu Uz vaļa pili.	1-4.	2610.	Saimniecei viena acs. (Mātei...)	1,2,3.
2606.	Sabira biruļi, Satupa tupiķi, Sanāk kosīķi No malu malām.	1,3,4.	2611.	Saimnieka dēliņam Siekstā kājas.	1.
2607.	Saime ēd, galds runā. (Ļaudis; Ēdēji ēd...)	1-4.	2612.	Saimniekam viena auss, — vairāk cir- tienu kā gadu.	4.
2608.	Saime ēd, saimniece skatās.	3.	2613.	Saimnieks dzied bez grāmatas. (Vīrs dzied...)	1-4.
2609.	Saimes mātei četri deguni. * Maizes māte četriem ciēiem.	1,2.	2614.	Saimnieks iet pa pagalmu, Bomis pār pleciem. (... pa sētu... pār plecu.)	1-4.

2615.		2628.	
Saimnieks iet pa sētu, Gaļas šķiņķis pierē.		Salds kā medus, auksts kā ledus.	1.
(...iet pa plānu...)	1,2,3.	2629.	
2616.		Salīcis, sakrupis	
Saimnieks kaktā, poga sānos.	1.	Dziļās Māres precinieks.	1,3,4.
2617.		2630.	
Saimnieks nēsā pa upi atslēgu.	4.	Salīcis sakropļis,	
2618.		Pie kalna malas piespiedies.	4.
Saimnieks nes savu kalpu.	1,3.	2631.	
2619.		Salīcis, sakrups, ēst var daudz,	
Sagšanas vēl nav austas, malas jau brudierētas.		Mute plata, kakls garš.	4.
(...jau aizgrīdātas.)	3.	2632.	
2620.		Salīcis, sakrupis koku grauž.	4.
Sakaltis Mārtniš aizdurvē.		2633.	
(...pabeņķi.)	1—4.	Salīcis, sakrups nū dziļuma mārgu vad.	4.
2621.		2634.	
Sakaltis tārpiņš padurvē.	1.	Salīcis, sakrupis,	
2622.		Pie kalna malas piespiedies.	1—4.
Sakaltusi, sacepusi, Ne pati ēd, Ne citam dod.	1,3,4.	2635.	
2623.		Salīcis, sakrupis,	
Saknupis, salīcis,		Pie kalna malas piespiedies,	
Pie kalna malas piespiedies.	1,2,3.	Ne mūžam no tā neatiet.	1—4.
2624.		2636.	
Sakums, uz sakuma kubuls, uz kubula pods, uz poda mežs, tai mežā suņi zaķus dzen.	1—4.	Salīcis, sakrupis,	
2625.		Tīrumu pārstaigā.	
Salā sasalst, siltumā sabiezē.	2,3.	(...Tīrumu apiet; Tīrumu apstaigā; Visus laukus apiet.)	1—4.
2626.		2637.	
Salašņas zirgi pura zāles ēd.	4.	Salīcis, sakrupis, uz cilvēka uzkāpis, sēd.	4.
2627.		2638.	
Salašņu zirgi purva sienu ēd.	1—4.	Salīcis, sakrupis	
		Zaļās māsas precinieks.	1—4.
		2639.	
		Salīcis, sakrupis	
		Zaļās muižas trepju laiža.	1.

2640.		2654.	
Saliku rikām, Izjemu drupanām.	3,4.	Sarkana dozīte, balts vāciņš.	1,4.
2641.		2655.	
Salikusi, sakrupusi Lielās jūras preciniece.	1,4.	Sarkana gotiņa Astē piesieta.	1—4.
2642.		2656.	
Salmi dārgāki nekā graudi.	1—4.	Sarkana gotiņa Astrā piesieta.	
2643.		(...Zidā piesieta.)	1—4.
Sāls kulīte apakš sliekšņa. (...zem sliekšņa.)	1—4.	2657.	
2644.		Sarkana gotiņa, Astru astīte.	
Sams ar četrām ūsām.	4.	(...Vaņa astīte.)	4.
2645.		2658.	
Sāni silst, sāni salst, Galva kalst, kājas mirkst.	3,4.	Sarkana gotiņa, Kaula sirsniņa.	3.
2646.		2659.	
Sapīts dienu, sapīts nakti.	1,3.	Sarkana gotiņa, Melna astīte.	
2647.		(...Brūna; Zītara; Astru; Zida; Gaņa astīte.)	1,3,4
Sapīts liepu krūms — dienu sasiets, nakti vaļā.	1.	2660.	
2648.		Sarkana gotiņa puru brien.	4.
Sarežģīts, samežģīts, Lauka galā pastatīts.	3.	2661.	
2649.		Sarkana gotiņa, Siena valdziņš.	
Sarkana aitiņa, Balta ļipiņa.	4.	(...Astru; Zida; Zaļš valdziņš.)	1—4.
2650.		2662.	
Sarkana aka, balta vinda.	1.	Sarkana gotiņa sūnās guļ.	1.
2651.		2663.	
Sarkana bļodiņa, Balta karotīte.	3,4.	Sarkana gotiņa valgā piesieta.	1,2,3.
2652.		2664.	
Sorkona buceņa zam slikšņa.	4.	Sarkana gotiņa, Zaļa astīte.	3,4.
2653.		2665.	
Sarkana čūska aiz kaula sētiņas.	3.	Sarkana gotiņa Zidā piesieta.	1,3.

2666.	Sarkanas govīs, melns gans.	1.	2680.	Sarkana meitiņa, Balta sirsniņa; Meitiņa mīļa, Sirsniņa — ne.	1,2,3.
2667.	Sarkana jumprava danco pa riņķa žogu.	1,2.	2681.	Sarkana mucīņa, Balta spundiņa.	1--4.
2668.	Sarkana jumprava skraida no viena kambuļa otrā.	2.	2682.	Sarkana mucīņa, Maza tapiņa.	4.
2669.	Sarkana klētiņa, Balta atslēga.	1.	2683.	Sarkana muižiņa, Balts kundziņš iekšā.	1,2.
2670.	Sarkana kurpīte, Balta kājiņa.	4.	2684.	Sarkana muižiņa, Balts kundziņš; Muižiņa aiziet, Kundziņš paliek.	1,2.
2671.	Sarkana kūtiņa, Pilna baltu aitiņu.	1—4.	2685.	Sarkana mutīte, Balta mēlīte.	3.
2672.	Sarkana kūts, melnas aitas.	1.	2686.	Sarkana piestiņa, Balta stampiņa.	1,2,3.
2673.	Sarkana laktiņa, Pilna baltu vistiņu. (Sarkana kārtiņa...)	1—4.	2687.	Sarkana princese caur zemēm brauc.	3.
2674.	Sarkana lapsa jūras brien.	3,4.	2688.	Sarkana princese glāžu pilī.	2.
2675.	Sarkana lāpsta dobes dibenā.	4.	2689.	Sarkana pudele, balts korķis.	1—4.
2676.	Sarkana māja un balti vīri.	1,2,3.	2690.	Sarkana sega ar desmit āķiem.	1,3.
2677.	Sarkana mājiņa Ar baltu atspaidu.	3,4.	2691.	Sarkana telīte Astē piesieta.	1—4.
2678.	Sarkana mājiņa, balts jumtiņš.	1.			
2679.	Sarkana māsiņa, Balta sirsniņa. (Sarkana sieviņa; māmiņa...)	1—4.			

2692.		2707.	
Sarkana telīte		Sarkans gailis zemē, sekste augšā.	3.
Zidā piesieta.	1,2,3.		
2693.		2708.	
Sarkana zoss, zaļi spārni.	3.	Sarkans gailis smilktniņās bērniņus perē.	4.
2694.		2709.	
Sarkanais vadzītis aiz cepļa aizkrita.	4.	Sarkans gailītis zemē dzied.	1—4.
2695.		2710.	
Sarkanas šķēres paklētē.		Sarkans galdiņš uz vienas kājiņas.	4.
(Zelta šķēres...)	1—4	2711.	
2696.		Sarkans jājējs, melns zirgs.	1—4.
Sarkani sivēni un zaļa cūciņa.	1,3.	2712.	
2697.		Sarkans jājējs, zaļa pātaga.	
Sarkani stabi, balta baznīca.	1—4.	(...zaļa karpača; vaļa pātaga.)	1,3,4.
2698.		2713.	
Sarkans ābols paklētē.	1,2,3.	Sarkans kaķītis pelnos purkš.	4.
2699.		2714.	
Sarkans auniņš zīda dziedziņā.	1,2,3.	Sarkans kamols	
2700.		Divpadsmit āķiem.	1,3.
Sarkans āža kažociņš.	1,2,4.	2715.	
2701.		Sarkans kamols paklētē.	
Sarkans briedis jūru brien.	1.	(Sarkans akmens; ābols...)	1—4.
2702.		2716.	
Sarkans bullis apakš zemes.	1,2,3.	Sarkans kamols pa tūrumu veļas.	1—4.
2703.		2717.	
Sarkans bullis stallī mauro.	1.	Sarkans kaula kažociņš,	
2704.		Trim stūriem cekuliņš.	1,3.
Sorkons dāds koktā rāc.	4.	2718.	
2705.		Sarkans kundziņš pasakārs.	4.
Sarkans deķis ar divpadsmit āķiem.	3.	2719.	
2706.		Sarkans kungs, melna droška, zaļa vaļa	
Sarkans gailis bedrē dzied.		pātaga rokā.	4.
(...lejā; laktā dzied.)	1—4.	2720.	
		Sarkans kungs pa silu staigā.	4.

2721.	Sarkans kungs uz jumta tup.	1,3.	2734.	Sarkans vērsis puru brien, mugura mirkst, kājas nemirkst.	4.
2722.	Sarkans rotāts kronis galvā, Simtu lupatu mugurā.	1,4.	2735.	Sarkans vērsis, simtu ādu.	2,3,4.
2723.	Sarkans sivēns guļ miltos.	1.	2736.	Sarkans vērsis, zaļi ragi.	1,2,4.
2724.	Sarkans stallītis, Balts kumeliņš.	4.	2737.	Sarkans vīriņš, balta bārdiņa. (Mazs mazs vīriņš...)	1,2.
2725.	Sarkans sunītis dienu rej, nakti guļ.	4.	2738.	Sarkans vīriņš, koka sirsniņa.	1,3.
2726.	Sarkans sunītis pakrēslī.	3.	2739.	Sarkans vīriņš pirtī, Zaļa bārdziņa laukā.	2,3.
2727.	Sarkans sunītis salmos tup. (Sarkans poģis...)	2,3.	2740.	Sarkans vīriņš, zaļa bārdiņa. (Mazs mazs vīriņš...)	1—4.
2728.	Sarkans suns aiz kaula vārtiem.	1—4.	2741.	Sarkans zirdziņš ieskrien mežā — nozvedzas.	3.
2729.	Sarkans un dzeltens Uz riņķi vien griežas, Spert vien taisās.	1.	2742.	Sarkans zirdziņš, melnas kamanas, balts vīriņš sēd iekšā.	1—4.
2730.	Sarkans vepris pa jūru peld.	1—4.	2743.	Sarkans zirgs pa upi maun.	4.
2731.	Sarkans vepris skalos guļ.	4.	2744.	Sārnu kuce sētmalē.	1,4.
2732.	Sarkans vērsis Baltu vēderu; Viens pats rags — Skan kā traks.	1—4.	2745.	Sārnu lācis sētmalē.	1,4.
2733.	Sarkans vērsis kūtī, Zaļi ragi ārā.	1—4.	2746.	Sārnu lācis sētmalē guļ.	4.
			2747.	Sarunāja div' bagāti Ziemu ciest, nesasalt: Viens — koka serdītē, Otrs — leda gabalā.	1—4.

2748.	Sasals, sakrips nu dzilīnes sīvu valk.	4.	2760.	Satinās tinās, Savijās vijās, Uzkāpa kokā, Sapumpurojās.	1- 4.
2749.	Sasaverkšuse kryumā sēd.	4.	2761.	Satupis, sakrupis Dzen cūkas kūti.	1.
2750.	Sasiets, sagriezts pa istabu danco.	1,3,4.	2762.	Saule lēca linājā.	1.
2751.	Saskrīn raudives, Izseikst Daugava.	1,4.	2763.	Saule pa kārti tek.	1.
2752.	Saskrien vārnas, Izdzeļ ezeru.	1,4.	2764.	Saule spīd paslieksnē.	
2753.	Sasukāta mārģa vedēja gaida.	4.	(... padurē.)		1,2.
2754.	Sastata staķeli, Sabira bireļi, Salēca koķeļi Palēkādami.	1,3,4.	2765.	Saulē velē, lietū kaltē.	1,4.
2755.	Sasukuota mārģa vuorda gaida.	4.	2766.	Saule visapkārt jūŗu silda.	1,2.
2756.	Sašūstīts, savārstīts pa kārķliem zivju meklē.	1,2,3.	2767.	Saules plauktiņš kaktiņā.	1,2.
*	Sašūstīts, sasveķots kārķliņos zivis zvejo.		2768.	Sausa ķēve tūruma galā zviedz.	3,4.
2757.	Sašūstīts, salāpīts iet uz meŗu irbju ŗaut.	1,2,3.	2769.	Sausais likais, ko tu te stāvi? — Zaļais bagātais, es tevi sargāju.	4.
*	Sasutīts, savārstīts skrej uz meŗu putnus ķert.		2770.	Savam saimniekam klanās, kaimiņam rāda dibenu.	2,3.
*	Sašūstīts, salāpīts (sakurŗāts, savarŗāts) iet meŗā putnus dzīt.		*	Puŗeniekos ķūrojas, mūsu mājās dibenu rāda.	*
2758.	Sātans tup krūmā, Zelta kronis galvā.	1.	2771.	Saviju viju, Sadaru taru, Sametu viju Taratas galā.	1-4.
2759.	Satiekas ceļā, viens otru pazīst, bet nezina, no kuŗam mājām.	1-4.			

2772.	Sazviedza zviedzējs Uz augsta kalna, Sudraba galvu, Pakulu asti.	1.	2786.	Sešas asis sudraba tilts, Abos galos rozēs zied.	3.
2773.	Sebežu sunīts Rīgas bruņās kalts.	4.	2787.	Sešas dienas guļ, septīto rej.	1,3.
2774.	Sēnalu kulīte uz četrām staklītēm.	1,4.	2788.	Sešas jūdzes gaŗa josta, Abos galos zelta sprādzēs.	1,2.
2775.	Sēnalu maisiņš uz četriem stabiņiem.	1—4.	2789.	Sešas kājas, divas rokas, četras acis, četras ausis, viena aste.	1—4.
2776.	Sēnalu staņģītis četrām kājām.	1—4.	2790.	Sešas lapas sudraba, Septītā zelta.	1—4.
2777.	Sēnalu staņķele četrām staklēm.	1.	2791.	Sešas māsas sudrabotas, Septītā apzeltīta.	
2778.	Septiņas zvaigznes sietiņā.	1.	2792.	Sešas māsas vienā pirtī peŗas, atnāk septītā, izdzen visas ārā.	1,2,3.
2779.	Septiņi bērzi — zirgam vezums; Atiet zemnieks — i nones.	1.	2793.	Seši bērzi kumeliņi, Septītais apzeltīts.	2.
2780.	Septiņi vīri istabā, bet Pēteris pie durvīm stāv.	4.	2794.	Seši brāļi sakauŗas, Visi seši pakaŗas.	1,4.
2781.	Septiņdesmit apģēŗbu, Visi bez pogām.	1,2,3.	2795.	Seši galdiņi sudraba, septītais zelta.	1,3,4.
2782.	Septiņdesmit apģēŗbi, visi bez pogām un āķiem.	1.	2796.	Seši graudi sudraba, Septītais dimanta.	3.
2783.	Septiņjūdžu plata josta, Katra jūdze savā krāsā.	1.	2797.	Seši koki vaŗa, Septītais sidraba.	3.
2784.	Sēstas zirgā, brauc gunī.	4.	2798.	Seši režģi, desmit kāju, trīs vēderi.	1,3.
2785.	Sešām kantēm ozols, Kļavās lapa galā.	1—4.			

2799.		2814.	
Seši sirmi kumeliņi		Sieva sēd kalniņā,	
Katrs savā steliņģī.	2.	Krustamice galviņā.	1—4.
2800.		2815.	
Seši vectēvi aiz kalna ādu min.	4.	Sieva skrien pa tīrumu,	
2801.		Kārts gals mugurā.	1—4.
Seši vērši kūti,		2816.	
Vaļa vārti priekšā.	1—4.	Sieva stāv kaktā	
2802.		Sastīpotu galvu.	2,3.
Seši zaļi oša gali.	3.	2817.	
2803.		Sieva stāv uz vienas kājas,	
Sidcrs siekstu kustināja.	1—4.	Simt lakatu galvā.	1,3.
2804.		2818.	
Sien kā zagli, glabā kā sirdi.	1—4.	Sieviņa iet raudādama,	
2805.		Izkrīt zelta atslēdzina,	
Sien kā zagli, ved kā brāli.	1.	Mēness redz, saule paņem.	1—4.
2806.		2819.	
Sienu pļauj — ne ārda, ne kaltē, tūliņ		Sikatiņa makatiņa	
met kaudzē.	1—4.	Ne ēd pati, ne dod otram.	1,3,4.
2807.		2820.	
Siera kancis akā.	1,3,4.	Sikoki, sakoki,	
2808.		Simeriski kociņi.	1,3.
Siera ņuka paklētē.	1—4.	2821.	
2809.		Sila galā rantikis.	2.
Siera ripa sētmalē.	3.	2822.	
2810.		Siltums uz maizes.	1,3.
Siers akā.	4.	2823.	
2811.		Silķe mucā, galva laukā.	1.
Siers jūras dibenā.	1,3,4.	2824.	
2812.		Silķe piecām astēm.	4.
Siers zirņos.		2825.	
(Siers zirņu; miežu; rudzu arodā.)	4.	Silķe uz silķes,	
2813.		Roņa tauki vidū.	
Sieva brauc pa ceļu,		(...Lāča tauki vidū.)	1—4.
Desu mulda klēpī.	1,2,3.	2826.	
		Silķei viena puse sālīta, otra ne.	4.

2827.		2841.	
Siļova viļova, Ar asti viļova; Nūkolta mežs, Pasataiseja gorods.	4.	Simtiem simtu kumeliņu Sieti vienā pavadā.	1,3,4.
2828.		2842.	
Simtācis, bet neredz.	1—4.	Simtiem zāģu, simtiem šņoņu, Nāk no fabrikas viens pats dēlis.	3.
2829.		2843.	
Simtācis iet viesus lūgt. Laimīgs, kas nenāca, nelaimīgs, kas nāca.	1,3,4.	Simts brālīši vienā jostā sasieta.	1,4.
2830.		2844.	
Simtācis jūrā.	1—4.	Simts brālīši ar vienu jostu sajozti.	1,4.
2831.		2845.	
Symtācis kuorti dzan.	4.	Simtu brālīšu Kopā sasieta, Uz mātes krūtīm Stafīti	
2832.		(<i>Simts brālīši... Uz māmiņas...</i>)	1,3,4.
Simtācis kaudzi met.	1—4.	2846.	
2833.		Simts cilvēciņu, visiem vaļa kažociņi.	4.
Simtācis viesus lūdz.	1,3.	2847.	
2834.		Simts dzinēji, desmit ģēģeji.	2.
Simtkājis ar muguru iet.	1,4.	2848.	
2835.		Simts ērzeļu zem vieniem iemaviem.	1,3,4.
Simtkājis zemi kārpa.	1,2,3.	2849.	
2836.		Simts iet turp, simts nāk šurp, bet ceļš nav ne pirksta platumu.	3.
Simt brālīšu danco pa dzelzs tiltu.	2.	2850.	
2837.		Simts jā, simts brauc; kad vienam no- tiek nelaime, tad visi apstājas.	3,4.
Simtiem brauca, simtiem jāja, Viens izgaisa, desmit meklē.	1—4.	2851.	
2838.		Simts kāju, pati neiet.	2.
Simtiem jūdza, simtiem brauca, Vienam skāde notikās, — Citi visi apstājās.	3.	2852.	
2839.		Simts kumeliņu Vienā grožā sasieta.	1.
Simtiem mazu vīriņu, Visiem mutītes vaļā.	3.	2853.	
2840.		Simts kumeliņu, Viena pātdziņa.	4.
Simtiem simtiem tūkstošiem Pili tais' no sprunguļiem.	1—4.		

2854.	Simts kumeļu ar vienām ķēdēm saslēgti.	1.	2867.	Simtu govju piens.	1.
2855.	Simts kumeļu vienos iemauktos.		2868.	Simtu māsiņu vienu lakatu vilē.	1—4.
(<i>Simtiem kumeļu...</i>)		1,3,4.	2869.	Simtu saģšas mugurā, Vējš pūš cauri.	1.
2856.	Symts maleru, Symts stoleru Izbyuvej muoju — Ni lūgu, ni durovu.	4.	2870.	Simtu simtu māsiņu Iet saķērušās rotaļās.	4.
2857.	Simts metēju, simts tinēju, Viena trūkst — visi stāv.	4.	2871.	Simtu zobu — kad ēd, tad vaid.	4.
2858.	Simts simtā, kaņš kaņā, Pusgrasis jumbā.	3.	2872.	Simtzaru grābeklis sienu kasa.	1—4.
2859.	Simts simtā, pusgraša jumbā.		2873.	Simtzaris sienu grābj.	1—4.
(<i>...Div' graši; Trīs graši; Grašavnieks jumbā.</i>)		4.	2874.	Simtzobis sienu ēd.	2,3.
2860.	Simts simtā, tūkstotis tūkstoī, Kad viens pazūd — jāmeklē.	1—4.	2875.	Sīpols kabatā.	1,3.
2861.	Simts viesu, simts gultu, un visiem pa voilokam.	1,4.	2876.	Sirdī četri kambarīši, Katrā divi melni vīri.	1—4.
2862.	Symts muoseņu vīnu skusteņu roksta; pagrīz vīnu pusi — taida, i ūtra taida.	4.	2877.	Sirmā zirgā jādams, šķiļ bez šķiltavām un krama.	1,3.
2863.	Simts tūkstošu ļaužu, katram pa vienai acij.	4.	2878.	Sirmu galvu mežu izstaigā.	4.
2864.	Simts bērū kumeliņu pie vienas silītes ēd.	1,2,3	2879.	Sisa riba kulītē.	1.
2865.	Simtu gadu govš guļ uz zemes, ne pūst, ne pel.		2880.	Sisenis dzied priedes galā.	1.
2866.	Simtu gadu vecs vīriņš vēl nav sauli redzējis.	1,2,3.	2881.	Sitās, sitās, I pasakārās.	1—4.

2882.	Sit un kaļ, dzirdams ir, redzams nav.	1.	2895.	Skaistāks kad nosavelk, nekā kad ap-savelk.	4.
2883.	Situ, situ ledu, Pasitu sudrabu; Situ, situ sudrabu, Pasitu zeltu.	1—4.	*	Pliks klājas, apģērbs neklājas.	
2884.	Sīvs kungs pulkiem kažokiem.	1,2.	2896.	Skaists kundziņš, skaliņš vidū.	1,3,4.
2885.	Sīvs sārnis silā.	3.	2897.	Skaistgalītis skaistējās, Pūpolītis pūpojās, Visiem dzirdot, Vienam saprotot.	
2886.	Sīva zāle silienā.	2.	(... <i>Vienam klausoties.</i>)		1,2,3.
2887.	Sīvzobis mežā, ķepurkājis ūdenī, plik-pauris gaisā.	1,2,3.	2898.	Skandējās, dārdējās No liepājas dzelzavā.	1.
2888.	Skaista mārga aiz cepļa aizkreit.	4.	2899.	Skaugis tup sētmalē, Gnīdaušus skaitīdams; Pavaicā sētlapam, Vai baldūns istabā.	1.
2889.	Skaista meita pagrabā, Zaļa bize ārā.	1—4.	2900.	Skrandains plukata ceļa malā.	1,2,3.
2890.	Skaista puķe ezerā, dienu zied balta, rītā un vakarā sarkana.	3,4.	2901.	Skrien, bet kāju nav.	1—4.
2891.	Skaista puķe kalnā zied.	4.	2902.	Skrien dienu, skrien nakti, Bet nekur neaizskrien.	1—4.
2892.	Skaista sārta jumprava Aiz loga sēž.	4.	2903.	Skrien kā lops uz četrām kājām, Guļ kā kamols, adatu pilns.	1—4.
2893.	Skaista skaista jumpraviņa Visa spīd dālderis.	4.	2904.	Skrien kā putns — nav putns, Urbj kā svārpsts — nav svārpsts, Rūc kā pērkons — nav pērkons.	1—4.
2894.	Skaista skaista meitenīte, Vēl skaistāks vainadziņš.	4.	2905.	Skrien kā vējš, bet stāv uz vietas.	1,2,4.

2906. Skrien kliegdams brēkdams, lūku vir- tene pa muguru. 1.	2919. Skroderis zem siekstas. 4.
2907. Skrien lācis rūkdams, Baltu sniegu putinādams. 2,3,4.	2920. Skrūvē, būvē, Vējš pūš cauri. 3.
2908. Skrien līku loču rūkdams, sperdams. 3.	2921. Skrūvēts, būvēts, Vējš pūš cauri. (... Vējš skrien cauri.) 1,2,3.
2909. Skrien, rūc, apsēžas, rok. 1,3,4.	2922. Slaika gaļa mamzele brūnu kreklu, zaļiem vamžiem. 3.
2910. Skrien, skrien — neaizskrien; Tek, tek — neaiztek. 1—4.	2923. Slaika meitiņa baltā krekliņā, zaļi kupli matīpi. 1,2,3.
2911. Skrien tā pura paipaliņa, Visi meži ligojas. 1—4.	2924. Slapjš galdiņš ezerā, Ecēšas virsū. 3.
2912. Skrien zila līdaka, Sintiem gāžas. 1—4.	2925. Slauku, slauku — neizslauku, Nesu, nesu — neiznesu. 1.
2913. Skrien zosis ar ozola deguniem. 4.	2926. Slauku, slauku — nevar izslaucīt; Laiks pienāk — pats aiziet. 1.
2914. Skribu skrabu pļauks! 1,3.	2927. Slīmests kārklos. 4.
2915. Skribu skrabu vāvere, Atskribu lec. 1,2,3.	2928. Smalka bērzu birztiņa Šķērotām virsotnēm. 3,4.
2916. Skrīpu skrāpu kalnā kāpu, Satiek' vienu baberjanci, Aizved' to uz kaula tiltu, Un tur viņu notiesā. 3.	2928a. Smalki smalki krūmiņi, Mazi balti zaķīši.
2917. Skroderis ar asām šķērēm. 4.	2929. Smierts puorņeicā. 4.
2918. Skroderis guļ uz lāvas, Apaļš kā rullis, Sarkans kā bullis, Šķēres padusē. (Virš guļ uz lāvas...)	2930. Smilkšu kulei četras tapas. 1.

2931.		2942.	
Smuidra gaŗa jumpraviŗa Zvirgzdotu pakausi.		Smolku kŗuceŗu Pylna roŗcŗeŗa, Vysim kŗķim Goli puorŗkŗarsti.	4.
(<i>Gaŗa gaŗa sieva Zvirgzdainu galvu.</i>) 2,3,4.			
2932.		2943.	
Smuidrais gaŗais smalko auklŗ.	1,2.	Spainis noslikst, stŗpa paliek.	1,3,4.
2933.		2944.	
Smuidrais smalko auklŗ.	1.	Spārni ir, bet putna nav.	3.
2934.		2945.	
Smuidri gaŗas priedŗtes, Visām ņķeltas virsŗnŗtes.	4.	Spārņus cilā, paskriet nevar.	1—4.
2935.		2946.	
Smuidrs gaŗŗ ozoliŗŗ, Zelta poga galiŗŗ.	1—4.	Spŗka vŗrs lokās un kustas, bet uz priekŗŗu netiek.	1—4.
2936.		2947.	
Smuidrs smuidrs ozoliŗŗ, Saule lŗca galotņŗ.	1,2,3.	Spŗks zem zemes, Skaistums vŗrs zemes.	4.
2937.		2948.	
Smuidrs smuidrs ozoliŗŗ, Zelta zŗle galiŗŗ.		Spŗlnieki spŗlŗ, Istaba gāŗŗas.	4.
(... <i>Zelta poga galā.</i>)	1,2,3.	2949.	
2938.		Spŗd, bet nesilda.	1,2,4.
Smuka smuka jumpraviŗa Sŗd mŗŗŗa mājiŗŗ.		2950.	
Igauniski runā.	4.	Spŗd kŗ saule — nav saule, Ciets kŗ krams — nav krams.	2,3.
2939.		2951.	
Smuka smuka meitiŗŗ, Jo smukāks kronŗtis.		Spindeŗu podiŗŗ sŗtmalā.	1,2,3.
(... <i>Jo smukāks vaiŗags.</i>)	1,2,3.	2952.	
2940.		Spodras zvaigznes zemŗ spŗd.	1.
Smuka smuka meitiŗŗ, Vŗl smukāks vainadziŗŗ.	1.	2953.	
2941.		Spŗgā kŗ dimanta ņķiltaviŗŗ, Dzeŗ kŗ cŗuskas dzelonŗtis.	
Smuks smuks zirdziŗŗ, Viena pati kāja.	3.	(... <i>kŗ dimanta akmentiŗŗ...</i>)	2,3.
		2954.	
		Spŗdi gaŗi bŗrni, Olekts gaŗa māte, Asi gaŗŗ tŗvs.	

2955.		2968.	
Sprīdi gaŗš vīriņš,		Stāv kungs uz vienas kājas;	
Olekt' gaŗa bārda.		Kas iet, tas paklanās.	4.
(... Olekti gaŗa bārda.)	1—4.	2969.	
2956.		Stāv lācis ar sīpoliem apsakāris.	4.
Sprinģu Mačs pa Ķildas pļaviņu danco.	1,3.	2970.	
2957.		Stāv pie pakša piesapūts,	
Sprukstiņš šķilu kustināja.		Skrien pa mežu ziņģēdams.	3,4.
2958.		2971.	
Sprunguļu muižiņa,		Stāv un staigā, bet aiziet nekur nevar.	
Simtu simtu cilvēciņu.	1,2,3.	(Iet un staigā...)	1—4.
2959.		2972.	
Spuru Jurim divas sievas.	1—4.	Stāv vīrs ceļa malā — ne runas, ne prāta, bet mēru zina.	1,3,4.
2960.		2973.	
Spuru Jurim divi sievas, lec uz vienu,		Stuov veirs ar rozplāstīm suonim.	4.
lec uz otru.		2974.	
(Spurim...)		Stuov vylks apdadzynuotu suonu.	4.
2961.		2975.	
Starains kungs glīzda pilī sēd.	4.	Stāvu uz kājām,	
2962.		Eju uz galvas.	1,3.
Starks nesa stārstiņu,		2976.	
Stārstiņš smilšu maisu.	3.	Stāvu uz kalniņa	
2963.		Sarkanu galviņu;	
Starp ozoliem un eglēm vērša āda		Kas iet, tas man klanās.	3,4.
sasālīta.		2977.	
(... vērša āda izstiepta.)	1,2.	Steņķis tup kalniņā,	
2964.		Bridulīti gaidīdams;	
Storp divejuom sēteņuom raudive don-		Pavaicāju laipniekam,	
cuoj.	4.	Vai stārstas istabā.	1.
2965.		2978.	
Stāsti pasakas, dod mīklas, tā vien		Stikla mājiņa, koka durtiņas.	3.
neaiztiec, kas dobes dibenā.	1,4.	2979.	
2966.		Stiķēts, driķēts,	
Stāv, bet iet.	3.	Divreiz vārīts,	
2967.		Sālī sālīts,	
Stāv jumpraviņa ar sarkanu cepurīti.	4.	Krāsni cepts.	1,3.

2980.		2993.	
Stilbi ir, pēdu nav.	1.	Strādā dienu, strādā nakti, Nevar darbus padarīt.	1—4.
2981.		2994.	
Stimenīca, repenīca, Sakaltusi zarenīca.	1.	Strengels tup sētmalē, Grigorīti gribēdams. Pavaicāšu sētlaipiņu, Vai ir pāns istabā. Ja būs pāns istabā, Grigorīti tad dabūšu; Ja nav pāna istabā, Grigorīti nedabūšu.	1,4.
2982.		2995.	
Stings stangs zemes velns, Piņķus ūsas kustināja.		Strīpaina vecene ceļmalā stāv.	4.
2983.		2996.	
Stīnkoks, stānkoks, Jumelīte pa vidu skrien.	1.	Strīpots kungs pāsmus skaita.	1,2,3.
2984.		2997.	
Stirna skrien, mēles pil.	1,2,3.	Stučikīts bučikīts Saimniekam maizi mērī.	4.
2985.		2998.	
Stirna skrien, pēdas zūd. (... pēdas jūk.)	1—4.	Stumjams un grūzams, bet ne soli uz priekšu.	1.
2986.		2999.	
Stirna tup laukā Ar lieliem nagiem.	2.	Stumjams velkams, simtiem skaitāms, Kad viens trūkst, tad viss stāv.	1,2,3.
2987.		3000.	
Stirniņa skrien, Daugava salst. (Stirna lec...)	1—4.	Stur mur, mur mur, Ko tu mur mur? — Stupri kupri, Kas tev kaiš?	3.
2988.		3001.	
Stīvēts, drīvēts, Dīvreiz vāriņš.	1,3.	Styureiņi uz kuortņņas ūlas karinej.	4.
2989.		3002.	
Stīvi stāvi koki likti, Vidū tek jumaliņa.	1,2,3.	Sudariņš ceļu tek, Uz sudara plīvurītis, Uz plīvura čakarītis, Uz čakara siena kaudze.	1—4.
2990.		3003.	
Stīvu iebāž, lunkanu izvelk, piesit pie ciskas — labs!		Sudraba aprika rovi žāvējas.	
2991.			
Stīvu ieliek, mīkstu izņem, Jo vairāk groza, jo labāks paliek.			
2992.			
Stopiņš uz stopiņa, Peles aste galā.	1—4.		

3004.		3018.	
Sudraba klājiens, zelta kuls.	1,2.	Suns rej rejamo, Zobi birst birstamo.	1—4.
3005.		3019.	
Sudraba svārki, zelta apkakle.	1.	Suns rej, zobi birst.	1—4.
3006.		3020.	
Sudrabs spīd linājā.		Suns rej, zobi klab.	
(...spīd pakalnē.)	1.	(...drabiņas birst.)	1,2,3.
3007.		3021.	
Sudrabu ieliek, zeltu izņem.	1,3.	Suns rej, zobi krīt.	1—4.
3008.		3022.	
Suku suku, ruku ruku, Desmit kājas, trīs vēderi.		Suns rej, zobi skrej.	1—4.
(Suku suku, bruku bruku...)	1—4.	3023.	
3009.		Suns tup sētmalē, kuņš iet gaļām, tam iekož.	1,2,3.
Sunīts rej, velns nebīstas.	1,2,3.	3024.	
3010.		Suns tup uz tūruma, Dzelzu kurpes kājā.	1,2.
Suns aizskrien, vieta paliek.	2.	3025.	
3011.		Suņi kaulu neēd, Ādu pa pasauli vadā.	4.
Suns guļ grūvē, kad iet klāt, tad urkst.		3026.	
(Suns guļ krāsns stūrī...)	1,2,3.	Sūrs un sāļts, skābs un spalvains.	1.
3012.		3027.	
Suns guļ pagultē Aizsietu rīkli.	3.	Susuriņš ceļu tek, Visi meži ligojas.	1—4.
3013.		3028.	
Suns guļ palodzē.	2.	Susurs sēd koktā Ar deviņiem kažukim, Kas jū aiztik, Tys pots raud.	1,4.
3014.		3029.	
Suns guļ sniegā rūkdams, līpa gaisā.	1,4.	Susurītis tek pa ceļu, Tā ka visa zeme rīb; Uz susura līpatīņa, Uz līpatas ozoliņš, Uz ozola peka.	1—4.
3015.			
Suns guļ snieggubenā.			
3016.			
Suns guļ, zarnas kust.	1,2,4.		
3017.			
Suns rej, kauli birst.	1—4.		

3030.		3036.	
Svece izdeg, dakts paliek.	4.	Svied gaisā — nestāv; dod cūkām — neēd, bet visiem ļoti patīk.	1,2.
3031.		3037.	
Sveķu Andrejs gudrības kalnā gotiņas gana.	1,2,3.	Sviesta ciba Daugavā.	1—4.
*		3038.	
Sveķu Pēteris pār kalnu pāri tek.		Sviesta ciba ezerā.	
*		(<i>Sviesta pika; bļoda jūrā peld; Dauga- vā.</i>)	1—4.
Sveķu Pēteris ved govīs pār pulānu kalnu pāri.		3039.	
3032.		Sviesta ciba ezerā,	
Sveķu celms uz krāsns.	1.	Ne tā pūst, ne tā pel.	1.
3033.		3040.	
Sveķu Matīss govīs dzen.	2,4.	Sviesta ciba paklētē.	
3034.		(<i>Sviesta pika...</i>)	1—4.
Sveķu Pēteris cūkas gana dzirdēšanas kalnā.	1.	3041.	
*		Sviesta ciba zem klēts.	
Stuģis (Stučka) dzen cūkas pār verst- kalnu.		(<i>Sviesta spainis; ķērne...</i>)	1—4.
3035.		3042.	
Svēts Pāvuls aiz mēles pakārts.	4.	Svymba par kolnu.	4.

Š

3043.		3047.	
Šā gada gotiņa, Pērngada astīte.	1,3,4.	Še bij kociņš, te bij kociņš, Ik kociņā šūpulītis, Šūpulīšos mazi bērni, Visiem kaula kažociņi.	3.
3044.		3048.	
Šā gada teļš, Pērnējās kājas.	1,3,4.	Še tere tere, Še meta meta, Še meta lingu, Še lingas aste.	1,2.
3045.		3049.	
Šatavila matavila Pa nīmecki gavarila.	4.	Še viju viju, Še metu liņģi, Še pati liņģe, Še liņģes aste.	1,3.
3046.			
Še bij kociņš, tur bij kociņš, Ik kociņā šūpulītis, Šūpulītī mazi bērni.	1,2,3.		

3050.	Šī gada vedekla pērnējā krēslā sēd.	3.	3063.	Šņac un kust, bet tomēr paliek uz vietas.	1—4.
3051.	Ši koki, ša koki, Zemi resni koki, Zilniece vidū.	1,4.	3064.	Šodien dzima, rītu auga, Parīt brauca precībās.	
3052.	Šimpus jūras cērt, Viņpus jūras skaidas aizlec.	1—4.	3065.	Šogad kauj, Citu gadu dīrā.	1,2,3
3053.	Šinī vasarā palaiž, nākošā atrod.	4.	3066.	Šur bij koki, tur bij koki, Uz tiem kokiem šūpulīši, Šūpulīšos bērniņi.	3,4.
3054.	Šīs zemes mucīņa, Vāczemes stīpiņa.	1,2,3.	3067.	Šuru buru ozola krūmā.	1—4.
3055.	Šķeļu, šķeļu blukīti, Nevaru pāršķelt; Atiet laiks — Pats pāršķeļas.	4.	3067a.	Šusterītis lopus dzina No kalniņa lejiņā: Gar dzirdekli, gar redzekli, Gar slapjo snīpas muižu.	
3056.	Šķērains kungs glīzda pilī sēd.	4.	*	Sveķu Maija govi ved Gar dzirdūkli, gar redzūkli, Gar šņauptuvi, gar strēbtuvi.	
3057.	Šķērsām ribas, gažām ribas, Visām ribām cauri spīd.	1.	*	Susuriņš lopus dzen gar dzirdekli, gar redzekli, gar to pašu snapes muižu.	
3058.	Šķila vilka strupuliņu, Strupuliņš šķilu vilka.		*	Susuriņš govi dzina gar dzirdokli, gar redzokli, gar klabatas sētu.	
3059.	Šķindeļu klēts, Dāldeņu jumts.	1—4.	*	Susurītis lopus dzen gar dzirduli, gar redzuli, gar pašu lapsas muižiņu.	
3060.	Šķūni izplēš, spāri paliek.	2.	*	Susis govi dzina gar dzirdi, gar redzi, gar pašu tapas krogu.	
3061.	Šņac i krāc, Dievam netic.	4.	*	Sveķu vīrs govi ved no Kangarkalna uz ragu tiltiņu notiesāt.	
3062.	Šņac kā velns, Zaļas putas spļaudams.	3.			

Pieci vīri lūsi vilka gar dzirdekšļiem, gar redzekšļiem, gar slapatas nama durvīm. *	3068. Šūstīts, lāpīts Pagasta vecais.	2.
Pieci pintiķi veda vienu urztiķi gar dzirdekšļiem, gar redzekšļiem; uz kaula tilta notiesāja krak! *	3069. Švīgš švāgs Iebrauc dzelzu muižā.	1,2,3.
Bubeldanci ved tiesāt uz ragu tiltu. *	3070. Šviku švaku ķēves aste, Kas uz astes, tas lai tev, Kas zem astes, tas lai man.	4.

T

3071. Tai pašā pļavā pļauj ziemu, tai vasarā. 1,2,3.	3077. Taisns tēvs, Riņķaina māte, Plakana meita, Apaļš un lustīgs dēls.	1,2,3. 1,2,3.
3072. Taisnības devējs karājas. 3,4.	*	
3073. Taisneība un nataisneība aiz devejom sēteņom stuov. 4.	Liels, garš tēvs, Riņķota māte, Plakana māsiņa, Rakalis brālis.	
3074. Taisni trīs nedēļas, Naksniņas un dienīņas, Neēdis un nedzēris Savā mājā gulēju, Pēdīgi to saplēsu Un pie mātes aizskrēju. 1—4.	3078. Tālāk aizsviež nekā aiziet. 4. 3079. Tālāk sviežu nekā redzu. 4.	
3075. Taisns tēvs, Lika māte, Apaļi dēli, Plakanas meitas. 1—4.	3080. Tālu met, tepat paliek. 1,2,3. 3081. Tam dod, tam i klanās. 4.	
3076. Taisns tēvs, Lika māte, Plakans auklis, Sprogaini bērni. 1—4.	3082. Tāpat sienu pļauj vasarā karstā saulē kā ziemu putenī. 1,2,3. 3083. Tarasa cepure salāpīta. 4.	

3084.		3097.	
Tas augstais kungs priekš tā zemā		Tek, tek cūciņa,	
kunga klanās.	2,3.	Barojas.	1—4.
3085.		3098.	
Taukaina kačīne sēd uz puorta.	4.	Te min ar kājām,	
		Te matus plūc,	
		Te atkal pabučo.	
3086.		3099.	
Tauku miesa, linu sirds.	1.	Tepulis kalpo saimniekam nakt un	
		dien. Vecus svārkus noplēš, jaunus	
3087.		ātri nedabū.	1.
Tauka tauka vistiņa,			
Viens pats kauliņš.		3100.	
(<i>Tukla tukla vistiņa...</i>)	1,2.	Tērauda gotiņa	
		Zīda valgā piesieta.	3.
3088.		3101.	
Tauku mice uz krāsns.	4.	Tērauda vīrs, koka kāja.	1.
		3102.	
3089.		Tērauda zirdziņš,	
Tauku picķa ezerā.	2.	Pakulu pavada.	3.
		3103.	
3090.		Tēraudsunīts māju sarga.	1,2,3.
Tauku pīte ezerā.	3.	3104.	
		Te tere tere,	
3091.		Te vija vija,	
Taukuota taukuota		Te sita mutuli	
Vucyna lipa.	4.	Vijatas galā.	
		(... <i>Te meta mutuli...</i>)	1—4.
3092.		3105.	
Tavam kungam, manam kungam lūku		Tēva josta nesalokāma,	
ritenis mugurā.	1—4.	Mātes manta neizskaitāma.	1,2,3.
		3106.	
3093.		Tēva jostu nevar salocīt,	
Te deju, te lecu,		Mātes pūru nevar izdalīt.	3.
Te pasakāru.	1.	3107.	
		Tēva kažoks nošporēts,	
3094.		Mātes kažoks nešporēts.	1.
Te dūcēja, te ribēja,		3108.	
Te salēca laktiņā.	1.	Tēva pods sētmalā.	1,2,3.
3095.			
Tek dienīņu, tek naksniņu,			
Nevar darbus padarīt.	1—4.		
3096.			
Tek dienu, tek nakti,			
Da Rīgai nedatek.	3.		

3109.	Tēva zeme nedalīta, Mātes tīne necilāta; Kas var tēva zemi izdalīt, Mātes tīni izcilāt?	4.	3117.	Tāvs ustobā, rūka uorā.	4.
3110.	Tēvs un māte asi gaŗi, Bērni cits par citu gaŗāki. (<i>Gaŗš tēvs, gaŗa māte...</i>)	1,2,3.	3118.	Tēvs vēl nav piedzimis, bet dēls jau pa jumtu danco.	1—4.
*	Tēvs ar māti vienā augstumā, Bērniņi cits par citu augstāki.	1,3.	3119.	Tēvs vēl nav piedzimis, kad dēls jau lido.	3.
3111.	Tēvs asi gaŗš, Māte olekti, Bērni — katrs kortelīti.	1,2,4.	3120.	Tiepums jāŗ kazu.	1,2.
3112.	Tēvs asi gaŗš, Māte pusasi; Sīkie bērniņi Sprīdi gaŗi.	1,2,4.	3121.	Tiesas vīrs aiz deguna pakārts. (... <i>aiz mēles pakārts.</i>)	3,4.
3112a.	Tēvs dilst delams, Māte briest brieŗzama.		3122.	Tiesas vīrs liku degunu.	2.
3113.	Tēvs grieŗ ņķēlēs, Māte berŗ druskās.	1—4.	3123.	Tiesas vīrs zem sola guŗ.	4.
3113a.	Tēvs iet meŗā putnu ņaut; kuŗu noŗauj, to nepārnes, kuŗu nenoŗauj, to pār- nes.		3124.	Tiesnesis ar liku degunu	1.
3114.	Tēvs nav piedzimis, Dēls jau jumtā. (... <i>Dēls jau skursteŗgalā; kaŗā; die- nestā.</i>)	1—4.	3125.	Tiesnesis bez mēles.	1—4.
3115.	Tēvs salts, māte silta, bērni trako un pasakaŗ.	4.	3126.	Tieva gaŗa jumprava, Kramota galva. (... <i>Kramaina galva.</i>)	2,3,4.
3116.	Tēvs vēl ņūpulī, bet dēls jau danco.	1—4.	3127.	Tieva gaŗa jumprava, Pakulu sirds.	1,2,3.
			3128.	Tieva gaŗa jumprava Pārņķeltu nāsi.	2.
			3129.	Tieva gaŗa jumprava, Plata sarkana cepure.	1,2,4.
			3130.	Tieva gaŗa jumprava, Pumpiŗa galā.	3.

3131.	Tieva gaŗa jumprava, Raibas acis.	3.	3141.	Tieva gaŗa jumpraviŗa, Sirds sadega dzīvojot.	1,2,3.
3132.	Tieva gaŗa jumprava, Rikle dziŗa un melna.	4.	3142.	Tīva gara jumpraviŗa, Leidz pat zemei kaukaŗenas.	
3133.	Tieva gaŗa jumprava, Sarkana galva.	3.	(Maza sīka jumpraviŗa...)		4.
3134.	Tieva gaŗa jumprava Sēd nama kaktā, Žokļi pārsieti.	1—4.	3143.	Tīva gara jumpraveŗa, Pūgas da zemei.	4.
3135.	Tieva gaŗa jumprava Sēd un plok. (Maza maza meitiŗa...)	1,2,3.	3144.	Tīva gara jumpraveŗa, Vysapkuort treikuleņi. (Skaista gara... Apkuort triku treiku- leni.)	4.
3136.	Tieva gaŗa jumprava Stāv sētas vidū, Kas iet gaŗām — Paklanās.	3.	3145.	Tieva gaŗa mamzele, Pilns pakausis utu.	1—4.
3137.	Tieva gaŗa jumprava Tālu splauj; Kam siekalas pielip, Tam jāmirst.	1,2,3.	*	Liela gaŗa jumprava, Pilna galva gnīdu.	
3138.	Tieva gaŗa jumprava, Uguns sirdī.	2,3.	3146.	Tieva gaŗa mamzelīte, Tikmēr grieŗ, kamēr resna.	
3139.	Tieva gaŗa jumprava, Zelta kronis galvā. (...Zelta mice galvā.)	1—4.	3147.	Tieva gaŗa meitiŗa, No taukiem kleitiŗa. Kad uzliek uguns micīti, Sāk gauŗi raudāt.	1,3.
3140.	Tieva gaŗa jumpraviŗa Dienu nakti ligoŗas.	3.	3148.	Tieva gaŗa preilenīte, Ik rītiŗus dancināma.	1—4.
			3149.	Tieva gaŗa sieviŗa Aug arvienu mazumā.	1—4.
			3150.	Tieva gaŗa sieviŗa Visus ganus vada.	1,2,3.

3151.	Tieva gaŗa tēva josta, Nevienu nevar salocīt.	1—4.	3160.	Tievs un gaŗš iekrīt zālē — neredz.	4.
3152.	Tieva tieva jumpraviņa, Paliek resna dancojot.	1—4.	3161.	Tievs un gaŗš, Slinks un kārs Uzkāpa kokā, Izdēja olas.	1,2,4.
*	Maza maza jumpraviņa Dancodama resna top.		3162.	Tikai gadu vecs, bet tā novecojis, ka nekam neder.	1—4.
3153.	Tievs balts vīriņš, Melnā galviņa. (Balts kundziņš...)	1,3,4.	3163.	Tikatiņ takatiņ Augšā lēca olu dēt, Kubulā izperēj'.	1,2,3.
3153a.	Tievs gaŗš apaļu galvu, cilvēkam par moku, zagļiem par bēdām.		3164.	Tik biezs kā miežu metiens, Bet bērza lapu nepanes. (...kā miežu klājiens...)	1—4.
3154.	Tievs gaŗš izaudzis, Saules neredzējs, Iznāk klajumā — Kliedz un brēc.	1.	3165.	Tikutīņš pa ceļu tek, Uz tikuta leka, Uz tās lekas ozoliņš, Uz ozola peka.	1—4.
3155.	Tievs gaŗš tēvs, Plakana māte, Sīki mazi bērniņi Asins sūcēji.	1—4.	3166.	Tilipa talapa caur sienu baļķus vadā.	4.
3156.	Tievs gaŗš vīriņš, Zelta galviņa.	1,3.	3167.	Tilts mirkst upē.	3.
3157.	Tievs tievs, gaŗš gaŗš, Mūžam sauli neredzējis.	1,2,4.	3168.	Timtām kociņš, tamtam kociņš, Tidrā ridrā ritam kociņš.	1,3.
3158.	Tievs tievs, gaŗš gaŗš, Viss dzeņu sakapāts.	3,4.	3169.	Timtām kociņš, tamtam kociņš, Tidritam kociņš.	1—4.
3159.	Tievs tievs, gaŗš gaŗš, Zelta poga galā. (...Zelta pile galā.)	1—4.	3170.	Tinkš tankš, sten un pukst, Raibu ģīmi stundu mēms.	1,2,3.
			3171.	Tinterkoks tenterkoks Visur pāri lenterēja.	1.

3172. Tintiņš ēda, tintiņš dzēra, Tintiņa pēdu nepazīna. 3.4.	3185. Titars tatars kalna meistars Olas dēj debesīs. 1.2.
3173. Tintu gāja, tantu gāja, riņķī gāja, Augšā gāja olu dēt. 1,2,4.	3186. Titi koki, vīti koki, Apkārt tek jumaliņa. 1,2,3.
3174. Tinu tinu, Viju viju, Uziet augšā, Sapumpurojas. 1—4.	3187. Torķis sēd aiz vārtiem, Gaida drilli izeitam; Pavaicāju sētlaipim, Kur gulēja aldermaņi. 2.
3175. Tīrais apsedz netīro. 1,3.	3188. Trako, trako, pasakāj. 1—4.
3176. Tirgs kalnu apgāza. 4.	3189. Trakšēja, brakšēja, izguoja streipe kai vactāva peipe. 4.
3177. Tirgū tirgū Visiem zilās cepurītes. 3,4.	3190. Trakuļa kumeļš gaŗām kājām. 3,4.
3178. Tirkšēdami tarkšēdami Sabrauc dzelzs pilsētā. 1,3.	3191. Trauks jauns, bet tomēr vienos cau- rumos. 1,4.
3179. Tīrumā aug dvēsele, Miesā vēŗša vēderā. 1,2,3.	3192. Trauks stāv visu mūŗu, vāks pusmūŗu. 1,2,3.
3180. Tīruma galā muca rūŗst. 4.	3193. Treju styuru klēŗeņŗ, Vydā bolts jēŗeņŗ. 4.
3181. Tīruma galā nelaime blauj. 3,4.	3194. Trīnacītis sētmālī. 1.
3182. Tīruma galā stāv kaŗavīŗ, Viss ar pogām nopogāts. 4.	3195. Trīs arŗiņas dāŗgas drēbes. 4.
3183. Tītarēns pogu velk. (Tītarājs . . .) 1,4.	3196. Trīs gadiņus es pazīnu Ālavīcas guŗu vietu. 1—4.
3184. Tītars stāv uz vienas kājas. 1.	3197. Trīs gadus pazīnu sarkanās govs gulē- jumu. 1,2.

3198.	Trīs galvas, trīs vēderi, desmit kājas.	1.	3212.	Trīs vilki gažām, Citi vilki šķērsām.	1,4.
3199.	Trīs kājas, div' ausis, viens vēders.	4.	3213.	Trīs vīri aiz loga strīdas. Viens saka: „Man vasara labāka.“ Otrs: „Man ziema labāka.“ Bet trešais: „Man tāda vasara kā ziema.“	1—4.
3200.	Trīs kājas, sešas acis.	1,4.	3214.	Tu, brālīt, guli sapūdamš, Es iešu saules vārtos.	4.
3201.	Trīs kājas, sešas acis, tupus savu mūžu nodzīvojis.	1,4.	3215.	Tukla tukla sieviņa, Viens pats kauliņš.	1,2,3.
3202.	Trīs kundziņi sēd vienā krēsliņā.	3.	3216.	Tukla tukla vistiņa, Viens pats kauliņš.	1,2,3.
3203.	Trīs māsiņas vienu vainagu nes.	1—4.	3217.	Tul tul muliņ, Cits citam galā.	2.
3204.	Trīs nedēļas sildījies, ne ēdis, ne dzēris, savu māju saplosījis, aiztek pie mātes.	1.	3218.	Tu manā, es tavā, Pats savā nevar.	2,3.
3205.	Trīdesmit kūlēji, Viens pats kratītājs.	1,2.	3219.	Tumsā dzimst, pie uguns mirst.	
3206.	Trīdesmit divi kūlēji, Viens vien riņķī griezējs.	1,2.	3220.	Tupelis mežā, Ačgārnis ūdenī.	1,3.
3207.	Trīs simti kumeļu Stāv pie vienas pavadas.	1,2,4.	3221.	Tupi, gūģi, sēdi, gūģi, visu vasaras peļņu apēdis.	2.
3208.	Trīssimt vīriņu danco pa dzelzs kalnu.	2.	3222.	Tupiķis tup, Kareklis karājas, Tupiķis gaida, Kad kareklis kritīs.	2,3.
3209.	Trīsstūrainas kamaniņas, Balts kundziņš sēž iekšā.	1,3.			
3210.	Trīs stūriem klētiņa, Pilna baltu miltiņu.	1—4.			
3211.	Trīs stūriem muižiņa, Balts kundziņš iekšā guļ. (Trim kantēm... iekšā sēd.)	1,2,3.			

3223.	Tupi, tupi, tupiķi, Kari kari, kariķi, Bija tam tupiķim Kariķi baudīt.	1—4.	3226.	Tupu tupu, ruopu ruopu Pa dzelža trepēm Da gales pilei.	4.
3224.	Tupi, tupi, tupiķi, Karu karu, karuli, Tupiķis grib To karuli baudīt.	2,3.	3227.	Tup, tup zaķīts Viens pret otru, Kā nāk vakars — Salec kopā.	1—4.
3225.	Tupu tupu, tupulīt, Karu karu, karulīt, Tāpat bija tupuļam Karulīša jālūdžas.	1—4.	3228.	Turabans uz muola kolna.	4.
			3229.	Turas bez roku, iet bez kāju; kas iet, tas jem aiz apkakles.	4.
			3230.	Tu turi, noturi, Viņš lec un danco.	1.

U

3231.	Ubadziņi bizināja Siltajā saulītē, Visas savas kulītes Upītē samērkuši.	1—4.	3238.	Ūdenī dzimis, no ūdens bīstas.	1—4.
3232.	Ubagā pirts kuŗas.	4.	3239.	Ūdenī dzimis, ūdenī audzis, no ūdens bīstas.	1—4.
3233.	Ubagi ziņģē, Baznīca gāžas.	1—4.	3240.	Ūdens pret kalnu iet.	4.
3234.	Ubags alā, kules malā.	1,3,4.	3241.	Ūdens putns ar vienu kāju.	3.
3235.	Ubags istabā, kule ārā.	4.	3242.	Ūdens vārti, koka atslēga.	4.
3236.	Ubags pirtī, tarba ārā.	1—4.	3243.	Ūdeņa toveri izdzer, dzelža mārciņu apēd, ceļas un veļas.	4.
3237.	Ubags stāv grāvmalā, Kuŗš iet gaŗām, Tam dod kukuli.	3.	3244.	Uguns podā, ūdens zem tā.	4.
			3245.	Ugunī nedeg, ūdenī neslikst, iet pa salmiem — nečaukst, nav ar roku saķejams, ne ar virvi piesienams.	3.

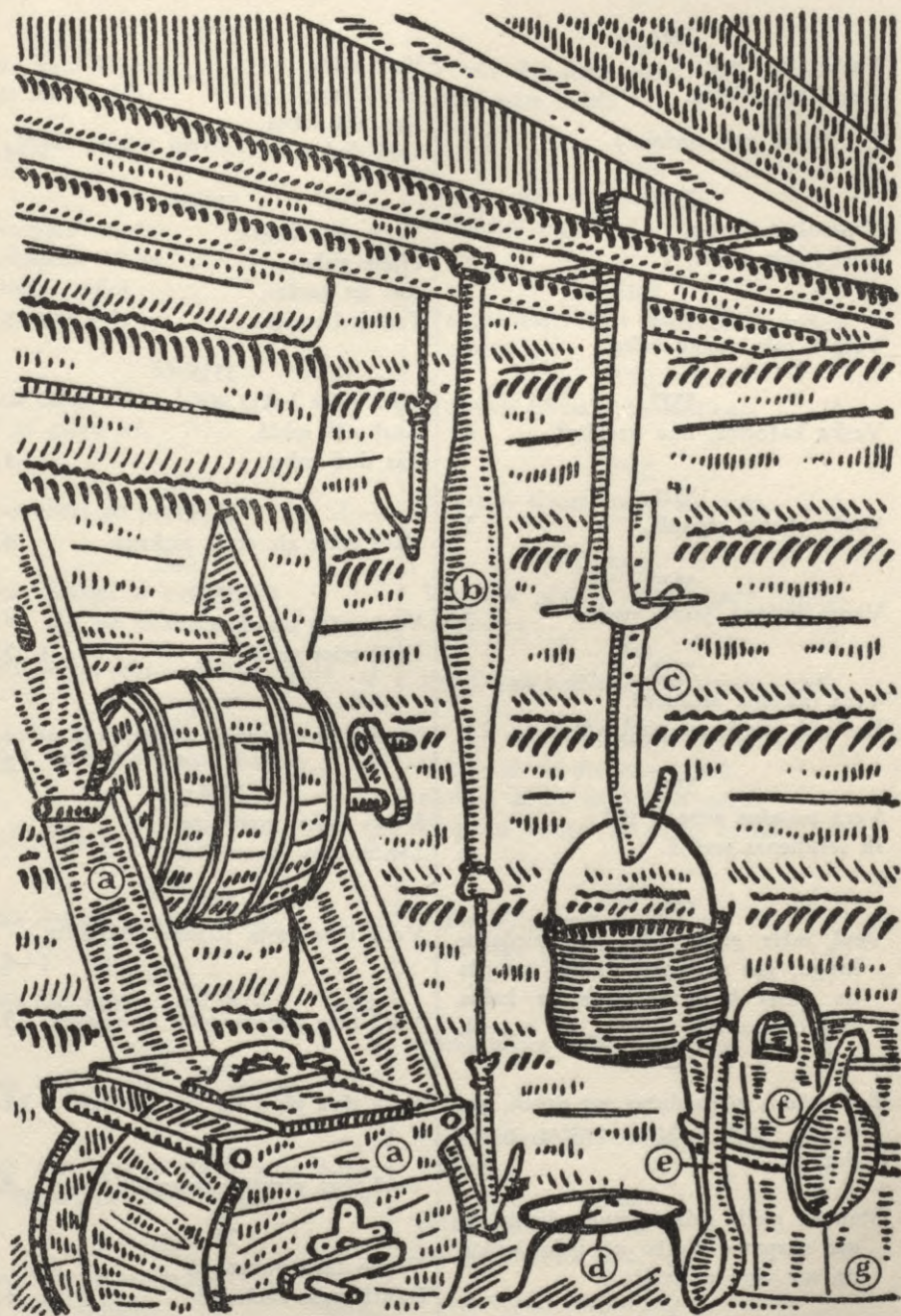
3246.	Unkuls kunkuls krīt no beņķa, Neviens dokters nevar glābt. (...krīt no krēsla...nevar ārstēt.)	1—4.	3258.	Uz galda balts, nokrīt zemē — dzel- tens.	1,2,3.
3247.	Untulis tuntulis zemē kad krīt, Ne to var sieva glābt, ne ārsts.	1—4.	3259.	Uz istabas maizes galiņš.	1,4.
3248.	Upe tek, kārkli kust.	4.	3260.	Uz kāda zariņa putniņš nevar uz- laisties?	1,2,3.
3249.	Upe tek, krasti ligojas.	1,3.	3261.	Uz kājām liek, bet uz galvas staigā.	2,3.
3250.	Upe tek, ledi skan, Brāļi naudu lidzināja.	4.	3262.	Uz kājām, rokām pirksti, bet nav cil- vēks.	4.
3251.	Upe pret kalnu tek.	4.	3263.	Uz kalna govs blāuj, No visām pusēm teļi mauj.	4.
3252.	Upe skrien, krasti ligojas.	1.	3264.	Uz kalna velns sēd.	4.
3253.	Ūsas kā kazakam, Acis kā spijonam, Divi ragi pierē, Lēniņām cierē, Atpakaļ dodas, Ka ļīb ļīb!	4.	3265.	Uzklāj baltu palagu, uzliek baltu šķīvi, uzbeļ baltus zirņus.	1,2,3.
3254.	Uzaņu tīru lauku. Sadzenu melnas aitas.	1.	3266.	Uz kūpla divi azari.	4.
3254a.	Uziet kalnā dārdēdams.		3267.	Uz lēveņa lēverītis, Uz plepeņa pleperītis.	1.
3255.	Uz augsta kalna ērzelis ar kaņepju asti.	3.	3268.	Uz mežu aiznes miltus, no meža — plāceņus.	4.
3256.	Uz celma sēd pieci vīriņi.	4.	3269.	Uz mežu iet, atpakaļ skatās.	1—4.
3257.	Uz egles lins, Uz lina ozols.	1,2,3.	3270.	Uz mežu iet — laipas liek, bet no meža — pāri liek.	4.
			3271.	Uz mežu iet — uz mājām skatās, Uz mājām iet — uz mežu skatās.	1—4.

3272.	Uz pagalmu lokās, bet atnāk mājā — izstiepjas.	1,2.	3280.	Uz vietas stāv un šņāc.	1—4.
3273.	Uz pelēkas akas uzlikta cepure, uz cepures sarkana poga.	4.	3281.	Uz vyds azara čārmyukša aug.	4.
3274.	Uz prickšu iet, atpakaļ ecē.	1,3.	3282.	Uz vyds azara guņš dag.	4.
3275.	Uz savu labumu vērdamies, raud.	4.	3283.	Uz zemi ēzdams, Uz augšu lēkdams.	3.
3276.	Uzsēdies uz zirga, zirgu sedlo.	4.	3284.	Uz zemi skatās, debesis neredz; Nekas nesāp, bet vienmēr sten. (Pa zemi staigā...)	1—4.
3277.	Uz tīrumu iet kā putraini, uz mājām kā plāceņi.	4.	3285.	Uz zirga sēd, zirgu maun.	4.
3278.	Uz vecmātes istabas karājas maizes kukuļa maliņa; suņi rej, dabūt nevar.	1,4.	3286.	Uz zirga uzsēdies, zirgu jūdz.	4.
3279.	Uz vienas kājas stāv, Uz debesīm rād'.	2,3.			

V

3287.	Vāca brauc pa liepas tiltu Iekš vaļa pili.	2.	3292.	Vāczemes kungiem dzeltenī kažoki.	4.
3288.	Vāczemē koku tēš, Šai zemē skaidas lec.	2,3.	3293.	Vai bij ziema vai vasara, Zaļi svārki mugurā.	3.
3289.	Vāczemē malku cērt, Šai zemē skaidas lec.	1,4.	3294.	Vaigs bez acīm asarās mirkst.	4.
3290.	Vāczemē zirgu jūdza, Šai zemē loks atspīd.	1,2,3.	3295.	Vai manu dienīņu, Kādi raibi kundziņi! Paši māc spēlēt, Paši māc dancot.	3.
3291.	Vāczemē zirgu pīrku, Šai zemē loku liecu. (Rīgā; Ārzemēs zirgu pīrku...)	3,4.	3296.	Vairāk caurumu zemē nekā zvaigžņu pie debesīm.	1—4.

3297.		3311.	
Vairāk ezera žēl, ne slīcēja.	4.	Vārna sēž uz kalna, Pelēks lakats galvā.	3.
3298.		3312.	
Vai simtu kāju, tomēr uz muguras staigā.	1,4.	Vārna tup uz pārējā, Iesms caur penderi.	1.
3299.		3313.	
Vai vecs vai jauns, bet liks.	1.	Vārna tup uz pārējā, Spārnus vien plivina, Bet nost nevar tikt.	1—4.
3300.		3314.	
Vai ziema vai vasara, bet vecis uz jumta sēd un pīpo.	1—4.	Varvuliņi vervuliņi Kokā kāpa raudzīties.	1.
3301.		3315.	
Vakarā nomirst, rītā atdzīvojas.	1.	Vasar darbs, ziemu atpūta.	4.
3302.		3316.	
Vakarā dzimst, pa nakti aug, no rīta jāj precinieki.	1—4.	Vasar egle, ziem lins.	4.
3303.		3317.	
Vakarā mirst, bet rītā dzimst.	1,4.	Vosor pi manis ar svīstu, a zīm lels gaveņš.	4.
3304.		3318.	
Vakarējuo gaška aiz lūga.	4.	Vasarā neaug pat siltās zemēs, bet, kad ziema, zied pie rūtīm.	1,3.
3305.		3319.	
Važa cūka, linu aste.	3.	Vasaru eglīte, Ziemu gotiņa.	1—4.
3306.		(...Ziemā kaziņa.)	1—4.
Važa mietus dzen, Visa zeme skan.	4.	3320.	
3307.		Vasaru jumprava, Ziemu sviesta ciba.	1,3.
Važa stīpa pār ezeru. (Dzelzs stīpa...)	1,2.	3321.	
3308.		Vasaru kažokā, ziemu kreklā.	1—4.
Varavīksne pār jūru. (Dzērves kakls pār jūru.)	1,3.	3322.	
3309.		Vasaru liess, ziemu tauks.	1.
Vārna laižas, oļi birst.	3.	3323.	
3310.		Vasaru melns, bet ziemu spīd un lais- tās.	1.
Vārna laižas, tauki pil.	1—4.		

Virtuves riki

a — „mašīnas“ sviesta kulšanai; b — kāši (nesieni) spaiņu nešanai; c — kāsis katla uzkāšanai; d — trijkājis katla uzlikšanai; e — pavārnis; f — smeļamais kauss; g — toveris

3324.	Vasaru par egli, Ziemā par sviestu. (...Ziemā par aizdaru.)	1,3.	3333.	Vecā māte Istabā tup; Kas nāk iekšā, Tam dod roku.	1—4.
3325.	Vasaru uz tīruma, Ziemu zem jumta.	4.	3334.	Vecā māte kaktā, Pīpīte zobos; Kas iet gaŗām, Tas dod rociņu.	1,2,3.
3326.	Vasaru zaļa, ziemu balta.	4.	3335.	Vecā māte kaktā sēž; Kuŗš nāk iekšā, Tas dod roku.	1—4.
3327.	Vaska kaŗociņš, linu krekliņš.	4.	3336.	Vecā māte aiz cepļa aizkrita.	4.
3328.	Vaska ritenis sētmalē.	3.	3337.	Vecā māte purvā sēd, Kristamice galvā.	1,2,3.
3329.	Vacuo kvāšņa, jauns vuoks.	4.	3338.	Vecā māte tup kaktā ar sastīpotu galvu.	1,2.
3330.	Veca māmiņa aizdurvē, Kas nāk iekšā, tas paglauda.	2,3.	3338a.	Vecās mātes pavēdere Ļencenēties Ļencenējas.	
3331.	Veca māmiņa sētmalī sēd, Ik sestdienas smēķē.	3.	3339.	Vecā tēva josta likumu likumiem.	1—4.
3332.	Vecā māte govi veda gar dzirdamu krogu, gar redzamu krogu; uzveda uz viena koka tilta un ar kakla āmuru nosīta.	1—4.	3340.	Vecā tēva kaŗoks pilns ar rogām.	3.
*			3341.	Vecā tēva pīpe aiz loga karājas.	3,4.
Buldurjānis govīs dzina gar tirģeli, gar targali, gar slaktes muižas nama durvīm.			3342.	Vecā tēva pirksti samezgloti.	4.
*			3343.	Vacuo tāva vucyneŗš Rānrānuom sarānuots.	4.
Stuburu gailis priku dzina pār jirjeri, gar snapatas muižu uz lielo lauku, un tur viņu notiesāja.			3344.	Veca veca bābiņa, Kas iet, tas klanās.	4.
*					
Pieci puikas dzen stubi gar reŗģeri, gar ķiķeri, gar snapates muižu; kad uz lielo lauku izdzīts, tad plauķš!					

3345.		3358.	
Veca veca bābiņa, Simt autu galvā.		Vecais tēvs rupji maļ, Vecā māte bīdelē.	
(... Simts autiņu galvā.)	1—4.	3359.	
3346.		Vecais tēvs uz jumta sēž, Tabāciņu pipēdams.	1—4.
Vaca vaca vecēite Kaulaiņom rūkom Gastiņus mīloj, Duovonas dola.	4.	3360.	
3347.		Vecajai mātei roka uztūkusi līdz pašam elkonim.	4.
Vecai mātei trīsas kājas, Bet ar galvu iet.	1.	3361.	
3348.		Vecajam tēvam roka uztūkusi.	4.
Vecai vistai asi nagi.	1—4.	3362.	
3349.		Vecajam tēvam trums aiz auss.	4.
Vecais Ādams ar trim kājām Iet kā vējš pa visām mājām.		3363.	
(Vecs vecs vecīts... Iet kā velns...)	1,3,4.	Vecajiem tēviem katru gadu jaunas cepures.	3,4.
3350.		3364.	
Vecais ārdās pie visām mājām.	3.	Vecākajam brālēnam par visiem grūtāk.	4.
3351.		3365.	
Vacais dāds koka rūc.	4.	Vecam tēvam divpadsmit dēli, Katram dēlam trīdesmit meitas, Pa pusei melnas, pa pusei baltas.	1,4.
3352.		3366.	
Vecais sēd kaktā, pīpis zobos.	1—4.	Vecās mātes paladziņš Pilns rogu piedūries.	3,4.
3353.		3367.	
Vecais sēd kaktā, rags pierē.	1,2,3.	Vecās mātes sagša pilna rogu.	4.
3354.		3368.	
Vecais tēvs ar siksnām apjozts.		Vecās mātes zilā villaine baltu rogu pilna.	1—4.
3355.		3369.	
Vecais tēvs guļ sētmalā; kuņģis bērns iet gaļām, tam dod kukuļus.	1—4.	Vecās mātes vēderiņā Ikdieniņas tirgu tura.	
3356.		(Vecas mātes vēderā...)	
Vecais tēvs rikām griež, Vecā māte aprikām.	1—4.	3370.	
3357.		Vecās mātes villainīte Līgoties ligojas.	1,4.
Vecais tēvs rikām griež, Vecā māte sadrupina.	1—4.		

3371.	Vecējam tēvam Divpadsmit putnu, Katram putnam Četri spārni. Katram spārnam Septiņas spalvas, Katrai spalvai Divas puses: Viena puse balta, Otra puse melna.		3381.	Vecmāte dangā, Sasieta galva.	2
3372.	Vecene iebēg ēkā, Vecis laukā lēkā; Vecene rūc kā lauva, Vecim rokā tauva.	3.	3382.	Vecmāte kaktā, Puļķītis mugurā.	2.
3373.	Vecene kaktā, Paipala rokā.	1,2,3.	*	Vecene kaktā, Stabule pierē.	
3374.	Vecis iet pa dārzu, Divi bliņi bārdzā. (<i>Pops iet pa pilsētu...</i>)	1,3,4.	3283.	Vecmāte tup kaktā Melnām lūpām.	2
3375.	Vecais kaktā, pīpe rokā. (<i>Vīrs kaktā, pīpe ārā.</i>)	4.	3384.	Vecmāte tup kaktiņā, Kas nāk iekšā, Tam dod roku.	2
3376.	Vecais mājā, cepure mežā.	1.	3385.	Vecmāte tup krāsns priekšā, pīpītis zobos.	3.
3377.	Vecis sēd kaktā, rags pierē.	1,4.	3386.	Vecmātei dūcenis vēderā.	
3378.	Vecīte tup kaktā, Koka pīpis zobos.	1,2,3.	3387.	Vecmātes paladziņš Ik rītiņa ligo.	1—4.
3379.	Vecītis lokās katru dienu.	3.	3388.	Veco tēvu blusas koda.	1.
3380.	Vecītis sēž kaktā, Dzelzu zobi mutē.	1.	3389.	Vectēva kažoks zaļām malām.	2.
			3390.	Vectēva pīpe aiz loga. (<i>Tēva pīpe...</i>)	1,3,4.
			3391.	Vectēva pīpe uz jumta.	4.
			3392.	Vectēvam balta josta, Neviens nevar salocīt.	1—4.
			3393.	Vectēvs ceļ tiltu bez cirvja, bez stabiem.	2.

3394.	Vectēvs dara tiltu bez cirvja, bez zāga. (Tēvs ceļ ... bez balķiem.)	1—4.	3407.	Vacs dāds koka rāc.	4.
3395.	Vectēvs pirtī, bārda ārā.	1,4.	3408.	Vacs dedīņš — saleics, sakrups nu azara mārgu valk.	4.
3396.	Vectēvs sēž kalnā, ne ēd, ne dzer, tik pīpi kūpina.	1,2,3.	3409.	Vacs vacs dēdeņš Zalta krāslā sēd.	1—4.
3397.	Vectēvs sēd stūrī; kas nāk iekšā — dod roku.	2,3.	3410.	Vecu mani vecināja, Kad man bija vecai būt? Piektdien dzimu, sestdien augu, Svētdien gāju tautiņās.	1—4.
3398.	Vectēvs sēž uz akas, Pīpīte zobos.	1,3.	3411.	Vad mužiks iz gorodu molku puordūt; vīns gols škalts, ūtrs naškalts.	4.
3399.	Vecs trauks, ik gadus jauns vāks. (Liels pūrs ...)	1,4.	3411a.	Vēders pret vēderu, Bomis pa vidu.	
3400.	Vecs vecītis kaktā sēž.	1,3,4.	3412.	Vējš pūš, ķepe rūc, Brenķis asti kustināja.	3.
3401.	Vecs vecs kamzols, koju saēsts, Kaula snūķis, gaļas bārzdā, Bet pats lielīgs allažiņ.	1.	3413.	Velk un tur sviedriem vaigā, Sešas kājas kopā staigā.	1,2.
3402.	Vecs vecs vecelīts — kā pa durvīm, tā zem sola.	3,4.	3414.	Velkas diegs, bet kamolā nevar satīt.	4.
3403.	Vecs vecs vīriņš Sēd pie durvīm; Kas iet gaļām, Tam kājas sumina.	4.	3415.	Vella māte bez jostas.	1.
3404.	Vecs vecs vīrs, Pirtī nav gājis.	1,2,3.	3416.	Vella māte pēļus kūla, Spalvas krita Kurzemē.	3.
3405.	Vecs vecs tētiņš, Krustām šķērsām kažociņš.	4.	3417.	Velna mutē rozēs zied.	4.
3406.	Vecs vīriņš, ik gadus jauna cepure.	3.	3418.	Velns deviņām ādām. Kuņš ādu plēš, tas raud.	3.

3419.	Velns iet pa kalnu, Dzelzu tupeles kājā.	3.	3434.	Vērsītim trīs muguras kauli.	1,2,3.
3420.	Velns pie griestiem karājas.	3.	3435.	Vērsis, auns, iekšā cilvēks.	1.
3421.	Velns pirtī, bārzda laukā.	1,2,3.	3436.	Vērsis bauro kalna galā.	3.
3422.	Velns stāv tīrumā, Dzelzu kurpes kājās.	1—4.	3437.	Vērsis blāuj, aiz astes raustāms.	1—4.
3423.	Velns tup kalnā — plāta rokas.	1.	*	Lāci aiz nabas velk.	
3424.	Valns augši dagunu nas.	4.	3438.	Vērsis klāvā, rogi uorā. (... a rogi uorā.)	1,4.
3425.	Vēl govs nav pabarota, aste jau gaisā.	1.	3439.	Vērsis kūti, rogi ārā.	1,3.
3426.	Vēl māte nav piedzimusi, jau bērni tupuļo.	1,4.	3440.	Vērsis laukām lūpām.	1,2.
3427.	Vēl tēvs nav dzimis, jau dēls kaņā.	1,3,4.	3441.	Vērsis maun pa puru, Ragi vien ārā.	4.
3428.	Vēl zirgs nav iejūgts, Jau asti cilā.	1.	3442.	Vērsis māva Vāczemē, Šai zemē atskanēja.	1,2,3.
3429.	Veļas kamols, pēc kamola mucīņa, pēc mucīņas kārtiņa.	1—4.	3443.	Vērsis peld jūrā, Ragi vien laukā.	1—4.
3430.	Veprs aizīt, gūrni palik.	1,2,3.	3444.	Vērsis peld, rogi laukā.	2.
3431.	Vepris uz vepra, tauki vidū.	1,3,4.	3445.	Vērsis stallī, rogi laukā.	1,3.
3432.	Vērđiņš šķirbā. (<i>Petaks; Kapeika šķirbā.</i>)	1—4.	3446.	Vērsis zemē, rogi laukā. (<i>Avens kūfi, rogi ārā.</i>)	1,2,3.
3433.	Vērī dzimis, vērī audzis, Nāk uz lauka dancotu.				

3447.		3461.	
Vērša āda grumbota.	1,4.	Viena dāma sēž uz augsta kalna, domā par mirušiem, kad tie tiks dzīvi.	3.
3448.		3462.	
Vērša āda sasālīta.	1,4.	Vienā galā abi lien,	
3449.		Katrs savā izlien.	1.
Vēršam caura mugura.	1.	3463.	
3450.		Vienā galā desmit, otrā galā desmit,	
Vērss bolts, a golva malna.	4.	vidū saka šņaks un šņaks.	1,3,4.
3451.		3464.	
Vēzis ar divpadsmit kājām uz muguras iet.	4.	Vienā galā ilens, otrā kamols, vidū peļu kambaris.	
3452.		(...vidū spilvens.)	1—4.
Vicu vicu, spuru spuru		3465.	
Kokā kāpa olas dēt,		Vienā galā i otrā dzīvs, nedzīvs vidū.	3,4.
Kubulā izperēj'.	1,2,3.	3466.	
3453.		Vienā galā kājas, otrā rokas, divas mēles vidū.	3.
Vī Dieviņ, kur es iešu, ko darišu?		3467.	
Plāni mani ķelderīši, —		Vienā galā stampa, otrā nūja, vidū peļu ala.	1—4.
Iešu kaut kur pakāršos.	3.	3468.	
3454.		Viena galva, divpadsmit mēļu.	4.
Vidū pura dzira vira,		3469.	
Skaista roze kalnā zied.	4.	Viena kāja nabagam,	
3455.		Liela galva vīriņam;	
Vidū dzīvs, apkārt nedzīvs.	1—4.	Nocērt kāju nabagam,	
3456.		Sagriež galvu vīriņam.	1—4.
Vidus istabā, abi gali ārā.	4.	3470.	
3457.		Vienā kamolā septiņi caurumi.	1,3,4.
Vydā guņš, apleik lads.	4.	3471.	
3458.		Viena kaza, to vienmēr aiz astes velku.	4.
Vienādas puķītes		3472.	
Pa visu pasauli.	1.	Viena kaziņa saimniekam, tā pati cilājama.	4.
3459.		3473.	
Viena abriņa, divējāda maizīte.	4.	Viena ķedele šur, otra tur, vidū icliek spalvainu.	1.
3460.			
Vienā celmā septiņi caurumi.	4.		

3474.	Vienā malā malku cērt, Visā pasaulē skambas lec.	4.	3488.	Vienā perēkli septiņi putni, katrs putns pa pusei melns, pa pusei balts.	4.
3475.	Viena mala salst, Otra mala silst, Kājas pūst, Galva kalst.	3,4.	3489.	Viena pirtiņa, simtu lodziņu.	1.
3476.	Viena māsa noģērbjas, otra apģērbjas.	1,2,3.	3490.	Viena puse arta, otra ecēta.	1—4.
3477.	Viena māsiņa balta, otra zaļa.	1—4.	3491.	Vienā pusē kasti attaisa, otrā aiztaisa.	1.
3478.	Viena māsiņa Rīgā, otra Pērnavā, matu bizes kopā.	1,2,3.	3492.	Vienā pusē koks, otrā pusē koks, spal- vains vidū.	1,2.
3479.	Viena māsiņa slauka divas krāsnītes.	3,4.	3493.	Viena puse liesa, otra tauka.	
3480.	Viena māsiņa vakaros, otra rītos, de- guni abām kopā.	2.	3494.	Viena puse salst, otra silst.	3.
3481.	Viena pagale divos cepļos.	4.	3494a.	Viena radība ir, ko visi mīl, bet kau- nas tai virsū skatīties.	
3482.	Viena pagale divi krāsnis apkurina.	3.	3495.	Vienā rudenī zemē sviež, otrā mutē bāž.	4.
3483.	Viena pati galviņa, Simts lakatiņu.	1,3.	3496.	Viena veca sieviņa, Salikusī, saknupusi, Visu lauku apskraida.	3.
3484.	Viena pati kāja, Desmit mēles.	3.	3497.	Vīnā bucā divu kruosu veins.	4.
3485.	Viena pati vecāmāte pa visām mājām.	1.	3498.	Vīnā kalneņā septeni olūtini.	4.
3486.	Viena pavārniņa maisa divi katlus.		3499.	Vienai cūkai četras muguras.	4.
3487.	Viena pele, divas astes.	1—4.	3500.	Vienai cūkai divas astes.	1,4.
			3501.	Vienai mātei pieci bērni.	4.

3502.			3515.	
Vienai mātei seši bērni.	1.		Vienam vīram deviņi svārki mugurā.	1—4.
3503.			3516.	
Vienai pelei divas astes.	1,3,4.		Vienam vīram divi sievas, kā no vienas nost, tā otrai virsū.	
3504.			3517.	
Vienam brāļam septiņas māsas.	1,4.		Vīnam klāvam divas durovas.	4.
3505.			3518.	
Vienam kreklam divpadsmit apakļu.			Viens gals kā īlens, Otrs gals kā šķipele, Vidus kā kamols, Danco kā jumprava.	1,2,3.
(<i>Vactāva sveitai...</i>)	4.		3519.	
3506.			Viens gulstas, Cik simtu ceļas.	4.
Vienam skroderim			3520.	
Divēju šķēžu.	4.		Viens iet, divi rādās.	1—4.
3507.			3521.	
Vienam stradam divpadsmit bērnu, kat- ram savāds vārds.	4.		Viens iet nīcām, Otrs augšām, Abi divi satiekas Peņģerota kalniņā.	3,4.
3508.			3522.	
Vienam stradam			Viens iet, simtiem tūkstošiem krīt.	1—4.
Septiņi bērni.	4.		3523.	
3509.			Viens lūdz ziemu, otrs lūdz vasaru, trešais saka: „Tāda man ziema, tāda vasara.“	1—4.
Vienam strazdam			3524.	
Septiņi bērni, Katram bērnam Savāds vārds.	4.		Viens miedz, visi čīkst. (...visi trīs.)	4.
3510.			3525.	
Vienam teļam divas astes.	1—4.		Viens nomirst, bet simts piedzimst.	4.
3511.			3526.	
Vienam teļam divas astes un divpad- smit ausis.	1,4.		Viens no otra bēg, bet abi labi ļaudis.	1.
3512.			3527.	
Vienam tēvam divpadsmit dēlu.	4.		Viens otru velkas.	3.
3513.				
Vienam tēvam				
Septiņi dēli; Kā viens piedzimst, Tā otrs nomirst.	1,4.			
3514.				
Vienam tēvam				
Septiņi bērni; Pa pusei balti, Pa pusei melni.	1.			

3528.	Viens pats zemē ieiet, Vesels bars iznāk.	1.	3541.	Viesis ieiet lielā namā viesībās. Tur viņš ķildu sacēļ. Iziešana tam ne- vedas.	1,3.
3529.	Viens saka: „Skriesim!“ Otrs saka: „Kustēsīm!“ Trešais saka: „Stāvēsim!“	1,2,4.	3542.	Viesis iet pa istabu, Gaŗu kārti grozīdams.	1,4.
3530.	Viens saka: „Tecēsīm!“ Otrs saka: „Stāvēsim!“ Daŗi saka: „Palīgosīm!“	1,2,4.	3543.	Vieŗņa istabā, Kukuŗi aiz durvīm.	1,2,4.
3531.	Viens stāv, divi simti karājas.	3.	3544.	Viju viju vijām, Pa staru starām; ŗe pati linga, ŗe lingas aste.	3.
3532.	Viens teŗŗ, divas muguras.	2.	3545.	Vīkuliņ vākuliņ, Koka galā putns dēj; Izdēj pautus, izŗķiŗ cāŗus, Ieliek vīra galviņā.	3.
3533.	Viens uz otra skatās, Kopā nesatiekas.	1,4.	3546.	Vilims sēd kocktā, Pīcas řivbas mugurā.	4.
3534.	Viens zirgs skrien arvien, bet nekur neaizskrien.	1,2.	3547.	Vilka acs sienā. (Aŗa acs...)	
3535.	Vienu aci aitiņa, Apēd visu gādā gāŗumu.	1,3,4.	3548.	Vilkam sāni izvīluŗi.	4.
3536.	Vienu baŗķi trīs reizes gadā valsta.	3.	3549.	Vilki ķēvi apēduŗi, Asti vien atstājuŗi.	1—4.
3537.	Vienu ecēŗu pieci zirgi velk.	4.	3550.	Vilki miesu apēduŗi, Ribas vien palikuŗas.	1—4.
3538.	Vienu ņem, visi grab.	1.	3551.	Vilks aitās.	1.
3539.	Vienu siksnu kustina, Visa pīls dreb.	1.	3552.	Vilks aizskrien, aste paliek.	3.
3540.	Vienu zirgu ņem, visi zviedz.	1,3,4.			

3553.			3567.	
Vilks ar dzelzs zobiem.	1,3.		Viņa viņu milē, viņš viņu ne;	
			Viņa viņu meklē, viņš viņu ar;	
3554.			Ja viņa viņu atrod, tad viņai ir laime,	
Vilks ar dzelža zābakiem; kur iet, tur			Ja viņš viņu atrod, tad viņai ir nāve.	1,3.
dziņas pēdas pamet.	4.			
			3568.	
3555.			Viņā zemē vērsis māva,	
Vilks bez zobu, jērs bez kaulu.			Šai zemē atskanēja.	3.
(...kaza bez kaulu.)	1—4.			
			3569.	
3556.			Viņas sātas Stopons	
Vilks gaudo eglājā.	4.		Caur sāt mali verās.	4.
			3570.	
3557.			Viņā saulē malku cirta,	
Vilks iet pa puru,			Šinī saulē atskanēja.	1,2,3.
Kājas sausas, mugura slapņa.	4.			
			3571.	
3558.			Viņā zemē zirgu jūdza,	
Vilks kauc, aiz astes vilkts.	3.		Šai zemē loks atsprāga.	
			(...Šinī zemē...)	1—4.
3559.			3572.	
Vilks tup kārklu cerā.	1.		Viņpus jūras malku skalda,	
			Šaipus jūras skaidas lec.	2,3.
3560.				
Vilks tup, zarnas kust.	1—4.		3573.	
			Viņpus jūras vērsi kauj,	
3561.			Šaipus jūras asnis sprāgst.	2,3.
Vilks tup, zobi spīd.	2,3.			
			3574.	
3562.			Viņš gulēja zālē, viņa ar dziestošu	
Vilks vecumā, zobi asumā.	4.		skatu lūkojās tālē. Atnāca tiesnesis	
			un izšķīra šo ķildu. No viņa atlika	
3563.			mundierīņš un no viņas āda un kauli.	1—4.
Vilks zirgu apēdis,				
Kaulus atstājis.	1—4.		3575.	
			Viņš viņai patīk, bet viņa viņam ne-	
3564.			patīk.	1,3.
Vīna biķeris diegā pakārts.	1,2,3.		3576.	
			Vīriņš kaula kažokā.	1—4.
3565.				
Vinda, vindā poga, apakš pogas zvaig-			3577.	
zne, apakš zvaigznes grīda.	1,2,3.		Vīrs ar simtlapu svārkiem.	1,3.
3566.			3578.	
Viņā lauka galā balta ķēve.			Vīrs brauc pa ceļu,	
Tur skrien žagatas, vārnas,			Desu muskuls klēpi.	1,2,3.
Nevar aiznest, nevar apēst.	1.			

3579.	Vīrs brēc, vīrs sauc, cirvis galvā.	1—4.	3591.	Vīrs iet pa tīrumu, Rats uz muguras.	
3580.	Vīrs galda ēd, gar galda malām ēdiens birst.	1.	(... <i>Arklis mugurā.</i>)		1—4.
3581.	Vīrs guļ linājā.	1—4.	3592.	Vīrs iet uz mežu bez cirvja, bez naža, bez slimesta; atnes divi siles, divi šķīlas, katla dibenu un vistas knābi.	1—4.
3582.	Vīrs iet dienu un nakti, nekur nevar aiziet.	1,2.	3593.	Vīrs iet uz mežu, zobi atpakaļ.	1,2,3.
3583.	Vīrs iet pa ceļu, Diegu velk pa mežu.		3594.	Vīrs iet uz mežu, zobi uz māju; Vīrs iet uz māju, zobi uz mežu.	1—4.
(... <i>Stibu velk pa mežu.</i>)		1,3.	3595.	Vīrs iet pirtī, šķēres padusē.	3.
3584.	Vīrs iet pa ceļu, runga uz muguras.	1—4.	3596.	Vīrs iet uz tiesu, Zaļa rikste padusē.	1,3.
3585.	Vīrs iet pa ceļu, Skalu bunte mugurā.		3597.	Vīrs klie dz, vīrs brēc, Aiz pili aizkritis.	1.
(... <i>Lūku bunte mugurā.</i>)		1,2,3.	3598.	Vīrs klie dz, vīrs brēc, Gaļas gabals uz galvas.	
3585a.	Vīrs iet pa ceļu, veģis pakaļā.		(... <i>Gaļas bļoda uz galvas.</i>)		1—4.
3586.	Vīrs iet pa lauku, Aprikas mezdams.		3599.	Vīrs klie dz, vīrs brēc, Kārstuvis galvā.	1—4.
(... <i>Nabags iet ... Kampiņas mezdams.</i>)		1,2,3.	3600.	Vīrs klie dz, zāģis galvā.	1—4.
3587.	Vīrs iet pa lauku — griež sudmalas.	3.	3601.	Vīrs mājā, krēsls mežā.	1.
3588.	Vīrs iet pa lauku, Simtiem tūkstošiem krīt.	1—4.	3602.	Vīrs nāk no Kandavas Kliegdams, bļaudams, Plaukstas sizdams, Kaula deguns, gaļas bārda.	1—4.
3589.	Vīrs iet pa tīrumu, Maizes rikas griezdams.	1,3.			
3590.	Vīrs iet pa tīrumu, Ķūze pār muguru.	1—4.			

3603.	Vīrs niķu niķiem, Svārki stiķu stiķiem.	1.	3616.	Vīrs stāv purvā, mati dreb.	1.
3604.	Vīrs niķu niķiem, Svārki stiķu stiķiem, Kaula deguns, gaļas bārda. (Vīrs stāv uz steķiem...)	1—4.	3617.	Vīrs stāv sētmalī Nopļīsušām biksēm.	1,2,3.
3605.	Vīrsū noecēts, Apakšā izvagots.	1—4.	3618.	Vīrs stāv zelta zābakos, pats balts, sarkana mice galvā.	2.
3606.	Vīrs pirtī, bārda laukā.	1,3.	3619.	Vīrs uz vīra, cisas vidū.	1—4.
3607.	Vīrs pirtī, slota ārā.	1—4.	3620.	Vīrsū gāle, apakšā, Vidū raude peldējās.	1.
3608.	Vīrs sēd kalniņā, Zelta kurpes kājiņā.	1—4.	3621.	Vīrsū ledus, apakšā ledus, Vidū skraida lidaciņa.	1,3,4.
3609.	Vīrs sēd uz jumta un pipē.	1—4.	3622.	Visa miesa mute vien.	1,2.
3610.	Vīrs sēž uz ledus kalna un pipē.	1—4.	3623.	Visa saime paēdusi, Saiminiece neēdusi.	1.
3611.	Vīrs sēž uz zirga, Kājas aiz ausīm.	1.	3624.	Visa zeme aplājās, Beigās nav ne sauja pilna.	2.
3612.	Vīrs staigā pa tīrumu dzelzu zābakiem.	1,2,3.	3625.	Visa zeme riņķī griežas, Viens pats kociņš danco.	1.
3613.	Vīrs stāv, galva griežas.	1.	3626.	Visas egles vienu gaŗumu, tik viena gaŗāka.	1,3,4.
3614.	Vīrs stāv, mati šņāc.	1—4.	3627.	Visas vagas aizravētas, Trīs vien neravētas.	4.
3615.	Vīrs stāv pie koka, Pills klēpis rāceņu. (Vīrs stāv sētmalā... ar rāceņiem.)	1,3.	3628.	Visi balti kaŗā aiziet, Atpakaļ atnāk dažādi.	1,3,4.

3629.	Visi bērni ar jostu, Māte bez jostas.	3.	3641.	Visi saimnieki renti samaksājuši, trīs vien nemaksā.	1—4.
3630.	Visi berus atdevuši, Trīs vien nedevuši.	1,2,3.	3642.	Visi savā istabā, Cits cita nepazīst.	1,3,4.
3631.	Visi dzird, neviens neredz.	3.	3643.	Visi vilki šķērsām, Divi vien gažām.	4.
3632.	Visi kāzenieki aizbrauc, tik treji rati paliek.	1,3,4.	3644.	Visi zaldāti aizmuka, Trīs vien palika.	3.
3633.	Visi koki labi guļ, Divi vien šķērsu.	4.	3645.	Visiem esmu vajadzīgs, Bet visi no manis baidās.	1.
3634.	Visi kungi metus deva, Trīs vien nedeva.	1.	3646.	Visiem kokiem šķelti gali. (...šķērēti gali.)	4.
3635.	Visi kungi spilvenos guļ, Tik viens vien uz akmeņa.	1,4.	3647.	Visiem manis vajag, bet ne vairāk kā vienu reizi.	1—4.
*	Visi brālīši uz spilvena guļ, Vecākais uz akmeņa.	1,4.	3648.	Visiem sulaiņiem jostas, pašam kungam nav.	1,2,3.
3636.	Visi kungi svārkus maina, Trīs vien nemaina. (...svārkus met...nemet.)	1—4.	3649.	Viss mežs līdzens, Divi koki augstāki.	1,3,4.
3637.	Visi mani gaida, bet, kad nāku, tad bēg.	1—4.	3650.	Viss mežs līdzens, Viens koks gažāks. (Visi koki līdzeni...)	1,3,4.
3638.	Visi no manis baidās, bet, mani dabū- juši, nekad vairs nevēlas atstāt.	1.	3651.	Viss mežs līdzens, Viens pats krauklis kramšķina.	3.
3639.	Visi ņem, neviens nemaksā.	1.			
3640.	Visi rudenos dod nodevas, tik trīs kungi vien ne.	1.			

3652.		3665.	
Vyss mežs leidzons, Uz vyda kaļņeņš.	4.	Vysu sovu myžu skrīn, vys uz vītas.	4.
3653.		3666.	
Viss mežs sakumots. (... sakumos.)	3,4.	Visu ziemu iet, bet uz vietas paliek.	4.
3654.		3667.	
Vyss mežs sātā, Čāpāns mežā.	4.	Visapkārt kauli, vidū gaļa.	2,3.
3655.		3668.	
Viss mežs vienāds, Divi koki gaŗāki.	3.	Visapkārt lieli mūŗi, Vidū ugunskurs.	3.
3656.		3669.	
Viss vērsis nodīrāts, Muguras viducis nedīrāts.	1.	Visapkārt mājai cūku ceļš.	1.
3657.		3670.	
Visu dienu eju, eju, Līdz galdam nedaēju.	1—4.	Vysapleik tauki, Vydā kūka sirds.	4.
3658.		3671.	
Visu dienu stāv, Vakarā — klanks!	4.	Viscaur melns, Divi ļipas baltas.	3.
3659.		3672.	
Visu dzird, bet nekā nesaka.	1,3,4.	Vislabākais putniņš, Vissliktākais cepetis.	3.
3660.		3673.	
Visu mūžu iet, bet stāv uz vietas.	1—4.	Vista kaš, nagi dīlst.	4.
3661.		3674.	
Visu mūžu nodzīvo, bet debesu nekad neredz.	1,4.	Vista tup uz vienas kājas. (Tītars stāv...)	1,2,3.
3662.		3675.	
Visu mūžu melnās drānās, Pašā nāves stundā tēŗpjas sarkanās.	1.	Vistiņa iet kākādama, Zaļas olas mētādama.	1—4.
3663.		3676.	
Visu nes — laimi un nelaimi.	1.	Vīvuliņ vāvuliņ, Apkārt tek jumaliņ'.	1.
3664.			
Visus ratus aizbrauc, Treji vien paliek mājā.	1,3,4.		

3677.	Vīvuliņš vāvuliņš Gaisā skrēja olas dēt.	1—4.	Izdēj olas, izšķiļ cājus, Ieliek vīra galviņā.	1.
*	Vīvaļa vāvaļa Gaisā pautus dēj.		3679. Vucens vērsa vēderā. (...āža vēderā.)	3,4.
3678.	Vīvuliņ vāvuliņ Koka galā olas dēj;		3680. Vucynam pīrē vairuok rūbu kai kunga gruomotā rokstu.	4.

Z

3681.	Zābols dej, zābols lec, Visi meži ligojas.	1.	3690. Zālaina pļava, Ik nedējas pļaujama.	1.
3682.	Zaglis klētī, bārda laukā.	1,2,3.	3691. Zolduots atīt nu sluzbas, izaper un otkol it uz sluzbu.	4.
3683.	Zaglis klētī, kule aiz durvim.	1,2,3.	3692. Zaļa bārda, pelēka galva.	1.
3684.	Zaglis zog, melis ņem, kungs dabū.	3.	3693. Zaļa cūciņa, Sarkani sivēni.	1—4.
3685.	Zaļa lēkumu nevar pazīt, bet tupēju- mu var pazīt.	1—4.	3694. Zaļa čūska pa lauku skrien.	3,4.
3686.	Zaķis ar divām līpām.	1—4.	3695. Zaļa māte un sarkani bērni.	1,2,3.
3687.	Zaķis noskrien, kurti paliek.	4.	3696. Zaļa meitiņa, Balta cepurīte.	3.
3688.	Zaķīts sēd kalniņā, Pelēks kažoks mugurā. (Zaķīts tup...Raibs kažoks...)	1—4.	3697. Zaļa mice brūniem pušķiem.	2.
3689.	Zaķīts tup kalniņā, Zelta kurpes kājiņā. (...Zelta pieši; bikses kājiņā.)	1—4.	3698. Zaļā muižā dzīvo gaļi vīri, kas visi šķērsām kreklus valkā.	1.

3699.		3713.	
Zaļa pati meita, Sarkana galviņa.	1.	Zaļš ziemu, zaļš vasaru, Ne zari zaro, Ne lapas lapo.	1—4.
3700.		3714.	
Zaļa vara klētiņa, Sķendzeļu jumtiņš.	1—4.	Zaļums dādu voloj.	4.
3701.		3715.	
Zaļa vārna, sasieta galva.	4.	Zem galda gaļa skraida.	1—4.
3702.		3716.	
Zaļa vista, balts cekuls, melns perēklis, pilns baltu olu.	4.	Zem galda maize, Uz galda sēnalas.	4.
3703.		3717.	
Zaļa vista, melns perēklis, baltas olas, cita maza, cita liela.	4.	Zem liepas tilta sniegš snieg.	4.
3704.		3718.	
Zaļa vista tup uz dzeltenām olām.	3.	Zem liepiņas vējputenis.	4.
3705.		3719.	
Zaļa vistiņa, Melnas oliņas.	1—4.	Zem tiltiņa četri grodiņi.	1.
3706.		3720.	
Zaļa vistiņa, Zilas oliņas.	1,2,3.	Zem vienas tāšu cepurītes simtu vīriņu strādnieciņu.	4.
3707.		3721.	
Zaļas malas, melns viducis.	1,3.	Zema resna jumprava, Sasieta rīkle.	1—4.
3708.		3722.	
Zaļāks par zāli, zilāks par debesi, baltais par sniegu.	1,2,3.	Zemāks par zāli, Augstāks par kalnu.	1—4.
3709.		3723.	
Zaļo, bet lielāks netiek.	1.	Zemāks par zāli, gaļāks par visiem kokiem.	1—4.
3710.		(... gaļāks par visu pasauli.)	1—4.
Zaļš kā zāle, balts kā sniegš, melns kā ogle.	1,2,3.	3724.	
3711.		Zemē vairāk caurumu nekā debesis zvaigžņu.	1—4.
Zaļš ziemu, zaļš vasaru.	4.	3724a.	
3712.		Zemē un augšā — Abi vienā vārdā.	
Zaļš ziem, zaļš vasar, Melnš zieds galā.	1.		

3725.	Zemnieki zemē met, kungi lakatā glabā un kabatā bāž.		3739.	Zelta kaķītis tek pa laipiņu. (<i>Zelta pelīte...</i>)	2,3,4.
3726.	Zelta ābols paslieksnē. (<i>Zelta graudiņš; poga; vadzis...</i>)	1—4.	3740.	Zelta kamols apakš klēts.	1—4.
3727.	Zelta ābols skaidienā.	3,4.	3741.	Zelta kamols pasolē.	4.
3728.	Zelta atslēga kviešu miltos.	1,4.	3742.	Zelta kamols mēslienā guļ.	1,4.
3729.	Zelta atslēga zem klēts.	1.	3743.	Zelta kamols septiņiem caurumiem.	1,3,4.
3730.	Zelta avots māla kalnā.	1.	3744.	Zelta kamols skaidienā. (<i>Sudraba kamols...; Zelta kamols malkcirksnī; paklētē.</i>)	1—4.
3731.	Zelta bļoda paklētē.	1.	3745.	Zelta kamols pār kalnu vejas.	1—4.
3732.	Zelta ciba ezerā. (<i>Sudraba bļoda; Balts šķīvis ezerā.</i>)	1,3,4.	3746.	Zelta kaziņa, Tieviņas zarniņas.	4.
3733.	Zelta čamurs paklētē. (<i>Zelta ābols...</i>)	1—4.	3747.	Zelta lapas aizsakust, Visi ļauds pasaver.	4.
3734.	Zelta ērzelis.	4.	3748.	Zelta lapa bundulī. (<i>...lapa kurvīti.</i>)	1,2,3.
3735.	Zelta ēvele skrien pa dēli.	3.	3749.	Zelta nauda glāzē.	4.
3736.	Zelta gabals staba galā. (<i>Zelta piliens; zvaigzne; pārle...</i>)	1—4.	3750.	Zelta nauda šķirbiņā.	1,4.
3737.	Zelta gailis pa dēli skrej. (<i>Sarkans gailis...</i>)	2,3.	3751.	Zelta pārle bīdeļmiltos.	3.
3738.	Zelta galva, sudraba āda, bet kaulus pat suns neēd.	1.	3752.	Zelta piedurkne medū dzer.	1,3,4.

LATVIEŠU TAUTAS MIKLAS

3753. Zelta piesta pa kalnu vejas. (Zelta bluķis...)	1,2,3.	3766. Zelta šūpulis, vaŗa saites, Bezdvēselis gulētājs.	1.
3754. Zelta poga jūŗas vidū.	1,3.	3767. Zelta zirnīs zem paklētis.	4.
3755. Zelta poga pakrastē. (Zelta ābols...)	2,3.	3768. Zeltiņš iet pa pagalmu, vairāk bīstas gaiŗa nekā suŗa.	4.
3756. Zelta puŗe cietumā.	3,4.	3769. Ziba koks, zaba koks, Abariska viskas koks.	1—4.
3757. Zelta puŗe krāsnī zied.	3,4.	3770. Zīda deķis viss ar pogām.	1.
3758. Zelta radziņš uz loga.	4.	3771. Zīda deķis līgojas.	1.
3759. Zelta ritenis iet pa ceļu, apveŗas un noveŗas no kalna.	3.	3772. Zīda palags līgojas.	1,4.
3760. Zelta ritulis iet pa ceļu, uzrit un norit no kalna.	1—4.	3773. Ziem ar cepuri, Vasaru bez cepures.	1.
3761. Zelta sprādze linājā. (Zelta puŗe; riņķis...)	1,2.	3774. Ziem ar palagu, Vasar bez palaga.	1.
3762. Zelta stīpa pār Daugavu. (Vaŗa stīpa...)	1,2,3.	3775. Ziem zaļš, vasar zaļš, Nekad lapas nelapo.	3,4.
3763. Zelta šķēres ezerā. (Zelta zirkles...)	1—4.	3776. Ziemā ar vāku, Vasarā bez vāka.	4.
3764. Zelta šķēres patiltē. (... šķēres pakrastē.)	1—4.	3777. Ziemā sieva, vasarā meitā.	1.
3765. Zelta šķērītes zem grīdas.	4.	3778. Ziemā silda, pavasarī nīkst, vasarā zūd, rudeni atdzīvojas.	1—4.

3779.	Ziemā silda kā kažoks, pavasarī plīst kā papīrs, vasarā izzūd, rudenī at- dzīvojas.	1—4.	3794.	Ziemu nobarots, ka spīd vien, bet vasar izkaltis kā ratiņš.	3.
3780.	Ziemā un vasarā Zaļi svārki mugurā.	4.	3795.	Ziemu strādā, vasaru guļ.	4.
3781.	Ziemā zied ābeles, Vasarā salst ezeri.	1—4.	3796.	Ziemu tik trekns, ka spīd, Vasaru tik vājš, ka grab.	1—4.
3782.	Ziemu aug, vasaru niktin nikt.	1,2,3.	3797.	Ziemu visiem mīļš draugs, bet vasaru pat kaķis klāt neiet.	1,3,4.
3783.	Ziemu bajārs, vasaru ubags.	4.	3798.	Ziemu zaļš, vasaru dzeltens.	1,2.
3784.	Ziemu brāls, vasaru māls.	3,4.	3799.	Ziemu zaļš, vasaru zaļš, nekad nenovīst.	2,3,4.
3785.	Ziemu čīkst, vasaru grab.	1,2.	3800.	Zila govš zemi laiza. (...lāmu; pļavu; cini laiza.)	1—4.
3786.	Ziemu der, vasaru neder.	1.	3801.	Zila jūra zelta oļiem piesēta.	1.
3787.	Ziemu dzīvo pliki, Vasarā svārkus šuj.	2,3,4.	3802.	Zila kaza cērpu grauž. (Melnā kaza...)	1—4.
3788.	Ziemu ēd, vasaru guļ.	1—4.	3803.	Zila pļava, baltas govš, divi gani — viens sudraba, otrs zelta.	3,4.
3789.	Ziemu ēd, vasaru guļ, Miesā silta, bet asiņu nav.	1—4.	3804.	Zila pļava, baltas aitas, Div' sudraba ganītāji. (...Divi zelta ganītāji.)	1—4.
3790.	Ziemu kalta nagla.	2.	3805.	Zila pļava, baltas govš, Sarkans gans vidū stāv.	1.
3791.	Ziemu kreklā, vasaru kažokā.	4.	3806.	Zila pļava, baltas radziņš.	1.
3792.	Ziemu māte, vasaru pamāte.	2.			
3793.	Ziemu nevar ar zirgu pavest, bet vasaru var ar vienu pirkstu pastumt.	4.			

3807.		3820.	
Zila sagša, pilna baltu podziņu.	1,3.	Zile lāci tur.	
		(...briedi tur.)	4.
3808.		3821.	
Zila sagša, pilna baltu rogu.		Zilganiņš kažociņš	
(Pelēka sagša...)	1—4.	Aplāj visu pasauli.	1.
3809.		3822.	
Zila sega, bundulis vidū.	2.	Zilinka zilinka,	
		Milinka milinka	
3810.		Ar vīnu aci	
Zila villaine, balta sakta.	2.	Pasauli skruošej.	4.
3811.		3823.	
Zila villaine, pilna uguns dzirkstelēm.	1,3.	Zirdziņš aizskrien,	
		Groži paliek.	
3812.		(Zirgi aizskrien...)	1,2,3.
Zyla vušķiņa,		3824.	
Pylna boltu sprūdzeņu.	1.	Zirdziņš lec uz vienas kājas.	3.
3813.		3825.	
Zila zila vadmalīņa		Zirgi vilku apēduši,	
Ar sidraba podziņām.	1—4.	Kauli vien palikuši.	
3814.		3826.	
Zila zila villaine,		Zirgi zviedz liepājā.	3,4.
Balti ziedi iekšā.	1.	3827.	
3815.		Zirgs bez kāju, ceļš bez smilkšu.	1—4.
Zili zirņi,		3828.	
Melni putraini,		Zirgi iet, groži stāv.	1—4.
Kas māk vārīt,		3829.	
Tam tiek gaļa.	1—4.	Zirgs iet pa lauku,	
3816.		Ripenus mezdams.	
Zils deķis, pilns baltu zirņu,		(Vērsis iet...Ripas mezdams.)	3.
Vidū maizes gabaliņš.	1,2.	3830.	
3817.		Zirgs kūti, aste laukā.	1—4.
Zils deķis, pilns zelta blusiņu.	3.	3831.	
3818.		Zirgs skrien, āda stāv.	2,3.
Zils pagalms, zelta dzirksteles.	1,4.		
3819.			
Zils siets, pilns baltu zirņu.	1—4.		

3832.		3847.	
Zirgs kūfī, aste debesīs.		Zosis pagrabā klie dz.	4.
(<i>Ķēve kūfī...</i>)	1—4.	3848.	
3833.		Zosis pakrēslī, bet viņām karsts.	4.
Zirgs stallī, aste ārā,	1,4.	3849.	
3834.		Zosis zem paklēts bļau n.	4.
Zirgs stāv, galva griežas.	4.	3850.	
3835.		Zoss iet gigodama un zelta olas vi-	
Zirgs stieejas pār grāvi.	1.	lādama.	1—4.
3836.		3851.	
Zirgs, uz avina jādams, visādas mēles		Zoss klie dz, ola aug.	2,4.
runā.	2.	3852.	
3837.		Zoss skrien pa baltu lauku,	
Zirgs zemē, aste gaisā.	1,4.	Paliek melnas pēdas.	
3838.		3853.	
Zirgs zviedz, uguns mutē.		Zoss skrien pa gaisu,	
(<i>Ķēve zviedz...</i>)	1—4.	Klie dz: Tatala, tala, tatala.	1,4.
3839.		3854.	
Zirņu bļodiņa,		Zoss skrien, tauki pil.	4.
Maizes riciņa.	4.	3855.	
3840.		Zoss zem zemes olas dēj.	4.
Zirņu siets, maizes rika.	4.	3856.	
3841.		Zutis guļ jūrā,	
Zivs ezerā, aste uz malas.	1,4.	Galva vien laukā.	3.
3842.		3857.	
Zobens iekšā, ragi ārā.	1.	Zvani apgāž baznīcu.	4.
3843.		3858.	
Zobi ir, mutes nav.	1—4.	Zvani skan, baznīca gāžas.	4.
3844.		3859.	
Zobu man nav, bet stipri varu kost.	1.	Zviedz kā zirgs — nav zirgs,	
3845.		Šņac kā čūska — nav čūska.	1—4.
Zosij četri deguni.	1—4.	3860.	
3846.		Zvirbulis briedi noturēja.	4.
Zosis klie dz patiltē.		3861.	
(<i>Dzērvēs klie dz...</i>)	3,4.	Zvirbulis zeltu sargā.	4.

3862. Zviedru ķēve gaužām zviedz, Stīgas meita mugurā.	3.	3864. Zvirguļi zvirguļi Satek vaŗa pili.	1,2,3.
3863. Zvirgulīši zvirgulīši Sabira zelta silītē.	1,3,4.	3865. Zvērbuļa kuoja statinī.	4.

^v
Z

3866. Žagata jūrā, aste laukā.	1,2,4.	3872. Žvīgul žvaguļ Pa liepu lapām Ieskrien pili Skanēdams.	1—4.
3867. Žagata klētī, aste ārā.	1,3.	3873. Žvīks žvāks brauc pa ceļu, Iebrauc dzelžu kambarī.	3.
3868. Žagata laižas pār upi, aste brēc.	3.	3874. Žvingu žvangu Sausā eglē, Visi čiekuri Vienā gubā.	1,2,3.
3869. Žogota gorodā, aste uorā.	4.	3875. Žvī žvā kārklu krūmā!	1.
3870. Žeperaina māte, Apaļi bērni.	1—4.		
3871. Žiguriņi žaguriņi, Zelta skura mugurā.	1,2,3.		

EXPERIMENTAL

Experiment No.	Material	Temperature	Time	Observations
1	...	...	...	...
2	...	...	...	...
3	...	...	...	...
4	...	...	...	...
5	...	...	...	...
6	...	...	...	...
7	...	...	...	...
8	...	...	...	...
9	...	...	...	...
10	...	...	...	...
11	...	...	...	...
12	...	...	...	...
13	...	...	...	...
14	...	...	...	...
15	...	...	...	...
16	...	...	...	...
17	...	...	...	...
18	...	...	...	...
19	...	...	...	...
20	...	...	...	...
21	...	...	...	...
22	...	...	...	...
23	...	...	...	...
24	...	...	...	...
25	...	...	...	...
26	...	...	...	...
27	...	...	...	...
28	...	...	...	...
29	...	...	...	...
30	...	...	...	...
31	...	...	...	...
32	...	...	...	...
33	...	...	...	...
34	...	...	...	...
35	...	...	...	...
36	...	...	...	...
37	...	...	...	...
38	...	...	...	...
39	...	...	...	...
40	...	...	...	...
41	...	...	...	...
42	...	...	...	...
43	...	...	...	...
44	...	...	...	...
45	...	...	...	...
46	...	...	...	...
47	...	...	...	...
48	...	...	...	...
49	...	...	...	...
50	...	...	...	...

ATMINĒJUMI

1. Gads; Ziemas beigas, vasara, ziemas sākums (Kurzemē). 2. Arājs, zirgs, arkls; Ecētājs, zirgi, ecēšas (Zemgalē, Latgalē). 3. Skudra; Ratiņa spole (Latgalē). 4. Arājs, zirgs, arkls. 5. Abra. 6. Zivs. 7. Zābaks. 8. Segli. 9. Kaņepe. 10. Ezis. 11. Atslēga. 12. Niedre ezerā. 13. Ratiņa spole vērpjot. 14. Zeķe zābakā. 15. Segs. 16. Bērns pie mātes krūts. 17. Bišu strops un bites. 18. Zvans. 19. Plēšas. 20. Sivēni zīž cūku. 21. Sivēni zīž cūku. 22. Rudzi. 23. Ozolzile. 24. Logs; Rijas lodziņš. 25. Sietiņš, režģis jeb kretulis.	26. Sviesta kulšana (krējums, pēc tam sviests un paniņas). 27. Bezdelīga. 28. Izkapts. 29. Adata. 30. Zirga aste. 31. Sīpols. 32. Loga slēgi. 33. Audekla aušana. 34. Audekla aušana. 35. Audekla aušana. 36. Audekla aušana. 37. Gredzens. 38. Tintes pudele. 39. Tīkls. 40. Māja, ēka, istaba ar salmu jumtu. 41. Bišu strops. 42. Biezputra. 43. Tecila. 44. Sēne. 45. Āboliņš. 46. Zirga pakavs un kāja. 47. Mēle mutē. 48. Cukurgalva¹. 49. Zivis zem ledus. 50. Ola. 51. Cepure².

¹ Priekš Pirmā pasaules kara Krievijā un līdz ar to Latvijā varēja pirkt t.s. „cukurgalvas“, kur cukura masa bija veidota kā paliela kona figūra, ko mājās sasmalcināja sīkākos graudos. Šis cukura kons jeb cukurgalva bija iesaiņots zilā papīrā.

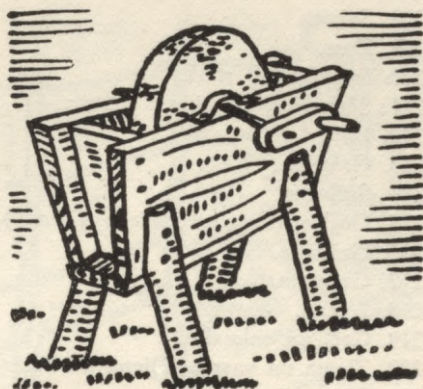
² Šī un arī dažas citas mīklas darinātas tādā izteiksmē, ka tajā ietverts arī atminējums, tādējādi rīkojoties ar psiholoģisko parādību, kur meklējama netiek ievērots tāpēc, ka atrodas turpat „acu priekšā“.

52. Cālis olā.
 53. Cūkas sari.
 54. Ola.
 55. Ola.
 56. Acis un plakstiņi.
 57. Katls uz uguns.
 58. Kālis jeb grieznis; Kartupelis.
 59. Gredzens.
 60. Dzīvsudrabs.
 61. Sakta.
 62. Rācenis.
 63. Vēzis.
 64. Burkāns.
 65. Acis un asaras.
 66. Kālis jeb grieznis.
 67. Katls uz uguns.
 68. Muša.
 68a. Gredzens.
 69. Aka.
 70. Lukturis.
 71. Māja ar cilvēkiem; Bišu strops.
 72. Ķiršoga.
 73. Acis.
 74. Patvāris.
 75. Sietiņš, siets.
 76. Abra ar mīklu.
 77. Acis.
 78. Sēta.
 79. Rieksts.
 80. Kurmis.
 81. Acis.
 82. Acis.
 83. Acis.
 84. Acis.
 85. Acis.
 86. Cīrvis.
 87. Vērpšana.
 87a. Audeklu auž.
 88. Adiklis.
 89. Adiklis.
 90. Adiklis.
 91. Vējdzirnavas.
 92. Aitu cērp.
 93. Govs laiza nāsis.
94. Rakstvedis (skrīveris).
 95. Ods.
 96. Ābols ābelē.
 97. Rīteņu spieķi un rumba.
 98. Dzenis kaļ kokā³.
 99. Izkapts pļaujot.
 100. Abra.
 101. Nakts un diena.
 102. Nakts.
 103. Pērkons.
 104. Ragavu slieces.
 105. Pele miltu tinē.
 106. Rieksts.
 107. Ūdris guļ dibenā,
 Samta svārki mugurā.
 108. Akmens kalna galiņā
 Pelēkiem svārciņiem.
 109. Sile.
 110. Dūmi.
 111. Zars kokā⁴.
 112. Mēle mutē.
 113. Rudzi.
 114. Siena kaudze.
 115. Bērns pie mātes krūts.
 116. Sniegs.
 117. Bišu spiets.
 118. Abra; Bļoda (Latg.); Kārstavas
 (Zemg.); Sile (Latg.).
 119. Vanags un gailis.
 120. Uzpirkstenis.
 121. Pavasaris.
 122. Atskrien vanags, noķer gaili, uz-
 liek uz ecēšas, noplēš ādu, sakapā
 miesu.
 123. Slota.
 124. Rīts.
 125. Audekla aušana.
 126. Audekla aušana.
 127. Bezdelīga.
 128. Žagatas aste.
 129. Niere jeb īksts taukos.
 130. Lāstekas.
 131. Audekls un pārtrūkusi dzija.
 132. Vinda un aka.

³ Mīkla domāta tā, ka dzenis, savai barībai meklēdams tārpus, parasti kaļ ne jaunā resp. zaļoksnējā, bet vecā satrunējušā kokā.

⁴ Sk. piezīmi 51. mīklas atminējumam!

133. Vārna.
 134. Žagata.
 135. Segli.
 135a. Uts.
 136. Rūgstoša maizes mīkla.
 137. Žagata.
 138. Lietus.
 139. Segli.
 140. Cīrulis.
 141. Kulšana ar spriguļiem.
 142. Apīni.
 143. Varde.
 144. Varde.
 145. Tikls.
 146. Debess, zeme, saule, vējš.
 147. Debess, pasaule vai zeme, vējš, nakts.
 148. Pērkons.
 149. Jātnieks, zirgs, segli.
 150. Pērkons un lietus.
 151. Pērkons un lietus.
 152. Saule; Pērkons (Zemg.).
 153. Pērkons un lietus.
 154. Māja ar cilvēkiem.
 155. Ābols ābelē.
 156. Pavārnīca.
 157. Spogulis.
 158. Svece.
 159. Jumta spāres.
 160. Zobens makstī; Burkāns zemē.
 161. Zeķe zābakā.
 162. Zeķe zābakā⁵.
 163. Durvju rokturis.
 164. Spainis.
 165. Suns.
 166. Sīpols.
 167. Pods jeb katls.
 168. Skudru pūznis.
 169. Zivis zem ledus.
 170. Laiva.
 171. Arklis.
 172. Mācītājs kancelē.
 173. Ratiņš.
 174. Ratiņa skriemelis.
 175. Sīpols.
 176. Zars baļķī; Spogulis (Vidz., Zemg.).

Tecila

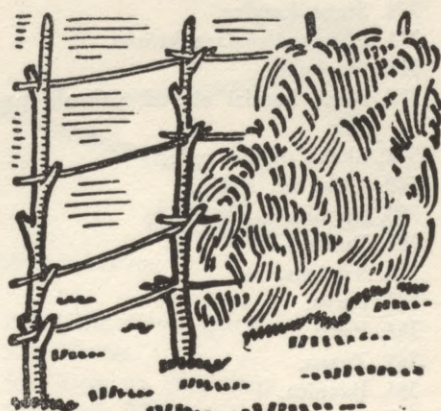
177. Vadzis sienā.
 178. Bads.
 179. Klēts.
 180. Melderis.
 181. Zirņus beļ katlā.
 182. Ods.
 183. Pupa.
 184. Cimds.
 185. Skals un uguns.
 186. Gulbis.
 187. Zoss jeb gūza.
 188. Adata (lāpot vai šujot); Atspole.
 189. Griķu grauds.
 190. Adata ar diegu.
 191. Adata ar diegu.
 192. Avene.
 193. Baznīca.
 194. Spilvens.
 195. Baznīca.
 196. Baznīca.
 197. Zobi un mēle.
 198. Izkapts.
 199. Saule un ledus.
 200. Biezpiens lakatiņā.
 201. Mākonis.
 202. Baznīca un baznīcēni.
 203. Baznīca un baznīcēni.
 204. Grāmata.
 205. Svece.
 206. Svece un uguns.
 207. Krāsns un ogles.

⁵ Sk. piezīmi 51. mīklas atminējumam!

208. Svece.
 209. Zoss.
 210. Svētēlis jeb stārks.
 211. Sērkociņu kārbīņa.
 212. Pīle.
 213. Grāmata.
 214. Spilvens.
 215. Gulbis (Latg.); Svētēlis (Zemg.).
 216. Grāmata.
 217. Grāmata.
 218. Avene.
 219. Ceļš un ceļmalas.
 220. Ziemā un vasarā; Diena un nakts.
 221. Piens kāstuvē.
 222. Svece.
 223. Malka, ko liek kaltēšanai uz cepļa.
 224. Grāmata.
 225. Spalva rakstot.
 226. Bērzs.
 227. Sakta pie linu krekla.
 228. Rācenis.
 229. Kāpostgalva.
 230. Pupa.
 231. Diena un nakts.
 232. Diena un nakts.
 233. Sniegs.
 234. Ceplis ar apkvēpušu priekšu.
 235. Skurstenis.
 236. Ābols ar sēkliņām.
 237. Pūpēdis.
 238. Malka un ogles.
 239. Rieksta kodols.
 240. Papīrs.
 241. Sniegs.
 242. Cukurs.
 243. Cukurs.
 244. Piens.
 245. Sniegs.
 246. Sniegputenis.
 247. Biezputra.
 248. Dzirnākmens un milti.
 249. Skals un tā ogle.
 250. Burtnīca.
 251. Baznīca.
 252. Zoss.
 253. Dzirnāvas; Dzirnākmens.
 254. Desa.
 255. Skals un uguns.
 256. Ābece; Grāmata.
 257. Siers zem akmens.
 258. Griķu grauds.
 259. Baznīca.
 260. Ceļa stabs.
 261. Sēne.
 262. Ķiploks.
 263. Avene.
 264. Alus rūgst kubulā.
 265. Dūmi.
 266. Diena un nakts.
 267. Skurstenis.
 268. Cukurgalva⁶.
 269. Diena un nakts.
 270. Grāmata.
 271. Logs.
 272. Maize krāsnī.
 273. Skals un ogle.
 274. Malka un ogles.
 275. Skals un ogle.
 276. Spalva rakstot.
 277. Mēness un zvaigznes.
 278. Laiva.
 279. Siers kulītē.
 280. Bērzs un bērza žagari.
 281. Ēna.
 282. Cūka un sivēni.
 283. Cūka un sivēni.
 284. Čālis olā.
 285. Lize.
 286. Cūka un sivēni.
 287. Savā klēpī sēdēt.
 288. Bērns šūpulī.
 289. Ratiņa spārns.
 290. Ziemā; Sals.
 291. Sals.
 292. Bišu šūna; Putna ligzda; Zirnekļa tīkls (Vidz., Kurz., Zemg.).
 293. Bezdelīgas ligzda; Skudru pūznis.
 294. Ledus.
 295. Upe.
 296. Upe.
 297. Kamols ripo; Upe (Vidz.).
 298. Kamols ripo.
 299. Līdaka.
 300. Cepure.

⁶ Sk. piezīmi 48. miklas atminējumam!

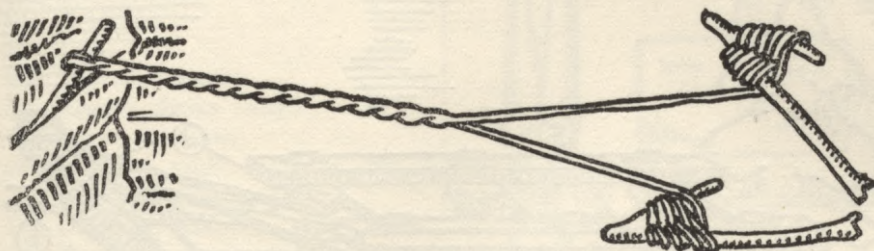
301. Sienas pulkstenis.
 302. Ledus.
 303. Saule.
 304. Arkls un lemeši.
 305. Cālis olā.
 306. Sāls.
 307. Rakstāmā spalva.
 308. Prāts.
 309. Bērns šūpulī.
 310. Bērns šūpulī.
 311. Bites šūna.
 312. Putna ligzda.
 313. Bumba.
 314. Vējš.
 315. Spilvens.
 316. Zalktis.
 317. Maizes mīkla.
 318. Laiva.
 319. Ceļa rādītājs.
 320. Vējš.
 321. Spilvens.
 322. Raugs, rūgstoša mīkla.
 323. Apīņi (Latg.); Sniegputenis
 (Zemg.).
 324. Sniegputenis.
 325. Pērkons un zibens.
 326. Mākonis.
 327. Izkapts (Vidz., Latg.); Pātaga
 (Vidz., Zemg., Latg.).
 328. Bezmēns.
 329. Vējš.
 330. Pirts slota.
 331. Gailis.
 332. Cūkas sari.
 333. Bišu strops.
 334. Kāpostu sēkla un galva.
 335. Dzirkstele.
 336. Cūka un sivēni.
 337. Linsēkla.
 338. Kāpostu sēkla un galva; Vispār
 kāda sēkla (Latg.).
 339. Cilvēks laivā.
 340. Cilvēks laivā.
 341. Dadzis.
 342. Baļķi un sūnas.
 343. Sētas mieti.
 344. Koks un zari; Ar atslēgu slēdzot.
 345. Sprigulis un slota.

Zārds

346. Sprigulis un slota.
 347. Cūka.
 348. Zivis zvejo.
 349. Laiva.
 350. Laiva.
 351. Laiva.
 352. Ratiņš vērpijot.
 353. Atbalss.
 354. Paeglis.
 355. Atbalss.
 356. Audekla aušana.
 357. Māja ar cilvēkiem.
 358. Arkls un lemeši.
 359. Zars istabas sienā.
 360. Mēness.
 361. Ezis.
 362. Vējdzirnavas.
 363. Mēness.
 364. Varde.
 365. Baznīca.
 366. Baznīca.
 367. Vāvere; Ciekurs (Vidz., Zemg.).
 368. Zimulis.
 368a. Ēvele.
 369. Priede.
 370. Podu jeb katlu noņem, melnums
 paliek (Vidz., Latg.); Zārds
 (Zemg.).
 371. Burkāns.
 372. Atslēga.
 373. Skals, uguns, ogle.

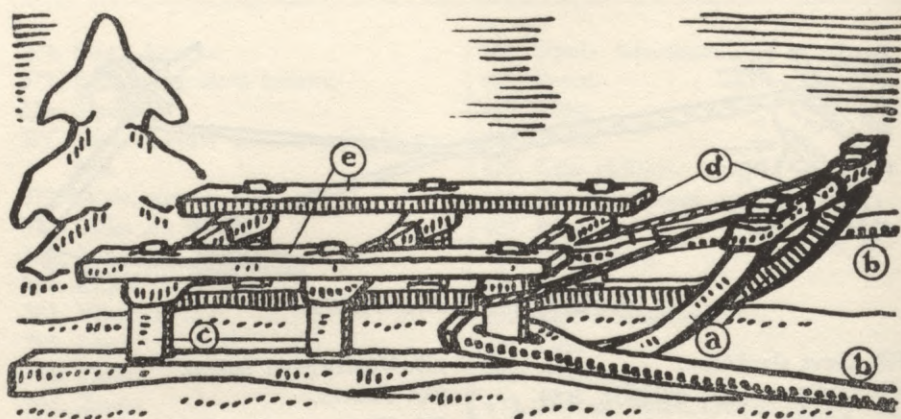
374. Siena kaudze.
 375. Pirts vai maizes krāsns.
 376. Sīpols.
 377. Siena kaudzi aizved, pabroķi pali.
 378. Skals, uguns, ogle.
 379. Cūka un sivēni.
 380. Šūpulis.
 381. Rutks.
 382. Vilciens.
 383. Laiva.
 384. Pakši.
 385. Zvans.
 386. Baznīca.
 387. Mēness.
 388. Durvis.
 389. Pīpe mutē.
 390. Slota.
 391. Audekla aušana.
 392. Slota.
 393. Zivju zveja ziemā.
 394. Zivju zveja.
 395. Dūmi pa rijas lodziņu.
 396. Adata lāpot vai šujot.
 397. Zābaku šūšana.
 398. Plīts riņķi.
 399. Tīkls.
 400. Durvju rokturis.
 401. Bērzs.
 402. Durvju rokturis.
 403. Dadzis.
 404. Galds.
 405. Sienas pulkstenis.
 406. Ola.
 407. Suns guldamies.
 408. Bites.
 409. Vinda.
 410. Sija iekšā, gals ārā.
 411. Baļķi sienā.
 412. Stabule.
 413. Vīzes.
 414. Rugāji.
 415. Baļķi un sūnas.
 416. „Struleits, kur molku cērš.“
 417. Tīkls.
 418. Malējs pie rokas dzirnavām.
 419. Ēna.
 420. Vista uz olām.
 421. Sīpola mizošana.
 422. Svece.
 423. Zāģis.
 424. Svece.
 425. Ceļa rādītājs.
 426. Zābaki, kurpes, vispār apavi.
 427. Klēpis.
 428. Baļķi sienā.
 429. Kvēpi.
 430. Sīpola mizošana.
 431. Odu sit.
 432. Atslēga.
 433. Krāsns, ogles, kruķis, slota.
 434. Laiva.
 435. Sile.
 436. Dzirnakmens.
 437. Spilvens.
 438. Muca.
 439. Dzirnakmens un milna.
 440. Egle sapūst, zari dzīvi.
 441. Zeķes lāpīšana.
 442. Vējdzirnavas.
 443. Burkāns.
 444. Bērza sieksta un tāsis.
 445. Pirts akmeņi, metot garu.
 446. Matu suseklis.
 447. Josta ap vēderu.
 448. Vēzis, mēness, čūska.
 449. Ledus un ūdens.
 450. Žagatas, baloža un pīles olas.
 451. Egle ar ciekuriem.
 452. Plūme; Ķiršoga.
 453. Pirksti.
 454. Adīklis.
 455. Roka cimdā.
 456. Govs slaukšana.
 457. Gulta.
 458. Sols.
 459. Krēsls.
 460. Jātņi.
 461. Šūpulis.
 462. Adīklis.
 463. Vijole.
 464. Gadalaiki.
 465. Govs slaukšana.
 466. Vijole.
 467. Govs slaukšana.
 468. Govs slaukšana.

Auklas vīšana ar diviem kāšiem

469. Govs slaukšana. 470. Gulta, palags, gulētājs, sega. 471. Adīklis. 472. Kāršu sēta. 473. Zirga kājas un pakavi (Vidz.); Ratu riteņi (Kurz.). 474. Adīklis. 475. Adīklis. 476. Adīklis. 477. Zirga kājas. 478. Adīklis. 479. Ratu riteņi. 480. Vējdzirnavu spārni. 481. Ratu riteņi. 482. Adīklis. 483. Suns guldamies. 484. Ratu riteņi. 485. Zirga kājas un vēzītes; Ratu ri- teņi dubļu laikā (Zemg.). 486. Adīklis. 487. Galds ar četrām kājām. 488. Ratu riteņi. 489. Zirga kājas un vēzītes. 490. Zirga kājas, pakavi un vēzītes. 491. Sols. 492. Kaķis. 493. Četri kakti istabā, astoņi pakši ārā. 494. Galds ar četrām kājām. 495. Govs tesmens. 496. Galds ar četrām kājām. 497. Govs tesmens. 498. Pirksts ar uzpirkstēni.	499. Vējdzirnavu spārni. 500. Tītavas. 501. Zirgs un ratu riteņi. 502. Zirga kājas un aste. 503. Stāvi jeb stelles. 504. Stāvi un audēja. 505. Stāvi aužot. 506. Stāvi aužot. 507. Krēsls un sēdētājs. 508. Stāvi. 509. Govs pupi un slaucējas pirksti. 510. Pakavi un zirga kājas. 511. Govs tesmens. 512. Gadalaiki. 513. Galds ar četrām kājām. 514. Bērns šūpulī. 515. Adīklis. 516. Adīklis. 517. Abras krāģis, abra, maizes kukuļi un lize. 518. Alus rūgstot. 519. Govs slaukšana. 520. Vista uz olām. 521. Piestā grūž. 522. Nokarsēts akmens alus kubulā⁷. 523. Kāpostgalva. 524. Kāpostgalva. 525. Matu pīne. 526. Matu pīne. 527. Kāposti mucā. 528. Alus rūgstot. 529. „Uz cepļa molka.“ 530. Circenis.

⁷ Mājās alu darot, latvieši mēdza mest kubulā sarkani nokaitētu akmeni, tā ka virs iesala un apīņiem uzlietais ūdens sāka vārīties, un tādā veidā tika veicināts dzēriena rašanās process.

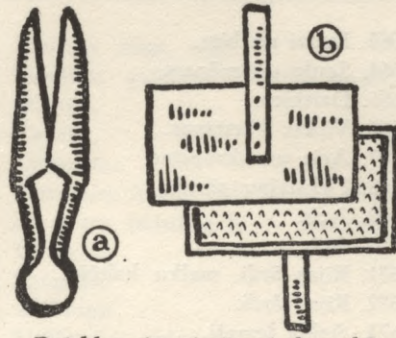

Ragavas, ragus

a — slieces; b — ilksis; c — mietnes; d — balzieni; e — uzkalas

531. „Blins uz skavrodas.“	562. Māla bļoda.
532. Spriguļi; Putekļi (Latg.).	563. Pūce.
533. Spriguļi.	564. Ceļš un gājēji.
534. Magone.	565. Josta.
535. Sērkociņi.	566. Cepure; Zābaks (Vidz., Kurz.).
536. Lini.	567. Saule.
537. Sīpols.	568. Circenis.
538. Pupas pākstī.	569. Spriguļi.
539. Grābeklis.	570. Ratiņš.
540. Ezis.	571. Sikсна.
541. Saule.	572. Kājas.
542. Skurstenslauķis.	573. Logs.
543. Nedēļas dienas.	574. Krāsns; Kārtiņa pie krāsns; Vadzis.
544. Varavīksne.	575. Durvis; Pulkstenis.
545. Tītavas.	576. Pulkstenis.
546. Mēle mutē.	577. Saule.
547. Vērpšana.	578. Vīzes.
548. Auklas vīšana.	579. Gulta; Vadzis (Latg.).
549. Roku pirksti.	580. Saule un zvaigznes.
550. Siena kaudzes vieta.	581. Ratiņa skriemelis.
551. Vērpšana un aušana.	582. Bļoda un karotes.
552. Vērpšana.	583. Ratiņš.
553. Vērpšana.	584. Rokas pirksti.
554. Vērpšana.	585. Rokas pirksti.
555. Bikses velk kājās.	586. Zobi un mēle.
556. Harmonikas.	587. Pastalas.
557. Pirksti un nagi.	588. Jātnieks un zirgs.
558. Suns.	589. Jātnieks un zirgs; Arājs un zirgs (Latg.).
559. Čūska uz ciņa.	590. Piestā grūž ar divi stampām.
560. Rudzu stats.	
561. Karote.	

591. Zobi un mēle.
 592. Arkls.
 593. Zobi.
 594. Sērkociņu kastīte.
 595. Ragavu slieces sniegā.
 596. Diena un nakts.
 597. Diena ar sauli, nakts ar mēnesi un zvaigznēm.
 598. Diena un nakts.
 599. Ziema un vasara.
 600. Diena un nakts.
 601. Ausis; Acis un deguns.
 602. Ragavu ilksis.
 603. Ragavu slieces.
 604. Diena un nakts.
 605. Ziema un vasara.
 606. Acis un deguns.
 607. Spaiņi jeb vedri un kāši.
 608. Ragavu slieces sniegā.
 609. Ragavu slieces sniegā.
 610. Auzu skara.
 611. Auzu skara.
 612. Auzu skara.
 613. „Divi niedrītes vienā maciņā.”
 614. Rokas.
 615. Maizes mīcīšana.
 616. Spaiņi pil, ūdeni nesot.
 617. Ausis.
 618. Bise (divstobrene).
 619. Pele.
 620. Ratu asis rumbās.
 621. Ragavas.
 622. Acis.
 623. Acis.
 624. Dzirķles.
 625. Ozolzīle.
 626. Ozolzīle.
 627. Ausis.
 628. Govs.
 629. Acis.
 630. Arkls arot.
 631. Ausis.
 632. Pārkaras uz jumta pār čukuri.
 633. Spaiņi.
 634. Skursteni.
 635. Sētas mieti un kārts.

a — Dzirķles aitu cirpšanai; b — kārstavas, koka dēļi, uz kuņiem atrodas biezas ādas sloksnes ar tur iestiprinātiem kāšīšiem

636. Ratu riteņi.
 637. Sētas mieti.
 638. Kājas.
 639. Pastalas.
 640. Acis.
 641. Ragavas.
 642. Maizes mīcīšana.
 643. Vērsis.
 644. Zirga loks.
 645. Govs: ausis vai ragi, acis, kājas un aste.
 646. Acis un deguns.
 647. Cimdi, nolikti uz kārtiņas žāvēt.
 648. Mēsļu dakšas; Bikses (Zemg., Latg.).
 649. Šķēres.
 650. Arājs un zirgs.
 651. Robežstiga; Eža.
 652. Sliexsnis, paloda, stenderes, durvis un gājējs.
 653. Durvis: sliexsnis, paloda, stenderes.
 654. Degunu šņauc.
 655. Spaiņi uz nēšiem.
 656. Acis.
 657. Stāvi jeb stelles.
 658. Spaiņi uz nēšiem pil.
 659. Zabaki ejot.
 660. Kaķis.
 661. Priede un egle.
 662. Divi tīrumi apsēti, trešais neapsēts⁸.

⁸ Mīklā ir runa par t.s. „trīslauku sistēmu”, kur pārmaiņus divi lauki tika apstrādāti, bet trešais atstāts atmatā.

663. Rudzi un bite.
 664. Saule un mēness.
 665. Dzirkles.
 666. Vilnas kārstavas.
 667. Acis un skropstas.
 668. Pirkstaiņu cimdi.
 669. Acis.
 670. Acis.
 671. Rijas ārdi, malku kaltējot.
 672. Rijas ārdi.
 673. Arkla lemeši.
 674. Cimdi.
 675. Pīle.
 676. Dzirnakmeņi un milti.
 677. Dzirnakmeņi un milti.
 678. Šķēres.
 679. Auns.
 680. Govs (Vidz., Kurz., Zemg.);
 Kaķis (Kurz., Zemg.); Žurka
 (Zemg.).
 681. Vēzis.
 682. Ausis.
 683. Dzirkles.
 684. Govs: acis, ausis, kājas un aste.
 685. Ratu riteņi.
 686. Rati ar diseli.
 687. Pīle (Zemg.); Zoss (Kurz.); Svē-
 telis (Zemg.).
 688. Cilvēks: kājas, vēders, galva,
 mati, utis, roka.
 689. Teļš.
 690. Vērsis.
 691. Debess un zeme, saule un mēness,
 tumsa un gaisma, uguns un ūdens.
 692. Durvis: sliekšnis, paloda, stende-
 res.
 693. Sliekšnis, paloda, stenderes, dur-
 vis.
 694. Zeme un debess, saule un mēness,
 uguns un ūdens.
 695. Ragavas.
 696. Zāģis zāģējot.
 697. Dzirnakmeņi un milti.
 698. Pastalas; Vīzes (Vidz., Latg.).
699. Dzirnavas (divi akmeņi un milna).
 700. Eža tīrumu vidū.
 701. Sētas mieti.
 702. Zirgs: acis, ausis, kājas un aste.
 703. Vērpšana.
 704. Acis un deguns.
 705. Dzirnavas.
 706. Kāpnes jeb trepes.
 707. Egļi jeb ecēšas⁹.
 708. Ragavu slieces.
 709. „Stenderes stāv, duravas danco.“
 710. Ūdens smelšana: nesējs, spaiņi,
 nesienu āķi.
 711. Cilvēks un ēna.
 712. Saule un mēness.
 713. Dzirnakmeņi un milti.
 714. Arkla lemeši.
 715. Acis.
 716. Kājas apavos.
 717. Cālis.
 718. Cālis.
 719. Riteņa spieķi rumbā.
 720. Mēneši, nedēļas, dienas, gads.
 721. Mēneši, nedēļas, dienas, gads.
 722. Sīpola mizošana.
 723. Gruzis aci.
 724. Varde.
 725. Zirņus beļ katlā.
 726. Krāsns.
 727. Baloža, žagatas un irbes olas.
 728. Migla.
 729. Katls uz uguns.
 730. Zirņus beļ katlā.
 731. Pupas beļ no sietā katlā.
 732. Auklas višana.
 733. Bērns šūpulī.
 734. Auzu skara.
 735. „Sīts, zērni, pūds.“
 736. Degvīns.
 737. Izkapts.
 738. Miežu vārpa.
 739. Pienene.
 740. Atspole un audekla dzijas.
 741. Atspole un audekla dzijas.

⁹ Egļi bija ecēšas, kas gatavotas no egles tievgaijiem, pāršķeļot tos uz pusēm un sasienot kopā tā, lai zari, nolīdzināti apmēram vienādā garumā, būtu uz zemi. Šo primitīvo lauku apstrādāšanas darbarīku vēlāk aizstāja ecēšas ar dzelzs tapām, kā arī t.s. „atspeļu ecēšas“.

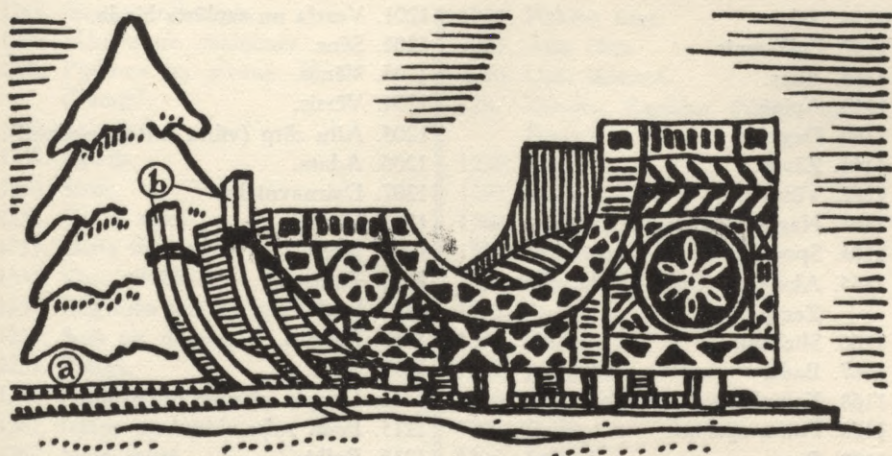
742. Šķiets un audekla dzijas.
 743. Šķiets un audekla dzijas.
 744. Atspole un audekla dzijas.
 745. Adata.
 746. Vesperis (āmurs).
 747. Katla stīpa.
 748. Bliņas.
 749. Pakavs un zirga kāja.
 750. Pakavs un zirga kāja.
 751. Rokas zāģis.
 752. Adata ar diegu.
 753. Zāģis.
 754. Adata ar diegu.
 755. Adata ar diegu.
 756. Bise.
 757. Uzpirkstenis.
 758. Panna, bliņas, tauki.
 759. Panna un bliņas.
 760. Panna un bliņas.
 761. Logs; Spogulis (Latg.).
 762. Dzirnava.
 763. Ratiņa spole.
 764. Spainis pil.
 765. Acs.
 766. Slota.
 767. Aitu cērp; Dzenis kaļ (Vidz, Zemg.).
 768. Vējš.
 769. Alus mucā.
 770. Kartupeļu laksti un kartupeļi.
 771. Zirga kājas un pakavi.
 772. Zivs.
 773. Aitu cērp.
 774. Atbalss.
 775. Zirga kāja ar pakavu.
 776. Koka serde.
 777. Vēzis.
 778. Sivēni zīž cūku.
 779. Bērns pie mātes krūts.
 780. Kažoks.
 781. Ezis.
 782. Gulta; Zārks; Šūpulis; Tilts; Laiva.
 783. Aitas āda gērējot.
 784. Mežs.
 785. Zirgs un rati.
 786. Dzirnava.
 787. Ogle.
 788. Jātnieks, zirgs, segli.
 789. Linsēklu galviņa; Nauda makā (Kurz.).
 790. Tabaka.
 791. Dzirnava.
 792. Sieva zem ābeles zīda bērnu; ābeles zaros putni, zālē — kukaiņi.
 793. Uguns.
 794. Sprigulis.
 795. Aizbīdnis.
 796. Kvēlojošas ogles.
 797. Sprigulis.
 798. Sprigulis.
 799. Sprigulis.
 800. Galds, galdauts, ēdiens.
 801. Zirga aste.
 802. Sprigulis.
 803. Alus mucā.
 804. Bērns šūpulī.
 805. Ēna.
 806. Josta.
 807. Brunču saites; Josta.
 808. Josta.
 809. Rudzi.
 810. Ratu riteni.
 811. Vēzis.
 812. Dzirnava.
 813. Ķiršoga.
 814. Pulkstenis.
 815. Ēna.
 816. Gailis.
 817. Durvis, galds, logs.
 818. Alus.
 819. Circenis.
 820. Pulkstenis.
 821. Gruzis acī.
 822. Kažoks.
 823. Bļoda izēsta, karotes samet iekšā.
 824. Bļoda un ēdēji.
 825. Bļodu izēd, karotes samet iekšā.
 826. Kalendārs.
 827. Aitas.
 828. Bērns šūpulī.
 829. Zvans.
 830. Dūmi.
 831. Sienas pulkstenis.
 832. Zvans.
 833. Burkāns.

834. Arklis.
 835. Sienas pulkstenis.
 836. Pērkons.
 837. Dūmi.
 838. Dūmi.
 839. Gads un 12 mēneši.
 840. Mēle.
 841. Mēle.
 842. Durvju stenderes.
 843. Vesperis (Vidz., Zemg.); Nazis (Zemg.); Šautene (Vidz.).
 844. Arājs, zirgs, arklis.
 845. Nagla.
 846. Zivs.
 847. Lini; Zivs zvīņas un asakas (Vidz., Kurz., Zemg.).
 848. Kaņepe.
 849. Cilvēks laivā.
 850. Pīpe.
 851. Rieksts.
 852. Zirgs iemauktos.
 853. Zirgs un segli.
 854. Desa.
 855. Gredzens pirkstā.
 856. Zirgs un pakavi.
 857. Nedēja.
 858. Pudele; Adata.
 859. Bērzs.
 860. Vinda.
 861. Apīņi.
 862. Koka serde.
 863. Apīņi.
 864. Kaņepe.
 865. Ceļa stabs.
 866. Nedēja.
 867. Varavīksne.
 868. Friede.
 869. Žagata.
 870. Svētelis.
 871. Bērzs.
 872. Desa parovē.
 873. Acis.
 874. Acis.
 875. Apīņu kārts, stīgas, apīņi un lapas.
 876. Vinda.
 877. Vezuma virve.
 878. Zirņu pāksts.
 879. Aka.
 880. Siena kaudze.
 881. Dadzis.
 882. Vista perē.
 883. Pupa.
 884. Siena kaudze un tās vieta; Koks un celms (Latg.).
 885. Aka.
 886. Pudele un aizbāznis.
 887. Sala tvaiks.
 888. Suns.
 889. Balķi sienā.
 890. Cimds.
 891. Saule un mēness; Diena un nakts (Zemg., Latg.).
 892. Dzirnavas.
 893. Atslēga.
 894. Ratiņa spole.
 895. Pļāvēja, izkopts, grābeklis.
 896. Kokle.
 897. Ūdens.
 898. Slotā.
 899. Skudru pūznis.
 900. Vēzis.
 901. Vista kārpās.
 902. Rudzu sēkla un asns.
 903. Skabarga.
 904. Ēna.
 905. Dzelzi ārdē.
 906. Pļāvējs, izkopts, grābeklis.
 907. Degunu šņauc.
 908. Magone.
 908a. Suseklis (galvu sukājot).
 909. Malkas cirtējs.
 910. Gruzis acī.
 911. Durvju rokturis.
 912. Logs.
 913. Stāvi jeb stelles.
 914. Siena vezums.
 915. Sīpols.
 916. Gailis; Putns; Vista; Kāpostgalva; Zivs ar zvīņām (Kurz., Zemg.); Zoss (Kurz., Zemg., Latg.); Ciekurs (Zemg.).
 917. Rāceņa sēkla un rācenis.
 918. Ceļa stabs; Sētmaļa miets; Zediņš.
 919. Zoss.
 920. Audekla aušana.
 921. Bite un šūnas.

922. Skabarga.
 923. Malka un ogles.
 924. Putnu šauj.
 925. Pulkstenis.
 926. Slota.
 927. Izkapts
 928. Nakts un diena.
 929. Ēna.
 930. Cūka un sivēni.
 931. Rieksts.
 932. Malkas cirtējs ar cirvi.
 933. Cāļi perēklī.
 934. Vēzis.
 935. Sals.
 936. Gliemezis.
 937. Gulta.
 938. Āliņģis.
 939. Gaisma.
 940. Celiņš.
 941. Cilvēka vārds.
 942. Kartupelis.
 943. Zivis.
 944. Pēda.
 945. Ezis.
 946. Aita.
 947. Zirgs un groži.
 948. Acis.
 949. Pātaga.
 950. Tīkls ar zivīm no āliņģa.
 951. Dzirnavas.
 952. Acis un asaras.
 953. Zeme izstrādāta, gaida sēklu.
 954. Mēle.
 955. Ola.
 956. Piesta.
 957. Skurstenis; Rugāji (Zemg., Latg.)
 958. Piesta.
 959. Bezdelīga.
 960. Pērkons un zibens.
 961. Izēsta bļoda un karotes.
 962. Izēd bļodu, samet karotes.
 963. Kāja, zeķe, zābaks.
 964. Izēd bļodu, samet karotes.
 965. Ceļš.
 966. Malkas cirtējs ar cirvi.
 967. Sliexnis.
 968. Pods uz uguns.
 969. Jaunsgads.
 970. Cūkas sari.
 971. Gulta.
 972. Cimds.
 973. Vēršādas zābaks ar jērādas iekšpusi.
 974. Pērkons un zibens.
 975. Ratiņa spole.
 976. Ķīlis.
 977. Audekla aušana.
 978. Svece.
 979. Svārpsts urbnot.
 980. Mīstīklas.
 981. Audekla aušana.
 982. Bārda.
 983. Siets sijānot.
 984. Zvans; Harmonikas.
 985. Svece.
 986. Caurums; Bedre.
 987. Mīstīklas; Riekstu čaumalas.
 988. Tītavas.
 989. Slota.
 990. Cūkas sari.
 991. Putns; Stārks jeb svētelis (Zemg.); Vējš (Vidz., Zemg.).
 992. Ratiņš.
 993. Suns.
 994. Slota.
 995. Kaķis.
 996. Sīpols.
 997. Ratiņa spole.
 998. Salna.
 999. Lākturis un skals.
 1000. Atslēga.
 1001. Kāpostgalva.
 1002. Dadzis.
 1003. Bites un šūnas.
 1004. Vērpj (sprēž) ar vārpsti.
 1005. Pakavi.
 1006. Niedre.
 1007. Ausis.
 1008. Gali.
 1009. Uguns.
 1010. Vilna.
 1011. Dūmi.
 1012. Ledus.
 1013. Čūska.
 1014. Griezī.
 1015. Vēzis.

1016. Zeķes.
 1017. Zvans.
 1018. Jātnieks.
 1019. Rūsa.
 1020. Kamols.
 1021. Rieksts.
 1022. Jumts.
 1023. Gredzens.
 1024. Cirvis.
 1025. Jumta dakstiņi.
 1026. Atbalss.
 1027. Mēle.
 1028. Sniegs.
 1029. Akmens¹⁰.
 1030. Lāsteka.
 1031. Kaņepe.
 1032. Kāpostgalva.
 1033. Zirneklis.
 1034. Zirneklis.
 1035. Rudens.
 1036. Acu plakstiņi.
 1037. Skabarga.
 1038. Cūka.
 1039. Apīnis.
 1040. Vālodze.
 1041. Vilna; Spilvens (Ltg.).
 1042. Dimants.
 1043. Uguns.
 1044. Maize.
 1045. Vilciņš.
 1046. Putns.
 1047. Ola, cālis, gailis, vispār putns.
 1048. Gailis.
 1049. Gailis.
 1050. Dzirnavas.
 1051. Uguns (Vidz.); Zīdains (Ltg.).
 1052. Dakšas.
 1053. Pirts krāsns.
 1054. Sikspārnis.
 1055. Zaķis.
 1056. Rieksts.
 1057. Saule.
 1058. Ceļš.
 1059. Deguns.
 1060. Saule.
 1061. Nagla zābakā.
 1062. Uguns.
1063. Gailis.
 1064. Acis.
 1065. Gaiss.
 1066. Skauga prāts.
 1067. Ceļš.
 1068. Kaķis.
 1069. Kvēpi; Zirnekļa tīkls (Vidz., Ltg.); Putekļi (Vidz., Zemg., Ltg.).
 1070. Ābols ābelē.
 1071. Čūska.
 1072. Nakts.
 1073. Dūmi.
 1074. Vējš.
 1075. Saule (Vidz.); Bumba (Kurz.).
 1076. Dzirkstele (to nevar panest).
 1077. Sirds.
 1078. Mātes klēpis.
 1079. Ēna.
 1080. Mātes krūts.
 1081. Vējš neēda, vējš nedzēra, Ūdens miega negulēja.
 1082. Kuģis.
 1083. Upe.
 1084. Tilts.
 1085. Gliemezis.
 1086. Bezmēns.
 1087. Aka.
 1088. Gailis.
 1089. Vēzis.
 1090. Degvīns.
 1091. Dzirnavas.
 1092. Acis.
 1093. Debess.
 1094. Zābaki.
 1095. Galds.
 1096. Grāmata; Atbalss.
 1097. Saule.
 1098. Āpsis.
 1099. Gaisma.
 1100. Apsvīdušas loga rūtis; Lietus (Ltg.).
 1101. Vilna; Putna spalvas (dūnas).
 1102. Apīnis.
 1103. Sienas pulkstenis.
 1104. Atbalss.

¹⁰ Miklai pamatā senais ticējums par akmeņu augšanu.

Kamanas
a — ilksis; b — slieces

1105. Miegš.	1130. Krāsns.
1106. Dzeguze ¹¹ .	1131. Domas.
1107. Migla sēda bez krēslīņa, Saule teka bez grožiņa.	1132. Varavīksne.
1108. Dūmi.	1133. Paēglis.
1109. Akmens.	1134. Gailis.
1110. Skosta.	1135. Pakavi.
1111. Pulkstenis.	1136. Ods.
1112. Cīnis.	1137. Kamanas.
1113. Sirds.	1138. Saule.
1114. Mākoņi (Zemg., Latg.); Laiks (Vidz., Kurz., Zemg.).	1139. Airētāji.
1115. Bites.	1140. Zirneklis.
1116. Svētēlis.	1141. Gads.
1117. Sēne.	1142. Sēne.
1118. Muša.	1143. Saule.
1119. Zirneklis.	1144. Skurstenis.
1120. Plaisa sienā.	1145. Ogle.
1121. Bērzs.	1146. Apīnis.
1122. Suns.	1147. Zābaki.
1123. Mēness.	1148. Ēna.
1124. Bezmēns.	1149. Vakardiena.
1125. Ābece.	1150. Saule.
1126. Cimds.	1151. Gaisma.
1127. Makšķere.	1152. Domas.
1128. Aitu cērp.	1153. Ceļš un aka; Daugava un Rīga (Latg.).
1129. Bārda.	1154. Rudzu zieds.
	1155. Skurstenis.

¹¹ Mikla jāuzskata par iekļūdušu tradīciju, kas saprotama tikai tad, ja zina dzeguzes nosaukumu vācu un krievu valodā — *Kuckuk* resp. *kukuška*.

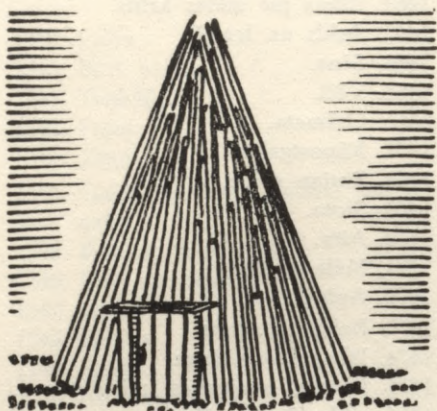
1156. Sals.
 1157. Pulkstenis.
 1158. Bites.
 1159. Apīnis.
 1160. Degvīns.
 1161. Žāvas.
 1162. Vēstule.
 1163. Nagla zābakā.
 1164. Spogulis.
 1165. Akmens; Ogle (Vidz., Kurz., Zemg.).
 1166. Sliexnis.
 1167. Bads.
 1168. Kamols.
 1169. Putna spalva.
 1170. Ēna.
 1171. Varavīksne.
 1172. Ēna.
 1173. Ķipsis.
 1174. Žāvas.
 1175. Degvīns.
 1175a. Blusas.
 1176. Skuju mežs.
 1177. Kāpostgalva.
 1178. Kāpostgalva.
 1179. Saules pulkstenis.
 1180. Aita.
 1181. Zvaigznes un Putnu ceļš.
 1182. Čūska.
 1183. Ūdens.
 1184. Skudra.
 1185. Nātre.
 1186. Pakavi.
 1187. Miezis.
 1188. Ragavu slieces.
 1189. Ezis.
 1190. Žagata.
 1191. Durvju rokturis.
 1192. Galvu sukā.
 1193. Sēne.
 1194. Acis.
 1195. Bērns.
 1196. Zaķis; Vabole (Ltg.).
 1197. Sals.
 1198. Mazbērns jostiņā.
 1199. Vezums; Baļķis (Vidz., Kurz., Zemg.).
 1200. Grāvi rokot.
 1201. Vesela un saplēsta bļoda.
 1202. Sēne.
 1203. Vērsis.
 1204. Vērsis.
 1205. Aitu cērp (vilnu krītam nedzird).
 1206. Adata.
 1207. Dzirnavnīks.
 1208. Vēzis.
 1209. Ilksis.
 1210. Tumsa.
 1211. Segli.
 1212. Kāpnes.
 1213. Sals.
 1214. Izkapts pļaujot un asinot.
 1215. Poda suķe.
 1216. Baļķis.
 1217. Poda suķe.
 1218. Sniegs.
 1219. Dzirnavnīks.
 1220. Tumsa.
 1221. Vijole.
 1222. Šūpulis.
 1223. Loga slēgi un gaisma.
 1224. Atspole un audekla dzijas.
 1225. Putns.
 1226. Divritenis.
 1227. Ēna.
 1228. Ratiņš.
 1229. Baloži (putni) un iesēti zirņi.
 1230. Zābaki.
 1231. Vērpšana.
 1232. Audekls un pārtrūkusi dzija.
 1233. Kāpostgalva.
 1234. Uguns un dūmi.
 1235. Krēsls.
 1236. Gulta un spilvens.
 1237. Ratiņš.
 1238. Ecēšas.
 1239. Zivs; Vējš (Vidz., Zemg.).
 1240. Kauss.
 1241. Pudele.
 1242. Varavīksne; Spaiņa vai katla stīpa.
 1243. Pīpe.
 1244. Ecēšas.
 1245. Sienas pulkstenis.
 1246. Vizes uz krāsns, auklas karājas.
 1247. Karsta dzelzs.

1248. Sienas pulkstenis.
 1249. Mēness un zvaigznes.
 1250. Pērkons un zibens; Krusa
 (Zemg.).
 1251. Sniegs.
 1252. Sniegs.
 1253. Sirds.
 1254. Galvu sukā.
 1255. Skals un uguns.
 1256. Vecs cilvēks.
 1257. Rūgstoša maizes mīkla.
 1258. Acis un deguns.
 1259. Ratiņš.
 1260. Arkls un ecēšas.
 1261. Ielāps uz krekla.
 1262. Mēle mutē.
 1263. Deguns.
 1264. Skals, uguns, ogle.
 1265. Ola.
 1266. Pulkstenis.
 1267. Laiva.
 1268. Nauda.
 1269. Niedre.
 1270. Kaķis.
 1271. Kamols.
 1272. Dadzis.
 1273. Maiss.
 1274. Ciekurs.
 1275. Grāmata.
 1276. Skals un uguns.
 1277. Durvju rokturis.
 1278. Rieksts.
 1279. Pastalas; Vīzes (Vidz.); Zeķes
 (Zemg.).
 1280. Pastalas.
 1281. Upe (ar un bez ledus).
 1282. Skudru pūznis.
 1283. Avots.
 1284. Mācītājs kancelē.
 1285. Zāģis malku zāģējot.
 1286. Pirts.
 1287. Balķi un sūnas.
 1288. Istabu slauka.
 1289. Kurmis; Sniegs (bez vietas).
 1290. Gailis; Titars (Zemg.).
 1291. Gailis.
 1292. Iemauktu dzelzi zirga mutē.
 1293. Gailis.
 1294. Pirkstu nagi.
 1295. Aitu cērp.
 1296. Lini, šķiezna.
 1297. Zābaki; Pastalas (Vidz., Kurz.
 Zemg.).
 1298. Sija.
 1299. Bulta.
 1300. Audekla aušana.
 1301. Skurstenis.
 1302. Egle.
 1303. Auns.
 1304. Cūkas sari.
 1305. Sprigulis.
 1306. Bišu strops un bites.
 1307. Gailis.
 1308. Apīnis.
 1309. Sals.
 1310. Dūmi.
 1311. Zāģis zāģējot.
 1312. Kāši jeb nēši (ūdens nešanai).
 1313. Sprigulis.
 1314. Koka serde.
 1315. Cirvis.
 1316. Arkls un lemeši.
 1317. Ābols ābelē.
 1318. Baznīca.
 1319. Vējdzirnavas.
 1320. Pātaga.
 1320a. Siets sijājot.
 1321. Sienas pulkstenis.
 1322. Bise (šautene).
 1323. Izkapts.
 1324. Zīmulis.
 1325. Bērza sulas.
 1326. Skals lākturī.
 1327. Kuģis; Laiva (Vidz., Zemg.,
 Latg.).
 1328. Arkls un lemeši.
 1329. Dakšas; Ecēšas.
 1330. Rija.
 1331. Rieksts.
 1332. Kārstavas.
 1333. Bise un skrotis.
 1334. Apīņu kārts, stīga, lapa, galviņa.
 1335. Bezmēns; Boze.
 1336. Vāvere.
 1337. Dzenis kaļ kokā.
 1338. Dzirnavas un malēja roka.

1339. Laiva.
 1340. Pirtī peņas.
 1341. Trijkājis.
 1342. Pupa.
 1343. Zirņi.
 1344. Galds, galdauts, bļoda, putra, gaļa.
 1345. Karote, zobi, mēle.
 1346. Bise un skrotis.
 1347. Cūka.
 1348. Durvis.
 1349. Žāvas.
 1350. Mācītājs kancelē.
 1350a. Mācītājs pieņem dievgaldniekus.
 1351. Arkls un lemeši.
 1352. Nāve.
 1353. Laiva un aiņi.
 1354. Mākoņi un lietus; Apmērcēta cepļa slota (Latg.); Spaiņi, ūdeni nesot (Zemg., Latg.).
 1355. Siers.
 1356. Svece.
 1357. Jātnieks.
 1358. Cilvēks laivā.
 1359. Saule nūrīt, zvaigznes paspeid.
 1360. Logs.
 1361. Ecēšas.
 1362. Maize.
 1363. Ašķis.
 1364. Linus maļ; Zāģis zāģējot; Dzironavas maļ (Vidz., Latg.); Kodeļu sprēž (Latg.).
 1365. Apīnis.
 1366. Bērns šūpulī.
 1367. Uguns un dūmi.
 1368. Rati.
 1369. Šūpulis.
 1370. Niere taukos.
 1371. Baznīca.
 1372. Zoss.
 1373. Vinda.
 1374. Gredzens.
 1375. Kvēpi velvē.
 1376. Vēzis.
 1377. Bērzs.
 1378. Sāviens — nošauts kas būs vai ne, bet lode vairs atpakaļ neatnāks.
 1378a. Puņķi.
 1379. Vējš loka kokus.
 1380. Pērkons.
 1381. Māja uz akmeņiem, baļķi uz sūnām.
 1382. Suns.
 1383. Cālis olā.
 1384. Gailis.
 1385. Brilles.
 1386. Bērzs un tāsis
 1387. Lampā uguns.
 1388. Skals un uguns.
 1389. Dadzis.
 1390. Cālis olā.
 1391. Muižas (kunga) tīrums bez robežām.
 1392. Gailis.
 1393. Tītars.
 1394. Egle ar ciekuriem.
 1395. Zvejnieks ar laivu dodas zvejot.
 1396. Baļķi un sūnas.
 1397. Krāsns aizbīdnis.
 1398. Bišu skreja.
 1399. Koks.
 1400. Rokas silda pie krāsns¹².
 1401. Jauns plēsums (pag. gadā cirta kokus, šogad uzplēš zemi.).
 1402. Vezums.
 1403. Arkls ar.
 1404. Akmens.
 1405. Katls jeb pods.
 1406. Pļaujammašina.
 1407. Ūdens un zāle.
 1408. Izkopts un sirpis.
 1409. Daugava un radzes.
 1410. Upe un nopļauta pļava.
 1411. Uguns un dūmi.
 1412. Spaiņa stāvēšanas vieta.
 1413. Uguns.
 1414. Bišu strops un bites.
 1415. Ūdens.
 1416. Vēstule; Atbalss (Zemg., Latg.)
 1417. Ratiņš.

¹² Ziemas laikā lauku ļaudis, ienākot no āra, palaikam mēdz apsildīt rokas pie siltās krāsns sāniem vai priekšas. Tāpēc arī — „kuņš nāk iekšā, tas dod roku”.

1418. Krauklis; Vārna (Latg.).
 1419. Govs tesmens.
 1420. Vasks un medus.
 1421. Vīsta dēj olas.
 1422. Kurmis.
 1423. Aizšaujamaš lodziņš.
 1424. Linus maļ jeb mīstī.
 1425. Ar bisi šauj.
 1426. Istaba.
 1427. Vijoles lociņš.
 1428. Apīnis.
 1429. Zirgs aizskrien, pēdas paliek.
 1430. Medus šūnās.
 1431. Deguna šņaukšana.
 1432. Siets sijā.
 1432a. Alus muca.
 1433. Griesti, apbērti ar smiltīm.
 1434. Vinda.
 1435. Pakši; Zediņi (Latg.).
 1436. Kārstavas.
 1437. Krāsns ar bedri.
 1438. Krāsns caurums.
 1439. Spilvens.
 1440. Spainis.
 1441. Kuģis.
 1442. Katls uz kāša.
 1443. Dzirnavaš maļ.
 1444. Uguns krāsnī.
 1445. Vezums.
 1446. Arkls.
 1447. Krāsns
 1448. Ezis.
 1449. Kārklš.
 1450. Pērkons.
 1451. Krāsns un ogles.
 1452. Maize krāsnī.
 1453. Piestā grūž.
 1454. Sienaš pulkstenis.
 1455. Vējdzirnavaš.
 1456. Arkls un lemeši.
 1457. Siena kaudze.
 1458. Dzērvēne.
 1459. Māja ar cilvēkiem; Katls vārās (Vidz., Kurz., Zemg.); Krāsns un ogles (Kurz., Zemg.); Bišu strops (Vidz., Kurz., Latg.).
 1460. Katls uz uguns.
 1461. Audeklu auž.
 1462. Bērns pie mātes krūts.
 1463. Arkls un lemeši.
 1464. Sēne.
 1465. Vējš.
 1466. Grāmata.
 1467. Kāpostgalva.
 1468. Ratiņa spole.
 1469. Slotā.
 1470. Aita.
 1471. Mēle mutē.
 1472. Apīnis.
 1473. Baļķi un sūnas.
 1474. Izkapts asināšana.
 1475. Debess, zvaigznes, mēness.
 1476. „Āķa ēze ar āķi.“
 1477. Ola.
 1478. Kāpostgalva.
 1479. Varde.
 1480. Ēna.
 1481. Varde.
 1482. Varde.
 1483. Kamols.
 1484. Skurstenis.
 1485. Audekla aušana.
 1486. Egle un zari.
 1487. Ēvele.
 1488. Izkapts pļaujot.
 1489. Izkapts, siens, siena gubas.
 1490. Izkapts, siens, siena gubas.
 1491. Baļķi un sūnas.
 1492. Vabole.
 1493. Ods.
 1494. Koka serde.
 1495. Durvju rokturis.
 1496. Šķiltavas.
 1497. Siena kaudze un tās „dārzs“.
 1498. Debess un zvaigznes.
 1499. Kāpostgalva.
 1500. Svece un uguns.
 1501. Sprigulis.
 1502. Sprigulis.
 1503. Krāsns slotā.
 1504. Laiva (Vidz.); Abra (Kurz.).
 1505. Bērzs.
 1506. Upe un ledus.
 1507. Āliņģis.
 1508. Stāvi jeb stelles.
 1509. Priede.

Namiņš (slīetenis)

1510. Zirņi.	1537. Galds.
1511. Koks un zari.	1538. Mēness.
1512. Tumsa.	1539. Kapsēta.
1513. Upe.	1540. Zirņi.
1514. Ceļš.	1541. Zeme un nobirušas lapas.
1514a. Akas vinda un aka.	1542. Debess.
1515. Kaņepe.	1543. Galva.
1516. Ceļš ar zirga pēdām.	1544. Namiņš.
1517. Lize.	1545. Gads, mēneši, nedēļas, dienas.
1518. Ašķis.	1546. Vējdzirnavas.
1519. Murds.	1547. Zeme.
1520. Nakts.	1548. Debess un zvaigznes.
1521. Skurstenis.	1549. Ezers.
1522. Gailis no laktas.	1550. Debess un zvaigznes.
1523. Apīņu kārts, stīgas, apīņi.	1551. Baznīca un baznīcēni.
1524. Debess, saule, mēness.	1552. Tīkls.
1525. Nedēļa.	1553. Tīrums.
1526. Apse.	1554. Ūdensdzirnavas.
1527. Bērzs.	1555. Krāsns.
1528. Egle.	1556. Debess un zvaigznes.
1529. Skudru pūznis.	1557. Priede un ciekuri.
1530. Baznīca.	1558. Debess, zvaigznes, mēness.
1531. Debess un zvaigznes.	1559. Debess un zvaigznes.
1532. Šķiets.	1560. Ratiņš vērpjot.
1533. Sietiņš, siets.	1561. Ābele un āboli.
1534. Zirnekļa tīkls.	1562. Ratiņš vērpjot.
1535. Debess, saule, mēness.	1563. Alus mucā.
1536. Debess, zvaigznes, mēness, saule.	1564. Egle.
	1565. Uzpirkstenis.
	1566. Bļoda un ēdējs.
	1567. Lini.
	1568. Celmi.
	1569. Varavīksne.
	1570. Cilvēks uguns dzirksteles ¹⁸ .
	1571. Katls uz uguns.
	1572. Mākonis un lietus.
	1573. Gads, mēneši, nedēļas, dienas, nakts.
	1574. Nakts.
	1575. Debess un zvaigznes.
	1576. Dzirnava maļot.
	1577. Krāsns, abra, lize, maizes kukuļi.
	1578. Siena kaudze.
	1579. Tīrums un ežas.

¹⁸ Šī ir pati pirmā zināmā latviešu mīkla, kas fiksēta rakstos, proti, Kristofora Fīrekera vārdnīcas manuskriptā, kuŗš radies ap 17. gs. vidu. Šai manuskriptā adjektīvs „liels” illūstrēts ar mīklu: „Liels mazu ne paness — dzirkstele”.

1580. Deguns.
 1581. Koka serde.
 1582. Zvejošana pa āliņģi.
 1583. Kungā tūrums bez robežām.
 1584. Pirmais baļķis uz akmeņiem, citi uz sūnām.
 1585. Skurstenis.
 1586. Vagars.
 1587. Bērns šūpulī.
 1588. Cāļi perēklī.
 1589. Egles malka deg, sveķi pil.
 1590. Kāši (nēši) ūdens nešanai.
 1591. Lazda.
 1592. Pērkons un zibens.
 1593. Bise (šautene).
 1594. Sakta.
 1595. Sēta un dārzs; Sēta ap rudzu lauku (Latg.).
 1596. Izkapts un sirpis.
 1596a. Desa skurstenī un kaķis.
 1597. Kāši (nēši) ūdens nešanai.
 1598. Varavīksne.
 1599. Bļoda ar karoti.
 1600. Sirpis.
 1601. Sirpis.
 1602. Varavīksne.
 1603. Ceļš.
 1604. Upe un nopļauta pļava.
 1605. Upe un akmeņi.
 1606. Upe.
 1607. Bezmēns.
 1608. Stāvi un audēja.
 1609. Upe.
 1610. Zeķe zābakā; „Ķeša sveitā“.
 1611. Svece.
 1612. Maiss.
 1613. Tikls.
 1614. Laiva.
 1615. Vēzis.
 1616. Bišu strops.
 1617. Vilciens.
 1618. Čūska.
 1619. Lietus.
 1620. Suns.
 1621. Vinda.
 1622. Žurka.
 1623. Krāsns.
 1624. Kurmis.
1625. Bišu strops.
 1626. Cepļa galds.
 1627. Bite.
 1628. Pulkstenis (Kurz., Zemg.); Kaķis (Zemg., Latg.).
 1629. Egle.
 1630. Baļķis sienā.
 1631. Nakts un rasa.
 1632. Kāpostgalva.
 1633. Slota.
 1634. Pērkons un zibens.
 1635. Bezmēns.
 1636. Zirņu pāksts.
 1637. Miežu tūrums.
 1638. Sprigulis.
 1639. Bārda.
 1640. Arkls arot.
 1641. Bezmēns.
 1642. Māju būvējot, liek sūnas starp baļķiem.
 1643. Sija.
 1644. Siena kaudze un tās vieta; Koks un celms (Kurz., Latg.).
 1645. Saule un saules stari.
 1646. Mācītājs kancelē.
 1647. Saule un mēness.
 1648. Sētas mieti.
 1649. Auzu skara.
 1650. „Senāk cirvi likuši aiz sola.“
 1651. Saule un saules stari.
 1652. Ābele, āboli, lapas.
 1653. Kāpostu sēkliņa un galva.
 1654. Ābele un āboli; Ērkšķogas (Latg.).
 1655. Āboli.
 1656. Ābele un āboli.
 1657. Ledus un ūdens.
 1658. Labība, ko saule nobalina.
 1659. Siena kaudze un gubiņas.
 1660. Uguns un dūmi.
 1661. Gaisma un saule.
 1662. Celmi un atvases.
 1663. Dūmi.
 1664. Jūra un upes.
 1665. Klēpis.
 1666. Rija un kuls.
 1667. Koks un zari.
 1668. Aka.

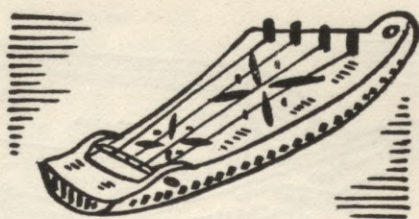
Bērzam tecina sulas
a — spainis; b — silīte (renīte);
c — pakulas

1669. Ezers.
1670. Dūmi.
1671. Svece.
1672. Svētēlis.
1673. Kamola tišana.
1674. Lukturis.
1675. Varde.
1676. Pudele.
1677. Ola.
1678. Lampa.
1679. Kāpostgalva.
1680. Pistole.
1681. Skudru pūznis.
1682. Zivs.
1683. Govs tescens.
1684. Magones galviņa ar sēklām.
1685. Gruzis acī.
1686. Blusa.
1687. Gliemezis.
1688. Ceļš.
1689. Pipars.
1690. Sakta.
1691. Pupa.
1692. Dūraiņu cimds.
1693. Vārna.
1694. Bezdelīga; Vista (Vidz., Zemg., Latg.).
1694a. Bezmēns.
1695. Kaņepe.
1696. Bērzs un sulas.
1697. Acis.
1698. Cālis olā.
1699. Pipe.
1700. Nātre.
1701. Skosta.
1702. Krūze; Glāze (Vidz., Latg.).
1703. Durvju rokturis.
1704. Vista.
1705. Metalla nauda.
1706. Bite un šūnas.
1707. Magones galviņa.
1708. Maiss.
1709. Magones galviņa.
1710. Mute un zobi.
1711. Pupas pāksts.
1712. Mute, zobi, mēle.
1713. Zirņu pāksts.
1714. Gurķis.
1715. Zirņu pāksts.
1716. Ķiršoga; Lukturis.
1717. Gurķis.
1718. Lampa.
1719. Linsēklu galviņa; Ābols (Latg.).
1720. Magones galviņa.
1721. Bišu strops.
1722. Magones galviņa (Zemg., Latg.);
Zirņu pāksts (Vidz.).
1723. Cālis olā.
1724. Ābols.
1725. Ābols.
1726. Gurķis.
1727. Mute un zobi.
1728. Pulkstenis.
1729. Siets.
1730. Tikls, murds.
1731. Tikls.
1732. Siets ar vilnu.
1733. Magones galviņa ar sēklām.
1734. Griķu grauds.
1735. Zivs; Līdaka (Vidz.).
1736. Lampā uguns.
1737. Ķiršoga.
1738. Slotā.
1739. Lins.
1740. Svece.
1741. Sēne.

1742. Sīpols.
 1743. Svece (Vidz.); Degvīna pudele (Zemg.).
 1744. Sīpols.
 1745. Dadzis.
 1746. Gredzens.
 1747. Ola.
 1748. Ola.
 1749. Tintes pudele.
 1750. Ola.
 1751. Satīts zīdains.
 1752. Gredzens pirkstā.
 1753. Bite.
 1754. Mute un zobī.
 1755. Linsēklu galviņa.
 1756. Uzpirkstenis.
 1757. Tikls.
 1758. Zvans.
 1759. Adata.
 1760. Bezdelīga.
 1761. Adata.
 1762. Svece.
 1763. Sīpols.
 1764. Bezdelīga; Žagata; Vālodze (Zemg.); variantos arī citi putni.
 1765. Vārna.
 1766. Skudra.
 1767. Sērkociņš.
 1768. Ratiņš.
 1769. Svece.
 1770. Vista.
 1771. Vista.
 1772. Žagata.
 1773. Kāpostgalva.
 1774. Sīpols.
 1775. Vista.
 1776. Ratiņa spole.
 1777. Ratiņš.
 1778. Kāpostgalva.
 1779. Ozolzīle.
 1780. Adata.
 1781. Apīņi un alus.
 1782. Aita.
 1783. Saule.
 1784. Apīņa spurdze.
 1785. Ābols ābelē.
 1786. Sakta.
 1787. Sakta.
 1788. Tintes pudele.
 1789. Dzērvēne.
 1790. Pulkstenis.
 1791. Bļoda un karotes.
 1792. Bļoda un karotes.
 1793. Bļoda un karotes.
 1794. Bļoda un karotes.
 1795. Skutulis (bļoda) un karotes.
 1796. Bļoda un karotes.
 1797. Piens sarūgst.
 1798. Katls uz uguns.
 1799. Bļoda un ēdēji; Aka (Zemg.).
 1800. Bļoda un ēdēji ar karotēm.
 1801. Mēle mutē.
 1802. Ķemme un mati.
 1803. Ezis.
 1804. Sliexsnis.
 1805. Mušmire.
 1806. Vabole.
 1807. Logs.
 1808. Rieksts; Medus (Latg.).
 1809. Rieksts.
 1810. Atslēga.
 1811. Kastanis.
 1812. Blusa.
 1813. Sliexsnis.
 1814. Durvju rokturis.
 1815. Dzirnākmens miltos.
 1816. Atslēga.
 1817. Atslēga.
 1818. Mēle.
 1819. Sīpols.
 1820. Dzirnākmens miltos.
 1821. Zirņu pāksts.
 1822. Arkls.
 1823. Sīpols.
 1824. Ezis.
 1825. Bise (šautene).
 1826. Circenis.
 1827. Lapsene.
 1828. Bite.
 1829. Ratiņš vērpjot.
 1830. Ķiploks.
 1831. Miežu vārpa.
 1832. Bite; Dundurs (Zemg., Latg.); Ods (Latg.).
 1833. Bite.
 1834. Burkāns.

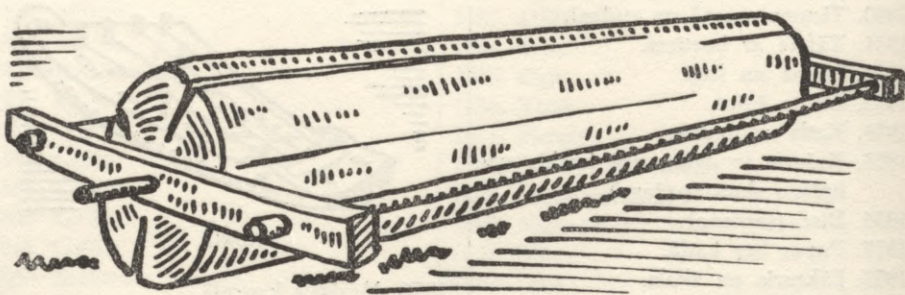
1835. Spīju arkls.
 1836. Vilciņš.
 1837. Sīpols.
 1838. Ratiņš.
 1839. Pīpe.
 1840. Gailis.
 1841. Cinis.
 1842. Sīpols.
 1843. Gailis.
 1844. Gailis.
 1845. Rieksts.
 1846. Rieksts.
 1847. Ābols ābelē.
 1848. Rakstāmā spalva.
 1849. Arkls.
 1850. Blusa.
 1851. Celms.
 1852. Sienāzis.
 1853. Bezmēns.
 1854. Sērkociņš.
 1855. Bezmēns.
 1856. Cimds.
 1857. Rudzu grauds.
 1858. Apīnis.
 1859. Svārpsts.
 1860. Kurmis.
 1861. Pipars.
 1862. Skurstenis.
 1863. Circenis.
 1864. Sīpols; Ciekurs (Zemg.).
 1865. Sīpols.
 1866. Lukturis; Svece (Vidz., Kurz.,
 Latg.); Bise (Kurz., Zemg.).
 1867. Sals.
 1868. Baravika.
 1869. Cinis.
 1870. Rutks.
 1871. Sienāzis.
 1872. Ašķis.
 1873. Sienāzis.
 1874. Zirneklis; Pūpols (Kurz.).
 1875. Nātreš.
 1876. Baravikas.
 1877. Sēnes.
 1878. Lini.
 1879. Sīpols.
 1880. Vēzis.
 1881. Bezdelīga.
 1882. Dūrainis (cimds).
 1883. Dzērvene.
 1884. Sēne.
 1885. Oga.
 1886. Vista.
 1887. Pistole.
 1888. Sniegs un saule.
 1889. Mute un zobi.
 1890. Mušmire.
 1891. Blusa.
 1892. Sēne.
 1893. Metalla nauda.
 1894. Dzirkstele.
 1895. Kāpostu sēkla un galva.
 1896. Vabole.
 1897. Dzirkstele.
 1898. Zirneklis.
 1899. Sirpis.
 1900. Sliksnis.
 1901. Pērlene.
 1902. Uzpirkstenis.
 1903. Bērns šūpulī.
 1904. Sliksnis.
 1905. Sēkla.
 1906. Ezis.
 1907. Bite un vaski.
 1908. Griķu grauds.
 1909. Kamols.
 1910. Ābols.
 1911. Uzpirkstenis.
 1912. Gailis.
 1913. Dzenis.
 1914. Atbalss.
 1915. Aveni norauj.
 1916. Ziemu celiņš līdz akai.
 1917. Katls vārās.
 1918. Dūraiņu cimds.
 1919. Uguns krāsni.
 1920. Kurmis.
 1921. Plēšas.
 1922. Nakts.
 1923. Tāfele ar burtiem.
 1924. Kaņepe.
 1925. Mellene.
 1926. Laiva.
 1927. Ziemāju labība zem sniega.
 1928. Strazds.
 1929. Bise (šautene).

1930. Tīrums vasarā un rudenī.
 1931. Tāfele ar burtiem.
 1932. Istaba un logi.
 1933. Adata šujot.
 1934. Katls uz uguns.
 1935. Krāsns ar oglēm un kruķis vai krāsns slotā (pažaga).
 1936. Bise (šautene).
 1937. Pupas beļ katlā.
 1938. Lākturis un skals.
 1939. Labība rijā uz ārdiem.
 1940. Katls uz uguns.
 1941. Svārpsts.
 1942. Trijkājis.
 1943. Muša.
 1944. Zobens makstī.
 1945. Niedre.
 1946. Mācītājs kancelē.
 1947. Mācītājs kancelē.
 1948. Adata ar diegu.
 1949. Panna.
 1950. Žagata.
 1951. Katls jeb pods uz ugunskura.
 1952. Mācītājs un draudze.
 1953. Mācītājs kancelē.
 1954. Katls.
 1955. Žagata.
 1956. Mācītājs kancelē.
 1957. Dundurs.
 1958. Vabole.
 1959. Svētēlis.
 1960. Vēzis.
 1961. Katls uz uguns.
 1962. Tīrums un ežas.
 1963. Pods (katls) vārās.
 1964. Kurmis.
 1965. Blusa.
 1966. Tīrums un ežas.
 1967. Blusa.
 1968. Siena kaudze.
 1969. Blusa.
 1970. Kurmis.
 1971. Novārīts vēzis; Dzelzs ugunī (Vidz., Latg.).
 1972. Lietus.
 1973. Pirtī peņas.
 1974. Katls uz kāša.
 1975. Mācītājs.

Kokle

1976. Mācītājs kancelē.
 1977. Mācītājs.
 1978. Mācītājs.
 1979. Mācītājs kancelē.
 1980. Vabole.
 1981. Blusa.
 1982. Tīrums un ežas.
 1983. Muca.
 1984. Vilciens.
 1985. Katls vārās.
 1986. Katls uz uguns.
 1987. Rutks.
 1988. Upe, ledus, zivis.
 1989. Namiņš.
 1990. Kruķis.
 1991. Pirtī peņas.
 1992. Pirtī peņas.
 1993. Pirtī peņas.
 1994. Pirtī peņas.
 1995. Mellene; Kazeņu oga (Zemg.).
 1996. Upe un krasti.
 1997. Novārīts vēzis.
 1998. Mežs.
 1999. Ceļa stabs.
 2000. Sakta.
 2001. Sakta.
 2002. Skals un uguns; Svecēs liesma (Vidz., Latg.).
 2003. Sakta linu kreklā.
 2004. Ielāps.
 2005. Ceļš ar pēdām.
 2006. Upe.
 2007. Griķus sēj.
 2008. Ratiņš.
 2009. Ratiņš.
 2010. Ratiņš.
 2011. Vijole.
 2012. Harmonikas.
 2013. Kokle.

Bluķis tīruma bluķēšanai

2014. Ecēšas.	2048. Tīruma veltnis jeb bluķis.
2015. Sēta.	2049. Vējdzirnavas.
2016. Spieķis (Vidz.); Vinda.	2050. Lācis.
2017. Krēsls.	2051. Vīzes.
2018. Galds.	2052. Sēne.
2019. Durvis.	2053. Māja (koka, ar salmu jumtu).
2020. Tītavas.	2054. Celmi.
2021. Ecēšas.	2055. Sniegs.
2022. Rīkste.	2056. Vēzis.
2023. Vijole.	2057. Ēna.
2024. Slota.	2058. Caurums drēbēs un miesa.
2025. Zārks.	2059. Siena kaudze un braķi.
2026. Sēne.	2060. Ķiršoga.
2027. Koka serde.	2061. Biezputra.
2028. Rati; Baļķis (Vidz.).	2062. Ods; Dundurs (Latg.).
2029. Grābeklis.	2063. Mākonis un lietus.
2030. Arkls.	2064. Spainis.
2031. Bluķis (veltnis) tīruma nogludināšanai („nobluķēšanai“).	2065. Raugs mucas dibenā.
2032. Stabule.	2066. Pele.
2033. Velētava.	2067. Vērpšana.
2034. Sliexnis.	2068. Vērpšana.
2035. Eglīte.	2069. Vērpšana.
2036. Karote.	2070. Lini un tīkls.
2037. Šūpuļa liksts.	2071. Linsēklas.
2038. Rīkste.	2072. Ābols.
2039. Cirvja kāts.	2073. Alus mucā.
2040. Kruķis.	2074. Dzirnava un malējs.
2041. Dūdas.	2075. Pīpe.
2042. Kokle.	2076. Apse.
2043. Koka serde.	2077. Cūka un sivēni.
2044. Pavārnīca.	2078. Ašķis.
2045. Mīstīklas.	2079. Cilvēka vārds.
2046. Ratiņš.	2080. Govs.
2047. Zirga loks.	2081. Baļķi un sūnas.
	2082. Niedre; Ašķis.

ATMINEJUMU RADITĀJS

2083. Skosta.
 2084. Pirksts uzpirkstenī.
 2085. Kaķis.
 2086. Bezdelīga taisa ligzdu.
 2087. Bezdelīga taisa ligzdu.
 2088. Pastalas.
 2089. Durvju stenderes.
 2090. Bezmēns; Boze (Kurz.).
 2091. Krāsns.
 2092. Krāsns; Plīts (Vidz., Zemg.);
 Mīstīklas (Vidz.).
 2093. Uguns; Jūra (Latg.).
 2094. Zivs uz sausuma.
 2095. Varde.
 2096. Upe un ledus.
 2097. Ratiņš.
 2098. Bads.
 2099. Cūka un sivēni.
 2100. Gailis un vista.
 2101. Arkls.
 2101a. Puņķi.
 2102. Gailis.
 2103. Rutks.
 2104. Sprigulis.
 2105. Rasa.
 2106. Gulta un gulētājs.
 2107. Vilciens.
 2108. Krēsls un sēdētājs; Gulta un
 gulētājs; Sols un sēdētājs (Kurz.,
 Zemg., Latg.).
 2109. Krēsls un sēdētājs; Gulta un
 gulētājs; Sols un sēdētājs (Vidz.,
 Latg.).
 2110. Plostis.
 2111. Rakstāmā spalva.
 2112. Koks.
 2113. Kalendārs.
 2114. Akmens.
 2115. Gliemezis.
 2116. Zirneklis.
 2117. Sniegs.
 2118. Uguns un dūmi.
 2119. Spieķis.
 2120. Ēna.
 2121. Zirgs.
 2122. Siena kaudze.
 2123. Mātes krūts.
 2124. Ledus.
 2125. Saules stari.
 2126. Rīts; Saules stari (Vidz., Kurz.,
 Latg.).
 2127. Ceļa stabs.
 2128. Maizes mīkla rūgstot.
 2129. Spogulis.
 2130. Lukturis.
 2131. Svāri.
 2132. Sols un sēdētājs (Latg.); Gulta
 un gulētājs (Latg.); Laiva (Latg.);
 Apavi (Kurz.).
 2133. Kažoks.
 2134. Ar susekli vai ķemmi galvu sukā;
 Makšķere (Latg.).
 2135. Kuģis.
 2136. Cāļi perēklī.
 2137. Kamola tīšana.
 2138. Sienas pulkstenis.
 2139. Sienas pulkstenis.
 2140. Nauda.
 2141. Pods.
 2142. Cūka.
 2143. Pirts.
 2144. Leduspuķe.
 2145. Vējš.
 2146. Tikls un zivis.
 2147. Istabas slaucīšana.
 2148. Ābols.
 2149. Ķirbis.
 2150. Vējš.
 2151. Pātaga.
 2152. Sprigulis.
 2153. Pātaga.
 2154. Bite un rudzu zieds.
 2155. Gailis.
 2156. Bedre.
 2157. Atslēga.
 2158. Sniegputenis.
 2159. Spilvens.
 2160. Čūska.
 2161. Ēvele.
 2162. Sals.
 2163. Ceļa rādītājs.
 2164. Karte.
 2165. Leduspuķe.
 2166. Leduspuķe.
 2167. Sals.
 2168. Sīpolu mizojot.

2169. Degvīns.
 2170. Tabaka.
 2171. Sienas pulkstenis; Ābols.
 2172. Ēna.
 2173. Kruķis.
 2174. Ceļš un upe.
 2175. Mēle.
 2176. Gads.
 2177. Ogle.
 2178. Ēna.
 2179. Cūkas sari.
 2180. Akmens.
 2181. Minamā mīkla.
 2182. Bišu strops.
 2183. Ezers aizsalst.
 2184. Kaņepe.
 2185. Kabatas nazis.
 2186. Logs.
 2187. Lini.
 2188. Nomauc zābaku,
     Atrod zeķi,
     Nomauc zeķi,
     Atrod kāju.
 2189. Ratu asis rumbās.
 2190. Lins.
 2191. Stabule.
 2192. Lins.
 2193. Aizbīdnis (krāsniņi).
 2194. Durvis.
 2195. Bišu stropa skreja.
 2196. Saule un mēness.
 2197. Kamols.
 2198. Upe.
 2199. Kurpes.
 2200. Ar susekli galvu sukā.
 2201. Āda miecējot.
 2202. Vēzis.
 2203. Svece lukturī.
 2204. Vize, zeķe (auts), kāja.
 2205. Vize, auts, kāja.
 2206. Ola.
 2207. Mazs, pieaudzis un vecs cilvēks.
 2208. Gaisma aust.
 2209. Cilvēks šūpulī un zārkā.
 2210. No dzijām audeklu auž.
 2211. Aitu cērp.
 2212. Gaisma aust.
 2213. Pavārnīca.
 2214. Lini.
 2215. Pusmēness.
 2216. Diena un nakts.
 2217. Pirts.
 2218. Kaķis.
 2219. Bērns raud,
     Līksts ligojas,
     Visi dzird,
     Māte zina.
 2220. Zāvas.
 2221. Izkapts; Zāģis (Vidz.).
 2222. Bite.
 2223. Ods.
 2224. Brillēs; Spogulis (Zemg., Latg.).
 2225. Sīpolu mizo.
 2226. Mēle mutē.
 2227. Mēle mutē.
 2228. Mēle mutē.
 2229. Muca.
 2230. Ēna.
 2231. Alus mucā.
 2232. Katls uz uguns.
 2233. Diena.
 2234. Lāstekā.
 2235. Svece.
 2236. Pirksti un nagī.
 2237. Sprigulis.
 2238. Galds; Krēsls; Plīts.
 2239. Rokas.
 2240. Blakts.
 2241. Gulta.
 2242. Kabatas nazis.
 2243. Dzirnava.
 2244. Aita (skrien, vilna kust).
 2245. Aita.
 2246. Aita.
 2247. Ēvele.
 2248. Aita; Auns (Zemg.).
 2249. Pods (katls) vārās.
 2250. Ābols ābelē.
 2251. Debess, zvaigznes, mēness.
 2252. Debess, zvaigznes, mēness.
 2253. Maiss.
 2254. Tīkls.
 2255. Tīkls.
 2256. Debess, zvaigznes, mēness.
 2257. Tīrums un ežmalas.
 2258. Tupele.

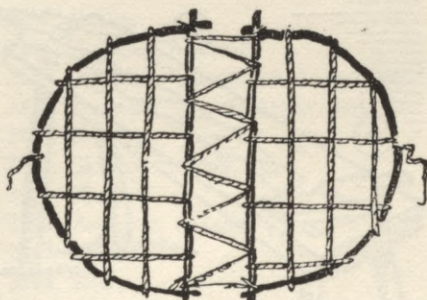
2259. Sprigulis.
 2260. Mati.
 2261. Auti, zeķe, kāja.
 2262. Vērpšana.
 2263. Ķiršoga; Ābols (Kurz., Zemg.).
 2264. Oga; Ābols (Latg.).
 2265. Sīpols.
 2266. Siena gubiņas un kaudze; Rudzu kūļi un stats (Vidz., Zemg., Kurz.).
 2267. Skals, uguns, ogle.
 2268. Miežu grauds.
 2269. Siena gubas un kaudze.
 2270. Siena kaudze.
 2271. Apģērbs (Zemg.); Zābaks (Vidz.); Zeķe (Vidz.).
 2272. Vērpšana.
 2273. Kuļammašīna.
 2274. Spaiņa aukla.
 2275. Ceļš.
 2276. Skursteņslauķis.
 2277. Saule.
 2278. Slota.
 2279. Audekla aušana.
 2280. Audekla aušana.
 2281. Segli.
 2282. Skudra.
 2283. Skudra.
 2284. „Bļūda, lizeikas, āduoji.“
 2285. Ceļš ar pēdām.
 2286. Aita.
 2287. Cilvēka vārds.
 2288. Ceļa rādītājs.
 2289. Sija.
 2290. Vista atstāj perēkli.
 2291. Upe un krasti.
 2292. Brilles.
 2293. Burkāns.
 2294. Laivinieks.
 2295. Zāģis.
 2296. Sēne.
 2297. Adata; Akmens (Zemg.); Nauda (Zemg.).
 2298. Svece.
 2299. Stāvi jeb stelles.
 2300. Ratiņš.
 2301. Pūpoli.
 2302. Bezmēns.
 2303. Spieķis.
 2304. Bezmēns.
 2305. Ābele.
 2306. Ābeļziedi un āboli.
 2307. Adata veļ diegu.
 2308. Bikses velk kājās.
 2309. Krekls; Kleita (Zemg.).
 2310. Rijas lodziņš.
 2311. Kurmis.
 2312. Mieži.
 2313. Blusa.
 2314. Vaski.
 2315. Kaņepe.
 2316. Dūraiņu cimd.
 2317. Atspole (Kurz.); Plīts (Vidz.).
 2318. Dzirnakmens miltos.
 2319. Dzirnakmens miltos.
 2320. Audekla aušana.
 2321. Dūraiņu cimd.
 2322. Dzirnakmens miltos.
 2323. Apse.
 2324. Vilks.
 2325. Adata ar diegu.
 2326. Vārna.
 2327. Tīrums un ežas.
 2328. Dzirnavas.
 2329. Akmens.
 2330. Akmens.
 2331. Dzirnakmens miltos.
 2332. Dzirnakmens miltos.
 2333. Akmens.
 2334. Dzirnakmens miltos.
 2335. Dūmi.
 2336. Dzirnavas.
 2337. Dzirnavas.
 2338. Zvans.
 2339. Zvans.
 2340. Rugāji.
 2341. Ecēšas.
 2342. Ugunskurs.
 2343. Līdums.
 2344. Ecēšas.
 2345. Celms un atvases.
 2346. Rugāji.
 2347. Dīķis.
 2348. Rugāji.
 2349. Siena kaudze; Zārds (Zemg.).
 2350. Bērns.

2351. Aizbīdnis.
 2352. Ausis.
 2353. Ausis.
 2354. Ausis.
 2355. Ausis.
 2356. Celiņi.
 2357. Aparts tīrums.
 2358. Aka.
 2359. Celiņš.
 2360. Celiņš.
 2361. Rieksts, lapa, čaumala.
 2362. Ābols krīt no koka.
 2363. Bites pie skrejas.
 2364. Diena.
 2365. Ausis.
 2366. Bļoda un ēdēji.
 2367. Celiņš, teka, stīga.
 2368. Pirtī peļas.
 2369. Adiklis.
 2370. Vērpšana (pirksti un kodeļa).
 2371. Cimds.
 2372. Adiklis.
 2373. Cimds.
 2374. Cimds.
 2375. Adiklis.
 2376. Adiklis.
 2377. Adiklis.
 2378. Adiklis.
 2379. Cimds.
 2380. Cimds rokā.
 2381. Cimds rokā.
 2382. Adiklis.
 2383. Adiklis.
 2384. Adiklis.
 2385. Adiklis.
 2386. Adiklis.
 2387. Adiklis.
 2388. Adiklis.
 2389. Adiklis.
 2390. Adiklis.
 2391. Cimds rokā.
 2392. Adiklis.
 2393. Deguna šņaukšana.
 2394. Adiklis.
 2394a. Pirksti kasa galvu.
 2395. Pirksti un nagi.
 2396. Sirpis pļaujot.
 2397. Āboli.
2398. Ābola sēkliņš.
 2399. Adiklis.
 2400. Cimds.
 2401. Aizbīdnis.
 2402. Zirņu pāksts.
 2403. Cimds.
 2404. Cimds.
 2405. Maize krāsni, plāte priekšā.
 2406. Maize krāsni un aizkurs.
 2407. Vēpj (sprēž) ar vārpsti.
 2408. Rakstīšana.
 2409. Adiklis.
 2410. Atspeņu ecēšas.
 2411. Kurpes.
 2412. Koka serde.
 2413. Kastanis.
 2414. Rieksti.
 2415. Cūka un sivēni.
 2416. Govs tesmens.
 2417. Silķe.
 2418. Bise (šautene).
 2419. Bise (šautene).
 2420. Vilna.
 2421. Gailis.
 2422. Pavārnīca podā jeb katlā; Karote
 bļodā (Vidz., Latg.).
 2423. Gaiss.
 2424. Rijas krāsns.
 2425. Siltums.
 2426. Pēdas.
 2427. Zobi.
 2428. Zobi.
 2429. Zobi un mēle.
 2430. Zobi.
 2431. Krāsns ar oglēm un kruķis.
 2432. Krāsns ar oglēm.
 2433. Krāsns ar oglēm un kruķis.
 2434. Krāsns ar oglēm un kruķis.
 2435. Zirņu pāksts.
 2436. Maizi velk no krāsns.
 2437. Mācītājs un draudze.
 2438. Maize krāsni.
 2439. Zobi.
 2440. Zobi.
 2441. Malku kaltē.
 2442. Kapsēta.
 2443. Sērkočiņu kārbīņa.
 2444. Zirga pēdas.

2445. Saules stari.
 2446. Celmi.
 2447. Bļoda un karotes.
 2448. Zobi un mēle.
 2449. Debess, saule, mēness, zvaigznes.
 2450. Debess, zvaigznes, mēness.
 2451. Debess, zvaigznes, mēness.
 2452. Govju un aitu pēdas.
 2453. Debess, zvaigznes, mēness.
 2454. Kāja zābakā.
 2455. Maizi velk no krāsns.
 2456. Pēdas.
 2457. Debess, zvaigznes, mēness.
 2458. Debess, zvaigznes, mēness, saule.
 2459. Debess, zvaigznes, mēness.
 2459a. Suseklis (galvu sukājot).
 2460. Debess, zvaigznes, mēness.
 2461. Debess un zvaigznes.
 2462. Debess, zvaigznes, mēness.
 2463. Debess, zvaigznes, mēness.
 2464. Debess, zvaigznes, mēness.
 2465. Debess, zvaigznes, mēness.
 2466. Zirņu katls un pavārnīca.
 2467. Krāsns ar oglēm.
 2468. Debess, zvaigznes, mēness, saule.
 2469. Tīkls.
 2470. Griķus sēj.
 2471. Mēness un zvaigznes.
 2472. Kamanas, rati, zirgs.
 2473. Pirmie baļķi uz akmeņu pamata.
 2474. Ķiršoga.
 2475. Ābols un lapa.
 2476. Abra, lize, maizes kukuļi.
 2477. Debess un zeme.
 2478. Aka.
 2479. Zoss; Pīle (Vidz., Zemg.).
 2480. Abra, lize, maizes kukuļi.
 2481. Gulta, gultas drēbes, gulētājs.
 2482. Bezmēns.
 2483. Skals un uguns.
 2484. Bezmēns.
 2485. Sals.
 2486. Svece.
 2487. Svece.
 2488. Ābols ābelē.
 2489. Velēšanās.
 2490. Mēness, vēzis, čūska.
 2491. Mēness.
2492. Lini.
 2493. Skudru pūznis.
 2494. Skudru pūznis.
 2495. Rubenis.
 2496. Galva.
 2497. Akas kāsis, apsālis ar ledu.
 2498. Krāsns ar oglēm un kruķis.
 2499. Dūmi.
 2500. Govs dzer.
 2501. Galda kājas, virsa, galdauts, māla bļoda ar zirņiem un cūkas gaļu.
 2502. Kaķis.
 2503. Pīle.
 2504. Kājas.
 2505. Plīts un ogles.
 2506. Griķu grauds.
 2507. Bērns šūpulī.
 2508. Deguna šņaukšana.
 2509. Suns.
 2510. Ābele ar āboliem.
 2511. Arkls un lemeši.
 2512. Bites spieto.
 2513. Dzērvene sūnās.
 2514. Dzērvene sūnās.
 2515. Ods.
 2516. Smilga.
 2517. Niedre.
 2518. Ašķis.
 2519. Aita skrien, vilna kust.
 2520. Suseklis.
 2521. Līnis zem ledus.
 2522. Nazis.
 2523. Ezers un ledus; Upe un ledus.
 2524. Mācītājs un draudze.
 2525. Bezdelīgas ligzda.
 2526. Bezmēns.
 2527. Ods.
 2528. Zirgs aizjūgā.
 2529. Apīnis.
 2530. Mākoņi un lietus; Ūdens dzirnavas (Vidz., Zemg.).
 2531. Pēdas.
 2532. Grāmata; Vēstule (Kurz.).
 2533. Bite.
 2534. Pulkstenis.
 2535. Bite un puķe.
 2536. Līdaka (zivs) zem ledus.
 2537. Līdaka (zivs) zem ledus.

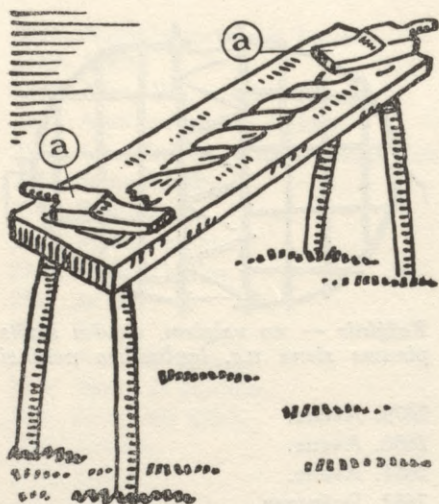
2538. Audekla metamais kociņš.
 2539. Arkls.
 2540. Abra, lize, maizes kukuļi.
 2541. Abra un maizes kukuļi.
 2542. Abra, krāsns, maizes kukuļi, lize.
 2543. Siena kaudze.
 2544. Ratu riteņi.
 2545. Malkas bluķis.
 2546. Malkas bluķis.
 2547. Asara.
 2548. Piesta.
 2549. Audekla aušana.
 2550. Bļoda ar karotēm.
 2551. Diena un nakts.
 2552. Atbalss.
 2553. Lapsa.
 2554. Atbalss.
 2555. Jātnieks.
 2556. Pudele.
 2557. Baravika.
 2558. Tīruma veltnis jeb bluķis.
 2559. Bišu strops.
 2560. Baļķi un sūnas.
 2561. Vāvere.
 2562. Pērkons un zibens.
 2563. Grāmata.
 2564. Arkls; Atsperu ecēšas.
 2565. Pulkstenis.
 2566. Katls uz kāša.
 2567. Avīze.
 2568. Ratiņš.
 2569. Ratiņš.
 2570. Bezmēns.
 2571. Niedre.
 2572. Bezmēns.
 2573. Zeme.
 2574. Zirņi.
 2575. Zobi.
 2576. Dzirnava; Vilciņš (Vidz.).
 2577. Suns guldamijs.
 2578. Bikses velk kājās.
 2579. Bikses velk kājās.
 2580. Ēna.
 2581. Saule.
 2582. Durvju rokturis.
 2583. Cūka.
 2584. Pods (katls) uz uguns.
 2585. Suns guldamijs.
2586. Griesti.
 2587. Debess un zvaigznes.
 2588. Sāls katlā.
 2589. Pulkstenis.
 2590. Vērpšana.
 2591. Pirts krāsns.
 2592. Baļķi un sūnas.
 2593. Zirga pēdas.
 2594. Ērģeles.
 2595. Pērkons.
 2596. Pērkons.
 2597. Klēts.
 2598. Rudzi.
 2599. Rudzi.
 2600. Ledus.
 2601. Dzirnakmens miltos.
 2602. Rudzi maisā.
 2603. Bezmēns; Svāri (Zemg.).
 2604. Mati.
 2605. Zirņus no liepu vāceles beļ katlā.
 2606. Karotes, bļodas ēdēji.
 2607. Cūka un sivēni.
 2608. Cūka un sivēni.
 2609. Abra.
 2610. Atslēga.
 2611. Zābaks.
 2612. Malkas bluķis.
 2613. Gailis.
 2614. Kaķis; Suns.
 2615. Gailis.
 2616. Muca.
 2617. Tikls.
 2618. Svārki.
 2619. Jumts, jumjams salmiem.
 2620. Slotā.
 2621. Sliexnis.
 2622. Atslēga.
 2623. Deguns.
 2624. Cilvēks.
 2625. Piens.
 2626. Prusaks sienā.
 2627. Baļķi un sūnas.
 2628. Alus.
 2629. Kāsis un spainis no akas velk
 ūdeni.
 2630. Akmens.
 2631. Krāsns un skurstenis.
 2632. Ēvele.

2633. Makšķere.
 2634. Auss.
 2635. Auss.
 2636. Sirpis; Arājs (Vidz., Zemg.,
 Latg.); Pļāvējs (Zemg.).
 2637. Režģinis.
 2638. Izkapts.
 2639. Izkapts.
 2640. Malka un ogles.
 2641. Makšķere.
 2642. Vaski un medus.
 2643. Sirds; Suns (Latg.).
 2644. Sols.
 2645. Durvju stenderes, paloda, sliek-
 nis.
 2646. Zaķis.
 2647. Vizes.
 2648. Matu pīnes.
 2649. Avene.
 2650. Avene.
 2651. Avene.
 2652. Sirds.
 2653. Mēle un zobi.
 2654. Avene.
 2655. Dzērvene.
 2656. Oga.
 2657. Oga.
 2658. Ķiršoga.
 2659. Dzērvene.
 2660. Saule miglā.
 2661. Dzērvene; Oga.
 2662. Dzērvene.
 2663. Ķiršoga.
 2664. Burkāns.
 2665. Brūklene.
 2666. Ogles un krukis.
 2667. Mēle un zobi.
 2668. Gavs laiza nāsis.
 2669. Avene.
 2670. Avene.
 2671. Mute un zobi.
 2672. Maize krāsni.
 2673. Zobi mutē.
 2674. Atspole.
 2675. Mēle.
 2676. Zobi mutē.
 2677. Avene.
 2678. Alus glāzē.

Režģinis — no valgiem, virvēm sapīts
 pinums siena u.c. lopbarības nešanai

2679. Avene.
 2680. Avene.
 2681. Avene.
 2682. Dzērvene.
 2683. Avene.
 2684. Aveni norauj.
 2685. Avene.
 2686. Avene.
 2687. Slieka.
 2688. Lampa.
 2689. Avene.
 2690. Novārīts vēzis.
 2691. Oga.
 2692. Dzērvene.
 2693. Brūklene.
 2694. Mēness noriet.
 2695. Vēzis alā.
 2696. Jāņogas.
 2697. Pīle.
 2698. Mēness.
 2699. Dzērvene.
 2700. Griķu griezi.
 2701. Škiets un audekla dzijas.
 2702. Biete.
 2703. Uguns krāsni.
 2704. Pirts krāsns; Uguns krāsni.
 2705. Gads ar 12 mēnešiem.
 2706. Uguns krāsni.
 2707. Biete.
 2708. Sīpols.
 2709. Biete; Burkāns; Sīpols (Zemg.,
 Latg.).
 2710. Mušmire.
 2711. Nokaitēta dzelzs uz laktas.
 2712. Pirtī peņas.

Velētava
a — velējamās vāles

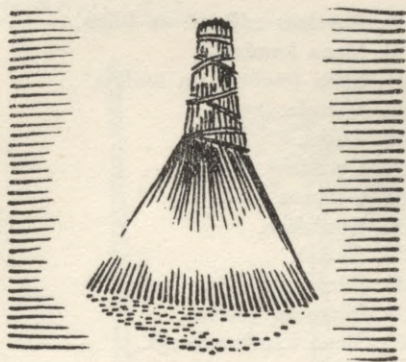
2713. Dzelzs ugunī.
2714. Novārīts vēzis.
2715. Saule; Mēle (Zemg.).
2716. Saule.
2717. Griķu grauds.
2718. Ābols.
2719. Pirtiņš.
2720. Prusaks.
2721. Skurstenis.
2722. Gailis.
2723. Ogles pelnos.
2724. Avene.
2725. Mēle.
2726. Uguns krāsnī.
2727. Skurstenis.
2728. Mēle un zobī.
2729. Ratiņš.
2730. Kuģis.
2731. Prusaks.
2732. Baznīca.
2733. Burkāns.
2734. Galds ēšanas laikā vai mazgājot.
2735. Sīpols.
2736. Sīpols (Vid.); Burkāns.
2737. Sīpols.
2738. Ķiršoga.
2739. Burkāns.
2740. Burkāns.
2741. Bise (šautene).
2742. Griķu grauds.
2743. Atspole audekla dzijās.
2744. Velētava.
2745. Velētava.
2746. Pirts.
2747. Bite un rudzi.
2748. Spainis smel ūdeni no akas.
2749. Avene.
2750. Slota.
2751. Bļoda un karotes.
2752. Bļoda un karotes.
2753. Siena kaudze.
2754. Bļoda, karotes, bērni.
2755. Tīrums gaida sēklu.
2756. Ar susekli galvu sukā.
2757. Ar susekli galvu sukā.
2758. Odze.
2759. Bites.
2760. Apīņi.
2761. Ar susekli galvu sukā.
2762. Sakta.
2763. Skals un uguns.
2764. Sakta.
2765. Nokaitēta dzelzs, ko rūda.
2766. Katls uz uguns.
2767. Lākturis.
2768. Izkapts asināšana.
2769. Sēta un dārzs vai lauks.
2770. Vinda.
2771. Apīņi.
2772. Zvans.
2773. Ezis.
2774. Cūka.
2775. Suns.
2776. Suns.
2777. Tejš.
2778. Nedēja.
2779. Arkls.
2780. Maize krāsnī un plāte.
2781. Kāpostgalva.
2782. Vista.
2783. Varavīksne.
2784. Katls uz uguns.
2785. Darbdienas un svētdiena.
2786. Nedēja.
2787. Mācītājs.
2788. Nedēja.

2789. Jātnieks.
 2790. Darbdienas un svētdiena.
 2791. Darbdienas un svētdiena.
 2792. Darbdienas un svētdiena.
 2793. Darbdienas un svētdiena.
 2794. Sprigulji.
 2795. Darbdienas un svētdiena.
 2796. Darbdienas un svētdiena.
 2797. Darbdienas un svētdiena.
 2798. Ecētājs un divi zirgi.
 2799. Logs.
 2800. Cūka un sivēni.
 2801. Maize krāsni un aizkurs.
 2802. Zārks.
 2803. Blusa un gulētājs.
 2804. Zidainis (satīts bērns).
 2805. Rudzu kūļi.
 2806. Aitu cērp.
 2807. Saule.
 2808. Mēness; Govs tesmens.
 2809. Mēness.
 2810. Mēness.
 2811. Saule.
 2812. Mēness un zvaigznes.
 2813. Braucēja un groži.
 2814. Siena kaudze.
 2815. Žagata.
 2816. Muca.
 2817. Kāpostgalva.
 2818. Nakts un rasa.
 2819. Atslēga.
 2820. Stāvi jeb stelles.
 2821. Paeglis.
 2822. Aitas uz rudziem.
 2823. Sija.
 2824. Rokas pirksti.
 2825. Balķi un sūnas.
 2826. Griesti ar spaļiem uz tiem.
 2827. Izkapts, siens, siena gubas.
 2828. Tīkls.
 2829. Tīkls.
 2830. Tīkls.
 2831. Uzpirkstenis („Napērsts“).
 2832. Sietiņš.
 2833. Tīkls.
 2834. Pastalas.
2835. Ecēšas.
 2836. Zirņus bej katlā.
 2837. Audekls, pārtrūkusi dzija, pirksti.
 2838. Audekls un pārtrūkusi dzija.
 2839. Rugāji.
 2840. Skudru pūznis.
 2841. Zedeņi.
 2842. Audekla aušana.
 2843. Zedeņi.
 2844. Kūļi.
 2845. Sēta (Vidz., Latg.); Rudzu kūļi (Zemg., Latg.); Kūļi (Vidz., Latg.).
 2846. Prusaki.
 2847. Suseklis un pirksti.
 2848. Sēta.
 2849. Zāģis.
 2850. Adīklis.
 2851. Ecēšas.
 2852. Sēta.
 2853. Sēta.
 2854. Sēta.
 2855. Sēta.
 2856. Skudru pūznis.
 2857. Audekls un pārtrūkusi dzija.
 2858. Magones galviņa.
 2859. Bezdelīgas ligzda; Magones galviņa.
 2860. Audekls un pārtrūkusi dzija.
 2861. Balķi un sūnas.
 2862. Bites un šūnas.
 2863. Nītis.
 2864. Bites pie skrejas.
 2865. Akmens.
 2866. Koka serde.
 2867. Kaņepju piens¹⁴.
 2868. Bites un šūnas.
 2869. Vista.
 2870. Sēta.
 2871. Zāģis.
 2872. Ķemme.
 2873. Ķemme, suseklis.
 2874. Grābeklis.
 2875. Kabatas pulkstenis.
 2876. Ābols.
 2877. Pērkons un zibens.

¹⁴ Kaņepju piens radās, sagrūžot pietā kaņepju sēklas un pēc tam sagrūzto masu sajaucot ar virsū uzlietu ūdeni. Iegūtais šķidrums bija balts kā piens.

2878. Alus mucā.
 2879. Čūska cinītī.
 2880. Zvans.
 2881. Sprigulis.
 2882. Lausks.
 2883. Ola.
 2884. Sīpols.
 2885. Odze.
 2886. Zalktis.
 2887. Čūska, vēzis, mēness.
 2888. Saule riet.
 2889. Burkāns.
 2890. Saule.
 2891. Saule.
 2892. Lampa.
 2893. Rauda.
 2894. Magone.
 2895. Istabas slaucīšana.
 2896. Ābols.
 2897. Bērns šūpulī.
 2898. Zirņus no liepu vāceles beļ dzelzs traukā (katlā).
 2899. Vilks, cūkas, kaķis, suns.
 2900. Dadzis.
 2901. Vējš; Zivs (Vidz., Zemg.).
 2902. Upe.
 2903. Ezis.
 2904. Maijvabole.
 2905. Ratiņš.
 2906. Suns.
 2907. Dzirnas.
 2908. Pērkons un zibens.
 2909. Vabole.
 2910. Upe.
 2911. Aita.
 2912. Izkapts.
 2913. Spriguļi.
 2914. Sāls, katlā beņot.
 2915. Atspole.
 2916. Ņemme.
 2917. Vēzis.
 2918. Novārīts vēzis.
 2919. Vēzis.
 2920. Audekla aušana.
 2921. Sēta.
 2922. Priede.
 2923. Bērzs.
 2924. Mēle un zobi.
2925. Ēna.
 2926. Saules stari.
 2927. Vilks.
 2928. Cūkas sari.
 2928a. Mati un utis.
 2929. Bise (šautene) un skrotis.
 2930. Govs tesmens.
 2931. Kaņepe.
 2932. Griesti ar smiltīm virs tiem.
 2933. Siets un milti.
 2934. Cūkas sari.
 2935. Lins.
 2936. Svece.
 2937. Svece.
 2938. Bezdelīga.
 2939. Skapis.
 2940. Ābele ziedos.
 2941. Galds (ar vienu kāju).
 2942. Cūkas sari.
 2943. Cilvēka vārds.
 2944. Ratiņa spārns.
 2945. Vējdzirnavas.
 2946. Koks.
 2947. Koks.
 2948. Cūka un sivēni.
 2949. Mēness.
 2950. Dimants.
 2951. Bišu strops.
 2952. Aka.
 2953. Mēle.
 2954. Grābeklis.
 2955. Burkāns; Adata ar diegu (Zemg.).
 2956. Sprigulis.
 2957. Bērns pie mātes krūts.
 2958. Skudru pūznis.
 2959. Arkla vērstuve.
 2960. Arkla vērstuve un lemeši.
 2961. Rutks.
 2962. Zirgs, segli, jātnieks.
 2963. Sprigulis.
 2964. Atspole.
 2965. Raugs.
 2966. Pulkstenis.
 2967. Magone.
 2968. Baravika.
 2969. Ābele ar āboliem.
 2970. Bise (šautene).
 2971. Durvis.

2972. Ceļa stabs.
 2973. Istaba.
 2974. Krāsns plāte.
 2975. Nagla zolē.
 2976. Oga.
 2977. Vilks, kaza, kaķis, auns.
 2978. Tintes pudele.
 2979. Siers.
 2980. Bikses.
 2981. Dadzis.
 2982. Dzirkles.
 2983. Stāvi (stelles) un atspole.
 2984. Laiva un aiņi.
 2985. Laiva; Atspole un audekls (Vidz., Zemg.).
 2986. Arkls un lemeši.
 2987. Audekla aušana.
 2988. Siers.
 2989. Ratiņš un spole.
 2990. Linu mīstīšana.
 2991. Linu mīstīšana.
 2992. Ašķis.
 2993. Upe.
 2994. Vilks, sivēns, kaķis, saimnieks.
 2995. Ceļa stabs.
 2996. Ceļa stabs.
 2997. Sieks.
 2998. Durvis.
 2999. Audekls un pārtrūkusi dzija.
 3000. Katls vārās.
 3001. Apīņi.
 3002. Ratiņa spole, spārns, kodeļa.
 3003. Mēness.
 3004. Spogulis.
 3005. Darbdienas un svētdiena.
 3006. Sakta.
 3007. Zivju žāvēšana.
 3008. Ecētājs un divi zirgi.
 3009. Katls vārās.
 3010. Katls un tā vieta (melnums).
 3011. Dzirnava.
 3012. Slotā.
 3013. Deguns un acis.
 3014. Dzirnakmens miltos.
 3015. Dzirnakmens miltos.
 3016. Bišu strops un bites.
 3017. Zāģis zāģējot.
 3018. Mīstiklas.

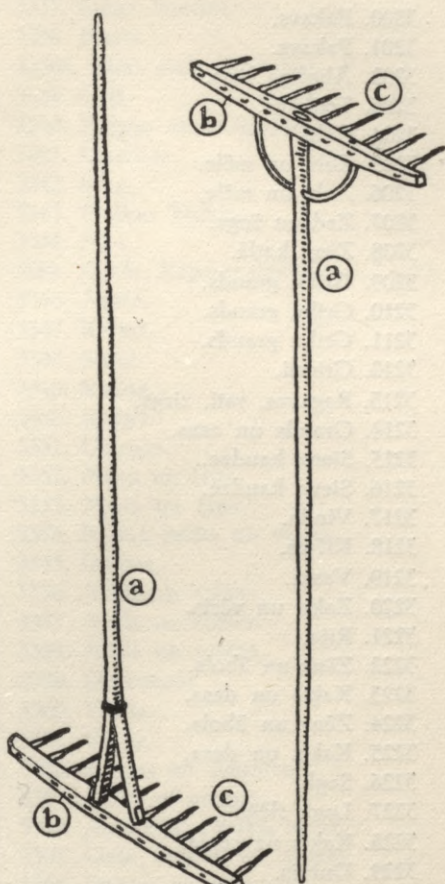

Suseklis galvas sukāšanai
Suseklis darināts no cūkas sariem, kas
sastiprināti ar sveķiem

3019. Mīstiklas; Kuļammašīna (Zemg.).
 3020. Mīstiklas.
 3021. Zāģis zāģējot.
 3022. Bise (šautene).
 3023. Nātre.
 3024. Arkls un lemeši.
 3025. Lini.
 3026. Ādas miccēšana.
 3027. Aita.
 3028. Sīpols.
 3029. Zirgs, segli, jātnieks, cepure.
 3030. Siena kaudzes miets.
 3031. Suseklis (galvu sukājot).
 3032. Suseklis.
 3033. Suseklis (galvu sukājot).
 3034. Suseklis (galvu sukājot).
 3035. Katls uz kāša.
 3036. Metalla nauda.
 3037. Saule.
 3038. Saule; Mēness; Saules atspīdums ezerā.
 3039. Mēness.
 3040. Mēness; Saule (Vidz., Kurz., Zemg.).
 3041. Gova tesmens.
 3042. Bomis pār vezumu.
 3043. Siena kaudze.
 3044. Siena kaudze.
 3045. Bezdelīga.
 3046. Pupa ar pākstīm.
 3047. Lazda.
 3048. Vērpšana.

3049. Kaudzes „dārzs“ un kārts.
 3050. Siena kaudze.
 3051. Stāvi (stelles) un audēja.
 3052. Vēstule.
 3053. Rudzi.
 3054. Gredzens.
 3055. Gaismas gaidīšana.
 3056. Bezdelīga.
 3057. Sietiņš.
 3058. Bērns pie mātes krūts
 3059. Magones galviņa.
 3060. Siena kaudzes braķi.
 3061. Plēšas.
 3062. Izkapts.
 3063. Mežs; Koks; Birztala (Vidz.,
 Latg.); Kuļammašina (Zemg.).
 3064. Sēne.
 3065. Līdums.
 3066. Linsēklu galviņas.
 3067. Alus mucā.
 3067a. Suseklis (galvu sukājot), arī
 ķemme.
 3068. Salmu jumts.
 3069. Zirņus beļ katlā.
 3070. Sietiņš sijājot.
 3071. Aitu cērp; Bārdu skuj (Vidz.,
 Kurz.).
 3072. Bezmēns.
 3073. Mēle.
 3074. Cālis.
 3075. Apīņu kārts, stīga, apīņi, lapas.
 3076. Apīņu, kārts, stīga, lapa, galviņas.
 3077. Apīņu, kārts, stīga, lapa, galviņa.
 3078. Acis.
 3079. Domas.
 3080. Acis.
 3081. Labību beļ dzirnavās.
 3082. Aitu cērp.
 3083. Pirts krāsns.
 3084. Vinda un aka.
 3085. Pavārnīca; Panna.
 3086. Svece.
 3087. Svece.
 3088. Panna.
 3089. Pile.
 3090. Mēness.
 3091. Vinda.
 3092. Suns.
 3093. Sprigulis.
 3094. Sprigulis.
 3095. Upe.
 3096. Pulkstenis.
 3097. Ratiņa spole.
 3098. Vērpšana.
 3099. Salmu jumts.
 3100. Adata ar diegu.
 3101. Cirvis.
 3102. Adata ar diegu.
 3103. Atslēga.
 3104. Apīņi.
 3105. Varavīksne un zvaigznes.
 3106. Daugava un zeme.
 3107. Rudzu un miežu lauks.
 3108. Aka.
 3109. Debess un jūra.
 3110. Kāpnes.
 3111. Grābekļa kāts, sieksta, zari.
 3112. Grābekļa kāts, sieksta, zari.
 3112a. Ratiņa ērkulis (kodeļa) un
 spole.
 3113. Arklis un ecēšas.
 3113a. Suseklis (galvu sukājot).
 3114. Uguns un dūmi.
 3115. Rijas kuls, rija, sprigulji.
 3116. Iesals un alus.
 3117. Krāsns un skurstenis.
 3118. Uguns un dūmi.
 3119. Uguns un dūmi.
 3120. Vērpšana.
 3121. Bezmēns.
 3122. Boze.
 3123. Bezmēns.
 3124. Svāri.
 3125. Bezmēns; Svāri.
 3126. Kaņepe.
 3127. Svece.
 3128. Svārpsts.
 3129. Mušmire.
 3130. Vinda.
 3131. Sienas pulkstenis.
 3132. Skurstenis.
 3133. Magone.
 3134. Slota.
 3135. Svece.
 3136. Sūknis (pumpis).
 3137. Bise (šautene).

3138. Bise (šautene).
 3139. Svece.
 3140. Vinda.
 3141. Svece.
 3142. Auzu skara.
 3143. Apīņi.
 3144. Apīņi.
 3145. Kaņepe.
 3146. Ratiņa spole.
 3147. Svece.
 3148. Slota.
 3149. Svece.
 3150. Rikste.
 3151. Varavīksne.
 3152. Ratiņa spole.
 3153. Sērkociņš.
 3153a. Lins.
 3154. Egļu ecēšas.
 3155. Bise un skrotis.
 3156. Lins.
 3157. Koka serde.
 3158. Ceļš ar pēdām.
 3159. Lins.
 3160. Lietus lāse.
 3161. Apīnis.
 3162. Gads; Kalendārs (Vidz.).
 3163. Apīņi un alus.
 3164. Dūmi.
 3165. Zirgs, segli, jātnieks, cepure.
 3166. Suļammašīna.
 3167. Mēle mutē.
 3168. Tītavas.
 3169. Ratiņš.
 3170. Sienas pulkstenis.
 3171. Tītavas.
 3172. Muša.
 3173. Apīņi.
 3174. Apīņi.
 3175. Sniegs.
 3176. Cūka un sivēni.
 3177. Linu lauks.
 3178. Zirņus beļ katlā.
 3179. Svece.
 3180. Migla.
 3181. Izkapts asināšana.
 3182. Dadzis.
 3183. Bērns pie mātes krūts.
 3184. Koks.

Grābekļi

a — kāts; b — grābekļa galva;
 c — grābekļa zari

3185. Apīnis.
 3186. Ratiņš; Tītavas.
 3187. Vilks, kaza, kaķis, suņi.
 3188. Sprigulis.
 3189. Ezera ledus plīst.
 3190. Šūpulis.
 3191. Siets.
 3192. Diķis.
 3193. Griķu grauds.
 3194. Logs.
 3195. Zagata.
 3196. Siena kaudzes vieta.
 3197. Ugunsкура vieta.
 3198. Arājs un divi zirgi.
 3199. Kubls.

3200. Pakavs.
 3201. Pakavs.
 3202. Āboliņa lapa.
 3203. Trijkājis.
 3204. Cālis.
 3205. Zobi un mēle.
 3206. Zobi un mēle.
 3207. Zedeņu žogs.
 3208. Zirņi katlā.
 3209. Griķu grauds.
 3210. Griķu grauds.
 3211. Griķu grauds.
 3212. Griesti.
 3213. Ragavas, rati, zirgs.
 3214. Grauds un asns.
 3215. Siena kaudze.
 3216. Siena kaudze.
 3217. Vinda.
 3218. Klēpis.
 3219. Vaski.
 3220. Zaķis un vēzis.
 3221. Rija.
 3222. Zēns un ābols.
 3223. Kaķis un desa.
 3224. Zēns un ābols.
 3225. Kaķis un desa.
 3226. Segli.
 3227. Loga slēgi.
 3228. Kaķis uz cepļa.
 3229. Durvis.
 3230. Sprigulis.
 3231. Odi.
 3232. Pīpe.
 3233. Cūka un sivēni.
 3234. Pakši.
 3235. Krāsns un skurstenis.
 3236. Sija un tās gals.
 3237. Dadzis.
 3238. Sāls.
 3239. Sāls.
 3240. Govs dzeļ.
 3241. Vinda.
 3242. Tilts.
 3243. Tecila.
 3244. Pīpe („švandoze“).
 3245. Ēna.
 3246. Ola; Ābols no ābeles (Zemg.).
 3247. Ola.
 3248. Aita.
 3249. Zirgs ar aizjūgu.
 3250. Skrituls griežas, spole skan,
 Zobi dziju lidzināja.
 3251. Zirgs dzeļ.
 3252. Aita.
 3253. Vēzis.
 3254. Maize krāsni.
 3254a. Ecēšas.
 3255. Zvans.
 3256. Rokas pirksti.
 3257. Sprigulis.
 3258. Ola.
 3259. Mēness.
 3260. Mats.
 3261. Nagla pakavā.
 3262. Varde.
 3263. Baznīca.
 3264. Skurstenis.
 3265. Debess, mēness, zvaigznes.
 3266. Spaiņi uz kāšiem.
 3267. Blakts šķirbā.
 3268. Rāceņa sēklas un rāceņi.
 3269. Cirvis.
 3270. Pēdas.
 3271. Cirvis; Zirga kājas (Zemg.,
 Latg.).
 3272. Malkas cirtējs.
 3273. Māja.
 3274. Vista.
 3275. Sīpola mizošana.
 3276. Cepļa slotu sien pie kārts.
 3277. Rāceņu sēklas un rāceņi.
 3278. Mēness.
 3279. Vinda.
 3280. Mežs.
 3281. Deguns.
 3282. Lampā uguns.
 3283. Svārpsts.
 3284. Cūka.
 3285. Cepļa slotu sien pie kārts.
 3286. Cepļa slotu sien pie kārts.
 3287. Zirņus beļ katlā.
 3288. Saule lec.
 3289. Pērkons un zibens.
 3290. Saules stari.
 3291. Katls un sūpa.
 3292. Prusaki.

3293. Priede, egle vai paeģlis.
 3294. Logs svīst.
 3295. Cāļi.
 3296. Rugāji, griezi.
 3297. Gruzis acī.
 3298. Pastalas.
 3299. Loks.
 3300. Skurstenis.
 3301. Saule.
 3302. Sēne.
 3303. Diena.
 3304. Gaisma.
 3305. Adata ar diegu.
 3306. Pērkons.
 3307. Varavīksne.
 3308. Katla stīpa.
 3309. Krusa.
 3310. Mākoņi un lietus; Laiva un aiņi.
 3311. Akmens.
 3312. Siena kaudze.
 3313. Vējdzirnavas.
 3314. Apīņi.
 3315. Rati.
 3316. Kaņepe.
 3317. Ratu eļļošana.
 3318. Leduspuķes.
 3319. Kaņepe.
 3320. Kaņepe.
 3321. Bērzs; Lapukoku mežs (Vidz., Kurz., Zemg.); Zirnis (Zemg.).
 3322. Spainis.
 3323. Spainis.
 3324. Kaņepe.
 3325. Sirpis.
 3326. Zeme.
 3327. Svece.
 3328. Mēness.
 3329. Diķis ar ledu.
 3330. Siltuma mūrītis.
 3331. Pirts.
 3332. Ar susekli sukā uti gar ausīm, gar acīm uz galda, kur to nospiež.
 3333. Durvju rokturis.
 3334. Baļļa.
 3335. Krāsns¹⁵.
 3336. Saules riets.
3337. Siena kaudze.
 3338. Piesta.
 3338a. Rijas siets (kretulis).
 3339. Ceļš.
 3340. Debess un zvaigznes.
 3341. Lāsteka.
 3342. Sēta.
 3343. Malkas blukis.
 3344. Aka.
 3345. Sīpols; Kāpostgalva (Vidz., Latg.).
 3346. Ābele.
 3347. Ratiņš.
 3348. Slota.
 3349. Ratiņš.
 3350. Ratiņš.
 3351. Dzīrnas.
 3352. Muca un tapa.
 3353. Muca un tapa.
 3354. Rudzu lauks un vagas.
 3355. Dadzis.
 3356. Arkls un ecēšas.
 3357. Arkls un ecēšas.
 3358. Arkls un ecēšas.
 3359. Skurstenis.
 3360. Vinda.
 3361. Vinda.
 3362. Krāsns un skurstenis.
 3363. Celmi ar sniegu.
 3364. Apakšējais baļķis sienā.
 3365. Gads, mēneši un dienas.
 3366. Debess un zvaigznes.
 3367. Jumts; Debess un zvaigznes.
 3368. Debess un zvaigznes.
 3369. Bišu strops.
 3370. Dūmi istabā.
 3371. Gads, mēneši, nedēļas, dienas, naktis.
 3372. Kuļammašina.
 3373. Dzēriena baļļa.
 3374. Gailis.
 3375. Krāsns un skurstenis.
 3376. Baļķis un zari.
 3377. Lākturis ar skalu.
 3378. Dzēriena baļļa (ar koka tapu).
 3379. Vinda.
 3380. Ratiņš.
 3381. Slota.

¹⁵ Sk. piezīmi 1400. mīklas atminējumam!

3382. Toveris („Stoveris“) un tapa.
 3383. Lākturis.
 3384. Plīts.
 3385. Alus muca ar sviķi.
 3386. Bītes stropā.
 3387. Dūmi istabā.
 3388. Katls (pods) un dzirkstis.
 3389. Tīrums un ežas.
 3390. Jumta spāres.
 3391. Skurstenis.
 3392. Ceļš.
 3393. Zieme.
 3394. Sals.
 3395. Biete.
 3396. Skurstenis.
 3397. Siltuma mūrītis.
 3398. Skurstenis.
 3399. Upe un ledus.
 3400. Krāsns.
 3401. Gailis.
 3402. Sals.
 3403. Sliexsnis.
 3404. Kažoks.
 3405. Logs.
 3406. Ezers un ledus.
 3407. Ratiņš.
 3408. Makšķere.
 3409. Katls.
 3410. Sēne; Beka (Latg.).
 3411. Cūkas sari.
 3411a. Divjūgs.
 3412. Vējdzirnavas.
 3413. Arājs un zirgs.
 3414. Ceļš.
 3415. Piesta.
 3416. Sniegs.
 3417. Uguns krāsni.
 3418. Sīpols.
 3419. Arkls.
 3420. Lampa.
 3421. Sīpols.
 3422. Arkls.
 3423. Vējdzirnavas.
 3424. Laiva.
 3425. Uguns un dūmi.
 3426. Siena kaudze un gubiņas.
 3427. Alus un misa.
 3428. Aizbīdnis.
 3429. Kaķis.
 3430. Spaini paceļ, zīme paliek.
 3431. Baļķi un sūnas.
 3432. Blakts.
 3433. Ecēšas.
 3434. Griķu grauds.
 3435. Zābaks, zeķe, kāja.
 3436. Baznīcas zvans.
 3437. Zvans.
 3438. Krāsns un skurstenis; Prusaks (Latg.).
 3439. Jumta spāres; Zobens makstī; Baļķi sienā (Vidz.).
 3440. Lākturis.
 3441. Mēness.
 3442. Pērkons.
 3443. Kuģis; Saules riets (Vidz.).
 3444. Laiva.
 3445. Atslēga; Vēzis pacerē.
 3446. Sīpols; Kālis (Vidz., Zemg.); Kartupelis (Vidz., Zemg.); Arkls (Vidz.); Rācenis (Vidz.).
 3447. Griesti.
 3448. Griesti.
 3449. Ēvele.
 3450. Ceplis ar apkvēpušu priekšu.
 3451. Vīze.
 3452. Apīņi un alus.
 3453. Sikspārnis.
 3454. Migla un saule.
 3455. Māja ar cilvēkiem.
 3456. Sija.
 3457. Lampa.
 3458. Zvaigznes.
 3459. Ola.
 3460. Galva.
 3461. Vista perē.
 3462. Bikses velk kājās.
 3463. Zāģis zāģējot.
 3464. Kaķis.
 3465. Ecētājs, zirgs, ecēšas.
 3466. Arkls.
 3467. Kaķis.
 3468. Harmonikas.
 3469. Kāpostgalva.
 3470. Galva.
 3471. Krāsns plāte.
 3472. Durvju rokturis.

3473. Zirgs ilksis.
 3474. Avīze.
 3475. Durvju stenderes, paloda, sliexnis.
 3476. Ziema un vasara.
 3477. Ziema un vasara.
 3478. Jumta spāres; Siena kaudzes pakari (Vidz.).
 3479. Govs laiza nāsis.
 3480. Jumta spāres.
 3481. Ratu ass.
 3482. Govs laiza nāsis.
 3483. Kāpostgalva.
 3484. Koks un zari.
 3485. Pirts.
 3486. Govs laiza nāsis.
 3487. Pastalas.
 3488. Nedējas dienas.
 3489. Malkas grēda.
 3490. Sēne.
 3491. Rīts un vakars.
 3492. Zirgs ilksis.
 3493. Zirņu zārds.
 3494. Baļķi sienā.
 3494a. Saule.
 3495. Rudzi.
 3496. Sirpis.
 3497. Ola.
 3498. Ola.
 3499. Kviešu vārpa.
 3500. Vīze.
 3501. Pirksti.
 3502. Logs ar sešām rūtīm.
 3503. Vīze (Vidz., Latg.); Matu pīne (Zemg.).
 3504. Nedējas dienas.
 3505. Gads un 12 mēneši.
 3506. Vēzis.
 3507. Gads.
 3508. Nedējas dienas.
 3509. Nedējas dienas.
 3510. Pastalas.
 3511. Vīze.
 3512. Gads.
 3513. Nedējas dienas.
 3514. Nedējas dienas.
 3515. Sīpols.
 3516. Vērstuve un lemeši.
 3517. Skapis.
 3518. Zagata.
 3519. Priežu blūķis un skali.
 3520. Ēna.
 3521. Jostas divi gali.
 3522. Izkaps.
 3523. Rati, ragavas, zirgs.
 3524. Sals.
 3525. Skalu plēšana.
 3526. Saule un mēness.
 3527. Āķi (svārkiem).
 3528. Sīpols.
 3529. Ūdens, zāle, akmens.
 3530. Ūdens, krasti, niedres.
 3531. Ābele un āboli.
 3532. Grāvis.
 3533. Griesti un grīda.
 3534. Pulkstenis.
 3535. Dzirnava.
 3536. Aitu cērp.
 3537. Ķemme.
 3538. Skalu bunte.
 3539. Ratiņš.
 3540. Skalu bunte.
 3541. Zivju zveja.
 3542. Kaķis.
 3543. Baļķi sienā.
 3544. Apīnis.
 3545. Apīnis.
 3546. Sīpols.
 3547. Logs.
 3548. Krāsns plāte.
 3549. Siena kaudzes kārts.
 3550. Siena kaudzes braķi.
 3551. Vagars.
 3552. Vilciens.
 3553. Linu suka (Vidz.); Ratiņš (Zemg.).
 3554. Arkls.
 3555. Bērns pie mātes krūts.
 3556. Nokarsēts akmens alus kubulā¹⁶.
 3557. Galds.
 3558. Sūknis („pumpis“).
 3559. Siena kaudze.
 3560. Māja ar cilvēkiem.
 3561. Arkls.

¹⁶ Sk. piezīmi 522. mīklas atminējumam!

3562. Slotā.
 3565. Siena kaudzes braķi.
 3564. Dzērvēne (Vidz., Kurz., Zemg.);
 Oga (Vidz., Zemg.); Avene
 (Vidz.).
 3565. Katla kāsis, katls, uguns, zeme.
 3566. Baznīca un baznīcēni.
 3567. Suns un blusa.
 3568. Baznīca.
 3569. Apinis.
 3570. Pērkons.
 3571. Varavīksne; Saules stari (Vidz.,
 Kurz., Zemg.).
 3572. Saules stari.
 3573. Saules lēkts.
 3574. Silķe un kartupelis.
 3575. Suns un blusa.
 3576. Rieksts.
 3577. Gailis.
 3578. Braucējs un groži.
 3579. Gailis.
 3580. Dzirnava.
 3581. Siers kulītē.
 3582. Pulkstenis.
 3583. Atbalss.
 3584. Kaķis.
 3585. Gailis.
 3585a. Kuilis.
 3586. Arkls.
 3587. Zirgs un rati.
 3588. Pļāvējs.
 3589. Arājs.
 3590. Suns.
 3591. Suns; Kaķis (Vidz., Kurz.,
 Zemg.); Gailis (Vidz., Kurz.,
 Zemg.).
 3592. Ozolzāle.
 3593. Malkas cirtējs un cirvis.
 3594. Malkas cirtējs un cirvis.
 3595. Vēzis katlā.
 3596. Pirtī peņas.
 3597. Circenis.
 3598. Gailis.
 3599. Gailis.
 3600. Gailis.
 3601. Baļķis un celms.
 3602. Gailis.
 3603. Dzenis.
 3604. Gailis.
 3605. Sēne.
 3606. Kālis.
 3607. Burkāns.
 3608. Arkls.
 3609. Skurstenis.
 3610. Skurstenis.
 3611. Brilles.
 3612. Arkls.
 3613. Vējdzirnavas.
 3614. Mežs; Koks.
 3615. Bišu strops.
 3616. Apse.
 3617. Dadzis ziemā.
 3618. Svece svečturī.
 3619. Baļķi un sūnas.
 3620. Dzijas un atspole.
 3621. Dzijas un atspole.
 3622. Mīstiklas.
 3623. Pavārnīca.
 3624. Migla.
 3625. Ratiņš.
 3626. Ķipsis.
 3627. Priede, egle, paeglis.
 3628. Olas un cāļi.
 3629. Rudzu kūļi un statiņš.
 3630. Priede, egle, paeglis.
 3631. Vējš.
 3632. Priede, egle, paeglis.
 3633. Griesti un sijas.
 3634. Priede, egle, paeglis.
 3635. Pirmais un pārējie baļķi.
 3636. Priede, egle, paeglis.
 3637. Lietus.
 3638. Zārks.
 3639. Saules siltums.
 3640. Priede, egle, paeglis.
 3641. Priede, egle, paeglis.
 3642. Pēdas.
 3643. Griesti un sijas.
 3644. Priede, egle, paeglis.
 3645. Kaps.
 3646. Cūkas sari.
 3647. Kaps; Zārks (Vidz., Kurz.,
 Zemg.); Nāve (Zemg., Latg.).
 3648. Rudzu kūļi un statiņš.
 3649. Toveris.
 3650. Ķipsis; Māja (Zemg.).

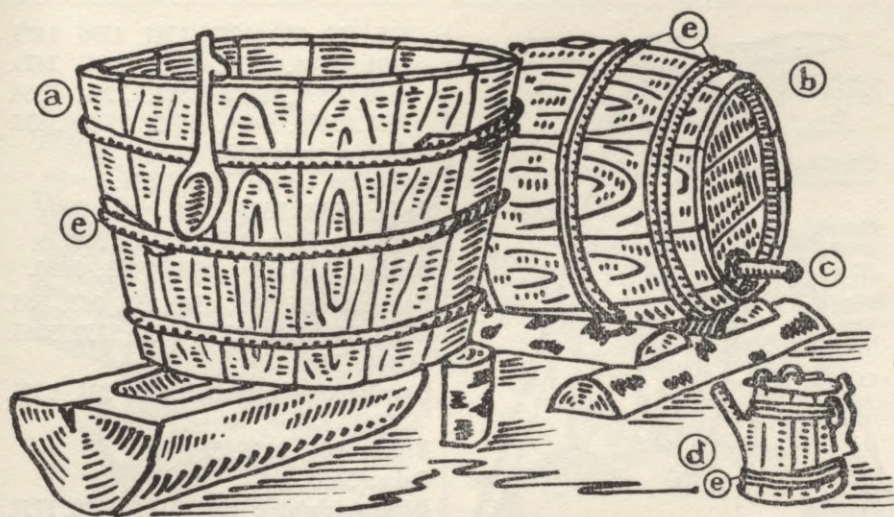
3651. Mācītājs un draudze.
 3652. Abra.
 3653. Cūkas sari.
 3654. Baļķis sētā, celms mežā.
 3655. Slaucene ar divi osām.
 3656. Tīrums ar ežu pa vidu.
 3657. Durvis.
 3658. Logs.
 3659. Ausis.
 3660. Durvis.
 3661. Cūka.
 3662. Vēzis.
 3663. Pastnieks.
 3664. Priede, egle, paeglis.
 3665. Ratiņš.
 3666. Ratiņš.
 3667. Vēzis.
 3668. Lampa.
 3669. Bedre.
 3670. Segli.
 3671. Mācītājs.
 3672. Bite.
 3673. Slota.
 3674. Kāpostgalva (Vidz., Zemg.);
 Siena kaudze (Vidz., Kurz.).
 3675. Ecēšas.
 3676. Dzirnavas.
 3677. Apīnis.
 3678. Alus un apīni.
 3679. Kulains cimds ādainī.
 3680. Malkas blūķis.
 3681. Auns.
 3682. Atslēga.
 3683. Atslēga.
 3684. Ēd: pirksti, mēle, vēders.
 3685. Katls (pods).
 3686. Pastala.
 3687. Čūska met ādu.
 3688. Akmens.
 3689. Arkls un lemeši.
 3690. Bārda.
 3691. Sēkla.
 3692. Kālis.
 3693. Egle un ciekuri.
 3694. Eža.
 3695. Jāņogu krūms; Egle ar ciekuriem
 (Zemg.).
 3696. Egle ziemā.
 3697. Egle un ciekuri.
 3698. Birztala.
 3699. Āboliņš.
 3700. Magones galviņa.
 3701. Slota.
 3702. Kartupelis.
 3703. Kartupelis.
 3704. Kartupelis.
 3705. Kaņepe.
 3706. Mellene.
 3707. Ceļmalas un ceļš.
 3708. Lins.
 3709. Nosūnojis akmens.
 3710. Ievas lapas, ziedi, ogas.
 3711. Priede, egle, paeglis.
 3712. Ašķis.
 3713. Ašķis; Egle (Latg.); Paeglis
 (Zemg.).
 3714. Pirtī peņas.
 3715. Zivis zem ledus.
 3716. Sietiņš sijā.
 3717. Sietiņš sijā.
 3718. Sietiņš sijā.
 3719. Govs tesmens.
 3720. Bišu strops.
 3721. Slota.
 3722. Ceļš.
 3723. Ceļš.
 3724. Griczi.
 3724a. Sijājamais siets un zvaigžņu sie-
 tiņš.
 3725. „Tas šnargals“ (Vecais Stenders).
 3726. Sirds.
 3727. Mēness un zvaigznes.
 3728. Ogle pelnos.
 3729. Govs tesmens.
 3730. Sviests biežputrā.
 3731. Saule.
 3732. Mēness; Saule (Latg.).
 3733. Govs tesmens.
 3734. Prusaks.
 3735. Skals un uguns.
 3736. Rasa.
 3737. Ēvele.
 3738. Lins.
 3739. Skals un uguns.
 3740. Govs tesmens.
 3741. Sirds.

3742. Suns.
 3743. Galva.
 3744. Saule; Mēness un zvaigznes
 (Vidz., Kurz., Zemg.).
 3745. Saule.
 3746. Atspole.
 3747. Durvis taisa vajā.
 3748. Mēle mutē.
 3749. Lampa.
 3750. Prusaks.
 3751. Ogle pelnos.
 3752. Varavīksne.
 3753. Saule.
 3754. Saule.
 3755. Acs.
 3756. Uguns krāsni.
 3757. Uguns krāsni.
 3758. Mēness.
 3759. Mēness.
 3760. Saule.
 3761. Sakta.
 3762. Varavīksne.
 3763. Vēzis.
 3764. Vēzis.
 3765. Zivis zem ledus.
 3766. Sienas pulkstenis.
 3767. Acs.
 3768. Slieka.
 3769. Ratiņš.
 3770. Debess un zvaigznes.
 3771. Zirnekļa tīkls.
 3772. Dūmi istabā.
 3773. Celms (ziemā ar sniegu).
 3774. Zeme.
 3775. Priede.
 3776. Ezers un ledus.
 3777. Cinis.
 3778. Sniegs.
 3779. Sniegs.
 3780. Egle.
 3781. Ziemu koki sarmo, vasarā pienam
 virsū sakrājas krējums.
 3782. Ledus.
 3783. Krāsns.
 3784. Krāsns.
 3785. Spainis.
 3786. Kažoks.
 3787. Lapu koki.
 3788. Krāsns.
 3789. Krāsns.
 3790. Lāstekta.
 3791. Zeme.
 3792. Krāsns.
 3793. Laiva.
 3794. Spainis.
 3795. Ragavas.
 3796. Spainis.
 3797. Krāsns.
 3798. Rudzi.
 3799. Egle.
 3800. Izkapts.
 3801. Debess un zvaigznes.
 3802. Izkapts.
 3803. Debess, zvaigznes, mēness, saule.
 3804. Debess, zvaigznes, mēness, saule.
 3805. Debess, zvaigznes, mēness.
 3806. Debess, zvaigznes, mēness.
 3807. Debess un zvaigznes.
 3808. Debess un zvaigznes.
 3809. Debess un saule.
 3810. Debess un saule.
 3811. Debess un zvaigznes.
 3812. Debess un zvaigznes.
 3813. Debess un zvaigznes.
 3814. Debess un zvaigznes.
 3815. Bise (šautene).
 3816. Debess, zvaigznes, mēness.
 3817. Debess un zvaigznes.
 3818. Debess un zvaigznes.
 3819. Debess un zvaigznes.
 3820. Atslēga.
 3821. Nakts.
 3822. Adata.
 3823. Upe un krasti vai ledus; Vilciens
 (Vidz., Zemg.).
 3824. Spieķis.
 3825. Siena kaudzes braķi.
 3826. Zirņi sietā.
 3827. Laiva.
 3828. Upe un krasti.
 3829. Arkls.
 3830. Uguns un dūmi; Zobens maksti
 (Vidz., Zemg., Latg.).
 3831. Ūdens un ledus.
 3832. Uguns un dūmi.
 3833. Krāsns un skurstenis.

3834. Ratiņš.	3854. Pavārnīca.
3835. Adata šujot.	3855. Kartupelis.
3836. Vijole.	3856. Jumta spāres.
3837. Krāsns un skurstenis.	3857. Sivēni un cūka.
3838. Bise (šautene).	3858. Sivēni un cūka.
3839. Zvaigznes un mēness.	3859. Izkopts asinot un pļaujot.
3840. Zvaigznes un mēness.	3860. Atslēga.
3841. Karote bļodā.	3861. Atslēga.
3842. Vācele (?); Sija.	3862. Vijole.
3843. Grābeklis; Zāģis; Nazis (Vidz., Zemg.); Izkopts (Vidz., Latg.); Ķemme (Vidz.); Ratiņa spārns (Zemg.).	3863. Pupas beļ katlā.
3844. Sinepes.	3864. Zirņus beļ katlā.
3845. Spilvens.	3865. Pīpe mutē.
3846. Auzas krāsni.	3866. Pavārnīca.
3847. Auzas krāsni.	3867. Atslēga.
3848. Auzas krāsni.	3868. Audekla aušana.
3849. Auzas krāsni.	3869. Lize.
3850. Ecēšas.	3870. Ābele un āboli.
3851. Ratiņa spole.	3871. Sīpols; Rieksts (Zemg.).
3852. Spalva rakstot.	3872. Zirņus beļ katlā.
3853. Sprigulis.	3873. Zirņus beļ katlā.
	3874. Baznīcā zvana.
	3875. Linu sukāšana.

ATMINĒJUMU GALVENO OBJEKTU
ALFABĒTISKAIS RĀDITĀJS

- Ābece*: 256, 1125.
Ābele; *ābele* un *āboli*: 1561, 1652, 1654, 1656, 2305, 2306, 2362, 2475, 2510, 2940, 2969, 3346, 3531, 3870.
Ābols; *ābols* *ābelē*: 96, 155, 236, 1070, 1317, 1655, 1719, 1724, 1725, 1785, 1847, 1910, 2072, 2148, 2171, 2250, 2263, 2264, 2397, 2398, 2488, 2718, 2876, 2896, 3222, 3224, 3246.
Āboliņš: 45, 3202, 3699.
Abra: 5, 100, 118, 1504, 2609, 3652.
Abra ar mīklu: 76.
Abra un maizes kukuļi: 2541.
Abra, lize, maizes kukuļi: 2476, 2480, 2540.
Abra, krāsns, lize, maizes kukuļi: 1577, 2542.
Abra, krāģis, lize, maizes kukuļi: 517.
Acis: 73, 77, 81, 82, 83, 84, 85, 622, 623, 629, 640, 656, 669, 670, 715, 765, 873, 874, 948, 1064, 1092, 1194, 1697, 3078, 3080, 3755, 3767.
Acis un asaras: 65, 952.
Acis un deguns: 601, 606, 646, 704, 1258, 3013.
Acu plakstiņi: 56, 667, 1036.
Āda (raudzējot jeb miecējot): 783, 2201, 3026.
Adata (ar diegu; lāpot vai šujot): 29, 188, 190, 191, 396, 745, 752, 754, 755, 858, 1206, 1759, 1761, 1780, 1933, 1948, 2297, 2307, 2325, 2955, 3100, 3102, 3305, 3822, 3835.
Adiklis; *adišana*: 88, 89, 90, 454, 462, 471, 474, 475, 476, 478, 482, 486, 515, 516, 2369, 2372, 2375, 2376, 2377, 2378, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2392, 2394, 2399, 2409, 2850.
Airētāji: 1139.
Aiņa: 827, 946, 1180, 1470, 1782, 2244, 2245, 2246, 2248, 2286, 2519, 2911, 3027, 3248, 3252.
Aitu cērp: 92, 767, 773, 1128, 1205, 1295, 2211, 2806, 3071, 3082, 3536.
Aiņa un rudzi: 2822.
Aizbidnis (krāsniņi): 795, 1397, 2193, 2351, 2401, 3428.
Aka: 69, 879, 885, 1087, 1668, 1799, 2358, 2478, 2952, 3108, 3344.
Akmens; *akmeņi mūrī*: 108, 1029, 1109, 1165, 1404, 2114, 2180, 2297, 2329, 2330, 2333, 2630, 2865, 3311, 3688, 3709.
Āķi: 1476, 3527.
Āliņģis: 938, 1507.
Alus: 818, 2628, 3427.
Alus glāzē: 2678.
Alus muca: 1432a.
Alus mucā: 264, 518, 522, 528, 769, 803, 1563, 2073, 2231, 2878, 3067, 3556.
Āmurs, sk. Vesperis.
Apavi: 716, 2132.
Apģērbs: 2271.
Apīņi: 142, 323, 861, 863, 1039, 1102, 1146, 1159, 1308, 1365, 1428, 1472, 1784, 1858, 2529, 2760, 2771, 3001,

Ierīces alus darīšanai

a — alus kubuls (žēiris); b — muca; c — tapa; d — alus kauss; e — sfipas

3104, 3143, 3144, 3161, 3173, 3174,
3185, 3314, 3544, 3545, 3569, 3677.

Apīna kārts, sfīga, lapas, galviņa: 875,
1334, 1523, 3075, 3076, 3077.

Apīni un alus: 1781, 3163, 3452, 3678.

Apse: 1526, 2076, 2323, 3616.

Āpsis: 1098.

Arājs: 2636, 3589.

Arājs un zirgs; arājs, zirgs, arklis: 2, 4,
589, 650, 844, 3198, 3413.

Ārdi (rijā): 671, 672.

Arklis; arklis un lemeši; arkla vērstuve
un lemeši¹⁷: 171, 304, 358, 592, 630,
673, 714, 834, 1316, 1328, 1351, 1403,
1446, 1456, 1463, 1640, 1822, 1835,
1849, 2030, 2101, 2511, 2539, 2564,
2779, 2959, 2960, 2986, 3024, 3419,
3422, 3446, 3466, 3516, 3554, 3561,
3586, 3608, 3612, 3689, 3829.

Arklis un ecēšas: 1260, 3113, 3356, 3357,
3358.

Asara: 2547.

Asni: 902, 3214.

Ašķis (augš): 1363, 1518, 1872, 2078,
2518, 2992, 3712, 3713.

Atbalss: 353, 355, 774, 1026, 1096,
1104, 1416, 1914, 2552, 2554, 3583.

Atslēga: 11, 344, 372, 432, 893, 1000,
1810, 1816, 1817, 2157, 2610, 2622,
2819, 3103, 3445, 3682, 3683, 3820,
3860, 3861, 3867.

Atspole: 188, 740, 741, 744, 1224, 2317,
2674, 2743, 2915, 2964, 2985, 3620,
3621, 3746.

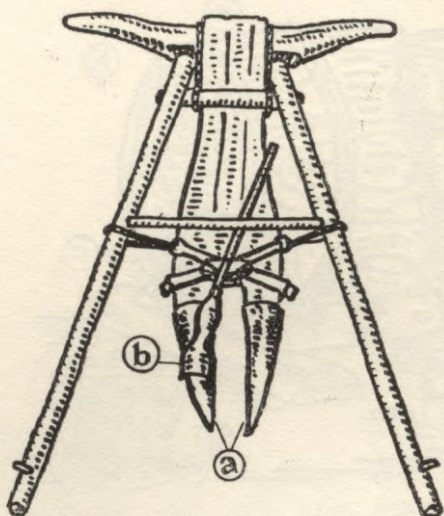
Audekls; audekla aušana: 33, 34, 35,
36, 87a, 125, 126, 356, 391, 920, 977,
981, 1300, 1461, 1485, 2210, 2279,
2280, 2320, 2549, 2842, 2920, 2987,
3868.

Audekla metamais kociņš¹⁸: 2538.

Audekls un pārtrūkusi dziļa: 131,
1232, 2837, 2838, 2857, 2860, 2999.

¹⁷ Visās šajās miklās domāts vecais spīju arklis jeb „ragainītis“. Tā galvenās daļas — koka dēlis, kam apakšgalā divi ragi, dzelzs lemeši, kas uzmaukti ragos un miklās gleznaini tēloti kā zelta vai cita spoža metalla kurpes, un vērstuve, kas pārlicama no viena lemeša uz otru, atkarā no tā, uz kuņu pusi veļama velēna.

¹⁸ Uztinot uz lielām tītavām audekla velkus, ar īpašu kociņu veica posmu jeb „pāsmu“ skaitīšanu. No posmu jeb „pāsmu“ skaita atkarīgs audekla platums.

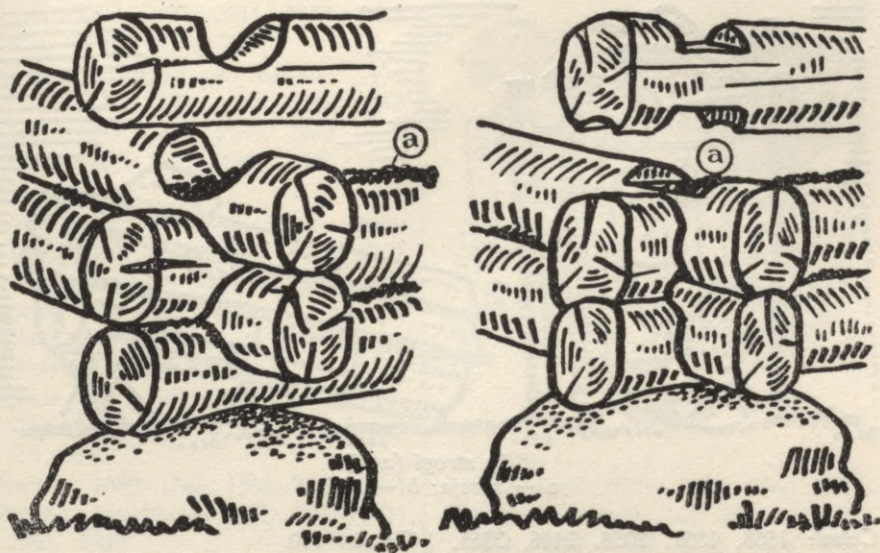
Spīļu arklis

a — lemeši; b — vērstuve (ar spīļu arklu arot, vērstuvi uzliek vai nu uz viena vai otra lemeša atkarā no tā, uz kuŗu pusi vēlas, lai kristu velēna)

- Aukla; auklas višana: 548, 732.
 Auns: 679, 1303, 2248, 3681.
 Ausis: 601, 617, 627, 631, 682, 1007, 2352, 2353, 2354, 2355, 2365, 2634, 2635, 3659.
 Auzas; auzu skara: 610, 611, 612, 734, 1649, 3142.
 Auzas krāsni¹⁹: 3846, 3847, 3848, 3849.
 Avene: 192, 218, 263, 1915, 2649, 2650, 2651, 2654, 2669, 2670, 2677, 2679, 2680, 2681, 2683, 2684, 2685, 2686, 2689, 2724, 2749, 3564.
 Avīze: 2567, 3474.
 Avots: 1283.
 Bads: 178, 1167, 2098.
 Baļķi: 1199, 1216, 2028.
 Baļķi sienā; baļķi un sūnas: 342, 411,

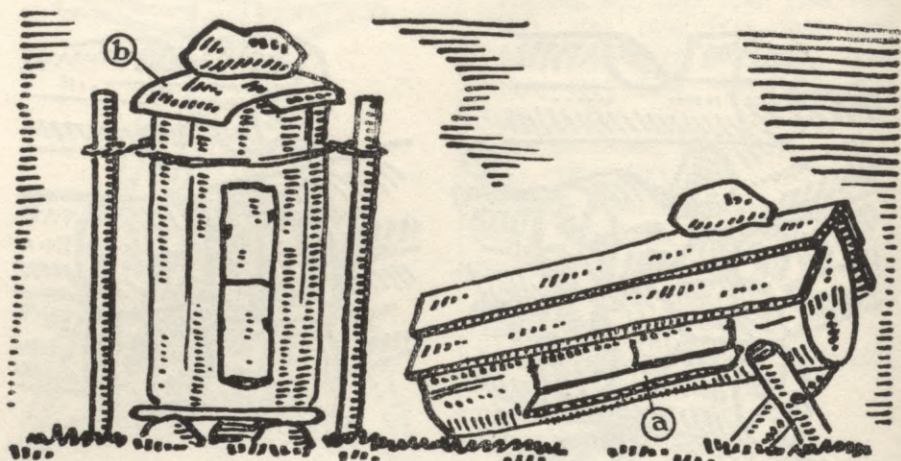
- 415, 428, 889, 1287, 1381, 1396, 1473, 1491, 1584, 1630, 1642, 2081, 2473, 2560, 2592, 2627, 2825, 2861, 3364, 3431, 3439, 3494, 3543, 3619, 3635.
 Baļķi un zari: 3376.
 Baļķis un celms: 3601, 3654.
 Baļļa: 3334, 3373, 3378.
 Baravika: 1868, 1876, 2557, 2968.
 Bārda: 982, 1129, 1639, 3071, 3690.
 Baznīca: 193, 195, 196, 251, 259, 365, 366, 386, 1318, 1371, 1530, 2732, 3263, 3568, 3874.
 Baznīca un baznīcēni: 202, 203, 1551, 3566.
 Bedre: 986, 2156, 3669.
 Beka: 3410.
 Bērnš (zidainis): 1051, 1195, 1198, 1751, 2350, 2804.
 Bērnš pie mātes krūts: 16, 115, 779, 792, 1462, 2957, 3058, 3183, 3555.
 Bērnš sūpulī: 288, 309, 310, 514, 733, 804, 828, 1366, 1587, 1903, 2219, 2507, 2897.
 Bērzs: 226, 280, 401, 444, 859, 871, 1121, 1377, 1386, 1505, 1527, 2923, 3321.
 Bērzs un sulas: 1325, 1696.
 Bezdelīga; bezdelīgas ligzda: 27, 127, 293, 959, 1694, 1760, 1764, 1881, 2086, 2087, 2525, 2859, 2938, 3045, 3056.
 Bezmēns (sk. arī Svāri): 328, 1086, 1124, 1335, 1607, 1635, 1641, 1694a, 1853, 1855, 2090, 2302, 2304, 2482, 2484, 2526, 2570, 2572, 2603, 3072, 3121, 3123, 3125.
 Biēte: 2702, 2707, 2709, 3395.
 Biezpiens: 200.
 Biezputra: 42, 247, 2061, 3730.
 Bikses: 648, 2980.
 Bikses velk kājās: 555, 2308, 2578, 2579, 3462.

¹⁹ Kā aizrāda Alma Ancelāne, mīklas par auzām krāsni, atskaitot dažus variantus, uzrakstītas tikai Latgalē. Domājams, ka tās varētu būt arī Vidzemes Malienā. Auzas, bieži vien sajauktas ar citu labību (miežiem, rudziem), Latvijas austrumu novados kaltēja sakarsētā krāsni, lai iegūtu ne vien iesalu, bet arī t.s. „sutnes“, t.i. miltus, kas radās, samāļot izkaltēto resp. sagraudzēto labību. Sutnēm raksturīga stipra dekstrīna garža. Tās ēd, sajaucot ar pienu vai krējumu.

Baļku savienojumi pakšī
a — sūnas

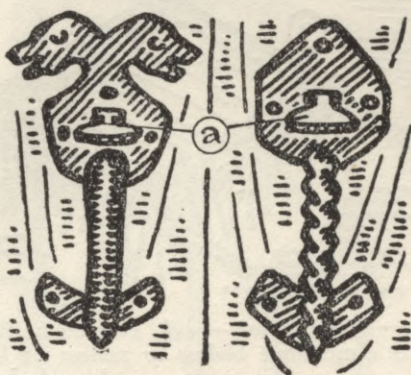
- Birztala: 3063, 3698.
- Bise (šautene, divstobrene): 618, 756, 843, 1322, 1425, 1593, 1825, 1866, 1929, 1936, 2418, 2419, 2741, 2970, 3022, 3137, 3138, 3815, 3838.
- Bise un skrotis: 1333, 1346, 1378, 2929, 3155.
- Bites: 408, 1115, 1158, 1627, 1753, 1828, 1832, 1833, 2222, 2512, 2533, 2759, 3672.
- Bites un sūnas vai vaski: 292, 311, 921, 1003, 1706, 1907, 2862, 2868.
- Bīte un puķe: 2535.
- Bīte un rudzi: 663, 2154, 2747.
- Bišu strops un bites; bišu skreja: 17, 41, 71, 333, 1306, 1398, 1414, 1459, 1616, 1625, 1721, 2182, 2195, 2363, 2559, 2864, 2951, 3016, 3369, 3386, 3615, 3720.
- Bišu spiets: 117.
- Blakts: 2240, 3267, 3432.
- Bliņas (un panna): 531, 748, 758, 759, 760.
- Bļoda: 118, 562, 1201.
- Bļoda un karotes: 582, 823, 825, 961, 962, 964, 1599, 1791, 1792, 1793, 1794, 1795, 1796, 2422, 2447, 2550, 2751, 2752, 3841.
- Bļoda un ēdēji ar karotēm: 824, 1566, 1799, 1800, 2284, 2366, 2606, 2754.
- Bluķis (tiruma): 2031, 2048, 2558.
- Bluķis malkas ciršanai: 416, 2545, 2546, 2612, 3343, 3680.
- Blusa (un gulētājs): 1175a, 1686, 1812, 1850, 1891, 1965, 1967, 1969, 1981, 2313, 2803.
- Boze: 1335, 2090, 3122.
- Braucējs: 2813, 3578.
- Brilles: 1385, 2224, 2292, 3611.
- Brūklene: 2693.
- Brunču saites: 807.
- Bulta: 1299.
- Bumba: 313, 1075.
- Burkāns: 64, 160, 371, 443, 833, 1834, 2293, 2664, 2665, 2709, 2733, 2736, 2739, 2740, 2889, 2955, 3607.
- Burtnīca: 250.
- Cālis; cālis olā, perēklī: 52, 284, 305, 717, 718, 933, 1047, 1383, 1390, 1588, 1698, 1723, 2136, 3074, 3204, 3295, 3628.
- Caurums: 986, 2058.

Bišu stropi (auli)
a — skreja; b — tāsīs

- Celmi*: 1568, 1851, 2054, 2446, 3363, 3773.
Celmi un atvases: 1662, 2345.
Celiņš (taka): 940, 1916, 2356, 2359, 2360, 2367.
Ceļš: 564, 965, 1058, 1067, 1514, 1603, 1688, 2275, 3339, 3392, 3414, 3722, 3723.
Ceļš un ceļmalas: 219, 3707.
Ceļš ar pēdām: 1516, 2005, 2285, 3158.
Ceļš un aka vai upe, ezers, ūdens, jūra, zeme: 1153, 2174.
Ceļa stabs; ceļa rādītājs: 260, 319, 425, 865, 918, 1999, 2127, 2163, 2288, 2972, 2995, 2996.
Cepelis, sk. Krāsns.
Cepure: 51, 300, 566.
Ciekurs: 367, 916, 1274, 1864.
Cilvēks, cilv. mūžs: 688, 1256, 2207, 2209, 2624.
Cilvēka vārds: 941, 2079, 2287, 2943.
Cimds (pirkstainis vai dūrainis): 184, 668, 674, 890, 972, 1126, 1692, 1856, 1882, 1918, 2316, 2321, 2371, 2375, 2374, 2379, 2400, 2403, 2404, 3679.
Cimds rokā: 455, 2380, 2381, 2391.
Cimdu žāvēšana: 647.
Cinis: 1112, 1841, 1869, 3777.
Circenis: 530, 568, 819, 1826, 1863, 3597.
- Cīrulis*: 140.
Cirvis: 86, 1024, 1315, 1650, 3101, 3269, 3271.
Cirvja kāts: 2039.
Cūka: 347, 1038, 1347, 2142, 2583, 2774, 3284, 3661.
Cūka un sivēni: 20, 21, 282, 283, 286, 336, 379, 778, 930, 2077, 2099, 2415, 2607, 2608, 2800, 2948, 3176, 3233, 3857, 3858.
Cūkas sari: 53, 332, 970, 990, 1304, 2179, 2928, 2934, 2942, 3411, 3646, 3653.
Cukurs: 48, 242, 243, 268.
Čūska: 559, 1013, 1071, 1182, 1618, 2160, 2879, 3687.
- Dadzis*: 341, 403, 881, 1002, 1272, 1389, 1745, 2900, 2981, 3182, 3237, 3355, 3617.
Dakšas: 648, 1052, 1329.
Darbdienas un svētdiena, sk. Nedēļa.
Daugava un radzes; Daugava un Rīga: 1153, 1409, 3106.
Debess: 1093, 1542.
Debess un saule: 3809, 3810.
Debess, saule un mēness: 1524.
Debess un zvaigznes: 1498, 1531, 1548, 1550, 1556, 1559, 1575, 2461, 2587, 3340, 3366, 3367, 3368, 3770.

3801, 3807, 3808, 3811, 3812, 3813,
3814, 3817, 3818, 3819.
Debess, zvaigznes un mēness: 1475,
1535, 1558, 2251, 2252, 2256, 2450,
2451, 2453, 2457, 2459, 2460, 2462,
2463, 2464, 2465, 3265, 3805, 3806,
3816.
Debess, zvaigznes, mēness un saule:
1536, 2449, 2458, 2468, 3803, 3804.
Debess, zeme vai pasaule, vējš, saule,
nakts: 146, 147.
Debess un jūra: 3109.
Debess un zeme: 2477.
Debess un zeme, saule un mēness,
ūdens un uguns (tumsa un gaisma):
691, 694.
Deguns: 1059, 1263, 1580, 2623, 3281.
Deguna šnauksana: 654, 907, 1431,
2393, 2508.
Degvīns (un degv. pudele): 736, 1090,
1160, 1175, 1743, 2169.
Desa: 254, 854, 872.
Diena; diena un nakts: 101, 220, 231,
232, 266, 269, 596, 597, 598, 600, 604,
891, 928, 2216, 2233, 2364, 2551, 3303.
Dīķis: 2347, 3192, 3329.
Dimants: 1042, 2950.
Divjūgs: 3411a.
*Divritenis*²⁰: 1226.
Domas: 1131, 1152, 3079.
Dūdas: 2041.
Dūmi; dūmi istabā: 110, 265, 395, 830,
837, 838, 1011, 1073, 1108, 1310, 1663,
1670, 2335, 2499, 3164, 3370, 3387,
3772.
Dundurs: 1832, 1957, 2062.
Durvis: 388, 575, 1348, 2019, 2194,

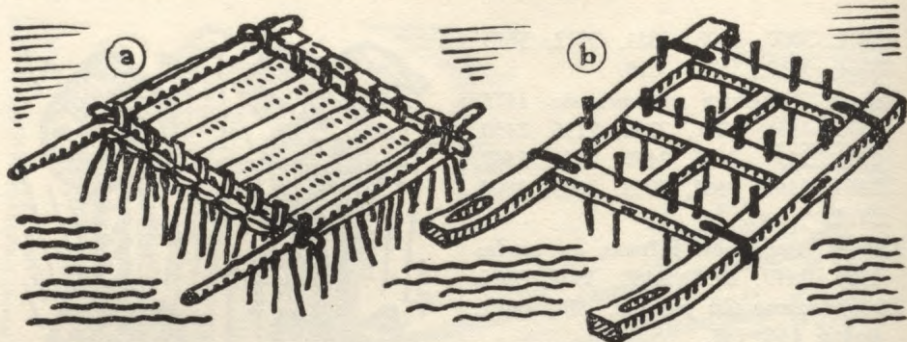
Durvju roktuņi ar mēlīti
a — mēlītes

2971, 2998, 3229, 3657, 3660, 3747.
*Durvju rokturis*²¹: 163, 400, 402, 911,
1191, 1277, 1495, 1703, 1814, 2582,
3333, 3472.
Durvju stenderes: 709, 842, 2089.
Durvju stenderes, paloda, sliekšnis:
652, 653, 692, 693, 2645, 3475.
Durvis, galds, logs: 817.
Dzeguze: 1106.
Dzelzs; dzelzi ārdē; dzelzs uz laktas:
905, 1247, 1971, 2711, 2713, 2765.
Dzenis: 98, 767, 1337, 1913, 3603.
Dzērvēne: 1458, 1789, 1883, 2513, 2514,
2655, 2659, 2661, 2662, 2682, 2692,
2699, 3564.
Dzirkles: 624, 665, 683, 2982.
Dzirkstele: 335, 1076, 1570, 1894, 1897.
*Dzirnavas; dzirnakmeņi*²²: 248, 253,
418, 436, 439, 676, 677, 697, 699, 705,
713, 762, 786, 791, 812, 892, 951,
1050, 1091, 1338,

²⁰ Šai gadījumā miklas objekts nekādā ziņā nav viena vecuma ar pašu miklu. Divritenim, šim jaunāku laiku satiksmes līdzeklim, izraudzīta viena no tām miklām, kas attiecas uz gadalaikiem, vējdzirnavām, ratu riteniem vai zirga kājām.

²¹ Miklās par durvju rokturi allaž min karašu, plāceni vai bliņu rokā. Domāta te plāna apaļa „mēlīte“, kas bija daļa no roktuņa vecajās lauku mājās. Šo mēlīti nospiežot uz leju, varēja atvērt durvis.

²² Miklas par ūdens un vējdzirnavām esam atdalījuši atsevišķi. Te minētie numuri attiecas uz rokas dzirnavām mājas maltuvēs. Tās sastāvēja no divi apajām akmens ripām, pie kam virsējā bija griežama ar milnu („koka zirgs“). Miklās minētā gaļas pātaga ir malējas roka, kas tur milnu un griež dzirnakmeni, tātad „dzen“ koka zirgu.

a — Koka ecēšas — egļi, gatavoti no šķeltām zarainām egļu galotnēm, sastiprinot tās vienu otrai blakus ar zariem uz leju; zarus atstāja apm. 40—50 cm gaļus;
b — dzelzs tapu ecēšas

- 1364, 1443, 1576, 1815, 1820, 2074,
2243, 2318, 2319, 2322, 2328, 2331,
2332, 2334, 2336, 2337, 2576, 2601,
2907, 3011, 3014, 3015, 3351, 3535,
3580, 3676.
- Dzirnavieks. sk. Melderis.
Dzīvsudrabs: 60.
- Ecēšas: 707, 1238, 1244, 1329, 1361,
2014, 2021, 2341, 2344, 2410, 2564,
2835, 2851, 3154, 3254a, 3433, 3675,
3850.
- Ecētājs, zirgi, ecēšas: 2, 2798, 3008,
3465.
- Ešana: 3684.
- Egļe: 1302, 1528, 1564, 1629, 3696, 3713,
3780, 3799.
- Egļe un ciekuri: 451, 1394, 3693, 3695,
3697.
- Egļe un zari: 440, 1486.
- Eglīte: 2035.
- Ēna: 281, 419, 711, 805, 815, 904, 929,
1079, 1148, 1170, 1172, 1227, 1480,
2057, 2120, 2172, 2178, 2230, 2580,
2925, 3245, 3520.
- Ērģeles: 2594.
- Ērkšķogas: 1654.
- Ēvele: 368a, 1487, 2161, 2247, 2632,
3449, 3737.
- Ezers: 1549, 1669.
- Ezers un ledus: 2183, 2523, 3189, 3406,
3776.
- Ezis: 10, 361, 540, 781, 945, 1189, 1448,
1803, 1824, 1906, 2773, 2903.
- Ežas: 651, 700, 3694.
- Gadalaiki: 464, 512.
- Gads: 1, 1141, 2176, 3162, 3507, 3512.
- Gads un 12 mēneši: 839, 2705, 3505.
- Gads, mēneši, dienas (un naktis): 3365.
- Gads, mēneši, nedēļas, dienas un naktis:
720, 721, 1545, 1573, 3371.
- Gailis: 331, 816, 916, 1047, 1048, 1049,
1063, 1088, 1134, 1290, 1291, 1293,
1307, 1384, 1392, 1522, 1840, 1843,
1844, 1912, 2100, 2102, 2155, 2421,
2613, 2615, 2722, 3374, 3401, 3577,
3579, 3585, 3591, 3598, 3599, 3600,
3602, 3604.
- Gaisma; gaismas gaidīšana: 939, 1099,
1151, 2208, 2212, 3055, 3304.
- Gaisma un saule: 1661.
- Gaiss: 1065, 2423.
- Galds: 404, 487, 494, 496, 513, 1095,
1537, 1626, 2018, 2238, 2734, 2941,
3557.
- Galds, galdauts, ēdiens: 800, 1344, 2501.
- Gali: 1008.
- Galva: 1543, 2496, 3460, 3470, 3743.
- Glāze: 1702.
- Gliemezis: 936, 1085, 1687, 2115.
- Govs: 628, 645, 680, 684, 2080.
- Govs dzer: 2500, 3240.
- Govs laiza nāsis: 93, 2668, 3479, 3482,
3486.
- Govs slaukšana: 456, 465, 467, 468, 469,
509, 519.
- Govs tēsmens: 495, 497, 511, 1419, 1683.

2416, 2808, 2930, 3041, 3719, 3729,
3733, 3740.
Grābeklis: 539, 2029, 2874, 2954, 3111,
3112, 3843.
Grāmata: 204, 213, 216, 217, 224, 256,
270, 1096, 1275, 1466, 2532, 2563.
Grāvis: 1200, 3532.
Gredzens: 37, 59, 68a, 855, 1023, 1374,
1746, 1752, 3054.
Griesti: 1433, 2586, 2826, 2932, 3212,
3447, 3448, 3633, 3643.
Griesti un grīda: 3533.
Griezi²³: 1014, 2700, 3296, 3724.
Grieznis, sk. Kālis.
Griķi: 189, 258, 1734, 1908, 2506, 2717,
2742, 3193, 3209, 3210, 3211, 3434.
Griķus sēj: 2007, 2470.
Gruzis aci: 723, 821, 910, 1685, 3297.
Gulbis: 186, 215.
Gulta: 457, 579, 782, 937, 971, 2241.
Gulta un gulētājs: 2106, 2108, 2109,
2132.
Gulta, gultas drēbes, gulētājs: 470,
2481.
Gulta un spilvens: 1236.
Gurķis: 1714, 1717, 1726.

Harmonikas: 556, 984, 2012, 3468.

Ielāps: 1261, 2004.

Iesals un alus: 3116.

Ieva: 3710.

Ilksis: 1209.

Istaba (un logi): 1426, 1932, 2973.

Istabas slaucīšana: 1288, 2147, 2895.

Izkapts; izkapts asināšana: 28, 99, 198,

327, 737, 927, 1214, 1323, 1474, 1488,

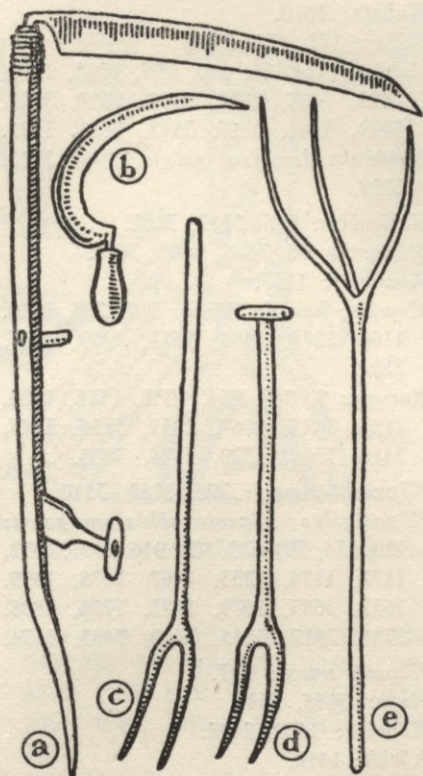
2221, 2638, 2639, 2768, 2912, 3062,

3181, 3522, 3800, 3802, 3843, 3859.

Izkapts, siens, siena gubas: 1489, 1490,

2827.

Izkapts un sirpis: 1408, 1596.

a — Izkapts; b — sirpis; c — dakšas;
d — mēslu dakšas; e — siena (trijzaru)
dakšas

Jātnieks: 149, 460, 588, 589, 788, 1018,
1357, 2555, 2789, 2962, 3029, 3165.

Jāņogas: 2696, 3695.

Jaunsgads: 969.

Josta: 447, 565, 806, 807, 808, 3521.

Jumts: 1022, 1025, 2619, 3068, 3099,
3367.

Jumta pārkaras²⁴: 632.

Jumta spāres: 159, 3390, 3439, 3478,
3480, 3856.

Jūra un upes: 1664.

²³ Griezi — labības stiebru paliekas pēc nopļaušanas. Rudzu griezus sauc par rugājiem (sk.).

²⁴ Pārkaras liek pāri salmu jumta čukuram, lai ar tām pasargātu salmus pret vēja izārdīšanu. Tā kā viena pārkaras ir uz vienu, bet otra uz otru jumta pusi, tad tās „viena otru neredz”.

- Kabata*: 1610.
Kājas: 572, 638, 2504.
Kaķis: 492, 660, 680, 995, 1068, 1270, 1628, 2085, 2218, 2502, 2614, 3228, 3429, 3464, 3467, 3542, 3584, 3591.
Kaķis un desa (vai gaļa): 1596a, 3223, 3225.
Kalendārs: 826, 2113, 3162.
Kālis: 58, 66, 3446, 3606, 3692.
Kamanas: 1137.
Kamols; kamola fišana: 297, 298, 1020, 1168, 1271, 1483, 1673, 1909, 2137, 2197.
Kaņepe: 9, 848, 864, 1031, 1515, 1924, 2184, 2315, 2867, 2931, 3126, 3145, 3316, 3319, 3320, 3324, 3705.
Kāpnes (trepes): 706, 1212, 3110.
Kāpostgalva; kāpostu sēkla un galva: 229, 334, 338, 523, 524, 916, 1001, 1032, 1177, 1178, 1233, 1467, 1478, 1499, 1632, 1653, 1679, 1773, 1778, 1895, 2781, 2817, 3345, 3469, 3483, 3674.
Kāposti mucā: 527.
Kaps: 3645, 3647.
Kapsēta: 1539, 2442.
Kārkli: 1449.
Karote: 561, 1345, 2036.
*Kārstavas*²⁵: 118, 666, 1332, 1436.
Karte: 2164.
*Kārtiņa*²⁶ (pie krāsns): 574.
Kartupeļi: 58, 770, 942, 3446, 3702, 3703, 3704, 3855.
Kastanis: 1811, 2413.
Kāši un ūdens smēšana no akas: 710, 1312, 1590, 1597, 2497, 2629.
Katls; katls un tā vieta (melnums): 167, 370, 1405, 1954, 2141, 3010, 3409, 3685.
Katls un stīpa: 747, 1242, 1442, 3291, 3308.
*Katls uz kāša*²⁷: 1974, 2566, 3035, 3565.
Katls uz uguns: 57, 67, 729, 968, 1459, 1460, 1571, 1798, 1934, 1940, 1951, 1961, 1986, 2232, 2584, 2766, 2784, 3388.
Katls vārās: 1459, 1917, 1963, 1985, 2249, 3000, 3009.
Kauss (smēlamais): 1240.
Kazeņu ogas: 1995.
Kažoks: 780, 822, 2133, 3404, 3786.
Kleita: 2309.
Klēpis: 287, 427, 1078, 1665, 3218.
Klēts: 179, 2597.
Kokle: 896, 2013, 2042.
Koks: 1399, 2112, 2946, 2947, 3063, 3184, 3614, 3787.
Koks un celms: 884, 1644.
Koks un zari: 344, 1511, 1667, 3484.
Koka serde: 776, 862, 1314, 1494, 1581, 2027, 2043, 2412, 2866, 3157.
*Krāsns*²⁸: 234, 375, 574, 726, 1130, 1400, 1437, 1438, 1447, 1555, 1623, 2091, 2092, 3335, 3400, 3450, 3783, 3784, 3788, 3789, 3792, 3797.
Krāsns un skurstenis: 2631, 3117, 3235, 3362, 3375, 3438, 3833, 3837.
Krāsns un ogles: 207, 1451, 2432, 2467.
Krāsns, ogles un kruķis vai slota: 433, 1935, 2431, 2433, 2434, 2498.
*Krāsns plāte*²⁹: 2974, 3471, 3548.
Krauklis: 1418.
Kreklis: 2309.
Krēsls: 459, 1235, 2017, 2238.

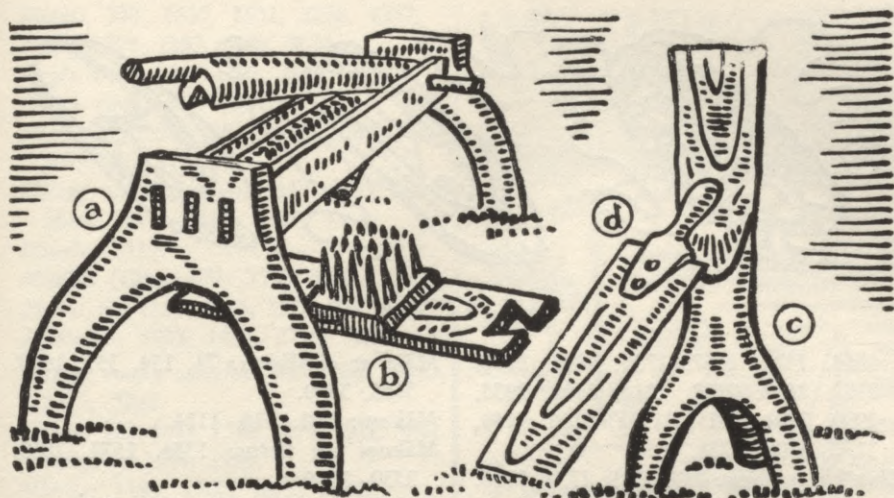
²⁵ Kārstavas ir domātas vilnas apstrādāšanai pirms vērpšanas. Tās sastāv no koka dēļiņiem, kas apvilkti ar ādu, un bieži sadzītām dzelzs adatām vai kāšiņiem. Uz viena šāda adataina dēļiņa uzliek vilnu, ar otru pēc tam velk pāri, tādā veidā pubuļaino vilnu padarot mīkstu un vienādu.

²⁶ Virs vai blakus krāsnij lauku mājās parasti bija piestiprināta kārtiņa, pār kuņu pārmeta žāvēšanai cimdus, zeķes un citus apģērba piederumus.

²⁷ Katlu jeb vārāmo podu senāk mēdza virs ugunskura pakārt aiz stīpas īpašā kāšī. Parasti tas notika, vārot ēdienu „namiņā” (sk.).

²⁸ Lielāko tiesu šīs mīklas attiecas uz maizes cepamo krāsni.

²⁹ Krāsns plāte — skārda gabals, ko aizlika krāsnij priekšā pēc tam, kad tur novietoti cepšanai maizes kukuļi.

Ierīces līnu apstrādāšanai

a — mīstīklas; b — ierīce līnu sukāšanai; c — ierīce līnu kulstīšanai; d — kulstīkla

Krēsls un sēdētājs: 507, 2108, 2109.

Kruķis (krāsnijs): 1990, 2040, 2173, 2666.

Krusa: 1250, 3309.

Krūts (mātes): 1080, 2123.

Krūze: 1702.

Kubls: 3199.

Kuģis: 1082, 1327, 1441, 2135, 2730, 3443.

Kuīlis: 3585a.

Kuļammašīna: 2273, 3019, 3063, 3372.

Kūļi (labības): 2844, 2845.

Kurmīšs: 80, 1289, 1422, 1624, 1860, 1920, 1964, 1970, 2311.

Kurpes: 426, 2199, 2411.

Kvēpi: 429, 1069, 1375.

Kvieši: 3499.

Ķemme un galvas sukāšana: 1192, 1254, 1802, 2134, 2872, 2873, 2916, 3067a, 3537, 3843.

Ķīlis: 976.

Ķipsis: 1173, 3626, 3650.

Ķiploks: 262, 1830.

Ķirbis: 2149.

Ķiršoga: 72, 452, 813, 1716, 1737, 2060, 2263, 2474, 2658, 2663, 2738.

Labība: 1658, 1927, 1939, 3081.

Lācis: 2050.

Laiva; laiva un aiņi: 170, 278, 318, 349, 350, 351, 383, 434, 782, 1267, 1327, 1339, 1353, 1504, 1614, 1926, 2132, 2984, 2985, 3310, 3424, 3444, 3793, 3827.

Laivinieks laivā: 339, 340, 849, 1358, 2294.

Lākturis; lākturis un skals³⁰: 70, 999, 1326, 1938, 2767, 3377, 3383, 3440.

Lampa; lampā uguns: 1387, 1678, 1718, 1736, 2688, 2892, 3282, 3420, 3457, 3668, 3749.

Lapsa: 2553.

Lapsene: 1827.

Lāstekas: 130, 1030, 2234, 3341, 3790.

Lausks: 2882.

Lazda: 1591, 3047.

Ledus: 294, 302, 1012, 2124, 2600, 3782.

Ledus un ūdens: 449, 1657, 3831.

Leduspuķes: 2144, 2165, 2166, 3318.

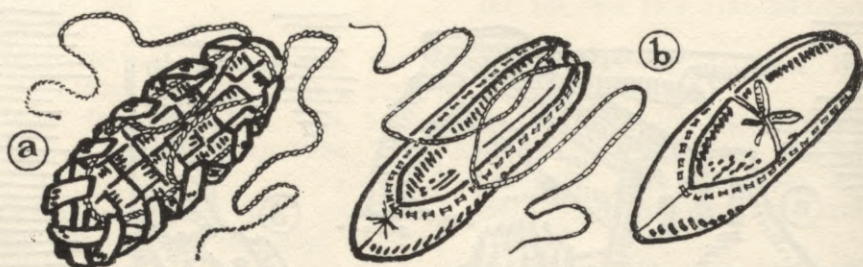
Lidaka (zem ledus): 299, 1735.

Lidums: 2343, 3065.

Lietus: 138, 1100, 1619, 1972, 3160, 3637.

Lini; līnu mīstīšana: 536, 847, 1296.

³⁰ Lākturis — īpaša ierīce skala iespraušanai (kad istabu apgaismoja ar skalu liesmu).

Vīze (a) un pastalas (b)

- 1364, 1424, 1567, 1739, 1878, 2070,
2187, 2190, 2192, 2214, 2492, 2935,
2990, 2991, 3025, 3153a, 3156, 3159,
3177, 3708, 3738.
- Linsēklu galviņa*: 789, 1719, 1755, 3066.
Linsēklas: 337, 2071.
Linu suka: 3553.
Linu sukāšana: 3875.
Lize: 285, 1517, 3869.
Logs; *loga rūtis*: 24, 271, 573, 761, 912,
1360, 1807, 2186, 2799, 3194, 3405,
3502, 3547, 3658.
Ļogs svīst: 1100, 3294.
Loga slēgi: 32, 1223, 3227.
Loks (zirga): 644, 2047, 3299.
Lukturis: 1674, 1716, 1866, 2130.
- Mācītājs*: 1975, 1977, 1978, 2787, 3671.
Mācītājs un draudze: 1350a, 1952, 2437,
2524, 3651.
Mācītājs kancelē: 172, 1284, 1350, 1646,
1946, 1947, 1953, 1956, 1976, 1979.
Magone: 534, 908, 2894, 2967, 3133.
Magones sēklu galviņa: 1684, 1707,
1709, 1720, 1722, 1733, 2858, 2859,
3059, 3700.
Maiss: 1273, 1612, 1708, 2253.
Maize: 1044, 1362.
Maizes mīcīšana: 615, 642.
Maizes mīkla: 136, 317, 322, 1257, 2128.
Maize krāsni: 272, 1452, 2405, 2406,
2438, 2672, 2780, 2801, 3254.
Maizi velk no krāsns: 2436, 2455.
Māja: 40, 1381, 2053, 3273, 3650.
- Māja ar cilvēkiem*: 71, 154, 357, 1459,
3455, 3560.
Mākoņi: 201, 326, 1114.
Mākoņi un lietus: 1354, 1572, 2063,
2530, 3310.
Makšķere: 1127, 2633, 2641, 3408.
*Malkas cirtējs (un cirvis)*³¹: 909, 932,
966, 3272, 3593, 3594.
Malkas kaltēšana; *malkas grēda*: 223,
529, 2441, 3489.
Malka krāsni: 1589.
Malka un ogles: 238, 274, 923, 2640.
Mati; *matu pīnes*: 525, 526, 2260, 2604,
2648, 3260, 3503.
Mati un utis: 2928a.
Medus: 1430, 1808.
Mēle: 47, 112, 546, 840, 841, 954, 1027,
1262, 1471, 1801, 1818, 2175, 2226,
2227, 2228, 2675, 2715, 2725, 2953,
3073, 3167, 3748.
Melderis: 180, 1207, 1219.
Mellene: 1925, 1995, 3706.
Mēness: 360, 363, 387, 1123, 1538,
2215, 2491, 2694, 2698, 2808, 2809,
2810, 2949, 3003, 3038, 3039, 3040,
3090, 3259, 3278, 3328, 3441, 3732,
3758, 3759.
Mēness un zvaigznes: 277, 1249, 2471,
2812, 3727, 3744, 3839, 3840.
Mēness, vēzis un čūska: 448, 2490,
2887.
Mežs: 784, 1176, 1998, 3063, 3280, 3321,
3614.
Miegs: 1105.

³¹ Ejot uz mežu, cirvi parasti lika pār plecu vai aizbāza aiz jostas, tāpat mājās nākot, tā ka cirvja zobi bija gājienam pretējā virzienā.

Mieži: 738, 1637, 1831, 2268, 2312.
 Migla: 728, 1187, 3180, 3624.
 Migla un saule: 1107, 2660, 3454.
 Mīkla (minamā): 2181.
 Mīstīklas³²: 980, 987, 2045, 2092, 3018,
 3019, 3020, 3622.
 Muca; muca un tapa: 438, 1983, 2229,
 2616, 2816, 3352, 3353, 3385.
 Murds: 1519.
 Mūrītis (siltuma)³³: 3330, 3397.
 Muša: 68, 1118, 1943, 3172.
 Mušmire: 1805, 1890, 2710, 3129.
 Nagla; nagla zābakā: 845, 1061, 1163,
 2975, 3261.
 Nakts: 102, 1072, 1520, 1574, 1922, 3821.
 Namiņš³⁴: 1544, 1989.
 Nātres: 1185, 1700, 1875, 3023.
 Nauda: 789, 1268, 1705, 1893, 2140,
 2297, 3036.
 Nāve: 1352, 3647.
 Nazis: 843, 2185, 2242, 2522, 3843.
 Nedēļa; nedēļas dienas un nakts;
 darbdienas un svētdienas: 543, 857,
 866, 1525, 2778, 2785, 2786, 2788,
 2790, 2791, 2792, 2793, 2795, 2796,
 2797, 3005, 3488, 3504, 3508, 3509,
 3513, 3514.
 Niedres: 12, 613, 1006, 1269, 1945,
 2082, 2517, 2571.
 Nieres: 129, 1370.
 Nītis: 2863.
 Ods: 95, 182, 431, 1136, 1493, 1832,
 2062, 2223, 2515, 2527, 3231.
 Odze: 2758, 2885.
 Oga: 1885, 2264, 2656, 2657, 2661, 2691,
 2976, 3564.
 Ogle: 787, 796, 1145, 1165, 2177, 2723,
 3728, 3751.

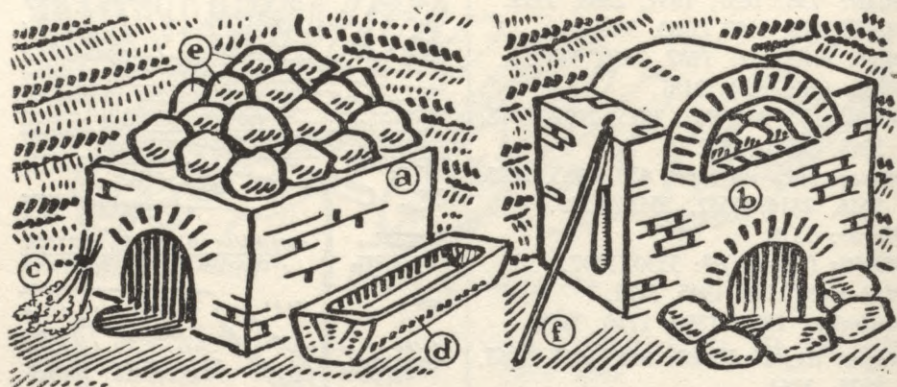
Piestas
 a — stampas

Olas: 50, 54, 55, 406, 450, 727, 955,
 1047, 1265, 1477, 1677, 1747, 1748,
 1750, 2206, 2883, 3246, 3247, 3258,
 3459, 3497, 3498.
 Ozolzīle: 23, 625, 626, 1779, 3592.
 Paeglis: 354, 1133, 2821, 3713.

³² Mīstīklas — lina apstrādāšanas ierīce, lai atdalītu kaulus no šķiezņas. Tām galvenā sastāvdaļa divi blūķi, viens virs otra, kas gareniski izvagoti šķautnainām rievām. Mīstot līnus liek starp abiem blūķiem, virsējo spiežot pret apakšējo, tā ka kauli tiek salauzīti un atkrit nost.

³³ Mūrītis — ķieģeļu veidojums, kam cauri iet dūmvads. Kurinot pavardu vai krāsni, dūmi sasilda mūrīti, uz kuņa tad atsēstas ziemas laikā vai arī žāvē apģērba gabalus.

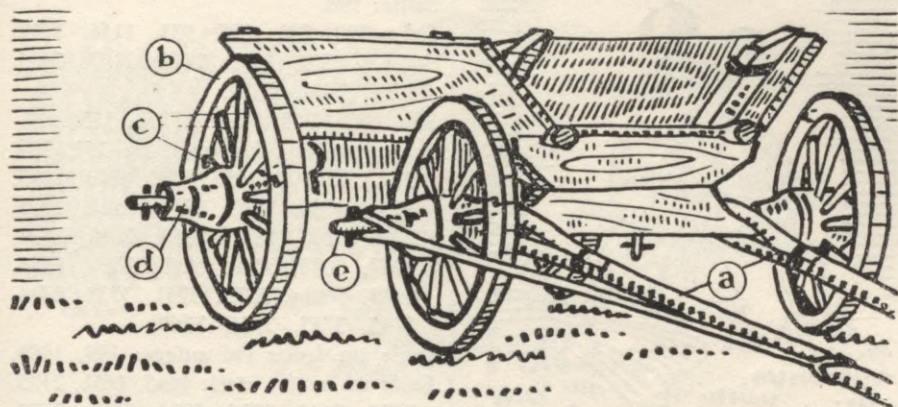
³⁴ Senajā lauku sētā namiņš bija neliela atsevišķa celtne no slietiem vai gulēniski liktiem kokiem. To izmantoja vasarās ēdiena vārīšanai (katls parasti pakārts kāšī), lai dzīvojamā ēkā nebūtu tik karsts un dūmu pilns.

Pirts krāsns un rijas krāsns
 a — pirts krāsns; b — rijas krāsns; c — pirts slotā; d — sile; e — pirts krāsns
 akmeņi; f — sprigulis

Pakavs: 1005, 1135, 1186, 3200, 3201.
 Pakavs un zirga kāja: 46, 473, 490,
 510, 749, 750, 771, 775, 856.
 Pakši; kakti un pakši: 384, 493, 1435,
 3234.
 Panna: 1949, 3085, 3088.
 Papīrs: 240.
 Pastalas: 587, 639, 698, 1279, 1280,
 1297, 2088, 2834, 3298, 3487, 3510,
 3686.
 Pastnieks: 3663.
 Pātaga: 327, 949, 1320, 2151, 2153.
 Patvāris: 74.
 Pavārnica: 156, 2044, 2213, 2422, 3085,
 3623, 3854, 3866.
 Pavasaris: 121.
 Pēdas: 944, 1429, 2426, 2444, 2452,
 2456, 2531, 2593, 3270, 3642.
 Pele: 105, 619, 2066.
 Pērkons: 103, 148, 152, 836, 1380, 1450,
 2595, 2596, 3306, 3442, 3570.
 Pērkons un zibens: 325, 960, 974, 1250,
 1592, 1634, 2562, 2877, 2908, 3289.
 Pērkons un lietus: 150, 151, 153.
 Pērlene: 1901.
 Piens: 244, 1797, 2625, 3781.
 Piena kāšana: 221.
 Pienene: 739.
 Piesta; piestā grūž: 521, 590, 956, 958,
 1453, 2548, 3338, 3415.

Pile: 212, 675, 687, 2479, 2503, 2697,
 3089.
 Pipari: 1689, 1861.
 Pipe: 389, 850, 1243, 1699, 1839, 2075,
 3232, 3244, 3865.
 Pirksti; pirksti un nagi: 453, 549, 557,
 584, 585, 1294, 2236, 2395, 2824, 3256,
 3501.
 Pirksti kasa galvu: 2394a.
 Pirts; pirts krāsns: 1053, 1286, 2143,
 2217, 2591, 2704, 2746, 3083, 3331,
 3485.
 Pirtī peņas: 445, 1340, 1973, 1991, 1992,
 1993, 1994, 2368, 2712, 2719, 3596,
 3714.
 Pistole: 1680, 1887.
 Plaisa: 1120.
 Plēšas: 19, 1921, 3061.
 Plēsums: 1401.
 Plīts: 398, 2092, 2238, 2317, 2505, 3384.
 Plosts: 2110.
 Plūme: 452.
 Pļaujammašina: 1406.
 Pļāvējs: 2636, 3588.
 Pļāvejs, izkopts, grābeklis: 895, 906.
 Pods (vārāmais), sk. Katls.
 Prāts: 308.
 Priede; priede un ciekuri: 369, 868,
 1509, 1557, 2922, 3775.
 Priede un egle: 661.

Rati

a — ilksis; b — ritenis; c — spieķi; d — rumba; e — ratu ass

Priede, egle un paeģlis: 3293, 3627, 3630, 3632, 3634, 3636, 3640, 3641, 3644, 3664, 3711.

Prusaks: 2626, 2720, 2731, 2846, 3292, 3438, 3734, 3750.

Pūce: 563.

Pudele: 858, 886, 1241, 1676, 2556.

Pulkstenis: 301, 405, 575, 576, 814, 820, 831, 835, 925, 1103, 1111, 1157, 1179, 1245, 1248, 1266, 1321, 1454, 1628, 1728, 1790, 2138, 2139, 2171, 2534, 2565, 2589, 2875, 2966, 3096, 3131, 3170, 3534, 3582, 3766.

Pumpis: 3136, 3558.

Puņķi: 1378a, 2101a, 3725.

Pupa, pupas pāksts: 183, 230, 538, 883, 1342, 1691, 1711, 3046.

Pupas bēr katlā: 731, 1937, 3863.

Pūpēdis 237.

Pūpoli: 1874, 2301.

Putekļi: 532, 1069.

Putns: 916, 924, 991, 1046, 1047, 1225, 1764.

Putna spalvas: 1101, 1169.

Putna ligzda: 292, 312.

Rācenis; rāceņa sēkla un rācenis: 62, 228, 917, 3268, 3277, 3446.

Ragavas: 621, 641, 695, 3795.

Ragavu slieces; ragavu ilksis: 104, 595, 602, 603, 608, 609, 708, 1188.

Ragavas, rati, zirgs: 2472, 3213, 3523.

Rakstvedis; rakstīšana: 94, 2408.

Rasa; nakts un rasa: 1631, 2105, 2818, 3736.

Rati: 1368, 2028, 3315, 3317.

Rati un dīsele: 686.

Ratu asis (rumbās): 620, 2189, 3481.

Ratu riteni: 97, 473, 479, 481, 484, 485, 488, 636, 685, 719, 810, 2544.

Ratiņš: 173, 352, 570, 583, 992, 1228, 1237, 1259, 1417, 1560, 1562, 1768, 1777, 1829, 1838, 2008, 2009, 2010, 2046, 2097, 2300, 2568, 2569, 2729, 2905, 3169, 3186, 3250, 3347, 3349, 3350, 3380, 3407, 3539, 3553, 3625, 3665, 3666, 3769, 3834.

Ratiņa ērkulis (kodeļa): 3112a.

Ratiņa skriemelis: 174, 581.

Ratiņa spārns: 289, 2944, 3843.

Ratiņa spole: 3, 13, 763, 894, 975, 997, 1468, 1776, 2989, 3002, 3097, 3112a, 3146, 3152, 3851.

Rauda: 2893.

Raugš: 322, 2065, 2965.

Režģinis⁸⁵: 2637.

⁸⁵ Režģinis jeb režģine — no virvju pinuma gatavots kurvis, ko, pārlietot pār muguru, lietā lopbarības (salmu, siena) nešanai.

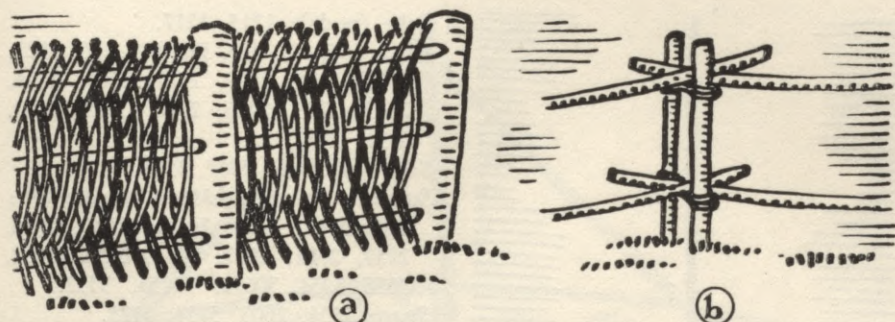
a — Rudzu stāts; b — rudzu kūlis

Rieksts: 79, 106, 239, 851, 931, 987, 1021, 1056, 1278, 1331, 1808, 1809, 1845, 1846, 2361, 2414, 3576, 3871.
 Rija: 1330, 3221.
 Rija un kuls: 1666, 3115.
 Rijas krāsns: 2424.
 Rijas lodziņš: 24, 1423, 2310.
 Rikste: 2022, 2038, 3150.
 Rīts: 124, 2126.
 Rīts un vakars: 3491.
 Robežstiga: 651.
 Rokas: 614, 2239.
 Rubenis: 2495.
 Rudens: 1035.
 Rudzi: 22, 113, 809, 1154, 1857, 2598, 2599, 3053, 3495, 3798.
 Rudzu (un miežu) lauks: 3107, 3354.
 Rudzu stāti un kūļi: 560, 2266, 2805, 2845, 3629, 3648.
 Rudzi maisā: 2602.
 Rugāji³⁶: 414, 957, 2340, 2346, 2348, 2839, 3296.
 Rūsa: 1019.
 Rutks: 381, 1870, 1987, 2103, 2961.
 Sakta: 61, 227, 1594, 1690, 1786, 1787, 2000, 2001, 2003, 2762, 2764, 3006, 3761.

³⁶ Rugāji, sk. Griezi!

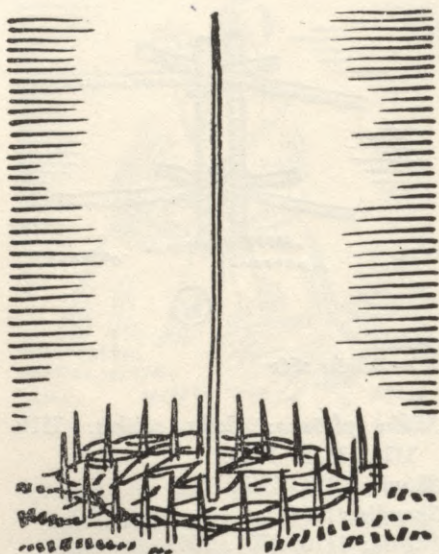
³⁷ Siena kaudzes „pabroķi” — slīpi atspaidi, viens gals pret zemi, otrs pret kaudzes kārti. Tādā veidā pabroķi aplikti visapkārt kaudzes kārtij.

Salna: 998.
 Sals: 290, 291, 887, 935, 1156, 1197, 1213, 1309, 1867, 2162, 2167, 2485, 3394, 3402, 3524.
 Sāls: 306, 2588, 2914, 3238, 3239.
 Saule; saules lēkts un riets: 152, 303, 541, 567, 577, 1057, 1060, 1075, 1097, 1138, 1150, 1783, 2277, 2581, 2715, 2716, 2807, 2811, 2888, 2890, 2891, 3037, 3038, 3040, 3288, 3301, 3336, 3443, 3494a, 3573, 3731, 3732, 3744, 3745, 3753, 3754, 3760.
 Saule un ledus vai sniegs: 199, 1888.
 Saule un saules stari: 1645, 1651, 2125, 2126, 2445, 2926, 3290, 3571, 3572.
 Saule un mēness: 664, 712, 891, 1647, 2196, 3526.
 Saule un zvaigznes: 580, 1359.
 Sega: 15.
 Segli: 8, 135, 139, 1211, 2281, 3226, 3670.
 Sēkla: 1905, 3691.
 Sēne: 44, 261, 1117, 1142, 1193, 1202, 1464, 1741, 1877, 1884, 1892, 2026, 2052, 2296, 3064, 3302, 3410, 3490, 3605.
 Sērkociņi: 211, 535, 594, 1767, 1854, 2443, 3153.
 Sēta un sētas mieti; zedeņi: 78, 343, 472, 635, 637, 701, 918, 1435, 1648, 2015, 2841, 2843, 2845, 2848, 2852, 2853, 2854, 2855, 2870, 2921, 3207, 3342.
 Sēta un dārzs vai lauks: 1595, 2769.
 Sieks: 2997.
 Siena kaudze: 114, 374, 880, 1457, 1578, 1968, 2122, 2270, 2349, 2543, 2753, 2814, 3043, 3044, 3050, 3215, 3216, 3312, 3337, 3478, 3559, 3674.
 Siena gubiņas un kaudze: 1659, 2266, 2269, 3426.
 Siena kaudze un tās vieta jeb „dārzs”; pabroķi un kārts³⁷: 377, 550, 884, 1497, 1644, 2059, 3030, 3049, 3060, 3196, 3549, 3550, 3563, 3825.

Sētu (žogu) veidi
a — zedeņu žogs; b — kāršu sēta

- sienāzis*: 1852, 1871, 1873.
Siers: 257, 279, 1355, 2979, 2988, 3581.
Siets, sietiņš (režģis, kretulis): 25, 75, 1533, 1729, 2832, 3057, 3191, 3338a.
Siets sijājošs: 983, 1320a, 1432, 2933, 3070, 3716, 3717, 3718.
Sijājamais siets un zvaigžņu sietiņš: 3724a.
Sija: 410, 1298, 1643, 2289, 2823, 3236, 3456, 3842.
Siksna: 571.
Sikspārnis: 1054, 3453.
Sīle: 109, 435.
Siltums: 2425, 3639.
Silķe; silķe un kartupelis: 2417, 3574.
Sinepes: 3844.
Sīpols: 31, 166, 175, 376, 537, 915, 996, 1742, 1744, 1763, 1774, 1819, 1823, 1837, 1842, 1864, 1865, 1879, 2265, 2708, 2709, 2735, 2736, 2737, 2884, 3028, 3345, 3418, 3421, 3446, 3315, 3528, 3546, 3871.
Sīpola mizošana: 421, 430, 722, 2168, 2225, 3275.
Sirds 1077, 1113, 1253, 2643, 2652, 3726, 3741.
Sirpis: 1600, 1601, 1899, 2396, 2636, 3325, 3496.
Skabarga: 903, 922, 1037.
Skals un uguns; skals, uguns un ogle: 185, 249, 255, 273, 275, 373, 378, 1255, 1264, 1276, 1388, 2002, 2267, 2483, 2763, 3735, 3739.
Skalu plēšana; skalu saišķis: 3519, 3525, 3538, 3540.
Skapis: 2939, 3517.
Skaugis: 1066.
Skosta: 1110, 1701, 2083.
Skudra: 3, 1184, 1766, 2282, 2283.
Skudru pūznis: 168, 293, 899, 1282, 1529, 1681, 2493, 2494, 2840, 2856, 2958.
Skurstenis: 235, 267, 634, 957, 1144, 1155, 1301, 1484, 1521, 1585, 1862, 2721, 2727, 3132, 3264, 3300, 3359, 3391, 3396, 3398, 3609, 3610.
Skurstenslauķis: 542, 2276.
Skutulis, sk. Bļoda.
Slaucene: 3655.
Slieka: 2687, 3768.
Sliekšnis: 967, 1166, 1804, 1813, 1900, 1904, 2034, 2621, 3403.
Slota; krāsns un pirts slota: 123, 330, 390, 392, 766, 898, 926, 989, 994, 1354, 1469, 1503, 1633, 1738, 2024, 2278, 2620, 2750, 3012, 3134, 3148, 3276, 3285, 3286, 3348, 3381, 3562, 3673, 3701, 3721.
Smilga: 2516.
Sniegs; sniegputenis: 116, 233, 241, 245, 246, 323, 324, 1028, 1218, 1251, 1252, 1289, 2055, 2117, 2158, 3175, 3416, 3778, 3779.
Sols: 458, 491, 2644.
Sols un sēdētājs: 2108, 2109, 2132.
Spainis; spainis un kāši; spaiņa stīpa; spainis, ūdeni nesot: 164, 607, 616.

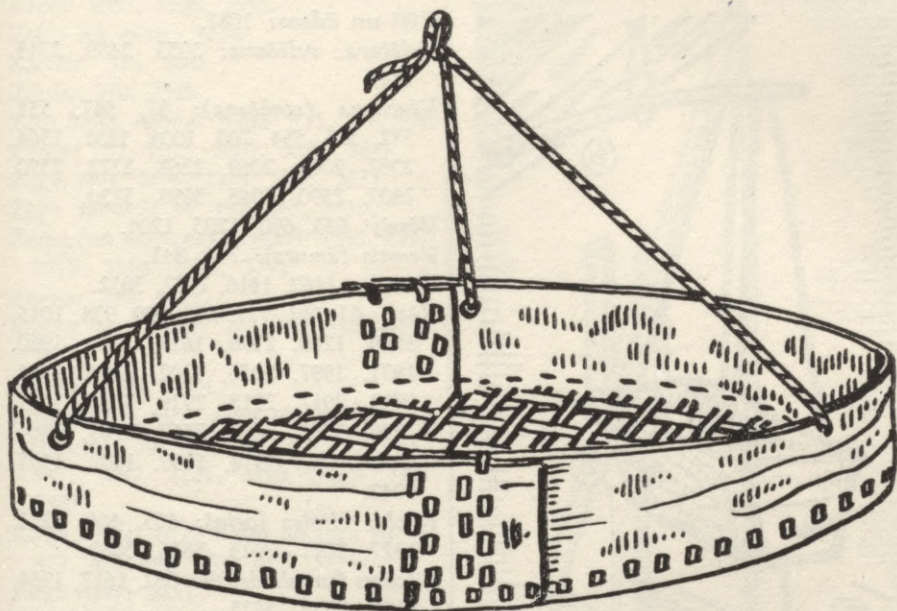
Siena kaudzes vieta — padibene

633, 655, 658, 764, 1242, 1354, 1412,
1440, 2064, 2274, 2748, 3266, 3322,
3323, 3430, 3785, 3794, 3796.
Spalva (rakstāmā): 225, 276, 307, 1848,
2111, 3852.
Spieķis: 2016, 2119, 2303, 3824.
Spilvens: 194, 214, 315, 321, 437, 1041,
1439, 2159, 3845.
Spogulis: 157, 176, 761, 1164, 2129,
2224, 3004.
Sprigulis; sprigulis un slotā; kulšana
ar spriguļiem³⁸: 141, 345, 346, 532,
533, 569, 794, 797, 798, 799, 802,
1305, 1313, 1501, 1502, 1638, 2104,
2152, 2237, 2259, 2794, 2881, 2913,
2956, 2963, 3093, 3094, 3188, 3230,
3257, 3853.
Stabule: 412, 2032, 2191.
Stārks, sk. Svētelis.
Stāvi (stelles): 503, 505, 506, 508, 657,
913, 1508, 2299, 2820, 2983.
Stāvi un audēja: 504, 1608, 3051.
Strazds: 1928.

Suķe (poda): 1215, 1217.
Suns: 165, 407, 483, 558, 888, 993, 1122,
1382, 1620, 2509, 2577, 2585, 2614,
2643, 2775, 2776, 2906, 3092, 3590,
3591, 3742.
Suns un blusa: 3567, 3575.
Suseklis; galvas sukāšana ar susekli³⁹:
446, 908a, 2200, 2459a, 2520, 2756,
2757, 2761, 2847, 2873, 3031, 3032,
3033, 3034, 3067a, 3113a, 3332.
Svari: 2131, 2603, 3124, 3125.
Svārki: 2618.
Svārpsts: 979, 1859, 1941, 3128, 3283.
Svece: 158, 205, 206, 208, 222, 422, 424,
978, 985, 1356, 1500, 1611, 1671, 1740,
1743, 1762, 1769, 1866, 2002, 2203,
2235, 2298, 2486, 2487, 2936, 2937,
3086, 3087, 3127, 3135, 3139, 3141,
3147, 3149, 3179, 3327, 3618.
Svētelis (stārks): 210, 215, 687, 870,
991, 1116, 1672, 1959.
Sviesta kulšana: 26.
Šautene, sk. Bise.
Šķēres: 649, 678.
Šķiets: 742, 743, 2701.
Šķiltavas: 1496, 1532.
Šujammašina: 3166.
Šūpulis; šūpuļa liksts: 380, 461, 782,
1222, 1369, 2037, 3190.
Tabaka: 790, 2170.
Tāfele (ar burtiem): 1923, 1931.
Tecila: 43, 3243.
Teļš: 689, 2777.
Tīkls: 39, 145, 399, 417, 950, 1552, 1613,
1730, 1731, 1757, 2146, 2254, 2255,
2469, 2617, 2828, 2829, 2830, 2833.
Tilts: 782, 1084, 3242.
Tintes pudele: 38, 1749, 1788, 2978.
Tīrums: 662, 953, 1391, 1553, 1930,
2357, 2755.
Tīrums un ežas: 1579, 1583, 1962, 1966,
1982, 2257, 2327, 3389, 3656.

³⁸ Sprigulis — senais primitīvais labības kuļamais rīks sastāvēja no kāta, kam linu vai kaņepāju auklā piesieta cietāka koka (bērza, ozola) vāle.

³⁹ Galvas sukājamais suseklis bija darināts no cūkas sariem, kas pie turekļa sasiesti un salipināti kopā ar sveķiem.

Kretulis — siets labības sijāšanai

Titars: 1290, 1393.

Tītavas: 500, 545, 988, 2020, 3168, 3171, 3186.

Toveris: 3382, 3649.

Trepes, sk. Kāpnes.

*Trijkājis*⁴⁰: 1341, 1942, 3203.

Tumsa: 1210, 1220, 1512.

Tupele: 2258.

Ūdens: 897, 1183, 1415.

Ūdenszirnavas: 1554, 2530.

Ūdens, zāle (krasti), akmens: 1407, 3529, 3530.

Ūdrs: 107.

Uguns: 793, 1009, 1043, 1051, 1062, 1413, 2093.

Uguns un dūmi: 1234, 1367, 1411, 1660, 2118, 3114, 3118, 3119, 3425, 3830, 3832.

Uguns krāsni: 1444, 1919, 2703, 2704, 2706, 2726, 3417, 3756, 3757.

Ugunskurs (un fā vieta): 2342, 3197.

Upe: 295, 296, 297, 1083, 1513, 1606,

1609, 2006, 2198, 2902, 2910, 2993, 3095.

Upe, krasti vai ledus (un niedres): 1996, 2291, 3823, 3828.

Upe un ledus: 1281, 1506, 2096, 2523, 3399.

Upe, (akmeņi) un pļava: 1410, 1604, 1605.

Uts: 135a.

Uzpirkstenis: 120, 498, 757, 1565, 1756, 1902, 1911, 2084, 2831.

Vabole: 1196, 1492, 1806, 1896, 1958, 1980, 2904, 2909.

Vācele: 3842.

Vadzis: 177, 574, 579.

Vagars: 1586, 3551.

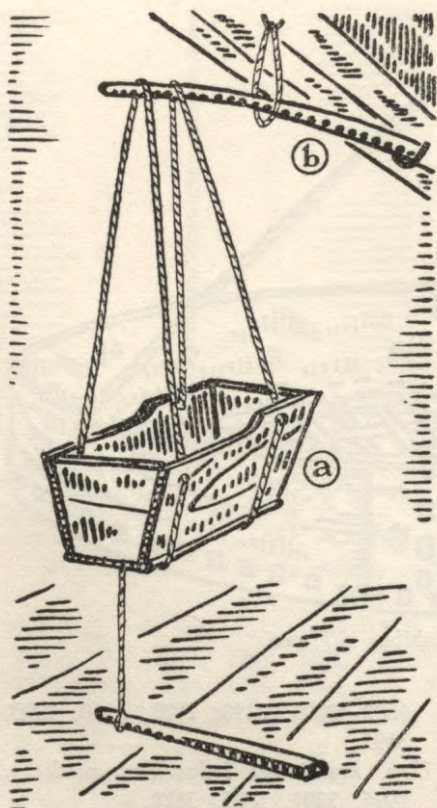
Vakardiena: 1149.

Vālodze: 1040, 1764.

Vanags (un gailis): 119, 122.

Varavīksne: 544, 867, 1132, 1171, 1242, 1569, 1598, 1602, 2783, 3151, 3307, 3571, 3752, 3762.

⁴⁰ Trijkājis — metalla aplis ar trim kājām, lietāts dažādu trauku uzlikšanai.

Sūpulis līkstī
a — sūpulis; b — līkstis

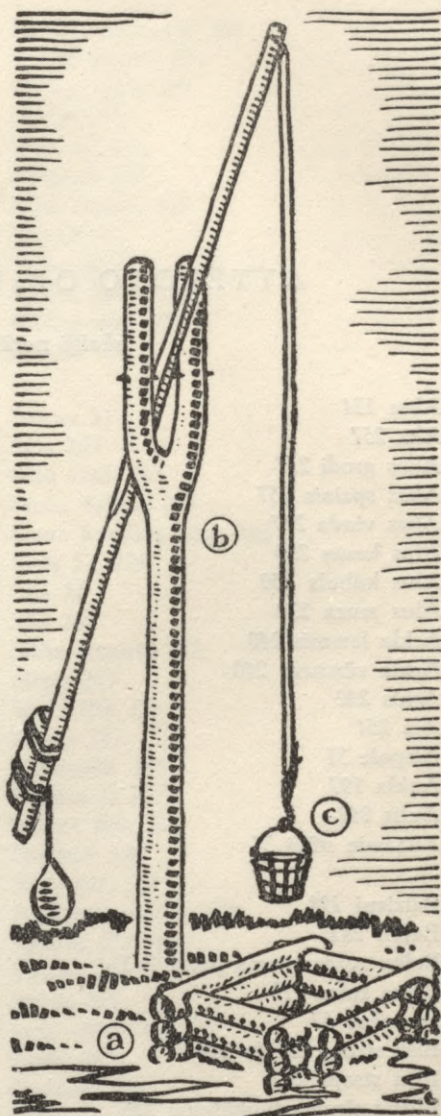
Varavīksne un zvaigznes: 3105.
 Varde: 143, 144, 364, 724, 1479, 1481,
 1482, 1675, 2095, 3262.
 Vārna: 133, 1418, 1693, 1765, 2326.
 Vaski (un medus)⁴¹: 1420, 2314, 2642,
 3219.
 Vāvere: 367, 1336, 2561.
 Vējdzirnavas: 91, 362, 442, 480, 499,
 1319, 1455, 1546, 2049, 2945, 3313,
 3412, 3423, 3613.
 Vējš: 314, 320, 329, 768, 991, 1074,
 1239, 1379, 1465, 2145, 2150, 2901,
 3631.

Vējš un ūdens: 1081.
 Velētava; velēšana: 2033, 2489, 2744,
 2745.
 Vērpšana (sprēšana): 87, 547, 551,
 552, 553, 554, 703, 1004, 1231, 1364,
 2067, 2068, 2069, 2262, 2272, 2370,
 2407, 2590, 3048, 3098, 3120.
 Vērsis: 643, 690, 1203, 1204.
 Vesperis (āmurs): 746, 843.
 Vēstule: 1162, 1416, 2532, 3052.
 Vēzis: 63, 681, 777, 811, 900, 934, 1015,
 1089, 1208, 1376, 1615, 1880, 1960,
 1971, 1997, 2056, 2202, 2690, 2695,
 2714, 2917, 2918, 2919, 3253, 3445,
 3506, 3595, 3662, 3667, 3763, 3764.
 Vezums: 877, 914, 1199, 1402, 1445,
 3042.
 Vijole; vijoles lociņš: 463, 466, 1221,
 1427, 2011, 2023, 3836, 3862.
 Vilciens (un sliedes)⁴²: 382, 1617, 1984,
 2107, 3552, 3823.
 Vilciņš: 1045, 1836, 2576.
 Vilks; vilks, uzglūnot mājlopiem: 2324,
 2899, 2927, 2977, 2994, 3187.
 Vīlna: 1010, 1041, 1101, 1732, 2420.
 Vinda (un aka): 132, 409, 860, 876,
 1373, 1434, 1514a, 1621, 2016, 2770,
 3084, 3091, 3130, 3140, 3217, 3241,
 3279, 3360, 3361, 3379.
 Vista: 901, 916, 1704, 1694, 1770, 1771,
 1775, 1886, 2782, 2869, 3274.
 Vista uz olām: 420, 520, 882, 1421,
 2290, 3461.
 Vīze: 413, 578, 698, 1246, 1279, 2051,
 2647, 3451, 3500, 3503, 3511.
 Vīze, zeķe (auts), kāja: 2204, 2205.
 Zābaki: 7, 397, 426, 566, 659, 973, 1094,
 1147, 1230, 1297, 2271, 2454, 2611.
 Zābaks, zeķe, kāja: 963, 2188, 3435.
 Zāģis; zāģis zāģējot: 423, 696, 751, 753,
 1285, 1311, 1364, 2221, 2295, 2849,
 2871, 3017, 3021, 3463, 3843.

⁴¹ Dažas no šīm mīklām rāda vasku dārgumu senākos laikos. Visvairāk tie lietāti sveču liešanai.

⁴² Mīklas par vilcienu un sliedēm radušās tādā pašā veidā, kā to redzējām piezīmē par divriteni: Vecākām mīklām (piem., par upi un krastiem u.c.) piemērots jaunāku laiku objekts.

Zaķis: 1055, 1196, 2646.
 Zaķis un vēzis: 3220.
 Zalktis: 316, 2886.
 Zārds: 370, 2349.
 Zars baļķī, istabas sienā: 111, 176, 359.
 Zārks: 782, 2025, 2802, 3638, 3647.
 Zeķe: 441, 1016, 1279, 2261, 2271.
 Zeķe zābakā: 14, 161, 162, 1610.
 Zeme (un nobirušas lapas): 1541, 1547,
 2573, 3326, 3774, 3791.
 Ziema: 290, 3395.
 Ziema un vasara: 220, 599, 605, 3476,
 3477.
 Zimulis: 368, 1324.
 Zirgs; zirga aste; zirgs un aizjūga pie-
 derumi: 30, 702, 785, 801, 852, 853,
 947, 1292, 2121, 2528, 3473, 3492,
 3587.
 Zirga kājas; zirga kājas un ratu riteņi:
 477, 485, 489, 501, 502, 3271.
 Zirgs dzeņ: 3251.
 Zirneklis: 1033, 1034, 1119, 1140, 1874,
 1898, 2116.
 Zirnekļa tīkls: 292, 1069, 1534, 3771.
 Zirņi; zirņu pāksts: 878, 1343, 1510,
 1540, 1636, 1713, 1715, 1722, 1821,
 2402, 2435, 2574, 3321, 3493, 3826.
 Zirņus ber katlā (podā): 181, 725, 730,
 735, 2605, 2836, 2898, 3069, 3178,
 3208, 3287, 3864, 3872, 3873.
 Zirņi katlā: 2466.
 Zivs: 6, 772, 846, 847, 916, 943, 1239,
 1682, 1735, 2094, 2901.
 Zivis zem ledus: 49, 169, 1988, 2521,
 2536, 2537, 3715, 3765.
 Zivju zveja (ar tīklu vai murdu): 348,
 393, 394, 1395, 1582, 3541.
 Zivju žāvēšana: 3007.
 Zobens (maksī): 160, 1944, 3439, 3830.
 Zobi mutē: 593, 1710, 1712, 1727, 1754,
 1889, 2427, 2428, 2430, 2439, 2440,
 2575, 2671, 2673, 2676.
 Zobi un mēle: 197, 586, 591, 2429, 2448,
 2653, 2667, 2728, 2924, 3205, 3206.
 Zoss: 187, 209, 252, 687, 916, 919, 1372,
 2479.
 Zvaigznes: 1181, 3458.
 Zvans: 18, 385, 829, 832, 984, 1017,

Vinda un aka
 a — akas grodi; b — vinda;
 c — akas spainis

1758, 2338, 2339, 2772, 2880, 3255,
 3436, 3437.
 Žagata: 128, 134, 137, 869, 1190, 1764,
 1772, 1950, 1955, 2815, 3195, 3518.
 Žāvas: 1161, 1174, 1349, 2220.
 Žogs, sk. Sēta.
 Žurka: 680, 1622.

ATTĒLOTO OBJEKTU RĀDĪTĀJS

skaitļi norāda lappuses

- Abra 151
Aka 257
Akas grodi 257
Akas spainis 257
Akas vinda 257
Alus kauss 239
Alus kubuls 239
Alus muca 239
Arkla lemesis 240
Arkla vērstuve 240
Arkls 240
Ass 251
Atspole 31
Aukla 197
Aulis 242
Aužamie stāvi 31
- Balzieni 198
Baļķis 241
Baļķu savienojums paksī 241
Bērza sulas 212
Bezmēns 57
Bišu stropa skreja 242
Bišu strops 242
Bluķis tīruma bluķēšanai 216
- Dakšas 245
Durvju rokturis 243
- Dzelzs tapu ecēšas 244
Dzirkles 199
Dzirnakmeņi 57
Dzirnavas 57
- Ecēšas 244
- Egļi 244
Ērkulis 101
- Grābeklis 229
Grābekļa galva 229
Grābekļa kāts 229
Grābekļa zari 229
Griesti 31
Grodi 257
Grozs 31
Grozs ar saivām 31
- Ierīce linu kulstīšanai 247
Ierīce linu sukāšanai 247
Ierīces alus darīšanai 239
Ierīces linu apstrādāšanai 247
Ilksis 198, 205, 251
Izkapts 245
- Kamanas 205
Kārstavas 199
Kārtiņa 101
Kāršu sēta 253
Kāsis katla uzkāšanai 167
Kāši auklu višanai 197
Kāši spaiņu nešanai 167
Kaudzes vieta 254
Kauss 167, 239
Kluģi 101
Kodeļa 101
Koka ecēšas 244
Kokle 215
Krāģis abras uzlikšanai 151
Krāsns 131, 250
Krāsns akmeņi 250

- Krāsns krukis 131
 Krāsns plāte 131
 Krāsns slota 131
 Kretulis 255
 Kriju vācele 57
 Krukis 131
 Kubuls 239
 Kūlis 252
 Kulstikla 247
- Ķipsis 131
- Lākturis 101, 131
 Lākturis kāsi 101
 Lemesis 240
 Liksts 256
 Lize 131
- Maizes krāsns 131
 „Mašīna“ sviesta kuļšanai 167
 Mēlīte (durvju roktura) 243
 Mēslu dakšas 245
 Mietnes 198
 Milna 57
 Mīkstīklas 247
 Muca 239
 Mucas tapa 239
 Mustavas 31
- Namiņš 210
 Nesieni 167
 Nītis 31
- Ogle 101, 131
- Padibene 254
 Paksis 241
 Pakulas 212
 Paminas 31
 Pastalas 248
 Pavārnīca 167
 Piesta 249
 Pirts krāsns 250
 Pirts krāsns akmeņi 250
 Pirts slota 250
- Ragavas, ragus 198
 Rati 251
- Ratiņa skriemelis 101
 Ratiņa spārns 101
 Ratiņa spole 101
 Ratiņš 101
 Ratu ass 251
 Režģinis 223
 Rijas krāsns 250
 Ritenis 251
 Rokas dzirnavas 57
 Rudzu kūlis 252
 Rudzu stats 252
 Rumba 251
- Saivas 31
 Sēta 253
 Sētu veidi 253
 Siena dakšas 245
 Siena kaudzes vieta 254
 Siets 57, 255
 Sija 31
 Sile 250
 Silīte (renīte) 212
 Sirpis 245
 Skāls 101, 131
 Skreja 242
 Skriemelis 101
 Skurstenis 131
 Slieces 198, 205
 Slietenis 210
 Slota 141, 250
 Smeļamais kauss 167
 Spainis 212, 257
 Spārns 101
 Spieķi 251
 Spīļu arkls 240
 Spole 101
 Sprēslica 101
 Sprigulis 250
 Stampa 249
 Stats 252
 Stelles 31
 Stīpa 239
 Strops 242
 Sūnas (baļķu starpā) 241
 Sulas 212
 Suseklis 227
- Škiets 31

ATTEĻOTO OBJEKTU RĀDITĀJS

Šūpulis 256
Šūpuļa liksts 256

Tapa 239
Tapu ecēšas 244
Tāsis 242
Tecila 193
Tītavas 101
Toveris 167
Trijkājis katla uzlikšanai 167
Trijzaru dakšas 245

Uzkalas 198

Vācele 57

Vāle 224
Velējamā vāle 224
Velētava 224
Vērpjamais ratiņš 101
Vērstuve 240
Vinda 257
Virtuves riki 167
Vīze 248

Zārds 195
Zedeņu žogs 253

Žeiris 239
Žogs 253

LATVIEŠU TAUTAS
SAKĀMVĀRDI UN
PARUNAS

Vācis, kopojis un sakārtojis
Ojārs Jēgens

1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

LAIVISEN TAUTAS
SAKAMVARDI UN
PÄÄTUNAS

1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

PIEZĪMES PAR SAKĀMVĀRDU UN PARUNU SAKĀRTOJUMU

Pretēji līdz šim plašākajam latviešu tautas sakāmvārdu un parunu krājumam [*Latviešu sakāmvārdi un parunas*. Sakārtojuši un sakopojuši P. Birkerts un M. Birkerte. Rīgā 1927; 3230 numuru (faktiskais sakāmvārdu un parunu skaits ir mazāks, jo daļa gluži līdzīgu brachilógismu ir ievietoti dubulti resp. ar diviem dažādiem numuriem)], kur parunas un sakāmvārdi ir sakārtoti pēc to satura, šai krājumā ir ievērots alfabētiskais princips: atsevišķas parunas un sakāmvārdi meklējami pēc nozīmīgākā jeb akcentētā vārda, kuŗš bieži vien atrodas attiecīgā aforistiskā izteiciena vidū vai pat beigās. Šis vārds ir iespiedumā uzsvērts, iespiežot to *kursīvi*. Tā, piemēram, sakāmvārds „Vīrs bez *bārdas* tikpat kā kukulis bez garozas“ atrodams starp tiem, kas pakārtoti burtam *b*. Ja dažkārt vienā sakāmvārdā vai parunā ir divi vai vairāki akcentētie vārdi, tad tas atrodams pēc *pirmā* akcentētā vārda. Meklējot šādā veidā kādu sakāmvārdu vai parunu, ieteicams to vispirms izrunāt skaļi balsī, jo tad valodas sajūta automatiski norādīs vārdu, pēc kuŗa šis aforistiskais izteiciens meklējams. — Ja vairākos aforistiskajos izteicienos ir līdzīgs akcentētais vārds un tas atrodas izteicienu beigās, tad šie izteicieni pakārtoti alfabētam pēc to pirmajiem vārdiem. Ja, turpretim, līdzīgi akcentētie vārdi atrodas izteicienu sākumā vai vidū, tad šie izteicieni pakārtoti, sekojot *internajam* alfabētam resp. ievērots pirmais u.t.t. vārds, kas seko akcentētajam vārdam.

Sakāmvārdu un parunu sakārtojums pēc to satura nav pieņemams tādēļ, ka bieži vienai parunai vai sakāmvārdam ir vairākas zemteksta nozīmes un to nianses, dažkārt pat diametrāli pretējas, ko noteic vieta, veids un vajadzība, kādā šo izteicienu pielietā. Arī alfabētiskais sakārtojuma veids nebūt nav absolūti pilnīgs un atsevišķos gadījumos nediskutējams, jo arī akcentēto vārdu dažkārt noteic vajadzība un veids, kādā attiecīgo aforistisko teicienu pielietā runā vai rakstos. Sevišķi runā akcentētais vārds, ievērojot runātāja emocionālītāti vai tieksmi emfatizēt, var mainīties. Turklāt senajās parunās un sakāmvārdos, t.i., tādos, ko mūsdienās vairs nelietā, bet kas atrodami senākajos avotos — piemēram,

Manceļa *Postillā*, Elversa un Stendera vārdnīcās u.c. — akcentētais vārds vairs ne vienmēr ir droši noteicams senās rakstības resp. īpatnējās vārdu kārtības dēļ. Virknējot sakāmvārdus un parunas pēc alfabētiskā principa, sakārtotājs, izvēloties akcentēto vārdu, ir centies ievērot agrākos publicējumus, kas sakārtoti pēc līdzīga principa, lai gan ne visos gadījumos tur izvēlētie akcentētie vārdi ir atbildeši sakārtotāja ieskatam. Alfabētiskais sakārtojums ir parocīgs arī tādēļ, ka tas daļēji aizstāj galveno objektu rādītāju.

Sakārtotājs ir centies sakāmvārdu un parunu variantus, cik iespējams, apvienot, iekļaujot atsevišķus vārdus, kas līdzīgos izteicienos dažādos avotos variējas, tāpat arī papildinājumus, attiecīgā izteiciena pamattekstā apaļajās iekavās (). Ja varianta vārdu kārtība ir ievērojami atšķirīga, tas pievienots blakām pamattekstam apaļajās iekavās. Sakārtotāja paskaidrojumi, kur tie bija nepieciešami, pievienoti stūrītajās iekavās [].

Ievērojot sakāmvārdu un parunu dabu un alfabētisko sakārtojuma principu, tās iespiestas kā teikumi, kas nav saistīti ar noteiktu ritmu, lai gan ritma iezīmes saskatāmas un saklausāmas daudzos sakāmvārdos un parunās. — Iespiežot gaŗākos sakāmvārdus tādā grafiskā iekārtā, kas parāda tos kā ritmiskus veidojumus, dažkārt automatiski mainītos akcentētais vārds. Panta grafika ievērota tikai tais gadījumos, kur tā neapšaubāma un netraucē akcentēto vārdu.

Šim kopojumam bez sākumā jau minētajiem P. un M. Birkertu *Latviešu sakāmvārdiem un parunām* ir izlietāti vēl dažādi citi avoti un materiāli, kas pieejami emigrācijā. Izskatot Stendera vārdnīcu (*Lettisches Lexikon* von Gotthard Friedrich Stender I — II, Mitau 1789), ir ekscerpēti apmēram 1000 līdz šim citos krājumos neievietotu sakāmvārdu un parunu. Tāpat ir pārņemti Stendera gramatikā (*Lettische Grammatik nebst einem hinlänglichen Lexico* von Gotthard Friedrich Stender, Braunschweig 1761) atrodamie sakāmvārdi un parunas. Otrs tūkstotis līdz šim citos krājumos nepublicētu sakāmvārdu un parunu ir iegūts, gan ekscerpējot Elversa vārdnīcu (*Liber memorialis letticus oder Lettisches Wörter-Buch* von Caspar Elvers, Riga 1748), gan Ulmaņa vārdnīcu (*Lettisches Wörterbuch* von Bischof Dr. Carl Christian Ulmann I, Riga 1872; II, Riga u. Leipzig 1880), gan arī K. Mülenbacha un J. Endzelīna *Latviešu valodas vārdnīcas* 6 sējumus (Rīgā 1924 — 1946). Bez tam apmēram 100 numuru ir iegūti, izskatot Manceļa *Postillu* (Georg Mancelii *Lang* = *gewünschte Lettische Postill* I—IV, Riga 1654). Vēl netieši ir pārņemti arī materiāli, kas atrodami Langija, Langes un Firekera vārdnīcās. Daži sakāmvārdi pārņemti no J. Sproģa *Pamjatņiki latiškavo narodnavo tvorčestva* (Viļņā 1868). Visbeidzot — apmēram 600 sakāmvārdu un parunu, kas noklausītas Vidzemes vidienē, šim krājumam ir pievienojis tā sakārtotājs. Daļai senāko brachilōģismu,

radniecīgas vai izveidojušās no ticējumiem, mīklām, senām tiesiskām formulām un terminiem. — Viss tas tikai liecina par dažādo latviešu folkloras veidu un paveidu radniecību. Sakārtotājs arī nav vairījies no tādiem aforistiskiem teicieniem, kuŗu autors dažkārt ir droši zināms, ja vien šie izteicieni ir jau folklorizējušies. Jāaizrāda, ka nav ekscerpēti latviešu tautas dziesmu sējumi, jo tad arī šī darba apmēri sniegtos vairākos sējumos. — Ir paturētas tikai tās tautas dziesmas vai to puses, kas jau ieviesušās līdzšinējos sakāmvārdu un parunu krājumos.

Dažkārt ļoti līdzīgi aforistiski izteicieni ir ievietoti atsevišķi, ja vien nelielā atšķirībā tajos rada citu atziņu vai secinājumu.

Plašāki un pamatīgāki pētījumi par latviešu tautas parunu un sakāmvārdu vecumu, izplatību dažādos vēstures posmos, izcelsmi un sakariem ar citiem latviešu un citu tautu folkloras veidiem — un ne tikai folkloras veidiem vien, tāpat arī jauni latviešu brachilógismu kārtojumi, kas šai sakarā nenovēršami radīsies, ir veicami brīvā Latvijā, kad mums atkal būs piejami Folkloras Krātuves brachilógismu fondi un krājumi.

Jācer, ka šis emigrācijā veiktais un veidotais latviešu tautas sakāmvārdu un parunu krājums palīdzēs un kļūs par neaizstājamu materiālu krājumam ikvienam, kam rūp bagāta un svaiga latviešu valoda.

O. J.

SENĀKO AVOTU

ŠIFRAS

- [E] = Elversa vārdnīca
- [F] = Firekera vārdnīca
- [L] = Langes vārdnīca
- [Ln] = Langija vārdnīca
- [M] = Manceļa *Postilla*
- [S] = Stendera vārdnīca
- [SG] = Stendera gramatika
- [Sp] = Sproģa *Pamjatņiki*
- [U] = Ulmaņa vārdnīca
- [D] = J. Dravnieka *Vācu-latviešu vārdnīca*, Rīgā 1925.

A

1. Balts kā <i>ābele</i>.	14.	Izsprukt ar zilu <i>aci</i>. [D]
2. Galva zied kā <i>ābele</i>.	15.	Izdur tu viņam <i>aci!</i>
3. Kāda <i>ābele</i>, tāds <i>ābols</i>. [D]	16.	Mest (pamest) ar <i>aci</i>. [J]
4. No meža <i>ābeles</i> gardus <i>ābolus</i> (potētu <i>ābolu</i>) nesagaidīsi.	17.	Ar greizu <i>aci lūkot</i>. [S]
5. <i>Abi</i> labi, bāz tik maisā!	18.	Glabā (sargā) kā <i>aci</i> pierē.
6. Tagad <i>abi</i> no viena, vēlāk katrs no sava.	19.	Ar pus <i>aci</i> redzēt. [S]
7. Sīvā <i>ābolā</i> kost. [U]	20.	Otra <i>aci</i> skabargu ierauga (redz), pats savā baļķi nepamana (neredz).
8. Arī sarkanam <i>ābolam</i> tārps vidū.	21.	Suojs <i>aci</i>, čyuska tacī!
9. Vaigi kā <i>āboli</i>.	22.	Cyta <i>aci</i> smylgu redz, sovā bolkas naredz.
10. Kam <i>āboli</i>, tam mieslotāji (gardēži). [U]	23.	Pieēdis līdz <i>acīm</i>.
11. Vesels kā <i>ābols</i>.	24.	Skatās ar kārām <i>acīm</i>. [J]
12. <i>Ābols</i> nekrīt tālu no celma (<i>ābeles</i>). [U]	25.	Tas viņam tik līdzīgs kā no <i>acīm</i> izlīdis. [E,S]
13. Dabūsi zilu <i>aci!</i> [J]		

26.	Ar (bez) <i>acīm</i> dzīvot (būt). [U]	42.	<i>Acis</i> izbrīnīsies, rokas padarīs. [U]
27.	Kā no tēva <i>acīm</i> izlīdis. [S]	43.	Kaut tev <i>acis</i> izpluktu!
28.	Skaties ar <i>acīm</i> , klausies ar ausīm!	44.	<i>Acis</i> kā govij. [J]
29.	Skaties abām <i>acīm</i> , klausies abām ausīm!	45.	<i>Acis</i> (šaudās) kā spoles (atspoles). [(J)]
30.	Skaties ar <i>acīm</i> , ne ar muti!	46.	<i>Acis</i> kāro, sirds nepieņem.
31.	Es vairāk uzticos <i>acīm</i> nekā ausīm. [S]	47.	<i>Acis</i> melo. [U]
32.	Kad no <i>acīm</i> nost, tad vairs nepiemin. [U]	48.	Ne <i>acis</i> nerāda. [S]
33.	Kas no <i>acīm</i> nost, tas no prāta (sirds) laukā.	49.	Ko <i>acis</i> neredz, to sirds (prāts) aizmirst.
34.	Savām <i>acīm</i> redzēt, savām rokām turēt. [S]	50.	Ja <i>acis</i> nevi]. [S]
35.	Ar greizām <i>acīm</i> (pāraču) uzlūkot. [U]	51.	<i>Acis</i> no pieres izskatīsi.
36.	(Ar) <i>acīm</i> vien amatu neiemācīsies.	52.	Rauj (zog) vai <i>acis</i> no pieres laukā.
37.	(Ar) <i>acīm</i> zagst nav grēks.	53.	Ēd (dzeļ; stiepj), <i>acis</i> pārgriezis. [J]
38.	Izskatīsi vai visas <i>acis</i> .	54.	Ņem <i>acis</i> pirkstos!
39.	Atplēt <i>acis</i> , gan redzēsi!	55.	Kamēr manas <i>acis</i> platas. [U]
40.	<i>Acis</i> grib, vēders nepieņem. [S]	56.	Tavas <i>acis</i> rāda, kāds blēdis tu esi. [E,S]
41.	Spīdošas <i>acis</i> iepriecina sirdi.	57.	Tev <i>acis</i> raibas. [U]
		58.	Ko <i>acis</i> redz, to roka grib. [S]
		59.	Ko <i>acis</i> redz, to sirds tic. [S]

60.	Paņem <i>acis</i> rokā, deguns parādīs.	77.	Suoļs <i>acīs</i> , palni uz mēles!
61.	Kad <i>acis</i> sāp, tad dūmiem vaina.	78.	Pilna (līdz malām) kā <i>acs</i> .
62.	<i>Acis</i> sarkanas kā raudai. [J]	79.	<i>Acs</i> grib, mute grib, sirds vairs neņem pretī.
63.	Tam <i>acis</i> slapjā vietā.	80.	<i>Acs</i> nobrīnās, roka padara.
64.	Kas neatdara <i>acis</i> , (lai) atdara maku.	81.	Tu man neesi devis tik daudz, cik <i>acs</i> var nest.
65.	<i>Acis</i> grib vairāk, nekā vēders pieņem. [S]	82.	<i>Actiņas</i> redz, sirsniņa grib.
66.	Skatās tā, ka <i>acis</i> tek laukā. [J]	83.	<i>Acu</i> gaisma klāt nenāk.
67.	Kamēr viņa <i>acis</i> vēl vaļā ir, viss labi iet. [S]	84.	Neieredz ne <i>acu</i> galā. [S]
68.	Tumšs, ka <i>acis</i> var izdurt.	85.	Arā daudz <i>acu</i> , mājās nevienas.
69.	<i>Acis</i> vaļā, muti ciet!	86.	Vai tev <i>acu</i> nav (pierē)! [S]
70.	(Pūt), lai vai <i>acis</i> zaļas paliek!	87.	Ne <i>acu</i> nerāda. [J]
71.	Strādāt, ka vai <i>acis</i> zaļas paliek.	88.	Tur es ne savu <i>acu</i> nerādīšu! [J]
72.	Nekaisi smiltis <i>acīs</i> !	89.	Sargā kā savu <i>acu</i> raugu!
73.	Saki skaidri <i>acīs</i> !	90.	Tam bieza <i>āda</i> .
74.	Cita vainas <i>acīs</i> duļķas.	91.	Katram sava <i>āda</i> mīļa.
75.	Nerādies manās <i>acīs</i> ! [J]	92.	Kam <i>āda</i> niez, lai kasās. [U]
76.	Melo, <i>acīs</i> skatīdamies.	93.	Tev jau <i>āda</i> niez. [S]

94. Kad tev <i>āda</i> niez, pacieties, gan jau tā tiks pakasīta.	112. Tad ta nu <i>adatas</i> kaļ!
95. <i>Āda</i> pār kārti, gaļa baļļā.	113. Maza kā <i>adatiņa</i> .
96. Nu būs <i>āda</i> pušu.	114. Ar <i>adatu</i> jūru nesasildīsi.
97. Katrs liels savā <i>ādā</i> .	115. Ar <i>adatu</i> nevar kaļu apkaut.
98. Viņš jau nevar norimt ne savā <i>ādā</i> (ne savā <i>ādā</i> nevar rimt). [(S)]	116. Meklē nu <i>adatu</i> siena kaudzē! [(J)]
99. Es negribētu būt viņa <i>ādā</i> (<i>vietā</i>). [(S)]	117. [Maksā ar savu <i>ādu</i> ! [(S)]
100. <i>Ādai</i> būs vējš.	118. Pārnākt ar veselu <i>ādu</i> . [(S)]
101. Sprāgst (lec) vai no <i>ādas</i> laukā.	119. Sadod pa <i>ādu</i> ! [(U)]
102. Tas nāks uz manas <i>ādas</i> . [(S)]	120. Nomaukšu <i>ādu</i> kā mīci (tāsi) pār acīm!
103. Viņam ir kaut kas aiz <i>ādas</i> . [(J)]	121. Nepārdod (nedali; neģērē) <i>ādu</i> , kad lācis vēl mežā!
104. No otra <i>ādas</i> lēti (viegli) platu siksnu griezt.	122. Velk (rauj) <i>ādu</i> pār acīm.
105. Asa kā <i>adata</i> . [(J)]	123. Ko tu kauc, vai neizkauksies, kad <i>ādu</i> plēsīs!
106. Iet kā <i>adata</i> .	124. Dzīvam <i>ādu</i> plēš.
107. Lien kā <i>adata</i> .	125. Katrs savu <i>ādu</i> sargā: govš ar ragiem, zirgs ar kājām.
108. <i>Adata</i> maza, bet strādā lielu darbu.	126. Jo agrāk, jo labāk. [(D)]
109. Sēd kā uz <i>adatām</i> (uz <i>sprīkstīm</i> ; uz <i>oglēm</i>).	127. Labāk agrāk nekā vēlāk.
110. Nedod tam ne <i>adatas</i> bez acs.	
111. No <i>adatas</i> iesāk, pie zirga pēcgālā ķejas.	

128.			145.	
Nāk kā <i>aicināts</i> .	[S]		Labāk ar <i>aitu</i> mežā braukt nekā ar muļķi runāt.	
129.			146.	
Ar divi <i>aiņiem</i> vien nekad nedrīkst braukt jūrā — otrs pāris jāņem līdz atsargam.			Kāds <i>aizdars</i> , tāda ēstgriba.	
130.			147.	
Blēj kā <i>aita</i> .	[J]		Labs esi <i>aizdodams</i> , vēl labāks neaiz- dodams.	
131.			148.	
Lēns kā <i>aita</i> .			Vieglāk <i>aizdot</i> nekā atpakaļ dabūt.	
132.			149.	
Mīrīgs kai <i>aita</i> .			<i>Aizdots</i> nepelēs.	
133.			150.	
Viena kraupaina <i>aita</i> aplaiž visu baru ar kraupi.			Ja tu esi <i>aizdurvē</i> , mūc pār krāsni aizkrāsne!	
134.			151.	
Dzīvo kā <i>aita</i> bez galvas.			Kur <i>aizgāja</i> , tur palika.	
135.			152.	
Viena <i>aita</i> brēc, visas dabū.			<i>Aiziet</i> kā divi deviņi.	
136.			153.	
Nezini vis, kā slapja <i>aita</i> deg.			Pats <i>aizkrāsne</i> gulēdams, meklē citu aizkrāsne.	
137.			154.	
Liela <i>aita</i> , maz vilnas.			Neviens nemeklēs citu <i>aizkrāsne</i> , kas pats nebūs aizkrāsne bijis.	
138.			155.	
Kā <i>aita</i> mil jēru, kā žurka maizes garozu.			Kā <i>aizmāršu</i> kule.	
139.			156.	
Trakas <i>aitas</i> — čigānam krūmos virsū skrien.			Kaut tu <i>aizritos!</i>	[J]
140.			157.	
Par rubli trīs <i>aitas</i> un jērs piedevām.			Dziļa kā <i>aka</i> .	[J]
141.			158.	
Lēnas <i>aitas</i> vienā kūtī nesader.			Tumšs kā <i>akā</i> .	
142.			159.	
<i>Aitas</i> vilka neplēš.			Kad <i>aka</i> piegānīta, tad pašam smird.	
143.			160.	
Arī <i>aitiņa</i> var nikna tapt.	[S]		Kā <i>akā</i> iekritis.	
144.			161.	
Kā <i>aitiņa</i> vilka rīklē.	[S]		Nesplauj <i>akā</i> — pašam būs jādzer!	[J]

162.
Nespļauj vecajā akā, pirms jauna nav
izrakta! [J]
163.
Caurā akā ūdens nestāv.
164.
Kaida āka, taidš jūmš.
165.
Tik tad taisa vāku akai, kad bērns tanī
jau iekritis.
166.
Mīlestība ir akla.
167.
Runā kā akls. [S]
168.
Turpat ir, bet neredz kā akls.
169.
Akls aklam ceļu rāda, (abi iekrīt grāvī).
[SG]
170.
Akls māca klibu dancot.
171.
Kaut tu akls paliktu! [J]
172.
Ar aklumu sists. [J]
173.
Akmeni azotē nēsā.
174.
Labāk akmeni kaktā ieveļ nekā
iebhūvieti.
175.
Labāk akmeni uz akmeni celt nekā
(dažu darbu) strādāt.
176.
Gaidi vien kā akmenim bērnu!
177.
Akmenim cieta (laba) pierē (...ciets...
vaigs). [U(U)]
178.
(Paliek) ciets kā akmens. [S]
179.
Mēms kā akmens.
180.
Nosūnojis akmens grūti kustināms.
181.
Akmens, kas daudz top cilāts, neizeļ.
[SG]
182.
Akmens, daudz ritināts, lēti neapsūnos.
(Akmens, kas rit, nesūno.) [L]
183.
Akmens kulē! [J]
184.
Uz akmens mīksta guļa: tur neduļas
cisiņas.
185.
Kā akmens no sirds novēlās. [S]
186.
Zem guļoša akmens pat ūdens ne-
pakļūst.
187.
Akmens pie akmens piesitas, ne vēl
cilvēki!
188.
Pat akmens plīstu, to redzēdams. [S]
189.
Neba jau akmens uz galvas.
190.
Tas man kā grūts (smags) akmens uz
sirds guļ (sirdi spiež). [S]
191.
Akmens veļas uz kāzām — kā lai ne
cilvēks?
192.
Abi cieti akmeņi labi nemaļ.
193.
Lieli akmeņi nav rokām cilājami.

194.		211.	
Runā velti kā uz <i>akmeņiem</i> .	[S]	<i>Amatam</i> amata banda (kukuļi).	[S]
195.		212.	
Tas aug kā caur <i>akmeņu</i> starpu.		Viņš der tam <i>amatam</i> kā vērsis medi-	[S]
196.		šanai.	[S]
Tam tik ir <i>aknas!</i>	[J]	213.	
197.		<i>Amatam</i> maizes papilnam.	[S]
Sten kā <i>aknu</i> pārēdies.		214.	
198.		Katram <i>amatam</i> savi augļi.	
Tam ir <i>akots!</i>		215.	
199.		<i>Amatam</i> zelta pamats.	
Vienam <i>akots</i> mēlē, otram kaulos.		216.	
200.		Deviņi <i>amati</i> , desmitais bads.	
Nepieber vecu <i>aku</i> , kamēr jauna nav izrakta!		217.	
201.		<i>Amats</i> netop (nav) lamāts.	
Nepiespļauj <i>aku</i> , vēlāk pats dzersi.		218.	
202.		<i>Amats</i> nevienam nav pieaudzis (pie-	
Tai lietai vēl savs <i>āķis</i> .	[U]	laulāts).	
203.		219.	
Kāda <i>alga</i> , tāds darbs.		Melot — negoda <i>amats</i> .	
204.		220.	
Kas tad <i>algādzim</i> par bēdu, kad tik diena vakarā.		Daudz <i>amatu</i> , daudz nelaiimes.	[S]
205.		221.	
Kas dzer <i>alu</i> , dabū galu.		Tas tikpat kā <i>āmen</i> baznīcā.	
206.		222.	
Lieli <i>alū</i> , nelieli misā!		<i>Anci</i> , nesaki ui, kamēr neesi pāri grāvim!	
207.		223.	
Viņš jau vienā <i>alū</i> mirkst.	[J]	<i>Ancis</i> aŗ, <i>Ancis</i> sēj, <i>Ancis</i> pats apēd.	
208.		224.	
Tas <i>alus</i> kāpj galvā.	[S]	Gan <i>Ansītis</i> pasaulē izmācīsies.	
209.		225.	
<i>Alus</i> muša.	[E]	<i>Antiņ</i> , kur stabulīte!	[E,SG]
210.		226.	
Sēžam kopā <i>amata</i> bērni: tavs tēvs burvis, mana māte ragana.	[SG]	<i>Antiņ</i> pūt stabulīti!	

227.
Sūkstās kā *apdedzinājies* (kā *nagus*
apsvilinājies). [J(J)]
228.
Nestrādā bez *apdoma*.
229.
Apdomā labi, ka pēc nav žēl.
230.
Apdomā labi un padari gudri.
231.
Apdomā papriekšu, tad pēc nebūs žēl.
[S]
232.
Apdomājies labi, iekāms ko uzņemi
(uzņemies). [S]
233.
Runā (strādā) ar *apdomu!*
234.
Iet kā *apkakājies*. [J]
235.
Tas ir *aplamnieka* darbs. [S]
236.
Stāv kā *apmāts* (*apmauts*). [U(U)]
237.
Aprāšana prātīgo vairāk satriec nekā
simts sitienu.
238.
Viņš negrib augt — viņš *aprubājas*
[=k]ūst resns]. [U]
239.
Viņš tikai *apsautēts* [=maz mācījies].
240.
Kāda *apsega*, ar tādu jāsedzas.
241.
Kaut tu *apstulbtu!*
242.
Guļ kā *āpsis*.
243.
Dzīvo kā *āpša* (*āpsis*) alā.
244.
Trīs un dreb kā *apšu* lapa. [M]
245.
Rūgts kā *apšu* miza.
246.
Smird kā *aptiekis*.
247.
Jo *ar*, jo nabags — jo dzeņ, jo bagāts.
[SG]
248.
Kas dos *arāja* mētelim zīda odiri.
249.
Arājam grūts darbs, bet salda dusa.
250.
Labāk *aris* nekā kāris. [SG]
251.
Viens pie *arkla* balsta, septiņi ar karoti
smalsta.
252.
Ja *arkla* netaisīsi, tad maizes nedabūsi.
253.
Ja *ārstam* kas kaitīgs, tad mācītājam
viss grēcīgs.
254.
Ar *aršanu* labāk maizi pelnīt nekā ar
lāča vadāšanu.
255.
Art, art, ne lāču vadāt (: ar aršanu
labāk maizi pelnīt, nekā ar lāča
vadāšanu).
256.
Kas *arvienu* milē, tas nekad nemilē.
257.
Sakaltis (izdilis; izkaltis) kā *asaka*.
258.
Ļauna *asaka* [=nikna sieva].
259.
Ļauna *asaka* allaž dūmus kvēpina [saka
par ļaunu sievu]. [L,SG]

260. *Asakains* kā asaris. [J]
261. Ne plikas *asakas* neizzvejot (neizvilkt). [(J)]
262. Patiesībai *asara* salda, meliem rūgta.
263. *Asaras* birst kā pupas.
264. Tek *asaras* kā aizurbtam bērzam pavasarī.
265. *Asaras* nekā nemaksā.
266. Visas *asaras* nekrīt zemē.
267. *Asaras* saskrien acīs. [D]
268. *Trinas* kā *asaris* pa oļiem (olām).
269. *Asaru* maize. [J]
270. Vairies saldu *asaru*, nevis rūgtu!
271. *Sarkans* kā *asinis*. [S]
272. *Asinis* biezākas nekā ūdens.
273. *Asins* dzērējs nemirst savā nāvē. [S]
274. Nevelcies *astē!*
275. Jāpicliek *aste*, jādzen mežā.
276. Viņš man kā *aste* pakaļā.
277. *Grozies* (griezies), kā gribi — kā *aste* (*aste* kā) pakaļā, tā pakaļā. [J]
278. *Aste* piesieta.
279. Nu ir *aste* zem bluķa!
280. Kas tur no viņa! — I sapuvušam kaķim *astes* nevar izraut.
281. Bāz pats savu *asti* āliņģī!
282. Aiziet, *asti* ierāvis.
283. Aiziet, *asti* pacēlis.
284. Iespraud tik *asti* un laid mežā iekšā! [J]
285. Apsviež *asti* uz otru pusi.
286. Ļauns ļaunam *atdodas*.
287. Ko vienreiz *atlicina*, to otrreiz apēd.
288. Gan es viņam *atmaksāšu* (*samaksāšu*)! [S(S)]
289. *Atradu* gardu, apēdu pats.
290. Pie *atraitnes* katrs grib savas kājas noslaucīt. [M]
291. *Atraitnis* dabū citu sievu, bet bērns nedabū citu māti.
292. Jo ātri grib, jo nevar.

293. Jo ātri skrien, jo drīz klūp. [D]
294. Aiz deviņām atslēgām. [S]
295. Aŗ un sēj gan labi, bet atslēgas netur labi — viss velti.
296. Dīzā kā atslēgas pazaudējis.
297. Cilvēks (meitene, puika) kā atspole. [(J)]
298. Atzišanās — ceļš uz labošanas.
299. Aizliegts auglis salds (gards).
300. Augļi nāk savā laikā. [S]
301. Jo augstāks esi, jo vairāk zemojies. [S]
302. Kas augstu ceļas, tas dziļi dubļos veļas.
303. Uz augšupēdu, tad dzeŗ bez bēdu! [(J)]
304. No auguma uz augumu. [E]
305. Diŗs augums, mazs tikums. [Ln]
306. Aukstums koŗ kaulos. [D]
307. Aukstums māca tecēt, bads — strādāt.
308. Aukstums — sliņķu ārsts.
309. Aunam piedzima jērs bez pakaļas kājām [=divkārŗa neiespējamība]. [U]
310. Gaida kā aunam jēru.
311. Stāv kā auni.
312. Kur auni, tur cirpēji.
313. Kas to ņems par aunu, kas nav jēra lielumā.
314. Pa vienu ausi iekŗā (ieiet), pa otru ārā (iziet).
315. Neviens tādē ne ausi nepacels. [D]
316. Guli vien uz ausīm!
317. Iemilējies (iekēries) līdz ausīm. [(J)]
318. Tev vēl slapjš aiz ausīm.
319. Ir jāprecē ar ausīm, nevis ar acīm. [S]
320. Klausies ar abām ausīm, skaties ar abām acīm — tomēr nozog.
321. Spicē tik ausis.
322. Neturi aizkurtuŗas ausis kā rubenis rudenī! [M]
323. Melo tā, ka ausis kust (svilst; kūp).
324. Visas ausis piebrēc. [U]
325. Runā tā, ka ausis svilst.

326.	Aizlic aiz auss!	[J]	339.	Kas āzi (<i>buku</i>) cels par dārznieku!
327.	Ko negribi piemirst, to aizlic aiz auss.		340.	Necel āzi par dārznieku!
328.	Necel ne ausu.		341.	Vecam āzim stīvi ragi. [SG]
329.	Neredzēt kā savu ausu. (Neredz kā savas ausis.) [(S)]		342.	Stūrgalvīgs (tiepīgs) kā āzis.
330.	Esmu pa ausu galam dzirdējis. [J]		343.	Palaižas kā āzis (<i>auns</i>) uz saviem ragiem [(J)]
331.	Kur auša runā, tur gudrais cieš klusu.		344.	Dzīvo kā azotē.
332.	Auzai gaŗa sēnaliņa.		345.	Ievilkst azotē (<i>nāsis; degunā</i>). [(J)]
333.	Kad auzas labi zied, daudz blusu kājās. [S]		346.	Lielas azotis (<i>platas bikses</i>) kā ābolu zaglim.
334.	Ja auzu nežēlosi, tad zirgu pucēt nevajadzēs.		347.	Lec kā uz āŗa muguras.
335.	Aveni vienā dienā nenobadās.		348.	Tas jau ir uz āŗa muguras nodancotu.
336.	Vai avens pie vēŗa ies vilnas prasīt!		349.	Taisns kā āŗa rags.
337.	Lēnas avis vienā kūtī saderas. [S]		350.	¶Minas kā uz āŗādām.
338.	Tā ir slikta avs, kas savu vilnu izdod. [S]		351.	Savilkuŗies kā izpeldināti āŗi.

B

352.	Bailīgs kā bāŗa.		354.	ŗauna bāŗa allaŗ dūmus kvēŗina.
353.	Runā (dzied) kā veca bāŗa (un nekā nesaprot) [saka, ja kāds runā muŗķības].		355.	Rudeni bāŗa gudrāŗa nekā pavasari vīrs.

356.			373.	
Ieradušas kā vecas bābas.	[E]		<i>Bads</i> klēti, tukšums vēderā.	
357.			374.	
Kas bābu klausā, tas pats bāba.			<i>Bads</i> māca lūgties, trūkums (aukstums) diedelēt.	
358.			375.	
Vecu bābu pasakas.	[J]		<i>Bads</i> māca strādāt, (aukstums tecēt).	[D]
359.			376.	
<i>Bada</i> kaulus krimst.	[S]		Kad <i>bads</i> pa durvīm iekšā, tad mīlestība pa logu ārā.	
360.			377.	
<i>Bada</i> laikā pat vilks lasa dzērveņu ogas.			Kas negrib strādāt (nestrādā), cieš <i>badu</i> .	
361.			378.	
<i>Bada</i> laikā velns mušas ķeļ.			<i>Bagātais</i> bez galvas (bez prāta) gudrs.	
362.			379.	
<i>Bada</i> Mārtiņš.	[S]		<i>Bagātais</i> liels (arī) bez galvas.	
363.			380.	
<i>Badā</i> bez nāves mirst.			Smejies <i>bagātam</i> — būsi bagāts, smejies nabagam — būsi nabags.	
364.			381.	
Izskatās kā <i>badā</i> miris.	[S]		Kas liegs <i>bagātam!</i>	[S]
365.			382.	
<i>Badā</i> spokus redz.			Ko tu <i>bagātam</i> padarīsi!	[J]
366.			383.	
Jo <i>badam</i> ir, jo <i>bads</i> grib.	[Ln]		Kas <i>bagātam</i> par bēdu!	
367.			384.	
Kā <i>badakāsis</i> — jo dod, jo grib.			Kas <i>bagātam</i> par bēdu — no rīta paguļas, uz vakaru mirst <i>badu</i> .	
368.			385.	
Ko <i>badakāsis</i> krāj, to plitnieks tērē.			Ko nu viņam tā <i>bagātība</i> līdz.	[S]
369.			386.	
Tas jau tāds <i>badakāsis</i> (<i>badmira</i>) vien ir.	[E(J)]		Ne allaž <i>bagātība</i> palīdz.	[S]
370.			387.	
Velkas kā <i>bads</i> .	[S]		Veselība bez <i>bagātības</i> ir slimība.	
371.			388.	
Cinās kā <i>bads</i> ar mēri (nāvi).	[S]		Tas man maksā visu (manu) <i>bagātību</i> .	[J]
372.				
<i>Bads</i> dara rūgtumu saldu.	[S]			

389. <i>Bagāts</i> dara kā grib, nabags — kā var.		405. Žēl bij mirt <i>bajāram</i> , paliek mantas pakaļā.	
390. <i>Bagāts</i> ir tas, kam pietiek.	[S]	406. Dzīvo kā <i>bajārs</i> .	
391. Jo <i>bagāts</i> , jo nabags.	[L,S]	407. Dzīvo kā <i>bajārs</i> griķos.	
392. <i>Bagāts</i> jo sīkstis naudu izdot.	[S]	408. Beigta <i>balle</i> .	
393. Cik sen <i>bagāts</i> , ka jau lepns!		409. Pošas kā uz <i>balli</i> .	[J]
394. Kas gada laikā grib <i>bagāts</i> tapt, tas pēc sešiem mēnešiem nāk cietumā.		410. Domāju izaudzināt <i>balodi</i> , izaudzināju kraukli.	
395. Kas <i>bagāts</i> , tas gudrs.		411. Dūdo kā <i>balodis</i> (<i>dūja</i>).	[J(J)]
396. Kas šodien <i>bagāts</i> , tas rītu var būt nabags.	[S]	412. Dzīvo tik mīļi kā <i>baloži</i> .	
397. Kauties ar <i>bailēm</i> .	[D]	413. <i>Bāls</i> kā krīts (kaļķis; liķis).	
398. <i>Bailēm</i> lielas acis.		414. Kāda <i>balss</i> , tāda atbalss.	
399. Aiz <i>bailēm</i> nezina ko darīt.	[S]	415. <i>Balts</i> drīz novazājas.	
400. <i>Bailīgs</i> kā putns zara galā.	[S]	416. <i>Balts</i> kā drēbe (kauls; pūkas; sniegs; krīts).	
401. Labāk <i>bailīgs</i> nekā pārdošs.		417. Ne <i>balts</i> , ne melns, ne cepts, ne vārīts.	
402. Kas <i>bailīgs</i> , tas vainīgs.		418. Nāk gluži <i>balts</i> no gaisa zemē [=lietus līst].	[J]
403. <i>Bailīgais</i> (<i>baiļš</i>) pats no savas ēnas mūk.		419. Muld kā <i>ballā</i> iekāpis.	
404. Pieēdis kā pa <i>bajāra</i> kāzām.		420. Tukls kā <i>bandinieka</i> kumeļš.	[S]
		421. Jo <i>baņas</i> , jo milējas.	[S]

422.	Tamēr bārās, kamēr sakāvās.	[S]	438.	Tukšs kā baznīcā.	
423.	Bārda aug, pats neaug.		439.	Skan kā baznīcā.	[ ]
424.	Bārda izaugusi, prāta nav (atnesusi).		440.	Skan kā baznīcas pulkstenis.	
425.	Smej bārdā.	[ ]	441.	Plika kā baznīcas žurka.	
426.	Labāk apakš veca vīra bārdas nekā apakš jauna vīra pātagas.		442.	Liela kā baznīckunga kabata.	
427.	Vīrs bez bārdas tikpat kā kukulis bez garozas.		443.	Tukšs kā baznīckunga ķesele (maiss).	
428.	Bardzība — krusa, laipnība — rasa.		444.	Caurš kā baznīckunga maiss.	
429.	Pārlietu bargam būt neder.	[S]	445.	Kas baznīckunga piedurknes laizīs, ja nabagu nebūs.	
430.	Bāriņa asaras kāpj pie Dieva.		446.	Kungam pātaga, baznīckungam pātari.	
431.	Lobuok vosorā treis bārnus baruot nakai zīmā vīnu.		447.	Uz baznīcu braucot, zirgs nepiekūst.	
432.	Lobuok baruotu cyuku baruot nakai nabaruotu.		448.	Uz baznīcu iet, velnu nes azotē.	
433.	Labāk baudāms nekā redzams.		449.	Sēd kā bazulis [=atstāts].	
434.	Liela (plaša) kā baznīca.	[ ]	450.	Sava bēda nabagam, sava bagātam.	
435.	Diža baznīca, maz ļaužu.		451.	Bēda pie bēdas.	
436.	Kam tuvāk baznīca, tam tālāk Dievs.		452.	Kam bēda, tam spilvens ciets.	
437.	Kur baznīca, tur krogs nav tālu.		453.	Pēc bēdām atnāk prieka brīdis.	

454.	Ar <i>bēdām</i> (<i>vājībām</i>) kauties (kulties). [S(S)]	470.	<i>Bēdās</i> nemirsi, ja sirds vesela (ja slimš nebūsi).
455.	Dzīvo bez <i>bēdām</i> un rūpēm. [S]	471.	<i>Bēdīgam</i> ir vārdiņš labs.
456.	Katram savas <i>bēdas</i> (<i>grūfības</i>).	472.	Kas citam (otram) <i>bedri</i> rok, pats iekrīt. [SG]
457.	<i>Bēdas</i> atrauj spēku. [S]	473.	Kas par <i>bēdu</i> , kad (tik) maize ir.
458.	Palīdzi man <i>bēdas</i> ciest, es tev palīdzēšu medu ēst.	474.	Iet slapstīdamies kā <i>bēglis</i> .
459.	Kas tev <i>bēdas</i> , kad suns vēl aiz grēdas.	475.	Kas <i>beigts</i> , no tā nav ko būties. [D]
460.	Kas man <i>bēdas</i> , lai darās, kā pats grib!	476.	Beigts ir <i>beigts</i> , un šķirts ir šķirts.
461.	<i>Bēdas</i> līdz ar laiku skrien. [S]	477.	<i>Beigts</i> un pagalam.
462.	<i>Bēdas</i> māca Dievu lūgt. [S]	478.	Kur <i>beju</i> , tur nav, kur guoju, tur pādi.
463.	Tas man <i>bēdas</i> nedarīs. [S]	479.	Paliks sēdot kā <i>beka</i> birzī.
464.	<i>Bēdas</i> nenāk bez biedriem. [S]	480.	Neķer, <i>beķer</i> , nav jau mīkla (kliņģeris)!
465.	Kas <i>bēdas</i> nezina, tas prieka nepazīst.	481.	Kas dos (soli nu) <i>beķera</i> bērnam kliņģeri.
466.	Tikko vienas <i>bēdas</i> nobēdātas, otras klāt. [J]	482.	Bīstas kā <i>bendes</i> . [S]
467.	Dalītas <i>bēdas</i> — pusbēdas, (dalīti prieki — divkārši prieki). [(J)]	483.	<i>Bērna</i> piens vēl aiz lūpas skābst.
468.	Pierastas <i>bēdas</i> tik gauži nesāp. [S]	484.	Vecam maza <i>bērna</i> prāts.
469.	<i>Bēdas</i> traucē miegu. [S]	485.	<i>Bērna</i> roka drīz pilna (pildīta). [S(S)]

486. Bērnam bērna netikums. [S]
487. Bērnam bērna prāts. [SG]
488. Bērnam bērna prāts: putru strēbis, prasa dzert.
489. Bērnam bērna valoda.
490. Mīļam bērnam daudz vārdu.
491. Katram bērnam Dievs savu tiesu līdzī dod.
492. Atdod bērnam mantu, pats ej diedelēt.
493. Bērnam uznāk pupu kārums. [S]
494. Kad bērni dabū to, ko grib, tad neraud. [S]
495. Bērni ir kā kociņi, ko var locīt. [S]
496. Mazi bērni, maza bēda; lieli bērni, liela bēda.
497. Turies, (vico, vecais,) kamēr bērni paaug!
498. Mazi bērni spiež (lauž) ceļus (klēpi), lieli — sirdi.
499. Ēdiet, bērni, špakājiet!
500. Bērni tā dara, kā no vecākiem redz. [S]
501. Kam bērni, tam bēdas.
502. Kad es tev neatdarišu, tad mani bērni tev to atdarīs.
503. Bērni un muļķi runā patiesību. [S]
504. Smejies tu tagad man, gan cits smiesies taviem bērniem!
505. Diviem bērniem divas dabas.
506. Labiem bērniem labi klājas.
507. Neklājas bērniem maizi ņemt un suņiem mest.
508. Pie bērniem maize augstā plauktā.
509. No bērniem prāta ļaudis nāk. [S]
510. Kaunīgs kā bērniņš.
511. Jo vairāk bērniņu, jo vairāk tēvreižu.
512. Kas bērniņu ļaunā ņems. [S]
513. Ej nu izmāci — vai ta nu paša bērns!
514. Es neesmu bērns (mazaisbērns). [S(S)]
515. Mazs kā bērns.
516. Raud kā izkults bērns.
517. Bērns bērnu labāk saprot. [S]

518.
Runā kā *bērns* bez jēgas (prāta).

519.
Ieglabāts *bērns* grib glabājams.

520.
Tas *bērns* (*dēls*) ir tēvam rūgts ābols.
[S(U)]

521.
Bērns jā māca, kamēr vēl jauns.

522.
Ko *bērns*, jauns būdams, redz un dzird,
to viņš patur visā savā mūžā. [M]

523.
Nevar ciest kā *bērns* (*nabags*), kam
rausis kulē.

524.
Viņš no tā tik daudz saprot kā *bērns*,
kas šodien piedzimis. [S]

525.
Bērns, kas vienreiz pirkstu apdedzinā-
jis, bīstas uguns. [S]

526.
Tīri *bērns*: ko redz, to grib.

527.
Bērns miris, kūmi vējā. [S]

528.
Bērns nav vienā gadā izmācāms. [S]

529.
Labāk lai raud *bērns* nekā tēvs un
māte.

530.
Bērns neprasa, ko maize maksā.

531.
Kad *bērns* nomiris, tad vecmātes gudras.

532.
Nelabs *bērns* padara tēvam sirmu galvu.

533.
Mācies gaidīt: labs *bērns* pagaida.

534.
Bērns paliek *bērns*.

535.
Priecājas kā *bērns* (*nabags*) (par
pīrāgu).

536.
Grābstās kā *bērns* pēc uguns.

537.
(Jau) *bērns* rāda, kāda būs vīram ticība.

538.
Bērns rāda, kāds būs vīram tikums
(raksturs).

539.
Bērns savu tēvu pēdas min. [E]

540.
Labāk lai *bērns* tagad raud, nekā pēcāk
raud tēvs māte.

541.
Katram savs *bērns* tas mīļākais. [J]

542.
Slikts *bērns* tēvam rūgts ābols.

543.
To pat *bērns* var saprast. [S]

544.
Kamēr *bērns* vēl jauns, vari viņu kā
kociņu locīt. [S]

545.
Bērns zivītes sazvejojis.

546.
Bērnu baida ar bubuli, pieaugušu ar
elli.

547.
Kas nu dos *bērnu*, ka nava *bērns*!

548.
Bērnu maize — nabagu maize.

549.
Bērnu maize stāv augstā plauktā.
550.
Kas savu bērnu mīlē, tas riksti taupīs.
[S]
551.
Jo bērnu peņ, jo bērns raud.
552.
Rāj pats savus bērņus, nerāj citu!
553.
Bērza oglē ilgāk uguns stāv.
554.
Diezgan viņš ir bērza siera ēdis.
555.
Izdēd kā bērza lapa.
556.
Dzied kā bezdelīga.
557.
Viena bezdelīga pavasari netaisa.
558.
Viena bezdelīga vasaru nenes (vēl nav
vasaras nesēja). [(S)]
559.
Lai paskatās viens, kāda bezkaunība!
[D]
560.
Bībele padusē, bet brauc velna darbos.
561.
Bībeli nes padusē, grēku kuli uz mu-
guras.
562.
Sarkans kā biete.
563.
Vārās kā biezputra katlā (biezputras
katls).
564.
Tas biezums (tie biezumi) vēl nāks!
[S(S)]
565.
Tepat kaut kur bij!
566.
Te bij, te palika!
567.
Te nu bij! Tik īss, tik garš (tik garš,
tik plats).
568.
Te bija, te izbija.
569.
Kur biji? — Biju bijēnos.
570.
Kas bijis — izbijis. [J]
571.
(Man tas) bijis, nebijis. [D]
572.
Kāds bijis, tāds paliek. [D]
573.
Bijis un izbijis. [U]
574.
Viņš dabūjis krietni pa biksēm. [D]
575.
Kas bez biksēm, tas bez bēdām; kas ar
biksēm, tas ar bēdām.
576.
Pārdod bikses, nopērc sulaini!
577.
Parausti tik bikses un parunā vāciski!
578.
Ko tu, bimbāl, šaujies starpā! [U]
579.
Tas nāks uz manas (tavas) birkas. [S]
580.
Uz cita birkas savu parādu griež.
581.
Es vairs tavā birzē neiešu sēņu lauzt
(lasīt), bet tu gan nāksi manā.

582. Bise nava putnu šāvēja [bise = šai gadījumā šautene]. [E]	598. Viens <i>blēdis</i> (daudzus) citus paved uz blēnām.
583. Pats <i>bišu</i> tēviņš. [SG]	599. Kā <i>blēdis</i> tu dzīvo, kā blēdim tev arī vedas. [E]
584. Darbīgs (strādīgs) kā <i>bite</i> . [J]	600. <i>Blēņas</i> lip bērna sirdī.
585. <i>Bite</i> medu netaisa, kamēr vēl pa puķēm ložņā.	601. Vai pēc <i>blēžiem</i> , meļiem uz Rīgu jā- brauc: tie tepat.
586. Nieks par <i>bitēm</i> , kad tik medus.	602. Guļ kā <i>bluķis</i> .
587. Tas savas <i>bites</i> jau noguldījis. [S]	603. Resns kā <i>bluķis</i> .
588. Vietām <i>bites</i> labi viešas, vietām ganās vien. [S]	604. Tas ir tāds <i>bluķis</i> , ka nemaz godu ne- prot. [S]
589. Iezagtas (zagtas) <i>bites</i> nepadosies (ne- iedodas; neizdodas).	605. Tukša <i>blusa</i> augstu lec.
590. Dūc kā <i>bites</i> stropā. [J]	606. Guļ kā <i>blusa</i> caunas ausī.
591. Nospiedišu kā <i>blakti!</i> [J]	607. Ātri tikai <i>blusas</i> ķer.
592. Būtu tikai šķirba, <i>blakts</i> atradiesies.	608. <i>Blusu</i> pie astes siet.
593. <i>Blēdība</i> blēdību dzen (dzemdē). [L,S]	609. <i>Bļauj</i> (<i>brēc</i>) kā aizkauts (plēšams; ne- labais).
594. <i>Blēdība</i> pati sev (asas) rīkstes griež. [S]	610. Nesplauj <i>bļodā</i> — nāksies pašam izstrēbt.
595. Jo <i>blēdīgs</i> , jo laimīgs. [S]	611. Dzīvo ik dienas pie pilnām <i>bļodām</i> . [S]
596. <i>Blēdim</i> blēža valoda.	612. Pie pilnas <i>bļodas</i> draugu daudz. (No tukšas visi projām šmauc.)
597. <i>Blēdis</i> blēdi pazīst. [S]	613. Pie sasistas <i>bļodas</i> draugu nav.

614.
Pats *blōdu* (*karoti*) piespļāvis, pašam jāzstrebj.
615.
Kas nu tovas *boguotības*, ka nav pi tevis *mīlestības*.
616.
Priekš *bojā* iešanas nāk lepns prāts.
617.
Iet kā *boms*.
618.
Braka [*brāķa?*] lieta — vāciešu prece.
619.
Pašam meitu *brāķeram*
Izbrāķēta līgaviņa.
620.
Brālis ar *brāli*, alus par naudu.
621.
Vai tavs vecākais *brālis* arī tik gudrs?
622.
Brālis brāli ienīst. [SG]
623.
Priekšā *brālis*, no pakaļas krauj akmeņus krāsnī.
624.
Līdzīgs kā *brālis* brālim (kā no *mutēs* izkritis; kā *izspļauts*). [U(U)]
625.
Viens *brālis* saplēsa podu, otrs *blōdu*.
626.
Ar sirdīm kā *brāļi*, ar mantu katrs sev.
627.
Paši *brāļi* kāvušies,
Paši mieru saderēs.
628.
Vienādi (lāga) *brāļi* kopā rodas. [(SG)]
629.
Dzīvo kā *brāļi*, rēķinās kā žīdi (bodieki).
630.
Stiprs kā žīda *brandevīns*.
631.
Kam *brandvīns* galvā, tam prātiņš vējā.
632.
Nav visur *braslas*, kur straujš ūdens.
633.
Brauc kā bez grožiem.
634.
Brauc pamazām, tālāk tiks!
635.
Liela *brēka*, maza vilna.
636.
Brenc, slauki degunu, kaķis pie piena spaiņa! [U]
637.
Briedi medīt ejot — vieta jātaisa, lāci medīt ejot — kaps jārok.
638.
Stalts kā *briedis*.
639.
Iet kā *briedis*, krūtis izgāzis.
640.
Sēž kā *brīežu* māte [saka par sievieti, kuņa aiz lepnuma nekā nestrādā]. [U]
641.
Zili *brīnumi*. [J]
642.
Tas tāds *brīnumš* kā žīda tīrums.
643.
Sārts kā *brūklene*.
644.
Tam vēl *brūte* bērza galā.

645. Kad <i>brūtgāns</i> brauc ar brūti, Tad zirgam klājas grūti.		656. Stīvs kā <i>bungas</i> .	
646. Viņš neprot ne <i>bū</i> , ne <i>bē</i> atbildēt. [S]		657. Vēders kā (prūšu) <i>bungas</i> .	
647. Kaida <i>buca</i> , taida <i>topa</i> .		658. Pilnās <i>buḡās</i> .	
648. Plats kā <i>būda</i> .		659. Sašķīst kā ziepju <i>burbuļi</i> .	
649. Vecam <i>bukam</i> stīvi rāgi.		660. Sarkans kā <i>burkāns</i> .	
650. Stīvs kā <i>buks</i> .		661. Buḡas kā <i>burvis</i> pa tumsu.	
651. Palaižas kā <i>buks</i> uz rāgiem.		662. <i>Burvis</i> (<i>zaglis</i> ; <i>plītnieks</i>) savu mūžu nesakās ļaunu darot (<i>darījis</i>). [M(M)]	
652. Nešauj <i>bukus!</i>		663. Plakans kā <i>bute</i> (<i>plekste</i>). [J(J)]	
653. Nikns kā <i>bullis</i> . [J]		664. <i>Būs</i> tam, kas dziņas. [SG]	
654. Ātrs kā <i>bulta</i> . [J]		665. Lai <i>būtu</i> , kā būdams. [SG]	
655. <i>Acis</i> kā <i>bundul'</i> , <i>piere</i> kā <i>plāt'</i> .			

C

666. <i>Cālis</i> (<i>ola</i>) grib vistu mācīt!		670. Lai tev <i>cāļa</i> veselība, kā vanags nāk, lai aiznes!	
667. Cepts <i>cālis</i> zobos nekrīt (<i>mutē</i> neskrien).		671. Lai tev <i>cāļa</i> veselība, zvirbuļa mūžs, čiekstenē ielīst un tur gala nedabūt!	
668. Aptēs <i>calmu</i> — tys <i>bys</i> gleits!		672. <i>Cāļus</i> skaita rudenī.	
669. Lai tev <i>cāļa</i> veselība!		673. Tas tik tāds <i>caurbira</i> . [J]	

674.
Vai tu *cauri* spīdi?
675.
„*Caurums* ir (paliek) *caurums*,“ teica
velns, pa skursteni iekrizdams.
676.
Vienam *caurums*, otram ielāps.
677.
Drēbes ar *caurumu* nanosoļ.
678.
Pa vienu *caurumu* (tu) zuti gūsti, pa
otru tas aiziet.
679.
Cel tu, es stenēšu!
680.
Ikvīnam sovi *celi* taisni ruoduos.
681.
Tas ir (augsti) *cēlies*. [S]
682.
Tie *celiņi* jau aizauguši.
683.
Reši *celmi*, dziļas saknes.
684.
Iet kā pa *celmiem*.
685.
Mazs *celmiņš* vezumu gāž. [S]
686.
Kāds *celms*, tāda atvase.
687.
Celms nevar cirst, bet robīt. [S]
688.
Kā *cēlos*, tā vēlos.
689.
Ko nevar *celt*, to nevar nest.
690.
Ko nevar *celt*, to var pavilkēt.
691.
Ceļa galu zini, mūža galu ne. [J]
692.
Kur tu skriesi, kad *ceļa* nezini.
693.
Derīgs *ceļa* vējš nes naudu makā.
694.
Tad *ceļas*, kad gailis uz mēslu gubas
dzied (saule kājgalā spīd).
695.
Ceļmalā cirstai ēkai daudz meistarū.
696.
Labs *ceļš* jūdzes īsina. [S]
697.
Tāls (gaŗš) *ceļš* (vēl) priekšā. [J(J)]
698.
Tas *ceļš* ved uz karātavām. [S]
699.
Vistaisnais *ceļš* visisākais.
700.
Viņi man aizcirta *ceļu*.
701.
Ceļu ar mēli trāpīt [= atrast taurājot]. [S]
702.
Kas *ceļu* ar, tas badu ar.
703.
Gaŗu *ceļu* iet.
704.
Iesim vienu *ceļu*, kausim vienu teļu. [U]
705.
Tādu *ceļu* nācis, tādu gājis.

706. Viņš tev ceļu rādīs!	[S]	722. Visas cerības vējā.	[D]
707. Savu ceļu staigāt.	[E]	723. Kā uz karstiem ceriem.	
708. Kad cep, tad ož.		724. Pielipsis kā cībai vāciņš.	
709. Kur cep, tur pil.		725. Kāda cībiņa, tāds vāciņš.	
710. Ēdiet, lai cepēji veci nepaliek!		726. Nava nīvīnas cībiņas bez vuociņa, nīvīnas meitīnes bez veiriņa.	
711. Nekur ar gataviem cepešiem pretī nenāk.	[S]	727. Ciema slotā.	[U]
712. Smuks kā cepetis.		728. Ciema ēdiens — krūma stiepiens.	
713. Nodedzis kā cepetis.		729. Ciemā ēsts ciemā paliek.	
714. Viņš vairāk nekā vienu cepli maizes apēdis.		730. Lai vai no sēnalām, kad tik ciema kukulis.	
715. Lielās kā ceplītis.		731. Ciema kukulis allaž gardāks (gards).	[S]
716. Ne cepts, ne vārīts; ne salds, ne sālīts.		732. Ciema kukulis labāk smeķ' nekā paša maize mājās.	
717. Ne cepts, ne vārīts; ne šķīsts, ne biezs; ne šis, ne tas.	[U]	733. Labāk iet pie rada ciemā nekā strādāt.	
718. Ne cepts, ne vārīts; ne zivs, ne gaļa.		734. Pa priekšu ciemiņi, tad pašu ļaudis.	
719. Cerība cilvēku spēcina.	[S]	735. Cimos labi, mājās vēl labāk.	
720. Cerība neatstāj kaunā.		736. Cienāt cienā, bet ēst nedod.	[S]
721. Māņu cerības dažu nerro.	[S]	737. Ciets ar cietu kopā neder.	
		738. Ciets ir ciets un paliek ciets.	

739.
Ciets pret cietu labu nedara. [S]
740.
Cilvēka darbs, suņa dzīve.
741.
Nav *cilvēka*, kas visiem spētu iztapt. [S]
742.
Vecam *cilvēkam* maz padoma.
743.
Cilvēka mūžs raibs kā pupas zieds.
744.
Cilvēka mūžs raibs kā dzeņa vēders
745.
Cilvēka mūžs tik raibs kā dzenis.
746.
Cilvēkam jāmacās kamēr dzīvs. [U]
747.
Tam vajag būt labam *cilvēkam*, kam labas dienas neapnik. [S]
748.
Nevienam *cilvēkam* nevar iekšā ielīst.
749.
Manīgam *cilvēkam* viss pavedas.
750.
Jaunam *cilvēkam* veiklas kājas.
751.
Veci *cilvēki* daudz pļāpā.
752.
Cilvēki mirst, kā lapas birst.
753.
Kur *cilvēki*, tur miroņi; kur lopi, tur maitas.
754.
Domāt, ka nemaz nebūtu starp *cilvēkiem* audzis [saka par izlaistu bērnu].
755.
Visiem *cilvēkiem* stāv nāve priekšā, bet jūras braucējiem vēl kaps klātu.
756.
Gar krietniem *cilvēkiem* tik ļaudīm zobus berzēt (trīt).
757.
Veciem *cilvēkiem* vājas kājas.
758.
Apķērīgs kā liels *cilvēks*.
759.
Ak tu sasodīts *cilvēks!*
760.
Cilvēks ar lielu somu, bet mazu domu.
761.
Jau liels (vecs) *cilvēks*, bet kumeļa prāts.
762.
Labs *cilvēks*, bet slikts mūzikants.
763.
Lai *cilvēks* dievszin ko grib, bet notiek tas, ko Dievs dara. [S]
764.
Cilvēks domā, Dievs dara.
765.
Cilvēks domā šā un tā, bet Dievs valda, kā viņam patīk. [S]
766.
Cilvēks divreiz nemirst.
767.
Kas tas *cilvēks* ir: te viņš ir, te viņa nav.
768.
Cilvēks kā balta lapa.
769.
Cilvēks kā akā iekritis.
770.
Cilvēks kā apmāts (apmaukts).

771. <i>Cilvēks</i> kā atvērta (aizvērta) grāmata.		787. <i>Cilvēks</i> otru mūžu nedzīvo.	
772. <i>Cilvēks</i> kā izdzejāts. [U]		788. <i>Cilvēks</i> papriekšu piedzimst nekā muižaskungs.	
773. <i>Cilvēks</i> kā jau (daždien) cilvēks. [J]		789. Kad <i>cilvēks</i> pats prātā neņemās, citi tam nedos.	
774. <i>Cilvēks</i> (<i>meita</i>) kā spindzele.		790. Labs <i>cilvēks</i> — šķelmis aiz ādas.	
775. Esi (dari; runā) kā <i>cilvēks!</i> [J]		791. Kāds <i>cilvēks</i> , tāds prāts.	
776. <i>Cilvēks</i> , kam kāda skrūve vajā (izkri-tusi).		792. Kāds tas <i>cilvēks</i> , tāds tam lops.	
777. <i>Cilvēks</i> , kam viss nav mājās.		793. Labs <i>cilvēks</i> tālu jāmeklē.	
778. <i>Cilvēks</i> , kas otram labu nenovēl.		794. <i>Cilvēks</i> var atņemt ieradumu, bet ne dabu (ne īpašības).	
779. <i>Cilvēks</i> labs, tik precējies. [J]		795. Piedzērušu <i>cilvēku</i> jāglabā kā bērnu.	
780. Citādi <i>cilvēks</i> labs, tik pirksti par gaļiem.		796. Ļaunu <i>cilvēku</i> ar ļaunu jāvalda. [S]	
781. Lai arī kāds <i>cilvēks</i> , lieks paliek lieks.		797. Daudz <i>cilvēku</i> , daudz prātu. [S]	
782. <i>Cilvēks</i> mācās, līdz kāju kapā spē (līdz kapa malai).		798. <i>Cilvēku</i> izpostīt un pēc viņa nožēlot. [S]	
783. Katrs <i>cilvēks</i> maldās.		799. Tikai tas pazīst <i>cilvēku</i> , kas ar to kopā apēdis sieku pelnu.	
784. <i>Cilvēks</i> meklē seklumu, zivs — dziļumu.		800. Kas <i>cilvēku</i> kops, ja pats nekopsies.	
785. <i>Cilvēks</i> nedzīvo no maizes vien. [M]		801. Kādu tik to <i>cilvēku</i> pasaulē nav!	
786. <i>Cilvēks</i> niknāks nekā zvērs.		802. <i>Cilvēku</i> pazīst, kad kopā puds sāls apēsts.	

803.
Cilvēku pazīst tikai tad, kad kopā ir
apēsts pūrs ogļu un pelnu.
804.
Cimdi paši kaktā neadās.
805.
Ar cimdiem kaķis peles neķer.
806.
Kā (ar) cimdiem taisīts.
807.
Tad i vīrs — kā cimdš!
808.
Satiek (sader) kā cimdš ar roku. [J]
809.
Viņš prot pielipt kā cimdš pie rokas.
810.
Maza cinata gāž lielu siena vezumu.
811.
Tup kā cinis.
812.
Mazs cinis (cinitis) gāž lielu (siena)
vezumu. [L]
813.
Kur cinīts, tur mājiņa; kur kalnīts, tur
muižiņa.
814.
Uz ciņa tikt. (Nu esmu atkal uz ciņa.)
815.
Sīkstš kā cīpstala (dzīsla). [J(J)]
816.
Cīkst (dzied) kā cīrcenis. [J]
817.
Ieskrējis (ielēcis) kā cīrcenis (karstos)
pelnos. [J]
818.
Avis būs cīrpt, nevis dīrāt. [S]
819.
Ar vienu cīrtienu divi skaidas.
820.
Mudīgs kā cīrulis.
821.
Kur cīrulis mēslo, tur cīrulis pļauj.
822.
Pricēgs kā cīrulis pavasarī.
823.
Kā ar cīrvi aizcērt (nocērt).
824.
Kā ar cīrvi pa pieri.
825.
Cīrvim kātu ieliksi, puisim prātu neie-
liksi.
826.
Labāk cīrvis bez kāta nekā vīrs bez
prāta.
827.
(Kā) cīrvis bez kāta, (tā) puisis bez
prāta.
828.
Ass cīrvis drīz akmeni atrod. [U]
829.
Ass cīrvis drīz atcērtas. [D]
830.
Nomucis kā cīrvis no kāta.
831.
Kāds cīrvis, tāda skaida. [D]
832.
Trāpa (trāpīja) kā cīrvis uz akmens.
833.
Gaidi, kad cīrvja kātam lapas plauks.
834.
Kad cīrvja kātam lapas plauks, kad
vārna ragavām brauks, kad pupas
vadžiem plēsīs, tad man (viņam)
kāzas (bērni) būs.

835.		851.	
Bez <i>cirvja</i> ne paegli nenocirtīsi, bez padoma ne pirti neizkurināsi.		Leksē kā <i>cūka</i> .	
836.		852.	
Stulbs kā <i>cirvja</i> piets.	[J]	Lepns kā lielkunga <i>cūka</i> .	
837.		853.	
Vieglāk gudram būt priekš <i>cita</i> nekā pašam priekš sevis.		Netīrs kā <i>cūka</i> .	
838.		854.	
Iestāsti to <i>citam!</i>	[D]	Nobarojies kā <i>cūka</i> .	
839.		855.	
Kas nu to <i>citam</i> dos, kas pašam labi smeķ'.		Rakņājas kā <i>cūka</i> .	
840.		856.	
Es <i>citam</i> , cits man.	[SG]	Slinka kā <i>cūka</i> .	
841.		857.	
<i>Citam</i> iztiek (palīdz), sev sariebj.	[U(U)]	Izsalcis nesmesies, kaut arī <i>cūka</i> ar veģi dancotu.	
842.		858.	
<i>Citam</i> pakaļ peldēt.	[S]	Kā <i>cūka</i> ar visām kājām silē.	
843.		859.	
Kā tu <i>citam</i> , tā cits tev.	[S]	Runā kā <i>cūka</i> ar zosi [t.i., nevar sarunāties].	
844.		860.	
Lai tevi <i>citi</i> teic, bet ne paša mute.		Arī balta <i>cūka</i> dubļos vārtās.	
845.		861.	
Kur (tie) <i>citi</i> , tur es ar.		<i>Cūka</i> dubļus vienmēr atradis.	
846.		862.	
<i>Cits</i> ar citu.	[SG]	Lēna <i>cūka</i> dziļu sakni (dziļas saknes) rok.	
847.		863.	
<i>Citus</i> skubina, pats guļ aizkrāsēnē.		Jo lielāka <i>cūka</i> , jo dziļāku sakni izrok (jo vairāk izrok).	[J(J)]
848.		864.	
<i>Citus</i> urda, pats guļ.		<i>Cūka</i> galvu nokož, ķēniņš nepieliek.	
849.		865.	
Berzējaš (trinas) kā kašķaina <i>cūka</i> .		Ko <i>cūka</i> iekož, to ne pats ķeizars nevar atņemt.	
850.		866.	
Kviec kā <i>cūka</i> (uz kaušanu).	[J(J)]	<i>Cūka</i> kasās — zirņos ies [saka, kad nemākulis darbojas gar vijoli].	[U]
		867.	
		Ne mana <i>cūka</i> , ne mana druva.	[M]

868.
Ne mana *cūka*, ne mana druva —
paēdusi atkal aizies.
869.
Kopu (saimes) *cūka* nebarojas.
870.
Kuŗa *cūka* nerok pie dienas (dienā),
tā rok pie nakts (naktī). [S]
871.
Izpeldināta *cūka* no jauna dubļos
vārtās.
872.
Nezin ne tik kā *cūka* no saules.
873.
Vārtās kā *cūka* pa dubļiem. [J]
874.
Šmurgājas kā *cūka* pa sili. [J]
875.
Tu zini no labuma tikpat daudz, kā
cūka no svētdienas.
876.
Kad *cūka* paēdusi, tad apgāž sili.
877.
Cūka paliek *cūka*: izpeldējusies no
jauna dubļos vārtās. [S]
878.
Kā *cūka* pie siles. [S]
879.
Gozējas kā *cūka* piesaulē.
880.
Cūka ragus grib, (kaza nedod). [S]
881.
Kur *cūka* rok, tur sakni atron.
882.
Kāda *cūka*, tādi sivēni.
883.
Izpučējies kā *cūka* uz zirņiem.
884.
Cūka var degunu nolauzt, ķeizars
nevar pielikt.
885.
Acis šauras kā *cūkai*.
886.
Purns kā *cūkai*.
887.
Kas nu *cūkai* dos kartupeļus dēstīt!
888.
Kas dos *cūkai* kokā tikt!
889.
Paēdušai *cūkai* (*pelei*) milti rūgti.
890.
(Nekaisi) *cūkai* pārles (priekšā)! [SG]
891.
Cūkas naudu neēd, radiem pašiem
diezgan.
892.
Sakrīt kā *cūkas* pie siles. [U]
893.
Nemāk ne *cūkas* sapīt.
894.
Labāk papriekš par *cūkganu*, pēc par
kungu, nekā papriekš par kungu un
pēc par *cūkganu*.
895.
Vai *cūku* atradināsi no zirņu lauka.
896.
Cūku maisā nevar pirkt.
897.
Tur tevi izdzīs kā *cūku* no žīdu nama. [S]
898.
Viens jāj *cūku*, otrs kazu.

899.
Nav jau *cukura* grauds, ka izkusis.

900.
Tāds *cukurudentiņš* vien ir. [J]

901.
Guļ kai mīga *cyuka*.

902.
Naredz kai *cyuka* dabasu.

903.
Kuorīgam *cylvākam* Dīvs napaleidz.

904.
Naej, *cylvāks*, ļaunā draudzē, lai tev
sūlītu monta daudz.

Č

905.
Mati kā *čagums*.

906.
Zem *četrām* acīm. [J]

907.
Danco kā *čigāna* zirgs.

908.
Gramstās kā *čigāna* zirgs.

909.
Čigānam no ratu pakaļas izkritis.

910.
Kas *čigānam* zirgu lielīs, ja pats ne-
lielīs.

911.
Blēdīgs kā *čigāns*.

912.
Manīgs kā *čigāns*.

913.
Rauj viņu *čigāns!*

914.
Ir *čigāns* lādēdams saka: „Kaut tu
lepns paliktu!“ („Lai Dievs tev dod
lepnam palikt!“)

915.
Viņš kā *čigāns* svaida mēteļi uz vienu,
uz otru plecu.

916.
Maina kā *čigāns* zirgus.

917.
Čigānu krūmos nenokērsi.

918.
Ķer nu *čigānu* krūmos!

919.
Malns kai *čiguons*.

920.
Skrīn kai *čiguons*.

921.
Kas *čīkst*, tas jāsmērē.

922.
Ko *čīksti* kā veca vijole!

923.
Ne *čīku*, ne grabu. [S]

924.
Nasvīd *čortam*, ka Dīvam natyktu!

925.
Kas *čūkst*, tas melo.

926.
Kas *čukst*, tas melo; kas melo, tas zog;
kas zog; tas otram pie rīkles ķeņas.

927.
Šņāc kā *čūska*.

928.
Esiet gudri kā *čūskas* un bez viltus kā
baloži.

929.
Čūsku azotē perināt (audzināt; auklēt).
[S(S)]

D

930.
Kāda nu kuņam tā *daba*.

931.
Viņam jau tāda *daba* (*ticība*). [S(S)]

932.
Ko *dabūjis*, par to pateicies.

933.
Pielip (*pieķēries*) kā *dadzis*. [(J)]

934.
Tu *daguna* голу redz, bet myuža gola
naredz.

935.
Kas *dagunu* augši nas, tys uotri dūbē
īkreit.

936.
Munam *dālam* slymuot beja grytuoks
nakai tāvam, kad myra.

937.
Mana paša *daļa*: daru, kā gribu.

938.
Kas labprāt *danco*, tam labprāt spēlē.

939.
Kas *darāms*, tas darāms — vai raudi,
vai dziedī.

940.
Tas maksā daudz *darba*. [E]

941.
Staigā bez *darba* kā dienas zaglis.

942.
Bēg no *darba* kā no uguns.

943.
Pie *darba* kā redzi, pie ēdiena kā
sadedzis.

944.
Paliec pie tā *darba*, ko tu proti. [S]

945.
Pēc *darba* maize (*labi*) lien. [SG]

946.
Mudīgi pie *darba*, mudīgi pie ēšanas.

947.
Pie tā *darba* nevajaga amata. [U]

948.
Pēc *darba* padomi ir dažam sirdsēsti.
[S]

949.
Pēc *darba* padomi velti.

950.
Pēc (*padarīta*) *darba* padomu meklē.
[S]

951.
No *darba* pazīst meistarū. [D]

952.
Pēc *darba* (*darbiem*) salda dusēšana
(*dusa*; *salds miegs*). [SG]

953.
Tas man daudz *darba* un naudas mak-
sājis. [S]

954. Katram <i>darbam</i> savs ķēriens.	970. <i>Darbs</i> darbu dzen. [J]
955. <i>Darbam</i> gala nepanāks.	971. <i>Darbs</i> uz darba. [U]
956. Labam <i>darbam</i> labi augļi.	972. <i>Darbs</i> darbu māca. [S]
957. <i>Darbam</i> smaga pātaga. [U]	973. <i>Darbs</i> dūšu iekutina.
958. <i>Darbam</i> sūras saknes, bet saldi augļi.	974. Labi iesākts <i>darbs</i> ir jau pus padarīts. [E]
959. Labi <i>darbi</i> ierakstīti jūrmalas smiltīs.	975. <i>Darbs</i> iet kā piķis no rokām.
960. Ne visi <i>darbi</i> veicami ar spēku. [S]	976. <i>Darbs</i> kaulu nelauž.
961. Neskatieties uz maniem <i>darbiem</i> , klausieties uz maniem vārdiem!	977. <i>Darbs</i> kož kaulos. [U]
962. Labs tas <i>darbiņš</i> , kas padarīts; labs tas kumoss, kas pataupīts.	978. Ļauns <i>darbs</i> nav aizsedzams pat kapa smiltīm.
963. Neierasts <i>darbs</i> allaž grūts. [S]	979. <i>Darbs</i> nav zaķis — neaizbēgs (prom neskries).
964. Meln <i>darbs</i> — balta maize.	980. Viņam <i>darbs</i> neriebj.
965. <i>Darbs</i> ceļ vīru. [D]	981. Kur līdz <i>darbs</i> , neturi (neskaiti) pāta- rus.
966. <i>Darbs</i> dara dzīvi saldu.	982. <i>Darbs</i> rāda, kāds meistars.
967. Kamēr vēl <i>darbs</i> darāms, nevar gaviļēt. [S]	983. <i>Darbs</i> saldina dusu. [D]
968. <i>Darbs</i> darina meistarū (darītāju; dara meistarū). [S]	984. Rīta <i>darbs</i> sokas.
969. <i>Darbs</i> darba galā. [S]	985. <i>Darbs</i> strādātāju (darītāju) māca.

986. Kāds <i>darbs</i> , tāda alga. (Ikvienam <i>darbam</i> sava alga.) [M]	1002. Kai <i>darīs</i> , tai atrass.
987. Kāds <i>darbs</i> , tādas drēbes.	1003. Labi <i>darīs</i> , labi atrass.
988. Kam <i>darbs</i> , tam maize.	1004. Nasajem to <i>darīt</i> , kuo navar izpildīt.
989. Kur <i>darbs</i> , tur maize (peļņa). [S]	1005. Kas <i>darīts</i> , padarīts.
990. Sliktu <i>darbu</i> kabatā nenoslēpsi.	1006. Daudzreiz <i>darīts</i> viegls top. [S]
991. Padari <i>darbu</i> , paliec par kungu.	1007. <i>Daudz</i> ir to, kas apkārt lec; Bet neviens, kas īsti prec.
992. Jo <i>dārgs</i> , jo labs (gards); jo lēts, jo slikts.	1008. Melnš kā <i>darva</i> .
993. <i>Dari</i> daudz, runā maz!	1009. Tas neaug visos <i>dārzos</i> . [S]
994. <i>Dari</i> , kas jādara, un nebēdā! [S]	1010. Kas par <i>daudz</i> , tas par skādi. [J]
995. <i>Dari</i> , kas tev pienākas; neklausī ļaužu mēles!	1011. <i>Dāvanas</i> neliek uz svariem. [D]
996. <i>Dari</i> ko darīdams, apdomā galu; (šuj ko šūdams, aizmet mezglu!) [SG]	1012. <i>Dāvanas</i> nevajaga pelt (smādēt). [S]
997. <i>Dari</i> ko dari, uz reizes padari!	1013. Notiek kā jau <i>daždien</i> . [S]
998. Ko <i>dari</i> , to dari ar rokām!	1014. Kā jau <i>daždien</i> kungs. [J]
999. Ko <i>dari</i> , to dari kā virs!	1015. Ne ar <i>debesīm</i> ļaudis dzīvo, bet ar <i>darbu</i> .
1000. Ko <i>dari</i> , to dari pie laika!	1016. Kā no <i>debesīm</i> nokritis.
1001. Esiet vārda <i>darītāji</i> , bet ne klausītāji (pēc jācieš klušu)!	1017. Nekāp <i>debesīs</i> bez trepēm!

1018. Pats kāpj <i>debesīs</i> , citus stumj ellē.	1034. Gan <i>deguns</i> rādis. [S]
1019. Prāts <i>debesīs</i> , <i>deguns</i> pelnos.	1035. <i>Degunu</i> allaž grāmatā iebāzis. [S]
1020. Jūtas kā septītajās <i>debesīs</i> .	1036. Nebāz savu <i>degunu</i> , kur nevajaga! [S]
1021. Zils kā <i>debess</i> . [J]	1037. Ar <i>degunu</i> mākoņus stumj.
1022. Kur iesi: <i>debess</i> augsta, zeme cieta (ķeizars tālu).	1038. Vēl jau pats <i>degunu</i> nemāk nošņaupt. [J]
1023. Otram māca <i>debess</i> ceļu, pats nezina zemes ceļu.	1039. Staigā, <i>degunu</i> nokāris. [D]
1024. <i>Debess</i> un zeme jūk kopā. [J]	1040. Iet, <i>degunu</i> pacēlis kā gailis seksti.
1025. Citam <i>deg</i> , viņam smird.	1041. Necel <i>degunu</i> tik augstu — nolauzīsi!
1026. Nevazā aiz <i>deguna!</i>	1042. Tas <i>dejams</i> , tas lecams. [SG]
1027. Neredz tālāk par <i>deguna</i> galu. [D]	1043. Ne ik reizes <i>dēlam</i> tēva padoms.
1028. <i>Deguna</i> galu var redzēt, mūža galu ne.	1044. <i>Dēlam</i> tēva parādi jāmaksā.
1029. Kas tavam <i>degunam</i> par to daļas?	1045. Piezīdies kā <i>dēle</i> .
1030. <i>Deguns</i> kā eņģes, zobi kā šķiltavas.	1046. Ziž kā <i>dēle</i> .
1031. Ņem, lai <i>deguns</i> lokās!	1047. (Sa)turies, līdz kamēr <i>dēli</i> (bērni) pa- augš (uzaugs)!
1032. <i>Deguns</i> padebešos, pats zemes virsū.	1048. Plakana (plakans) kā <i>dēlis</i> . [J(J)]
1033. Jāskatās tālāk, nekā <i>deguns</i> rāda. [S]	1049. Kā uz <i>dēlnas</i> . [D]

1050. Dēls staigā tēva pēdās.	[J]	1066. Laidies <i>dibenā</i> , nesaldē nagus!
1051. Kāds <i>dēls</i> , tāds tēvs.		1067. Zils, melns kā grāpja <i>dibens</i> .
1052. <i>Dēls</i> tēvā atsities.		1068. <i>Dibens</i> pa zemi velkas. [J]
1053. Ne viss <i>der</i> ēst, ne viss <i>der</i> runāt.		1069. Kas <i>dīdzēji</i> , tie dīgst; kas <i>nīcēji</i> , tie nikst. [L]
1054. Gaŗš (izstiepies) kā <i>desa</i> .		1070. Lielīni kā <i>diedzīni</i> , vēderiņš kā pulveŗa muciņa.
1055. Gaŗa <i>desa</i> ātri trūkst.		1071. Tā kā <i>diega</i> galā pakārts. [U]
1056. Neēduŗam <i>desa</i> <i>desu</i> rijas.		1072. Nedrīkst ne <i>diega</i> galu aizkart. [SG]
1057. Katrai <i>desai</i> (<i>nūjai</i>) divi gali.		1073. Kājas kā <i>diegā</i> pakārtas [t. i., veiklas].
1058. <i>Desas</i> nemeklē suŗu stallī.		1074. Ar <i>diegiem</i> nav arŗana.
1059. Oŗ kā nabags <i>desu</i> .		1075. Baltiem <i>diegiem</i> ŗūts.
1060. Nekāp ar <i>desu</i> debesīs: kad kritīs (pārtrūks), tad ir pārlūzīs (nokritīs).		1076. Samudŗināŗies kā <i>diegs</i> . [J]
1061. Nezin, kur <i>dēties</i> . [D]		1077. Tievs kā <i>diegs</i> , smalks kā ods.
1062. Pricīgu <i>devēju</i> Dievs iemīl (mīlē). [S]		1078. Laiŗas pa <i>diegu</i> .
1063. Nogāŗa kā divi <i>deviņi</i> .		1079. Iet kā pa <i>diegu</i> (<i>diedzīnu</i>).
1064. <i>Deviņi</i> velni [SG]		1080. Rītu ar vēl <i>diena</i> .
1065. Nodauŗijies kā <i>devītais</i> [= velns].		1081. <i>Diena</i> gan laba, kad tik pats labs.

1082. Laba tā <i>diena</i> , kuŗa pagājusi. [M]	1098. Jo <i>dienas</i> , jo vairāk. [S]
1083. Tava <i>diena</i> , mana nakts.	1099. Ik <i>dienas</i> māte raušus necep.
1084. Katra <i>diena</i> nav svētdiena.	1100. Nezin nekā ne no <i>dienas</i> , ne no nakts.
1085. Ļauna <i>diena</i> paliek atmiņā.	1101. Vienas <i>dienas</i> saimnieks.
1086. Kad tik <i>diena</i> vakarā, mūžs vecumā!	1102. Vilcina (kuŗas) no <i>dienas</i> uz dienu. [S]
1087. Tad ta braucu, ka braucu: vienā <i>dienā</i> pārbraucu!	1103. Ak manu sūru <i>dieniņ!</i> [S]
1088. Katrai <i>dienai</i> sava nakts.	1104. Līdz šo baltu <i>dienu</i> (šai baltai <i>dienai</i>). [S]
1089. Katrai <i>dienai</i> savas bēdas.	1105. Nezodz <i>dienu!</i>
1090. Ieradīs no mazām <i>dienām</i> (no maza <i>gala</i>). [S]	1106. Tas jau meklē (kā) vakarējo <i>dienu</i> .
1091. Kas guļ <i>dienām</i> , skraida naktīm.	1107. Vienu <i>dienu</i> raida, otru gaida.
1092. <i>Dienām</i> snieg, naktīm salst. [SG]	1108. Strādā <i>dienu</i> , strādā nakti, tad būs saimnieks!
1093. Plītē <i>dienām</i> un naktīm. [S]	1109. Dzīvo vienu <i>dienu</i> vai divas, bet ar godu (riktīgi).
1094. Ar viņu (man) bēdu <i>dienas</i> . [J]	1110. Guļ (dzīvo) kā <i>Dieva</i> ausī.
1095. Katram patīk cita <i>dienas</i> .	1111. <i>Dieva</i> darbi. [J]
1096. Kad <i>dienas</i> gaŗas, tad pavediens īss.	1112. <i>Dieva</i> darbi — pašam jāstrādā.
1097. Io <i>dienas</i> , jo mīļāks. [S]	1113. <i>Dieva</i> dāvanai nedari pāri.
	1114. Grēks no <i>Dieva</i> , kauns no ļaudīm.

1115.
Dieva dzirnas maļ lēni, bet labi. [J] No *Dieva* puses! [D]
1116.
Dieva klētiņa allaž vaļā. Ko smeļies *Dieva* radībai — liks tas
puišelis, liks tas mantelis.
1117.
Sakaltis kā *dieva* kociņš. 1132.
Dieva roka zaļa, bagāta.
1118.
Tā izdēdējis kā *dieva* koks. 1133.
Viss *Dieva* rokā.
1119.
Tā bij *Dieva* laime. [S] 1134.
Tas *Dieva* rokā (ziņā) stāv.
1120.
Viņš jau tāds *Dieva* laists (dots). [U] 1135.
Tas ir kā (paša) *Dieva* sūtīts.
1121.
Dieva likums, paša tikums. [S] 1136.
Viņam tā (to) *Dieva* svētība.
1122.
No *Dieva* nepaslēpsies ne akmeni. 1137.
Dieva tiesa — taisna tiesa.
1123.
Staigā apkārt (mētājas) kā *Dieva* ne-
pieņemts. 1138.
Uzpuč', lai uzskat', kad uzskat', lai
prec, — kad ta' neprec, tad ir paša
Dieva vaina.
1124.
Dieva no debesīm nenocelsi. 1139.
Dieva vārds mutē, lāsti sirdī.
1125.
Dieva palīgs visur labs. 1140.
Viņš pašam *Dievam* acīs lec.
1126.
Ar *Dieva* palīgu. [S] 1141.
Dieva vārdi viņam spēkā (labumā)
neiet. [S]
1127.
Dieva pirksts. [D] 1142.
Gul' kur gulēdams, visur *Dieva* zemīte.
1128.
Tik taisns (grib būt) kā *Dieva* pirksts,
bet tik liks kā āža rags. 1143.
Negrāb (nelec) *Dievam* acīs!
1129.
Svēts kā *Dieva* pirksts, liks kā āža
rags. 1144.
Kur *Dievam* baznīca, tur arī velns savu
skolu uzturēs. [S]

1145. <i>Dievam</i> dienas zog. [J]	1159. Ak tu <i>Dieviņ</i> , tavu smuku sieviņ'!
1146. <i>Dievam</i> dienu diezgan.	1160. Dod, <i>Dieviņ</i> , uzdodot, Pietīks spēka saņemot!
1147. Vai <i>Dievam</i> dienu trūkst, vai saim- niekam darba. [J]	1161. Sēdies, kur tev <i>Dieviņš</i> liek, ēd, kas tavā rokā tiek!
1148. Guļ kā <i>Dievam</i> dvēseli atdevis.	1162. Plāna kā <i>dievmaizīte</i> . [J]
1149. Dodiet <i>Dievam</i> godu, Viņš dos jums pilnu bļodu! [M]	1163. Stāv kā koka <i>dievs</i> .
1150. Tic' <i>Dievam</i> , klaus' kungam — labi būs!	1164. Lai <i>Dievs</i> aizšķir (nedod)! [S]
1151. <i>Dievam</i> laika diezgan, saimniekam maizes ar diezgan.	1165. <i>Dievs</i> augstu, ķeizars tālu.
1152. Neder ne <i>Dievam</i> , ne velnam. [J]	1166. Cel galdā (priekšā) ko <i>Dievs</i> devis! [S]
1153. Kas <i>Dievam</i> neder, to velns nerauj.	1167. Lai <i>Dievs</i> dara, kā nocerējis.
1154. Labāk <i>Dievam</i> nekā velnam.	1168. <i>Dievs</i> deva saules gaismu, <i>Dievs</i> ir lietu dos.
1155. Tas, paldies <i>Dievam</i> , nodzīvots [= pa- darīts]! [S]	1169. Kam pietiek tā, ko <i>Dievs</i> devis, tam allaž dievsungan. [S]
1156. Ja netici <i>Dievam</i> , tad tici velnam.	1170. Viss labs, ko <i>Dievs</i> dod.
1157. Kādu <i>Dievam</i> trūkst, tādu velnam diezgan.	1171. Lai <i>Dievs</i> dod bagātam palikt, bet lepnam ne!
1158. <i>Dievam</i> viss iespējams. [D]	1172. Lai <i>Dievs</i> dod, bet ne tik daudz!
	1173. <i>Dievs</i> dod devējam, velns rauj rāvē- jam. [U]

1174.
Dievs dod, Dievs ņem.
1175.
Dievs dod jums nodzīvot un nosirmot!
[S]
1176.
*Dievs dod manam pēlējam
Svina mēli, alvas kājas:
Ne ar mēli parunāt,
Nedz ar kājām pastaigāt.*
1177.
*Lai tev Dievs dod veselību, zvirbuļa
mūžu — kad vanags nāk, lai apēd!*
1178.
Ko Dievs dod, to skauģis neraus. [S]
1179.
Kā Dievs dos, tā būs.
1180.
Ja Dievs dos, tad velns neraus.
1181.
Dievs dzīvo un gādā. [S]
1182.
*Gan Dievs gādās, kad tēvs un māte
strādās.*
1183.
To Dievs gan plandīs. [L]
1184.
*Dievs ir stiprāks nekā mēs un dara
pēc sava prāta.*
1185.
*Dievs, kas augšā, redz un atmaksās
visu.*
1186.
Dievs ir mūsu trešinieks. [U]
1187.
*Visi aplkusa, laikam Dievs istabā
ienācis.*
1188.
Lai Dievs jūsu ceļu šķir! [S]
1189.
*Kas man dod, tas mans Dievs; kas
man ņem, tas man velns.*
1190.
*Dievs lai tev palīdz — velns zina, cik
ilgi.*
1191.
*Dievs lai tevi ierauga pa mazo lodziņu
un pa lielo lai izsviež ārā.*
1192.
*Balts Dievs melnām kājām [— ironisks
teiciens par nepelnītu vai nevietā
teiktu paldies].*
1193.
*Kā tev klājas? — Dievs mīlē, velns
neatstājas.*
1194.
Dievs mielo viņa dvēseli.
1195.
Dievs mutē, velns sirdī (kabatā).
1196.
*Dievs nav mazaisbērns (— zina ko
dara).*
1197.
Lai Dievs nedod redzēt!
1198.
Dievs neņem, velns nerauj.
1199.
Lai Dievs nogriež! [J]
1200.
*Viens — Dievs, otrs — velns, tad ta
būs spaiņu pāris.*
1201.
Kā man Dievs palīdz, tā es otram.

1202.
Katrs par sevi, *Dievs* par visiem.
1203.
Dievs pasarg' uz viņa mēli krist! [S]
1204.
Lai *Dievs* pasarg' (nedod) tādu nelaimi redzēt (piedzīvot)! [S]
1205.
Lai *Dievs* pasargā no sētas mieta un no akas cauruma.
1206.
Dievs pasargi mani no drauga! No ienaidnieka pats atsargāšos.
1207.
Dievs priekš visiem, visi priekš viena.
1208.
Dievs radija putnu spārniem, cilvēku rokām.
1209.
Lai *Dievs* sātu un gausu dod! [S]
1210.
Dievs savas dāvanas neizdala vienādi. [S]
1211.
Pats *Dievs* sēj, pats pļauj.
1212.
Smejies vien, gan tevi *Dievs* smies.
1213.
Dievs svētī (gausina)! [S]
1214.
Kam *Dievs*, tam laime — kam ķēve, tam kumeļš. [U]
1215.
Lai *Dievs* tev dod cāļa mūžu un zvirbuļa veselību!
1216.
Gan *Dievs* tev to atmaksās viņā saulē (... lai ... atmaksā).
1217.
Vai *Dievs* tevi apmāvis? [U]
1218.
Sargies pats, tad *Dievs* tevi sargās.
1219.
Kāds *Dievs* (*velns*) tevi tādā (sliktā) laikā (ceļā) atnesa (atdzina)!
1220.
Dievs to atminēs. [U]
1221.
Dievs un miers.
1222.
Lai *Dievs* uz labu griež. [S]
1223.
Dievs uz mēles, *velns* sirdī.
1224.
Vecais *Dievs* vēl dzīvo.
1225.
Laikam *Dievs* *velnam* laiku uz renti izdevis.
1226.
Dievs vien (to) zina, (kādu galu tas ņems). [S]
1227.
Dievs vienam dod, otram sola.
1228.
Dievs visiem, nauda un bulka kungiem.
1229.
Dievspalīdz! — Kur viņš palīdzis? Velc laukā!
1230.
Gaidīdams uz *Dievu*, ātri badā nomirsi.

1231.
Labāk *Dievu* ik dienas redzēt, nekā
muižas kungu par gadu reizi.
1232.
Lūdz *Dievu*, klaus' kungu!
1233.
Nedzen *dievu* kokā (mežā), (pēc) ne
lūgdams (lūgšus) nenolūgsi (neiz-
lūgsi). [SG]
1234.
Dievu lūdz, elli grābsta.
1235.
Kad *Dievu* lūgs, tad diezgan būs.
1236.
Tu gan nevari savu *dievu* mežā dzīt.
1237.
Labāk ar *Dievu* nabags nekā ar velnu
bagāts.
1238.
Ar *Dievu* sāk, ar *Dievu* beidz, tad tev
labi klāsies!
1239.
Ej ar *Dievu*, skrej ar vēju!
1240.
Bīsties *Dievu*, turi ticību, mīlē tevzemi!
1241.
Es dzīvoju ar *Dievu* uz pusēm.
1242.
Dzeņ kā pie *dīķa*. [J]
1243.
Iekļuvis *dimbā* (*tintē*).
1244.
Ej uz *dīnas*, jem maizi uz nedēļas, ej
uz nedēļas, jem maizi uz mēneša.
1245.
Volkuojas kai deviņas *dīnas* naēdis.
1246.
Dīva bailīgam labi kluojas.
1247.
Tur cerību uz *Dīva*, bet na uz cylvāka.
1248.
Dīvam pasadūt ir eista gudrība.
1249.
Kur *divi* plēšas, tur trešais dabū.
1250.
Divi reizes apdūmoj, trešā dor'.
1251.
Kur *divi* rejas, tur trešais rij. [S]
1252.
Divi strīdās, trešais paņem (atņem). [S]
1253.
Kur *divi*, tur būs trīs.
1254.
Kur *divi*, tur trešais lieks.
1255.
Divi vairāk redz nekā viens. [S]
1256.
Ko *divi* zina, to visi zina.
1257.
Dīvs, *Dīvs*, kas tos zivs givs [= gūs?]
1258.
Dūd *Dīvs* maizi, gaļa poša kreit [saka,
kad cilvēks pakrīt]!
1259.
Jo *dod*, jo *grib*.
1260.
Dod man, es došu tev!

1261.
Dod nedodams [saka, kad spēcīgi list].
[U]
1262.
Kad dod, tad ēd (ņem); kad sit, tad
bēdz!
1263.
Ko dod, to rod.
1264.
Labs esi dodams, vēl labāks nedodams.
1265.
Domā lēni, strādā drīz!
1266.
Ko tu domā savā somā?
1267.
Ko nedzēris domā, to piedzēris runā.
1268.
Ar jaunām domām kulties. [S]
1269.
Domas gaisos, pakaļa pelnos.
1270.
Kur lepnas domas, tur iss padoms.
1271.
Domāt nevienam nevar aizliegt. [S]
1272.
Domāt šurpu un turpu. [S]
1273.
(Kā) domāts, (tā) darīts. [D]
1274.
Pilns domu kā suns blusu. [S]
1275.
Uz cyta dorba vārdamīs, paēdis na-
byusi.
1276.
Kaidis dorbs, taida olga.
1277.
Labāk otram dot nekā no otra ņemt
(gaidīt).
1278.
Labāk dot nekā prasīt (gribēt; ņemt).
1279.
Dots devējam atdodas. [U]
1280.
(Tas bija) dots pret dotu.
1281.
Dotu otram, kaut pašam negribētos.
1282.
Kas drabenēs maisās, to cūkas ēd.
1283.
Tas nav tās drānas ielāps, tā spanniša
vāciņš.
1284.
Melnas drānas mugurā, tīri (gaļie)
salmi vēderā.
1285.
Godā drānu, drāna tevi godās. (Godā
savas drānas, tad tās tevi godās.)
[(S)]
1286.
Iet kā uz drāfīm.
1287.
No draudiem neviens nemirst. [S]
1288.
Draudze vairāk gēld nekā draugs. [S]
1289.
Viņam nav drauga prāts uz mani. [U]
1290.
Draugam dosi, no ienaidnieka atprasīsi.
[S]

1291. Maizes draugi iet simts uz mārciņu.	1306. Nesmej savus draugus, pēc par tevi smiesies.
1292. Kam draugi, tas bagāts.	1307. Kāda drēbe, tāda poga.
1293. Slikti draugi vainīgi. [S]	1308. Kaida drēbe, taidis īluops.
1294. Esi draugs, bet ne uzreiz.	1309. Drēbes kā pie miesām pielipušas. [D]
1295. Labs draugs ir tā lielākā manta pasaulē. [S]	1310. Traks kā drīgenes saēdies.
1296. (Labs) draugs — kā caurais trauks.	1311. Jo drīzāk, jo labāk. [S]
1297. Neīsts draugs nav labāks (nelabāks) par īstu ienaidnieku.	1312. Drošs paliek drošs. [J]
1298. Ne draugs, ne rads.	1313. Drudzis viņu jā. [U]
1299. Labs draugs neslavēs tavus darbus, bet rādīs (darīs tevi uzmanīgu) uz tavām vainām.	1314. Drūms kā lietaina (lietus) diena. [J(J)]
1300. Priekšā draugs, pakaļā suns (skaugis).	1315. Druva izsargās no rūsas un salnām, bet ne no sliktām cilvēku rokām.
1301. Šūdiņ draugs, reit par golvu šmauks.	1316. Kur nav tava druva, tur vaktē savu cūku. [U]
1302. Labs draugs — reta manta pasaulē.	1317. Noplīsis kā druvu nabags.
1303. Labs draugs sāli un maizi par labu ņem. [S]	1318. Piedzēries kā dublis.
1304. Labāk man daudz (pulka) draugu nekā daudz (pulka) naidnieku.	1319. Vazāt pa dubļiem. [D]
1305. Labāk simts draugu nekā viens ienaidnieks.	1320. Pa dubļiem vārtoties, pats dubļains paliksi.

1321. Dūc tu, es darināšu! [S]	1337. Krit virsū kā aklais <i>dundurs</i> . [J]
1322. Atron kā <i>dūci</i> makstī.	1338. Tāds kā <i>dūņu</i> vēzis.
1323. Tas jau <i>dulls</i> kopš dzimšanas. [J]	1339. Ko lai <i>duņ</i> , ka nav kas tur?
1324. Viņam ir <i>dumbra</i> galva [= neapķērīga galva]. [U]	1340. Kā <i>dūre</i> (<i>kulaks</i>) uz acs. [J(J)]
1325. Daudz <i>dumbrājiem</i> nav pārbienams.	1341. Sēd uz <i>dūres</i> , uz ikšķa atspiedies! [SG]
1326. Sveši (sveša) <i>dūmi</i> acīs kož.	1342. Nedzen vēja ar <i>dūri!</i>
1327. Izput kā <i>dūmi</i> gaisā.	1343. <i>Dūri</i> pacēlis — tikpat kā iesitis.
1328. Kur lieli <i>dūmi</i> , tur maz siltuma.	1344. <i>Dūris</i> dūri sit.
1329. Kur <i>dūmi</i> , tur siltums (uguns).	1345. Lai katrs mēž savu <i>durpriekšu</i> , tad visas malas būs tīras. [S]
1330. No <i>dūmiem</i> kapiju (kafiju) vārīt nevar.	1346. Izdzen pa <i>durvīm</i> — iekāpj pa logu.
1331. Tas nav no <i>dumjām</i> mājām. [J]	1347. Nelauzies vaļējās <i>durvis!</i>
1332. <i>Dumjus</i> (<i>dumjums</i>) māca, trakus (trakums) kuļ.	1348. Kur <i>durvis</i> bez eņģēm, maize bez garozas!
1333. Kas pats <i>dums</i> , tam ledus glums.	1349. Atmēz papriekšu savas nama <i>durvis</i> , tad otra.
1334. Nav <i>dūmu</i> bez uguns.	1350. Viņam visur <i>durvis</i> vaļā. [D]
1335. Otram <i>dūmus</i> acīs laist. [U]	1351. Lai <i>dus</i> , kur likts!
1336. Dīc (dūc) kā <i>dundurs</i> . [J(J)]	

1352. Zils, melns no <i>dusmām</i> .		1368. <i>Dzeguze</i> nokūkojusi!	
1353. No <i>dusmām</i> sprāgst vai pušu.		1369. Jāiekož <i>dzeguzes</i> kumoss.	
1354. Aiz <i>dusmām</i> vai melnu spļauj.		1370. <i>Dzeivoj</i> , muocis, — par muļķi nūmersi.	
1355. Aiz <i>dusmām</i> zobus griež.	[J]	1371. Pret <i>dzelonī</i> neder spārdīties.	
1356. <i>Dusmas</i> ir grūti valdīt.	[S]	1372. <i>Dzeltens</i> kā vasks.	[S]
1357. <i>Dusmās</i> sirds neprot, kas labs, kas jauns.		1373. Kal <i>dzelzi</i> kamēr karsta!	
1358. <i>Dusmība</i> pāisina dzīvību.		1374. <i>Dzelzs</i> diezgan, tērauda trūkst.	
1359. Visu savu <i>dusmību</i> izgāzt.	[S]	1375. <i>Dzelzs</i> jākaļ, kamēr sarkana (karsta; kamēr sarkst).	[S]
1360. <i>Dūša</i> kā miets, (sirds kā plāksteris; kā lupata).	[S]	1376. <i>Dzelzs</i> pati nekaļas, tā jākaļ.	[S]
1361. <i>Dūša</i> kā miets, sirds kā siets.		1377. Kur <i>dzelzs</i> , tur rūsa.	
1362. Pliekana <i>dūša</i> kā patekas.		1378. Kā <i>dzen</i> , tā lien (iet).	
1363. <i>Dūša</i> papēžos (biksēs).	[(J)]	1379. Kaļ kā <i>dzenis</i> .	
1364. Uztaisīt <i>dūšu</i> .	[J]	1380. Raibs kā <i>dzenis</i> .	
1365. Laiž kai <i>dyumus</i> acīs.		1381. <i>Dzenis</i> ir raibs, cilvēka mūžs vēl raibāks.	
1366. Viņam <i>dvēselīte</i> tikai pie valdziņa karā- jas.	[U]	1382. <i>Dzenis</i> izkaļ pats savus bērņus.	
1367. Savu laiku <i>dzeguze</i> nokūko, un tad ir cauri.		1383. Jo <i>dzeņ</i> , jo bagāts; jo nedzeņ (jo aņ). jo nabags.	

1384.	[S]	1400.	
Jo <i>dzeņ</i> , jo slāpst.		Tā ir veca <i>dziesma</i> .	
1385.		1401.	
Kas <i>dzeņ</i> , tam reibst.		Tava <i>dziesma</i> izdziedāta.	
1386.		1402.	
Kur <i>dzeņ</i> , tur lejas.		Ko tu dziedī bez <i>dziesmas</i> (<i>meldiņas</i>)!	
1387.		1403.	
<i>Dzeņ</i> un lielās, tup un turas, cits citam ķeņas spurās.		Visi dzied to pašu <i>dziesmu</i> . [U]	
1388.		1404.	
<i>Dzērājam</i> dzērāja valoda (darbi).		<i>Dziesmu</i> dziedu, kāda bija, Vai tā manis iedziedāta (daudzīnāta).	
1389.		1405.	
<i>Dzērājs</i> ir velna kalps, krodzīnieks velna kalpa kalps.		Viņš savu <i>dziesmu</i> nodziedājis. [U]	
1390.		1406.	
<i>Dzērājs</i> nevar taisni pa ceļu iet, nedz laimīgi braukt.		Kāda <i>dzija</i> , tāda drēbe.	
1391.		1407.	
Vakar <i>dzēris</i> , šodien reibst.		Kas pirmais <i>dzimis</i> , tam pirmam jāēd.	
1392.	[D]	1408.	
Kas jau <i>dzēris</i> , tas dzers.		Kas <i>dzimst</i> , tas mirst.	
1393.		1409.	
<i>Dzeršona</i> dora eisu myžu.		Labāk <i>dzimtenē</i> akmeni uz akmens velt, nekā svešumā par vagari būt.	
1394.		1410.	
Iet kā <i>dzērve</i> .		No <i>dzimuma</i> uz dzimumu. [E]	
1395.	[J]	1411.	
Klaigā kā <i>dzērve</i> .		Tā (man) pirmā <i>dzirdēšana</i> .	
1396.		1412.	
Gaņš kakls kā <i>dzērvei</i> .		Daudz ko <i>dzirdēt</i> , maz ko runāt.	
1397.		1413.	
<i>Dzīd</i> vai raud, kas ir, tys ir.		Tas vairs <i>dzirdētājs</i> nebūs!	
1398.		1414.	
Visi vienu <i>dziesmu</i> dzied.		<i>Dzirdi</i> daudz, runā maz!	
1399.	[D]		
Katram patīk sava <i>dziesma</i> .			

1415. Viņš neliekas ne <i>dzirdot</i> , (ne redzot) (ne dzirdējis, ne redzējis). [S]	1430. Kamēr <i>dzīvo</i> — jāmācās. [S]
1416. Maza <i>dzirkstele</i> nodedzina lielu mežu.	1431. Jo <i>dzīvo</i> , jo mācies. [J]
1417. Kur <i>dzirkstele</i> , tur uguns.	1432. <i>Dzīvo</i> kā āpsis alā.
1418. No mazas <i>dzirksteles</i> liela uguns iz- ceļas.	1433. <i>Dzīvo</i> kā kreklis mugurā.
1419. Šķīļ, ka <i>dzirkstis</i> vien iet gaisā.	1434. <i>Dzīvo</i> kā lops. [E]
1420. Kā starp (diviem) <i>dzirnakmeņiem</i> . [J]	1435. <i>Dzīvo</i> kā maisā iebāzts.
1421. Pirmais <i>dzirnavās</i> , — pirmais maļ.	1436. <i>Dzīvo</i> kā pa jēra vilnu.
1422. Posta <i>dzīve</i> dzērājam.	1437. <i>Dzīvo</i> kā pa taukiem (pa kāzām; pa leiputriju).
1423. Kāda <i>dzīve</i> , tāds gals. [D]	1438. <i>Dzīvo</i> kā pagāns. [S]
1424. Siksta <i>dzīvība</i> kā kaķim.	1439. <i>Dzīvo</i> kā putns bez bēdām. [S]
1425. Mūsu <i>dzīvība</i> (<i>dzīve</i>) raibāka nekā puķu ziedi. [U]	1440. <i>Dzīvo</i> kā suns ar kaķi.
1426. <i>Dzīvo</i> ar acīm! [S]	1441. <i>Dzīvo</i> kā zivs ūdenī.
1427. <i>Dzīvo</i> ar Dievu uz pusēm.	1442. <i>Dzīvo</i> kā niere (zutis) pa taukiem.
1428. <i>Dzīvo</i> bez bēdu. [J]	1443. Mūžu <i>dzīvo</i> , mūžu mācies.
1429. <i>Dzīvo</i> , cepuri kuldams.	1444. <i>Dzīvo</i> no cita (otra) labās sirds. [S]
	1445. <i>Dzīvo</i> no rokas mutē.

1446.		1457.	
<i>Dzīvo</i> no zila gaisa.		<i>Dzīvošana</i> ar uguni aizgāja [= dzīvojamā māja nodega].	[U]
1447.		1458.	
<i>Dzīvo</i> pēc sava prāta.	[S]	Godīgi <i>dzīvot</i> grūti, bet labi.	
1448.		1459.	
<i>Dzīvo</i> , rokas klēpī salicis.	[D]	No viņa nebūs <i>dzīvotājs</i> .	[U]
1449.		1460.	
<i>Dzīvo</i> tā, ka arī citi var dzīvot!		Ne <i>dzīvotājs</i> , ne mirējs.	[S]
1450.		1461.	
Kā <i>dzīvo</i> , tā mirst.	[S]	Lai iet kā iedams, <i>dzīvs</i> jau zemē nelidīs (nelīdišu).	
1451.		1462.	
Kas <i>dzīvo</i> , tas ēd.		Ne <i>dzīvs</i> , ne miris.	
1452.		1463.	
Kamēr <i>dzīvo</i> , tikām mācies.		Par <i>dzīvu</i> dod vairāk nekā par mirušu.	
1453.		1464.	
<i>Dzīvo</i> uz nebēdu.	[J]	Par <i>dzīvu</i> dod vairāk nekā par nokautu — nesit!	
1454.		1465.	
<i>Dzīvo</i> vesels!	[S]	Saskuobis kai <i>dzīva</i> .	
1455.			
<i>Dzīvo</i> zaļu dienu.			
1456.			
Kad <i>dzīvosim</i> , tad redzēsīm.			

E

1466.		1471.	
Kur <i>ecēžas</i> put sējūt, ti kaunas vuor- pas pļāunūt.		<i>Ēd</i> , ka druskas acīs lec.	
1467.		1472.	
<i>Ēd</i> ar gardu muti.		<i>Ēd</i> , ka vai lai āda pārsprāgtu!	
1468.		1473.	
<i>Ēd</i> , cik gribas, lai paliek, cik bijis!		<i>Ēd</i> , ka tu pārplīstu (pārsprāgtu)!	
1469.		1474.	
<i>Ēd</i> , it kā būtu strādājis (pelnījis).	[J]	<i>Ēd</i> , ka vai trīs dienas būtu badu cietis.	
1470.		1475.	
Jo <i>ēd</i> , jo gribas.		<i>Ēd</i> kā gaļos salmus.	

1476.
Kad ir, tad *ēd*; kad nav, tad ciet!
1477.
Ēd ko *ēzdams*, neapēd godu!
1478.
Vairuok *ēd*, mozuok runuoj!
1479.
Ēd pilnu vēderu, dabūsi pilnu muguru.
1480.
Tas vairs nebūs maizes *ēdājs*.
1481.
Kāds *ēdājs*, tāds galds (tāda karote).
1482.
Ēdēju daudz, dzērēju daudz — strādātāju vien maz.
1483.
Pirmais pie *ēdiena*, beidzamais pie darba.
1484.
Pie *ēdiena* kā blusa, pie darba kā uts.
1485.
Pēc *ēdiena* neder karote.
1486.
Ēdiens iet pie sirds. [U]
1487.
Kam *ēdiens* rieb un pātari,
Tas zaudē mies' un dvēseli. [S]
1488.
Labāk *ēdiens* uz ēdiena nekā sitiens uz sitiena.
1489.
Ēdiet un apdomājiet, kā katram pelnāms!
1490.
Ēdiet un nesakaīt, ka neesat dabūjuši!
1491.
Ēdis, atēdies, atraugājas — atkal grib ēst. [SG]
1492.
Ēdis, (vai) neēdis, turi galvu gaisā!
1493.
Veseli *ēduši*! [U]
1494.
Ēduši, dzēruši — braucat mājās! [SG]
1495.
Myvduojas kai *eiksis* taukūs.
1496.
Kau' tu (dzīvs) *ellē* ieskrietu!
1497.
Vai *ellē*, vai debesīs — kad tik pulkā.
1498.
Uz *elli* kā pa laipu. (Iet kā pa *laipu* uz *elli*.)
1499.
Elļu ugunī liet.
1500.
Izskatās kā *ēna*. [S]
1501.
Seko kā *ēna*. [D]
1502.
Kampsta pēc *ēnas*.
1503.
Ar vārdiem *eņģelis*, ar darbiem sātans.
1504.
Eņģelis ģimī, velns sirdī.
1505.
Ists *eņģelis*, spārnu vien trūkst.
1506.
Ieēdies kā *ērce*.

1507. Piesūcies (piezīdies) kā ērce.		1521. Ēst nav kauns!	[S]
1508. Viņš (viņa) ir kā ļauna ērce [= ļauns cilvēks].	[U]	1522. Kam gribas ēst, tam viss gards.	
1509. Iekodies kā ērce brūcē.		1523. Ēstgriba rodas ēdot.	[D]
1510. Iezīdies kā ērce mīkstumā.		1524. Pie ēšanas visi, pie darba neviena.	
1511. Balss kā ērģeles.	[J]	1525. Uz ēšanu neviens nav jāskubina, uz darbu gan.	[J]
1512. Krūtis kā ermoņikas [ja čīkst].		1526. Nu ēšonas bogouts napaliks.	
1513. Katram ērman patīk paša bērni.	[S]	1527. Ātri ēzdams, aizrijas.	
1514. Ērms paliek ērms, kauču zelta (zīda) drēbes nesājis.	[E,L,SG]	1528. Ausis kā ēzelim.	
1515. Tikko vienu ērmu padarījis, jau uz otru domā.	[S]	1529. Stūrgalvīgs kā ēzēlis.	[J]
1516. Zviedz kā prūšu ērzēlis.		1530. Kur ezi aizkaŗ, tur bada.	[S]
1517. Ja es būtu tavā vietā ...	[S]	1531. Adatains kā ezis.	[J]
1518. Es citam, cits man.		1532. Sevī ierāvies (ievilcies) kā ezis.	[J]
1519. Spalvains kā Ēsavs.		1533. Spītīgs kā ezis.	
1520. Ēst — lēti, pelnīt — grūti.		1534. Ielidis kā ezis kurmja alā.	
		1535. Pukš kā ezis pa gārsām.	

G

1536. Kaut tu deviņos <i>gabalos</i> sasprāgtu!	1549. Ar <i>gaili</i> mājas nevar uzņemt, ar zirgu nevar nolaist.
1537. Šim <i>gabals</i> , tam <i>gabals</i> — pats paliec bez <i>gabala</i> .	1550. Gaidi <i>gaili</i> pautu (olu) izdējam!
1538. <i>Gādā</i> , bet ne pārlieku! [S]	1551. Ko palīdz <i>gailim</i> pērle. [S]
1539. Ne <i>gadi</i> , bet tikums ir īstais vecums. [S]	1552. Dzied aizvērtām acīm kā <i>gailis</i> . [J]
1540. Pirmie desmit <i>gadi</i> tie grūtākie.	1553. Grozās kā <i>gailis</i> . [J]
1541. <i>Gads</i> nav <i>gada</i> brālis.	1554. Lepns kā <i>gailis</i> . [J]
1542. Izgājušu <i>gadu</i> dega, šogad vēl smird.	1555. Lielīgs (lielās) kā <i>gailis</i> .
1543. Dzīvo vai simtu <i>gadu</i> , nerunā pretī!	1556. Modrīgs kā <i>gailis</i> .
1544. Tavus <i>gadus</i> var pie tava deguna skaitīt. [Ē]	1557. Viens pats <i>gailis</i> daudz vistu valda.
1545. Tavus <i>gadus</i> var uz tavas pieres redzēt. [E]	1558. Strādā kā <i>gailis</i> , ēd kā zirgs.
1546. <i>Gaidi</i> , gaidi no zoss auzas!	1559. Kaunas kā <i>gailis</i> .
1547. Ilgi <i>gaidīt</i> — grūta moka. [S]	1560. Lielās kā <i>gailis</i> laktā.
1548. Mācies <i>gaidīt</i> — labs bērns pagaida.	1561. Uzkāpis kā <i>gailis</i> laktā. [J]

1562. Ne <i>gailis</i> nedziedās (pakaļ).	1575. Divi <i>gaiļi</i> uz vienas mēslu čupas nesader.
1563. Dzied kā <i>gailis</i> no galvas.	1576. Nokritis kā no <i>gaisa</i> .
1564. <i>Gailis</i> nominis vērsim kāju (mēli).	1577. No <i>gaisa</i> grābts. [U]
1565. Kasās kā baznīckunga <i>gailis</i> otra apcirknī.	1578. No zila <i>gaisa</i> neviens nevar dzīvot (pārtikt).
1566. Sapīnīs kā <i>gailis</i> pakulās.	1579. Neskrien <i>gaisā</i> , iekām spārni nav izauguši!
1567. Dzīvo kā <i>gailis</i> pa papuvi.	1580. Naskrīni <i>gaisā</i> , jo spuornu natur.
1568. Stāv kā <i>gailis</i> , spārnus nolaidis.	1581. Nu ir labais gals <i>gaisā</i> . [J]
1569. Ēd kā <i>gailis</i> , strādā kā vērsis (zirgs).	1582. Milti <i>gaisā</i> , sēnalas maisā.
1570. Grozās kā <i>gailis</i> uz mēslu gubas.	1583. <i>Gaisā</i> vai maisā.
1571. Tad ceļas, kad <i>gailis</i> uz mēslu gubas dzied.	1584. Nu man kā <i>gaisma</i> ataust [= nu es saprotu]. [U]
1572. Ko lielies kā <i>gailis</i> uz sētas?	1585. Viss nāk <i>gaismā</i> . [S]
1573. Plātās kā <i>gailis</i> uz sētas, kā kaķis pa ledu.	1586. Slēp slēpdams, tak reiz nāks <i>gaismā</i> . (Slēp slēpjamu, kā slēpdams, — <i>gaismā</i> tomēr nāks.)
1574. <i>Gailis</i> vairāk ciēna mieža graudu nekā zelta gabalu. [M]	1587. Ej pa <i>gaisu</i> ! [U]

1588.		1602.	
Tam jau <i>gaismiņas</i> pietrūkst.	[S]	Tik možs, tik drošs, kā žēluma <i>gals</i> .	
1589.		1603.	
Jāapskatās, kamēr <i>gaišs</i> .	[J]	Pēdīgais <i>gals</i> arvien resnāks.	
1590.		1604.	
Kopā <i>gājis</i> , kopā kārts (<i>kāris</i>).	[S]	Labs <i>gals</i> , laba slava.	[S]
1591.		1605.	
Sēd, kā <i>gala</i> gaidīdams.		<i>Gals</i> labs, viss labs.	
1592.		1606.	
Ne <i>gala</i> , ne malas.		<i>Gals</i> rāda, kāds tas darbs (<i>ir</i>).	[SG]
1593.		1607.	
Sēd aiz <i>galda</i> , gaida godu.		<i>Gals</i> rādīs.	[S]
1594.		1608.	
Pie <i>galda</i> neviens nav pārrāviens.		<i>Gals</i> rādīs, kur būs.	[S]
1595.		1609.	
Ja mēs visi pie <i>galda</i> sēdētum, kas tad mums uzliktu ēdienu.		Kāposti <i>galvā</i> .	
1596.		1610.	
Plānā <i>galda</i> (<i>galdiņa</i>) urbējs.		Cieta <i>galva</i> .	[S]
1597.		1611.	
<i>Galdiņ</i> , klājies!		Mudra (<i>viegla</i>) <i>galva</i> .	[S(J)]
1598.		1612.	
Zem otra <i>galdiņa</i> viegli kājas turēt.		Kāpostu <i>galva</i> arī ir <i>galva</i> .	
1599.		1613.	
Brauc kā pa <i>galdu</i> (<i>dēli</i> ; <i>sviestu</i>).		Ko līdz <i>galva</i> bez gudra padoma (<i>padomiņa</i>).	
1600.		1614.	
Visi <i>gali</i> kopā [= sajukuši].	[SG]	Vienā vietā kā cīruļa <i>galva</i> , otrā — kā oda zarna.	
1601.		1615.	
Ak <i>gals</i> , ak <i>gals</i> !		Viņam tik cieta <i>galva</i> , ka neko nevar iespiest.	[S]

1616. Galva kā Rīgas ciba.		1630. No galvas līdz papēžiem (pēdām). [E,S]
1617. Galva kā spainis.	[J]	1631. Cepure pie galvas pieaugusi. [S]
1618. Galva pirкта, ne kājas.		1632. Cik dažādas tās galvas, tik dažādas tās domas.
1619. Kad galva rokā, ko par asti bēdā!	[S]	1633. Cik dažādas galvas, tik dažādi prāti. [S]
1620. Vīrs galva, sieva aste.		1634. Ja nav gudras galvas, turi vieglas kājas.
1621. Grūta galva un bieza āda.		1635. Tam tik ir galviņa. [J]
1622. Viena galva, viena bēda.		1636. Daudz galviņu, daudz padomu.
1623. Brēc (raud) visā galvā.	[S]	1637. Tas nāks pār manu (tavu) galvu. [E,S]
1624. Tukšā galvā allaž daudz lepnības.		1638. Pliku galvu, basām kājām, — kā pirtī pēries, kā pie saimnieka galda ēdis.
1625. Kas nav galvā, tas ir kājās.		1639. Pliku galvu, basām kājām Pēters nāk no debesmājām.
1626. Ne galvā, ne vēderā.		1640. Cel galvu, cik augstu gribi, trepes pie deguna netaisīsīm.
1627. Lai notrus galvai mati, kad saimnieks cepures nedod!		1641. Nebāz galvu cilpā!
1628. Staigā (skrien) kā bez galvas.		1642. Galvu daudz, prāta maz.
1629. Strādā kā bez galvas.		1643. Daudz galvu, daudz prātu.
		1644. Iet, galvu izcēlis. [D]
		1645. Bāz nu galvu krāsni!

1646. Es varu savu <i>galvu</i> ķilā likt! [S]	1662. Atradu <i>gardu</i> , apēdu pats. [SG]
1647. Pār <i>galvu</i> laist (mest). [S]	1663. Aizgāja <i>gaŗo</i> ceļu.
1648. Nav kur <i>galvu</i> nolikt. [D]	1664. <i>Gars</i> miksts (maigs) kā piens (kā pirti). [J(J)]
1649. Lai rauj man <i>galvu</i> nost, ja tas nav tiesa! [D]	1665. Tik <i>gaŗš</i> , tik plats (resns). [U]
1650. Pa <i>galvu</i> , pa kaklu. [D]	1666. Kotram sova <i>gaŗša</i> .
1651. Saķeŗ <i>galvu</i> un skrien mežā.	1667. Uzmet <i>garu!</i> [E]
1652. Labāk <i>gaŗa</i> baļļā nekā vepris kūti.	1668. Nestiep <i>gaŗumā!</i> [J]
1653. Kur <i>gaŗa</i> , tur kauli; kur āda, tur spalva.	1669. Cilā asti kā <i>gaudens</i> kaķis. [S]
1654. Pie <i>gaŗas</i> ticis, grābj ko māk. [U]	1670. No <i>gatava</i> viegli dzīvot. [S]
1655. Pats apēdis <i>gaŗu</i> , man pametis kaulus. [S]	1671. Šņāc vien kā <i>Gauja</i> .
1656. (Kā) suns bez <i>gana</i> . [SG]	1672. Kur nelīdz <i>glāsts</i> , līdz bargs vārds.
1657. Tam <i>ganam</i> nevar ticēt, kas pie vilka kūmās stāv.	1673. Kad <i>glāze</i> pilna, tad draugu diezgan.
1658. <i>Gans</i> pa rāceņiem, cūkas pa tupeņiem.	1674. Kam <i>glāze</i> , tam tiesa.
1659. Pats <i>gans</i> , pats vilks. [L,S]	1675. <i>Glāzē</i> noslikst vairāk ļaužu nekā jūrā. [S]
1660. <i>Ganu</i> , ganu aitiņas, līdz vakaram nevienas.	1676. Pie pilnas <i>glāzes</i> draugu daudz.
1661. No svēta <i>gara</i> vien nevar dzīvot (nekas nevar augt).	1677. Vai tavs tēvs <i>glāznieks</i> ?
	1678. Velkas (kust) kā <i>gliemezis</i> .

1679. <i>Godā</i> ceļš caur ērkšķiem iet. [S]	1695. <i>Gods</i> tev un tavam sunim.
1680. <i>Pēc goda</i> dzīties. [E,S]	1696. <i>Gods</i> vēderu nepilda. [S]
1681. <i>Godā</i> kā no poda!	1697. Kas <i>godu</i> aizķer, — ņems ir to citu. [L]
1682. Kas cita <i>goda</i> netaupa, pats savu no- laupa.	1698. Ilgi sēdu, <i>godu</i> gaidu.
1683. <i>Turēties</i> pa <i>godam</i> . [S]	1699. Dod vecam <i>godu</i> , griez jaunam ceļu!
1684. <i>Godam</i> celts, ne apēšanai, — kam nav kauna, lai apēd visu.	1700. Cita <i>godu</i> griezti [= aprunāt] (laupīt). [S]
1685. <i>Godam</i> goda nasta. [S]	1701. Sargā savu <i>godu</i> kā aci pierē!
1686. Viņš ir <i>godam</i> turējies. [S]	1702. Apēd <i>godu</i> kā cūka sivēnus.
1687. <i>Gods</i> godam ceļu griež. [S]	1703. <i>Godu</i> maizē apēdis.
1688. <i>Gods</i> godam pretī nāk.	1704. Tas neprot ne <i>godu</i> , ne kaunu. [S]
1689. <i>Gods</i> iet pa ceļu (ceļa vidū), negods pa ceļa malu.	1705. Labāk nabags ar <i>godu</i> nekā bagāts ar negodu.
1690. <i>Gods</i> ir dārgākā manta.	1706. Labāk vecs ar <i>godu</i> nekā jauns bez goda.
1691. Liels <i>gods</i> — liels grūtums. [SG]	1707. Tas <i>godu</i> prot (neprot).
1692. <i>Gods</i> kam gods, tiesas vīram brandvīns.	1708. <i>Godu</i> var ātri laupīt, bet atdot vis (tik ātri) nevar.
1693. Liels <i>gods</i> , maza slava. [S]	1709. Labāk ar <i>godu</i> veca meita nekā ar negodu jauna sieva.
1694. Iesim, māsip, mājā — nu <i>gods</i> pa lauku!	1710. Gaŗš kā <i>Goliāts</i> .

1711. Katram sova *golva*, kotram sovs padūms.
1712. Skrīn kai *golvā* sists.
1713. Skrīn kai uz *golvas*.
1714. Nabuoz tur *golvas*, kur nalein daguns.
1715. Sapiņ *golvu!*
1716. Labuok sova *gorūziņa* nakai cyta pluociņš.
1717. Lai raud *gotiņa*, tai lielas acis.
1718. Kā *govi* ieslauc, tā piens tek.
1719. Kad *govij* astes vairs nav, tad (tā) tik zina, kam tā derējusi.
1720. Tas ir tikpat kā *govij* sedli. [D]
1721. *Govīm* piens ragos iet.
1722. Bizo kā *govis* dunduru laikā. [J]
1723. Badās kā *govis* pirmo reizi ganos. [J]
1724. Bauro (mauro) kā *govs*. [J]
1725. Gremo kā *govs*. [J]
1726. Ganās kā *govs* pa svešām ganībām.
1727. Mauj kā *govs* pēc teļa. [J]
1728. Pati *govs* pienu deva, pati izspēra.
1729. Katra *govs* savu teļu laiza.
1730. Grab kā *grabulis*. [J]
1731. Brauc kā izķilāts *grāfs*.
1732. Dzīvo kā *grāfs*: dzeļ alu un ēd sveču galus.
1733. Aizgāja kā satīta *grāmata*.
1734. Brauc mājā, *grāmata* vējā!
1735. Melo kā no *grāmatas* (kā *grāmata*).
1736. Runā kā no *grāmatas*.
1737. Šķirsta kā *grāmatnieku*.
1738. Kas *grasi* netaupa, pie rubļa netiek.
1739. Ar *grasi* var draugu nopirkt, bet ne ar simtu rubļu naidnieku par draugu pataisīt.
1740. *Grasis* arī nauda.
1741. Netaisns *grasis* apēd taisnu mantu.
1742. Netaisns *grasis* augļus nenes.
1743. *Grasis* pie graša iztaisa rubli.

1744. Ne (plika) <i>graša</i> pie dvēseles.	1759. Kāds <i>grēks</i> , tāla sodība. [S]
1745. Ņem uz <i>grauda!</i>	1760. <i>Grēks</i> un kauns! [S]
1746. Labāk (ņem) <i>graudā</i> nekā naudā.	1761. Ko tu bīsties <i>grēku</i> dēļ: ellē vietas diezgan.
1747. Kur <i>graudu</i> sēj, tur <i>grauds</i> dīgst.	1762. Ko bīsties <i>grēku</i> dēļ, kad sirds tīra.
1748. Izmet <i>graudus</i> (<i>kviešus</i>) līdz ar pelavām. [S]	1763. Nebīsties <i>grēku</i> dēļ, pasaulē rūmes diezgan.
1749. Katram savs <i>graustiņš</i> mīļš.	1764. <i>Grēku</i> gabals. [S]
1750. Lai <i>grauž</i> , kad tik nespeļ.	1765. Savu <i>gremoksli</i> arvien atgremo. [S]
1751. Ēd kā <i>grāvracis</i> (kā <i>grāvjus</i> izracies). [J(J)]	1766. Gan <i>grib</i> , bet nespēj. [S]
1752. Bīsties <i>grēka!</i> [J]	1767. No otra <i>grib</i> , pats nedod.
1753. Pašam <i>grēka</i> maiss uz muguras, citam kulīti ierauga.	1768. Kas labi <i>grib</i> , tam labi vedas.
1754. Ne <i>grēkam</i> [= nekādā ziņā]! [U]	1769. (Kas) daudz <i>grib</i> (<i>meklē</i>), (tam) maz tiek (tas maz atron).
1755. <i>Grēkiem</i> bēres dzej [saka par iedzeršanu krogū pēc saņemta svētā vakarēdiena vai <i>grēku</i> atlaidām]. [U]	1770. Man <i>gribas</i> ... — Iekod ribās! (Ja tev <i>gribas</i> , iekod ribās!)
1756. <i>Grēks</i> , ar kuŗu dažs lielās, ir divkārtīgs <i>grēks</i> . [S]	1771. Kam <i>gribas</i> , tam viss gards.
1757. Cik tālu <i>grēks</i> , nogriez ar nazi.	1772. Ko <i>gribēji</i> , to dabūji.
1758. <i>Grēks</i> <i>grēku</i> dzemdē.	1773. Raudāt <i>grib</i> — asaras nebirst.
	1774. <i>Gribēt</i> <i>grib</i> , bet nevar.

1775.		1792.	
Liela <i>gribēšana</i> , maza varēšana.		<i>Gudram</i> ir Dievs palīdz.	
1776.		1793.	
Ko tu <i>gribi</i> ? — Divi ribi.		<i>Gudram</i> ir maz valodas.	[S]
1777.		1794.	
Ko tu <i>gribi</i> ? — Ej pie zirga, jem cik <i>gribi</i> !		Ir <i>gudram</i> kas notiek (atgadās).	[S]
1778.		1795.	
Vai <i>gribi</i> , vai negribi — gaspažas dots, jāēd.		<i>Gudri</i> , bet netaisni.	
1779.		1796.	
Ar labu <i>gribu</i> visu var panākt.		Divi <i>gudri</i> <i>gudrāki</i> nekā viens.	
1780.		1797.	
Spēcīgs kā <i>griķu</i> biezputra.		<i>Gudri</i> melot nav smādējami.	
1781.		1798.	
<i>Grīslis</i> neaug tīrumā, bet tērcē.		Katram sava <i>gudriba</i> .	
1782.		1799.	
Tur nav ko <i>grozīt</i> .	[D]	<i>Gudriba</i> kaitēt nevar.	[D]
1783.		1800.	
Apaļš kā <i>grunduls</i> .		Veca <i>gudriba</i> labāka nekā jauna.	
1784.		1801.	
Napuorlēcis par <i>gruovi</i> , nasoki op.		<i>Gudriba</i> labāka par zeltu.	
1785.		1802.	
Vai cik <i>grūti</i> , bet kuņš tam tic!	[J]	<i>Gudriba</i> nāk ar gadiem.	[S]
1786.		1803.	
Katram savas <i>grūtības</i> .	[S]	<i>Gudriba</i> vairāk vērtā nekā zelts un sudrabs.	[S]
1787.		1804.	
Kas <i>grūtumu</i> panes, dabū vieglumu.		Tam tik daudz <i>gudribas</i> kā vistas kājā (kājai) gaļas.	
1788.		1805.	
Kur ar ko strādā, tur <i>gruži</i> krīt.		Ar <i>gudribu</i> dzīvot.	[S]
1789.		1806.	
<i>Gudrākais</i> griež ceļu.	[D]	<i>Gudribu</i> nevar atsvērt ne ar naudu (zeltu).	
1790.		1807.	
<i>Gudrākais</i> piekāpjas.	[D]	Tu savu <i>gudribu</i> vari iesālīt (ieraudzēt).	
1791.			
<i>Gudram</i> <i>gudra</i> nelaime.	[SG]		

1808. <i>Guðriniekam</i> piekļūst ar <i>guðrību</i> . [S]	1823. Ja nav kur <i>gulēt</i> , tad <i>guli</i> šķūnī uz krāsns vai pirtī uz ecēšas.
1809. <i>Guðriniekam</i> lēti nepiekļūsi. [S]	1824. <i>Guli</i> , kā likts, nelauzi kaulus!
1810. Tas ir izmācīts <i>guðrinieks</i> . [S]	1825. Kas <i>gulošam</i> ko dos?
1811. Kas ar <i>guðrim</i> draudzejas, tys tūp <i>guðrs</i> .	1826. <i>Guļ</i> kā kautin kauts (nosists; nokauts; miris; beigts; sprādzis; nosprādzis).
1812. Viņš nav vairs <i>guðrs</i> .	1827. Kas <i>guļ</i> , tas negrēko.
1813. Lai gan tu domā <i>guðrs</i> būt, tomēr tu mani nepaņemsi vis. [U]	1828. Kur pats <i>guļ</i> , tur citu meklē.
1814. <i>Guðrs</i> <i>guðra</i> galā.	1829. Paēdušam <i>guļa</i> grūta: tam jālamā izsalkušais.
1815. Dažs liekas tik <i>guðrs</i> esot, ka viņš no lielas <i>guðrības</i> dzirdētu, kad vēzis sprauslā un šķauda. [M]	1830. Cepis — nācepis, ka tikai <i>guni</i> redzējis.
1816. <i>Guðrs</i> gan zina, kas viņu (tur) gaida. [S]	1831. Glums kā <i>gurkles</i> .
1817. Netiec ne <i>guðrs</i> , ne traks.	1832. Ko līdz lieli <i>gurķi</i> kad tukši vidi.
1818. <i>Guðrs</i> niekus negrib.	1833. Brangs kā <i>gurķis</i> .
1819. Kas tevi tik <i>guðru</i> devis? [S]	1834. <i>Guļ</i> kā <i>gurķis</i> . [J]
1820. Dūd, <i>Diveņ</i> , ar <i>guðru</i> runuot, ar stypru lautzīs.	1835. Skābs kā <i>gurķis</i> .
1821. <i>Gulēdams</i> nekā nepadarīsi.	1836. Kū nu <i>gūvs</i> pīslauksi, ka viņa ir aiztryukuse.
1822. <i>Gulēšona</i> saspīss ubadzībā.	1837. Vējš <i>guzā!</i>

G

1838.	Tas tikdaudz <i>gēld</i> kā novalkātas vīzes.	[S]	1842.	Smaida (smej) pār visu <i>ģīmi</i> .	[J(J)]
1839.	Nodilis kā <i>ģelzis</i> .	[J]	1843.	Skābu <i>ģīmi</i> rāda.	
1840.	Smejas kā <i>ģelzīti</i> dabūjis.		1844.	<i>Ģīmis</i> kā mēness.	[J]
1841.	Kauns pār visu <i>ģīmi</i> .		1845.	<i>Ģīmītis</i> (ģīmis) kā kapeiciņa (naudiņa; pieckapeika).	[J(J)]

I

1846.	Labi <i>iebaudījis</i> .	[S]	1855.	Viņš labprāt <i>iet</i> .	[D]
1847.	Novārījās kā <i>Iecavā</i> .		1856.	Kam bail no <i>ienaidnieka</i> , tas nav draugu pelnījis.	
1848.	Lai iet kā <i>iedams</i> , ka tik iet.		1857.	Viens <i>ienaidnieks</i> ir par daudz, simts draugu par maz.	
1849.	Virieša <i>iegriba</i> kā salmi pārdeg, sievieša — kā sieksta gruzd.		1858.	Jo vairāk <i>ienaidnieku</i> , jo vairāk goda.	
1850.	Jo vairāk <i>iegribas</i> , jo mazāk dabū.	[S]	1859.	<i>Ienaidis</i> kājās — draudzība vējā.	
1851.	Cilvēka <i>iegribēšana</i> ir viņa laime un nelaime.	[S]	1860.	Ko pats <i>ienīsti</i> , nedari citam.	
1852.	<i>Iejūdies</i> — velc!		1861.	<i>Ieradums</i> ir otra daba.	
1853.	<i>Iekšā</i> ir, ārā nenāk.		1862.	<i>Ieradums</i> nāk ar laiku un pūlēm.	
1854.	Labāk <i>ielāps</i> nekā caurums.		1863.	Zemes <i>ieražas</i> top cienītas.	[S]

1864. Slikti rādās, labi <i>ies</i> (<i>būs</i>).	1880. <i>Iet</i> kā sasalis.
1865. Ko slikti <i>iesāk</i> , to labi pabeidz.	1881. <i>Iet</i> kā aizmidzis.
1866. Kam <i>iesākumā</i> grūti <i>iet</i> , tam beigās laime smaida.	1882. Kā <i>iet</i> ? — Kā dzen, tā <i>iet</i> (lien).
1867. <i>Iesākumā</i> nes ūdeni ar sietu, pēc ne ar spaini nevižo atnest.	1883. <i>Iet</i> kā ieziepēts (smērēts; ka put vien).
1868. Reiz <i>iesāktais</i> jābeidz.	1884. <i>Iet</i> kā sapīts.
1869. Skraida, kā <i>iesalu</i> piededzinājis.	1885. <i>Iet</i> kā snauzdams. [S]
1870. <i>Iesāli</i> citam gadam!	1886. <i>Iet</i> lēti, bet pelnīt grūti.
1871. Kur <i>iesi</i> ? — Iešu uz <i>ietēniem</i> .	1887. Kas tālāk <i>iet</i> , tas vairāk zina.
1872. Kas skriešus <i>ieskrien</i> , tas lēkšus aizlec.	1888. <i>Ikkatram</i> sava reize nāk. [S]
1873. Kliedz kā <i>iesmā</i> uzdurts. [D]	1889. <i>Ikkatrs</i> domā, ka otrs tāds pats esot. [S]
1874. Kad <i>iesmeķējas</i> , tad gribas vēl vairāk.	1890. <i>Ikkatrs</i> savu aklu zirgu uz tirgu ved.
1875. Tad ta nu gaŗu <i>iesmu</i> drāž!	1891. Turi <i>īkšķi!</i> [J]
1876. <i>Iesmu</i> (jau) drāž, kad putns vēl mežā. [U]	1892. <i>Ikviens</i> grib dzīvot. [D]
1877. Jo jau labi <i>iet</i> , jo vēl labāk grib.	1893. <i>Ikviens</i> (cilvēks) var maldīties. [D]
1878. Viss <i>iet</i> juku jukām un piku pikām.	1894. Ass kā <i>ilens</i> . [J]
1879. Lai <i>iet</i> , kā (kur) iedams. [SG]	1895. Lien kā <i>ilens</i> .
	1896. Sadilis kā <i>ilens</i> .

1897.	Ej nu sasildi ar <i>īlenu</i> ezeru.		1913.	<i>Izēdās, izdzērās, aizgāja</i> — ne paldies nesacīja.	
1898.	<i>Īlenu</i> maisā nenoslēpsi.		1914.	<i>Izkapti</i> brucinot, darbu nekavē.	
1899.	Jo <i>ilgāk</i> , jo labāk.	[L]	1915.	Pļauj, <i>izkaptiņ</i> , kamēr vēl rasa!	
1900.	Jo <i>ir</i> , jo grib.	[D]	1916.	Kas labāk <i>izkļiedz</i> , tas vairāk pārdod.	[D]
1901.	Cik <i>ir</i> , tik dod.	[D]	1917.	Kaut tu <i>izkļistu!</i>	[S]
1902.	Cik <i>ir</i> , tik jāpateic.		1918.	Viņš mēģina visādi <i>izlocīties</i> .	[D]
1903.	Kur <i>ir</i> , tur rodas.		1919.	<i>Izput</i> kā jūras smiltis (jūras putas; jūras burbulis).	
1904.	Jo <i>īss ir</i> , jo <i>īsāks</i> paliek.		1920.	Lai <i>izput</i> siļķes brokastīs, bet laivai vajag iet!	
1905.	Plaša kā <i>istabaugša</i> .	[J]	1921.	Kaut tu <i>izputētu</i> (<i>izšķīstu; sprāgtu; nosprāgtu!</i>)	
1906.	Viens pats pierunā <i>istabu</i> .	[J]	1922.	<i>Izraudies</i> , paliks vieglāka sirds!	
1907.	Rij kā <i>izbadējies</i> .	[J]	1923.	Gan viņš to <i>izrēdīs</i> .	[E]
1908.	<i>Izbarots</i> trako.	[S]	1924.	<i>Izsalcis</i> cilvēks daudz nedzird.	[D]
1909.	Kad <i>izbraucis</i> , tad jābrauc; kad ko iesācis, tad jāpabeidz.		1925.	Kas <i>izsalcis</i> , tam rūgta maize salda.	
1910.	Kā <i>izbraucīts!</i>		1926.	<i>Izsalkušam</i> viss gardi vārīts (viss gards).	[U]
1911.	Kas daudz ko grib <i>izdarīt</i> , tas maz panāk.		1927.	<i>Izsalkušu</i> nepamieļosi ar vārdiem (vien).	[D]
1912.	<i>Izdot</i> var drīz, bet pelnīt grūti.	[S]			

1928. Izskats pievil.	[S]	1933. Nevar vien iztaisīties.	[J]
1929. Tukšs kā izslaucīts.		1934. Citam iztieks, sev sariebji.	
1930. Izstīdzējis kā tumsā audzis (kā kartupeļa asns pagrabā).	[J(J)]	1935. Visiem iztikdams, sev sariēbsi.	
1931. Pēc liela krājēja nāk izšķērdētājs.		1936. Izveicīgs cilvēks būs visur pārticis.	[D]
1932. Izšķērdība — vieglprātības meita.		1937. Vēlīgs jau vari būt, bet neesi tik par daudz izvēlīgs.	

J

1938. Kas jādara, tas jādara — vai raudi, vai dziedī.		1947. Līst kā pa Jāņiem.	[J]
1939. Kas jādara, tas jādara — vienalga, vai lok vai laiza.		1948. Kāds ir, par tādu jāpateic.	
1940. Kād jāiet, tad jāiet.	[S]	1949. Labs jāpatur, slikts (nelabs) jāatmet.	
1941. Slikts jāj jāšus, labs iet kājām.		1950. Tam jāpazemojas, kas nepatiesi paugstinājies.	
1942. Katram ir savs jājamzirdziņš.	[S]	1951. Ja jāpeļ, per, žēlodams ātrāk nobeigsi.	
1943. Kad jāmaksā, tad viņam daudz izruņas.		1952. Vēl jauna lieta.	[SG]
1944. Vecam jāmirst, jauns nomirst.		1953. Jauna, plāna āda lēti pāriet.	
1945. Jāni, ko tu mani māni?		1954. Vai zināt ko no jauna? — Sunim nav kauna.	
1946. Jānīts (Jānis) kalnā, Jānīts (Jānis) lejā.		1955. Vai zini ko no jauna? — Suns apēda aunu.	

1956.			1971.	
Nav nekā <i>jauna</i> zem saules.	[S]		Krāj (taupi) <i>jaunumā</i> — būs <i>vecumā</i> .	
1957.			1972.	
Čubinājas kā <i>jaunaispāris</i> .	[J]		Kā <i>jaunumā</i> ieradis, tā <i>vecumā</i> dzīvo.	[S]
1958.			1973.	
<i>Jaunam</i> jauns prāts.			Ko <i>jaunumā</i> nemācies, <i>vecumā</i> neprātisi.	
1959.			1974.	
Kad <i>jaunībā</i> izpriecāsies, tad būs <i>vecumā</i> ko atminēt.			Ko <i>jaunumā</i> nepadarīsi, tas <i>vecumā</i> būs jādara.	
1960.			1975.	
Neaproc savu <i>jaunību</i> kapā.			Taupi <i>jaunumā</i> , tad būs <i>vecumā</i> .	
1961.			1976.	
Vēl jau <i>jauniņš</i> .			<i>Jaunums</i> neprot tikumu.	[S]
1962.			1977.	
<i>Jauns</i> ar <i>jaunu</i> , <i>vecs</i> ar <i>vecu</i> .	[SG]		Skrien kā bez <i>jēgas</i> .	[J]
1963.			1978.	
<i>Jauns</i> ar spēku, <i>vecs</i> ar prātu.			Vai tev ir <i>jēga (jēgas)</i> !	
1964.			1979.	
Atņemies, <i>jauns</i> būdams, tad <i>vecam</i> negribēsies.			Gar <i>Jelgavu</i> pie darba iet.	
1965.			1980.	
Vēl <i>jauns</i> , gan iemācīsies.	[S]		Nu ir atkal <i>Jēps</i> uz Jāņa!	
1966.			1981.	
<i>Jauns</i> slinko, <i>vecs</i> mocies.			Ak tu <i>jēra</i> dvēsele!	
1967.			1982.	
<i>Jauns</i> būdams, strādā, pataupi, Tad <i>vecs</i> bez maizes nebūsi.			<i>Jēram</i> jērs.	[L]
1968.			1983.	
Ko <i>jauns</i> ieradis, to <i>vecs</i> būdams dara. (Ko <i>jauns</i> paradis, to <i>vecs</i> dara.)	[S]		Lēkā kā <i>jēri</i> , (pirmoreiz ganos izlaisti).	[J(J)]
1969.			1984.	
Tik <i>jauns</i> it kā šodien piedzimis.	[S]		Kluss kā <i>jēriņš</i> priekš cirpēja.	
1970.			1985.	
<i>Jaunskungs</i> Jēci, Kam tu brēci?			Lēns (mīlīgs) kā <i>jērs</i> .	
			1986.	
			Ved kā <i>jēru (teļu)</i> uz kaušanu.	[J(J)]

1987.		1996.	
Šķībs kā <i>Ješka</i> .		<i>Veca jūra</i> , jauns kuģis — lai tik skrej!	
1988.		1997.	
<i>Pie joda!</i>	[D]	<i>Jūra</i> līdz ceļiem.	
1989.		1998.	
Nav ko kost, ne ko <i>jozt</i> .		<i>Arī jūra</i> nav bez dibena.	
1990.		1999.	
To <i>jūdzi</i> vilks mērojis ar gaŗu asti.	[SG]	Kad viens <i>jūrā</i> noslikst, vai tamdēļ tur nebrauks?	
1991.		2000.	
Kā <i>jūgsi</i> , tā brauksi.		Baltāks nekā <i>jūras</i> putas.	
1992.		2001.	
<i>Juku</i> jukām.	[S]	Balts kā <i>jūras</i> putas.	
1993.		2002.	
Nelec no <i>jumta</i> uz ecēšām!		<i>Aiziet jūriņā!</i>	[J]
1994.		2003.	
Kad tevi <i>jupis!</i>	[D]	<i>Viņš pār jūŗu</i> bijis.	[S]
1995.		2004.	
<i>Dziļa</i> kā <i>jūra</i> .	[J]	<i>Jutis</i> , kas tur sutīs.	

K

2005.		2011.	
<i>Kā</i> tu man, tā es tev.		Katram sava <i>kaite</i> (<i>vāts</i>) sāp.	
2006.		2012.	
Iz vienas <i>kabatas</i> otrā bāž.		<i>Kāda kaite</i> , tāda zāle.	
2007.		2013.	
<i>Kādus</i> neredz, kad pērkona nav!		<i>Viņam</i> (<i>viņai</i>) <i>kāja</i> paslidējusi.	[J]
2008.		2014.	
Nejāj <i>kailc</i> zirgu!		Iet kā ar koka <i>kājām</i> .	
2009.		2015.	
<i>Kaimiņš</i> kaimiņam.	[J]	Labāk lepmi <i>kājām</i> , nekā prasti braukšus.	
2010.		2016.	
Labāk labs <i>kaimiņš</i> nekā slikts draugs.		Ej ar <i>kājām</i> , strādā ar rokām, skaties abām acīm, klausies abām ausīm!	

2017. Pa <i>kājām</i> vazāties. [S]	2033. Piķis <i>kaklā</i> , piķis <i>makā</i> !
2018. <i>Kājas</i> jau <i>kapā</i> iekārtas. [S]	2034. Viss viens: vai <i>kaklā</i> , vai <i>makā</i> .
2019. <i>Kājas</i> kā zirneklim (sienāzim; stārķim; dzērvei). [J(J)]	2035. Apriebies (iegrābies; pieēdies) līdz <i>kaklam</i> . [J]
2020. Visi apklusā, laikam <i>kājas</i> krusteniski.	2036. Kaut tu <i>kaklu</i> nolauztu!
2021. <i>Kājas</i> līdz zemei. [J]	2037. Bagāto atrod dziļākajā <i>kaktā</i> , nabago ne uz klajuma.
2022. Mūk, ko <i>kājas</i> nes.	2038. <i>Kaķa</i> lāsti nekļūs debesīs (debesīs nekāpj). [SG]
2023. <i>Kājas</i> niez, būs jādanco.	2039. Kas tik nav piedzīvots tai <i>kaķa</i> mūžā!
2024. Ņem <i>kājas</i> pār pleciem, (kuņģi padusē)!	2040. Bēg kā no <i>kāķa</i> (<i>kaķa</i>).
2025. Ņem <i>kājas</i> pa pleciem, (laid ķekas vaļā)!	2041. Ej pie <i>kāķa</i> ! [S]
2026. Uz vienas <i>kājas</i> nevar lēkāt, uz cita nelaimi priecāties.	2042. Mīlinās kā mazi <i>kaķēni</i> .
2027. Ar vienu <i>kāju</i> <i>kapā</i> (stāv). [S]	2043. Mīlīgs kā <i>kaķēns</i> .
2028. Tur tu manu <i>kāju</i> nevedīsi. [S]	2044. Baidi <i>kaķi</i> ar pūsli, tas baidīsies, — ne vīrs.
2029. Savu <i>kāju</i> nespert pa otra durvīm. [S]	2045. Ved, ved <i>kaķi</i> dūmos: tā kā tā nosprāgs.
2030. Plēšas kai <i>kaki</i> maisā.	2046. Jo <i>kaķi</i> glauž, jo asti (<i>kupri</i>) ceļ (<i>cilā</i>). [SG]
2031. Seiksts kai <i>kakis</i> .	2047. [S]
2032. Tā ir <i>kakla</i> lieta. (Tas ir <i>kakla</i> darbs.) [E,S]	2048. Rejas kā divi <i>kaķi</i> maisā [saka par nesaderīgu laulātu pāri].

2049. Naktī (tumsā) visi <i>kaķi</i> melni (pelēki). [S]	2064. Laizās kā <i>kaķis</i> .
2050. Glāb vien <i>kaķi</i> no nāves: viņš tev ieplēsis rokā.	2065. Manīgs kā <i>kaķis</i> .
2051. Nosaukt <i>kaķi</i> par <i>kaķi</i> . [D]	2066. Ņaud kā <i>kaķis</i> . [I]
2052. Nepārdod <i>kaķi</i> par <i>zaķi</i> .	2067. Pelēks kā <i>kaķis</i> .
2053. Nemāci (vis) <i>kaķi</i> peles ķert.	2068. (Staigā; laizās) kā <i>kaķis</i> ap karstu putru.
2054. Divi <i>kaķi</i> vienā maisā (uz vienas krāsns) nesatiek.	2069. Murījas (spēlējas) kā <i>kaķis</i> ap peli.
2055. Acis raibas kā <i>kaķim</i> .	2070. Iet kā <i>kaķis</i> ar pūslī.
2056. Nagi kā <i>kaķim</i> .	2071. <i>Kaķis</i> ar cimdiem peļu neķer.
2057. <i>Kaķim</i> deviņas dzīvības. [I]	2072. Dzīvo kā <i>kaķis</i> ar suni.
2058. <i>Kaķim</i> gaviles — pelei asaras. [D]	2073. Ņaud kā <i>kaķis</i> bez acu.
2059. <i>Kaķim</i> gribas zivtiņu ēst, bet negribas kāju slāpināt.	2074. Sprauslā kā <i>kaķis</i> dūmos.
2060. Kas <i>kaķim</i> krāsni liegs, kas puisim meitu.	2075. <i>Kaķis</i> iet vecumā, nagi asumā.
2061. Ne katrreiz <i>kaķim</i> peles medīt: citreiz ir pele pati pietiek klāt.	2076. Tumsā tāds viens <i>kaķis</i> , kāds otrs. [D]
2062. <i>Kaķim</i> spēle, pelei nāve.	2077. <i>Kaķis</i> lepojas ar asti, sievietē ar matiem.
2063. Glaudās kā <i>kaķis</i> .	2078. Kad <i>kaķis</i> mājā, tad peles alā.
	2079. Kad <i>kaķis</i> nav mājā, tad peles danco (pa galdu; tad pelēm droša dzīve.)

2080.
Ka tik *kaķis* neaizvelk baļķi priekšā.
2081.
Ka tik melnais *kaķis* nepārskrien pār ceļu.
2082.
Plātās kā *kaķis* pa ledu.
2083.
Kaķis pieglaudies plēš.
2084.
Neieredz kā *kaķis* pūslī.
2085.
Kad *kaķis* raud, tad peles smeļ.
2086.
Kaķis salst, bet negrib mācīties drebēt.
2087.
To var *kaķis* uz astes aiznest. [J]
2088.
Laizās kā *kaķis* (*runcis*) uz krējuma podu. [J(J)]
2089.
Lai tev *kāķis* pateicas! [S]
2090.
Kalējam (*arājam*) melnas rokas, bet balta maize.
2091.
Kas *kalējam* par zāli, tas skroderim par nāvi.
2092.
Badīgs kā *kalkūns*. (Rijīgs kā *fitars*). [J]
2093.
Viņš laiž no *kalna* pret laimi. [U]
2094.
Kādā *kalnā* es ar tevi cūkas ganījis?
2095.
Kalnā skriešus skrien, lejā ar rungu nevar nodzīt.
2096.
Tas jau aiz (visiem; deviņiem) *kalniem*.
2097.
Tas vairs nav aiz *kalniem*.
2098.
Kalns ar kalnu sanāk, bet cilvēki sanāk, kur nedomā. [S]
2099.
Tur *kalns* jārok, teica slinkais.
2100.
Vēl labs *kalns* priekšā. [S]
2101.
Man jādodas pār *kalnu*, lai varu izciest salnu.
2102.
(Tā) dzēra kā *kalpa* kāzās.
2103.
Kas to dos *kalpam*, kas kungam ir.
2104.
Kalps kalpa velns.
2105.
Kalps no kunga noskatās. [U]
2106.
Cita *kalps*, pats savu maizi ēzdams.
2107.
Kalts nekaltu nes.
2108.
Kā *kaļ*, tā brauc. [U]
2109.
Izput kā *kaļķu* kule.
2110.
Kā *kamanās* sēdi, tā dziesmu dziedī.
2111.
Lika kā *kamene*.

2112.
Līka mugura kā *kamielim*.
2113.
Pārsviest (sviest) pār *kanceli*.
2114.
Cik *kannu* tu izdzēris, cik vīru tu izkavis?
2115.
Tumšs kā *kapā*.
2116.
Kapā līdzī neņemšu (nepaņemsi). [S(J)]
2117.
Kapā visām bēdām gals.
2118.
Kapā paliek zelta kalns, *kapā* arī nabaga tarba.
2119.
Kapam neviens garām nav ticis.
2120.
Kapeika pati no griestiem nekrīt.
2121.
Kas *kapeikas* natur par naudu. tys pats *kapeikas* nastuov.
2122.
Bez *kapeikas* rublis nav pilns.
2123.
Kas *kapeiku* met upē, pie rubļa tas netiks.
2124.
Kas *kapeiku* netaupa, pie rubļa netiek.
2125.
Par *kapeiku* lec uz ecēšām. [J]
2126.
Dzeļ par *kapeiku*, lielās par rubli. [J]
2127.
Kas uz *kapiem* aizvests, tam tur jāpaliek.
2128.
No *kapiem* augšā necelsies.
2129.
Dzer *kapiju*, badu mirdams!
2130.
Jo augstāk *kāpis*, jo dziļāk kritis. [S]
2131.
Kas rāmi *kāpj*, droši iet.
2132.
Jo (kas) augstu *kāpj*, jo (tas) zemu (smagi) krīt.
2133.
Vēl (jau) nevar zināt, kuņos *kaļos* glabās.
2134.
Kamēr *kāposti* izaugs, gaļa veca paliks.
2135.
Kluss kā *kaps*.
2136.
To var izārstēt tikai *kaps*.
2137.
Kaps visiem nikoņa vieta (bedre). [L]
2138.
Kaps visus samierina.
2139.
Tam jau *kapsētas* suņi rej.
2140.
Daudzi iet *kaļā*, (bet) maz nāk atpakaļ. [L]
2141.
Kur tu *kaļā* zivis noķersi!
2142.
Tev *karātavu* neizbēgt! [S]
2143.
Būs vai nu lieli *kaļi* vai manevri: vakar aizgāja viens zaldāts, šodien jau divi. [J]

2144. Kāram (tur) netiek griezts, kur viņš ar pirkstu rāda.		2159. Gan es tev to kārumu izdzīšu. [S]
2145. Pie ielauztas karašas visi ķeņas.		2160. Kas — tā? — Žīds krustā.
2146. Naklausī kardynuotuojim, gudrības na- apsmej.		2161. Lai kasās, kam (āda) neiz. [SG]
2147. Ko kāroji, to dabūji.		2162. Kā ap kāsi apvadāts.
2148. Karoti nolīcis.		2163. Ar kāsi velkams, ar kruķi stumjams. [S]
2149. Karstas putras strēbējs. [J]		2164. Gan viņam tur kasīs, kur niez. [S]
2150. Kam laimes nav kāršu spēlē, tam laime mīlestībā.		2165. Trīnas kā kašķains.
2151. Ej kārties! [SG]		2166. Labāk cirvis bez kāta nekā vīrs bez prāta.
2152. Nemet visu pār vienu kārti!		2167. Vārās kā katls.
2153. Gaŗš kā kārts.		2168. Katram sava tiesa (taisnība). [D]
2154. Slaika kā kārts.		2169. Ne katrs ir liels savās mājās. [S]
2155. Deguns kā kartupelis.		2170. Sviest kātu cirvim paka]. [D]
2156. Viens kartupelis vai divi — kad tik uz sava galdiņa.		2171. Ko kauc, vēl jau nekauj!
2157. Kārumš nav labums.		2172. Kur tad kaudzei būs gals!
2158. Kārumš viņam sirdī šaujas. [S]		2173. Kaujas ar trūkumu (miegu; bēdām). [U]
		2174. Gan kauksi, bet tad būs par vēlu. [S]

2175. Tas kož <i>kaulā</i> (<i>kaulos</i>). [SG]	2191. <i>Kaunā</i> krist (palikt). [S]
2176. Slapjš līdz <i>kaulam</i> . (Samircis līdz <i>kauliem</i> .)	2192. <i>Kaunā</i> likt. [E]
2177. Izdēdējis kā <i>kauli</i> (vien) un āda.	2193. <i>Kaunēdamies</i> tālu netiksi. [D]
2178. Tas iet caur (visiem) <i>kauliem</i> . [S]	2194. Kas <i>kaunīgam</i> ko dos.
2179. Pie <i>kauliņa</i> garda gaļa, Pie meitiņas silti gulēt (silta guļa). [SG]	2195. Strādāt nekad nav <i>kauns</i> .
2180. Balta kā <i>kauls</i> .	2196. Vai <i>kauns</i> kāds gods, vai nauda kāda manta.
2181. Ciets (pliks) kā <i>kauls</i> .	2197. <i>Kauns</i> kaunu dzemdē.
2182. Sasalis kā <i>kauls</i> . [U]	2198. Kaunies <i>kaunu</i> , (bīsties Dievu)!
2183. Tik vājš (izdilis; izdēdējis) kā <i>kaulu</i> kambaris.	2199. Proties <i>kaunu</i> !
2184. Tur plikus <i>kaulus</i> krent. [S]	2200. Atstāj <i>kaunu</i> aiz durvīm un ej iekšā!
2185. Tam nav <i>kauna</i> kā vecam Krančam.	2201. Pats sev <i>kaunu</i> darījis — lai nu meklē godu. [S]
2186. Ne tik daudz <i>kauna</i> kā vistas kājai gaļas.	2202. <i>Kaunu</i> maizē apēdis.
2187. <i>Kauna</i> lieta. [E]	2203. Neprot ne <i>kaunu</i> , ne godu. [S]
2188. Ne <i>kauna</i> , ne labas dienas.	2204. Tas <i>kaunu</i> neprot. [S]
2189. Aiz <i>kauna</i> nezin, kur dēties. [D]	2205. Atmetis visu <i>kaunu</i> un godu. [S]
2190. Kam (kur) nav <i>kauna</i> , tam (tur) nav goda.	2206. Kas <i>kaunu</i> neprot, tas badu nemirst (necieš). [L,S]

2207. Ved kā uz <i>kaušanu</i> . [J]	2221. Svešs <i>kažoks</i> nesilda.
2208. Kas <i>kaušļus</i> šķir, (tas) arīdzan dabū savu tiesu. [S]	2222. Ar baltu <i>kažoku</i> neej saulē uz baznīcu. [U]
2209. Murkšķ kā <i>kaza</i> . [J]	2223. <i>Kažoku</i> uz otru (Jauno) pusi apgriezis.
2210. Vai <i>kaza</i> kāds lops, vai sievišķis kāds cilvēks, vai plikais <i>kažoks</i> kāda goda drēbe.	2224. Nuove i <i>kēniņa</i> nasabeist.
2211. Dažai <i>kazai</i> āža ragi, tomēr <i>kaza</i> paliek <i>kaza</i> .	2225. Klab kā <i>klabatas</i> . [J]
2212. Kad nav <i>kazai</i> piena, lai nav — pacel asti un salej atpakaļ! [J]	2226. <i>Klab</i> vienā <i>klabēšanā</i> . [J]
2213. Vadā apkārt kā <i>kazas</i> gaļu.	2227. <i>Klāt</i> kā likts.
2214. Raksta kā ar <i>kazas</i> kāju. [J]	2228. Kuņam <i>klāt</i> , tam gaļām; kuņam gaļām, tam klāt.
2215. Kas <i>kazu</i> par lopu tura, kas žīdu (sievu) par cilvēku!	2229. Kā katrs <i>klausa</i> , tā tam maksā.
2216. Ko tu vedi savu <i>kazu</i> tirgū: tā bez līpas!	2230. Labāk ar <i>klibu</i> dancot nekā ar muļķi runāt.
2217. Kas tavu <i>kaziņu</i> tirgū vedīs, ja pats nevedīs?	2231. Kā <i>kliedz</i> , tā skan.
2218. Kas <i>kaziņu</i> lopu teica, Kas meitiņu cilvēciņu?	2232. Nāk <i>klupdams</i> , krīzdams. [J]
2219. Pēc <i>kāzām</i> visi gudri.	2233. <i>Klusēšana</i> arī ir atbilde. [D]
2220. Grab kā vecs <i>kažoks</i> .	2234. Labāk <i>klusēt</i> nekā runāt. [D]
	2235. <i>Klusums</i> pirms vētras. [J]
	2236. <i>Kļūdities</i> ir cilvēciski.

2237. Knābā kā cālis. [J]	2253. Tievi koki viegli lokāmi.
2238. Saki <i>knēvelim</i> (<i>skuķim</i>) vienu vārdu, viņš tev desmit atbildēs.	2254. Veciem kokiem lielas saknes.
2239. Mazs kā <i>knislītis</i> .	2255. Aiz kokiem neredz meža.
2240. Mati kā <i>kodeļa</i> [maziem bērniem].	2256. Arī veciem kokiem zari pieaug.
2241. Ko? — Koks okstā, šķembele aiz ādas.	2257. Viens kā koks.
2242. Mazs <i>kociņš</i> lokāms, neba vairs liels.	2258. Koks, kas čikst, tik ātri nelūst.
2243. Viens kā <i>koka</i> dievs.	2259. Koks mežā ar koku sasitas, ne vēl cilvēks ar cilvēku.
2244. Uz cita <i>koka</i> savu parādu griezt.	2260. Koks nekrīt ar pirmo (vienu) <i>cirtienu</i> . [D]
2245. Ne no katra <i>koka</i> var svilpes griezt.	2261. Stiprs koks nelokās.
2246. Ne <i>kokā</i> vien cirtiens, ne gaļā vien ēdiens.	2262. Pārdēstīts koks labi neaug.
2247. Katram <i>kokam</i> divi gali.	2263. Sasalis koks siltumā atlaižas.
2248. Vecam <i>kokam</i> dziļas saknes.	2264. Kāds koks, tādas lapas (<i>miza</i>).
2249. Gauž kā <i>kokgrauzis</i> .	2265. Kāds koks, tādi augļi.
2250. Veci koki grūti lokāmi.	2266. Mīl kā suns <i>koku</i> .
2251. Ne visi koki mežā taisni.	2267. Kur <i>koku</i> cērt, tur skaidas lec (<i>krīt</i>).
2252. Šalc kā koki vējā. [J]	2268. Loki <i>koku</i> , kamēr vēl mazs.

2269. <i>Koku muiža, lubu jūmti.</i>	2286. <i>Krauklis neaudzina žubīti.</i> [S]
2270. <i>Augstus kokus visi vēji aizķer (pērkons trāpa).</i>	2287. <i>Ir krauklis nes ēdamo bērniem.</i>
2271. <i>Samts krāgā, pelavas māgā.</i>	2288. <i>Pate kreimu izēdusi, Runcim vainu uzdevusi.</i>
2272. <i>Krājējs un izdevējs nāk viens pēc otra.</i> [S]	2289. <i>Ar kreiso kāju no gultas izkāpis.</i> [J]
2273. <i>Tam ir vecs krājums.</i> [S]	2290. <i>Kaut tev ne krekla mugurā nepaliktu!</i>
2274. <i>Netaisns krājums atkal izput.</i> [S]	2291. <i>Nevar ne pats savam kreklam ticēt (teikt).</i>
2275. <i>Piedzimis kā vecs kraķis.</i>	2292. <i>Švaks kā krieva kreklis.</i>
2276. <i>Stīvs kā kraķis.</i>	2293. <i>Beržas kā kreklis ap miesu.</i>
2277. <i>Ciets kā krams.</i>	2294. <i>Vajadzīgs kā kreklis mugurā.</i>
2278. <i>Pats krāsni, citu pa dibenu meklē.</i>	2295. <i>Katram savs kreklis tuvākais.</i>
2279. <i>Ja krāsni nekurināsi, istabu nesildīsi.</i>	2296. <i>Kreklis (allaž) tuvāks nekā svārki.</i> [S]
2280. <i>Karsta (silda) kā krāsns.</i> [J(J)]	2297. <i>Taisās kā krēķis uz Vāczemi.</i>
2281. <i>Liela kā krāsns.</i> [J]	2298. <i>Vizuļo kā krelles.</i> [J]
2282. <i>Piespiežas kā pie krāsns.</i> [J]	2299. <i>Zobi kā krelles.</i>
2283. <i>Niknam krauklim nikni bērni.</i>	2300. <i>Visi nevar vienā krēsļā sēdēt.</i>
2284. <i>Krauklis krauklim acī neiecirtūs.</i> [SG]	2301. <i>Kas liks krieva šinelim zīda oderi.</i>
2285. <i>Krauklis krauklim acis ārā neknābs.</i>	

2302.	Niķīgs kā <i>krieva</i> (<i>čigāna</i>) zirgs.	2319.	Kāds <i>kruķītis</i> , tads kātiņš.
2303.	Staigā kā <i>krievs</i> : (kreklu no biksēm izlaidis; pār biksēm pārlaidis). [J(J)]	2320.	Viņam nemetas ne <i>krūmos</i> , ne žagaros. [U]
2304.	Kauslīgs kā <i>krievs</i> . [J]	2321.	Kājas kā <i>krumuldi</i> [t. i., likas].
2305.	Smird kā sīpolu <i>krievs</i> . [J]	2322.	Nazynuotuojs uz <i>kruosnes</i> guļ, zynuotuojs pa ceļu skrīn.
2306.	Utains kā <i>krievs</i> . [J]	2323.	Nebēdā ne par <i>krupi!</i>
2307.	<i>Krievs</i> , leitis tava tēva pakšus izbradās!	2324.	Tas (tāds) <i>krupis</i> vien ir. [S]
2308.	<i>Krievs</i> , leitis valdīs mana tēva pakšus.	2325.	Uzpūties kā <i>krupis</i> . [M]
2309.	Ne visi, kas <i>krisfīti</i> , kristīgi dzīvo. [S]	2326.	Bēg kā no <i>krusta</i> .
2310.	Kas <i>krīt?</i> — Ik rītu pa sprīd'.	2327.	Katram savs <i>krusts</i> (jānes). [(S)]
2311.	Slikts <i>krodziniēks</i> , kas nevar dot uz parāda. [S]	2328.	Katram savs <i>krusts</i> rokās (priekšā).
2312.	Ej <i>krogā</i> — būsi gudrs, ej baznīcā — būsi svēts.	2329.	Es varu <i>krustu</i> mest. [S]
2313.	<i>Krogā</i> piesiets. [S]	2330.	Aizgājis, <i>krustu</i> nemezdams.
2314.	Kur <i>krogs</i> , tur stedele (stadula).	2331.	Labāk (vieglāk) <i>krustu</i> nest nekā pa zemi vilkt.
2315.	Tukšā <i>krogū</i> izmaksāt. [J]	2332.	Iet, <i>krūtis</i> izgāzis.
2316.	Neba <i>kronis</i> (no galvas) nokritis. [SG]	2333.	Katrai <i>krūzītei</i> sava osiņa.
2317.	<i>Krūdziniēks</i> doncoj un pīrcas, ka pi juo muna guntiņa tyka.	2334.	Kāds <i>kubulītis</i> , tāds vāciņš.
2318.	Viena <i>kruķis</i> , otra slota.		

2335. Kucei liek mazgāt rikus un kazai šķīt kāpostus. [S]	2351. Tas ir gards <i>kumosīņš</i> . [S]
2336. Pirmie <i>kucēni</i> jāslīcina.	2352. Viņam tas tikai viens <i>kumoss</i> . [S]
2337. Lielam <i>kuģim</i> dziļa peldēšana.	2353. Kad <i>kumoss</i> apēsts, to nevar atraut atpakaļ. [U]
2338. Min kā <i>kuilis</i> stīgas.	2354. Vienu <i>kumosu</i> ēd, otru taupi!
2339. <i>Kukulīti</i> nes, klaiņu cerēdams. [S]	2355. Apēstu <i>kumosu</i> grūti maksāt (pelnīt).
2340. <i>Kukuļi</i> izkrituši. [S]	2356. Apēstu <i>kumosu</i> nevar atrīt.
2341. <i>Kukuļu</i> nesējs visur mīļš. [S]	2357. Neskaiti <i>kumosus!</i> [J]
2342. <i>Kulē</i> bāzams maisā nelien.	2358. Te, <i>kundziņ</i> , <i>naudiņa</i> , te <i>lakatiņš</i> [<i>laka-</i> <i>tiņš</i> senāk lietāts <i>maka vietā</i>]. [SG]
2343. Ubogam i <i>kule</i> par zvonu.	2359. Tas <i>kundziņš</i> gan ir jājējs, bet ne jā- nieks.
2344. Tik nabags, ka ne <i>kulišu</i> nav.	2360. Svēts mans <i>kundziņš</i> kā tērauda krus- tiņš. [SG]
2345. Iet (klab) kā <i>kulstikla</i> .	2361. Kaidš <i>kundziņš</i> , taida ližīciņa.
2346. <i>Kults</i> nekultu nes.	2362. Kas to <i>kundziņu</i> nepazīst! [S]
2347. Trīs <i>kuļ</i> , deviņi <i>guļ</i> .	2363. Būtu gan <i>kundzīts</i> , kad tik būtu vār- dīts.
2348. Jo <i>kuļ</i> , jo ņurd. [S]	2364. Kur <i>kunga</i> acis klāt, tur viss iet pa- reizi. [S]
2349. <i>Kuļams</i> , <i>dzenams</i> . [S]	2365. <i>Kunga</i> bēda nav stabule.
2350. Kas ar <i>kumeļu</i> ar, tam likas <i>vagas</i> .	2366. <i>Kunga</i> darbs nav padarāms.

2367.
Kunga dots — jāēd, vai čīkst vai ne-
čīkst.
2368.
Kunga gods, kunga darbs.
2369.
Kas pie kunga galda ēd, tos viesībās
nelūdz.
2370.
Kunga muiža — kunga cepure.
2371.
Kunga solīts makā nekrīt.
2372.
Kunga vaina — zemnieka veselība.
2373.
Nu es esmu kungā!
2374.
Klaus' kungam! [SG]
2375.
Nevar iztapt kā slimam kungam.
2376.
Kad kungam darba trūkst, kad ellē
moku?
2377.
Kas kungam liegs! [SG]
2378.
Klausi kungam, mirsi bez nāves.
2379.
Pašam kungam sava laime: divi cūkas,
trīs puses.
2380.
Kungam slinki kauli.
2381.
Kas neklausa kungam, tas neklausa
(klausa) pātagai.
2382.
Kas kungam (vācietim) to var liegt —
ar cimdiem blusas ķert.
2383.
Kungam vēlēts, kalpam grēks.
2384.
Bargi kungi ilgi nevalda (drīz izput).
[S]
2385.
Kungi vien grib visi būt, nezin kur tie
zemnieki būs.
2386.
Augstiem kungiem godu dod.
2387.
Ar kungiem nav labi dalīties. [S]
2388.
Lieliem kungiem ir gaŗas rokas. [E]
2389.
Diviem kungiem nevar kalpot — vie-
nam iztikš, otram sariēbs.
2390.
Stāvi rāms — būsi kungs.
2391.
Augsts kungs — augsts zirgs.
2392.
Kungs dara ar kalpu kā grib.
2393.
Tas ir kungs, kas kungs, tik muižas
trūkst.
2394.
Mans kungs nav tavs sulainis.
2395.
No priekšas kungs, no pakaļas —
pļunks (suns).
2396.
Vienu dienu dzīvo kā kungs, otru kā
suns.

2397.
Kungs paliek *kungs*, lai viņš arī ellē būtu.
2398.
Liels *kungs*, liela valdīšana.
2399.
Kāds es *kungs*, tāda mana muiža.
2400.
Kāds *kungs* tāds kalps (zemnieks).
2401.
Ko *kungs* teic, to kalps dara.
2402.
Es *kungs*, tu *kungs* — kas darbu darīs?
2403.
Es *kungs*, tu *kungs* — kas cūkas ganīs?
2404.
Es *kungs*, tu *kungs* — kas kuli nesīs?
2405.
Kungu barība — vilku barība.
2406.
Bez *kungu* grāmatas parādus līdzināt. [S]
2407.
Pārdod *kungu*, nopērc sulaini.
2408.
Neturi *kungu* par brāli, nedz vilku par aitu.
2409.
Vēders par *kungu*, pats par kalpu.
2410.
Kungu rokas tālu sniedzas. [S]
2411.
Savu dzimtu *kungu* sauc [saka, kad suns gaudo]. [SG]
2412.
Kungu spēkam nevar pretī turēties. [S]
2413.
Neviena *kupča* nav bez grēka.
2414.
Lai būt' *kupris* mugurā,
Kad tik nauda čumurā.
2415.
Meiduos kai *kurcins* uz veizes.
2416.
Runā kā ar *kurlu*. [J]
2417.
Tup kā *kurmis* alā.
2418.
Slepen kā *kurmis* rok.
2419.
Ierokas kā *kurmis* savās sūnās.
2420.
Kurpniek, kur lieste! [J]
2421.
Kas dos *kurpniekam* labus zābakus.
2422.
Lai *kurpnieks* paliek pie savām liestēm. [J]
2423.
Tie nesader vienā *kūfī*. [S]
2424.
To tavs *kūtrums* padarija. [U]
2425.
Kad nav *kviešu* maizes, tad garda arī rudzu maize.
2426.
Izravēt *kviešus* kopā ar nezālēm. [D]

K

2427. Pat <i>ķeizars</i> to nedara.	[U]	2438. Katrs savu <i>ķēvi</i> teic.	[S]
2428. Šodien <i>ķēniņš</i> — rītu mironis.		2439. Kam <i>ķeza</i> , tam izsmieklis.	[D]
2429. Kur <i>ķerru</i> stumj, tur <i>ķerra</i> iet.		2440. <i>Ķeza ķezas</i> galā.	
2430. Muld (iet; grābstās) kā pa <i>ķešu</i> .		2441. To tu debesīs no sarkana <i>ķieģeļa</i> no- laizīsi, ko tu man tagad izspļauj. [U]	
2431. Zviedz kā <i>ķēve</i> (<i>ērzelis</i>).	[U]	2442. Kas <i>ķildas</i> ceļ, to neviens neieredz. [S]	
2432. Balta <i>ķēve</i> jāmazgā, Smuka sieva jāšargā.		2443. Kur <i>ķili</i> dzen, tur <i>ķilim</i> jālien.	
2433. Ko tu tam darīsi, kam <i>ķēve</i> spēj (kam <i>Dievs</i> palīdz).	[S]	2444. Danco (lēkā) kā <i>ķipars</i> .	
2434. Kam <i>ķēve</i> , tam kumeļš.		2445. Lien kā <i>ķirpis</i> otram dūšā.	
2435. No baltās <i>ķēves</i> trešā augumā (kreisās puses).	[U]	2446. Biezs kā <i>ķīselis</i> .	[S]
2436. <i>Ķēves</i> spēriens nesāp.		2447. Dreb kā <i>ķīselis</i> .	
2437. Jāj atkal to pašu <i>ķēvi</i> .		2448. Sausš kā <i>ķīsis</i> , tik tā lielā mute.	
		2449. Mazš kā <i>ķurmulis</i> .	

L

2450. <i>Laba</i> daudz nevajag.		2452. Cita <i>laba</i> nekāro, sava slikta nesmādē.	
2451. Kāda nu <i>laba</i> diena zem kunga pā- tagas dzīvot.		2453. <i>Laba</i> sieva dzērāja vīru izārstē, slikta sieva labu vīru pataisa par dzērāju.	

2454. <i>Labā vien jau nevar izrunāt.</i>	2470. Visas <i>labas</i> lietas trīs. [D]
2455. Katram sava <i>labā</i> un kreisā puse.	2471. <i>Labdien!</i> — Kaz' dod pien'.
2456. <i>Labāk</i> agrāk nekā vēlāk.	2472. Kam <i>labi</i> klājas, tas top pārgalvīgs. [D]
2457. <i>Labāk</i> apdomāt papriekšu nekā pēc tam. [S]	2473. Kad nav <i>labi</i> , tad <i>labāk</i> nemaz.
2458. <i>Labāk</i> ar labu nekā ar ļaunu.	2474. <i>Labo</i> visi redz, slikto neviens.
2459. <i>Labāk</i> aris nekā kāris.	2475. <i>Labs</i> ar labu saderas.
2460. <i>Labāk</i> baudāms nekā redzams.	2476. <i>Labs</i> jāpatur, slikts jāatmet.
2461. <i>Labāk</i> lai dusmo cilvēks nekā Dievs. [M]	2477. Viņš vienmēr tad <i>labs</i> , kad cita nav. [D]
2462. <i>Labāk</i> nekā, kad nav lāga.	2478. Ne viss <i>labs</i> , kas skaists.
2463. <i>Labāk</i> par vēlu nekā nekad.	2479. <i>Labs</i> , ko dabon.
2464. <i>Labāk</i> svešam nekā radam.	2480. <i>Labs</i> laba nemaitā.
2465. <i>Labāk</i> vairāk nekā mazāk (par maz).	2481. <i>Labs</i> nāk ar gaidīšanu, (silts ar sildīšanu). [U]
2466. Ir <i>labākajam</i> gadās (kādā lietā) misēties. [S]	2482. <i>Labs</i> nav bez ļauna.
2467. <i>Labāks</i> par labu. [D]	2483. <i>Labs</i> paliek <i>labs</i> — sargies no ļauna!
2468. <i>Labam</i> laba slava.	2484. <i>Labs</i> pats no sevis <i>labs</i> .
2469. Iebāz <i>labas</i> dienas kulē (ķešā), ka neizkrit!	2485. <i>Labs</i> pie laba — es pie tevīm.

2486. Esi <i>labs</i> , tad tevi arī turēs par labu.		2502. Viņš tikai savu <i>labumu</i> vien meklē. [U]	
2487. <i>Labs</i> tālu jāmeklē.		2503. <i>Lāci</i> auzās bīties [= būt greizsirdīgam]. [L,S]	
2488. Kas <i>labs</i> , tas <i>labs</i> bez teikšanas.		2504. Es drīzāk <i>lāci</i> izmācītu. [S]	
2489. Ņem par <i>labu!</i> [E]		2505. Pašu <i>lāci</i> lāča taukiem smērē.	
2490. <i>Labu</i> ar labu atmaksāt. [S]		2506. Jo <i>lāci</i> lād, jo <i>lācis</i> tūk. [L,SG]	
2491. Par <i>labu</i> grietzt. [S]		2507. <i>Lāci</i> var iemācīt dancot, kā ne cilvēku!	
2492. <i>Labu</i> , ko tu gribi, tu nedari; bet ļaunu, ko negribi, to dari.		2508. Divi ir <i>lāci</i> veic.	
2493. Kas <i>labu</i> mācās, tiek gudrs.		2509. Sirds kā <i>lācim</i> . [S]	
2494. Labāk <i>labu</i> nekā ļaunu.		2510. <i>Lācim</i> ikreizes nevar teikt, ka viņš ir lācis.	
2495. Par <i>labu</i> neturu, bet par ļaunu arī neņemu.		2511. Kad <i>lācim</i> zars uzkrīt, tad brēc, bet, kad viss ozols uzkrīt, tad aiziet klusītiņām. [SG]	
2496. (Tas ir kaut) ko <i>labu</i> redzējis. [SG]		2512. Kas <i>lācim</i> zemeņu oga; kā piliens uz karstas plīts; kā sunim desa.	
2497. Ja ne ar <i>labu</i> , tad ar ļaunu (ar vabu; ar varu).		2513. Briest (gu) kā <i>lācis</i> .	
2498. Nekas neiet <i>labumā</i> . [J]		2514. Pinkains kā <i>lācis</i> . [J]	
2499. Cita <i>labums</i> pie nagiem līp.		2515. Rūc (rēc) kā <i>lācis</i> .	
2500. Tur man nekāds <i>labums</i> neatiec. [S]		2516. Vīrs kā <i>lācis</i> .	
2501. Skauž cita <i>labumu</i> . [J]			

2517. Kur <i>lācis</i> attupstas, tur melnums paliek.	2534. Citi <i>laiki</i> , citi tikumi. [D]
2518. Brien kā <i>lācis</i> , dubļi vien šķīst.	2535. Veci <i>laiki</i> — labi <i>laiki</i> .
2519. <i>Lācis</i> krīt, strumpis vējā. [S]	2536. <i>Laiki</i> mainās. [D]
2520. Kārs kā <i>lācis</i> uz auzām (medu). [J(J)]	2537. Slikti <i>laiki</i> , maz mirst.
2521. Krīt kā <i>lācis</i> (<i>muša</i>) uz medu.	2538. Veci <i>laiki</i> , veci darbi; jauni <i>laiki</i> , jauni darbi.
2522. <i>Lācis</i> vēl nav rokā, kad ādu jau pār- dod. [S]	2539. Izlaidies kā <i>laiks</i> .
2523. Dzīvo kā <i>lāča</i> (Dieva) ausī.	2540. Sprēgoņa <i>laiks</i> . [S]
2524. Ko tu no <i>lāča</i> izdabūsi — kā <i>lāča</i> ādu!	2541. Kad <i>laiks</i> būs, tad padoms būs klāt. [S]
2525. Tālu no <i>lāča</i> — tālu no viņa nagiem. [S]	2542. Vai šodien jauks <i>laiks</i> ? — Diena itin jauka, apīnīši plauka.
2526. <i>Lāčus</i> pieguldīt [= lielus darbus veikt]. [S]	2543. Tāds <i>laiks</i> , ka labs saimnieks savu suni ārā nedzen.
2527. Lai <i>lād</i> : pa muti iziet, pa nāsīm ieiet. [SG]	2544. <i>Laiks</i> matus balina, bet prātu nebriedina. [D]
2528. Labs (īstais) <i>lāgabralis</i> . [S]	2545. Nāks <i>laiks</i> , nāks padoms. [J]
2529. Ar <i>lāgu</i> viss jāpadara.	2546. <i>Laiks</i> (padomu) rādīs. [S]
2530. <i>Laiciņš</i> (<i>laiks</i>) kā piens. [J(J)]	2547. Vēss <i>laiks</i> rudzus līdzina. [S]
2531. Vienā <i>laidā</i> . [S]	2548. <i>Laiks</i> pārgroza daudzas lietas. [E,S]
2532. Tukšs kā <i>laidars</i> vasarā.	2549. <i>Laiks</i> padomu spriež. [S]
2533. Neiesāc nekā bez <i>laika</i> !	

2550.	[S]	2566.	[S]
<i>Laiks</i> paņem visas bēdas.		<i>Laime</i> nav pastāvīga.	
2551.	[S]	2567.	
<i>Laiks</i> pieved augļus.		<i>Laime</i> kā no zila gaisa.	
2552.	[S]	2568.	
<i>Laiks</i> visu atklāj.		Man nomirstot tāda <i>laime</i> nebūs, kā šim dzīvojot.	
2553.	[S]	2569.	
Ar <i>laiku</i> pierod.		<i>Laime</i> nenāk viena — nelaime nāk viņai līdzi.	
2554.		2570.	
<i>Laima</i> nepalīdz, ja pats nepalīdzas.		<i>Laime</i> padara gļēvu, nelaime dūšīgu.	[S]
2555.	[S]	2571.	[S]
(Ši) <i>laime</i> aplam nenāk.		<i>Laime</i> pagriež pakaļu (muguru).	
2556.		2572.	
<i>Laime</i> ar nelaimi blakus turas.		Atnāca <i>laime</i> , pietrūka naudas (prāta).	[U]
2557.		2573.	[S]
<i>Laime</i> aizskrien skriešus, nelaime lien līšus.		<i>Laime</i> prom, draugs vējā.	
2558.		2574.	
<i>Laime</i> būtu, bet neprot saņemt.		Kam <i>laime</i> rokā, tas var lēti ieban-doties.	[S]
2559.	[S]	2575.	
Jo <i>laime</i> cilājas, jo skauģi ceļas.		Kam <i>laime</i> rokā, tas vispirms gādā par sevi.	
2560.	[S]	2576.	
<i>Laime</i> drīz mainās (griežas).		Ne arvien <i>laime</i> smaida.	
2561.	[S]	2577.	
<i>Laime</i> drīz otru pusi rāda.		Kam <i>laime</i> , tam draugs.	
2562.	[S]	2578.	
Kad <i>laime</i> ir klāt, tad viss vedas.		Kam <i>laime</i> , tam ir vērsim teļš atnesas (vērsis teļu dzemdē).	
2563.		2579.	
<i>Laime</i> izdziest ātri — kā svece.		Kam <i>laime</i> , tam maize; kam ķēve, tam kumeļš.	[U]
2564.		2580.	[S]
Tad ta <i>laime</i> ka <i>laime</i> — noķēru vārnu.		Kur <i>laime</i> , tur draugi.	
2565.			
Katram sava <i>laime</i> — kaķim sava, sunim sava.			

2581.			2597.		
<i>Laime</i> un glāze vārīgas lietas.	[S]		<i>Laimīgs</i> kā sivēns (saulītē).		[J(J)]
2582.			2598.		
Viņam <i>laime</i> zied.	[S]		<i>Laimīgs</i> tas, kam Dievs devis gudru prātu.		[S]
2583.			2599.		
Kam <i>laime</i> zied, tam līgaviņa dzied.	[S]		<i>Laimīgs</i> tas, kam nav nekas.		
2584.			2600.		
Neļauj <i>laimei</i> izbēgt.			<i>Laiskums</i> vysa ļaunums.		
2585.			2601.		
<i>Laimei</i> nav rītdienas.			Visas dienas <i>laistījums</i> nemaksā vienu ģebesi.		[S]
2586.			2602.		
Smejies labāk otra <i>laimei</i> nekā nelai- mei.			(Stāv) kā no <i>laivas</i> izmests (izsviests).		
2587.			2603.		
<i>Laimei</i> šauras acis.			Plānas <i>laivas</i> stūmējs.		[S]
2588.			2604.		
Viņam viss <i>laimējas</i> .	[S]		Mazu <i>laivu</i> stūmējs (plānu galdu ur- bējs; puskoka lēcējs).		[L]
2589.			2605.		
Nelaid gažām <i>laimes</i> brīdi.	[D]		Gan <i>laizās</i> , bet nedrīkst pieiet (iet klāt).		[S]
2590.			2606.		
Katrs pats savas <i>laimes</i> kalējs.			<i>Lakstīgalai</i> nesmukas spalvas, bet smuka dziesma.		
2591.			2607.		
Kam <i>laimes</i> nav, tas var uz deguna krist, arī nekur netiks.			Tas vairs <i>laktā</i> lēcējs nebūs [saka par vārguli].		
2592.			2608.		
Vairāk <i>laimes</i> nekā saprašanas.	[D]		Nobalējis kā <i>lapa</i> .		
2593.			2609.		
Palaisties uz <i>laimi</i> .	[S]		Tīrs kā neaprakstīta <i>lapa</i> .		
2594.			2610.		
Negaidi <i>laimi</i> ar cimdiem rokā.			Apšu <i>lapa</i> grab un čab, vai vējš bijjis vai nebijis.		
2595.			2611.		
Nemēro savu <i>laimi</i> ar cita olekti.			Kā <i>lapas</i> birst, tā cilvēks mirst.		[U]
2596.					
Jo <i>laimi</i> meklē, jo <i>laime</i> bēg.	[S]				

2612.
Kokam ir *lapas*, kokam ir miza.
2613. [D]
Laisties *lapās*.
2614.
Kas *lapnai* ceļas, tys dubļūs veļas.
2615.
Iet kā apsvilināta *lapsa*.
2616.
Viltīgs (gudrs) kā *lapsa*.
2617.
Dzīvs kā *lapsa* apakš egles.
2618.
Es tev rādišu, kā *lapsa* ecēšas velk!
2619.
Lapsa gu], bet skaita arī sapnī vistas.
2620.
Plēn un gaida kā *lapsa* uz baložiem.
2621.
Dzīva *lapsene* bistamāka nekā nosprādzis lācis.
2622.
Rūc kā *lapseņu* pudurs.
2623. [J]
Viņš izmelos pat *lapsu* no alas (meža) laukā.
2624.
Kas *lapsu* šaus, ja cilvēks nešaus.
2625.
Larkš vienā larkšēšanā kā veca ratu rumba.
2626.
Kā *lāse* uz karsta akmens.
2627.
Nelīdz ne *lāsti*, ne pātari.
2628.
Latvietis latvieša velns.
2629.
Matus atlaucījusi kā *lauce* [t. i., at-
sukājusi atpaka]].
2630.
Neķer *laucinieku* ar meijām!
2631.
Lauks ar acīm, mežs ar ausīm. (*Mežam*
ausis, laukam acis.)
2632.
Ko ģeld pēc *launaga* karote.
2633.
Kas gan sevi *laupa*, otru taupa.
2634.
Stiprs kā *lauva*.
2635.
Mugura kā *lāva*.
2636.
Labāk *lēciens* nekā *tupiens*.
2637.
Par *lēcu* virumu.
2638.
Auksts kā *ledus*.
2639.
Salts kā *ledus*, gards kā *medus*.
2640. [J]
Auksts kā *leduskambarī*.
2641.
Dzīvo kā *leimanis*.
2642. [J]
Dzied kā *leišu* nabags.
2643.
Kai pēc *leita* vysuod paspeid sylta sauleite, tai pēc skumēm pīca.
2644.
Važo kā *leitis* uz Rīgu.

2645.
Nūkst kā *leitīs* ar vēršiem.
2646.
Taisās kā *leitīs* uz vaidēšanu.
2647.
Aizmirst kā *leitīs* vaidēšanu.
2648.
Kā *lēlīs* — kur olu dēj, tur atstāj.
2649.
Lēnāk iesi (brauksi), tālāk tiks.
2650.
Lepnība ceļ kaunu.
2651.
Lepnība nāk uz krišanu.
2652.
Lepnība un kauns ir abi rada gabali.
2653.
Lepnums un posts nav tālu viens no otra. [S]
2654.
Ak tu svētā *Lestene!*
2655.
Libam liba padoms.
2656.
Kad *līdaka* diķī, tad karūsas nesnauž.
2657.
Līdzietībai jau allaž nabaga drēbes mugurā.
2658.
Liela labuma tur nebūs. [D]
2659.
Nekā *liela* no viņa nav. [D]
2660.
Tas nav uz *lielceļa* atrodams. [S]
2661.
Kad *lielība* gēldētu, govš zaķi nokrietu.
2662.
Ko tā *lielība* maksā! [SG]
2663.
Lielība naudu nemaksā.
2664.
Ak tu savu saltu *lielību!*
2665.
Kā tie *lielie*, tā tie mazie.
2666.
Lielie zagļi kaņ mazos. [D]
2667.
Kas *lielīs*, ja pats nelielīs (nelielīsies).
2668.
Lielmanis dara, kā grib, nabags — kā var.
2669.
Liels un gaŗš, slinks un kārs. [S]
2670.
Es katru *lielu*, kas mani liela.
2671.
Gaŗa kā *liepa*.
2672.
Pielīp kā *liepu* lapa.
2673.
Miksts un milīgs kā *liepu* lapa.
2674.
Tāl' no *liesmām*, tāl' no briesmām. [S]
2675.
Lej vienā *liešanā*. [J]
2676.
Kur slapjš, tur vairāk *liet* nevajaga.

2677.
Ekur *lieta* — apaļa un cieta!
2678.
Lieta brīnuma nedara.
2679.
Nieka *lieta* kavē lielus darbus.
2680.
Laba *lieta* maizes neprasa.
2681.
Laba *lieta* ne tik ātri izdarāma. [S]
2682.
Kam *lieta* pieder, tas to vāķ.
2683.
Tā vislabākā *lieta* var kaitēt, ja to nepareizi valkā. [S]
2684.
Katrai *lietai* divas puses.
2685.
Katrai *lietai* savas beigas.
2686.
Katrai *lietai* sava ziņa (vieta; laiks; savs nolikts laiks). [S(S)]
2687.
Viņš savas *lietas* (jau) noguldījis. [S]
2688.
Vaļā *lietas* zaglim ceļu rāda.
2689.
Lai list *lietiņš*, tad būs pieniņš (svies-
tiņš).
2690.
Daudz *lietu* pasaulē notiek, par ko
cilvēks brīnās. [M]
2691.
Notaisās uz gaļo *lietu*. [J]
2692.
Kam mums jāiet *lietus* laikā apakš
sveša jumta, kad mums pašiem savs.
2693.
Lietus list, ka plikš vien. [U]
2694.
Lietus list, svārki plīst.
2695.
Izput (izputēja) kā *lietus* pavasara
saulītē.
2696.
Pēc *lietus* saule spīd. [S]
2697.
Arī mazs *lietutiņš* slapina. [S]
2698.
Jāj (māc) kā *lietuvēns*. [J(J)]
2699.
No *ligzdas* var redzēt, kāds putniņš
iekšā.
2700.
Lika drusku pagaidīt.
2701.
Kur *lika*, tur lipa.
2702.
Kas *likstā* dodas, *likstā* aiziet. [S]
2703.
Katram savs *liktenis*. [S]
2704.
Nezin, kur *likties*, kur dēties. [S]
2705.
Kas nedara pēc *likuma*, dabū pa pli-
kumu.
2706.
Saliecies deviņos *likumos*.
2707.
Likums nav likums.

2708.		2724.	
Apriet likumu ar <i>likumu</i> .		<i>Loks</i> , pārāk liekts, lūst.	
2709.		2725.	
Bāls kā <i>liķis</i> .	[J]	Jaunam <i>lopa</i> dienas.	
2710.		2726.	
Labāk pie <i>liniem</i> nekā pie pakulām.		Lopam <i>lopa</i> prāts.	
2711.		2727.	
Glums kā <i>līnis</i> .		Kad <i>lopam</i> silē bursi, tad lops burs slaucenē.	
2712.		2728.	
<i>Līnis</i> murdā.		Tīrie <i>lopi</i> , tik astes trūkst!	
2713.		2729.	
<i>Linu</i> lindraks, pakulu kreklis.		Kad tik <i>lopi</i> uz ciņa!	
2714.		2730.	
Smird kā <i>linu</i> mārkis.	[J]	Nedar' pāri <i>lopiņiem</i> : pirmie Dievam sūdzētāji.	
2715.		2731.	
Kas grib <i>linus</i> plūkt, tam nevajag grečus sēt.		Piedzēries kā <i>lops</i> .	[D]
2716.		2732.	
<i>Lišķim</i> salda mēle.		Kur viens <i>lops</i> bļauj, tur visi salec.	
2717.		2733.	
Apaļš kā <i>lode</i> .	[S]	<i>Lops</i> , kas tevi kops, kad mana galva kritīs!	[J]
2718.		2734.	
Ne katra <i>lode</i> trāpa.		<i>Lops</i> <i>lopa</i> darbus dara.	
2719.		2735.	
Raud ar <i>logu</i> asarām.		<i>Lops</i> paliek <i>lops</i> .	[S]
2720.		2736.	
Lien pa <i>logu</i> , neplēs jumta; dari blēņas, neej zagt.		<i>Lops</i> savu laiku un mēru zina, tikai cilvēks nezina.	
2721.		2737.	
Lūpas kā <i>loki</i> .		No <i>lopu</i> suņa nevar iztaisīt putnu suni.	
2722.		2738.	
Taisns (liks) kā zirga <i>loks</i> .		<i>Lūciņu</i> paņem, siksiņņu atdod.	
2723.		2739.	
<i>Loks</i> ar zvārguļiem, zirgs ar untumiem.		<i>Ludi</i> , kad būs tie lielie plūdi?	

2740.		2748.	
Jo lūdzas, jo pūšas.		Kas karstu strebj, sadedzina lūpas.	
2741.		2749.	
Lūgšana paprickš un tad nāk tā mīlestība.		Lūpas dreb kā uz raudāšanu.	[J]
2742.		2750.	
Par Dieva lūgšanu maizes nedod.		Izstiepis lūpas kā uz raudāšanu.	[J]
2743.		2751.	
Labāk lūgties nekā zagt.		Mētājas kā lupatnieka zirgs.	
2744.		2752.	
Nostrādājies kā lūks.	[J]	Strādā, lūpu atkāris.	
2745.		2753.	
Lūlīņ, kur desin'?	[Ln]	(Tam jāiet — vienalga,) vai lūst vai plīst.	
2746.		2754.	
Kū ar luoci minīs, lobuok ēd bez tauku!		Lūsti, ja lauž, bet neļaujies liekties!	
2747.		2755.	
Pārplisusi lūpa kā zaķim.	[S]	Lutekli aizkart.	[S]

L

2756.		2763.	
Ļaudīm plata grāmata.	[U]	Vēl dzīvo ļaudis, kas to saprot (nomod).	[S]
2757.		2764.	
Ja ļaudīm gribētu muti aiztaisīt, tad miltu pietrūktu klīsterim.		Arī citur dzīvo ļaudis, kas tik gudri ir.	[S]
2758.		2765.	
Ļaudīm muti nevar aizbāzt.		Nabaga ļaudis ne lēti zej.	[E,SG]
2759.		2766.	
Sēnalu ļaudis.	[S]	Kū ļaudis pazamynoj, tū Dīvs paaugstinoj.	
2760.		2767.	
Labi ļaudis citus labus dara.	[S]	Netici visu, ko ļaudis runā.	[S]
2761.		2768.	
Tā tie ļaudis dara.	[S]	Ļauni ļaudis (cilvēki) saka.	[D]
2762.		2769.	
Ļaudis ēdas kā zivis ūdenī.		Slikti ļaudis, slikti darbi.	[S]

2770. Ļaudis top jo dienas, jo piktāki (niknāki). [E(S)]	2781. Kas ļaunu cieš, tas labu redz. [S]
2771. Kas ļauna necieš, tas laba neredz.	2782. Kas ļaunu necieš, tas labu neredz.
2772. Sargies no ļauna, tad meli paliks kaunā. [S]	2783. Ar ļaunu nekā laba neizdarīsi.
2773. Kad nedari ļauna, tad nebīsties kauna. [S]	2784. Ar ļaunu nekļūsi projām. [S]
2774. Neņem ļaunā! [S]	2785. Kas ļaunu par citiem domā, tas vienam neuzticas. [S]
2775. Šodien ir (mana; tava) ļaunā diena. [S]	2786. Viņš ļaunu vien no otra gaida. [U]
2776. Ļaunam ātras dusmas.	2787. Tur, lūk, tā ļaunuma sakne. [D]
2777. Ļaunam (ar) labu atmaksā — gan viņš dabūs savu algu!	2788. Ļaunums pats savs meistars. [S]
2778. Ļaunam ļauni darbi.	2789. Pēc vecu ļaužu ticības. [S]
2779. Ļauns ļaunam atdodas.	2790. Nu ir ļīpa zem celma.
2780. Ļaunu ar ļaunu izdzīt (maksāt; atmaksāt). [S]	2791. Iet, ka ļum vien. [S]
	2792. Ļum vien no tauka (taukiem). [S]

M

2793. Jo vairāk mācās, jo vairāk zina.	2796. Aiziet meita mācībā!
2794. Viltīga mācība ievelkas. [U]	2797. Bez mācības audzis, bez goda dzīvo.
2795. Tā mācība man gāja caur visiem kauliem. [U]	2798. Tas būs par mācību. [S]

2799. Kamēr dzīvo, tikmēr mācies. (<i>Mācies, kamēr dzīvo!</i>)	2815. Smaida kā maija mēnesis. [J]
2800. <i>Mācies, tad tu varēsi!</i>	2816. Tas pats, tik no cita maisa.
2801. Še tev maciņš, mans pīpīts pārplīsis!	2817. Beļ kā caurā maisā.
2802. Pag, puīš, es tevi mācīšu! [S]	2818. Birst (snieg) kā no maisa.
2803. Tu vēl mācītāja bikses neesi salāpījis!	2819. Tumšs kā maisā.
2804. No mācītāja katrs vārds jāpērk.	2820. Dzīvo kā maisā iebāzts.
2805. <i>Mācītājam</i> ir mute un gudriba. [S]	2821. Pats jau maisā, bet cita maisā grābstās.
2806. Tici mācītājam kā avs vilkam!	2822. Vienā maisā bāžami.
2807. Ne katram mācītājam mācītāja gars.	2823. Maisā neiebāzīsi! [D]
2808. Gods kam gods, mācītājam rublis.	2824. Kas pirmais maisā, tas pēdējais laukā (ārā).
2809. Pļāpā (runā) kā mācītājs.	2825. Kas beidzamais (pēdējais) maisā, tas pirmais no maisa ārā.
2810. Stāsta kā pats mācītājs.	2826. Vai nu maisā vai gaisā.
2811. <i>Mācītājs</i> divreiz kancelē nekāpj (sprediķi nesaka).	2827. Caurš kā maiss. (Caurais maiss.) [(S)]
2812. Runā kā mācītājs no kanceles.	2828. Guļ kā maiss.
2813. Drizāk ērģeles pārspēsi nekā mācītāju.	2829. Gaida ar maisu.
2814. Tas ir mācīts pasaulē dzīvot. [S]	2830. Cauru maisu nepiepildīsi (nepildīs). [(SG)]

2831.	Kas cauru <i>maisu</i> piepildīs, (kas) dzieni pieēdinās.	2847.	Labāk sāls un <i>maize</i> nekā gods un raize.
2832.	Kas <i>maita</i> bijis, tas <i>maita</i> paliek.	2848.	Bagāta <i>maize</i> nenāk (rokā) bez darba.
2833.	Kur <i>maita</i> , tur kraukļi (ērgļi) (saskrien).	2849.	<i>Maize</i> nenāk bez strādāšanas.
2834.	Paša <i>maize</i> allaž gausāka (visgausīgākā). [S]	2850.	Vienam <i>maize</i> , otram raize.
2835.	Paša <i>maize</i> baro (iet spēkā; labumā).	2851.	Sveša <i>maize</i> rūgta.
2836.	Kur <i>maize</i> bez garozas, gaļa bez kauliem!	2852.	Kas izsalcis, tam rūgta <i>maize</i> salda.
2837.	Strādā, tad tev <i>maize</i> būs; danco, tad tev' puiši (meitas) mīlēs.	2853.	Noziedējusi <i>maize</i> sātīgāka.
2838.	<i>Maize</i> ēdējam pakal neiet.	2854.	Kad <i>maize</i> un sāls, Tad vaigs nav bāls.
2839.	Apēsta <i>maize</i> grūti pelnāma. [SG]	2855.	Bagāta <i>maize</i> visur vēderu pilda. [S]
2840.	<i>Maize</i> kaklā atdužas.	2856.	Iekulties pilnā <i>maizē</i> . [S]
2841.	<i>Maize</i> kaklā nedužas.	2857.	<i>Maizē</i> iecelt. [S]
2842.	Kur dzīvo, tur <i>maize</i> ; kur mirst, tur kaps.	2858.	Savā <i>maizē</i> (ņemt). [S]
2843.	Sausa <i>maize</i> , liela raize.	2859.	Nav <i>maizes</i> bez garozas, nav darba bez grūtuma.
2844.	<i>Maize</i> nav vedekla.	2860.	Maz <i>maizes</i> , daudz ēdēju. [U]
2845.	Melna <i>maize</i> — ne bads; rupja drēbe — ne pliks.	2861.	Nav <i>maizes</i> — jāgavē ar veseliem zobiem. [M]
2846.	Tas vairs <i>maizē</i> nekodīs.	2862.	Ar tevi runāt — vajag <i>maizes</i> klaipa, sviesta cības līdz.

2863.
Viņš otram ne *maizes* kumosa ne-
novēl. [U]

2864.
Mēle kā *maizes* lize.

2865.
Ko tu tam darīsi, kas *maizes* pāēdis.

2866.
Meklej kai *maizes*, tad atrassi.

2867.
Kas slinkam dos *maizi*!

2868.
Kas man *maizi* dod, tas man jāklausa.
[S]

2869.
Miers dod *maizi*, dumpis — raizi.

2870.
Kā *maizi* ēd, tā dziesmu dzied.

2871.
Kāda kunga *maizi* ēd, tādu dziesmu
dzied.

2872.
Labāk savu paša *maizi* ēst, nekā uz
cita rokām skatīt. [S]

2873.
Nelaid *maizi* gar durvīm! [S]

2874.
Apēstu *maizi* grūti atdot.

2875.
Ēd *maizi*, neēd ļaužu!

2876.
Guļot *maizi* necep.

2877.
Taufi *maizi*, netaufi darbu!

2878.
Rūgsti, *maizīt*, rūgsti: bērniņi ēsti prasa,
viesiņi aiz vārtiem gaida.

2879.
Maizīte bagāta glauda galviņu.

2880.
Maizīte jātaupa siena laikam.

2881.
Maizīte kā raizīte.

2882.
Savu *maizīti* pelnīt. [S]

2883.
Tīra *māja* sievas rota.

2884.
Kāda *māja*, tāds jumts.

2885.
No katrām *mājām* pa sunim, no mā-
cītāja muižas pa divi.

2886.
Tur turi *mājas*,
Kur labi klājas.

2887.
Kādas *mājas*, tāds saimnieks.

2888.
Arī labās *mājās* neēdis nevar dzīvot.

2889.
Atsēsties, kas tev *māju* atdos!

2890.
Māju kalnā tālu redz, cilvēku amatā
i tuvumā nemana.

2891.
Viss labs, ko *māk*.

2892.
Kā *māk*, tā dzied.

2893.
Kas *māk*, tam nāk. [SG]

2894.
Kas labi (labāk) *māk*, tas meistars.

2895.
Solīts *makā* nekrīt. (krīt).
2896.
Prasīts *makā* nekrīt.
2897.
Kad *makā* neskan, tad gudrības trūkst.
2898.
Bez *mākas* nevar ne cūku sapīt.
2899.
Gaŗš kā *mākoņu* stumējs. [J]
2900.
Resns kā baznīckunga *maks*.
2901.
Viņa *maks* allaŗ pilns. [S]
2902.
Maks skopam ķīkst, iz kabatas velkot.
2903.
Lai *maksā* ko maksādams! [D]
2904.
Neuzķeries uz *makšķeres!*
2905.
Gan viņa *maku* iztukŗos. [S]
2906.
Izskrēja *malā*.
2907.
Kāds *malējs*, tāda maize.
2908.
Sprēgā kā sveķaina *malka*. [J]
2909.
Sausa *malka* drīz kaist. [S]
2910.
Pa visām *malu* malām. [S]
2911.
Kā *mālu* piemests [saka par resnu, treknu].
2912.
Maluoj kai lyukus plēŗ.
2913.
Kur (kad) *maļ*, tur (kad) birst. [(U)]
2914.
Tā ir tāda *mamma*, ka tik nu!
2915.
Kā tu *man*, tā es tev.
2916.
Tu esi *mani* didījis, bet nu es didīŗu tevi. [S]
2917.
Manīgs tiek visur cauri.
2918.
Manis pēŗ tu vari iet sevis pēŗ. [J]
2919.
Apnicis kā *mannas* putra.
2920.
Kas *mans*, tas *mans* — kas tavŗ, tas tavŗ (tas arī *mans*). [J(J)]
2921.
Mans ir *mans* un paliek *mans*.
2922.
Liela *mantā!* [S]
2923.
Vai tam kāda *mantā*, atkrava vien ir.
2924.
Netaisni iegūta *mantā* augļus nenes. [J]
2925.
Izŗķiesta *mantā* grūti atpelnāma.
2926.
Tīra *mantā* kā eļļa.

2927.	Lai put <i>mantā</i> , kad klāt nenāk.	2943.	Ar svešu <i>mantu</i> bagāts netiksi.
2928.	Lai <i>mantā</i> kur <i>mantā</i> , kad tik iztikšana.	2944.	Ko lielies ar otra <i>mantu</i> , kad pašam nav!
2929.	Visa <i>mantā</i> mugurā, bagātība (viss padoms) vēderā.	2945.	<i>Mantu</i> un godu paspēlēt. [U]
2930.	Sveša <i>mantā</i> pie pirkstiem līp. [J]	2946.	<i>Mantu</i> zaudēt — nekas nav zaudēts; godu zaudēt — daudz zaudēts; dūšu zaudēt — viss zaudēts.
2931.	Netaisna <i>mantā</i> rokā izkūst.	2947.	Pilns kā <i>mārks</i> (<i>lūks</i> ; <i>zeķe</i>).
2932.	Kāda <i>mantā</i> , tāda nauda.	2948.	Grābstas kā <i>Markus</i> pa pekli.
2933.	Kam liela <i>mantā</i> , tam liela bēda.	2949.	Kur iesi, <i>māsiņ</i> ? — Kāzās! Kur bijī, <i>māsiņ</i> ? — Kāzās...
2934.	Kam <i>mantā</i> , tas lielīgs.	2950.	Tā dzīvot <i>māsiņām</i> Kā baltām <i>aitiņām</i> .
2935.	Kur <i>mantā</i> , tur liela sirds. [S]	2951.	Meiktūs <i>māslūs</i> vysas vabules lein.
2936.	Nabags no <i>mantas</i> , bagāts no priekiem.	2952.	Liels no <i>mastiem</i> , mazs no lastiem.
2937.	<i>Mantas</i> kā pūķim.	2953.	Labāk zaudēt <i>mastu</i> nekā stūri.
2938.	Pie <i>mantas</i> krāšanas nepalīdz gudrība.	2954.	Dzīvība kā <i>matā</i> galā. [D]
2939.	Kas pēc <i>mantas</i> prec, tas <i>mantu</i> apprec.	2955.	Viņam ne laba (godīga) <i>matā</i> nav. [U]
2940.	Liels <i>mantinieks</i> . [S]	2956.	Labāk <i>māte</i> ar vienu aci nekā tēvs ar divām.
2941.	Āpaukt ar <i>mantu</i> . [J]	2957.	<i>Māte</i> kas <i>māte</i> .
2942.	Strādā kā ar savu <i>mantu</i> .		

2958.
Māte nezina, kāds būs dēlam tikums.
2959.
Daža māte no saviem bērniem bēg
niknāk, nekā kuņa savus kucēnus
atstāj. [M]
2960.
Vienam patīk māte, otram meita.
2961.
Ne ik dienas māte raušus (pīrāgus;
karašas) cep. [SG]
2962.
Viena māte spēj desmit bērniem maizi
dot, bet desmit bērni nespēj vienu
māti uzturēt.
2963.
Māte tad vien raušus cep, kad tai labi
milti.
2964.
Kāda māte, tāda meita. [S]
2965.
Lai paliek, kā māte teica: aitiņa par
rubli, ādiņa atpakaļ.
2966.
Mātei noplist azote, priekš bērniem
krājot.
2967.
Pieglaužas kā pie mātes. [J]
2968.
Bez mātes auguši bērni ir palaidnīgi.
2969.
Vai mātes dēļ jāiet ar suņiem ienaidā.
2970.
Arī vienas mātes bērni nav vienādi.
2971.
Vienas mātes bērni — ne visi vienu
slotu pērti, ne visiem viena laime.
[U]
2972.
Atsities mātes (tēva) ģimī. [E(E)]
2973.
Tam vēl mātes piens aiz lūpas.
2974.
Mātes rokas allaž mīkstākas. [S]
2975.
Svešas mātes vārds vairāk sāp nekā
savas mātes kūliens.
2976.
Sirmi mati, bet prāta maz. [D]
2977.
(No bailēm) mati ceļas stāvus.
2978.
(Sievai) gaži mati, īss padoms.
2979.
Mati kā cerbuki.
2980.
Lai pūst mati, kad nav tēvam cepures
(kad tēvs cepures nedod).
2981.
Kas nu dos māti, kas nav māte.
2982.
Kas māti neklausa, tas kukuli pelnos
cep.
2983.
Aiz matiem pievilks.
2984.
Mafis, Matīs, velns tevi krātīs!
2985.
Sanākt matos. [D]
2986.
Smalks kā mats.

2987. Lepns iet, ka ne *mats* no galvas nenokrīt.
2988. Ne par *matu*.
2989. Mazam *maz*, lielam daudz.
2990. Nav vairs *mazaisbērns*. [S]
2991. *Mazam* divi lietas grūt: augsti sniegt un dziļi brist.
2992. Lai *mazs*, kad tik labs.
2993. Kas *mazs* neraud, kad vecs nevaids!
2994. Sāc ar *mazumu*, gan Dievs tālāk palīdzēs. [S]
2995. Kas *mazumu* nesmādē, dabū daudz.
2996. Kas nesāk ar *mazumu*, tas savu mūžu netiks pie lieluma. [S]
2997. *Mednis* mednieka negaida.
2998. Aizdziedājies kā *medņu* gailis. [J]
2999. Paēdis min *medu* ar kājām, izsalkušam pat garoza salda.
3000. Ar *medu* sākas, ar rutku beidzas.
3001. Lipīgs kā *medus*.
3002. Salds kā *medus*, auksts kā ledus.
3003. Ko skaties kā uz *medus* podu?
3004. *Medus* salds, miegs vēl saldāks.
3005. Daudzi *meistari* darbu saķēzi. [S]
3006. Tu, *meistars* būdams, vari pats līdzēties. [S]
3007. *Meistars* no debesīm nekrit.
3008. Katrs savu *meistaru* atrod. [S]
3009. Neviens nav par *meistaru* piedzimis. [S]
3010. Ekur *meita!*
3011. Kaunīgs (kautrīgs) kā jauna *meita*. [J(J)]
3012. Nevar vien iztaisīties kā veca *meita*. [J]
3013. *Meita* bez tikuma kā putra bez aizdara.
3014. Tā *meita* jau daudz garozā kodusi.
3015. *Meita* kā adata (eņģelite; vālodze; uguns dzirkstele).
3016. *Meita* kā blāķis, bet darbu nav.
3017. Jo *meita* ilgāk sēd, jo Laima vietu taīsa.

3018.
Smuka *meita* glabājas,
Baltas zosis mazgājas.
3019.
Kad *meita* pie puīša lien, tad drīz kaut
kas notiek. [S]
3020.
Kāda *meita*, tāda māte.
3021.
Meita zied kā roze. [J]
3022.
Labāk ar godu veca *meita* nekā ar ne-
godu jauna sieva.
3023.
Slinkai *meitai* zobi sāp.
3024.
Smukai *meitai* nesmuks tikums.
3025.
Smukām *meitām* allaž taisnība.
3026.
Trīs *meitas*, divi ķēves dzen saimnieku
no mājām ārā.
3027.
Meitas vairāk meklē puīšus, nekā puīši
pēc *meitām* precē. [M]
3028.
Ķītra *meitene*: diezputru ēdot, viņa
nemaz nenolejas.
3029.
Meitiņ, ar godiņu! [S]
3030.
Kas par daudz, tas par daudz —
Ka man' vecu *meitu* sauc.
3031.
Audzēj' *meitu*, audzēj' i kumeļu.
3032.
Meklē, tad atdarīsi — klaudzini, tad
atvērs.
3033.
Ko (kas) *meklē*, to (tas) atrod.
3034.
Ko *meklēja*, to dabūja.
3035.
Katrs dzied savā *meldijā*.
3036.
Ku nu dziedī, kad nav *meldiņa!*
3037.
Asa *mēle*. [J]
3038.
Viņam ļauna *mēle*. [D]
3039.
Asa *mēle* ātri atgriežas.
3040.
Miksta *mēle*, bet blēdīga sirds. [M]
3041.
Mēle bez kauliem.
3042.
Kad jādara (jāmaksā; jārunā), tad *mēle*
balta. [J(J)]
3043.
Asa *mēle* griež vairāk nekā nazis.
3044.
Mēle kā apstīpota. [U]
3045.
Mēle kā atspole.
3046.
Mēle kā lize. [J]
3047.
Mēle kā šautuve, mute kā vācele.
3048.
Svēta *mēle* — ļauna sirds.

3049. <i>Mēle</i> maza, bet lielas lietas pastrādā.	3064. Tas man tepat uz <i>mēles</i> ir (tepat <i>mēles</i> galā). [S(J)]
3050. <i>Mēle</i> melš un vārdi kļūdās.	3065. Vārds paliek <i>mēles</i> galā. [D]
3051. Ja <i>mēle</i> mutē — nepazudīsi.	3066. No savas paša <i>mēles</i> izsūcis.
3052. Tam jau <i>mēle</i> niez.	3067. (Tev) deviņas <i>mēles</i> (kā čūskai).
3053. <i>Mēle</i> nokauj (nocērt), <i>mēle</i> pakar. [S]	3068. Uz <i>mēles</i> medus, apakš <i>mēles</i> ledus (sirdī ledus).
3054. Kaut tev <i>mēle</i> nopūtu!	3069. No <i>mēles</i> nokasīt [= izdomāt, melot]. [S]
3055. Gaŗa <i>mēle</i> piesolīt, īsa roka padot.	3070. Ļauŗu <i>mēlēs</i> nākt (būt).
3056. Vai tev <i>mēle</i> piesieta? [S]	3071. <i>Meli</i> daudzreiz taisnībai par ķīlu.
3057. Kam <i>mēle</i> , tam pīrāgs; kam ķēve, tam kumeļš.	3072. <i>Meli</i> ir velna bērni.
3058. <i>Mēle</i> stīva kā galoda.	3073. <i>Meli</i> nesāp. [S]
3059. Gara <i>mēle</i> sūlejūt, eisas rūkas īdūdūt.	3074. <i>Meli</i> — taisnības ielāps.
3060. Tam <i>mēle</i> tā apkārt iet kā ūdens vai vēja dzirnas. [M]	3075. Ar izveicīgu <i>mēli</i> . [D]
3061. Tam gaŗa <i>mēle</i> : visu aizkar (aizķer).	3076. Turi <i>mēli</i> aiz zobiem!
3062. Kaut tu labāk būtu <i>mēlē</i> iekodies, nekā aplam runājis. [S]	3077. Ko velti <i>mēli</i> deldēt?
3063. Ar divi <i>mēlēm</i> runāt. [U]	3078. Skrien, <i>mēli</i> izkāris.
	3079. Ar mīkstu <i>mēli</i> izvīlināt (novilt). [S]
	3080. <i>Mēli</i> mutē grozīt. [S]

3081.
Ar *mēli* mutē nevar maldīties.
3082.
Kas *mēli* palaiž, tam slikti iet.
3083.
Kad *mēli* satur, tad labi iet.
3084.
Ar mīkstu *mēli* un saldiem vārdiem. [S]
3085.
Nevar vien *mēli* valdīt. [S]
3086.
Mēli valdīt un klusu ciest ir liela skunste. [S]
3087.
Valdi *mēli* un nagus, tad visur iztiksi. [S]
3088.
Tik gards, ka *mēli* var norīt. [J]
3089.
Ar *mēli* var otram muguru pārlauzt.
3090.
Labāk iekod *mēli* zobos nekā neva-
jadzīgu vārdu izteic.
3091.
Labāk sakod *mēli* zobos nekā pļāpā.
3092.
Sakūd *mēli* zūbūs!
3093.
No *meliem* ausis kust.
3094.
Meliem īsas kājas: drīz var panākt. [S]
3095.
Kaujas ar *meliem* kā suns ar blusām.
3096.
Ar *meliem* tālu netiek.
3097.
Mēlite kā gaļas šķēlīte.
3098.
Melkuļa alga pie velna valga.
3099.
Ņemas melnās *miesās*.
3100.
Lai *melna*, kad tik saldena [saka par
putru].
3101.
Ne tik daudz kā *melns* aiz naga.
3102.
Melns uz balta.
3103.
Netaisi *melnu*, kas balts ir.
3104.
Netaisi *melnu* par baltu.
3105.
Melnums baltumā labi atspīd. [S]
3106.
Kur *melnums*, tur caurums.
3107.
Melo, bet melo pa godam.
3108.
Melo, ka nevar pienākt.
3109.
Melo, kā gribi, savu tev nedošu un
tava arī neņemšu.
3110.
Melo kā suns. [S]
3111.
Melo vienā melošanā (tavu melošanu). [J]
3112.
Melot — negoda amats. [S]

3113. Kas <i>melo</i> , tas zog.		3130. Visi <i>mēsli</i> peld pa virsu.	
3114. Viņš šodien melstīn <i>melš</i> .	[S]	3131. Kur <i>mēsli</i> , tur maize.	
3115. <i>Melu</i> pilns kā suns blusu.		3132. Kur slauka, tur <i>mēsli</i> rodas.	
3116. <i>Melus</i> drīz daudzina.	[S]	3133. Kur <i>mēsli</i> , tur mušas.	[J]
3117. Runā par deviņiem <i>mēmiem</i> .		3134. No <i>mēsliem</i> padoms jālasa.	
3118. Paliek kā <i>mēms</i> .	[E]	3135. Spindz kā <i>mēslu</i> muša.	[J]
3119. Runā kā ar <i>mēmu</i> .	[J]	3136. Nejauc vecus <i>mēslus!</i>	[S]
3120. Bāls (pilns) kā <i>mēness</i> .		3137. Jo <i>mēslus</i> rakā, jo <i>mēsli</i> smird.	
3121. Neapsmādē <i>mēness</i> gaismu, kamēr saule nav lēkusi.		3138. Pats <i>meš</i> , pats auž.	
3122. <i>Mēness</i> (saule) maitājas.	[S]	3139. Vecs <i>mezgls</i> grūti raisāms.	
3123. Nemēro visus pēc vienas <i>mērauklas</i> .		3140. Jauns <i>mezgls</i> viegli raisāms.	
3124. Tas jau no <i>mēra</i> (<i>mēru</i>) laikiem.		3141. Šuj ko šūdams, aizmet <i>mezglu!</i>	
3125. Velkas kā <i>mēris</i> .		3142. Uz <i>meža</i> zemi nevajaga <i>mēslus</i> vest.	
3126. <i>Mērs</i> mutē.		3143. No <i>meža</i> vests uz <i>mežu</i> raugās.	
3127. <i>Mērs</i> pilns.	[S]	3144. Ienācis kā <i>mežā</i> .	[J]
3128. Tas jau savu <i>mēru</i> iepildījis.	[S]	3145. Skan (atbalsojas) kā <i>mežā</i> .	[J(J)]
3129. Ar kādu <i>mēru</i> (tu) mērisi, ar tādu tev atmēris.		3146. Kā <i>mežā</i> audzis.	[S]

3147.
Mežā būdams, mežu meklē.
3148.
Jo dziļāk mežā, jo vairāk malkas.
3149.
Raud, kā mežā lapas birst.
3150.
Kā (jo) mežā sauc, tā (jo) atskan (at-
saucas). [S]
3151.
Skrien kā mežazvērs.
3152.
Mežazvērs uz mežu veņas.
3153.
Mežs ap ausīm, klajums ap acīm. [Sp]
3154.
Mežs bijis, mežs būs.
3155.
Gan mežs [= žagari, rīkstes] iemācīs.
3156.
Kā lai redz mežu, kad koki priekšā.
3157.
Uz mežu malku neved.
3158.
Valkā mici, glabā vīru!
3159.
Mīda kā tārupu. [S]
3160.
No miega maizi (raušus) necep.
3161.
Žāvājas kā miega negulējis.
3162.
Plijas (lien) virsū (uzmācas) kā miegs.
3163.
Salds kā miegs.
3164.
Uznāca kā miegs.
3165.
Miegs acis rausta. [U]
3166.
Miegs nabagu manta.
3167.
Kaujas ar miegu (miega badu). [S(J)]
3168.
Streipuļo kā mieļu piedzēris.
3169.
Miers baro, nemiers posta. [S]
3170.
Miers dod maizi, dumpis — raizi.
3171.
Miers un Dievs. [J]
3172.
Miesām radi, ne mantām.
3173.
Tam nav nekā ne pie miesas, ne pie
dvēseles. [S]
3174.
Dreb pie visām miesām. [J]
3175.
Ar miesu dari ko gribi, tikai drānas
neplēs.
3176.
Piedzēries kā miets.
3177.
Stāv kā (iemiets) miets.
3178.
Stīvs kā miets. [J]
3179.
Taisns kā miets.
3180.
Domāt, ka būtu mietu norijis [šaka, ja
kāds pārspīlēti stalti iet].

3181.
Kā ar *mietu* pa pieri.
3182.
Nemal vienu *miezi!*
3183.
Kur *miežu* grauds gul, tur rudzu grauds
nevar gulēt. [SG]
3184.
Namīļuoj *mīga*, lai napalic nabags.
3185.
Nu *mīga* kažūka naizšyus.
3186.
Maldās kā *miglā* (kā pa *miglu*). [J(J)]
3187.
Nelaid *miglu* acīs!
3188.
Dzīvo kā pa *miglu*.
3189.
Cik *mīklas*, tik kļiņģeru.
3190.
Miksts kā izmieksķēta postalāda. [J]
3191.
Jo *mīlē*, jo cienī. [S]
3192.
Kas *mīlē*, tas cieš.
3193.
Ko *mīlē*, tas tiek pārmācīts.
3194.
Kas *mīlējams*, tas pārmācāms.
3195.
Kas *mīlējas*, tie ķīvējas.
3196.
Mīlestības alga — *mīlestība*.
3197.
Mīlestība (*mīliba*) ir akla (bez acīm).
[S(S)]
3198.
Mīlestība ir debess viešņa.
3199.
Mīlestība kā sīraps stieejas.
3200.
Mīlestība nav pērkama, bet iegūstama.
3201.
Mīlestība nekad nebeidzas, tā panes
visu un piedod visu.
3202.
Mīlestība neļauņojas, kad arī tiek ar
suni rīdīta.
3203.
Veca mīlestība nerūs (nezūd; nesairst).
3204.
Pirmā *mīlestība* nerūsē, kaut septiņus
gadus renstelē gulējusi.
3205.
Mīlestība pi ļaudim lobuok kai sudrabs
un zalts.
3206.
Kur *mīlestība*, tur Dievs.
3207.
Kur *mīlestība*, tur svētība.
3208.
Kur *mīlestība*, tur asaras.
3209.
Kur papriekš liela *mīlestība*, tur pēc
liela ienaidība.
3210.
Mīlestībā draugu nav.
3211.
Mīlestībai nav neviens žogs par augstu.

3212.
Mīlestības dāvanas nedara nabagu.
3213.
Kas *mīlestību* sēj, tas *mīlestību* pļauj (pļaus).
3214.
Mīlestību, uguni un kāsuli nevar paslēpt.
3215.
Mīlīga kā ziedoņa vēsma.
3216.
Mīlīgs kā jērs.
3217.
Stīvs kā *milna*.
3218.
Milti gaisā, sēnala maisā.
3219.
Nevienam *milti* nebirst nemaļot. [U]
3220.
Iegrābies kā kroņa *miltos*.
3221.
Samal *miltos!*
3222.
Mīrā lobuok gorūziņa nakai naidā pluociņš.
3223.
To pat *mirdams* var ēst. [J]
3224.
Neskaties uz *mirdzuma*, bet uz labuma!
3225.
Miris neizpļāpās. [J]
3226.
Kas *miris*, augšā necelsies.
3227.
Miris pie tiesām (patiešām) nesūdzēs.
3228.
Auksts (stīvs) kā *mironis* (liķis). [J(J)]
3229.
Mironis — ne mālderis, Jurba — ne pagasta vecākais.
3230.
Jāgaida kā uz *miršanu*. [S]
3231.
Labāk *mirf*, nekā savu tautu aizmirst.
3232.
Žēl *misas*, žēl *viešņas*.
3233.
Klab (un čīkst) kā (vecas) *mīkstiklas*. [S]
3234.
Kas tā par *modi* — ar nagiem pa bļodu!
3235.
Kad ellē *moku* trūkst, kad muižā darbu!
3236.
Mori nevar baltu nomazgāt.
3237.
Melnš kā *moris*.
3238.
Gari *moti*, eiss padūms.
3239.
Kūmar meitiņas *mozas*, skraida kai kozas.
3240.
Vaigs spīd kā *Mozum*.
3241.
Tik *možs*, tik drošs kā žēluma gals.
3242.
Resna kā *muca*.
3243.
Tukša *muca* skan, pilna neskan.

3244.
Tukša muca tālu skan.
3245.
Mucā audzis, pa spundi barots. [SG]
3246.
Lej kā caurā mucā. [J]
3247.
Dzeņ, kamēr mucai dibens rēgojas.
3248.
Sēž kā uz pulveņa mucas.
3249.
Vecas mucas tek.
3250.
Apaļa kā mucīņa.
3251.
Labs mudinātājs ir pusdarba darītājs. [SG]
3252.
Tev jau mugura niez. [S]
3253.
Kam mugura niez, gan tas kasītāju atrod. [S]
3254.
Zīžu rota mugurā,
Salmu grīste vēderā.
3255.
Kažoks, svārki mugurā,
Sievasmāte kubulā.
3256.
Tā nav nekāda lielā muiža [= sākums vien]. [U]
3257.
Liela muiža, pulka puīšu.
3258.
Kāda muiža, tāds kungs.
3259.
Kad muižā darba trūkst, kad ellē velnu!
3260.
Muižā labas dienas apnicis, sētā bada kaulus kremt. [S]
3261.
Vai Dievam dienu trūkst, vai muižai darba.
3262.
Kur muižas cūka, tur tā ļenkause arī pakaj.
3263.
Kas pēc muižas kāro, mājas dabūs.
3264.
Balta kā muižniece (vāciete).
3265.
Lepns kā muižnieka staļļa puisis.
3266.
Pieēdis kā poļu muižnieks.
3267.
Muižnieks brauc ar sešiem zirgiem, nabags iet ar diviem spieķiem, bet pie kapa panāk to.
3268.
Nāc (nu) uz muižu!
3269.
Stāv kā muižu pārdevis.
3270.
Muld tavu muldēšanu.
3271.
Ar mulki ols napadarīsi, ka padarīsi — naizdzersī.
3272.
Neizliecies par mulķi! [J]
3273.
Kad mulķi runā, tad gudrie stāv klusu.
3274.
Ko ar klibu dancot, ko ar mulķi runāt.

3275.
Ko ar *mulķi* runāt, ko ar pliku plūk-
ties.
3276.
Mulķi, še desa!
3277.
Mulķim dienu mūžu laime.
3278.
Mulķim mulķa alga (nelaime; laime).
3279.
Mulķim mulķības atliku likām.
3280.
Ko nu *mulķim* prasi.
3281.
Mulķim vienmēr laime. [D]
3282.
Mulķim viss ir nieks.
3283.
Mulķis arī baznīcā dabū pērienu,
gudrs ne uz tirga.
3284.
Tad ta *mulķis*, ka *mulķis*: ne putna
nepazīst!
3285.
Viņš nav tāds *mulķis*, kā izskatās. [D]
3286.
Mulķis kā pulķis: kur dzen, tur lien.
3287.
Mulķis kā vācietis (kā zābaks; kā žīda
blusa; kā zeķe).
3288.
Mulķis nezina, ar kuŗu roku krustu
pārmest.
3289.
Mulķis mulķi par lopu sauc. [S]
3290.
Mulķis paliek mulķis. [S]
3291.
Mulķis skrien, gudrs ķeŗ.
3292.
Ko tas *mulķis* zin! [S]
3293.
Ak tu mīļo *mulķīti!* [U]
3294.
Jo vāluok *muocīs*, jo grytuok nuoksis.
3295.
Kai *muoja* bez jumta, tai sīva bez veira.
3296.
Murdā būt [= būt sprukās]. [U]
3297.
Pilns kā *murds*.
3298.
Grābstās kā gar *mūri*.
3299.
Mēms kā *mūris*.
3300.
Dulna (staiplās) kā rudens *muša*.
3301.
Ko dziedī, *muša*, kad zirgs vēl nav
sprādzis!
3302.
(Krīt) kā *muša* (*lapsene*) uz medus.
3303.
Katrai *mušai* savs zirnekļis.
3304.
Tiesa, *mušai* sešas kājas.
3305.
(Viņš) ne *mušai* no deguna nenodzen.
3306.
Sprāgst kā *mušas* rudenī. [J]
3307.
Spindz kā *mušas* uz lietu. [J]

3308.
Netaisi no mušas ziloni!
3309.
Pavasārī vismazākā mušiņa paliek
dulla.
3310.
Neķer uz mušpapīra!
3311.
Slinkam (sliņķim) gudra *mute*.
3312.
Vai tev *mute* aizsalusi?
3313.
Kaut tev *mute* ar zilu uguni izdegtu!
3314.
Ne *mute*, bet darbs rāda meistarū. [S]
3315.
Kas ātri strebĵ, tam *mute* deg.
3316.
Ko *mute* grēko, (to) mugura iznes.
[L,S]
3317.
Piedzērusi *mute* izpļāpā visu, kas uz
sirds. [S]
3318.
Mute kā kažoka piedurkne.
3319.
Mute kā laidars (lākturis; mīstikla;
pastala; ragavas; diķis; šķūņa dur-
vis; vācele).
3320.
Mute, ka nevar ar četriem zirgiem
priekšā aizbraukt.
3321.
Mute (verd) kā putas katls. [L(S)]
3322.
Mute kā Raunas vārti.
3323.
Tam tāda *mute*, ka tur var maza bērna
autiņus izmazgāt.
3324.
Mute kā vārstulis (vāgūzis).
3325.
Tam *mute* labā (istā) vietā iemetusies.
3326.
Mute līdz ausīm, (darba nenieka).
3327.
Tauka *mute*, mēslaini nagi.
3328.
Neganta *mute* (*mēle*), neganti meli. [S]
3329.
Klusa *mute* neizpļāpās. [S]
3330.
Ēd, kamēr sīva *mute* paliek!
3331.
Ko *mute* pelna, to mugura izrēdī (nes;
maksā; izcieš; to mugurai jācieš).
[SG]
3332.
Mute šķība kā butei (plekstei). [J]
3333.
Skaista *mute* un skaista sirds reti gadās
kopā. [S]
3334.
Mutē iespļaut. [S]
3335.
Mutē medus, sirdī ledus. [S]
3336.
Kas *mutē*, tas laukā.
3337.
Mutei divi sētiņas priekšā: pār vienu
(mēli) laid, pie otras saturi. [(Sp)]
3338.
Savai *mutei* laupīt (atraut). [S]
3339.
Gaida atplēstām *mutēm*.

3340.		3356.	
<i>Mutes</i> bajārs.		Saki vien, pa <i>muti</i> jau nesītis.	[J]
3341.		3357.	
No tavas <i>mates</i> Dieva ausī!	[S]	Otram <i>muti</i> nevar aizsiet (aizbāzt).	
3342.		3358.	
Viens otram no <i>mates</i> laukā rauj.	[J]	Kam lai plātu savu <i>muti</i> par otru. (Kam es iešu par otru <i>muti</i> plātīt.)	[E,S]
3343.		3359.	
Nedz pie <i>mates</i> , nedz pie rokas.	[S]	Ar <i>muti</i> pie Dieva, ar dvēseli pie velna.	
3344.		3360.	
Tas nav uz <i>mates</i> kritis.		<i>Muti</i> labi plati atvērt (atdarīt).	[(S)]
3345.		3361.	
Nav, ko pie <i>mates</i> likt.	[U]	Velti <i>muti</i> plātīt (vārstīt).	[D]
3346.		3362.	
Kā uz <i>mates</i> sists.		Ar <i>muti</i> Rīgā, ar darbiem aizkrāsne (zem galda).	
3347.		3363.	
Brauc ar <i>muti</i> .		Valdi <i>muti</i> un rokas, tad dzīvosi simts gadū.	
3348.		3364.	
Ēd ar gardu <i>muti</i> .	[J]	Viss var būt, tik <i>muti</i> savaldi.	
3349.		3365.	
Nedzisini <i>muti!</i>		Tuti <i>muti</i> , uzkod uti, uzstreb skābu putru!	[S]
3350.		3366.	
Turi <i>muti!</i>	[S]	Gaļi pirksti kā <i>mūzikanam</i> .	
3351.		3367.	
Tā iebaidīts, ka nedrīkst ne <i>muti</i> at- darīt.	[S]	Ekur <i>mūzikanis!</i> izsauca Andžs, suni maisā bāzdams.	
3352.		3368.	
Turi <i>muti</i> , dabūsi pusi!		<i>Mūža</i> gala neviens nevar saredzēt.	
3353.		3369.	
Naskaiti, <i>muti</i> izplēts, vuordu!		<i>Mūžā</i> jāredz daža diena gan balta, gan nebalta.	
3354.			
Ko pa <i>muti</i> izrunā, to pa nāsīm lai sarauj.			
3355.			
Plāta <i>muti</i> kā zivs uz sauszemes.			

3370.
Neesi tik zūdīgs: tavam mūžam jau pietiks.

3371.
Tas pastāvēs mūžīgi un trīs dienas.

3372.
Mūžs nav deguna gals — ar roku ne-
aptaustīsi.

3373.
Mūžs mana skola un liktenis mans skolotājs.

3374.
Mūžs raibs kā dzeņa vēders. [J]

3375.
Mūžs sūrs kā vērmeles.

N

3376.
Nabadzība nav grēks. [D]

3377.
Nodzēries līdz nabadzībai. [J]

3378.
Vai nu nabadzības dēļ lepnību zaudēt (atmest).

3379.
Tas viņam maksā visu viņa nabadzību. [S]

3380.
Visu savu nabadzību atstāj vējiem. [U]

3381.
Ar nabadzību kauties. [E]

3382.
Kas nabaga bērnam kliņģeri (veģi: rausi; labu) dos. [L]

3383.
Nabaga ļaudis ne lēti zeļ.

3384.
Izkusis kā nabaga sviests.

3385.
Nabaga tarba, grūta tarba.

3386.
Kas dos nabagam ar lielgabalu šaut.

3387.
Nabagam arī nūja nav balsts.

3388.
Kas dos nabagam bagātu sievu.

3389.
Kas dos nabagam bajāra meitu.

3390.
Nabagam būs allaž mālus mīt, bagātais dodas pa mikstu zāli.

3391.
Kas dos nabagam desu (medu).

3392.
Pasaki nabagam, nabags — kūzei, kūze — visai pasaulei.

3393.
Nabagam pēdējo nabadzību atņem. [S]

3394.
Nabagam plikus kaulus jāgrauž. [S]

3395.
Nabags ar taisnību, bagāts ar naudu.

3396.
Nabags baro tauku, bagāts — liesu.

3397.
Cīnās kā nabags gar desu.

3398.			3414.	
<i>Nabags</i> lēti nezeļ.	[S]		Strādā (lielās; rauj; skrien; dzer), ko <i>nagi</i> nes.	[U]
3399.			3415.	
Ko <i>nabags</i> nabagam prasa — lai prasa bajāram.			Tev jau <i>nagi</i> niez.	[S]
3400.			3416.	
Labāk viens <i>nabags</i> nekā divi.			Kam <i>nagi</i> , tam maize.	[U]
3401.			3417.	
<i>Nabags</i> no nabaga niekus prasa.			Kam gaŗi <i>nagi</i> , tas zog.	
3402.			3418.	
<i>Nabags</i> (velns), pirtī ticis, grib lāvā.			Allaž kaut kas pielīp pie <i>nagiem</i> .	[S]
3403.			3419.	
Paēdis kā <i>nabagu</i> kāzās.			(Nem) kā bez <i>nagiem</i> .	[J(J)]
3404.			3420.	
<i>Nabagu</i> (<i>nabagus</i>) katrs (ikviens) spaida.	[(SG)]		Līdz ar <i>nagiem</i> .	
3405.			3421.	
<i>Naboga</i> vysta kunga sētiņu lauž.			(Viņš) nebīstas ne par <i>nagiem</i> , ne par ragiem.	
3406.			3422.	
Koč <i>nabogs</i> , bet gostim rods.			Tas ir kā <i>nagla</i> zārkā.	[J]
3407.			3423.	
Kā nācis, tā gājis.			Kā <i>naglai</i> uz galvas.	
3408.			3424.	
Kas viegli nācis, tas viegli iet.			Pie vienas <i>naglas</i> daudz zaķu pakar.	
3409.			3425.	
Nācu daudz lūgt, maz dabūt.			Kuŗu <i>naglu</i> sit, tā aplikst.	
3410.			3426.	
Ne tik, cik melns aiz <i>naga</i> (cik acs var panest).	[U]		Nu ir <i>nagos!</i>	
3411.			3427.	
Tas man pa <i>nagam</i> .			Tam ir (gan) <i>nags!</i>	
3412.			3428.	
Viņam gaŗi <i>nagi</i> .	[E]		Kam <i>nags</i> , tam daļa (tiesa; maize).	[U]
3413.			3429.	
<i>Nagi</i> kā šķipeles.	[J]		Palaist <i>nagus</i> (<i>pirkstus</i>).	[D]

3430. Ko iesāk, pie tā <i>nagus</i> apsvilina (apdedzina). [E]	3446. <i>Maluot namaluojū</i> , bet taisneības narunuojū.
3431. Par ko <i>nagus</i> dedzināt, kad stangas ir.	3447. Kur melnas <i>namdurvis</i> , tur baltas meitas.
3432. Nesaldē <i>nagus</i> , laidies dibenā!	3448. <i>Pats sev nastu</i> uzliek. [S]
3433. Tas savus <i>nagus</i> nevalda. [S]	3449. Kas <i>nataisneibu</i> sēj, tys bādas pļauņ.
3434. Bada <i>nagus</i> pie citu ļaužu mantas. [E]	3450. <i>Nataisns</i> nuoks nalaimē, bet taisns panuoks lobu.
3435. Sadedzinātus <i>nagus</i> pie uguns nebāzīs.	3451. Peņas (skrien) kā pliks pa nātrēm.
3436. Kas <i>nagus</i> un mēli savalda, tam visur dzīvība salda. [S]	3452. <i>Nātres</i> aug nesētas, kvieši ir sēti neaug.
3437. Ar <i>naidu</i> nekā nepanāksi. [J]	3453. Mētājas kā veca <i>nauda</i> .
3438. Lai nāk, kas nākdams.	3454. Veca <i>nauda</i> atpakaļ nāk.
3439. Kas pirmāk nāk, tas pirmāk dabū. [S]	3455. <i>Nauda</i> gribas skaitāma.
3440. Kā nāk, tā iet.	3456. <i>Nauda</i> gudra — vīra rokā.
3441. Kas pirmāk nāk, tas agrāk sāk. [S]	3457. Jo <i>nauda</i> , jo gods. [S]
3442. Kas lēni (reti) nāk, tas labi nāk. [S]	3458. <i>Nauda</i> kā brīžiem, maize kā gadiem, bet laba lieta pietiek mūžam.
3443. Kas reti nāk, to labi cienā.	3459. <i>Nauda</i> kā laikiem, maize kā gadiem, labs vīrs visu mūžu.
3444. <i>Nāk</i> virsū kā melna nakts.	3460. <i>Nauda</i> kā dubļi.
3445. <i>Nakts</i> nav ceļavīra draugs. [S]	3461. <i>Nauda</i> kā par kviešiem.

3462.
Nauda ķešas neplēš.
3463.
Ne*ba nauda* mūs pelna — mēs pelnām
naudu.
3464.
Nauda naudu pelna.
3465.
Ko maisies kā veca *nauda* pa tirgu!
3466.
Nauda spēj daudz, mīlestība spēj visu.
3467.
Nauda stiprāka par taisnību.
3468.
Kāda *nauda*, tāda prece. [L,S]
3469.
Kam *nauda*, tam tiesa. [S]
3470.
Kur *nauda*, tur nav trūkuma.
3471.
Nauda un pātari jāskaita.
3472.
Nauda var daudz, mīlestība visu.
3473.
Ieprecēties labā *naudā*. [S]
3474.
Naudas kā pelavu (spaļu; pelu; kā
velnam pelavu; kā mēslu). [S]
3475.
Žīds pēc *naudas* kā velns pēc dvēseles.
3476.
Sēd uz savas *naudas* kā velns uz
dvēseles.
3477.
Kam nav *naudas*, lai nedomā par
mīlestību.
3478.
Naudas lietu nekad nesagaidīsi.
3479.
Sietiņu *naudas* un kažoku ar ādas
oderi [saka puisis līgstot pie saim-
nieka].
3480.
Raus *naudu*, bet nemirsti badu!
3481.
Par *naudu* ir velns danco (un Dievs
grēkus piedod).
3482.
Mīlestība nav par *naudu* pērkama.
3483.
Šodien par *naudu*, rīt par velti.
3484.
Par *naudu* var (Rīgā) visu dabūt, tik
tēva (un) mātes (un putna piena)
vien ne.
3485.
Par *naudu* viss dabūjams (pērkams;
iegūstams). [D]
3486.
Apnicis kā *nāve*.
3487.
Plijas virsū kā rūgta *nāve* (kā *miegs*;
kā *nelabais*).
3488.
Velkas pakaļ kā *nāve* (*mēris*). [J(J)]
3489.
To var ēst ir tad, kad *nāve* dvēseli
ņem.
3490.
Nāve jau zobu (deguna) galā. [L]
3491.
Ak *nāve*, kur cirvis, — še kur man
bomis!
3492.
Nāve nāk negaidāma.

3493.
Nāve nelūko gadus, (neprasa pēc gadiem). [S]
3494.
Nāve tuvāk nekā kreklis.
3495.
Kas put, put — vai vienam nāve vai otram.
3496.
Nāve zobos neskatās.
3497.
Aizgāja (aiziet) kā pēc nāves.
3498.
Nāves ceļš visiem jāstaigā.
3499.
Nebīsties nāves dēļ — ellē rūmes diezgan.
3500.
Bez nāves ir ods nemirs.
3501.
Priekš nāves zāļu nav. [S]
3502.
No nāves neviens neizbēgs.
3503.
Tas ir pēc nāves sūtāms.
3504.
Nebīsties no nāves — vienreiz tā kā tā jāmirst.
3505.
Priekš nāves zirgu nejūdz.
3506.
Tas jau ir ar nāvi (nāvei) trīs gadi parādā.
3507.
Griež kā ar nazi.
3508.
Ar neasu nazi nevar pagriezt.
3509.
Asam (vecam) nazim plāni zobi.
3510.
Kam nava naziņ', lai ēd ar naziņ'. [SG]
3511.
Atgriezts nazis nekož. [S]
3512.
Tas man kā nazis sirdī. [S]
3513.
Nazis tā nekož kā zemnieks, kas ticis par junkuru. [S]
3514.
Tas noticis pie daža, kam nav sava naža.
3515.
Taupi priekš nebaltas dienas.
3516.
Nebāzies vidū (starpā)! [J(J)]
3517.
Ko nebēdnieks bēdā! [S]
3518.
Dzīvo uz nebēdu kā putns zara galā.
3519.
Noklīdis uz neceļiem. [D]
3520.
Kas man nedeg, to es nedzēšu.
3521.
Četras nedēļas skolā gājis, bet vēl nav īsti gudrs.
3522.
Brauc kā par seši nedēļi.
3523.
Nedižojies ar to, kas vēl nav sasniegts. [S]
3524.
Kas lāgā nedzird, (tas) slikti padara.

3525.
Lai *neēd*, ka tik strādā.
3526.
Vai *neēda*, kad bija vai neēdis, kad būs.
3527.
Ceļ kā *neēdis*.
3528.
Rij *neēdis*.
3529.
Neēdušam galva sāp, *paēdušam* vēders.
3530.
Paēdis neēdušu nesaprot.
3531.
Neej ar stipru plēsties (lauzties), ar bagātu tiesāties.
3532.
Nāk virsū kā *negaiiss* (*negaisa mākonis*; *melns mākonis*). [J(J)]
3533.
Tā lieta ir *negalā*. [U]
3534.
Negoda valodas. [J]
3535.
Jo *negrib*, jo dod.
3536.
Kas *negrib* liekties, tam grūti art.
3537.
Ko pats *negribi*, to otram nedari.
3538.
Kas *negudrs* ir, tas *gudrs* netaps. [S]
3539.
Kas *neiet*, tas arī nekrīt.
3540.
Kur *nekas* nav, tur *nekas* *neiznāk*.
3541.
Kas vairs *nekaunas*, ar tādu viss *pagalam*. [S]
3542.
Viņš nedara *neko*, kur viņam kaut kas neatlec. [S]
3543.
Vazājas kā *nelabais*.
3544.
Kā *nelaikā* dzimis. [J]
3545.
Ak tu sasodīta *nelaime!*
3546.
Gudram gudra *nelaime*.
3547.
Tā jau ir tā *nelaime!* [S]
3548.
Nelaimē ar *nelaimi* biedrojas. [S]
3549.
Liela *nelaime*, ka tu vēl neesi par kungu ticis. [S]
3550.
Nelaimē lai labāk piemetas pie cilvēka nekā pie lopa.
3551.
Kad *nelaimē* nāk, tad nāk pa durvīm, pa logu.
3552.
Nelaimē nenāk lūdzama.
3553.
Nelaimē nenāk viena. [J]
- 3553¹.
Kad zinātu, kur *nelaimē* notiek, tad neviens netiktu nelaimīgs.
3554.
Nelaimē nelaimes galā. [SG]

3555.
Nelaipe nenāk brēkdama (kliegdama; saukdama). [(S)]
3556.
 Kad *nelaipe* notikusi, tad visi ir gudri.
3557.
 Kad *nelaipe* spiež, tad tiesa [?taisnība] kļuvis cieš. [S]
3558.
 Viņam *nelaipe* uzkrita (uzkritusi). [S]
3559.
 Sēne aug ātri, *nelaipe* vēl ātrāk.
3560.
 Negrūd cilvēku *nelaimē!* [J]
3561.
 Kas *nelaimē* dodas, tas *nelaimē* aiziet. [S]
3562.
 Bez apdoma krīt *nelaimē*, ar apdomu nāk svētība.
3563.
Nelaimē nebēdā ne par ūdeni, ne uguni. [S]
3564.
 Otra *nelaipei* nepriecājies!
3565.
Nelaipe brīdī arī no cirvja kāta uguns izsprūk.
3566.
Nelaipe brīdī i vabole gaļa.
3567.
 No cita *nelaipe* galva nesāp.
3568.
 No cita *nelaipe* mācīties. [J]
3569.
 Kur *nelaipe* negaidi, tur *nelaipe* notiek.
3570.
 No *nelaipe* neizbēgsi! [J]
3571.
 No *nelaipe* *nelaimē*. [E]
3572.
 Pēc *nelaipe* netrūkst padoms.
3573.
Nelaipe stundā ir tukša bise sprāgst.
3574.
 Tavu *nelaimi!* [E]
3575.
 Nesmej par cita (otra) *nelaimi* (asarām; bēdām)! [S]
3576.
 Nepriecājies par otra *nelaimi*, drīz pats vari tādā krist.
3577.
 Uz savu *nelaimi* saraujas, uz cita izstiepjas (izplešas).
3578.
Nelga, kas sola; vīrs, kas dara.
3579.
 Ja *nelīdzēs*, tad neskādēs.
3580.
Nelieli dienu pirms vakara, mūžu pirms nāves.
3581.
Nelielies, turpu braukdams, lielies, kad atpakaļ brauc.
3582.
Nemaisies svešās lietās. [D]
3583.
Nemal vienmēr to pašu!
3584.
Nenāc vairs pār manu sliksni! [S]
3585.
 No tā nav *nenieka!* [S]

3586.
Gulēdams nekā *nepadarīsi*.
3587.
Nepateicība ir pasaules alga. [S]
3588.
Aizdots *nepel*.
3589.
Nepinies ar viņu. [E]
3590.
Dubults *neplīst*.
3591.
Neprot ne mū, ne mē (ne bū, ne bē).
3592.
Neraudi, ar tām acīm jau debesīs netiksi!
3593.
Neraudi, gan jau viss būs labi!
3594.
Manu gan, bet *neredzu*.
3595.
Nerij tik ātri, aizrīsies! [J]
3596.
Kur *nerru* dīdi, tur jo vairāk bāžas. [S]
3597.
Nerunā gaži, bet dari!
3598.
Nerunā nekad aizacīs, pasaki acīs!
3599.
Kas labprāt *nes*, tam labprāt uzkraj.
3600.
Nesaki ne četri (visu, ko zini).
3601.
Kam *nesāp*, tas neraud.
3602.
Guļošu *nesit*.
3603.
Nesmejies otram, ka pašam tāpat ne-
notiek.
3604.
Nesmukam laba laime.
3605.
Labāk lai *nesmuks* nekā smuks guļ
grāvī piedzēris [saka sieva par ne-
glītu, bet dzērīgu vīru].
3606.
Kad *nestunda* nāk, tad pat labākie
peldētāji slikt. [S]
3607.
Labāk *netaisnību* ciest nekā darīt.
3608.
Kas *nestrādā*, tam nav jāēd. [E]
3609.
Nestreb karstu putru! [J]
3610.
Neteic visu, ko zini: vēders no tā
nesāp.
3611.
Kad *nevajag*, tad ir — kad vajag, tad
nav.
3612.
Kad *nevar*, kā grib, tad jāgrib, kā var.
3613.
Ko viens *nevar*, var otrs.
3614.
Nevienam nevar sirdī redzēt.
3615.
Netaupa nevienu. [S]
3616.
Nezāle jāizrauj ar visu sakni.
3617.
Nezāles visur ielasās (vaislojas). [S]

3618.		3632.	
Nezāles neiznikst.	[J]	Kam <i>niez</i> , tas kasās.	
3619.		3633.	
Kad <i>nezini</i> , tad nemini.		<i>Nikns</i> kā velns.	[S]
3620.		3634.	
Ko es <i>nezinu</i> , tas man nedara raizes. (Ko <i>nezinu</i> , par to nebēdāju.)	[S]	Ak tavu <i>niknumu!</i>	[S]
3621.		3635.	
Kad vienreiz tukšs, vai tādēļ <i>nezvejos?</i>		<i>Niķi</i> nelīdz, darišana līdz.	
3622.		3636.	
Lokās (klanās) kā <i>niedre</i> (vējā).		<i>Niķi</i> nelīdz, naudas vajag.	
3623.		3637.	
Noaudzis kā <i>niedre</i> .		<i>Niķu</i> kā sunim blusu.	
3624.		3638.	
<i>Nieki</i> nelīdz, darišana līdz.		<i>Nodevēja</i> alga.	[J]
3625.		3639.	
Visi tīri <i>nieki</i> pasaulē: zemnieks ir nieks, amatnieks nieks, krodzinieks nieks, namnieks nieks, muižnieks arīdzan nieks, bet baznīckungs vien ir īsti kungs.	[SG]	<i>Nopērts</i> (<i>nodzēries</i>) zili melns. [S(S)]	
3626.		3640.	
Ja gribi par <i>niekiem</i> pātarot, tad ej un kāp kancelē!		Uz danča kai <i>nogs</i> , uz dorba kai <i>rogs</i> .	
3627.		3641.	
Kas <i>niekiem</i> tic, tas pievilts kļūs.		<i>Nojāņojis</i> visu nakti.	[J]
3628.		3642.	
Ne par <i>nieku</i> , ne par lieku.		Septiņas reizes <i>nomēro</i> , vienreiz <i>no-</i> <i>griez</i> .	
3629.		3643.	
<i>Nieku</i> pilns kā suns blusu.		Man visas malas kā <i>noņemtas</i> [= man visi locekļi noguruši].	[U]
3630.		3644.	
Gudrs <i>niekus</i> negrib.		Ko viens <i>nopelna</i> , to otrs apēd.	
3631.		3645.	
Kā <i>niere</i> taukos (pa taukiem).	[U]	Sarkans kā <i>nopliķēts</i> .	
		3646.	
		<i>Noputējis</i> kā kūlējs.	[J]
		3647.	
		<i>Noskrubinājis</i> kā pele.	[J]

3648.	Vazājas kā nosprādzis.		3656.	Papriekš nožņaudz un tad pūš no priekšas un no pakaļas. [S]
3649.	Raujas nosvīdis.	[J]	3657.	Katrai nūjai divi gali.
3650.	Kas <i>noticis</i> , tas <i>noticis</i> .	[D]	3658.	Nūjiniekam jāstāv pie durvīm. [S]
3651.	Pēc, kad <i>noticis</i> , visi gudri.		3659.	Saturies, līdz nūju dabūs!
3652.	Notiek daudz kas, ko nedomā.	[S]	3660.	Tas <i>numurs</i> neies cauri.
3653.	Atstāt novārtā.	[S]	3661.	Leidz <i>nuovei</i> uorstējīs, leidz <i>vacumam</i> muocīs — tu nūmersi par duraku.
3654.	Balts drīz <i>novazājas</i> .		3662.	Kas <i>nūreits</i> , to atpakaļ naatreis.
3655.	Nožēlo pats sevi, bet ne citu.			

N

3663.	Ņem iekšā, kas priekšā.		3667.	Ņemšana vieglāka nekā atdošana. [S]
3664.	Ņem, kas rokā krīt!		3668.	Ņēmējs nekad nebūs devējs.
3665.	Kur ņem, tur plok; kur liek, tur rodas.		3669.	Kad ņemšu, tad došu — vai kalnā vai lejā (vai acs vai galva)!
3666.	Kas ņemams, ņemt; kas atstājams, atstāt.		3670.	Ņerkšķ kā ņerga.

O

3671.	Labāk <i>odiņš</i> kāpostos nekā pavisam bez gaļas.		3673.	Sīc kā ods. [J]
3672.	Pievilcies (piesūcies) kā ods.		3674.	Sūc kā ods.

3675.
Tievs (viegls) kā ods.

3676.
Sārta kā zemeņu oga.

3677.
Melnš kā ogle.

3678.
Ogle arī bez liesmas deg.

3679.
(Stāv) kā uz (karstām) oglēm.

3680.
Kur vairāk ogļu, tur lielāks siltums.

3681.
Nasvīd vacajā okā māslu, var vēl
dasaīt atsadzert.

3682.
Veļas kā ola.

3683.
Iet, ka pat ola no galvas neveļas.

3684.
Nemērī citus ar savu olekti.

3685.
Kā olekti norijis.

3686.
Olkonums na bruojs.

3687.
Ar olu var draugu nopirkt.

3688.
Lūpa kā ķipja osa [ja viena lūpa stipri
atliekusies].

3689.
Sēj ar osoruom, ļaun ar prīcu.

3690.
Vai nu otra manta? Paša manta, var
darīt ko grib.

3691.
Devīgs pie otra mantas.

3692.
Priekš otra nevar nekā laba padarīt.

3693.
Kā to var otram dot, kas pašam labi
smeķ.

3694.
Dotu otram, kaut pašam negribētos.

3695.
Otram kož, pats kliez.

3696.
Kas otram labu dara, tas dabū pērienu.

3697.
Otram sit, pašam tiek.

3698.
(Uzdzert) uz otru kāju. [SG]

3699.
Stalts (stiprs; vīrs) kā ozols.

3700.
Puisis kā ozols; meitas kā bites lido
apkārt.

3701.
Kad ozols pie zemes guļ, tad katrs
grib skaidas lasīt. [M]

P

3702.
Pacietības zālite visur neaug. [S]
3703.
Tikai *pacietību!* [J]
3704.
Ar *pacietību* viss iespējams.
3705.
Kas *padarīts*, to nevar atdarīt.
3706.
Tam vēl *padegune* slapja.
3707.
Gudrākie *padomi* allaž nāk par vēlu. [S]
3708.
Trakam traks *padoms*.
3709.
Labs *padoms* dārgs. [J]
3710.
Labs *padoms* nāk ne gaidīts, ne cerēts.
3711.
Padoms un prāts vislielākā manta.
3712.
Labs *padoms* vairāk vērts nekā nauda.
3713.
Nerādi savu *padomu* citam. [S]
3714.
Vecs vīrs ar *padomu* vairāk padara nekā jauns ar spēku.
3715.
Kam kuplāka *paduse*, tam mazāk grēka.
3716.
Paēd labi, strādā prātīgi!
3717.
Labi *paēdis* — kas nekaiš labi runāt, (bet tu ej kā suns, ūdeni lakdams).
3718.
Tas tikpat kā *paēdušam* sinepes. [D]
3719.
Kādā *paēnā* sēdi, tādā priecājies.
3720.
Melna kā *pagale*.
3721.
Slinks kā *pagale*.
3722.
Viena *pagale* (vien) nedeg. [S]
3723.
No *pagales* arī lode izskrej.
3724.
Viena *pagalīte* ir kungam nedeg.
3725.
Kas pie *pagāzas* nāk, tam mieles jādzej. [S]
3726.
Auksts (drēgns) kā *pagrabā*.
3727.
Čigāns nevar noķert jūras *paipaliņu*, kā lai viņš noķer zozu tēviņu.
3728.
Uz zemiem *pakāpjas*, uz augstiem paskatās.
3729.
Kaut tu *pakārtos!*
3730.
Melo, ka *pakausis* kūp.
3731.
Viena *pakavu* nagla var zirgu nopostīt.

3732.			3748.	
<i>Paklausīgs, kas ir pie rokas.</i>	[S]		<i>Parādi ir baidek]i.</i>	[S]
3733.			3749.	
<i>Saskābis kā pakrējums.</i>			<i>Parādnieks, kas labprāt maksā, ir kā svešs putns.</i>	[S]
3734.			3750.	
<i>Aiziet aiz pakša.</i>	[S]		<i>Parāds grūta nasta.</i>	
3735.			3751.	
<i>Gatavs palaidnis.</i>	[D]		<i>Parāds nav brālis.</i>	[S]
3736.			3752.	
<i>Melnumu noberzīsi, palamu nekad.</i>			<i>Parāds nepūst.</i>	
3737.			3753.	
<i>No (plika) paldies kaķi sprāgst.</i>			<i>Parādu — kā sunim blusu.</i>	[D]
3738.			3754.	
<i>Ar paldies vien nepietiek.</i>			<i>Vairāk parādu nekā matu uz galvas.</i>	
3739.			3755.	
<i>Par paldies žīds nekā nedod.</i>			<i>Lielu parādu pamest.</i>	[S]
3740.			3756.	
<i>Ko tādām var palīdzēt, kas negrib klausīt.</i>	[S]		<i>Paradumam liels spēks.</i>	
3741.			3757.	
<i>Negaidi palīga no citiem!</i>	[D]		<i>Labāk viens paraugs nekā simts vārdu.</i>	
3742.			3758.	
<i>Lai tu lepns paliktu!</i>			<i>Kas pareģo, tas allaž alo.</i>	
3743.			3759.	
<i>Pamācīšana dod gudrību.</i>			<i>Tas jau tāds pārgudrs.</i>	[S]
3744.			3760.	
<i>Pamātes sirds nav mātes sirds.</i>	[S]		<i>Pārgudrs sev pašam par skādi.</i>	[S]
3745.			3761.	
<i>Kā uz karstas pannas.</i>			<i>Miļš pāritis (pāris) sagu] uz (siena) bomja (uz pirts kārts).</i>	
3746.			3762.	
<i>Kad spoža panniņa, tad miksts kumosipš.</i>			<i>Viss, kas pārlieku,</i>	
3747.			<i>Neder nenieku.</i>	[S]
<i>Plāns kā papīrs.</i>	[J]			

3763.	Kad tik sava pārtikšana.		3780.	Kur (vēl) tā iet kā pasaulē!	
3764.	Pārtikšana pa brīžam, bet nauda katru reizi.		3781.	Pasaulē ir kā ļunie, tā labie.	[S]
3765.	Nestāsti pasakas!	[J]	3782.	Pasaules jau neizmācīsi.	
3766.	Pļāpā kā pasaku leitīs.		3783.	Tā jau pasaules alga: labam ļauna atmaksa.	
3767.	Pasaul' pulka.	[J]	3784.	Pasaules bīstamākie zvēri ir cilvēki.	
3768.	Visa pasaule brīnījās.	[S]	3785.	Pasaules brūtgāns (brūte).	[J(J)]
3769.	Visa pasaule to daudzina.	[S]	3786.	Kas pasaules darbus izdarījis (izdaris)!	
3770.	Gan tevi pasaule izmācīs!		3787.	Kas grib pasaules godu skatīt, tam tik vajag maku kratīt.	
3771.	To jau visa pasaule zin.	[S]	3788.	Ej nu izmāci pasauli.	
3772.	Labāk plašā pasaulē nekā šaurā vēderā.		3789.	Kas nu var visu pasauli pieēdināt!	
3773.	Iznest valodas pasaulē.	[S]	3790.	Ak pasaulīt, tu ļaužu ēka!	
3774.	Pasaule par māju, debess par jumtu.		3791.	Es tevi (tavas kājas siekstā) paspaidīšu!	[E(E)]
3775.	Redz kā iet pasaulē!		3792.	Izplēties kā pastala.	[J]
3776.	Pasaulei par apsmiekl.	[S]	3793.	Lūpas kā pastalas, deguns kā ķipsis, galva kā spainis.	
3777.	Pasaulē daudz notikšanu.		3794.	Pastardien pēc pusdienas.	[J]
3778.	Pasaulē daudz netaisnības notiek.	[S]	3795.	Tu vari gaidīt līdz pastardienai.	[D]
3779.	Tā jau tas pasaulē notiek.	[U]			

3796. Vairuok <i>pastruoduosi</i> , gorduok <i>paēssi</i> .	3812. Ar <i>patiesību</i> visur var iztikt. [S]
3797. Labāk <i>paša</i> nekā otra.	3813. <i>Pafik</i> , bet netik.
3798. <i>Pašam</i> gribas, otram <i>prasa</i> .	3814. Vienam <i>patīk</i> , otram ne. [S]
3799. Šim, tam — <i>pašam</i> nekā.	3815. Jādara, vai <i>pafik</i> vai nepatīk. [S]
3800. <i>Pašslava</i> — neslava. [S]	3816. Kur <i>patikšana</i> , tur satikšana.
3801. Lokans kā <i>pātagas</i> kāts.	3817. Kur nav <i>patikšana</i> , tur nav satikšana.
3802. No <i>pātagas</i> pat zirgs bēg.	3818. Kas darīja? <i>Pats</i> darīja.
3803. Tik labprāt ieraudzīt kā <i>vagara pātagu</i> . [S]	3819. Ēd <i>pats</i> , dod sunim, tad darīsi saimniekam labu.
3804. Ar <i>pātagu</i> neizdabūsi no bērna tik daudz kā ar vārdiem.	3820. Lai izstreb <i>pats</i> , ko <i>pats</i> savārījis. [J]
3805. Tam nelīdz ne <i>pātari</i> , ne lāsti — kāds bijis, tāds ir.	3821. <i>Pats</i> gans, <i>pats</i> vilks.
3806. Ar <i>pātariem</i> vien nedzīvosi.	3822. Lai izstreb <i>pats</i> , ko <i>pats</i> savārījis. [J]
3807. Precēties grib, <i>pātaru</i> nemāk.	3823. <i>Pats</i> met, <i>pats</i> auž.
3808. <i>Pātaru</i> tarba. [J]	3824. Pieliec <i>pats</i> rokas, iekāms tu citu rīko (meisterē)! [S]
3809. Viegli <i>pateikt</i> , ne tik viegli izdarīt.	3825. <i>Pats</i> sargā, <i>pats</i> apzogas. [SG]
3810. <i>Patiesība</i> neslikst ūdenī, nedeg ugunī.	3826. Katrs <i>pats</i> savas laimes kalējs. [J]
3811. <i>Patiesība</i> top reti uzņemta. [S]	3827. Lai katrs mēž <i>pats</i> savu durpriekšu. [S]

3828.
Pats sēd kaktā, prāts pār jūru.
3829.
Katrs pats sev tuvākais.
3830.
Sorguojis pats, sorguos Dīvs.
3831.
Vai tu pats vai tava ēna? [S]
3832.
Ko pats vari padarīt, ar to nemoki citus.
3833.
Viegls kā pauninieka zirgs.
3834.
Pauts (cālis) grib vistu mācīt.
3835.
Līdzinās kā pauts pautam (ola olai). [E,SG]
3836.
Kad pavada pilna, tad trūkst.
3837.
Ko līdz pāvam raibas spalvas, ka tam melnas kājas.
3838.
Kur daudz pavāru, tur putra piedeg. [U]
3839.
Nepastāvīgs kā pavasara laiks.
3840.
Pavasari ķīsis dārgāks nekā rudenī lasis.
3841.
Kur pavasarī, melnā laikā, sesku ņemsi.
3842.
Kur pavediens, tur kamols.
3843.
Lepns (plātās; izplēties) kā pāvs (tīvars).
3844.
Pažaga rūgā uz krukā.
3845.
Uz karstām pēdām.
3846.
No pēdām līdz galvas virsum. [S]
3847.
Viņam pēdas deg. [D]
3848.
Viņa pēdējais brīdis pienācis. [D]
3849.
Pēdējam suņi ķeņas pie stilbiem. (Pēdējam suns stilbos.) [D]
3850.
Paturēt pēdējo vārdu. [S]
3851.
Paliks sēžot kā peka birzī.
3852.
Rupjš kā pelavu maiss (pakulu kule; zirga deķis).
3853.
Peikst kai pele.
3854.
Skrabinās kā pele. [J]
3855.
Ielien (pazūd) kā pele alā. [J]
3856.
Ne pele nepīkstēs. [U]
3857.
Pēlējam kreklu dod, Teicējam jaunu vārdu.
3858.
Nevar ne peles alā rīmties.
3859.
Kakis ker peli, bet na pele kaki.

3860. Cieš klusu kā <i>pelīte</i> . [S]	3876. Ko lēti <i>pērk</i> , to dārgi aizmaksā.
3861. Ir <i>pelīte</i> čīkst, kad to min.	3877. Kā <i>pērkona</i> spēriens (no skaidrām debesīm).
3862. Kad <i>pelīte</i> pieēdusi, tad graudiņš rūgts.	3878. Kaut tevi deviņi <i>pērkoni</i> (saspertu)! [S]
3863. Mazai <i>pel(it)ei</i> arīdzan ausis. [S]	3879. Rūc kā <i>pērkons</i> .
3864. Kū <i>pelnei</i> , tū moksoj.	3880. Kaut tevi <i>pērkons</i> nospertu!
3865. Pīpē, ka <i>pelni</i> vien put. [J]	3881. <i>Pērkons</i> sausu laiku apducina. [SG]
3866. Ko <i>pelnijs</i> , to dabūjis.	3882. Sēd kai <i>pērstā</i> īgrīzis.
3867. Kas <i>pelnīts</i> , tas jāsaņem. [J]	3883. Kam rūkuom <i>pērsti</i> leli, tys navar byut rakstnīks.
3868. Melns kā <i>pelnu</i> rušķis.	3884. Nav ar <i>pērstu</i> baruojams, gon jau saprūt.
3869. Kaida <i>pelņa</i> , taida moksa.	3885. Tāds <i>pērts</i> , tāds nepērts. (Tāda vista <i>pērta</i> , tāda nepērta.)
3870. Slinks kā <i>pelu</i> maiss.	3886. Lunkans kā <i>pīcka</i> .
3871. Ko maisies kā <i>peļu</i> mēsls pa putralmiem!	3887. <i>Pieaudzis</i> un tak vēl muļķis.
3872. <i>Pērc</i> , pērc no suņa desu! [S]	3888. Viņš izskatās, it kā nevarētu izskaitīt ne <i>pieci</i> . [D]
3873. <i>Pēriens</i> jaunam par mācību, vecam par veselību.	3889. Skan kā <i>pie darbā</i> . [J]
3874. <i>Pēriens</i> kā lietus (kā likts; kā krusa).	3890. Plijas virsū kā <i>pie dega</i> .
3875. Kas lēti <i>pērk</i> , tas dārgi maksā. [S]	3891. Muld kā <i>pie dzēris</i> . [J]

3892. <i>Piedzēris izguļ dullumu, muļķis nekad.</i>		3908. Balts kā <i>piena</i> kunkulīts.
3893. <i>Piedzēris kā steķis.</i>	[U]	3909. <i>Piena</i> ķērne izdod sviestu.
3894. <i>Apdullis kā uz piedzeršanu.</i>		3910. Balts kā <i>piena</i> puika.
3895. <i>Piedzērušam ar siena vezumu ceļš jāgriež.</i>		3911. Balts kā <i>piens</i> .
3896. <i>Kāds (tāds) piedzima, tāds nomirs.</i>		3912. Saidzis kā sagājis <i>piens</i> .
3897. <i>Kā no jauna piedzimis.</i>	[J]	3913. <i>Piens</i> kā jūŗa, sviests kā māli.
3898. <i>Pieēdušam grūti strādāt.</i>		3914. Tam vēl <i>piens</i> no lūpām nav nožuvis.
3899. <i>Kas grib piekrāpts tapt, — driz krāpēju atrod.</i>	[S]	3915. Slauc, kamēr <i>pienu</i> dod.
3900. <i>Piekodies kā pie āķa.</i>	[J]	3916. Miksts kā <i>piepe</i> .
3901. <i>Pats piekrāvis, pats aizvilksi.</i>		3917. Siksts (skops) kā <i>piepe</i> .
3902. <i>Piekusis, ka elš vien.</i>	[S]	3918. Nevienam nav <i>piērē</i> (uz <i>pieres</i>) rakstīts, kāds tas ir. [S]
3903. <i>Tā piekuisis, ka nevar palaizīties.</i>	[S]	3919. Ar <i>pieri</i> caur sienu neizskriesi.
3904. <i>Piekuisis kā (rudzu) riju izkūlis.</i>	[J(J)]	3920. Grib ar <i>pieri</i> mūrim cauri skriet.
3905. <i>Nav jau pielaulāts.</i>		3921. Neskrien ar <i>pieri</i> (<i>galvu</i>) sienā! [(E)]
3906. <i>Kam ir, tam pieliek klāt; kam nav, no tā vēl atņem.</i>		3922. Resna kā <i>piesta</i> .
3907. <i>Gan tu to pieminēsi!</i>	[J]	3923. Tā ir gan <i>piesta!</i>

3924.		3940.	
<i>Pietiks, ir atliks.</i>		<i>Kā piliens jūrā.</i>	
3925.		3941.	
<i>Tad ta vīrs: kā laba piġa!</i>		<i>Rūgts piliens prieka kausā.</i>	
3926.		3942.	
<i>Kab tevi vysi piki parautu.</i>		<i>Kā piliens uz karstas krāsns (pannas; plīts; karsta akmens).</i>	
3927.		3943.	
<i>Vārās kā piġa katls.</i>		<i>Augstu pili celdams, uzcelsi būdiņu.</i>	
3928.		3944.	
<i>Kas piġi aizkaŗ, tas sātana rokās.</i>		<i>Necel gaisa pilis!</i>	
3929.		3945.	
<i>Kas piġi aiztiek, tas nosmērē sev pirkstus.</i>	[D]	<i>Kur pilīte pil, tur pūfite metas.</i>	
3930.		3946.	
<i>Līp (lipīgs) kā piġis.</i>		<i>Milē kā ceptu pili.</i>	
3931.		3947.	
<i>Rauj tevi piġis!</i>	[U]	<i>Pūt vien pilītē!</i>	
3932.		3948.	
<i>Piġis un zēvele!</i>		<i>Nepūt pilītes!</i>	
3933.		3949.	
<i>Tā tāda kā pile.</i>		<i>Papūt pilīti, Redzēsi zilīti!</i>	
3934.		3950.	
<i>Nevar iztikt kā pile bez ūdens.</i>		<i>Lepns kā pilsētnieks.</i>	[J]
3935.		3951.	
<i>Kā pile uz ledus.</i>		<i>Riktīgs (īsts) kā Piltenes bezmērs (bez-mens).</i>	
3936.		3952.	
<i>Kā pilei: pa vienu galu iekšā, pa otru ārā.</i>		<i>Pūš kā Piltenes prāģeri.</i>	
3937.		3953.	
<i>Tikpat kā pilei ūdens.</i>		<i>Kas veikls — apgriežas uz pimberi, kas neveikls — uz pūrvieta sējuma.</i>	
3938.		3954.	
<i>Iet kā uz pilēm.</i>		<i>Priecīgs kā pimberis.</i>	
3939.		3955.	
<i>Izspieŗ (izsūc) līdz pēdējam pilienam (pēdējai pilītei; surbītei; lāsītei). [J(J)]</i>		<i>Kaut tu pineklus sāktu ēst!</i>	

3956. Ko tas <i>pintiķis</i> prot!	[S]	3972. <i>Pirc</i> , nepirc, zīds ies prom.	
3957. Satricinot <i>pīnu</i> , byus svīsts — satricinot dagunu, byus asinis.		3973. Neviens nekož savā <i>pirkstā</i> .	
3958. Lai tev <i>pipars</i> uz mēles!		3974. Kod nu <i>pirkstā</i> (<i>pirkstos</i>)!	[J(J)]
3959. Dabūsi <i>piparus</i> uz astes.		3975. Kod (kož) vienā <i>pirkstā</i> , kod (kož) otrā, abi sāp.	
3960. <i>Pīpe</i> zobos, puņķis aiz jostas.		3976. No <i>pirksta</i> neko nevar izzīst.	
3961. <i>Pīpe</i> zobos, meklē <i>pīpi</i> .		3977. Tas ir skaidrs kā pieci <i>pirksti</i> .	
3962. Neder ne <i>pīpē</i> , ne ragā.		3978. Kas ātri (karstu) ķer, tam <i>pirksti</i> deg.	
3963. Labs <i>pīpē</i> , labs ragā, labs vecāsmātes dozītē.		3979. Nu ir <i>pirksti</i> spilēs!	[J]
3964. Balta kā <i>pīpene</i> .	[J]	3980. Pieci <i>pirksti</i> un drusciņ baiļu.	[J]
3965. Labs <i>pīpētājs</i> — labs ragulis.		3981. Lūkoties uz <i>pirkstiem</i> .	[D]
3966. Neesmu pirmoreiz ar <i>pīpi</i> uz jumta.		3982. Neskaties caur <i>pirkstiem!</i>	
3967. Viss viens <i>pīpis</i> .		3983. Sadot pa <i>pirkstiem</i> .	[D]
3968. Kam ir savs <i>pīpis</i> un tabaciņš, Tas jau nav nabadziņš.		3984. Ar <i>pirkstiem</i> nobadīt.	[J]
3969. Liks kā <i>pīrāgs</i> .	[J]	3985. Viņam tas uz <i>pirkstiem</i> uzrakstīts.	[S]
3970. Laižās, it kā būtu <i>pīrāgu</i> ēdis.		3986. Nekustina ne <i>pirkstiņa</i> .	[D]
3971. Cepam mājās <i>pīrāgus</i> , Gaidām meitam brūtgānus.		3987. Viņa <i>pirkstiņš</i> vairāk prot nekā šis visā rumpī.	[S]

3988.
Kails (glups) kā *pirksts*.
3989.
Viens kā *pirksts*.
3990.
Viens *pirksts* sāj, visi cieš līdzī.
3991.
Nekustina ne *pirkstu*.
3992.
Tin ap *pirkstu*.
3993.
Tik tumšs, ka vai *pirkstu* acīs dur (ka *pirkstu* neredz acu priekšā).
3994.
(Kā) ar *pirkstu* taisīts. [J]
3995.
Kas vienreiz *pirkstu* ugunī bāzīs, tas otrreiz (vairs) nebāzīs. [U]
3996.
Pazīst (zin) kā savus piecus *pirkstus*.
3997.
Sūkā (laizi) nu *pirkstus!* [J]
3998.
Kas vienreiz *pirkstus* apdedzinājis, tas otrreiz tos (ne aplam) pie uguns nebāzīs. [S]
3999.
Kam *pirkstus* dedzināt, kad stangas ir.
4000.
Noplucinājis *pirkstus*, sāksi pūst arī aukstu ūdeni. [D]
4001.
Kas *pirmais* brauc, *pirmais* maļ.
4002.
Kas *pirmais* dzimis, tam *pirmajam* jāēd.
4003.
Kuņš *pirmais* izteic, tam taisnība.
4004.
Ne es *pirmais*, ne pēdējais.
4005.
Kas *pirmais* pamanās, tam tiek. [J]
4006.
Peņas kā pa *pirti*.
4007.
Es viņam tādu *pirti* sakurināšu (sataišu), ka viņam būs ilgi ko pieminēt. [S]
4008.
Karsts kā *pirti*.
4009.
Tas ir labā *pirtī* bijis [= bijis lietū]. [S]
4010.
Tas ir sausā *pirtī* bijis [= ticis pērts]. [S]
4011.
Ne katrs, kas *pirtī* dzimis, māk *pirti* kurināt. [U]
4012.
Ej, ej cita *pirtī* kašķi meklēt!
4013.
Karsts kā *pirtī* — mati uz galvas piesvilst. [S]
4014.
Kā *pirtī* nopērts. [U]
4015.
Tas *pirtī*, tas baznīcā.
4016.
Spriež, sasēdušies kā *pirtī* uz lāvas.
4017.
Tā tev būs laba *pirts*. [U]
4018.
Smejies, smejies, ka citam *pirts* deg, — kad tik tev pašam istaba nenodeg.

4019.
Iznīkst kā *pirts* gars.
4020.
Pirts — saimes veselība.
4021.
Nesmejies pat par vecu *pirts* slotu!
4022.
Pirts svētāka nekā baznīca: baznīcā iet ar drānām, *pirti* plīks.
4023.
Smejas kā *plāceņus* saēdies.
4024.
Viņam izgājis *plāni*. [D]
4025.
Tik *plats* (*iss*) kā gaŗš.
4026.
Nokritis kā no *plaukta*.
4027.
Kas uz *plaukta* meklē, pabeņķē atrod.
4028.
Man *plati plecī*, es varu panest.
4029.
Plēs — vai tevi *plēsīs*!
4030.
Kam kas ir, no tā *plēš*; kam nekā nav, ko no tā *plēsīs*?
4031.
Kas ar *plešu*, tys ir smīklīgs.
4032.
Plikam visur auksti, laiskam visur grūti.
4033.
Neķer ezi ar *plikām* rokām.
4034.
Plīks grib lepoties. [S]
4035.
Jo *plīks*, (*plikāks*) jo traks (*trakāks*). [L]
4036.
Jo *plīks*, jo traks, jo salst, jo tek. [SG(SG)]
4037.
Plīks kā ieciņš.
4038.
Grūti ar *plīku* plūkties, ar muļķi runāt.
4039.
Plīku redz tālu, rupju tuvu.
4040.
Plīku zagli pakaŗ, brangu neaizkaŗ. [D]
4041.
Tukšs kā izšauta *plinte*.
4042.
Kur *plāns* (jau *izdilis*), tur *plīst*.
4043.
Plīst aiz smiekliem. [S]
4044.
Lai tur *plīst* vai lūst. (Lai *plīst*, lai lūst.) [(S)]
4045.
Tas notiks, lai tu *plīsti* vai sprāgsti! [S]
4046.
Plukata bijis, *plukata* paliek. [D]
4047.
Piedzēries kā *plūds*.
4048.
Mīksta (*mīksts*) kā *plūme*.
4049.
Kas daudz *pļāpā*, tas daudz melo. [S]
4050.
Pļauj visu ar vienu izkapti.
4051.
Pļāvējs gudrāks nekā sējējs.

4052. Kaidš <i>pļuvējs</i> , taida i pļaušona.	4068. Skrien kā uz <i>postu</i> (<i>ugunsgrēku</i>). [S(J)]
4053. Melnš kā <i>pada</i> dibens.	4069. Kad iet uz <i>postu</i> , tad sarauj (sasien ar) jostu.
4054. Ko <i>podā</i> liksi, to atkal izņemsi.	4070. <i>Prasa</i> kā slimam.
4055. <i>Podiņš</i> piesvilis [= neprecēta meita kļuvusi grūta]. [U]	4071. Kā <i>prasa</i> , tā atbild.
4056. Kāds <i>podīņš</i> , tāds vāciņš.	4072. Vai tu bez <i>prāta</i> ! [S]
4057. Cik maksā <i>podš</i> ar divām osām?	4073. Viņš nav pie <i>prāta</i> . [E,S]
4058. <i>Pods</i> katlam smejas — abi divi melni. (<i>Pods</i> smejas par katlu — abi melni.)	4074. Tam nav vairāk <i>prāta</i> kā grābekļa galvā. [J]
4059. <i>Pods</i> <i>pada</i> vietā.	4075. <i>Prāta</i> ļaudis visu dara ar lēnu <i>prātu</i> . [S]
4060. <i>Pods</i> <i>podu</i> vārta — abi vienā melnumā.	4076. <i>Prāta</i> maz, bet laimes daudz. [D]
4061. Kur <i>podš</i> stāv, tur melns paliek.	4077. Gudrs būtu, bet <i>prāta</i> nav.
4062. Galva kā <i>poga</i> .	4078. <i>Prāta</i> nav, bet kājas vieglas. [D]
4063. Tas man pie <i>pogām</i> ķeŗas.	4079. Kas <i>prātā</i> , tas mēles galā.
4064. Viņa nevar no saviem <i>poldiem</i> [= faltēm = krokām] iziet. [U]	4080. Izrunāt pa <i>prātam</i> . [J]
4065. Sarkana galva kā <i>polim</i> .	4081. Viņam nekas nav pa <i>prātam</i> . [D]
4066. <i>Posta</i> vieta. [E]	4082. <i>Prātīgs</i> kā vecaistēvs. [J]
4067. Nu mums pēdīgs <i>posts</i> rokā. [U]	4083. <i>Prātīgs</i> panes neprātnieku.
	4084. <i>Prātiņ</i> , nāc mājās! [SG]

4085.
Prātiņ, nāc mājās, Antiņ, pūt stabulīti!
4086.
Jaunam jauns prāts.
4087.
Vecam maza bērna prāts.
4088.
Viņam taisns prāts. [U]
4089.
Prāts debesīs, deguns pelnos.
4090.
Viens prāts iet, otrs neiet.
4091.
Prāts līdz ar cilvēku aug.
4092.
Prāts nāk ar gadiem. [S]
4093.
Lepns prāts netāl no posta. [S]
4094.
Prāts pār jūru, pakaļa pie mūža.
4095.
Prāts (mute) Rīgā (Jelgavā), pakaļa pelnos.
4096.
Paša prāts — salds un gards.
4097.
Kam prāts, tam bēdas.
4098.
Mudrs prāts vairāk ģeld nekā visas skolas mācības. [S]
4099.
Pricīgs prāts vieglina bēdas. [S]
4100.
Godīgs prāts visur iztiek. [S]
4101.
Met prātu ar mieru! (Met prātam mieru!)
4102.
Ar prātu ēstu, bet sirds neņem pretī.
4103.
Prātu izkūkojis (izdzīvojis).
4104.
(Viņš) prātu maizē apēdis.
4105.
Ar nepacietīgu prātu neko nevar padarīt. [S]
4106.
Prātu nodzēris. [J]
4107.
Paša prātu panes jūdžēm, otra negrib ne pār istabu pārnest.
4108.
Ar prātu vairāk padara nekā ar spēku.
4109.
Ar lēnu prātu vairāk var padarīt. [S]
4110.
Ar gudru prātu var visu padarīt.
4111.
Saliksim prātus kopā, (gan padoms radīsies). [J(J)]
4112.
Vecie pravieši kapos, lai iet tie jaunie karātavās. [S]
4113.
Tevi vajadzētu celt par pravieti. [S]
4114.
Kāda prece, tāda nauda. [S]
4115.
Pats precējas, pats ecējas.

4116. Tāds ar tādu <i>precējās</i> , tāds tādām gadījās.		4132. Svīd šautru <i>priškā</i> , <i>priškā</i> i atrassi.	
4117. Kas <i>precējas</i> , tie ecējas.		4133. Kēniņa <i>pruots</i> , uboga moks.	
4118. Katrs savu <i>preci</i> slavē.		4134. Ar <i>pruotu</i> debesīs, ar asti elnē.	
4119. Cimperlīgs kā <i>preilene</i> (<i>jauna meita</i> ; <i>veca meita</i>). [J(J)]		4135. Plakans kā <i>prusaks</i> . [J]	
4120. Ja gribi daudz <i>pretinieku</i> , tad saki taisnību acīs.		4136. Lec (skrien) tūda! acīs kā <i>pūce</i> . [S]	
4121. <i>Pretīnēmējs</i> slimāks nekā zaglis. [SG]		4137. Sirdīgs (nikna) kā <i>pūce</i> .	
4122. <i>Priecīgs</i> kā saulaina diena. [J]		4138. <i>Pucē</i> (tik) gažām! [J]	
4123. Pūs kā sila <i>priede</i> .		4139. Gaidi, kad (līdz) <i>pūcei</i> aste ziedēs!	
4124. Trijās <i>priedēs</i> apmaldījies.		4140. Tas būs tad, kad <i>pūcei</i> pakaļa ziedēs [= nekad].	
4125. Nav <i>prieka</i> bez bēdām. [S]		4141. Siksts kā <i>pūces</i> gaļa.	
4126. Dalīti <i>prieki</i> — divkārši <i>prieki</i> . [J]		4142. Iekāpis <i>pudelē</i> .	
4127. Par <i>priekiem</i> vien sapņo. [S]		4143. Varens, veikls <i>puika</i> : kad citi vēl tik ļogās, viņš jau pakritis.	
4128. Mūsu <i>prieki</i> vējā! [S]		4144. <i>Puika</i> kā grīvins.	
4129. Kā tie <i>priekšrati</i> , tā tie pakaļrati.		4145. <i>Puika</i> lobs gons, bet blusas aiz uodas.	
4130. Ne uz <i>priekšu</i> , ne atpakaļ.		4146. <i>Puikas</i> kā rutki.	
4131. Ļaunas <i>priekšzīmes</i> samaitā labas ieražas.		4147. <i>Puisietis</i> (<i>puika</i>) kā purenis.	

4148.
Varens *puisis*: ģimīs kā pūpēdis, zobi
— melni, acu — nemaz.
4149.
Apaļš *puisis* (— kas tam nekaiš!) [S]
4150.
Ne ikkatrs *puisis*, kas var panest cirvi.
4151.
Neesmu cita *puisis*, savu maizi ēzdams
(savas drēbes plēsdams).
4152.
Puisis kā eņģelis. [S]
4153.
Puisis var pār deviņām sētām pārlēkt,
meita ne pār vienu.
4154.
Puiš', kur zosis!
4155.
Puišelis kā maišelis, meitene kā kulīte.
4156.
Pulks vienu var uzturēt, viens pulku
nevar vis.
4157.
Zied kā *puķe*, aug kā roze.
4158.
Lej, lej, bet atstāj *puķēm* arī! [J]
4159.
Piepūties (uzpūties) kā *pūķis*.
4160.
Rauš kā *pūķis*.
4161.
Kur *pūķis* metas, tur pērkons spēr. [S]
4162.
Pulcenī dundurs nelien, bet bite lien.
4163.
Iet kā *pulkstenis*.
4164.
Jautrs kā *pulkstenis*.
4165.
Neraugi *pulku*, bet spēku. [S]
4166.
Pumpē, Andrej, kuģīts slikt (nāk)!
4167.
Saģērbies kā *pumpulis*.
4168.
Puņķis aiz jostas — jēra kāja zobos.
4169.
Nopuņķojies kā *puņķu* Ješka. [J]
4170.
Pupa lellis!
4171.
Mācies pa *pupām* bradāt.
4172.
Beŗ (vārdus) kā *pupas* (zirņus).
4173.
Ej *pupās*!
4174.
Raibs kā *pupu* zieds.
4175.
Pārsprāgst kā *pūpēdis*. [J]
4176.
Mīkst kā *pūpēdis*.
4177.
Uzpūties kā *pūpēdis*. [SG]
4178.
Iznīkst kā *pūpēža* puteklis.
4179.
Apaļš kā *pūpols*.
4180.
Ar tevi runāt — vajag *pupu* kules
plecos.

4181. Raibs kā āpša <i>purns</i> .		4197. Nebaidi ar <i>pūsli!</i>	[J]
4182. <i>Purā</i> , na <i>aramā</i> zemē.		4198. Iedomīgs (<i>piepūties</i> ; <i>uzpūties</i>) kā <i>pūslis</i> .	
4183. Dzeltens kā <i>pureņi</i> pavasarī.	[J]	4199. Grab kā <i>pūslis</i> .	[J]
4184. Ka neiešmaucu pa <i>purnu!</i>		4200. <i>Pusmutes</i> laid, <i>pusmutes</i> satur'!	[Sp]
4185. Kādā <i>purvā</i> iebrien, tādā ogas jālasa.		4201. <i>Pūst</i> aiz slinkuma.	[S]
4186. Kas <i>purvā</i> iet, tam kājas mirkst.		4202. Iedod <i>pusvācietim</i> zirgu un nazi arī līdzi.	
4187. <i>Purvā</i> un ellē!	[SG]	4203. Kad <i>put</i> , lai <i>put</i> , — šauj par jaunu!	
4188. <i>Purvi</i> , meži <i>pūst</i> , parāds <i>nepūst</i> .		4204. <i>Pūt</i> , poli, par mārku!	
4189. Kad ruden' <i>purvu</i> <i>purvus</i> izplauj, tad pavasar' <i>jumtu</i> <i>jumtus</i> <i>noplēš</i> .		4205. <i>Pūt</i> tu man, es tev <i>nemūžam!</i>	[J]
4190. Kab tevi <i>pūra</i> <i>kaucējs!</i>		4206. Ar <i>putām</i> uz lūpām.	
4191. Zāvājoties tik <i>pusdarba</i> darīsi.		4207. Aiz <i>niknuma</i> (<i>dusmām</i>) <i>putas</i> pa muti <i>nāk</i> .	[S]
4192. <i>Pusdienas</i> laikā <i>zvaigznes</i> redzēt. [D]		4208. Kuņš <i>pūtējs</i> tos visus te <i>sapūtis!</i>	[S]
4193. Katram <i>sava</i> labā un <i>kreisā</i> <i>puse</i> .		4209. No <i>mazas</i> <i>pūfītes</i> izceļas liels <i>augonis</i> .	
4194. No <i>kuņas</i> <i>puses</i> vējš <i>pūš</i> , tur jāliecas <i>vējam</i> .		4210. <i>Putna</i> <i>piena</i> vien <i>trūkst</i> .	
4195. Uz <i>kuņu</i> <i>pusi</i> vējš <i>pūš</i> , tur jāliecas <i>kokam</i> .		4211. Katram <i>putnam</i> <i>sava</i> <i>ligzda</i> <i>mīja</i> .	
4196. <i>Puskoku</i> lēcējs, <i>pusaiņu</i> irējs.	[S]	4212. Skaistam <i>putnam</i> <i>skaistas</i> <i>spalvas</i> . [D]	
		4213. Ir <i>putnam</i> <i>spalva</i> <i>nokrīt</i> .	

4214.
Vienas kārtas *putni* kopā skrien. [S]
4215.
Mazi *putni*, mazi perēkļi.
4216.
Kur *putni*, tur zivis.
4217.
Jaunie (mazie) *putni* veco (lielo) *putnu* dziesmu dzied.
4218.
Tam *putniņi* zem cepures, ka nevar noņemt. [S]
4219.
Putniņš, agri cēlies, agri degunu slauka, sebu cēlies — astīti vien rubina.
4220.
Putniņš dzied kā māc un cilvēks runā kā prot. [S]
4221.
Putniņš, kas agri ceļas, agri degunu slauka. [SG]
4222.
Putniņš, no ligzdas izkritis, lēti vairs atpakaļ netiek.
4223.
Man jau *putniņš* to vēsti padziedāja. [S]
4224.
Putniņu, kas agri dzied, noķeņ vanags.
4225.
Putniņu nenoķersi (noķersi), ar roku mezdams. [S]
4226.
Kā *putniņu* no zara gala norāva.
4227.
Dzīvo kā *putns* bez bēdām. [S]
4228.
Tas ir slikts *putns*, kas savu lizdu apgāna. [S]
4229.
Brīvs (priecīgs) kā *putns* kokā (zara galā).
4230.
Kur *putns* laižas (tup), tur spalvas krit (paliek).
4231.
Kur *putns* ligzdu taisa, tur tam (*putnam*) arī jātup.
4232.
Radzams *putns* pa skrišonai.
4233.
Putns skrien pa gaisu, un tomēr spalva nokrīt; kā vēl ne cilvēkam, kas ar visu mantu staigā.
4234.
Kuņš *putns* skrien, tas atmetas.
4235.
Putns spalvas (spalvu) met, tomēr (bet tādēļ) skrien.
4236.
Kāds *putns*, tāda dziesma (spalva).
4237.
Kāds *putns*, tāda lizda. [S]
4238.
Sēd (viens) kā *putns* zara galā.
4239.
Bailīgs kā *putns* zara galā.
4240.
Sagērbies kā *putnu* biedēklis. [J]
4241.
Kas tas par *putnu*? [U]

4242. Kas tas par *putnu*, kas nespēj savas spalvas nest.
4243. *Putnu* pazīst no dziesmas.
4244. *Putnu* pazīst pēc spalvām. [S]
4245. Maisuos kai *putra*.
4246. Kur nu *putra* bez sāls!
4247. *Putra* grāvī, maize muižā.
4248. Vārās kā *putra* katlā.
4249. Lai tā *putra*, kur tā *putra*, Man tie piena kunkulīši.
4250. Klus', *putra*, lai runā ēdējs!
4251. Bīza *putra* saimes nadzonoj.
4252. *Putrā* maz prāta.
4253. Ne *putra*, ne kāposti.
4254. *Putra* šķidra, gailis traks, Zirgs par ātru, arkls smags.
4255. *Putra* rītā, vakarā, Rudzu *putra* launagā.
4256. Kāda *putra*, tāds mieturis. [M]
4257. Silta *putra* vairs nesmeķē.
4258. Viņš šo to iedrupinājis savā *putrā*, ko viņam grūti nāksies izstrēbt. [U]
4259. Kas zilā *putrā* vārīts, tas zina, kāda perve ir.
4260. *Putra* tik šķidra, ka *putraims* *putraimu* dzenā. [J]
4261. Piesēdies kā pie *putras* bļodas. [J]
4262. Mute kā *putras* katls. [S]
4263. Vārās kā *putras* katls. [J]
4264. Karstas *putras* strēbējs.
4265. Šķidras (šķīstas) *putras* vārītājs.
4266. Laba gan *putriņa*, kam bij's tik mazāk.
4267. Vāru, vāru *putriņu*, Trīs milti katlā.
4268. Tu man esi savārijis brangu *putru*. [D]
4269. Nestreb karstu *putru*, apdedzināsi lūpas!
4270. Kādu *putru* izvārīsi, tādu izstrēbsi.
4271. *Putru* *putrām* runāt. [S]
4272. Kas karstu *putru* strebj, sadedzina lūpas.
4273. Nažāloj *pyuļu* jo gribi lobumu redzēt.

R

4274.
Kāds *racējs*, tāda lāpsta.
4275.
Izsutis kā *rācenis*. [J]
4276.
Priekšā *rada*, no pakaļas bada.
4277.
Labāk svešam nekā *radam*.
4278.
Rādamies nekā neizdarīsi — daudz vairāk ar labu.
4279.
Slikti (nelabi) *rādās*, labi būs. (Labi *rādās*, slikti būs.)
4280.
Viņi tik lieli *radi* kā zosu tēviņš ar vilku.
4281.
Tēva *radi* — suņa radi.
4282.
Rādi, ko proti! [D]
4283.
Pie *radiem* sērst, ne dzīvot.
4284.
Ēdiet, *radiņi*, nekaunieties: godam likts, ne apēšanai!
4285.
Ja jūs *rādīsities*, tad jūs neredzēs; ja jūs *nerādīsities*, tad jūs redzēs.
4286.
Rads rada galā. [J]
4287.
Rads rada velns.
4288.
Maksā *ragā!*
4289.
Pūt *ragā*, brauc mājā!
4290.
Saliekt *ragā*.
4291.
Nikna (riebīga) kā *ragana*. [J(J)]
4292.
Raganas sauli (mēnesi) plēš (maitā). [SG]
4293.
Čikst kā vecas *ragavas*.
4294.
Ragaviņas aizvilktas mežā nepaliks.
4295.
Nebīstas ne par *ragiem*, ne par nagiem.
4296.
Stīvs kā (buļļa) *rags*.
4297.
Tu turi *ragus*, lai cits slauc.
4298.
Otram (citam) likt *ragus* turēt. [U]
4299.
Tās pašas *ragutiņas* ir tev priekšā.
4300.
Kam *raize*, tam maize.
4301.
Savas *raizes* (*bēdas*) norīt. [S]
4302.
Lai *rāj*, kad tik nepeņ.
4303.
Rālis paliek *rālis* — kaprālis vai ģenerālis. [J]

4304. Kas rāmījis, tas lai dziedē.		4321. Kur vienreiz raugu ieliek, tur rūgst ik dienas.	[S]
4305. Kaut vai rāpus, bet uz priekšu!		4322. Līks kā leiša rausis.	
4306. Pazūd (izgaist) kā rīta rasa.	[J(J)]	4323. Raustās kā drebulis (kā puņķis).	[J(J)]
4307. Zigls kā rasa pār puķēm.		4324. Ēd raušus, lai maize taupās!	[U]
4308. Tas bij viņam kā rasa uz zālītēm (uz zāles).	[S]	4325. Lai rāvējs rauj.	[L]
4309. Vēl ne rasiņas baudījis.		4326. Kā caur redelēm izvilkts.	[J]
4310. Nu ir no rata ārā!	[U]	4327. Klaudz kā (izkaltušas) redeles.	
4311. Ej ratā!		4328. Labu visi redz, slikta neviens.	
4312. Čikst kā veci rati.		4329. Redzēs, kas pajuks.	[J]
4313. Skrien kā rats uz vienu un otru pusi.		4330. Tas tik bij ko redzēt.	
4314. Jo ratus (vāģus) smērē, jo viegli tek.		4331. Kā redzi, tā iztieci.	
4315. Tas beigsies ar raudām (raudāšanu).	[S]	4332. Ne redzēts, ne dzirdēts.	[S]
4316. Raudas priekiem pakaļ velkas kā nūjinieki.	[S]	4333. Viņš negrib ne redzēt, ne dzirdēt.	[S]
4317. Gan raudas pakaļ nāks.	[S]	4334. Kā katreiz redzi, tā runā.	
4318. Vai raudi, vai dziedī, trīs dāldeņi jāmaksā.		4335. Reikste bārnām kaula nalauž.	
4319. Raud kā raugs.		4336. Reikste puormuoca i dora gudru.	
4320. Ko tu raugājies kā vilks, jēlas gaļas pieēdies!	[U]	4337. Nasalilej uz reitdīnu, jo nazyni, kū reitdīna tev atnes.	

4338.
Par daudz reizēm vienreiz ķersies.
4339.
Kad pirmo reizi izdodas, viss izdodas.
4340.
Kas nav uz reizi, tas nav pareizi.
4341.
Pirmā reizīte tā grūtākā.
4342.
Rej tavu riešanu! [J]
4343.
Kur divi rejas, tur trešais rij.
4344.
Taisīt rēķinu bez krodzinieka. [J]
4345.
Izkaltis (sakaltis) kā reņģe.
4346.
Pieķēries kā pie reņģu toveņa.
4347.
Smird kā repis.
4348.
Reti, bet labi.
4349.
Otram riebdams, pats sev sariesi.
4350.
Nogriezts riecīens (vairs) nepielīp. [(SG)]
4351.
Ko līdz lieli rieksti, ja vidū tārpi (kad tukši vidi).
4352.
Rieksts no lazdas tālu nekrīt.
4353.
Nemaldīgs kā rīdzinieks.
4354.
Gudrs kā Rīga.
4355.
Cik maksā (ko nāk) Rīga? [J(J)]
4356.
Rīga nav celta vienā dienā. [D]
4357.
Rij kā zem ballas bijis. [J]
4358.
Kur rija, tur melnums.
4359.
Tumšs kā rijā (ellē). [J(J)]
4360.
Guļ kā riju izkūlis.
4361.
Rikle kā ērģeles.
4362.
Smej (brēc; gaudo; rēc) pilnā rīklē. [S]
4363.
Asa rīkste dara bērņus rāmus.
4364.
Nebrēc, kamēr rīkste vēl pacelta.
4365.
Pats sev rīkstes griež. [S]
4366.
Kas otram rīksti griež, pats dabū pērienu.
4367.
Jo asa rīkstīte, jo mīļš bērņs.
4368.
Jo rīkstīte plikāka, jo sāpīgāka.
4369.
Aizsviesta rīpa un izrunāts vārds vairs nenāk atpakaļ.
4370.
Rītā darbs sokas (šķīras).
4371.
Kas no rīta dzied, tas vakarā raud.

4372. <i>Rīta laiks — zelta laiks.</i>	4389. Nelien svešās robežās! [S]
4373. Nezin ne <i>rīta</i> , ne vakara.	4390. Roc nu otram bedri!
4374. <i>Rītā</i> nezina (nevar zināt), kāds būs vakars.	4391. Maza <i>rocība</i> , maz rūpju. [S]
4375. Nokalst kā <i>rīta</i> rasa.	4392. Maza <i>rociņa</i> arīdzan ir roka. [M]
4376. Izput kā <i>rīta</i> rasa vējā.	4393. Tam laimīga roka.
4377. Izzūd kā <i>rīta</i> salna (rasa).	4394. Tam viegla (slaika) roka. [S(U)]
4378. To celiņu <i>rītā</i> gāju, To celiņu vakarā.	4395. <i>Roka</i> dreb, it kā būtu nabagu kūlis (kāvis).
4379. Ko <i>rītam</i> taupa, to kaķis apēd.	4396. Tukša roka nepilda vēderu. [S]
4380. Jāgaida, ko <i>rītiena</i> sacīs.	4397. Labā roka nezina, ko kreisā dara.
4381. Iet (griežas) kā <i>ritenis</i> (<i>vilciņš</i>). [S]	4398. Šī roka, otru mazgādama, arī šķīsta top.
4382. Kuļas kā piektais <i>ritenis</i> (<i>rats</i>).	4399. <i>Roka</i> pie darba, sirds pie Dieva.
4383. <i>Ritenis</i> rumbā, aukla vaļā.	4400. <i>Roka</i> rokai palīdz. [S]
4384. Slikts <i>ritenis</i> visvairāk čīkst.	4401. <i>Roka</i> roku mazgā, abas baltas.
4385. Tarkšķ kā veci <i>riteņi</i> (<i>vāģi</i>).	4402. <i>Roka</i> roku mazgā, abas melnas.
4386. Jo <i>riteņus</i> smērē, jo tie viegli skrej.	4403. Auksta roka, silta sirds.
4387. <i>Rīts</i> gudrāks nekā vakars (par vakaru). [(U)]	4404. Sviedraina roka dāsna, sausa uz došanu gausa.
4388. <i>Rīts</i> rāda, ne vakars.	4405. Ķer mani rokā, sit mani kokā!

4406. Kāda roka, tāds cimds.
4407. Kam auksta roka, tam daudz naudas.
4408. Viena roka tukša, otrā nekā.
4409. Neviens nekož pats savā rokā.
4410. Neceri uz to, kas vēl nav rokā!
4411. Kas rokā, tas mutē.
4412. Kas rokā, tas rokā. [D]
4413. Nauda rokā visus loka. [S]
4414. Strādā ar cita rokām. [S]
4415. Kā bez rokām (nagiem).
4416. Strādā ar rokām, (ne ar muti).
4417. Abām rokām neapķersi! [J]
4418. Ko plāties ar rokām, neesi jau cienīgtēvs.
4419. Trīcošām (trīcēdamām) rokām nekā nepadarīsi.
4420. Ar rokām un kājām pretī.
4421. Pļuksti, cik gribi, tikai rokām vaļu nedod!
4422. Ed no rokas. [J]
4423. Čaklas rokas darba nebīstas.
4424. Daudzas rokas darbu skubina. [S]
4425. Rokas kā grāvracim. [J]
4426. Aukstas rokas, silta (karsta) sirds. [D]
4427. Liec rokas klēpī — kar zobus vadzī!
4428. Rokas klēpī maizi nepelna. [S]
4429. No rokas mutē — no mutes vēderā.
4430. (Tukšs cilvēks, kam) ne pie rokas, ne pie mutes.
4431. Rokas pie arkla pielicis, neskaties atpakaļ! (Kad roku reiz pie arkla licis, tad neskaties atpakaļ.)
4432. Zelta rokas, praula galva.
4433. Vai tev rokas piesietas?
4434. Kam daudz pie rokas, tas var plātīties. [S]
4435. Ņem, kas rokās krīt (nāk). [U]
4436. Dod ar pilnu roku. [S]
4437. Metīsimies uz vienu roku! [U]

4438.	Uz ātru roku.	4455.	<i>Rudenī</i> čuru čuru alutiņš, biku baku balta maize; nāk pavasaris: kundziņ, dod maizītes.
4439.	Ar vienu roku dod, ar otru ņem.	4456.	<i>Rudenī</i> der vecs kažoks, pavasarī vecs zirgs.
4440.	Pa roku galam.	4457.	<i>Rudins</i> muote: keisels da blīņi; a pavasars teirītuojš: sēd da verīs.
4441.	Ar vienu roku gļauda, ar otru plūc (sit).	4458.	Balti <i>rudzi</i> , balta maize.
4442.	Iegrūda roku kā spriktīs.	4459.	Kamēr karsti <i>rudzi</i> nebirst uz galvas, tamēr nav ko steigties.
4443.	Iebāz roku kulē, rādi kungam pigu!	4460.	<i>Rudzi</i> kā kārkli.
4444.	Ar vienu roku nomēt, ar abām nevar atrast.	4461.	(Steidzies, brāl.) pēdējie <i>rudzi</i> rijā.
4445.	Nav ar pliku roku ņemams.	4462.	Šaut ar <i>rudzu</i> bisī. [SG]
4446.	Ar vienu roku uztaisa, ar otru noplēš. [S]	4463.	Daža laba <i>rudzu</i> klēts Gudra vīra galviņā.
4447.	Dzer, <i>roni</i> , tēju, cukuru apēdīsi rīt!	4464.	Apēd savus <i>rudzus</i> , kamēr tie vēl vārpās. [D]
4448.	Apaļš kā <i>ronis</i> .	4465.	Apaļš kā <i>rullis</i> , Sarkans kā <i>bullis</i> .
4449.	Zied kā <i>roze</i> .	4466.	Čīkst kā veca (nesmērēta) <i>rumba</i> . [J(J)]
4450.	Rubina kā <i>rubenis</i> . [J]	4467.	Liela <i>runa</i> — mazs labums.
4451.	<i>Rublis</i> apaļš — tas rit.	4468.	Divreiz apdomā, vienreiz <i>runā!</i>
4452.	<i>Rubļu</i> kā dubļu — naudas ne graša.		
4453.	Lai jau rūc, kad tik nespeļ.		
4454.	Kur rūc, tur speļ.		

4469.
Runā daudz, dara maz.
4470.
Kas daudz runā — daudz melo.
4471.
Runā kā no Dieva mutes. [S]
4472.
Runā kā pārkonis (runa kā pārkonam),
kaŗā kā zaķis.
4473.
Runā kā vecaistēvs, dara kā mazais-
bērnš.
4474.
Viens runā no Jēzus (Mozus), otrs no
balķiem.
4475.
Kas runā — sēj, kas klausās — pļauj.
4476.
Ko runā, reiz pierunā (to pierunā;
pierunās).
4477.
Pie runas liels, pie darbiem mazs.
4478.
Mazāk runāt, vairāk strādāt.
4479.
Runāts — darīts.
4480.
Daudz runāts, nav daudz darīts.
4481.
Še runāts, še paliek. [S]
4482.
Neliec runci piena podam par sargu
(vaktņieku).
4483.
Prasi runcim desu!
4484.
Ne vienmēr runcim krējuma pods.
4485.
Kā runcis uz krējumu. [J]
4486.
Kad runča nav mājās, tad peles pa
galdu lēkā (virs galda lēkā).
4487.
Runga kam runga, tiesas vīram brand-
vīns.
4488.
Nesaki rungu, kamēr vēl neesi redzējis.
4489.
Kas moz runuoj, tys daudz zyna.
4490.
Možuok runuoj — vairuok klausīs.
4491.
Plātās kā rūsa.
4492.
Rūsa maitā dzelzi, slinkums — cilvēku.
4493.
Atkodies kā sīvā rutkā.
4494.
Sīvs kā rutks. [J]
4495.
Vesels kā rutks (rācenis). [(U)]
4496.
Dzīvo kā rutks: viena galva, viena
bēda.
4497.
Izsalkušam pat rutku miza salda.
4498.
Smird kā veca rutku zupa.

S

4499.
Sacišana nav darišana.
4500.
Kā sacīts, tā darīts.
4501.
Tāds ar tādu kopā sader.
4502.
Kas kopā sader, tas kopā sanāk. [D]
4503.
Kas skaidri saderēts, to nevar pārkāpt. [S]
4504.
Tas sagājis lielajā.
4505.
Vienas dienas saimniece.
4506.
Saimniece ar padusi vairāk iznes nekā saimnieks ar vezumu ievēd (izved).
4507.
(Laba) saimniece ir mājas atslēga.
4508.
Saimnieka acis vairāk padara nekā kalpa rokas.
4509.
Uzpurinājies, būsi saimnieka dēls!
4510.
Saimnieka diena rubļa vērtē.
4511.
Saimnieka maize apnik. [S]
4512.
Kad saimnieka nav mājās, tad pušiem laba dzīve. [D]
4513.
Saimnieka zirgs. [SG]
4514.
Saimnieka zirgs, paša pātāga — skrien labi.
4515.
Kad saimniekam darba trūkst, kad velnam ellē moku.
4516.
No slinka netiek saimnieks, nedz no āža dārznieks.
4517.
Labs saimnieks savu cūku no pakaļas pazīst.
4518.
Kāds saimnieks, tāda saime.
4519.
Ved kā pie saites. [J]
4520.
Saki savu sakāmo. [J]
4521.
Dabūsi (kā) sakas kaklā. [J]
4522.
Tas tāpat, kā kad govij sakas uzmauc.
4523.
Kāda sakne, tāda atvase. [U]
4524.
Saknēm saknes meklēt [= par sīkumiem domāt]. [U]
4525.
Kādu saknīti cūciņa izrok, tāda jāēd.
4526.
Jo agrāk sāksi, jo agrāk beigsi.

4527.
No sākta gala. (No laika gala.) [S]
4528.
Droši sākts ir pus padarīts. [S]
4529.
Sakūdītu vīgli nūreit.
4530.
Katrs sākums grūts.
4531.
Kas sala baidās, nav peļņās braucējs.
4532.
Ne salds, ne sālīts; ne cepts, ne vārīts.
4533.
Labāk vāja salīgšana nekā trekna sūdība.
4534.
Nevar ne salmu pa ledus virsu pavilkt.
4535.
Salmi drīz liesmas ķeķ.
4536.
Nevīžo ne salmiņu pacelt.
4537.
Viegls kā salms. [J]
4538.
Salmu kūlis vēderā, pircēņi mugurā.
4539.
Nekul tukšus salmus!
4540.
Paldies par sāli un maizi. [SG]
4541.
Ed nost bez sāls.
4542.
Stāv (sastindzis) kā sāls stabs.
4543.
Kam sāls un maize, tas badu nemirs. [S]
4544.
Jo salst, jo skrej (skrien).
4545.
Salst, ka plīst (ka sprēgā; ka sētas krakšķ; ka skaida no zemes lec; ka (zaķim) acis no pieres sprāgst).
4546.
Kam salst, lai māsā tecēt (drebēt).
4547.
Kaut tu salts paliktu! [S]
4548.
Melo, ka tu salts paliktu (melodams)! [S]
4549.
Samaitāt var ātri, sataisīt grūti.
4550.
Gan viņš man to (dārgi) samaksās. [S]
4551.
Tas jau, laikam, ar samazgām kristīts.
4552.
Saņem, ko esi pelnījis! [J]
4553.
Staigā, rokas sānos iespiedis. [SG]
4554.
Ar saprašanu var dabūt naudu, bet ne ar naudu saprašanu.
4555.
Kam sāp, tas vaid.
4556.
Cita sāpes mazas.
4557.
Sāpes nost — sirds atkal lustīga. [S]

4558. Kas tik *sapnī* velnu redz, var rītu pasmieties.
4559. *Sapīnīs* kā tīklā. [J]
4560. Kū jis *saprūt* — nakt' dzimis bez guns.
4561. Tas (atkal) kaut ko *saputrojis*. [S]
4562. Kab tu *saskuobtim!*
4563. Bez *sāta* un gausa. [S]
4564. *Sarkans* kā nopliķēts.
4565. Tāds ar tādu *satiekas*, tāds ar tādu ķīvējas (ecējas).
4566. Kā tevi *sauc?* — Kā govi slauc!
4567. Ko tu *sauc?* — Kādu govi slauc.
4568. Lai *sauc* vilku vai lāci, kad tikai mežā nedzen.
4569. Klāt kā *saukts* (*likts*).
4570. Spoža kā *saule*. [J]
4571. *Saule* (*saulīte*) ar zobiem [= ziemas vai agra pavasara saule].
4572. *Saule* jau gabalā, bet tu vēl pa gultu. [J]
4573. Tad ceļas, kad *saulē* kājgalā spīd. [SG]
4574. Kad *saule* kāpj, tad ēnas krūp. [S]
4575. Kad *saule* laižas, tad ēnas stiepijas. [S]
4576. Kamēr *saule* lec, tamēr migla acīs kož.
4577. Tik tiešām kā *saule* pie debess. [S]
4578. *Saule* (*saulīte*) pa zemes virsu staigā. [J]
4579. Citur arī *saule* spīd.
4580. Ne ik dienas *saule* spīd, ne ik dienas lietus līst.
4581. *Saule* stabos stāv [kad gaidāms lietus]. [S]
4582. Tev jau *saule* šodien zobos spīdēja. [SG]
4583. *Saule* vēl augstu, bet tu jau uz dusu. [J]
4584. Kādā *saulē* sēdi, tādā sildies.
4585. No *saules* līdz saulei. [J]
4586. *Saules* (*saulītes*) mūžu neviens nedzīvo.
4587. Ilgi gulēdams, neredzēsi *saules* uzlēcam.
4588. Smaida kā *saulīte*. [S]

4589.		4606.	
Saulīte leišu gaŗumā.		Lai būtu ir no sēnalām, kad tik ciema kukulis!	
4590.		4607.	
Krāšņai saulītei arī salnas zobi.		Tikušam sēnes aug, netikušam kāti vien.	
4591.		4608.	
Katrs teic savu.		Aug kā sēnes pēc lietus.	
4592.	[S]	4609.	
Iet savu ceļu.		Septiņi negaida viena.	
4593.		4610.	
Savu Dievu nevar smādēt.		Kā sēsi, tā pļausi.	
4594.	[D]	4611.	
Rūpējas tikai par savu vēderu.		Sirms kā sesks.	
4595.		4612.	
Dora, kai na ar savuom rūkom.		Jo augstāka sēta, jo mīļāki kaimiņi.	
4596.	[S]	4613.	
Ne secas, ne veicas.		Kur sēta pakritusi, tur ikkatrs pāri kāpj.	
4597.	[S]	4614.	
Agri sedlo, vēlu jāj.		Kur sabrukusi sēta, Tur pārklūšana lēta.	
4598.		4615.	
Ko (kas) sēj, to (tas) pļauj.		Kur sabrukusi sēta, tur visas kazas pāri lēkā.	
4599.	[U]	4616.	
Sējams laiks klāt, kas nu vairs taupīs!		Kur zema sēta, tur visas kazas pāri lec.	
4600.	[M]	4617.	
Kāda sēkla, tāda raža (tāds auglis).		Kur augsta sēta, tur sniegs metas.	
4601.		4618.	
Kādu sēklu sēsi, tāds augļus pļausi.		Kur sēta zema, tur katrs grib pāri kāpt.	[M]
4602.		4619.	
Ēd ko ēzdams, neapēd sēklu!		Kā sētā redzi, tā ciemā dari.	
4603.	[D]	4620.	
Uzskrējis uz sēkla.		Tas notiks tad, kad sētas mieti dancos.	
4604.		4621.	
Staigā, seksti pacēlis.		Saritinājies kā sētas rikste.	
4605.		4622.	
Met selgā, met rāvē — kā tukšs, tā tukšs.		No sētas uz sētu.	[S]

4623.		4639.	
Pašam <i>sevi</i> valdīt ir tā vislielākā valdīšana.	[S]	Pļāpīga kā veca <i>sieva</i> .	
4624.		4640.	
Pie <i>sevim</i> (visu) slaucīt.	[S]	Tieva <i>sieva</i> — cieta vieta.	
4625.		4641.	
Ja nemāki strādāt pats priekš <i>sevim</i> , tad strādā priekš cita.		<i>Sieva</i> klēpī vairāk var no sētas iznest nekā vīrs ar vezumu ievest.	
4626.		4642.	
Skatīs <i>sevis</i> , gon byus dē] tevis.		Labā <i>sieva</i> ir dārga manta.	
4627.		4643.	
Lec kā <i>siena</i> āzītis.		Tikla <i>sieva</i> ir vīra kronis.	
4628.		4644.	
Karsts kā <i>siena</i> laikā.	[J]	Skaista <i>sieva</i> , kas godu neprot, ir zelta gredzens cūkas purnā.	
4629.		4645.	
Lai taupās <i>siena</i> laikam.	[J]	Labā <i>sieva</i> nav ar zeltu atsveņama.	
4630.		4646.	
Ielēcis kā <i>sienāzis</i> bļodā.	[J]	Kur branga <i>sieva</i> , tur branga meita.	
4631.		4647.	
Kad to pie <i>sienas</i> mestu, tas pieliptu.		<i>Sieva</i> un krāsns paliek mājās.	
4632.		4648.	
Runā kā pret <i>sienu</i> .	[J]	Negodīga <i>sieva</i> padara māju neskaistu.	
4633.		4649.	
Kā caur <i>sienu</i> izrauts (izvilīts) [saka par kalsnu, izdilušu].		<i>Sieva</i> rudenī gudrāka nekā vīrs pavasarī.	
4634.		4650.	
Tievs kā caur <i>sienu</i> rauts.		Pikta (slinka) <i>sieva</i> vīra nelaime.	
4635.		4651.	
Kā <i>siesi</i> , tā turēs.		<i>Sievai</i> (sievām) gaŗi mati, īss padoms.	[(S)]
4636.		4652.	
Caurš kā <i>siets</i> .		Tas savai <i>sievai</i> ne virsū neskatās.	[J]
4637.		4653.	
Ar <i>sietu</i> ūdeni sme].	[S]	Nelieni pie otra <i>sievas!</i>	[S]
4638.		4654.	
Papriekšu nes ar <i>sietu</i> , vēlāk pat ar spaini nevīžo.		Viņš jau neraud pēc vecās <i>sievas</i> , bet pēc tās ar raibajiem lindrakiem.	

4655.
Sievas ir īstas valodnieces. [S]
4656.
Sievas radi mīļāki kā vīra radi.
4657.
 Redz kā iet ar *sievas* roku!
4658.
Sievas sirds — mīksta sirds.
4659.
 Kur *sievas*, tur bērni.
4660.
 Kur *sievas*, tur pļāpas.
4661.
Sievasmāte kubulā,
 Reps un trubka mugurā.
4662.
Sievasmāte (vīramāte) — velna māte. [(S)]
4663.
 Kamēr *sievieša* griba pāriet, tamēr
 četras asis zaļas apses malkas sadeg.
4664.
 Kas ar *sieviešiem* ķīvējas, nes ūdeni
 sietā.
4665.
 Blēdīgs kā *sieviete*.
4666.
Sieviete bez viltus ir kā puķe bez
 smaržas.
4667.
 Kādu maizi izcep, tādu apēd; bet kādu
sievu apņem, ar tādu jādzīvo visu
 mūžu.
4668.
 Nevar vien sev *sievu* izlūkoties. [S]
4669.
 Grūt ar *sievu*, grūt bez *sievas*.
4670.
 Sīksts kā sedulkas *sīksna*.
4671.
Sīksnai divi gali.
4672.
Sīksnu tapina, lūku atdod.
4673.
 No *sīksta* tak ko var dabūt, no plika
 nekā.
4674.
Sīkstam divreiz pakaļa sūrst.
4675.
 Zam gulūšas *sīkstas* yudins nalin.
4676.
Sīksts kā (vērša) āda (pastalāda). [S]
4677.
Sīkstulis mūžam nabags.
4678.
 Pūš kā *sila* priede.
4679.
 Pie tukšas *siles* cūkas rejas.
4680.
 Kā tad *sili* nedegs, kad ir purvi deg.
4681.
 Ne *silis*, ne salis. [U]
4682.
Silts nāk ar sildīšanu, labs ar gaidi-
 šanu.
4683.
 Ne *silts*, ne auksts. [U]
- 4683¹.
 Būs viņam *silts* pie ādas [= viņu pērs]. [U]
4684.
 Iekšpusē *silst*, ārpusē salst.
4685.
 Svīst kā *siļķes* saēdies.
4686.
 (Sabāzti) kā *siļķes* mucā.

4687.		4703.	
Mīl kā aita <i>siļķu</i> kulīti.		<i>Sirds</i> īstā vietā.	[U]
4688.		4704.	
<i>Simti</i> pārkoņi!	[SG]	<i>Sirds</i> kā ar akmeņiem noslodzīta.	
4689.		4705.	
<i>Sīpols</i> jau pa gabalu izspiež asaras.		Miksta <i>sirds</i> kā cālim.	
4690.		4706.	
Es parādu viņam <i>sirdi</i> .	[J]	<i>Sirds</i> kā ledus.	
4691.		4707.	
Vārdi, kas caur <i>sirdi</i> iet.	[S]	<i>Sirds</i> kā (sētas) miets (akmens; krams).	
4692.		4708.	
Cita <i>sirdi</i> nevar redzēt.	[S]	<i>Sirds</i> lec kā jēra astīte, pie mātes zižot.	[M]
4693.		4709.	
Dusmas <i>sirdi</i> paturēt.	[S]	<i>Sirds</i> lec no prieka.	[U]
4694.		4710.	
<i>Sirdi</i> sēž dusmas dūres resnumā.	[M]	<i>Sirds</i> kā izkurtējis rācenis.	
4695.		4711.	
Parādi viņam <i>sirdi</i> , viņš tev parādīs pakaļu.		<i>Sirds</i> nenesas.	[S]
4696.		4712.	
Izsaki visu, kas uz <i>sirds</i> .	[S]	<i>Sirds</i> nesas uz vakariņām.	[E]
4697.		4713.	
(Nekas) neiet pie <i>sirds</i> .	[S]	Pa trīs, lai <i>sirds</i> netrīs!	
4698.		4714.	
Viņam droša <i>sirds</i> .	[D]	<i>Sirds</i> nepieņem.	[S]
4699.		4715.	
<i>Sirds</i> apskrienas (aptekas).	[U]	<i>Sirds</i> pa muti ārā kāpj. (<i>Sirds</i> kāpj pa muti laukā.)	[J]
4700.		4716.	
Skaidra <i>sirds</i> — dārgākā manta pasaulē.	[S]	Pie <i>sirds</i> pieaudzis.	[J]
4701.		4717.	
Neņem pie <i>sirds</i> .	[S]	Pie <i>sirds</i> piekļūt.	[S]
4702.		4718.	
<i>Sirds</i> iekrita biksēs.	[D]	Kad <i>sirds</i> pilna, mute runā. (No kam <i>sirds</i> pilna, no tam mute runā.)	[S]

4719.
Sirds pilna, tik raudāt nevar.
4720.
Sirds saplok. [S]
4721.
Sirds smaga kā galoda.
4722.
Kam droša sirds, tam laimējas.
4723.
Kas nāk no sirds, tas iet pie sirds.
4724.
Kas uz sirds, tas uz mēles.
4725.
Sirds tā sāp kā vāts.
4726.
Sirds no dusmām pušu plīst.
4727.
Kam samanīga sirds, to sauc par gudru.
4728.
Sirds vai pa papēdi lien ārā.
4729.
Sirds vai pušu plīst (lūst). [D]
4730.
Sirds vībotnēs [saka par iemilējušos].
4731.
Sirma galva jāgodā.
4732.
Mīl (glabāju) kā sirsniņu azotē.
4733.
Danco kā sisenis.
4734.
Slinks kā sisenis.
4735.
Sisnim nav keniņa, bet tumar viņi
vysi izīt pulkā dalīti.
4736.
Pats sit, pats vēkš.
4737.
Kā sit, tā sāp.
4738.
Sitiens ir grūts, bet atsitiens vēl grūtāks.
4739.
Dūša kā Pēteņa sivēnam.
4740.
Smuks kā pusrubļa sivēns.
4741.
Tas sivēns (jau) labi apvēlies. [S(U)]
4742.
Sivēnu maisā nepērk (pērk). [(M)]
4743.
Duļ kā skabarga acīs.
4744.
Skābs kā dzērveņu oga.
4745.
Tīrā skābuma ķērne!
4746.
Kas par vēlu, tas par skādi.
4747.
Sev pašam skādi darīt. [E]
4748.
Skaida atsprāgst no malkas, kaļķi no sienas.
4749.
Kur cērt, tur skaidas lec.
4750.
Iedzersim, kamēr skaidrā prātā.

4751.
Ko līdz *skaistam* būt, kad nedaiļš rādās. [S]
4752.
Ne viss, kas spīd, ir *skaists*.
4753.
Viss, kas *skaists*, ātri zūd.
4754.
Skaistuma ziedi pirmie birst.
4755.
Skaistums aiziet, vecums pienāk.
4756.
Ko palīdz *skaistums* bez prāta. [S]
4757.
Ko palīdz *skaistums*, ja sirdī nemīt labums.
4758.
Skaistums nepilda vēderu. [S]
4759.
Skaistums vīst, tikums zied un nes augļus. [S]
4760.
Skaistums zūd (paiet), tikums pastāv (paliek).
4761.
Skaistumu ar mēli nelaizīs.
4762.
Skalam ģeld tā priedīte,
Ne istabas pamatam.
4763.
Skaldi un valdi. [J]
4764.
Zemu *skatās*, tālu redz.
4765.
Aiz *skaudības* vai sprāgst. [S]
4766.
Skaudīgs kā velns. [M]
4767.
Skaugim acis sāp.
4768.
Skaugim sāp, kad cits ir priecīgs. [S]
4769.
Atsper *skaugim* — simtu tai vietā.
4770.
Skaugis nedod ir tejam piedzimt.
4771.
Lai *skauž*, kam tīk. [J]
4772.
Labāk lai mani *skauž* nekā nožēlo. [S]
4773.
Gaņš kā *sklanda*.
4774.
Tur nevajag nekādas *skolas*. [S]
4775.
Skola maksā naudu.
4776.
Ja *skola* neizmācīs, tad izmācīs teļāda.
4777.
Visas *skolas* saņēmis. [S]
4778.
Labs *skolotājs* — labs skolnieks.
4779.
No *skopa* var vēl ko dabūt, no tukša nekā.
4780.
Skopam paēst žēl.
4781.
Pyrms pilic *skreini*, tad keris pi skapa.
4782.
Noplīsis kā *skrandu* lācis.

4783.
Nu *skrej* kā toreiz, kad ne no vietas negāja.
4784.
Kas čakli *skrej*, tas drīz piekūst.
4785.
Kas tur *skrej?* — Taksis rej.
4786.
Kas ātri *skrej*, tas pārskrejas.
4787.
Zēns kā *skriemelis*.
4788.
Kaut tev acis kā *skriemeļi* izveltos!
4789.
Skrien kā apsvilis (durns; negudrs; sadedzis; drīgenes saēdies).
4790.
Skrien kā uguns lēsmi pa rugājiem. [M]
4791.
Skrīn, kai vējš golvu atlauzs.
4792.
Augsti *skrīn*, zamu kreit.
4793.
Derīgs kā piektais *skritulis* pie ratiem. [S]
4794.
Trīsdeviņi *skroderi* nomirs, bet tas ne.
4795.
Klibs kā *skroderis*.
4796.
Čakls (strādīgs) kā *skudra*.
4797.
Kad es struoduošu kai *skudra*, maņ byus golva gudra.
4798.
Mudrs kā *skudra*, muļķis kā muļķis.
4799.
Mudž kā *skudru* pūznī.
4800.
Skundētājam rūp, ka citam labi klājas. [L]
4801.
To tu vari ierakstīt *skurstenī*. [J]
4802.
Deguns kā *skurstenis*.
4803.
Piesvēpis kā *skurstenis*.
4804.
Slaiki noaudzis — kājas līdz zemei.
4805.
Slaiks un gaŗš, laisks un kārs. [S]
4806.
Slaistīties un slinkumu lāpīt. [S]
4807.
Kāda *slaka*, tāds tikums. [U]
4808.
Slapjumu neredzēs — sausumu nebaidīs. [S]
4809.
Labam laba *slava*.
4810.
Paša *slava*, cita gods.
4811.
Mana *slava*, cita sāte.
4812.
Laba *slava* (*valoda*) iet kājām, slikta jāj jāšus.
4813.
Laba *slava* labāka nekā (šķīsta) nauda. [S]
4814.
Liela *slava*, mazs gods.

4815.		4831.	
Diža <i>slava</i> , mazs tikums.		<i>Slimam</i> ne zelta gulta nepalīdz.	
4816.		4832.	
Viesa <i>slava</i> , paša gods.		Prasa kā <i>slimam</i> veselības.	
4817.		4833.	
<i>Slava</i> tālu lien.	[E]	Vai tu domā: kad <i>slims</i> , tad tūliņ jau mirs.	
4818.		4834.	
Labā <i>slava</i> tālu neiet (neskrej).		Ko <i>slims</i> var ieēst, ka tikai sirdi piesiet.	
4819.		4835.	
Slimā <i>slava</i> — vesela sāts.		<i>Slinkam</i> gudra mute.	
4820.		4836.	
<i>Slavēt</i> nav mīlēt.		<i>Slinks</i> nav, bet gauss.	[U]
4821.		4837.	
Pats sev niknu <i>slavu</i> ceļ.	[S]	<i>Slinku</i> jau var pēc kājām pazīt.	[S]
4822.		4838.	
<i>Slicējs</i> ķeŗas pie salmiņa.		<i>Slinkums</i> bada vēstnesis.	
4823.		4839.	
Pa iebrauktu <i>sliedi</i> viegli slīd (tek).		<i>Slinkums</i> ir tas pereklis, Kur top perēts nelietis.	[S]
4824.		4840.	
Kas <i>slikti</i> neiesāk, labi neiesāk.		<i>Slinkums</i> ir visa ļaunuma pereklis.	
4825.		4841.	
<i>Slikti</i> rādās, labi būs.		<i>Slinkums</i> laba nemāca.	[SG]
4826.		4842.	
No <i>sliktmaņu</i> bērniem daži lieli ļaudis ceļas.	[S]	<i>Slinkums</i> maitā kā rūsa dzelzi.	
4827.		4843.	
Tāda viņa <i>slimība</i> kā mūsu veselība.		<i>Slinkums</i> nav labums.	
4828.		4844.	
<i>Slimībai</i> nevajag palaisties.		Slaistās un lāpa <i>slinkumu</i> (<i>laiskumu</i>).	[S]
4829.		4845.	
<i>Slimību</i> par naudu nepērk.		Kas ar <i>slinka</i> rūku struodoj, tys paliks nabogs, bet čakla rūka dora bo-guotu.	
4830.			
<i>Slimam</i> jēra dvēsele.			

4846. Kas *sliņķi* cels par saimnieku, āzi par dārznieku.
4847. *Sliņķi*, še pauts! — Vai nolobīts?
4848. *Sliņķim* visur grūti, plikam visur auksti.
4849. *Sliņķis* labs stārasts, zaglis labs pēdu dzinējs.
4850. *Sliņķis* pat mirt nevīžo.
4851. *Sliņķis* pie sliņķa turas. [S]
4852. Jauns *sliņķis* — vecs zaglis.
4853. Aukstums *sliņķu* āvsts.
4854. Jauna *slotā*. [SG]
4855. Tas tev izdosies (izdevies) kā sunim *slotā*. [S]
4856. Jauna (asa) *slotā* labi (tīri) slauka.
4857. Kur branga *slotā*, tur branga stupe; kur branga meita, tur branga sieva.
4858. Gaidi, gaidi, kad *slotas* kātam lapas plauks, kad pūcei aste ziedēs.
4859. Tievs kā *slotas* kāts.
4860. Vienādi, kā ar vienu *slotu* pērti.
4861. Ar vienu *slotu* visi nevar nopērties.
4862. *Smej*, ka logi trīc. [D]
4863. Lai *smej*, kam labi skrej.
4864. Otram *smej*, pašam tiek.
4865. Te *smej*, te raud. [J]
4866. *Smej* vien, gan tu drīz raudāsi. [J]
4867. *Smejas* kā kutināts (vēderu turēdams; liks palikdams).
4868. Kas daudz *smejas*, — negudrs rādās. [S]
4869. Kas pēdējais *smejas*, tas gardāki *smejas*.
4870. Kas *smejas*, tas neredz.
4871. *Smejas* lielo *smējienu*. [S]
4872. *Smejies* bagātam, nesmejies nabagam!
4873. *Smejies*, bet neapsmej!
4874. *Smejies* vien, gan (tu) pēc raudāsi.
4875. Kas labi *smej*, tas arī labi var liet.
4876. Man *smeķē*... — Iekod spēķi!
4877. Par *smiekla* naudu. [J]

4878. Nerādi *smieklam* zobus!
4879. *Smiekli* kaklu nelauzīs, bez zobiem riekstu nekodīs.
4880. *Smiekli* kaklu nelauž, smiekli gurnu negrauž.
4881. Vienam *smiekli* — otram raudas. [D]
4882. Pēc *smieklīem* raudas nāk. [S]
4883. Gan tevi *smiekls* aizmirsīs. [S]
4884. Ņem visu par *smieklu*. [S]
4885. Kad ņemas *smiet*, tad nevar rimties. [S]
4886. No *smilgas* citreiz pils aizdegas.
4887. No *smilgas* piekrauj lielu siena vezumu.
4888. Otram redz *smilgu*, sev pašam baļķi neredz. [S]
4889. Lai dus vieglu *smilti*, spožu sauli.
4890. Tam jau *smiltis* birst.
4891. *Smird* kā sesks (āpsis).
4892. *Smird* pēc maitas. [S]
4893. Kur *smird*, tur deg.
4894. *Smukam* smuka nelaime (indeve).
4895. *Smuks* kā žīda bilde.
4896. Nelīdz *smukums*, ja nav tikums.
4897. *Smulis* paliek smulis, mazgā, cik gribi! [D]
4898. *Snaud* maķenīt, guli maķenīt, saliec rokas maķenīt!
4899. *Snaudulīte* nakti maļ.
4900. Kas *snauž*, tas nedomā ļauna.
4901. Man tevis žēl kā pērnējā *sniega*. [U]
4902. *Sodība* grēkam pakaļ iet. [S]
4903. Vai nu *sods* vai gods.
4904. Viens saņem *sođu*, otrs staigā ar godu.
4905. Kas pirmo *solī* spēris, lai spēr arī otru (tam jāiet arī tālāk). [U]
4906. Ko *solī*, to turi!
4907. Vēl *solī* — un dimbā iekšā. [D]
4908. Vienu *solī* žēlo, desmit pazaudē.
4909. Arī lēni *soļi* ved uz priekšu. [S]

4910. Pirmais <i>solis</i> tas grūtākais. [U]	4927. Spēks kā lācim.
4911. Otra <i>solis</i> viegls, bet nelīdzens.	4928. Kam (kur) spēks, tam (tur) vara (gods; maize; taisnība; daļa). [L,S]
4912. Daudz <i>solīt</i> , maz iedot.	4929. Palaižas uz savu spēku kā vērsis (āzis) uz saviem ragiem.
4913. <i>Solitājs</i> ar nedevēju īsti brāji.	4930. Nezin, kur (savu) spēku likt. [J]
4914. <i>Solitu</i> ir vilks neēd.	4931. Ar spēku vien nekā nepanāksi. [J]
4915. Nesplauj <i>spainī</i> , pats dabūsi izstrēbt.	4932. Tie jau savus spēkus baudījuši. [S]
4916. <i>Spainītis</i> sabrucis, pasainis dzīvs.	4933. Viņš kritis spēles velnam nagos. [D]
4917. Lietus gāž kā <i>spaiņiem</i> . [D]	4934. Balta kā <i>spelte</i> .
4918. Glaudīt (kā kaķi) pa <i>spalvai</i> . [J]	4935. Ieskrējis kā <i>speltē</i> .
4919. Izplucināt pa <i>spalvai</i> (<i>spalviņai</i>).	4936. Pūt <i>speltē</i> , lec gaisā!
4920. Lepojas (pušķojas) ar cita (ar svešām) <i>spalvām</i> .	4937. Melns kā no <i>speltes</i> izlidis. [J]
4921. Viegls kā <i>spalviņa</i> (<i>spalva</i>).	4938. Balts kā <i>speltes</i> iekšpuse.
4922. No tēva (mātes) puses man nav ne <i>spalviņas</i> palicis. [E]	4939. No āra <i>spīd</i> , no iekšas smird.
4923. Izput kā <i>spaiļi</i> .	4940. Kā vēzim <i>spilēs</i> .
4924. Cik <i>spēj</i> , tik strādā.	4941. Baltu <i>spļauj</i> .
4925. Kam lieli <i>spēki</i> , tam lieli grēki.	4942. Par <i>spoku</i> (<i>ēnu</i>) nav ko būties, ja velnu neredz.
4926. Zūd <i>spēki</i> , zūd prāts.	

4943. Kas ar <i>spolvu</i> īraksteits, tū ar cervi naizcērsi.		4959. Pēc katras <i>stabules</i> nevar izdancot.	
4944. Vecs kā <i>sprādzenis</i> .		4960. <i>Staigā</i> kā sajūgti (sapīti).	
4945. Smird kā <i>sprāgoņa</i> .	[J]	4961. Slēdz <i>stalli</i> , kad zirgs jau vējā.	[S]
4946. Grozās kā <i>sprēšlīca</i> [ja kāds pārāk lepojas].		4962. Kājas kā <i>stārkam</i> .	
4947. <i>Spridis</i> vīrā, olekts bārdā.		4963. Atdot (pārņemt; aiziet; aizvest), kā <i>stāv</i> .	[J(J)]
4948. Nu tu esi <i>sprukās!</i>	[J]	4964. <i>Stāv</i> kā bībis.	
4949. Sāļigs kā <i>spruksti</i> .		4965. Kas augstāk <i>stāv</i> , tas tālāk redz.	
4950. Nemet <i>sprunguļus</i> riteņos!		4966. Drīz <i>steidz</i> , akls dzimst!	
4951. Iegrūzt <i>sprūsli</i> mutē (riklē).	[D]	4967. Drīz <i>steidz!</i> Akl(ai)s dzen.	[L,SG]
4952. Zems, resns kā <i>spunde</i> .		4968. Jo <i>steidz</i> , jo ķeņas.	
4953. Saskaities kā <i>spunde</i> .		4969. <i>Steidzies</i> , bet lēnām!	[D]
4954. Acis kā <i>spundes</i> [ja acis izspiedušās uz āru].		4970. Visas <i>stērbeles</i> viņam bažu pilnas.	[L]
4955. <i>Spuras</i> celt pretī.	[U]	4971. Ai, kaida tei meitine meilīga, kai <i>stērna</i> un daila kai kolna koza.	
4956. Tam kājas kā pūrvieta <i>stabiņi</i> .		4972. Nostiepts kā <i>stīga</i> (<i>dzisla</i>).	[J(J)]
4957. <i>Stāv</i> kā <i>stabs</i> (kā <i>mēms</i> ; kā <i>nopliķēts</i> ; kā <i>pienaglots</i> ; kā <i>sasalis</i>).		4973. Tam tik daudz <i>stiķu</i> (<i>niķu</i>) kā sunim blusu.	
4958. Vienā <i>stabulē</i> pūš.		4974. <i>Stīvs</i> kā <i>stimbans</i> .	

4975.
Stiprais par vājo nesmejas.
4976.
Kas stiprāks, tam taisnība (tas taisnāks).
4977.
Kam ar stiprāku kauties, kad no tā var izbēgt.
4978.
Kas stiprs, tam uzvara.
4979.
Ar stipru neej lauzties, nedz ar bagātu tiesā (tiesāties).
4980.
Viegla kā stirna.
4981.
Kas strādā, tas ēdis (ir ēdis).
4982.
Strādā, burlak, tad tev būs!
4983.
Lai strādā, kā (kur) strādādams. [SG]
4984.
Lai strādā, kā zin. [S]
4985.
Jauns būdams, strādā, pietaupi,
Tad vecs bez maizes nebūsi! [S]
4986.
Kur ar ko strādā, tur graši nokrīt.
4987.
Jauns strādā, vecs slinko.
4988.
Pieēdušam grūti strādāt.
4989.
Kas negrib strādāt, lai cieš badu (tam nebūs ēst).
4990.
Labāk strādāt nekā vaidēt.
4991.
Strādniekam akmens mikstāks nekā kungam spilvens.
4992.
Strādnieks nav ar pātagu dzenams. [S]
4993.
Peldēt pa straumi. [J]
4994.
Pa straumi viegli peldēt.
4995.
Pret straumi grūti peldēt. [S]
4996.
Čivina kā strazds purvā.
4997.
Iztāsta kā strazds savus bērņus.
4998.
Lēti pazīt straža zirgu un meldeņa cūku.
4999.
Streb, Andža, putra laba, velns vēderu nemaitās!
5000.
Tā strebji, ka zirgi apstājas. [J]
5001.
Viņš kaujas kā ar strēlēm [= miegains]. [U]
5002.
Pieķeņas kā pie strīmalu toveņa.
5003.
Nešauj pār strīpu!
5004.
Pinkains kā strūgu polis. [J]
5005.
Struodoj, i Dīvs paleidzēs!

5006. Skat, <i>stulbais</i> (<i>aklais</i>), kā klibais danco!	5022. Māna kā <i>suni</i> ar desu. [J]
5007. Vai tu <i>stulbs</i> palicis! [S]	5023. Kā <i>suni</i> baro, tā suns klausā (rej).
5008. Auis kā zābak' <i>stulmi</i> .	5024. Kas <i>suni</i> baros, ja cilvēks nebaros.
5009. <i>Stum</i> (<i>dari</i>) tu, es stenēšu! [J(J)]	5025. Nebaros <i>suni</i> — baros zagli.
5010. Rīta <i>stunda</i> — zelta stunda.	5026. Bar (baro) nu <i>suni</i> , kad vilks jau kūti! [S(L)]
5011. Dažreiz viena <i>stunda</i> atnes vairāk, nekā gadā cerēja. [S]	5027. Ko līdz <i>suni</i> barot, kad vilks jau kūti (lopos).
5012. Kad mana <i>stunda</i> nāks. [U]	5028. Tad baro <i>suni</i> , kad vilks jau pie vārtiem (kad vilks avīs). [SG]
5013. Rīta <i>stundai</i> zelts mutē.	5029. Izvelc <i>suni</i> (<i>kaķi</i>) no ūdens, viņš tev iekož rokā.
5014. Tu te kai <i>stute</i> .	5030. Apēstu vai <i>suni</i> , ja astes nebūtu.
5015. Kas pirmāk pie <i>sudmalām</i> braucis, lai uzbeļ savu labību.	5031. Kā tu vienu mazu <i>suni</i> jaucē un audzini, tāds viņš paliek ir vecumā. [M]
5016. Runāt — <i>sudrabs</i> , klusēt — zelts.	5032. Pērt <i>suni</i> lāča priekšā. [D]
5017. Kāda <i>suga</i> , tāds tikums. [S]	5033. Pašu <i>suni</i> lētāk pārkāpt nekā asti.
5018. Var manīt (jaust), no kādas <i>sugas</i> . [S]	5034. Nelaid <i>suni</i> lopos! [J]
5019. Jauns — <i>sulainis</i> , vecs — nabags.	5035. Ar to tu neizvilksi ne <i>suni</i> no aizkrāsnes. [D]
5020. Nošaut kā (vecu) <i>suni</i> . [D]	5036. Izdzīt kā <i>suni</i> no istabas. [M]
5021. Niknu <i>suni</i> apsauksi, bet ne niknu sievu.	5037. Kas <i>suni</i> pārkāpis, pārkāps arī asti.

5038.
Kas pār *sunī* pārlēcis, tam arī pār asti jālec.
5039.
Suns *sunī* pazeist.
5040.
Sunī peņ ar nūju, cilvēku ar vārdu.
5041.
Sunī peņ ir pie baznīcas.
5042.
Vienreiz *sunī* pieviļ ar kaulu, otreiz ne ar gaļu nepievīls. [SG]
5043.
Kā *sunī* sasiens, kā brāli atrons.
5044.
Kā *sunī* sien, kā brāli ved.
5045.
Pamet kā *sunim*. [J]
5046.
Pūt nu *sunim* astē! [SG]
5047.
Kas *sunim* (*kaķim*) asti pacels, ja pats nepacels.
5048.
(Tas tik ilgi stāvēs) kā *sunim* desa. [(SG)]
5049.
Prasi *sunim* gaļu (desu)! [SG]
5050.
Dod *sunim* desu (glabāt).
5051.
Tur jau *sunim* (*zirgam*) jāsmējas.
5052.
Kā *sunim* kauls. [J]
5053.
Dari *sunim* labu! [SG]
5054.
Kas *sunim* muti (rikli) aizbāzīs! [S]
5055.
Sunim nav naudas: tam nav kabatas.
5056.
Ne *sunim*, ne kaķim, ne pašam, (ne citam). [SG]
5057.
Sunim neaug vilka spalva.
5058.
Ne *sunim* neder! [SG]
5059.
Kad *sunim* jau pāri, tad astei it viegli pāri tikt.
5060.
Sunim pātaga, tiesas vīram čarka.
5061.
Piktam *sunim* saplēsta āda.
5062.
Sunim suņa alga (nāve; ticība; tikums; daba).
5063.
Ed pats, dod *sunim*, tad darīsi saimniekam postu.
5064.
Kas *sunim* to dos rejot, ko kaķis dabū tupot.
5065.
Kā *sunim* zem astes. [J]
5066.
Sunim zobens vienmēr klātu.
5067.
Kas dos visiem *sunīšiem* baltu maizi! [U]
5068.
Rej, rej, *sunīt*, kad tik tu man nekod (nekod vien)! [SG]
5069.
Blusojas kā *suns*. [J]

5070. Izsalcis kā <i>suns</i> .	[J]	5086. <i>Suns</i> aug, zobi aug.	
5071. Kārs kā <i>suns</i> .	[S]	5087. <i>Suns</i> bez astes.	[SG]
5072. Luncinājas apkārt kā <i>suns</i> (<i>vilks</i>).	[U]	5088. Kā <i>suns</i> bez astes, kā zēns bez pīpes.	
5073. Nokaunējies kā <i>suns</i> .	[J]	5089. Kad <i>suns</i> cūku nerej, tad cūka rej suni.	
5074. Pazīstams kā raibs <i>suns</i> .		5090. <i>Suns</i> dusmīgs paēdis, bet cilvēks — naēdis.	
5075. Rej (rējīgs) kā <i>suns</i> .	[(S)]	5091. Kāds <i>suns</i> iekodis, tāds lai atkož.	
5076. Skrien kā traks <i>suns</i> .		5092. Traks <i>suns</i> ilgi nestaigā.	[S]
5077. Slepens kā <i>suns</i> .	[S]	5093. <i>Suns</i> jau arī neapvārtītu neēd.	
5078. Slienot kā <i>suns</i> .	[J]	5094. Ne <i>suns</i> jau nevārīta neēd.	
5079. Smilkst kā <i>suns</i> .	[J]	5095. Nāiredz kai <i>suns</i> kača.	
5080. <i>Suns</i> aizvilka baļķi ceļā.		5096. Mīl kā <i>suns</i> karstu kartupeli (saķeŗ, saķeŗ, palaiž vaļā).	
5081. Kaujas kā <i>suns</i> ar blusām.		5097. <i>Suns</i> , kas daudz zaķu ķeŗ, nevienu nenoķeŗ.	
5082. Plēšas kā <i>suns</i> ar kaķi.		5098. <i>Suns</i> , kas desu dabūjis, atpakaļ jau nedod.	
5083. Ko lielies kā <i>suns</i> ar kaulu?		5099. <i>Suns</i> , kas rej, lēti nekož.	[S]
5084. Aiziet kā <i>suns</i> , asti nolaidis.		5100. Glabā (slēpj) kā <i>suns</i> kaulu.	[J]
5085. Aizvelkas kā <i>suns</i> , asti kājstarpā ierāvis.	[J]	5101. Kur <i>suns</i> lok, tur viņš rej.	

5102. Rej kā *suns* mēnesnīcā (mēnesnīcu).
 5103. Gauduoj kai vacs *suns*, mēnesnīcā vārdamīs.
 5104. *Suns* met spalvu, bet ne dabu.
 5105. Ir dzirdēts, ka *suns* mūrnieku apēd.
 5106. Milē kā *suns* nabagu.
 5107. Kaunīgs *suns* nebarojas. [S]
 5108. To ne *suns* neēd. [J]
 5109. Ne *suns* nerej. [U]
 5110. Kad *suns* pārkāpts, tad arī asti pār-
 kāps.
 5111. *Suns* pieglaužas, kamēr ir maize.
 5112. Kā *suns* pie siena kaudzes: pats neēd,
 otru nelaiž.
 5113. Lai *suns* rej, kad tik nekož. [S]
 5114. Labāk paklausos, kā *suns* rej, nekā
 sliktus vārdus.
 5115. Sargā kā *suns* siena vezumu: pats
 neēd un otram nedod.
 5116. *Suns* spalvu met, bet cilvēks dabas
 nemet.
 5117. *Suns* spalvu met, bet ne dabu.
 5118. *Suns* spalvu met, zobus nemet.
 5119. *Suns* suni blusina (nobluso).
 [E,SG(L)]
 5120. *Suns* sunim kājā nekož.
 5121. *Suns* sunim kurpes šuj, kas šuj nabaga
 kaķītim?
 5122. *Suns* sunim uz astes nemīs.
 5123. *Suns* suņa gaļas neēd.
 5124. *Suns*, taukus ēdis, laizās.
 5125. Labi paēdis, kas nekaiš labi runāt, —
 bet tu ej kā *suns*, ūdeni lakdams.
 5126. Krīt kā *suns* uz jēlas gaļas.
 5127. Laizās kā *suns* uz karstiem ķīļķeniem.
 5128. Lec kā *suns* uz trim kājām. [J]
 5129. Tam pat *suns* vairs no rokām maizi
 neņems.
 5130. Labs *suns* vēl sprāgdams zemi mutē
 iekampj.
 5131. Viens *suns* vien ilgi nerej.
 5132. Vai viens *suns* vien raibs?

5133. Gulošs <i>suns</i> zaķi neķeŗ.		5149. <i>Suņi</i> , ne radi!	
5134. Pat <i>suns</i> zina, kas viņu baro.	[D]	5150. Ne visi tie <i>suņi</i> nikni, kas rej.	
5135. <i>Suns</i> zina, ko izēdis.		5151. Divi <i>suņi</i> pie viena kaula nesader (nekļūst draugi).	[(S)]
5136. <i>Suņa</i> balss nekļūs debesīs.	[S]	5152. Beidzamo <i>suņi</i> rej.	
5137. Neprasi no <i>suņa</i> godu.	[S]	5153. Te <i>suņi</i> rejas, te laizās.	[S]
5138. Labāk <i>suņa</i> kodums nekā laizījums.		5154. Piktiem (nikniem) <i>suņiem</i> saplēsta āda.	
5139. Jāpacieš kā <i>suņa</i> kodums.	[S]	5155. <i>Suņu</i> balss nekļūs debesīs.	[SG]
5140. <i>Suņa</i> mēlē deviņas laimes, kaķa mēlē deviņas nelaiimes.		5156. Daudz <i>suņu</i> — drīz zaķi stiepj (stieps).	[S]
5141. Riešanai laba <i>suņa</i> nevajag.		5157. Iet kā <i>suņu</i> kāzās.	[J]
5142. No <i>suņa</i> nevar desu pirkt, (no beķeŗa miltus).	[S]	5158. <i>Suņu</i> kūti gaļu neglabā.	
5143. Kad nevaids <i>suņa</i> , tad jārīda ar kaķi.		5159. Kur dabūsi <i>suņu</i> kūti maizi.	
5144. Navajag <i>suņa</i> uz diveju kuoju, ka nava uz četru.		5160. Kad daudz <i>suņu</i> mājā, tad vilks skrien cauri.	[U]
5145. Rejas kā <i>suņi</i> .	[S]	5161. Daudz <i>suņu</i> , maz sētas sargu.	[S]
5146. Tas notiks, kad <i>suņi</i> ar astēm ries.		5162. Kur daudz <i>suņu</i> , tur vilkam laime.	
5147. No tā jau visi <i>suņi</i> bēg.	[J]	5163. Ir <i>sūru</i> ņem par labu!	[U]
5148. <i>Suņi</i> nav radi.		5164. <i>Sūrum</i> s piesien dūšu.	

5165. Kas labi <i>svaīda</i> , viegli brauc.		5176. <i>Svešā</i> molā kai mežā.	
5166. <i>Svaigs</i> kā pirmā plaukumā.	[J]	5177. <i>Svētais</i> , vai mācītājam rada esi vai no kādas zvaigznes nokritis?	
5167. <i>Svārki</i> kā uzlieti.	[U]	5178. Visī nav <i>svēti</i> , kas baznīcā iet.	
5168. Kādi <i>svārki</i> , tāda odere.		5179. Netaisi <i>svētuļa</i> ģīmi!	
5169. (Ar) veciem <i>svārkiem</i> jaunus var nopelnīt.		5180. Tas tev <i>sviedrus</i> nemaksās.	[S]
5170. Izdēdējis kā altāra <i>svece</i> .		5181. <i>Sviesta</i> mēle [= p]āpīga sieva).	[E,S]
5171. Taisns (stalts; stalta) kā <i>svece</i> .		5182. Dzeltens kā <i>sviests</i> .	[J]
5172. Izpūsta <i>svece</i> neiedegas.		5183. Brauc kā pa <i>sviestu</i> .	
5173. Nedzēs <i>sveci</i> , diezin vai iededzināsi!		5184. <i>Svilpo</i> tad (nu), vecais!	[SG]
5174. Neturi (neliec) <i>sveci</i> zem pūra.		5185. Smags kā <i>svins</i> .	
5175. <i>Sveša</i> vainu redz, pats savu ne.	[S]		

^v
S

5186. Viens <i>šāds</i> , otrs tāds.		5190. Kam <i>šautra</i> , tam ābols.	
5187. <i>Šalkas</i> pārgāja pār kauliem.	[U]	5191. Kur nu ar tādu <i>šautru</i> tādu ābolu nositīsi!	
5188. Ar <i>šaubām</i> vieglāk saslimt nekā ar ticību.		5192. <i>Šautru</i> velns nēsā.	
5189. Kas <i>šaubās</i> , tas ceļmalā mīt.		5193. Še tev <i>šāviens</i> , pašam rāviens!	

5211. Maksāt ar šķipeli.		5194. Še, ko tev vajaga!	
5195. Šim tam, pašam nekā.		5212. Stiprs kā žida šņabis.	
5196. Ne šis, ne tas, — ne ko dara, ne laiž vaļā.		5213. Kā ar šnori mērīts.	[S]
5197. Ne šis, ne tas, ne labs, ne slihts.		5214. Šņāc vien aiz dūsmām.	[J]
5198. Te šis, te tas.	[D]	5215. Ko šodien aizkavēsi, to vairs nemūžam nepanāksi.	
5199. Šis un tas un vēl kaut kas, Tas tik nāk pēc laulības.		5216. Es to atceros, it kā tas šodien būtu noticis.	[S]
5200. Tas ir šķelmja darbs.	[S]	5217. Šodien tāds, rīt citāds.	[S]
5201. Citiem šķelmjiem būt par brāli.	[S]	5218. Šodien man, rītu tev.	[S]
5202. Viens šķelmis daudz šķelmju perina.	[S]	*5219. Šodien (domā) tā, rītu citādi.	[S]
5203. Šķiņķa zirgam kāja nolūzusi.		5220. Šodien nav vis vakara laime.	
5204. Šķiņķim kāja nolūzusi, Ķiļķenu krogū dancojot.		5221. Ko vari padarīt šodien, to neatstāj uz rītu.	
5205. Šķiņķim šķiņķis nolūzis.		5222. Sarkana bārзда kā špicbukam.	
5206. Šķiņķotam (šķiņķa) zirgam zobos neskatās (nelūko).		5223. Atnācis kā pēc špickām.	
5207. Ne šķilts, ne perēts.	[J]	5224. Šuj, šuj, kamēr aizšuj.	
5208. Te šķilts, te perēts.		5225. Labāk lai dziest šūpulis nekā gulta.	
5209. Nagi kā šķipeles.		5226. Kāds šūpulī, tāds (arī) kapā.	
5210. (Dzēris, izdzēris) lai šķipele maksā!	[M,SG]	5227. Šveikst kai dasas ceplī.	

T

5228.
Kas *tā?* — Kaķis nastā.
5229. [S]
Tā tas nepaliks.
5230.
Tukšs vēders kā *tabakas* maks.
5231.
Sakaltis kā *tabaks*.
5232.
Nesver *tabaku!*
5233.
Spauc kā *tabaku*.
5234.
Dzen kā *tačku*.
5235. [SG]
Dari (nu) *tādam* labu!
5236.
Tāds *tādam*.
5237. [SG]
Tāds ar *tādu* (biedrojas; saderas; satiekas).
5238.
Kur tu *tāds* gadījies: ne tavs tēvs, ne tava māte *tādi*.
5239.
Kuņš pirmais izteic, tam *taisnība*.
5240.
Stiprajam *taisnība*, gudrajam padoms.
5241.
Taisnība laba lieta.
5242.
Taisnība nav noslēpjama.
5243.
Taisnība patur virsroku. [S]
5244. [S]
Taisnība tomēr vienmēr gaismā nāk.
5245.
Taisnībai daudz pretinieku, (labam cilvēkam daudz ienaidnieku).
5246. [J]
Izslāpis kā pēc *taisnības*.
5247.
Kas *taisnības* ceļus atstuojis, tys staigoj pa *nataisnības*.
5248.
Lai tev tik *taisnības* runāt, cik es meloju!
5249. [D]
Teikt *taisnību* acīs.
5250.
Katrs uz savu *taisnību* liels.
5251.
Lobuok mozumiņš ar *taisnību*, nakai lela īnuokšana ar *nataisnību*.
5252.
Katreiz *taisnību* nevar teikt.
5253.
Kad *taisnību* runā, tad draudzība zūd.
5254.
Kas deviņreiz melo, tam netic, kaut desmitoreiz *taisnību* runātu.
5255.
Kas *taisnību* saka, naktsmāju nedabū.
5256.
Kas *tālāk* iet, tas vairāk zin.

5257. Esmu to kā no tālienes dzirdējis. [S]	5273. Neteic <i>tauku</i> nedirātu.
5258. <i>Tam</i> vairs nekas nelien. [J]	5274. Jo <i>taukus</i> pieliek, jo viegla braukšana. [S]
5259. <i>Tam</i> zobi vairs nesāpēs. [S]	5275. <i>Taupa</i> , <i>taupa</i> , pēc ne sunim, ne kaķim, ne pašam. [SG]
5260. Pirksti kā <i>tapas</i> .	5276. Dzīvo <i>taupīgi</i> , lai arī priekšdienām kas būtu.
5261. <i>Tam</i> tārps mēlē [= p]āpīgs. [S]	5277. <i>Taupība</i> labāka par bagātību.
5262. <i>Tas</i> dzīvos. [J]	5278. Ko līdz <i>taupīt</i> tad, kad visas malas tukšas. [S]
5263. <i>Tas</i> ir pār jūru bijis.	5279. Vienā <i>taurē</i> pūš.
5263 ¹ . <i>Tas</i> nebūs dzīvotājs. [S]	5280. Ko nu <i>taurē</i> ?
5264. <i>Tas</i> prot ar ļaudīm sadzīvot. [S]	5281. Ak tu mīlo tētīt, <i>tavu</i> košumu!
5265. <i>Tas</i> prot iebandoties. [S]	5282. Papriekš <i>tavu</i> , pēc katrs savu.
5266. <i>Tas</i> vairs maizē nekodīs.	5283. <i>Te</i> tas suns aprakts! [J]
5267. <i>Tas</i> vairs nečukst (nečūkst). [S]	5284. <i>Te</i> tev nu bij! [J]
5268. <i>Tas</i> vēl nav redzēts (piedzīvots)! [D]	5285. Pie <i>tecēšanas</i> nepalīdz čaklam būt.
5269. Jo <i>taukāks</i> , jo labāks.	5286. Katrs <i>teic</i> (<i>slavē</i>) savu.
5270. <i>Tauki</i> allaž peld pa virsu. [U]	5287. Cits <i>teic</i> , cits smādē (peļ). [S]
5271. Čurkst kā <i>tauki</i> uz pannas.	
5272. Iet kā pa <i>taukiem</i> .	

5288.		5303 ² .	
Teic savu (tavu) <i>teicamo</i> .	[J]	Miļš <i>teļš</i> divas govīs ziž.	
5289.		5304.	
Ko tu <i>teici</i> ? — Ko teicu, to izteicu.		Labāk dzīvs <i>teļš</i> nekā beigts lauva.	
5290.		5305.	
Pats labs bez cita <i>teikšanas</i> .		Pērnais <i>teļš</i> , šāgada kājas.	
5291.		5306.	
Šodien <i>teikts</i> , rit jau beigts.	[D]	<i>Tēraudu</i> nevar lēni dzisināt, ja grib iegūt skaudru asmeni.	
5292.		5307.	
<i>Tek</i> kā smērēts.		Jauni — <i>tērmaņi</i> , veci — nabagi.	
5293.		5308.	
<i>Tekulis</i> un bēgulis.	[S]	Viņš iztaisās pēc <i>tēva</i> .	[U]
5294.		5309.	
Kā tu manam <i>telēnam</i> , tā es tavam sivēnam.	[J]	<i>Tēva</i> dēls, kunga vīrs.	
5295.		5310.	
Mīlīgu <i>telīti</i> divas govīs zīda.		Gudra <i>tēva</i> gudri bērni.	[S]
5296.		5311.	
Vai <i>teļa</i> dēļ vilkam nebūs brīv dārzā skatīties!		(Dzīvo; iet) kā pa <i>tēva</i> kāzām.	
5297.		5312.	
Mudram <i>teļam</i> divi muotes, lānam nivīnas.		Lai tik ripo, lai tik ripo <i>tēva</i> krāti rubuļi!	
5298.		5313.	
Pirmie <i>teļi</i> nīkst.		<i>Tēva</i> mājās garoza gardāka nekā svešās cepetis.	
5299.		5314.	
Brangs kā nolaizīts <i>teļš</i> .		Ja neklausī <i>tēva</i> mātes, tad klausī vecas izavas.	
5300.		5315.	
Kā nopērts <i>teļš</i> .		<i>Tēva</i> vaigs, bet ne <i>tēva</i> padoms.	
5301.		5316.	
Izlaidies kā <i>tēļš</i> .		Sveša <i>tēva</i> vārds asāks nekā istā <i>tēva</i> rīkste.	
5302.		5317.	
Lēns kā <i>teļš</i> .		<i>Tēvam</i> nebūs tūdaļ vēlēt,	
5303.		Kad tie bērni lūdzas spēlēt.	
Tiņgens [= slinks] kā lielās govīs <i>teļš</i> .			
5303 ¹ .			
Ziž kā <i>teļš</i> .	[J]		

5318.
Kas *tēvam* neklausa, klausā mežam
(klausā patēvim).
5319.
Kas *tēvam* neklausā, neklausā pat ne
velnam.
5320.
Katram *tēvija* (*tēvu* zeme) mīļa.
5321.
Zēl *tēviņa*, bail mātītes.
5322.
Ko *tēvs* ar sviedriem sapelnī, to dēls
ar meitām nodzīvo.
5323.
Runā kā vecais *tēvs*, dara kā mazais
bērns.
5324.
Tēvs kas *tēvs*. [J]
5325.
Kur *tēvs* krājējs, tur dēls izšķērdētājs.
5326.
Kad *tēvs* māte nav mācījuši, lai māca
pasaule.
5327.
Grūti tam, kam *tēvs* māte nolēc [=]
nomirst]. [E]
5328.
Gādā kā *tēvs* par saviem bērniem. [SG]
5329.
Viens *tēvs* spēj uzturēt daudz bērnu,
bet pulks bērnu nespēj uzturēt vienu
tēvu.
5330.
Tēvs — šē kumoss, vīrs — šē gabals.
5331.
Kāds *tēvs*, tāds dēls. [S]
5332.
Kam *tēvs*, tam maize; kam Dievs, tam
gan.
5333.
Kam *tēvs*, tam māja.
5334.
Ko *tēvs* un māte neizmāca, to pasaule
izmācīs.
5335.
Tēvs žūpa — dēls nabags.
5336.
Klaus' *tēvu!*
5337.
Kas *tēvu* un māti neklausā, tas kukuli
pelnos cep.
5338.
Godā *tēvu* un māti, tad ļaudis tevi
godās.
5339.
Ar kādiem vāģiem tu savu *tēvu* vilksi,
ar tādiem bērni tevi vilks.
5340.
Kāda *tēvu* zeme tiem jādala!
5341.
Stāv, it kā *tēvu* zemi būtu pārdevis.
5342.
Kas lēti *tic*, tas pievilts kļūs.
5343.
Nu ir cita *ticība* pasaulē. [S]
5344.
Laba *ticība* — slikti darbi.
5345.
Es jau zinu kāda *ticība* tev ir: tu esi no
tiem sliņķiem. [S]
5346.
Tie rudzi nemelo. [U]
5347.
Iekšpus savas *tiesas* dari, kā tikams,
ārpus tās — kā atļauj citi.
5348.
Tā *tiesa* ikvienam vajā stāv. [S]

5349. Ne viss ir <i>tiesa</i> (<i>taisnība</i>), ko stāsta. [S]	5365. Runā kā <i>tinti</i> dzēris.
5350. Pēc <i>tiesas</i> un <i>taisnības</i> . [S]	5366. <i>Tīrajam</i> viss tīrs. [D]
5351. Labāk godīgi <i>tiesāties</i> nekā <i>nemierīgi</i> dzīvot.	5367. <i>Tīrumā</i> vieglāka aršana nekā <i>plēsumā</i> .
5352. Tik <i>tiešām</i> kā Dievs debesīs! [J]	5368. Kāds <i>fīrums</i> , tādi augļi.
5353. Tik <i>tiešām</i> kā es še stāvu!	5369. <i>Tišām</i> neviens neklūp. [S]
5354. <i>Tiku</i> tikām [= bieži]. [S]	5370. Dumjš (lielīgs; plātās; uzpūties; pie- pūties) kā <i>fītars</i> .
5355. Sausā <i>tīklā</i> zivis nelien.	5371. Kas <i>to</i> būtu domājis. [S]
5356. <i>Tikls</i> visur meklējams, netikls ne ie- raugāms. [S]	5372. <i>To</i> jūdzi vilks mērojis ar gaļu asti.
5357. Labs <i>tikums</i> spīd vairāk nekā zelts.	5373. <i>Toids</i> taidu pazeist.
5358. <i>Tikums</i> bez naudas Cieš dažas gaudas. [S]	5374. Gaŗš kā baznīcas <i>forņis</i> .
5359. <i>Tikums</i> ir tā īstā goda cilts.	5375. <i>Trakam</i> pieder pātaga.
5360. Kāds tavs <i>tikums</i> , tāda uzņemšana. [S]	5376. <i>Trakam</i> traka valoda. [J]
5361. <i>Tikums</i> un skaistums jauki sader kopā. [S]	5377. <i>Trakam</i> traki darbi. [J]
5362. Kur tie ātrie <i>tikuši</i> , kur tie lēnie palikuši.	5378. <i>Trakam</i> traks padoms.
5363. Lēnām pa <i>tiltu</i> (apakšā ūdens)!	5379. Ar <i>trakiem</i> pa labam!
5364. Acis kā <i>tīmpas</i> .	5380. Jauns un <i>traks</i> .

5381.		5397.	
Griežas kā <i>traks</i> .	[S]	Troksnis viņam muti aizsējis.	[S]
5382.		5398.	
Kliedz kā <i>traks</i> .		Dod nu dod, — kad tev <i>trūks</i> , tad man rūgs.	
5383.		5399.	
<i>Traks</i> jau mežā skrien.		<i>Trūkums</i> kājas aun.	
5384.		5400.	
Es no viņa netieku ne <i>traks</i> , ne gudrs.	[S]	<i>Trūkums</i> lec, <i>trūkums</i> dej, <i>Trūkums</i> ziņģi paziņģē.	
5385.		5401.	
Kaut tu <i>traks</i> paliktu!		Ar <i>trūkumu</i> vazāties.	[S]
5386.		5402.	
<i>Traks</i> slimu dzenā.		Spiežas virsū kā <i>trums</i> bez vietas.	
5387.		5403.	
<i>Traks</i> traku darbu dara.		Kā melnais <i>tūkstotis</i> .	
5388.		5404.	
Savam <i>trakumam</i> klausā.	[S]	(Strādā) līdz melnai <i>tumsai</i> .	[E,S]
5389.		5405.	
Kāds <i>trakums</i> tevi dīda?	[S]	Moz <i>tur</i> , moz bāduoj.	
5390.		5406.	
Tas <i>trauks</i> vienmēr baltāks, ko apmazgā; tas cilvēks vienmēr labāks, ko aprunā.		No <i>tukša</i> nevar daudz (nav ko) ņemt.	[S]
5391.		5407.	
<i>Treknam</i> grūti celties.		Es paliku <i>tukšā</i> .	[S]
5392.		5408.	
Neteic <i>treknu</i> , kamēr neesi dīrājis.		Kas <i>tukšs</i> , tas <i>tukšs</i> .	
5393.		5409.	
Jo <i>trin</i> , jo spodrāks.		Viņam <i>tūlīt</i> atbilde mēles galā.	[D]
5394.		5410.	
Neuzkāp debesīs bez <i>trepēm</i> .		Tup un <i>turas</i> , dzeļ un lielās. (Tup un <i>turies</i> , dzer un lielies!)	
5395.		5411.	
Viens pa diviem: vai <i>Trīne</i> mirs, vai pirts degs.		<i>Tupenis</i> nav ābols.	
5396.			
<i>Trīne</i> , <i>Trīne</i> , <i>trin</i> to dunci; Rāmīsim to raibo runci!	[J]		

5412.	Vai <i>tupeņi</i> vai <i>nāve</i> !	5415.	<i>Turi, Juri</i> , lai es <i>duņu</i> !
5413.	<i>Tupiņam</i> jau <i>vārpu</i> nesagaidīsi.	5416.	Liks kā <i>turku</i> zobens. [J]
5414.	Kā katrs <i>furas</i> , tā <i>viņam</i> klājas. [S]	5417.	Katrs pats sev <i>tuvākais</i> . [S]

U

5418.	<i>Ubadziņi</i> , <i>nabadziņi</i> .	5430.	Kas <i>ūdeni</i> sēj, tas vēju <i>plauj</i> .
5419.	Kas <i>ubagam</i> sliksni <i>liedz</i> , <i>nepelna</i> dievpalīgu.	5431.	<i>Ūdeni</i> sietā neiesmelsi.
5420.	<i>Ubags</i> no <i>ubaga</i> <i>prasa</i> . [SG]	5432.	Kā <i>ūdenī</i> (<i>ugunī</i>) iekritis.
5421.	Mīdz kai <i>ubogs</i> sītnīku.	5433.	Kā <i>ūdenī</i> , tā <i>dibenā</i> . [D]
5422.	Ilaid <i>ubogu</i> pi <i>durvim</i> , — aizsēsš i aiz <i>golda</i> .	5434.	Tādā <i>ūdenī</i> tādas <i>zivis</i> <i>zvejo</i> . [S]
5423.	Kā ar <i>ūdeni</i> <i>apliets</i> .	5435.	Kā <i>zivij</i> <i>ūdēns</i> . [D]
5424.	<i>Ūdeni</i> <i>Daugavā</i> <i>liet</i> (<i>nest</i>). [S]	5436.	Skaidrs kā <i>avota</i> <i>ūdēns</i> .
5425.	Izlijušu <i>ūdeni</i> nesasmelsi.	5437.	Vēl daudz <i>ūdēns</i> aiztecēs, (<i>kamēr</i> tas <i>notiks</i>). [S]
5426.	Izlietu <i>ūdeni</i> <i>grūti</i> sasmelt.	5438.	Kur <i>ūdēns</i> daudz, tur <i>ūdēns</i> <i>pietiek</i> .
5427.	Neizlej pirms <i>vecu</i> <i>ūdeni</i> , <i>kamēr</i> <i>jauns</i> nav iesmelts.	5439.	Rāms <i>ūdēns</i> — <i>dziļš</i> <i>dibens</i> . [S]
5428.	Neizlej <i>netīru</i> <i>ūdeni</i> , <i>kamēr</i> <i>tīra</i> nav.	5440.	Kā no <i>ūdēns</i> <i>izvilks</i> . [J]
5429.	Kā <i>ūdeni</i> <i>mutē</i> <i>ieņēmis</i> .	5441.	Jo <i>duļķaināks</i> (<i>netīrāks</i>) <i>ūdēns</i> , jo <i>labāka</i> <i>zveja</i> (<i>zvejošana</i>). [J(J)]

5442.
Kad *ūdens* nāk mutē, tad jāmacās
peldēt.
5443.
Kā divi *ūdens* pilieni.
5444.
Tas viņam tik ilgi būs kā *ūdens* sietā.
[SG]
5445.
Gan peldēs, kad *ūdens* smelsies mutē.
(Gan macēs (mācīsies) peldēt, kad
ūdens jau mutē nāks.) [(S)]
5446.
Kāds *ūdens*, tādas zivis. [M]
5447.
Ūdens taukiem nepeld pa virsu (virsū
netiek).
5448.
Kur dziļāks *ūdens*, tur vairāk zivju.
5449.
Kustas kā *ūdens* zāle. [S]
5450.
Slapjš kā *ūdens* žurka.
5451.
Klusie *ūdeņi* dziļi.
5452.
Lielī *ūdeņi*, lielas zivis. [S]
5453.
Pār taisniem *ūdeņiem* [= neizsalu-
šiem] nevar braukt. [U]
5454.
Vai tu mums *uguni* atnesi mājā? Mums
pašiem *uguns* ir.
5455.
Kas *ugunī* iet, *ugunī* sadeg.
5456.
Kas *uguni* ķer, tam pirksti deg.
5457.
No virsus čaukst, no apakšas ne ar
uguni nedeg.
5458.
Ar *uguni* nevar spēlēties.
5459.
Kas *uguni* pūš, tam dzirksteles acīs
skrien.
5460.
Vai es tev *uguni* rādīšu; došu tev pretī,
ka acis izsprāgs.
5461.
Ar *uguni* un zobenu. [J]
5462.
Kaut tu zilām *ugunīm* sadegtu!
5463.
Bīstas (bēg) kā no *uguns*.
5464.
Skaidri kā maldu *uguns*.
5465.
Sarkans kā *uguns*. [S]
5466.
Vaigi kā *uguns*.
5467.
Lec kā *uguns* acīs.
5468.
Uguns ar *ūdeni* vienā traukā nestāv.
5469.
Izput kā *uguns* dzirksteles.
5470.
Kur *uguns* jau deg, tur kursīt nevajag.
5471.
Uguns jūmtā.
5472.
Uguns nav puķe.
5473.
Uguns, ne laiks.
5474.
Ko *uguns* neiznīcina, to tā norūda.

5475. <i>Uguns pakulās (salmos).</i>	[J(J)]	5488. Dzeņ, ka <i>utis</i> uz galvas sprāgst (galvā plīst).	[(S)]
5476. <i>Uguns pie līpas (astes).</i>		5489. Kā <i>uts</i> gudra vīra galvā.	
5477. <i>Uguns salmos lēti metas.</i>	[L,S]	5490. Katram sava <i>uts</i> , kas liedzas — tam divas.	
5478. Tas tikpat kā uz <i>uguns</i> vārīts.		5491. Ielīdis kā <i>uts</i> kažokā, ārā nedabūsi.	
5479. <i>Uguns</i> vēl nedeg, dūmi jau jūmtā.		5492. Ievilcies kā <i>uts</i> kažokā.	
5480. <i>Uguns</i> visu aprij.		5493. Velkas kā <i>uts</i> pa kažoku (kažokā).	
5481. It tai, ka <i>ūla</i> nu golvas nanūkriss.		5494. Nadori to <i>ūtram</i> , kas patim napateik.	
5482. Naraun <i>uobuļa</i> zaļa, daspēs i pats nūkrīst.		5495. Kas <i>ūtru</i> <i>apsmej</i> , tys pats tuo nastuov.	
5483. Brakš kai nameita <i>uoda</i> .		5496. Nabāduoj par <i>ūtru</i> , veris tik pats sevis.	
5484. Bričo, dēls, <i>upenes</i> un gani zirgus!		5497. Tavs <i>uzvārds</i> ? — Kā lauks uzarts.	
5485. Citu <i>urda</i> , pats guļ.		5498. Negavilē par <i>uzvaru</i> , iekām kauja nav beigusies.	[D]
5486. Ko tū <i>ustabā</i> nest, ka nav kū pūdā mest.		5499. Atdod (atmaksā) ar <i>uzviju</i> .	[J(J)]
5487. Kaut tevi <i>utis</i> noēstu!			

V

5500. Meln kā <i>vabole</i> .		5502. Nost, <i>vācieti</i> , no zemnieka cauruma!	
5501. Urbj kā <i>vabole</i> smiltīs.		5503. Plāna putra <i>vācietim</i> [= <i>vācietim</i> labs gana].	[U]

5504.
Vācietim (*velnam*) no ratu pakaļas izkritis. [U]
5505.
Viņš peņas, ka put vien, (pa) vāciski. [U]
5506.
Ko līdz vācu ķelderīši,
Kad nav vācu valodiņas.
5507.
Lepns kā vācu nabags.
5508.
Piestājies (apsēdis; piesējies) kā vadātājs. [U]
5509.
Veļas kā vadmaļa.
5510.
Kur vadzi dzen, tur vadzis lien (vadzim jāiet). [(L)]
5511.
Dzan kai vadzi sīnā.
5512.
Bārdziņa kā vadzis.
5513.
Kūtrs kā vadzis.
5514.
Zods kā vadzis.
5515.
Iet kā vadzis atspēries.
5516.
Pilns vadzis lūst.
5517.
Vadzis, pārāk piekrauts, lūst.
5518.
Kad vadzis pilns, tad tas lūst.
5519.
Vadzis, viskiņ dzīts, lūst.
5520.
Pie viena vadža pakaļ daudz zagļu.
5521.
Kas nu vadža vaicuoj, voi jam pateik sīnā leist!
5522.
Kas vagaram gar izkapti par daļu?
5523.
Ne visi vagari, kam pātaga rokā. [S]
5524.
Ar kādiem vāģiem tu savu tēvu vilksi,
ar tādiem tavi bērni tevi vilks.
5525.
Sarkans vaigs kā vaŗš. [S]
5526.
Sarkani vaigi drīz nobāl. [S]
5527.
Vaigi zied kā rozēs. [J]
5528.
Kur skaisti vaigi, tur lepna sirds. [S]
5529.
Laiņns vaigs — puspavalgs.
5530.
Nelūko skaistu vaigu, bet skaistu sirdi. [S]
5531.
Citam šāda vaina, citam tāda. [S]
5532.
Jo lielāka vaina, jo grūtāka strāpe. [S]
5533.
Allaž jau mana vaina, lai vai kaza sētiņā galvu iebāž.
5534.
Vaina nekad neiet gulēt, vienreiz nāk augšā.
5535.
Otra vainas acīs duņas.

5536.
Nav citas vainas (kaites) kā vien vecuma vaina (kaite). [SG]
5537.
Kas vainīgs? — Pats vainīgs.
5538.
Kas vainīgs, tas bailīgs.
5539.
Tas smeķ' pēc vairāk.
5540.
Ne vairāk, ne mazāk. [S]
5541.
Kāda vaisla, tādi augļi. [S]
5542.
Vajadzības brīdī jāiztiek ar to, kas gadās pa rokai. [D]
5543.
Nepērc to, ko vajag, bet to, bez kā nevar iztikt. [S]
5544.
Vājš kā žīda ķēve.
5545.
Kas vakar samaluoja, tam reit naticēs.
5546.
Vakara vēji mastus lauž.
5547.
Nav jau vakarējais.
5548.
Vakars gudrāks nekā rīts.
5549.
Vakars rāda, kāda diena bijusi. [S]
5550.
Valdniekam gažas rokas — tālu sniedz.
5551.
Priecīgs kā no valga pasprucis.
5552.
Citu tanī valgā pamest. [S]
5553.
Ar vienu valgu sienami.
5554.
Vienu valgu vilkt. [E,S]
5555.
Vienu valgu vīt. [J]
5556.
Kā ar vāli pa pieri (pierē). [S]
5557.
Tik milīga valoda kā liepu lapa, kā auna vilna.
5558.
Valoda kā verdošs putas katls. [S]
5559.
Liela valoda, maz augļu (prāta). [S]
5560.
Lakstās valodā šurpu un turpu.
5561.
Pēc valodas var pazīt, kāds katrs ir.
5562.
No valodas valoda ceļas. [S]
5563.
Labas valodas velkas kā gliemezis, sliktas vēja spārniem skrien.
5564.
Valodu skaldīt skalda. [U]
5565.
Kauna valodu par kādu runāt. [S]
5566.
Valodu putrot. [S]

5567.
Sper *vaļā* — nepūdē mutē!
5568.
Kam nav *vaļas*, tam nav daļas.
5569.
Kad nav *vaļas*, tad pacep gaļas!
5570.
Man nav *vaļas*. — Tad pajem gabaliņu gaļas.
5571.
Tas ir liels *vaļinieks*: viņš var plikus kaulus krimst, kur gribēdams. [S]
5572.
Acis kā *vanagam*.
5573.
Uzkrīt kā *vanags* (vistai).
5574.
Vanags lavās uz vistām, vilks uz lopiem. [U]
5575.
Klaudz kā izkaltis *vanckars*.
5576.
Kā *var*, tā jādzīvo. [U]
5577.
Kai *var*, tai ar.
5578.
Vara pārāka par taisnību. [D]
5579.
Varas darītāju neviens neieredz. [S]
5580.
Neatbild ne pušplēsta *vārda*. [S]
5581.
Kas tev *vārda*? — Āža bārda.
5582.
Ne *vārda* nevar izspiest. [S]
5583.
Labam *vārdam* laba vieta.
5584.
(Tur) nav (ne) *vārdam* vietas.
5585.
Staigos pīsapputis kai *varde*.
5586.
Pūlas *varde* darvas mucā.
5587.
Ir *varde* pīkst, kad virsū min.
5588.
Izlēcis kā *varde* sausumā.
5589.
Vārdi birst kā pupas (zirņi; krusas graudi).
5590.
Zelta *vārdi* iekšā, bet ārā nenāk.
5591.
Vārdi iet pie sirds.
5592.
Kur *vārdi* kā upe skrien, tur darba nevar atrast.
5593.
Vārdi nemaksā parādus.
5594.
Kur *vārdi* vien
Kā upe skrien,
Tur darbu maz var atrast.
5595.
Runā it kā *vārdi* pa muti valstītos. [J]
5596.
Vārdi saldi kā medus.
5597.
Laiņi *vārdi*, slikti darbi.

5598.
Kādi vārdi, tādi darbi.
5599.
Kur nelīdz vārdi, tur līdz pātaga.
5600.
Nelepojies ar vārdiem, bet ar darbiem.
5601.
Paliek pie saviem vārdiem kā zaķis pie bungām. [S]
5602.
No vārdiem līdz darbiem labs gabals.
5603.
Mikstiem vārdiem maz taisnības.
5604.
Kas par vārdiem nebēdā, tas ir kuļams. [S]
5605.
Bēdīgam ir vārdiņš labs.
5606.
Par katru nieka vārdiņu uzmet gaŗu degunu.
5607.
Vardive peikst, kad versā myn.
5608.
Labs vārds atrod labu sirdi. [S]
5609.
Tavs vārds? — Kā slotas kāts.
5610.
Kāds tavs vārds? — Kā zirņu (pupu) zārds.
5611.
Lai vārds kāds — kad tik vārda nesējs.
5612.
Lai pns vārds mūžam gards.
5613.
Izteikts vārds nav atsaucams.
5614.
Izsacīts vārds neiet atpaka]. [S]
5615.
Vārds — nevārds. [U]
5616.
Vārds pa vārdam (— ienaidis gatavs; ienaidis mājā). [U]
5617.
Rupjš vārds sāp ilgāk nekā pliķis.
5618.
Kunga vārds vairāk sāp nekā zemnieka sitiens.
5619.
Vārds vārda vietu ņem.
5620.
Mijam daudz mīļu vārdu.
5621.
Labu vārdu labprāt pieņem. [U]
5622.
Kur vārdu maz, tur darbu daudz.
5623.
Saki tak vienu vārdu! — Tev būs gaŗa bārda.
5624.
Citam vārdu no mutes ņemt. [S]
5625.
Kur daudz vārdu, tur maz darbu.
5626.
Mazāk vārdu, vairāk darbu!
5627.
Izteiktu vārdu vairs nevar atņemt.
5628.
Savus paŗa vārdus apēd. [S]
5629.
Vārdus kā bērŗus beŗ. [U]

5630. Skaita izmācītus vārdus kā putns [= papagailis?]. [S]	5646. Pilna vārpa noliekusies.
5631. Klausies veča vārdus, neēd veča kumosu.	5647. Tukšas vārpas augstu stāv.
5632. Visus vārdus uz ļaunu griezt. [S]	5648. Divi vārpas uz viena stiebra neaug.
5633. Tam visus vārdus vajag mutē iesplaut. [S]	5649. Aizdzīt varu ar varu. [S]
5634. Citam vārdus mutē iesplaut. [S]	5650. Ar varu nevar būt otram mīļš.
5635. Ko pats vārīsi, to pats ēdīsi.	5651. Ar varu rados netiksi.
5636. Kā nosalusi vārna. [J]	5652. Ar varu un viltu. [J]
5637. Ķērc kā vārna. [J]	5653. Krāp krāpšus, vil vilšus — ar varu vien neņem.
5638. Tāda vārna pērta, tāda nepērta (— melna kā melna). [SG]	5654. Nekāp uz varžacīm! [J]
5639. Tur vārna sava kauliņa neaiznesīs.	5655. Vasaras acis, ziemas zobi.
5640. Taisās kā vārna uz Vāczemi.	5656. Dzeltens kā vasks.
5641. Kā vārna — uz visu spožu. [J]	5657. Jo mazāk vāti plēš, jo ātrāk tā sadzīst.
5642. Gaida kā vārna uz vāja sivēna.	5658. Katram sava vāts sāp.
5643. Vārna vārņai acis ārā neknābs.	5659. Vāvere jau neies ciekuržu pīrkt.
5644. Kā tās vārņas, tā tās žagatas.	5660. Nepūt vāverītes (pīlītes)!
5645. Vārpa no vārpas kā sēta no sētas.	5661. Vazums pa zyrgam.

5662. Labāk *veca* ar godu nekā jauna bez goda.
5663. *Vecaistēvs* bažas [saka, kad pērkons ducina]. [S]
5664. Ko neizmācīja *vecāki*, to izmācīs pasaule. [J]
5665. Kādi *vecāki*, tādi bērni. [S]
5666. Kas *vecāku* vārdu neklausa, mūžam pa ceļu neies.
5667. Kas *vecāku* vārdu klausā, pilnu abru maizes mīca.
5668. Kas *vecāku* vārdu neklausa, tas kukuli pelnos cep.
5669. Kas *vecākus* neklausa, tam cūkas krāsni rušina.
5670. Kas *vecākus* neklausa, valkā zaķa pastaļiņas.
5671. Dod *vecam* godu, griez jaunam ceļu!
5672. Lūk, štā man iet, lūk, štā man iet, lūk štā man *vecam* jāpaliek.
5673. Jauniem *veci* jāklausa.
5674. Ir *veci* ļaudis brīnījās [t. i., arī *vecie* ne ikreiz gudri]. [E,L,SG]
5675. *Veci* ļaudis savu spēku ar zobiem meklē.
5676. Jauniem *vecie* jāaptek.
5677. *Vecie* noplātās, jaunie izdara.
5678. *Veciem* (*jauniem*) ļaudīm kumeļa prāts.
5679. *Veciem* ļaudīm vājas kājas, bet stiprs prāts.
5680. *Vecs* ar *vecu* sader kopā. [E]
5681. Jau *vecs*, bet kumeļa prāts.
5682. *Vecs*, bet muļķis. [D]
5683. Lai (ir) *vecs*, kad tik labi lec.
5684. Nopūšas kā *vecomāti* apracis.
5685. Kas negrib *vecs* palikt, lai, jauns būdams, pakarās.
5686. *Vecs* pelna jaunu.
5687. *Vecs* vīrs — kumeļa prāts.
5688. *Vecs* vīrs — labs padoms.
5689. Runā kā *vectēvs*.
5690. Kad *vecu* nelāpīsi, pie jauna netiksi.
5691. *Vecums* kaulus grauž. [S]

5692.		5708.	
<i>Vecums</i> nāk jo dienas, jo tuvāk. [S]		Kad <i>vēders</i> sāj, tad jāgu] čūreniski. [S]	
5693.		5709.	
<i>Vecums</i> pienāk nemanot. [J]		Ņem kur ņemdams, <i>vēders</i> prasa.	
5694.		5710.	
Jau <i>vecums</i> viņu kož. [S]		Smejas, ka <i>vēders</i> trīc. [S]	
5695.		5711.	
Kas sevi jauns netaupīs, tas nevar <i>vecumu</i> piedzīvot.		<i>Vēders</i> uzpūsts kā bunga. [S]	
5696.		5712.	
Uz <i>vecumu</i> visas lietas kļūdās. [U]		Ēd pilnu <i>vēderu</i> , dabūsi pilnu muguru!	
5697.		5713.	
Netērē <i>vecus</i> grašus, kamēr jauni nav iekrāti.		Labāk ar tukšu <i>vēderu</i> gulēt iet nekā ar parādiem piecelties.	
5698.		5714.	
Klausi veča vārdus, neēd veča kumosu.		Staigā, <i>vēderu</i> izgāzis. [S]	
5699.		5715.	
Labāk šaurā <i>vēderā</i> nekā plašā pasaulē.		Ar tukšu <i>vēderu</i> nevar „paldies Dievam“ sacīt — misās.	
5700.		5716.	
Pilnam <i>vēderam</i> gardumi rieb.		Ar pilnu <i>vēderu</i> neviens negrib strādāt. [D]	
5701.		5717.	
Kaut tev <i>vēders</i> gar zemi vilktos!		Nevar jau <i>vēderu</i> par dūkstī taisīt.	
5702.		5718.	
<i>Vēders</i> kā baznīckungam.		Tam jau maize <i>vēderu</i> pārgrauzusi: jāliek zem kubula.	
5703.		5719.	
Pilns <i>vēders</i> kūtrs pie grāmatām. [S]		Sajoz <i>vēderu!</i>	
5704.		5720.	
<i>Vēders</i> nav grāmata (spieģelis).		Natīsoj <i>veira</i> pa capurei!	
5705.		5721.	
Met trīs reiz, lai <i>vēders</i> nesāj.		Pīdzēris <i>veirs</i> kai cyuka, — buoba kai valns.	
5706.		5722.	
<i>Vēders</i> pēc maizes staigā.		Kuram <i>veiram</i> uz acīm capure, tys lels dzāruojs.	
5707.			
Tam tikai <i>vēders</i> (<i>kuņģis</i>) rūp. [S]			

5723.
(Skrien kā) vēja grābšlis, gaisa (vēja)
grābeklis!
5724.
Pēc vēja grozīties. [U]
5725.
Vai tādēļ, ka vienreiz vēja nav, zēģeles
(buņas) jāpārdod?
5726.
Deguns kā vēja rādītājs.
5727.
Laižas kā ar vēja spārniem. [J]
5728.
Vējam nevar pretī atpūst.
5729.
Neskrej katram vējam paka!
5730.
Skrej nu vējam paka!
5731.
Svaidās (grozās) kā vējarādītājs. [J]
5732.
Stipri vēji ilgi nepūš.
5733.
Ne visi vēji pūš no dienvidiem.
5734.
Izkaisa pa deviņiem vējiem.
5735.
Tas skrien visiem vējiem līdz. [J]
5736.
Kā vējiņš pūš, tā salmiņš danco.
5737.
Ātrs kā vējš. [S]
5738.
Skrien kā vējš. [S]
5739.
Vējš durvīs.
5740.
Vējš galvā. [J]
5741.
Tik vājš, ka to vējš gāž gar zemi.
5742.
Derīgs ceja vējš nes naudu makā.
5743.
Kā vējš pelavas gaisu gaisā izdzenā. [M]
5744.
Kā vējš pie nama dzēšanas.
5745.
Kā vējš pūš, tā grozās. [J]
5746.
Kā vējš skrien, kā miets atduņas (uz
mieta atduņas). [SG]
5747.
Kāds vējš tevi te atpūtīs? [D]
5748.
Kā vējš un ūdens ir sieviešu prāts.
5749.
Kā lai aug, kur vējš vien aļ un ecē
[= smiltis].
5750.
Nesplauj pret vēju! [J]
5751.
Pūt nu pret vēju!
5752.
Sadod vēju!
5753.
Vēju ar dūri sagrābt nevar.
5754.
Vēju ar dūri sit. [L,S]

5755. Skrien, kā vēju ķerdams. [J]	5771. (Ie) dod <i>velnam</i> pirkstu (mazo pirkstīņu), viņš tev paņems visu roku.
5756. Kas vēju sēj, tas vētru pļauj.	5772. Kas melo, tas dodas <i>velnam</i> par bērnu.
5757. <i>Velens</i> galvā, spieķis rokā.	5773. Kas <i>velnam</i> vienu matiņu atļauj, tam viņš rauj visu galvu.
5758. <i>Velkas</i> kā slieka. [E]	5774. Kaut tevi deviņi <i>velni</i> parautu! [J]
5759. <i>Velkas</i> kā uz miršanu (kā garā diena). [J(J)]	5775. Visi <i>velni</i> vienādi.
5760. Ej pie <i>velna!</i> [SG]	5776. Pie visiem <i>velniem!</i> [S]
5761. Kā <i>velna</i> apsēsts. [D]	5777. Atrauj (rauj) viņu <i>velns!</i> [S]
5762. <i>Velna</i> nagos iekļuvis. [S]	5778. <i>Melns</i> kā <i>velns</i> . [S]
5763. Kaut tu izputētu kā <i>velna</i> pelus!	5779. Nodauzījies kā <i>devītais velns</i> .
5764. Svilpo, kā <i>velna</i> saukdams.	5780. Sviediena galā <i>velns</i> .
5765. Nesvied <i>velnam</i> ar akmeni (ka Dievam netrāpi) (netrāpa).	5781. Mokās kā <i>velns</i> ar krupi. [U]
5766. Met, met <i>velnam</i> ar kaulu pierē, ka <i>velns</i> tev neiemet ar akmeni.	5782. Skrien kā <i>velns</i> ar vējlukturi.
5767. Negrozait <i>velnam</i> cepeti, ziemas laikā uz rijas krāsns stāipīdamies. [M]	5783. <i>Velns</i> deviņus pārus vīžu (pastalu) noplēš, kamēr vienu pāri salaulā (kamēr viens pāris saprecas).
5768. Tur ir <i>velnam</i> darbs. [S]	5784. Tāds <i>velns</i> dzīvs, tāds miris.
5769. Dar' (nu) <i>velnam</i> (<i>sunim</i>) labu! [SG]	5785. <i>Velns</i> labāks nekā <i>velna</i> kalps.
5770. Tu ieskriesi <i>velnam</i> nagos. [D]	

5786.
Velns lai viņu parauj! Es jau viņu
 lādēt neiešu.
5787.
Velns lai žīdu saspeļ!
5788.
Velns mani apmānīja. [SG]
5789.
 Nu ir *velns* murdā. [S]
5790.
 To ne *velns* neraus. [J]
5791.
 Viens *velns* nav labāks par otru.
5792.
Velns nav tik melns, kā izbļauts (kā
 to mālē).
5793.
 Notes laikā (aiz bada) *velns* mušas ēd.
5794.
 Tur ne *velns* netiek gudrs. [D]
5795.
 Ko *velns* nevar, to bābas var.
5796.
 Ko *velns* nezina, to bābas zin.
5797.
 Pats *velns* nezina, kur sievietes nazi
 trin.
5798.
 Bīstas (bēg) kā *velns* no krusta.
5799.
 Baidās kā *velns* (*jods*) no pērkona.
5800.
 Ņemas kā *velns* pa kārkliem.
5801.
 Pricējās kā *velns* par cita nelaimi. [S]
5802.
 Ko tu tam darīsi, kam *velns* par krust-
 tēvu.
5803.
 Lai *velns* par stenderi! [J]
5804.
 Kaut tevi *velns* parautu!
5805.
 Lai *velns* rauj! [S]
5806.
 Tāds *velns* rītā, tāds vakarā.
5807.
 Slēpj kā *velns* savu kāju. [J]
5808.
 Par velti pat *velns* savu māti nedod.
5809.
 Par vērđiņu ne *velns* laba nedarīs.
5810.
 Par vērđiņu ne *velns* savu māti nedod
 uz pirti aizbraukt.
5811.
 Jau (vai) *velns* tavu kuņģi izkratījis.
 [SG]
5812.
 Kuņš *velns* tevi dīda? [D]
5813.
 Nav *velns* tik melns, kā viņu rāda.
5814.
 Ko brīnies kā *velns* uz naģi!
5815.
 Sēž kā *velns* (*pūķis*) uz naudas lādes.
 [J]
5816.
 Skatās kā *velns* uz vardi.
5817.
 Gaida kā *velns* uz vēŗša ādas.

5818.
Velns velnam kurpes šuj.
5819.
Neieredz (nīst) kā *velnu*. [S]
5820.
Velns *velnu* dīda.
5821.
Ielaid *velnu* baznīcā, viņš grib kāpt uz kanceli (kāpj uz kanceles). [SG]
5822.
Vienu *velnu* izpeļ, piecus sešus iepeļ.
5823.
Labāk *velnu* mājās ieraugu nekā žīdu.
5824.
(Ved), ved *velnu* pie krusta! [SG]
5825.
Ar pašu *velnu* uzņemt. [S]
5826.
Labāk deviņus *velnus* ieraugu nekā sliktu cilvēku.
5827.
Krūtis ar *velvi*.
5828.
Tā rieb, ka *vēmiens* (*vemas*) nāk. [S]
5829.
Pats savu *vēmienu* aprij. [S]
5830.
Veprī vai trīsreiz dienā zvēriņi (sodi), tomēr kartupeļos ies.
5831.
Iet kā *vepris* — šņukuru uzcēlis.
5832.
Nevar izspiest ne plika *vērđiņa*.
5833.
Nav ne plika *vērđiņa* (*graša*) pie dvēseles. [J(J)]
5834.
Nav ne plika *vērđiņa* (*graša*) vērts.
5835.
Aizmaksā otram *vērđiņu* — padari pats!
5836.
Kas *vērđiņu* taupa, tam nāk dālderis rokā. [S]
5837.
Rūgta kā *vērmele*.
5838.
Sūrs kā *vērmeles*. [J]
5839.
Ved kā *vērsi* aiz ragiem (nāsīm). [J(J)]
5840.
Vienu *vērsi* nevar diviem miesniekiem pārdot.
5841.
Vērsi tur pie ragiem, vīru pie vārda.
5842.
Ar *vērsi* var zaķi panākt.
5843.
Balss kā *vērsim*. [S]
5844.
Šķielē kā *vērsis* (*auns; šķielis; teķis; buks; remelis; bika*).
5845.
Tempj kā *vērsis*.
5846.
Kuņš *vērsis* gan nebadās.
5847.
Vērsis nav tādēļ dārgāks, ka tas raibs.
5848.
Palaižas kā *vērsis* uz ragiem. (Izlaidies kā *vēršelī* ragos.)

5849.
Pliks kā *versfes* stabs.
5850.
Ko tev līdz tas *vērša* augums!
5851.
No *vērša* nav vairāk kā *vērša* gaļas.
5852.
No viena *vērša* nevar divas ādas dirāt
(plēst).
5853.
Neba *vērši* vienā dienā nobadās.
5854.
Viņš nav nekā *vērts*. [D]
5855.
Viņš nav *vērts* ne auklas ko pakārties.
[D]
5856.
Veselais ikreiz *veselību* neprot cienīt.
5857.
Veselam ārsta nevajag. [S]
5858.
Veselība labāka nekā manta.
5859.
Veselība pārāka par bagātību.
5860.
Veselība viena, slimību daudz.
5861.
Veselība visdārgākā (lielākā) manta
pasaulē.
5862.
Tur daudz *veselības* vairs nav, jau tik-
pat kā uz bedri iet. [S]
5863.
Nekas nav dārgāks par *veselību*, nekas
nav labāks par mīlestību.
5864.
Veselību podiem (pudiem) zaudē, lotēm
nedabū atpakaļ.
5865.
Slimais *veselo* baro.
5866.
Lai pūš, tad paliks *vesels*.
5867.
Nesak' nekā, būs *vesels*, par trīs dienas
Rīgā brauks.
5868.
Šodien *vesels* — rītu trūds.
5869.
Veselu lēti izārstēt, paēdušu lēti pie-
ēdināt.
5870.
Būt starp *veseri* un laktu. [SG]
5871.
Mīlīga kā ziedoņa *vēsma*.
5872.
Piespiest pie *vestes*. [J]
5873.
Tik, cik *vēzim* tauku.
5874.
Sarkans (aiz dusmām) kā *vēzis*.
5875.
Velkas (atsprākleniski) kā *vēzis*.
5876.
Turas kā *vēzis* alā.
5877.
Izmucis kā *vēzis* no čaumalas.
5878.
Piedzēris uz *vezuma* brauc, nedzēris ir
kājām neietu.
5879.
Tur kā ar *vēža* spīlēm (nagiem).
5880.
Tie paši *vēži*, tikai citā kulītē.

5881. Vieglas vai grūtas dienas — kā Dievs piesūta — jāpanes. [S]	5895. Augstā vietā sēdēt. [S]
5882. Kur nu <i>vieglums</i> bez grūtuma, saldums bez rūgtuma.	5896. Ļaunā vietā stāvēt. [S]
5883. Vai tad nu visi var <i>vienādi</i> būt.	5897. Netiek ne no <i>vietas</i> . [SG]
5884. Kad tu izej, tad lūdz Dievu <i>vienreiz</i> , kad tu jūrā brauc, lūdz <i>divreiz</i> , un kad tu pie laulībām eji — <i>trīsreiz</i> .	5898. Stāvi savā <i>vietiņā</i> kā grāmatas raksti- tiņš!
5885. <i>Vienreiz</i> pārlieku, <i>otrrreiz</i> nenieku. [SG]	5899. Kā <i>vietu</i> taisa, tā guļ.
5886. Kāds <i>viens</i> , tāds <i>otrs</i> . [S]	5900. Čikst kā <i>veca vijole</i> .
5887. Ne <i>viens</i> , ne <i>otrs</i> . [S]	5901. Žīds ar <i>vili</i> , velns ar <i>zāgi</i> — <i>vīlē</i> , kamēr <i>dūmi kūp</i> .
5888. Ko <i>viens</i> neredz, to redz <i>otrs</i> . [S]	5902. No <i>vilka</i> bēg (<i>mūk</i>), uz <i>lāci</i> krīt. [SG]
5889. Piesēdi, būsi <i>viesis</i> , — nebaudies, es jau tev savu pili nedošu.	5903. No <i>vilka</i> gans netiek.
5890. Kāds <i>viesis</i> , tāda <i>malīte</i> .	5904. (Tā kā) <i>vilka</i> kauls <i>mugurā</i> (<i>vēderā</i>).
5891. Žēl <i>viešiņas</i> , žēl <i>pīrāga</i> .	5905. Kas gan dos no <i>vilka</i> lopu suni iz- mācīt.
5892. Vienā <i>vietā</i> ilgi dzīvojot, kalpam maize vēderu pārgrauž.	5906. No <i>vilka</i> neizmācīs lopu suni.
5893. Kas labā <i>vietā</i> sēž, tas no tās nekustas. [S]	5907. No <i>vilka</i> uz <i>lāci</i> . [S]
5894. Citā <i>vietā</i> kā <i>cīruļa galva</i> , citā kā <i>oda</i> <i>zarna</i> .	5908. Kad <i>vilkaci</i> sauc pie vārda, tad suņi plēš.
	5909. Ej <i>vilkam!</i> [S]
	5910. Zobi kā <i>vilkam</i> .
	5911. Kad <i>vilkam</i> atplēsta mute, tad <i>nekož</i> .

5912. Ne <i>vilkam</i> ko ņemt, ne ganam ko kliegt.	5929. Gaudio kā <i>vilks</i> (<i>suns</i>). [J(J)]
5913. Gadījās kā <i>vilkam</i> kumoss.	5930. Izsalcis kā <i>vilks</i> .
5914. <i>Vilkam</i> mežā (meža) ceļu nerāda.	5931. Labojas kā jaunais <i>vilks</i> . [S]
5915. Kas <i>vilkam</i> mežā ceļu rāda? [L,S]	5932. Met cilpas kā <i>vilks</i> .
5916. Kad <i>vilkam</i> nav gaļas, tad ēd plieņus.	5933. Stīvs kā <i>vilks</i> .
5917. Ir nosistam <i>vilkam</i> nevar ticēt.	5934. Kaut tevi <i>vilks</i> apēstu!
5918. Kad <i>vilkam</i> pagali pasola, tas aizbēgs.	5935. Drīzāk <i>vilks</i> ar avi saderēs nekā šie. [S]
5919. Ej <i>vilkam</i> par kalpu, (tad) dabūsi gaļu.	5936. <i>Vilks</i> avju drānās.
5920. Kā <i>vilkam</i> pātari. [J]	5937. Izskrējis kā <i>vilks</i> caur Rīgu.
5921. Kas <i>vilkam</i> riklē, tas <i>vilkam</i> vēderā (pakajā).	5938. <i>Vilks</i> ganam neprasa, vai ļaus jēru ņemt.
5922. Kā <i>vilkam</i> riklē.	5939. Pelēks kā <i>vilks</i> , gaļu kaklu kā dzērve.
5923. <i>Vilkam</i> vilka daba.	5940. <i>Vilks</i> grābj visur, kur var piekļūt. [S]
5924. Kā <i>vilkam</i> zemeņu oga.	5941. Kad <i>vilks</i> izsalcis, tad jēram vaina.
5925. (Kaut tevi) bagāti <i>vilki!</i> [SG(SG)]	5942. Bīstas kā <i>vilks</i> , jēlu gaļu pārēdies.
5926. Visi <i>vilki</i> nav pelēki.	5943. Mīlē kā <i>vilks</i> jēru.
5927. <i>Vilkiem</i> apēdams! [SG]	5944. Rīstās kā <i>vilks</i> , kas jēlu gaļu pārēdies. [SG]
5928. Ar (starp) <i>vilkiem</i> jākauc. [(S)]	

5945.
Vilks katru gadu met spalvu un tomēr paliek vilks.
5946.
Vilks nav tik liels kā klieziens.
5947.
Vilks nav tik liels kā vilka kauciens.
5948.
Vilks neaudzina jēru. [S]
5949.
 Beigts *vilks* nekož. [D]
5950.
Vilks neprasa, kam tās avis pieder. [S]
5951.
 Lai ir *vilks*, no meža iznācis, kad tik cepure galvā [vecas meitas teiciens].
5952.
 Bēg kā *vilks* no uguns.
5953.
Vilks ņem arī no izskaitītā (no skaita).
5954.
 Tā dari, ka *vilks* paēdis un kaza dzīva (vesela).
5955.
Vilks paliek vilks. [S]
5956.
 Pats *vilks*, pats gans.
5957.
 Kas vidū, to *vilks* pirmo ņem.
5958.
Vilks spalvu met, bet ne tikumu.
5959.
 Šaujas (krīt) kā *vilks* uz jēru. [S]
5960.
 Nekliedz, kamēr *vilks* vēl mežā.
5961.
 Nekliedz urrā, kad *vilks* vēl purā.
5962.
Vilks (*suns*) zina, ko nodarījis.
5963.
 Kad *vilks* zirgu apēdis, lai ēd arī ragavas.
5964.
 Kas *vilku* baros, ja pats nemeklēs.
5965.
 Baro *vilku* kā gribi, tomēr viņš uz mežu skatās.
5966.
Vilku kājas baro.
5967.
Vilku par ganu celt. [S]
5968.
 Ķer nu *vilku* pie astes!
5969.
 Te (kā) *vilku* piemin, te (tā) vilks klāt. [SG]
5970.
Vilku sauc, vilks klāt.
5971.
 Daudz *vilku* tagad pasaulē, Labs suns ir tālu jāmeklē.
5972.
 Lai sauc *vilku* vai lāci, kad tik mežā nedzen.
5973.
 Kāda tā *villaine*, tādu jāņem apkārt. [U]
5974.
 Kā *villaine* tiek, tā sedzas. (Kā *villaine*, tā būs segties, ka tiek apkārt.) [(SG)]
5975.
 Pazīt *viltību* kā lapsu pēc astes. [S]
5976.
Viltnieks jāpieviļ ar viltnieku. [S]

5977. *Viltnieks* atrod savu meistarū. [S]
5978. *Viltnieks* zin, kā viltniekam ir ap sirdi. [S]
5979. Tas ir uz *viltu*. [S]
5980. Ar *viltu* dabūt savos nagos. [S]
5981. Sieviete bez *viltus* ir kā puķe bez smaržas.
5982. *Viltus* nepastāv. [S]
5983. Mīksts kā *vilna*.
5984. Kam *vilna* (ir), tas jācērp (tas cērpams).
5985. *Vilnīts* kundziņš, bērzulapa gaspaža, veca peka kalponīte. [U]
5986. Gaŗš kā *vinda*. [J]
5987. Tās *viņam* svešas lietas. [S]
5988. Ko *viņš* no tā zina (saprot). [S]
5989. Labāk zem veca *vīra* bārdas nekā zem jauna pātagas.
5990. Gudra *vīra* vārdi (valoda). [S]
5991. Kauns *vīram* līp pie papēža, sievai pie pieres.
5992. Čaklam *vīram* slinka sieva.
5993. *Vīram* tie rāgi — sieva tiek slaukta. [U]
5994. Mazam *vīram* vajag mazas gultiņas.
5995. *Vīram* vīra dūša.
5996. *Vīram* vīra, sievai sievas — katram sava tiesa.
5997. *Vīramāte* labāku maizi prot cept nekā vedekla.
5998. Viesībās *vīri* cits citu uzklausa, bet sievietes noskata.
5999. Veci *vīri* — gudri vārdi.
6000. Deviņi *vīri* vienu gaili kauj.
6001. *Vīrieša* mīlestība (iegrība) kā salmi pārdeg, sievieša — kā sieksta gruzd.
6002. Tāds *vīriņš* kā cinītis.
6003. Vecs *vīrs* ar padomu vairāk padara nekā jauns ar spēku.
6004. Dzīvo *vīrs* ar sievu kā suns ar kaķi. [M]
6005. *Vīrs* bez vārda kā vērsis bez valga.
6006. *Vīrs* domā: viņš zin, bet sieva zin labāk.
6007. Piedzēris *vīrs* droši brauc.
6008. Gudrs *vīrs* — grāmata rokā.

6009. Vīrs ir sievas galva, (sieva vīra atslēga).	6025. Gudrs vīrs — pīrī aka.
6010. Labs vīrs ir vairāk vērts nekā trīs sieki sudraba.	6026. Vīrs pret vīru. [D]
6011. Jauns vīrs, jauns spars. [D]	6027. Labs vīrs savu vārdu neatraus. [S]
6012. Vīrs kā briesma, sirds kā lupata.	6028. Vīrs sievas galva, kakls to groza, kā grib.
6013. Vīrs kā cimds.	6029. Vīrs sola, vīrs dara. [S]
6014. Vīrs kā ozols (lācis; bluķis). [S]	6030. Kāds vīrs, tāda cepure.
6015. Vīrs kā sienāzis, mute kā laidara vārti.	6031. Kāds vīrs, tādi darbi.
6016. Vecs (liels) vīrs — kumeļa prāts.	6032. Kāds vīrs, tādi svārki.
6017. Vīrs, kas sit; šķelmis, kas grozās.	6033. Vīrs un vārds.
6018. Liels vīrs — liels pīrāgs.	6034. Kad vīrs zudis, tad tikai atzīst, ko viņš derējis.
6019. Liels vīrs nedara mazas ģeķības.	6035. Kas nu šis par vīru — kņope!
6020. Vīrs paliek pie sava vārda! [S]	6036. No vīrsas čaukst, no apakšas ne ar guni nedeg.
6021. Vīrs pašā spēkā (pašos spēka gados). [S]	6037. No vīrsas — ui, no apakšas — fui!
6022. Vīrs pie vārda kā cirvis pie kāta.	6038. Nu viņš ir ticis (pašā) vīrsgalā (vīrsotnē; vīrspusē). [S]
6023. Vīrs pie vārda, kuģis pie enkura.	6039. Vīrsroku paturēt. [S]
6024. Vīrs pie vārda, vērsis pie valga (zirgs pie pavadas).	6040. Nenerro vīru, atdod pīpi!

6041. Neskati(es) (neraugi) vīru no (pēc) cepures! [(SG)]	6057. Kašājas (uz vietas) kā vista. [J]
6042. Skati vīru no tikuma, ne no auguma.	6058. Kladzina kā vista. [J]
6043. Visādi ir un visādu vajag!	6059. Klukst kā vista (uz perēšanu).
6044. Ne visam jātic, ko dzird. [S]	6060. Akla vista arī graudu atrod.
6045. Visam savas robežas. [D]	6061. Vista bēdājas, gribēdama dēt.
6046. Visam savs laiks (pienāks). [J]	6062. Iet kā vista bez galvas.
6047. Tur lai ēd vai visi Anča bērni.	6063. Tava vista grib perēt [= tava meita grib iziet pie vīra]. [S]
6048. Visi vienā reizē nevar baznīcā iet. [M]	6064. Iepūties kā perētāja vista, iet un ēnā skatās.
6049. Nekāro visiem iztikt.	6065. Jauna vista ietupusi Vecas vistas perekli.
6050. Visiem reiz jāmirst. [S]	6066. Kladzina kā vista, kas olu izdējusi. [J]
6051. Viss der ēst un dzert, bet ne runāt.	6067. Kur vista kasa, tur grauda gaida.
6052. Viņam viss izdodas. [D]	6068. Vista (kas) kasa, atrod graudu. [SG]
6053. Viss, kas pārlietu, tas skādē. [S]	6069. Kā vista klukst, tā cāļi čiepst (čieb).
6054. Dauzās kā akla vista.	6070. Ja vista nekladzinātu, tad nezinātu, ka olu dējusi.
6055. Dzied kā veca vista.	6071. Pinas (tinas) kā vista (cālis) pa paku- lām.
6056. Grozās kā vistas uz perēšanu. [J]	6072. Tup kā vista uz olām. [J]

6073. Tā ir pus <i>vista</i> : viņai jau cālītis bijis. [S]	6085. <i>Vīzes</i> nāk pakaļ. [S]
6074. Kā aklai <i>vistai</i> (mieža) grauds.	6086. Tas nav vecas <i>vīzes</i> vērts.
6075. Iet gulēt reizē ar <i>vistām</i> . [J]	6087. Kādu <i>vīzi</i> apvilcis, tāda jāvalkā. [SG]
6076. Gudras <i>vistas</i> arī nātrēs iet.	6088. Kas <i>vosor</i> sakruoj, ir gudrs, bet kas pļaujāmā laikā guļ — palik kaunā.
6077. Kam nu <i>vistilbas</i> dziesmu dziedāt, kad par cīruli piedzimis.	6089. Skrīn nūsals kai <i>vuorna</i> .
6078. Kas <i>visu</i> grib darīt, tam galā iznāk pļurkšķis (... iznāk pļurkšķis galā).	6090. Zyla <i>vuorna</i> pārta, zyla napārta.
6079. Neteic <i>visu</i> , ko tu zini: vēders no tā nesāp.	6091. Steivs kai <i>vylks</i> .
6080. Tas ģeld tāpat kā veca <i>vīze</i> . [S]	6092. <i>Vylks</i> mat spolvu, bet na tykumu.
6081. <i>Vīze</i> nav zābaks. [S]	6093. Ka tevi <i>vylks</i> nūrautu!
6082. Labāk paša <i>vīze</i> nekā cita zābaks.	6094. Kod <i>vylks</i> pērti pērsīs, tod čiguons struoduos.
6083. Ko meklē <i>vīze</i> starp zābakiem? [S]	6095. <i>Vysta</i> na lūps, kuorkls na kūks, auza na maize.
6084. Aun <i>vīzes</i> , kad nav pastalu.	6096. Nu paldīs Dīvam, ka uola <i>vystu</i> muoca.

Y

6097.
Pīdzer daudzi yudiņa — arī apreibsi.

Z

6098. Tur tas <i>zābaknieks</i> nāk kā stalta kāja. [S]	6113. <i>Zaglim</i> <i>zagļa</i> prāts (alga). [SG]
6099. Dumjš (stulbs) kā <i>zābaks</i> .	6114. Skatās caur pieri kā <i>zaglis</i> .
6100. Melnš kā <i>zābaks</i> .	6115. <i>Zaglis</i> dabū savu algu: Savā kaklā cietu valgu. [E,SG]
6101. Kas nesmērē (nesmērēsi) <i>zābaku</i> , smērē (smērēsi) kurpnieka ilenu.	6116. Tu man esi tik miļš kā <i>zaglis</i> klētī. [S]
6102. Izmainīt <i>zābakus</i> pret vīzēm. [D]	6117. <i>Zaglis</i> liedzas līdz karātāvām. [S]
6103. Kopā <i>zadzis</i> , kopā kāris. [S]	6118. Dienu <i>zaglis</i> — mūža <i>zaglis</i> .
6104. Kas ar <i>zagli</i> doluos, tys īneist sovu dvēseli.	6119. <i>Zaglis</i> un saņēmējs — viens tāds kā otrs. [E,SG]
6105. <i>Zagli</i> no zagšanas neatradināsi. [J]	6120. <i>Zagļa</i> darbi drīz nāk gaismā.
6106. Kā <i>zagli</i> sien, kā brāli ved.	6121. Tikmēr gaidīsi <i>zagļa</i> pa durvīm nākam, kamēr viņš ienāks pa logu.
6107. Viņi sazinās kā <i>zagli</i> gadatirgū. [D]	6122. <i>Zagļiem</i> kājas deg.
6108. <i>Zaglīga</i> kā vaļnieka govs. [J]	6123. Mazos <i>zagļus</i> ķeļ, lielos ceļ amatos.
6109. <i>Zaglim</i> daudz ceļu, pēdu dzinējam tik viens pats.	6124. Zog tavu <i>zagšanu</i> .
6110. <i>Zaglim</i> tumsā veicas.	6125. Kad <i>zāģi</i> vilks (raus), tad maize būs. [U]
6111. <i>Zaglim</i> viens ceļš ,ķērājiem visi.	6126. Zobi kā <i>zāģim</i> .
6112. <i>Zaglim</i> viens grēks, dzinējam daudz.	6127. Kā <i>zāģis</i> — otram kož, pats klie dz.

6128.			6145.	
Tam zaķa ādas pastalas.	[L]		Ja tik zaķis pār ceļu nepārskrien.	
6129.			6146.	
Zaķa pastala.	[J]		Met cilpas kā zaķis, pēdas jaukdams.	[S]
6130.			6147.	
Aizskrēja (aizstaipās) kā ar zaķa pasta-			Zaķis skaļi guļ.	[S]
lām.	[(S)]			
6131.			6148.	
Zaķi pakaļ, vilku palaiž.	[S]		Lielās kā zaķis suņus mācīt.	
6132.			6149.	
Sirds kā zaķim.	[S]		Vai māja zaķis, vai saimnieks suns!	
6133.			6150.	
Salst, ka zaķim acis ārā sprāgst.			Tas būs tad, kad zaķītis rikšus tecēs.	
6134.			6151.	
Sajuka kā zaķim lēcieni.			Ar zaķu (ādas) pastalām projām stiep-	
6135.			jas.	[L]
Kas zaķim tumsā ceļu rāda.			6152.	
6136.			Divus zaķus reizē ķerdams, neviena	
Ausās kā zaķis.	[J]		nenošērsi.	
6137.			6153.	
Bailīgs kā zaķis.			Kas gan liks zaldāta šinelim zīda odiri.	
6138.			6154.	
Bēg kā zaķis.	[S]		Labāk labs zaldāts nekā slikts virsnieks.	
6139.			6155.	
Mudrs kā zaķis.			Tas par zaldātu dzimis.	[S]
6140.			6156.	
Viegls kā zaķis.			Krīt kā nopļauta zāle.	[J]
6141.			6157.	
Nedzird kā zaķis ap veļiem.			Zaļo kā zāle.	
6142.			6158.	
Guļ kā zaķis ar vaļā (vaļējām) acīm.			Vai zāle augtu, kad lietus nelītu!	
6143.			6159.	
Bailīgs kā zaķis, manīgs kā kaķis.	[J]		Jo rūgta zāle, salda veselība.	
6144.			6160.	
Ka zaķis (tevi) nenobada.			Nelīdz ne zāle, ne pātari.	

6161. Tur nelīdz nekādas zāles. [S]
6162. Nelīdz ne zāles, ne plāksteris; ne lāsti, ne pātari.
6163. Niknas zāles visur ielasās.
6164. Ēd kaut zāli, bet turi vārdu!
6165. Kāda zālīte dīgusi, tāda nokalst.
6166. Slinks kā zaltis. [U]
6167. Zaļš un smags. [L,S]
6168. Zaļi zari ugunī apsmok. [S]
6169. Staipīt kā zarnas. [J]
6170. Uzkrīt zars — klieudz visā rīklē, uzkrīt ozols — nesaka ne vārda.
6171. Pieaudzis kā zars pie koka.
6172. Nezāgē zaru, uz kuŗa pats sēdi.
6173. Kur tie zedeņi turēsies, kad stabi neturējās.
6174. Kapā paliek zelta kalns, kapā arī nabaga tarba.
6175. Te paliek zelta kalns, te nabaga tarba.
6176. Arī tas ir tīrs no zelta, kas zeltam blakām gulējis.
6177. Zelta kaziņa nemaksā kasaina āziša.
6178. Makšķerēt ar zelta makšķeri. [SG]
6179. Zelta rociņa.
6180. Priekš zelta visi danco.
6181. Tīrs kā zelts.
6182. Visapkārt zelts, bet iekšā trūdi un pelni.
6183. Ne viss ir zelts, kas spīd (kas kā zelts izskatās).
6184. Ne viss zelts, kas spīd, ne viss mēsls, kas smird.
6185. Kur tik zeltu domājām, dažkārt praulu atrodam.
6186. Zeltu pārbauda ugunī, cilvēku — ciešanās.
6187. Zeltu sola, blēņas dod. [D]
6188. Gruzd kā zemdega. [J]
6189. Jo taukāka zeme, jo vairāk lieka zāle [≡nezāles] aug. [M]
6190. Tā zeme jūras dibenā, tā zeme kapā.
6191. Ko palīdz zeme, kad roku nava. [S]

6192. Kāda zeme, tādi augļi.	6208. Zemniekam zemnieka prāts. [S]
6193. Svied zemē, kāja virsū, lai nelec acīs!	6209. Lai zemnieks paliek pie sava arkla. [S]
6194. Tas nav zemē metams.	6210. Zēns kā smilga (rutks; ābols).
6195. Ne katrā zemē viss aug. [S]	6211. Pliks kā zesis.
6196. Zeme, muote, dev'a, zeme i pajēm'a.	6212. Aizšāvās kā zibens. [D]
6197. Tam vēders līdz zemei.	6213. Stāv kā zibens ķerts. [D]
6198. Ja zemei dosi, tad zeme tev dos.	6214. Kā zibens no skaidrām debesīm.
6199. Kājas līdz zemei kā lielam cilvēkam.	6215. Ziema prasa, ko vasarā darijīs.
6200. Kur zemei robežas, tur dzērves maldās.	6216. Viens lūdz ziemas, viens vasaras, trešais saka: tāda man ziema, tāda vasara.
6201. Dabūsi savas septiņas pēdas zemes. [J]	6217. Lien bez ziepēm (bez smērēšanas).
6202. Speķ vai zemes gaisā.	6218. Nu ir ziepes!
6203. Kad reti sēj, tad nokrāpj zemi.	6219. Labāk zīle rokā nekā mednis kokā. [Ln,S]
6204. Kas zemi kopj, tam maize būs.	6220. Zilīte spiedza, žubīte vilka, lakstīgala tricināja. [S]
6205. Kas zemi kopj, to zeme kopj.	6221. Viņš ir zils aiz dūsmām. [J]
6206. Kā zemi kopsi, tā zeme atlidzēs.	6222. Sveķ kā zilumzāles.
6207. Zemniekam zelta pamats.	6223. Kas daudz zin, tas daudz min.

6224. Kas daudz grib <i>zināt</i> , drīz paliek vecs.	6240. Mazam <i>zirgam</i> katrs kāpj mugurā. [S]
6225. Kas var <i>zināt</i> , kur citam sāp. [S]	6241. Nevar ieteikt kā <i>zirgam</i> pasaku.
6226. Kas visu grib <i>zināt</i> , paliek ātri vecs.	6242. Ātram <i>zirgam</i> piešu nevajag. [S]
6227. <i>Zini</i> daudz, saki maz!	6243. Kad pats dzeļ, tad <i>zirgam</i> reibst.
6228. Neliekas ne <i>zinis</i> . [S]	6244. Vai nu <i>zirgam</i> savu prātu iedosi.
6229. Labāk labas <i>ziņas</i> lasīt, Nekā ņurdot galvu kasīt.	6245. Acis kā <i>zirgam</i> , tēva nepazīst.
6230. Ne <i>ziņas</i> , ne <i>miņas</i> .	6246. <i>Zirgam</i> zirga spēks.
6231. Sleid (it) kai pa <i>zīpem</i> .	6247. Bandinieka <i>zirgi</i> . [SG]
6232. <i>Zirga</i> darbs, suņa ēdiens.	6248. Mazi <i>zirgi</i> — mazi ceļi.
6233. <i>Zirga</i> darbs, cāļa barība.	6249. Ne visi <i>zirgi</i> vienādi velk.
6234. Kam nav <i>zirga</i> , jāiet kājām (— ķeizara likums).	6250. Pievārīts kā priekš <i>zirgiem</i> .
6235. Taisns kā <i>zirga</i> loks.	6251. Bubina kā <i>zirgs</i> . [J]
6236. Nāsis kā <i>zirgam</i> .	6252. Liels kā <i>zirgs</i> .
6237. Kas kait <i>zirgam</i> auzu neēst, kad silē iebērtas.	6253. Niķīgs (niķots) kā <i>zirgs</i> .
6238. <i>Zirgam</i> četras kājas — tomēr (arī) klūp. [S]	6254. Stīvs kā vecs <i>zirgs</i> . [J]
6239. Rāmam <i>zirgam</i> dzelžus mutē neliek.	6255. Taupa sevi kā vecs <i>zirgs</i> .
	6256. Tramīgs kā jauns <i>zirgs</i> . [J]

6257.
Zviedz (smejas) kā zirgs.
6258.
Kā zirgs aizjūgts, tā viņš iet.
6259.
Kamdēļ lai zirgs auzas neēd, kad tam dod.
6260.
Liels kā zirgs, darišana kā blusai.
6261.
Zirgs grib auzas, bet kuģis maksā naudu.
6262.
Zirgs klūp uz četrām, kur nu vēl cilvēks uz divām.
6263.
Zirgs nav lops, spainis nav stops.
6264.
Skatās kā zirgs pēc auzām.
6265.
Snaigstās kā zirgs pēc auzām (zāles; siena kušķa). [J(J)]
6266.
Ed kā zirgs, strādā kā gailis. (Strādā kā zirgs, ēd kā gailis.)
6267.
Kāds zirgs, tādi soļi.
6268.
Kāds zirgs, tāds vezums.
6269.
Lai gudro zirgs, tam lielāka galva.
6270.
Kur zirgs, tur vezums; kur meita, tur runāšana.
6271.
Zirgs zobus met, bet niķus neatmet (neatlaiž; amatu neatstāj).
6272.
Zirgu aiz ratiem jūdz. [S]
6273.
Kā zirgu baro, tā zirgs iet.
6274.
Kad par zirgu esi apņēmieš, tad ej, kamēr sprāgsti (kriti).
6275.
Ja par zirgu esi uzņēmieš — velc!
6276.
(To) zirgu jā, (to) zirgu meklē. (To zirgu jā, to meklē.) [SG]
6277.
Iejūgtu zirgu katrs māk braukt.
6278.
Zirgu labi sukāt ir tikpat kā odere auzu. [S]
6279.
Kas zirgu (*sunī*) mīlo, netaupa pātagu.
6280.
Traks traks, kur jāji zirgu? — Tu esi gudrāks, pelnī citu. [SG]
6281.
Zirgu tur pie pavadas, vīru pie vārda. [U]
6282.
Ar vecu zirgu var taisnas vagas dzīt.
6283.
Iebrauktu zirgu viegli grozīt.
6284.
Ikkatrs savu aklu zirgu (*zirģeli*) ved uz tirgu: vai pērk, vai nepērk. [SG]
6285.
Klājas kā zirnīm ceļmalā.
6286.
Pliks kā zirnīs.

6287.		6303.	
Beŗ kā <i>zirņus</i> .		Sytas kai <i>zivs</i> teiklā.	
6288.		6304.	
Tirs kā <i>zītars</i> .		<i>Zivs</i> pielien malā, vēzis ielien alā.	
6289.		6305.	
Pie <i>zivīm</i> sāls netaupi.		<i>Zivs</i> sāk pūt no galvas.	[J]
6290.		6306.	
Lai tās <i>zivis</i> , kur tās <i>zivis</i> , bet kur tā zupa!		Dzīvo kā <i>zivs</i> ūdenī.	
6291.		6307.	
<i>Zivis</i> bez darba nenāk laivā (... nenāk bez darba ...).		<i>Zivs</i> un ciemiņš trešā dienā smird.	
6292.		6308.	
<i>Zivis</i> sliņķi negaida.	[S]	Kur nu <i>zivtiņa</i> (<i>vēzis</i>) bez ūdens ies, kur putniņš bez spārnjiem skries.	
6293.		6309.	
<i>Zivju</i> kā spaļu.		Nem uz <i>zoba</i> .	
6294.		6310.	
Mēms kā <i>zivs</i> .		Tas viņam tikai uz viena <i>zoba</i> .	[S]
6295.		6311.	
Kur nu iesi, <i>zivs</i> , bez ūdens?		Uz kārā <i>zoba</i> .	[J]
6296.		6312.	
<i>Zivs</i> (<i>siļķe</i>) grib peldēt.	[D]	Tas man nav pa <i>zobam</i> .	[D]
6297.		6313.	
Pamazām, pamazām, — ir pie <i>zivs</i> jau ar ļaunu nevar pietikt.		Atrod kā <i>zobenu</i> makstī.	
6298.		6314.	
<i>Zivs</i> meklē, kur dziļāk, cilvēks, kur labāk.		Pirmie <i>zobi</i> jālauž.	
6299.		6315.	
Ne <i>zivs</i> , ne gaļa.		Ir (arī) citam <i>zobi</i> , kas kož.	[SG]
6300.		6316.	
Sitas kā <i>zivs</i> pa ledu.		<i>Zobi</i> kā redeles (grābekļa zari).	[S(J)]
6301.		6317.	
Plaukšķina kā <i>zivs</i> pa sausu zemi.		<i>Zobi</i> niez (kā kucēnam).	[J(J)]
6302.		6318.	
Sytas kai <i>zivs</i> pa yudini.		<i>Zobi</i> vien klab kā sunim.	

6319. Ēd ar gaļiem <i>zobiem</i> . [J]	6336. Glums (lunkans) kā <i>zutis</i> . [D]
6320. Grib citu (otru) ar <i>zobiem</i> saplosīt. [S]	6337. Pliks kā <i>zutis</i> .
6321. Mute bez <i>zobiem</i> tikpat kā maize bez pavalga.	6338. Peņas kā <i>zutis</i> pa smiltīm.
6322. <i>Zuoboks</i> veizei nikod nasaklonuos.	6339. Dzīvo kā <i>zutis</i> pa taukiem.
6323. Cieš kā <i>zobu</i> sāpes.	6340. <i>Zvaigznes</i> vien gar acīm nošķīst. [J]
6324. Kar nu <i>zobus</i> pie vadža (vadzī)! [S]	6341. Piekaŗ pie lielā <i>zvana</i> .
6325. Ciet, <i>zobus</i> sakodis!	6342. Capti <i>zverbuļi</i> poši mutē naskrīn.
6326. <i>Zobus</i> trīt. [S]	6343. <i>Zvērēšana</i> , kas ar varu izspiesta top, nav ģeldīga. [S]
6327. Kar <i>zobus</i> vadzī, ja negribi strādāt.	6344. Ir <i>zvērs</i> nes ēdamaju bērniem. [L]
6328. Kas <i>zobus</i> saulē silda, tam nav kas bļodu pilda (tam bļodu neviens nepilda).	6345. Sarkana galva kā <i>zviedram</i> .
6329. Putns <i>zorā</i> — ismu druož.	6346. Nokrīt kā <i>zviņas</i> no acīm.
6330. Ielaid <i>zosi</i> lakstos! [U]	6347. Jautra kā <i>zvirbulis</i> . [D]
6331. <i>Zoss</i> nu dos tev auzas!	6348. Kā nosalis <i>zvirbulis</i> . [J]
6332. Nikns kā <i>zostēviņš</i> . [J]	6349. Ko <i>zvirbulis</i> pa gadu, to zirgs uzreiz.
6333. No <i>zosu</i> tēviņa nevar auzas pīrkt.	6350. Balts <i>zvirbulis</i> reti atrodams.
6334. Kur jau tā maz, tur vēl <i>zūd</i> .	6351. Kā tur augs, kur <i>zvirbulis</i> vien mēšlo?
6335. Viss, kas skaists, ātri <i>zūd</i> .	

6352.
Daudz *zvirbuļu* vienā pereklī nesader

6353.
Dzerd, ka *zvona*, bet nazyn, kaidā
baznīcā.

6354.
Ko *zyrgā brauc*, to i dzīsmi dzīd.

6355.
Vacs *zyrgs*, kumeļa pruots.

6356.
Zyrgs nikod nepaād, meita dorba nikod
napadora.

6357.
Ko *zyrgs*, to i puotoga.

^v
Z

6358.
Kur *žagari*, tur grūži.

6359.
Tievs kā *žagars*.

6360.
Pļāpā (pļukst; tarkšķ) kā *žagata*.

6361.
Vāja kā *žagata*.

6362.
Kā *žagata* uz visu spožu.

6363.
Izraut ar visām *ž aunām*. [E]

6364.
Dauzas kā *žebere*.

6365.
Žīd, *žīd*, zirgam mugura uz augšu!

6366.
Grab kā *žīda* rati.

6367.
Pieķēros kā pie *žīda* ratiem.

6368.
Viegls kā *žīda* zirgs.

6369.
Stiprs kā *žīda* tabaka.

6370.
Žīdam labs, ka tik raibs.

6371.
Šauj tam *žīdam* pa tiem ragiem!

6372.
Dzīvo kā *žīdi* pa tumsu.

6373.
Saskābis kā *Žagares žīdiete*.

6374.
Lai būt' *žīdiņš*, kad tik vīriņš.

6375.
Kliedz gvaltes kā *žīds*. [J]

6376.
Melo kā *žīds*.

6377.
Plēš pagaidus kā *žīds*. [S]

6378.
Skaita pātarus kā *žīds*. [J]

6379.
Ēd kā *žīds* — ar cepuri galvā. [J]

6380.
Raud kā *žīds* bez asarām.

6381. Prasa kā <i>žīds</i> ceļu zinādams.		6391. Kur to ņems, ka <i>žīds</i> vems.	
6382. Kas tev par daļu, kad <i>žīds</i> ēd cūkas gaļu.		6392. Met kā <i>žīds</i> ziluma zāles.	
6383. <i>Žīds</i> nav muļķis.	[D]	6393. Rūgts kā <i>žults</i> .	[S]
6384. Bēg kā <i>žīds</i> no krusta.		6394. Kam <i>žults</i> mutē, tam viss rūgts.	
6385. Mīcās kā <i>žīds</i> pa mālu bedri.		6395. Izmircis kā <i>žurka</i> .	
6386. Pazuda kā <i>žīds</i> pa Miķeļiem.		6396. Novārdzis kā <i>žurka</i> .	
6387. Kā <i>žīds</i> par žīdu krīt.		6397. Plika (plikis) kā baznīcas <i>žurka</i> .	
6388. Kā <i>žīds</i> — pats sit, pats blauj.		6398. Mūk kā <i>žurkas</i> no grimstoša kuģa.	
6389. <i>Žīds</i> pēc naudas kā velns pēc dvēseles.		6399. Kā <i>žurku</i> apgrauzts.	[J]
6390. Riktīgs <i>žīds</i> , riktīgs bezmēris (bez- mēns).		6400. Kā pa <i>žurku</i> midzeni.	[J]

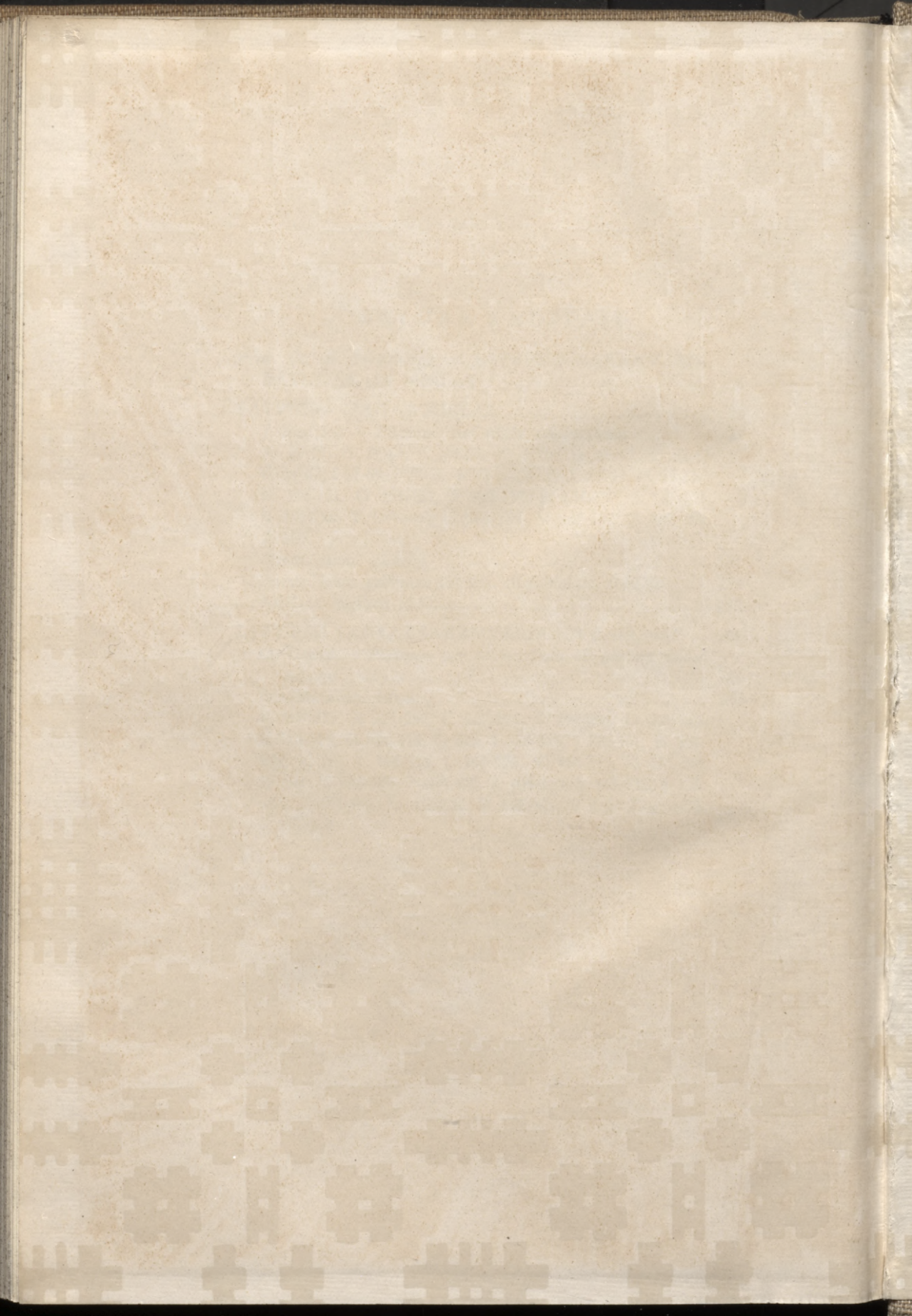
PIEZĪME

Latviešu tautas nerātnās mīklas, sakāmvārdi un parunas ir pievienotas Imantas apgāda *Latviešu tautas dziesmu* izdevuma XII sējumam — nerātnajām tautas dziesmām.

SATURA RĀDĪTAJS

<i>Prof. Dr. K. Straubergs</i> — LATVIEŠU SAKĀMVĀRDI, PARUNAS UN MIKLAS	5
LATVIEŠU TAUTAS MIKLAS	23
J. Rudzītis — <i>Piezīmes par miklu sakārtojumu</i>	25
A 29-37, B 37-45, C 45-47, Č 47-50 D 51-62, E 62-63 G 64-67, I 67-69, J 70-71, K 71-86, Ķ 87, L 87-95, M 95-116, N 116-121, O 121-122, P 122-134, R 134-137, S 137-154, Š 154-156, T 156-163, U 163-165, V 165-182, Z 182-189, Ž 189.	
Atminējumu rādītājs	191
Atminējumu galveno objektu alfabētiskais rādītājs	238
Attēloto objektu rādītājs	258
LATVIEŠU TAUTAS SAKĀMVĀRDI UN PARUNAS ..	261
O. Jēgens — <i>Piezīmes par sakāmvārdu un parunu sakār-</i> <i>tojumu</i>	263
Senāko avotu šifras	266
A 267-277, B 277-287, C 287-295, Č 295-296, D 296-313, E 313-315, G 316-325, Ģ 326, I 326-329, J 329-331, K 331- 344, Ķ 345, L 345-355, Ļ 355-356, M 356-375, N 375-384, Ņ 384, O 384-385, P 386-403, R 404-410, S 411-432, Š 432- 433, T 434-440, U 440-442, V 442-461, Y 461, Z 462-470, Ž 470-471.	

10.00

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0308036248

10.00